Meetjeslandse Toponiemen tot 1600

bijeengezant door
Achiel De Vos en Luc Stockman
aangevuld en verklaard door
lic. Jozef Vandeveire & dr. Magda Devos

Deel II
Het Houtland

Band 4

URSEL

Wettelijk depot D/2008/6156/1

© 2008
Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook zonder voorafgaande toestemming van de Stichting Achiel De Vos.

WOORD VOORAF

Dit boek over Ursel is het twaalfde in de reeks *Meetjeslandse toponiemen tot 1600* en wordt uitgegeven door de Stichting Achiel De Vos, een onderneming die de oude plaatsnamen uit dit deel van Oost-Vlaanderen voor het nageslacht wil bewaren en verklaren. Plaatsnamen behoren immers evenzeer tot ons cultureel erfgoed als gebouwen, kunstwerken, literatuur, dialect en folklore.

Een aanzienlijk deel van de gegevens is afkomstig uit het archief van wijlen Achiel De Vos. Al in het midden van de twintigste eeuw begon hij materiaal te verzamelen voor een geschiedenis van zijn geboorteplaats Evergem. Omdat toponiemen vaak een verhelderende kijk bieden op de ontwikkeling van dorpen en landschappen, noteerde hij uit de historische documenten ijverig alle Evergemse plaatsnamen. Als enthousiast heemkundige en bestuurslid (later voorzitter) van het *Heemkundig Genootschap van het Meetjesland* beperkte hij zich niet tot Evergem, maar tekende meteen ook namen op uit veel andere Meetjeslandse plaatsen. Duizenden uren bracht hij door in archiefdepots, vooral in het Stadsarchief en het Rijksarchief in Gent, maar ook in Brussel en Rijsel. Gaandeweg groeide bij hem het plan om alle toponiemen uit het Meetjesland bijeen te brengen in een woordenboek in de aard van het monumentale werk van Karel De Flou. Na enige tijd kreeg hij hulp van Luc Stockman, die vooral Brusselse en Brugse archiefdepots voor zijn rekening nam. Dat resulteerde in meer dan twintigduizend steekkaarten en een paar honderdduizend excerpten, alles bijeen een berg taalkundig en historisch materiaal, hapklaar voer voor specialisten in diverse wetenschappelijke disciplines.

De uiteindelijke vraag was: hoe krijg je zo'n werk uitgegeven? Dat het verscheidene banden zou omvatten en een hoop geld zou kosten, was al vroeg duidelijk. Maar wat heeft het geïnteresseerde publiek aan een opsomming van tienduizenden trefwoorden en bronnenexcerpten in een taal en een spelling van eeuwen geleden, met namen die soms ondoorzichtig of misleidend zijn en met achtergronden die ons niet altijd meer aanspreken? Enige verklaring bleek wenselijk. Prof. Johan Taeldeman, zelf een Meetjeslander, stelde voor om de toponiemen per (vroegere) gemeente te bundelen en ze vooraf te laten gaan door een uitvoerige en systematische behandeling van de belangrijkste namen in een taal die voor de belangstellende leek begrijpelijk is. Want dàt wil de belangstellende burger immers weten: waar komt die naam vandaan? Wat betekent hij? Waar lagen die wijken, akkers, bossen, vijvers, waterlopen, enz?
In 1989 verscheen een eerste monografie over Adegem, ingeleid door Achiel De Vos en met commentaar door J. Taeldeman. Het was ook de enige die Achiel zelf zou verzorgen; enkele maanden later overleed hij. Een tweede deel over de plaatsnamen van Maldegem en Sint-Laureins verscheen in 1990, verzorgd door Luc Stockman en opnieuw verklaard door J. Taeldeman. Beide delen werden uitgegeven door de *Heemkundige Kring 'Het Ambacht Maldegem'*. Omdat de gekozen methode veel

werk meebracht, bleek het nuttig een werkgroep op te richten, die elke uitgave zou helpen voorbereiden. Ter herinnering aan de bezieler werd die naar hem genoemd. Intussen heeft de *Stichting Achiel De Vos* een toponymisch overzicht van tien andere Meetjeslandse plaatsen gepubliceerd. In de voorbije vijftien jaar verschenen monografieën over Aalter, Bellem, Eeklo, Hansbeke, Lovendegem, Merendree, Oostwinkel & Ronsele, Vinderhoute en Zomergem.

Vandaag is Ursel aan de beurt. Net zoals bij een paar van de vorige uitgaven hebben we de vooropgestelde grensdatum - 1600 - overschreden. Dat heeft verscheidene redenen. Ten eerste is het aantal bronnen met Urselse toponiemen uit de periode vóór 1600 vrij beperkt en bevatten ze weinig aanwijzingen voor de lokalisering van de betrokken namen. Ten tweede zijn er uit die tijd zo goed als geen documenten uit het plaatselijke archief bewaard. In 1381 staken de Gentenaars het dorp in brand (DPB); uit die tijd zijn geen schriftelijke documenten van ter plaatse overgebleven. Tijdens de godsdiensttroebelen (eind 16e - begin 17e eeuw) en de voortdurende invallen van vrijbuiters en roversbenden is het toenmalige lokale archief ook verloren gegaan. Ten derde: er is over Ursel geen oud kaartmateriaal uit die tijd - en al evenmin uit de hele 17e eeuw - overgebleven. Maar tussen 1640 en 1644 werden voor de hele parochie nieuwe land- en bosboeken aangemaakt met uitvoerige gegevens over de eigenaars en pachters van alle percelen, met o.a. de ligging en de grootte. Die zijn door J. Vandeveire behandeld in zijn licentiaatsscriptie *Bijdrage tot de toponymie van Ursel* (1948). Bovendien zijn uit de eerste helft van de 17e eeuw heel wat interessante documenten bewaard in verband met erfenissen en verkopingen. Dat heeft er ons toe aangezet om ook uit die bronnen te putten. Zo werd het mogelijk heel wat toponymische gegevens te verzamelen en een vrij gedetailleerde kaart van de Urselse plaatsnamen op te maken. Uiteraard is onze verzameling onvolledig: er zullen her en der nog wel oude archiefstukken te vinden zijn waarin Urselse plaatsnamen voorkomen, maar alle mogelijke bronnen uitpluizen is niet doenbaar.

Bij het verschijnen van deze aflevering over Ursel past een woord van dank. In de eerste plaats aan Achiel De Vos en Luc Stockman voor het reusachtige werk dat zij verricht hebben. Het is hùn verdienste dat nu zoveel waardevol toponymisch materiaal kan ontsloten worden en ter beschikking gesteld van allen die begaan zijn met ons verleden en belangstelling hebben voor het reilen en zeilen van onze voorouders. Verder ook dank aan allen die met gegevens en verklaringen en ook met materiële hulp ertoe hebben bijgedragen dat dit werk tot stand kon komen.

Magda Devos
Jozef Vandeveire

INHOUD

Woord vooraf 3

Inhoud 5

Korte ontginnings- en landschapsgeschiedenis 8

Verklaring van de belangrijkste plaatsnamen 11

1. De naam Ursel 11
2. Feodale structuren 12
3. Wijken en gehuchten 14
4. Landschappelijke complexen 22
5. Straatnamen 27
   5.1. Kernbestanddelen in straatnamen 27
   5.2. Benoemingsmotieven voor straatnamen 28
      (a) naar de ligging, het begin- of eindpunt van het traject 28
      (b) naar de eigenaar, een aangelande of een ander persoon 37
      (c) naar de bedekking, de begroeiing of het uitzicht 39
      (d) naar de functie 40
      (e) andere motieven 41
   5.3. Toegangen 42
6. Hoeven, woningen en andere gebouwen 43
   6.1. Kernbestanddelen in hoevenamen 43
   6.2. Benoemingsmotieven voor hoeven 45
      (a) naar de eigenaar, de pachter of de gebruiker 45
      (b) naar de ligging 47
      (c) naar andere kenmerken 48
   6.3. Herberg- en huisnamen 49
   6.4. Andere gebouwen 53
7. Terreinnamen 55
   7.0. Inleiding 55
   7.1. Kernbestanddelen in terreinnamen 56
   7.2. Benoemingsmotieven voor terreinnamen 66
      7.2.1. Akker- en grasland 66
         (a) naar de eigenaar, de pachter of de gebruiker 66
         (b) naar de ligging 74
         (c) naar de vorm 87
         (d) naar de vroegere toestand of de wijze van ontginning 89
         (e) naar de omheining en de begroeiing erop, errond of erbij . 93

(f) naar het gewas dat erop geteeld werd 96
(g) naar een reliëfkenmerk 99
(h) naar het uitzicht, de bodemsoort of de bodemgesteldheid 100
(i) naar de dieren die er huisden 104
(j) naar de functie of de bestemming 105
(k) naar de uitgestrektheid of de (relatieve) grootte 106
(l) naar het juridische statuut 107
(m) naar een anekdote 108
(n) andere motieven 108
(o) benoemingsmotief onzeker 111
7.2.2. Bossen 121
(a) naar de eigenaar, de pachter of een aangelande 121
(b) naar de ligging 124
(c) naar de vorm of de grootte 127
(d) naar de begroeiing 127
(e) naar een reliëfkenmerk 128
(f) naar de bodemgesteldheid of de toestand van het terrein . 129
(g) naar de functie of de bestemming 129
(h) naar de dieren die er huizen 130
(i) naar de vroegere toestand of de wijze van ontginning 130
(j) andere motieven 132
(k) benoemingsmotief onzeker 133
7.2.3. Onontgonnen grond 135
(a) naar de eigenaar, de gebruiker of een aangelande 135
(b) naar de ligging 135
(c) andere motieven 136
8. Heuvels en hoogten 137
8.1. Kernbestanddelen in hoogtenamen 137
8.2. Enkele hoogtenamen 138
9. Waternamen 139
9.1. Kernbestanddelen in waternamen 139
9.2. Beken, grachten en afwateringssloten 140
9.3. Vijvers 141
Benoemingsmotieven voor vijvers 142
(a) naar de eigenaar, de pachter of de gebruiker 142
(b) naar de ligging 143
(c) naar de begroeiing 143
(d) naar de oppervlakte 143
(e) naar het uitzicht 143
(f) benoemingsmotief onzeker 144
9.4. Putten 144
9.5. Bruggen, voorden en sluizen 145

10. Kruisen, grenstekens, wegwijzers 146
10.1. Kruisen 146
10.2. Grenspalen 147
10.3. Wegwijzer 147

Bibliografie 148
Kleine verklarende woordenlijst 154
Index 158

Glossarium 167
Aanwijzingen 167
Gebruikte afkortingen 169
Urselse plaatsnamen 171
Commentaar bij de losse kaart 343

Kaartje met Urselse wijken 10

Losse kaart

KORTE ONTGINNINGS- EN LANDSCHAPSGESCHIEDENIS

Ursel was tot voor kort een typische plattelandsgemeente met een oppervlakte van 2073 ha., die tot in het begin van de 20e eeuw nog voor een derde deel uit bos bestond. Over zijn ontstaansgeschiedenis is weinig bekend. Wel weten we dat hier al menselijke aanwezigheid was in het mesolithicum (de middensteentijd, zowat 10 000 jaar geleden), getuige de vondst van werktuigen in vuursteen. Of daar toen al van een echte nederzetting sprake was, is onduidelijk. Verder is ook een grafheuvel met ringgracht opgegraven, die dateert uit het einde van het neolithicum (de nieuwsteentijd) of het begin van de bronstijd. Uit het onderzoek van houtskoolresten blijkt dat hij een paar duizend jaar vóór onze jaartelling aangelegd moet zijn. Uit recenter tijden stamt een grafveld met een 60-tal graven uit de late ijzertijd, meer bepaald tussen 100 vóór Christus en ca. 50 na Christus. Ten slotte zijn aan 't Konijntje crematiegraven aangetroffen uit het midden van de eerste tot het midden van de tweede eeuw. Uit die laatste opgravingen blijkt dat er in de late ijzertijd en de tijd van de Romeinse bezetting al van een vrij permanente bewoning sprake was (Bourgeois en Rommelaere 1991).
Over Ursel in de vroege middeleeuwen weten we zo goed als niets. Toch is het aannemelijk dat al die tijd een soort woonkern is blijven bestaan. Als de naam Ursel voor het eerst opduikt (1147), is dat als een pastoor van Ursel getuige is of een rol speelt in een of andere procedure. En waar een pastoor was, moet ook al een parochie geweest zijn.

Van noord naar zuid is er in Ursel een vrij groot niveauverschil. Het hoogste punt ligt op 29 meter in het Drongenveld. Die noordkant van het dorp maakt deel uit van een heuvelrij tussen Zomergem-Ronsele in het oosten en Maldegem-Knesselare in het westen. Iets zuidelijker liggen een paar lagere heuvelruggen (ca. 25 meter), één ten noorden van de kerk (Hulle), een andere ten noorden van Wessegem in de Kleiten. Ten zuiden daarvan zakt het terrein in de richting van het kanaal Gent-Brugge, dat gegraven is in de bedding van de Durme/Kale. Nabij de zuidgrens (Aalter-Bellem) treffen we een drietal meersgebieden aan, nl. de Houtmeers, het complex Zegbroek/Zuidwater en ten slotte Herisbroek, het grootste, laagste en natste van de drie.
Die topografische toestand heeft de ontwikkeling van de nederzetting Ursel sterk bepaald. Op de hoge, weinig vruchtbare kleigronden in het noorden vinden we in de middeleeuwen een uitgestrekte woeste heide (deel van het Maldegemveld) en meer dan twintig ondiepe vijvers in natte komgebieden. Op de naar de zon gekeerde hellingen in het midden en het zuidoosten ontwikkelt zich een intensieve landbouw en daar treffen we ook alle akker/kouterstructuren aan. De meersgebieden worden eerst als hooiland gebruikt, later voor een deel tot akkergrond omgevormd. Ook bij de inplanting van hofsteden heeft dat reliëf een rol gespeeld. Het is duidelijk dat de

concentratie van hoeven langs de Veldstraat en op Berken, in de wijk Onderdale, langs de vroegere Vrekkemstraat en in de buurt van Wessegem vooral bepaald is door de ligging en de bereikbaarheid van vruchtbaar akkerland. Tekenend is wel dat in de 17e eeuw de kavels vaak klein zijn, o.a. een gevolg van het erfrechtsysteem, dat zich b.v. uit in namen als Halve Bilk, Eerste, Tweede en Derde Paardenbilk, maar ook van het feit dat de financiële middelen van de bewoners niet volstonden om in hun behoeften te voorzien en ze een deel van hun bezit moesten verkopen.

De verdere ontwikkeling van Ursel is beïnvloed door de rampzalige religieuze, politieke en militaire gebeurtenissen op het einde van de 16e en in het begin van de 17e eeuw. De zogenaamde godsdiensttroebelen betekenden voor het Meetjesland, in het bijzonder voor het westelijke deel, een periode van tientallen jaren vrijbuiterij, brandschattingen, plunderingen en brandstichtingen, met het gevolg dat een deel van de bevolking omkwam of naar veiliger oorden vluchtte, dat hoeven verwaarloosd werden en tot puin vervielen en dat het cultuurland terugkeerde naar een toestand van wild bos en woeste grond. Pas in 1638 kan de plaatselijke pastoor in het doopregister noteren dat na tientallen jaren van oorlog, schermutselingen en plunderingen de rust eindelijk is weergekeerd. De gevolgen van die politieke en religieuze troebelen uiten zich ook in de toponymie: heel wat terreinnamen in de renteboeken uit het midden van de 16e eeuw blijken een kleine eeuw later nergens meer te vinden of zijn door andere namen vervangen. Percelen die vroeger akkerland waren, krijgen in de landboeken van de 17e eeuw vaak de vermelding *'nu bosch'*.

Tijdens het bewind van Albrecht en Isabelle wordt het weliswaar een ietsje beter, maar toch vermelden de schaarse documenten uit die tijd nog altijd kommer en kwel. Dan volgt een periode van betrekkelijke welvaart, maar als de troepen van 'le roi très chrétien' (Lodewijk XIV) op het einde van de 17e eeuw op hun beurt onze contreien binnenvallen, gaat het weer minder goed. Pas in de eerste helft van de 18e eeuw is het inwonersaantal weer behoorlijk gestegen (Vandeveire 1959).

Ook daarna blijft Ursel een typische landbouwgemeente met een wisselend akker- en bosbestand. Bij het begin van de 20e eeuw beslaan de bossen zelfs een derde van de oppervlakte. Industriële bedrijvigheid is onbestaande, op een vellenfabriekje na, dat maar een kort leven beschoren was. Alleen de Gentse textielindustrie bood in de 19e en 20e eeuw werk aan tientallen gezinnen die in de landbouw geen inkomen vonden.

Die hele ontwikkeling vindt ook haar neerslag in ons bronnenbestand. Ons toponymisch materiaal van vóór de 17e eeuw komt hoofdzakelijk uit de centrale administratie, d.w.z. uit de grafelijke documenten in Rijsel, uit de registers van de Keure en de Wezenboeken in Gent en verder uit renteboeken en andere documenten van de Rekenkamer, de rolrekeningen en de leenverheffingen van de Wetachtige Kamer in

Brussel, in mindere mate uit enkele Brugse documenten en links en rechts ook uit buurgemeenten. Daarnaast komen de gegevens ook uit kerkelijke bronnen: oorkonden van het bisdom Doornik en van de norbertijnerabdij in Drongen, rekeningen van parochies die in Ursel percelen bezaten. De twee grote Gentse abdijen (Sint-Baafs en Sint-Pieters) hadden echter in Ursel geen eigendommen. Zoals in het voorwoord al is gezegd, werden er pas omstreeks het midden van de 17e eeuw degelijke land- en bosboeken opgesteld, waaruit we een aanzienlijk deel van ons materiaal konden putten. Een meevaller daarbij is het feit dat zoveel percelen een naam droegen.

Kaartje met Urselse wijken

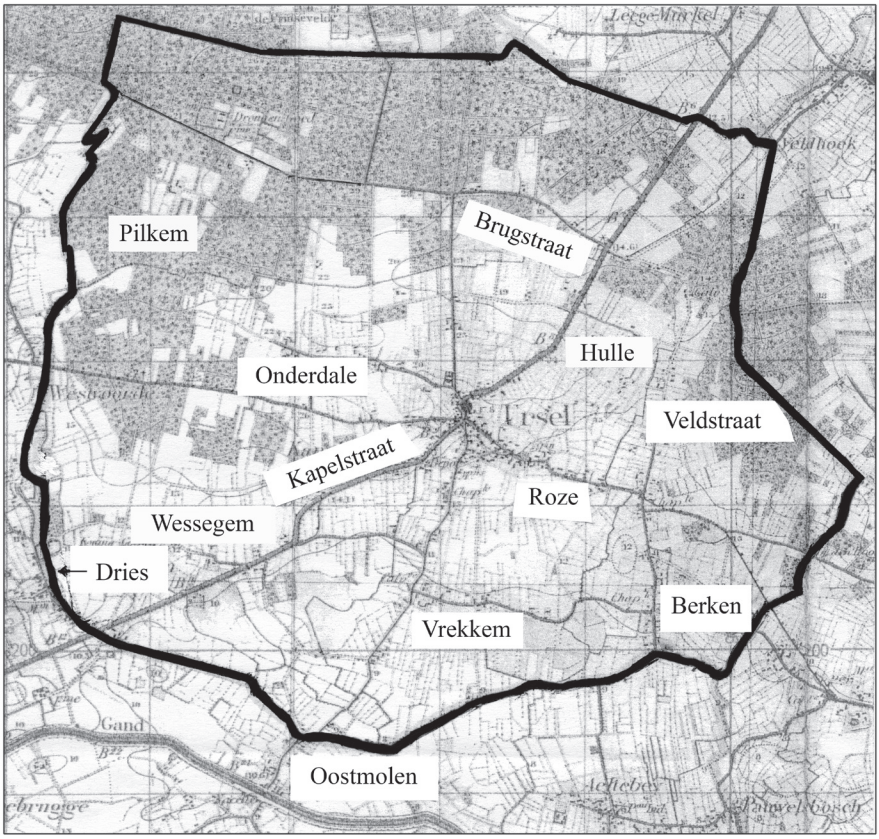

VERKLARING VAN DE BELANGRIJKSTE PLAATSNAMEN

1. DE NAAM URSEL

Op grond van oude attestaties als *orsele, ursele, ursela* e.d. zou men geneigd zijn te denken dat *Ursel* een *zele*-naam is zoals Poesele (*Poksela*, 1120), Winksele (*Wenekensele*, 1133) en andere namen die eindigen op het bestanddeel *-zele*, dat etymologisch hetzelfde is als het Nederlandse woord *zaal* en in de toponymie meestal betrekking heeft op een bescheiden boerenwoning, bestaande uit één ruimte. *Zele*-nederzettingen waren doorgaans vooruitgeschoven ontginningsposten in een woeste omgeving. Tot de auteurs die in *Ursel* een *zele*-naam zien, behoren De Potter en Broeckaert (1864-1870: 2); zij stellen *ur-* gelijk met het bekende voorvoegsel *oer-* in de betekenis 'oud' (zoals in *oerbos* en *oerkracht*). Voor die stelling worden echter geen argumenten aangedragen. De toponymisten Carnoy (1940: 576) en Gysseling (1960: 988) zien in het tweede deel van *ursle* een verdoffing van *lo*, dat uit het Germaans *lauha* stamt en 'bos' betekent, in Vlaanderen meer bepaald 'bos op hogere zandgrond'. Onverdoft komt *lo* nog voor in de naam van het West-Vlaamse stadje *Lo* in de Westhoek, in *Lotenhulle, Kallo* en *Lillo*. De verdofte variant zit in namen als in *Brakel, Burkel, Deurle* en *Ronsele*. Het eerste deel stelt Carnoy gelijk met het Middelnederlands *ors* 'paard'. Gysseling denkt eerder aan het Germaanse *ura(s)*, dat 'oeros' betekende.

Wat valt uit al die overwegingen te besluiten over de oorspronkelijke betekenis van *Ursel*? Wat het grondwoord betreft, zijn er in het licht van de oudste vermeldingen noch tegen *zele*, noch tegen *lo* klankwettige bezwaren in te brengen.Toch gaat onze voorkeur naar de verklaring *lo*, omdat het eerste deel van het toponiem een diernaam bevat - waarbij we in het midden laten of het de naam van het paard (Carnoy) of die van de oeros (Gysseling) is - en er ons geen andere *zele*-namen bekend zijn met een voorbepalende diernaam. *Lo*-namen met een diernaam als voorbepaling komen wel voor. Een voorbeeld in het Meetjesland is *Ronsele*, waarvan het eerste deel zou teruggaan op een Germaanse voorouder van het woord *rund* (Van de Walle & Devos 2006: 8). Tot nader order interpreteren we de naam *Ursel* als 'bos (op hogere zandgrond) waar paarden of oerossen grazen'.

In de grafelijke (later hertogelijke) in Rijsel bewaarde rekeningen treffen we allerlei afwijkende spellingvormen aan zoals *Urselle, Housselle, Uorcele, urzele, Oursel(le), Orselle, uurssele*, blijkbaar genoteerd door Franstalige klerken.
Buiten Vlaanderen hebben we nog *Oberursel* ten noorden van Frankfurt (*ursella*, 830 kopie 10e eeuw; *ursele*, 1222, bron 893) en een *Urcel* in Frankrijk in de buurt

van Laon (*Ursel*, 1147). Petri (1937 I: 409) meent in dit laatste *Ursel* een *zele*-naam te zien; Gysseling (1960: 987) geeft geen verklaring.

2. FEODALE STRUCTUREN

In het feodale systeem gebeurt het vaak dat het grondgebied van een parochie tot verscheidene heerlijkheden behoort en dat heerlijkheden ook enclaves in andere parochies hebben. In Ursel echter doet zich een wat ingewikkelder situatie voor: het grootste deel valt namelijk onder de bevoegdheid van het Brugse Vrije, een kleiner deel ressorteert onder de Gentse Oudburg. Bovendien is er in Ursel nog een enclave (twee terreinblokken) van de heerlijkheid Wulfsberge in Oedelem. Dat betekende dat er voor ieder van die drie instanties een apart bestuur was met eigen burgemeester en schepenen, met eigen administratie, eigen justitie, eigen land- en bosboeken en eigen belastingen. Die drie gebieden werden als zodanig ook benoemd en moeten bijgevolg als echte toponiemen beschouwd worden.

Er is nog een eigenaardigheid: in onze bronnen komen de namen van deze feodale indelingen pas laat voor: het *Gentse* of *Oudenburgse* pas in 1571, *het Vrije* in 1555, *Wulfsberge* of het *Wulfsbergse* echter al in 1431. Maar wellicht is die late vermelding te verklaren doordat er uit de periode vóór de 16e eeuw zo weinig documenten bewaard zijn.

HET GENTSE OF OUDBURGSE

Ursel 't Gentse ressorteerde onder de Gentse Oudburg; vandaar die naam. Het was oorspronkelijk een grafelijke bezitting en omvatte de zuidwesthoek van Ursel rond het Hof van Wessegem. Daar hielden de graven van Vlaanderen besprekingen met hun leenmannen en met de afgevaardigden van de steden Gent en Brugge, zoals blijkt uit tal van notities in de stadsrekeningen van die steden: *te Ursele ten parlemente daer mijn here ende tland was,* 1357-58, SAG-SR, 262r; *ten groten parlemente tursele*, 1357-58, SAB-SR, 80r; (een bode) *die voer bi nachte saterdages up sente pieters dagh tursele an minen heere van Vlaendren ende an die van brucghe die daer waren*, 1359-60, SAG-SR, 25v; *ghesent tursele omme herberghe te nemene voor gedeputeerden*, 1406-07, SAB-SR, 88r.

In het westen sloot *Ursel 't Gentse* aan bij het grondgebied van Knesselare dat via het Land van de Woestijne eveneens onder de Gentse Oudburg ressorteerde. Vreemd is echter dat een smalle strook in het oosten van Ursel (ten westen van de huidige Berkenstraat) ook tot het *Gentse* behoorde. Het is niet duidelijk hoe dat stukje onder het gezag van de Oudburg viel.

In de volksmond en in een beperkt aantal documenten wordt *'t Gentse* ook het **Wessegemse** geheten. Het *Hof van Wessegem* was immers het *foncier* of leenhof van *Ursel 't Gentse*. Dat leenhof had ook lenen in andere plaatsen, o.a. in Knesselare, Gent, Wondelgem en Eine.

HET VRIJE

Het grootste deel van Ursel ressorteerde onder het Brugse Vrije. Eigenlijk maakte het er geen deel van uit, maar was *appendantsche van den Vrijen*. Dat wil zeggen dat het een soort associatie ermee had. Het genoot dezelfde rechten als de direct tot het Brugse Vrije behorende heerlijkheden, was o.a. ook vrijgesteld van het 'beste hoofd' (een soort belasting op erfenissen), had een aantal verplichtingen, maar genoot toch een zekere mate van zelfstandigheid.

HET WULFSBERGSE

Twee terreinblokken ten noorden van de kerk aan beide kanten van de weg naar Eeklo behoorden niet tot Ursel 't Vrije, maar tot de heerlijkheid **Wulfsberge**. Die had haar foncier op Oedelem nabij de grens met Knesselare en ressorteerde onder het grafelijk leenhof van de Burg in Brugge (Moelaert 1985: 113). Meestal wordt de vorm *Wulfsberge* gebruikt. De oudste vermeldingen van Wulfsberge hebben bijna alle betrekking op het Oedelemse deel.

LENEN

Tot het feodale stelsel behoort ook de uitgifte van lenen. In de land- en renteboeken wordt geregeld vermeld dat een perceel een *leen* is. Van welke heerlijkheid dat leen dan afhangt, wordt maar zelden erbij gezegd. Enkele keren krijgt een perceel ook de naam *leen* toebedeeld. Dat kan het basiswoord alleen zijn (**Leen, Leentje**), een samenstelling die met *leen* begint (**Leenakkerken, Leenbilk, Leenstuk**) of de persoon op wiens naam het leen stond (**Pieter 's Brabanters Leen**).

(LEEN)HOF

Lenen zijn afhankelijk van een leenheer en het leenrecht wordt uitgeoefend vanuit een leenhof of *foncier*. De naam van zo'n hof vinden we in de bronnen vaak afgekort als *hof*. In Ursel slaat die verkorting meestal op het *Hof van Wessegem* (ook 'heerlijkheid van Wessegem'), enkele keren ook bij het *Goed van Velkegem*. In het glossarium brengen we onder *Goed van Wessegem* die excerpten samen die op de hoeve zelf betrekking hebben, onder *Hof/Heerlijkheid van Wessegem* die welke op het feodale aspect slaan, al is dat onderscheid niet altijd duidelijk.

Gents Gescheet: Vaak vinden we bij de beschrijving van een perceel dat het ten oosten, ten westen, ten noorden of ten zuiden aan het *'Gents Gescheet'* grenst. Met die woordgroep is alleen de grens tussen Ursel 't Vrije en Ursel 't Gentse bedoeld; hij wordt ook enkel gebruikt van Ursel 't Vrije uit. In de andere richting spreekt men altijd van '*het gescheet jegens (de prochie van) Ursele'*. Een eigenlijke plaatsnaam is het dus niet. Het woord *gescheet* is verwant met het werkwoord *scheiden* en betekent '(grens)scheiding'; de eind-*t* is gewoon de weergave van de uitspraak.

3. WIJKEN EN GEHUCHTEN

Het is niet zo gemakkelijk om een scherp onderscheid te maken tussen wijken en gehuchten, zeker niet als het om middeleeuwse toestanden gaat. Toch kunnen we zeggen dat een wijk een behoorlijk aantal woningen omvat, terwijl we daartussenin liggende kleinere troepjes huizen als gehuchten beschouwen. Soms bestonden die gehuchten maar uit twee, drie of vier woningen.

In de 19e en 20e eeuw was Ursel administratief in negen wijken verdeeld, nl. *Berken, Brugstraat, Dorp, Dries, Kapelstraat, Onderdale, Roze, Vrekkem* en *Wessegem*. De huizen waren doorlopend genummerd (dus niet de even nummers links en de oneven nummers rechts) en de grenzen van die wijken waren vrij willekeurig bepaald. Pas omstreeks 1970 is dat systeem vervangen door straatnamen. Toch vinden we ook vroeger al een soort van indeling in wijken, o.a. in de parochieregisters van 1613 (RABev) en in een 18e-eeuwse 'status animarum', een soort voorloper van het bevolkingsregister (Vandeveire, 1959: 256), alsook in een overzicht van de 20 oude tiendegebieden in Ursel uit 1738 (Moelaert, 1971: 169). Het landboek van Ursel 't Vrije uit 1640 kent zes wijken: *van de Kercke, van de Capelle, van Onderdaele, van de Veldtstraete, van Berckene en van Vrechem* (RAG-U 19).

BEIERWANE

Dit voormalige gehucht lag op de grens met Zomergem en strekte zich voor het grootste deel op die gemeente uit. Daar schrijft men de naam als *Bauwerwaan*, maar in feite komt dat op hetzelfde neer: de plaatselijke uitspraak luidt *baeërwoane*, met in het eerste deel de zware open *ae* die in Ursel ook wordt gehoord in *baeën* 'bouwen', *zaeën* 'zeggen' en *snaeën* 'snijden'. Van de moeilijkheden die klerken en scribenten ondervonden om deze klank in zijn opeenvolgende historische verschijningsvormen in geschrifte weer te geven, getuigen de vele spellingvormen in de archiefstukken: naast *beyerwane, beuerwaen* en *beyerwaenstraete* vinden we ook vormen zoals *beuherwane* en in *bruwaenstraete, bue(w)erwaenstraete, berwaenstraete* en *bruaensche straete*. Onzekerheid troef. Overigens komt die plaatsnaam ook nog elders

in Vlaanderen voor, o.a. in Knesselare, maar ook in andere plaatsen. De oudste vormen zijn dan *beitherwane* (1163), *betherwan*, *bederwaen*, *buederwaen* (1375) in Oostburg-Schoondijke, *bederwane* (1373) in Meulebeke, *buederwaen* (1422) in Knesselare en natuurlijk *bederwane* (1282), *boderwan* (1295), *bueyderwaen, bey(d)erwaen*, *bruwaen* in Zomergem.

In hun boek over de Zomergemse plaatsnamen behandelen Mattheeuws & Devos (1997: 12-14) uitvoerig de verschillende verklaringen die voor dit toponiem geopperd zijn, o.a. die van Hoebeke (1956: 431-436), die deze plaatsnaam afleidt uit de Romaanse vorm van Keltisch **bebronna*, dat 'bever' betekende. Maar ze verwerpen die verklaring op grond van het feit dat de geografische situatie - een keiige hoogte - onverzoenbaar is met het woongebied van bevers, die een waterrijke zone, een vijver of een rivier als habitat nodig hebben. Gysseling (1956: 17) meent dat de naam op een persoonsnaam teruggaat en herinnert aan iemand die ter plaatse bezittingen had. In elk geval is de bij- of familienaam al vroeg in de streek geattesteerd. In Zomergem is in 1282 sprake van ene *Ghiselin de Bederwane* en in 1291 van *Boidin de Boderwan*; in Waarschoot wordt een *Segher van Bederwaen* (1370) vermeld. Op zijn beurt gaat die persoonsnaam mogelijk terug op een plaatsnaam; Gysseling denkt hiervoor aan *Beiderwaen* onder Groede in Zeeuws-Vlaanderen, dat al in 1163 vermeld wordt als *beitheruuane*. Wat die plaatsnaam betekend kan hebben, blijft een raadsel. Noch *beider*, de klankwettige opvolger van het Oudnederlandse *beither*, noch *wane* zijn courante bestanddelen in de toponymie.

BERKEN

Deze wijk, die al in 1426 wordt vermeld, ligt in het zuidoosten van de gemeente op het kruispunt van de straat die Wessegem met Hoetsel verbindt en de weg die van Bellem naar Oostwinkel loopt. Hij grenst in het oosten aan Zomergem en in het zuiden aan Bellem.

Hoogstwaarschijnlijk is de wijk genoemd naar een opvallende berkenboom of naar een berkenbosje. De uitspraak van de korte *e* vóór *r* is in de late middeleeuwen in westelijk Oost-Vlaanderen geëvolueerd naar een korte *ei*-achtige klank, zoals ook in *kerk* (*keirke*) en *verken* (*veirken*). Van de moeilijkheden die klerken ondervonden om deze dialectklank weer te geven, getuigen ongewone spellingvormen als *biercken, bircken, bricken, blickem* en *burckem*.

BOTERHOEK

In ons materiaal duikt deze naam pas in het begin van de 17e eeuw op in een verkoopsdocument, waarin een dozijn percelen vermeld worden die bijna alle langs de weg van Urseldorp naar Oostmolen liggen, in de buurt van Heukelgem en de

Mergelputten. Mattheeuws & Devos (1997: 108 & 110) stellen dat het element *boter* zowel een gunstige als een ongunstige betekenis kan hebben: ofwel 'rijk, vruchtbaar, kostbaar als boter' ofwel 'zwaar, moeilijk te bewerken, vet als boter'. Of deze naam later nog gebruikt werd, weten we niet.

BRIEL

De *Briel* is nu de naam voor een wijk tussen de hoofdingang van de kerk en het klooster annex basisschool. Tot een heel eind in de 20e eeuw werd hier de Brielkermis gevierd, met volksspelen als zaklopen en mastklimmen. In de middeleeuwen was het alleen een gehucht, een beperkt gebied met een paar hoeven.

Briel, hetzelfde woord als *broel, bruul, bruil, breugel* en *brogel*, is van vóór-Germaanse oorsprong. Volgens verschillende etymologen gaan al deze wisselvormen - al dan niet via het Romaans - terug op het Keltische *brogilos*, een verkleinwoord van *brogi*, dat 'veld' betekent (Van Durme 1998: 102). Gysseling daarentegen gaat uit van een gereconstrueerd woord uit de Belgische substraattaal *bhroghilos*, het verkleinwoord van *bheraghos*, dat 'omheining' zou beduiden.

Oorspronkelijk zou *briel* omheinde terreinen (vooral bossen en graslanden) op domaniale grond hebben aangeduid. Zo schijnt de Gentse *briel* aanvankelijk een weide te zijn geweest, gereserveerd voor de paarden van de graaf, later van de burggraaf. Naderhand ging de benaming over op laaggelegen terrein, vooral grasland, waarbij de gedachte aan een omheining op de achtergrond raakte. Wellicht is die betekenisontwikkeling te verklaren doordat ook de oude domaniale graasweiden vaak op waterrijke gronden lagen. De verklaring 'vochtig weiland' wordt bevestigd door de ligging van de Urselse *briel*; die bevindt zich namelijk onder aan een lage heuvelrug nabij een kleine beek.

DORP

Als wijknaam wordt dit woord pas vrij laat gebruikt (1640). Het *Dorp* bevindt zich in het centrum van de gemeente ten zuiden van de kerk. In de 17e eeuw wordt daarmee de pleinvormige verbreding van de weg bedoeld, die men nog altijd de *Plaatse* heet (zie verder). Sinds de 19e eeuw behoren daar ook de huizen bij in een kring van ongeveer 500 m in de centrumstraten.

DRIES

De *Dries* is een wijk die voor het grootste deel op Knesselare ligt, voor een kleiner deel op Aalter en Ursel. Hij wordt ook nog *Grote Dries* en *Pietendries* genoemd;

het eerste omdat er op Ursel nog een *Drieselken* of *Kleine Dries* voorkomt, het tweede omdat hij vlakbij het *Goed ter Pieten* lag, dat nu *Blauwgoed* heet. De naam *Pietendries* wordt nu uitsluitend gebruikt voor een straat op Knesselare die langs de Pietendriesmolen naar Aalter loopt. Voor de betekenis van *dries*, zie 7.1 Kernbestanddelen in terreinnamen.

DRIESELKEN

Gehucht ten zuiden van het Goed van Wessegem (dat nu *Koningsgoed* heet). In de 17e eeuw omvatte het een viertal woningen. *Drieselken* was ook de naam van een partij akkerland.

De vorm *drieselken* is een verkleinvorm met twee achtervoegsels, typisch voor zelfstandige naamwoorden die oorspronkelijk eindigden op de verbinding -*sk* , die later tot -*sch* evolueerde, zoals *vis* (< *visch* < *visk*), *bos* (<*bosch* < *bosk*) en *fles* (<*flesch* < *flesk*). Tussen het grondwoord en het traditionele diminutiefsuffix -*kin* (>-*ke*) werd om redenen van welluidendheid nog een tweede suffix -*el* geschoven, bekend uit oorspronkelijke verkleinwoorden als *druppel, wegel* en *bundel.*

HULLE

Nu een klein gehucht ten noorden van de kerk. Blijkbaar bevond zich daar een belangrijke hoeve, het *Goed ten Hulle*. De naam duikt in het begin van de 15e eeuw ook op als familienaam (*Willem fs. Jans vanden hulle*, 1441, ARA-RK 45407, 3r/v). Het woord *hul* betekent 'heuvel, hoogte'. Zie 8.1 Kernbestanddelen in hoogtenamen.

HULSLO

Dit voormalige, al vroeg verdwenen gehucht lag in het uiterste noorden van Ursel, helemaal aan de grens met Maldegem en Adegem. Alleen een straatnaam en een paar terreinnamen herinneren er nog aan.

De naam is een samenstelling van de boomnaam *huls*, de voorloper van het huidige *hulst*, met het grondwoord *lo*, dat uit het Germaanse *lauha* stamt en 'bos' betekent, in onze streken vooral 'bos op hoger gelegen zandgrond'.

KERKWIJK

Dit is een louter administratieve naam die we al in de 17e eeuw aantreffen voor de dorpskom en zijn directe omgeving. De betekenis is duidelijk.

KORTENDAMME

Klein gehucht ten zuiden van het Goed van Wessegem, wellicht zo genoemd naar een dam in de Dambeke om de waterstand in de ringgracht van dat goed op peil te houden.

MESVOORDE

Deze wijk ligt voor het grootste deel op Knesselare, pal op de grens met Ursel, maar Urselse landerijen en bossen in die buurt werden vaak genoemd als behorend tot Mesvoorde. Officieel heet die wijk nu *Westvoorde,* een naam die ook al in de 17e eeuw verschijnt en volksetymologisch uit *mes(t)voorde* ontstond. De wijk ligt op de plaats waar de weg Ursel-Knesselare-Brugge de Dambeke/Driesbeke kruist en waar destijds een voorde of doorwaadbare plaats was. Ten opzichte van het Goed van Wessegem lag die wijk inderdaad ten westen.

ONDERDALE

Onderdale is een oude wijk in het westen van Ursel, een paar honderd meter ten noorden van de weg Ursel-Knesselare en parallel ermee. Al heel vroeg treffen we daar bewoning en landbouw aan.

De naam is een samenstelling met het grondwoord *dal* 'laagte, vallei', dat hier de datiefverbuiging vertoont. De etymologische vorm van het eerste deel valt niet met zekerheid vast te stellen. In de oudste vermeldingen heet het *hongersdale* (1295) of *hongherdale* (1431), wat op het eerste gezicht laat vermoeden dat de voorbepaling het woord *honger* is. In die optiek past het toponiem in de betekenisgroep van o.a. *Verloren Kost, Brodeloos* en *Armoede*, namen die verwijzen naar de geringe kwaliteit van de grond en/of naar de armoedige levensomstandigheden van wie op die grond zijn kost moest verdienen.

Er is echter nog een andere verklaring denkbaar, nl. dat de attestaties van het type *honger*- spellingvormen zijn met hypercorrecte *h* bij de oude westelijke vorm van het voorzetsel *onder*, dat in de dialecten van westelijk Vlaanderen ooit *onger* luidde, zoals nu nog bij oude dialectsprekers in de West-Vlaamse Westhoek. Daar zegt men ook nog *zonger* voor 'zonder' en *prongelen* voor 'prondelen' (Devos & Vandekerckhove 2005: 58). In de historische dialectologie stellen we vast dat heel wat klankkenmerken die vandaag alleen nog in West-Vlaanderen of in de Westhoek voorkomen, ooit veel verder naar het oosten toe verspreid waren.
Als *Onderdale* inderdaad met *onder* is gevormd, duidde het in oorsprong op het onderste, het laagste deel van een dal of vallei.

OOSTMOLEN

De wijk Oostmolen ligt op Aalter, grotendeels ten zuiden van het kanaal Gent-Brugge, een klein deel ten noorden ervan tot aan de grens met Ursel. Maar zoals bij Mesvoorde werden enkele Urselse percelen nabij de grens ook tot die wijk gerekend. De naam *Oostmolen* heeft uiteraard te maken met een molen in Aalter die ten oosten van het Woestijnegoed stond en onderworpen was aan het maalrecht van de bezitter van dat goed.

PILKEM

De wijk Pilkem - eerder een gehucht - lag helemaal in het westen van Ursel aan de grens met Knesselare, in het verlengde van de Onderdalestraat. Nu is hij volledig verdwenen. Vooral de godsdienstberoerten in de tweede helft van de 16e en het begin van de 17e eeuw hebben die teloorgang veroorzaakt. Toch stonden daar in het midden van de 20e eeuw nog een paar huizen.

Zoals vele *hem*-namen is ook Pilkem een oude benaming. De oudste vormen (ca.1300 *pelcheem*, begin 15e eeuw *peelkem*) hebben nog een *ee*-spelling. Die klankwisseling *ee/i* is niet ongewoon; ook de terreinnaam *bilk* (later in westelijk Oost-Vlaanderen *bulk*) komt in middeleeuwse teksten vaak als *beelc* voor. Voor het eerste deel *pilk/pelk* is geen sluitende verklaring voorhanden. Tavernier-Vereecken (1968: 481) denkt dat het een verloren gegaan substantief is, maar waagt zich niet aan een verklaring. Gysseling (1983: 48) stelt dat het hier om een Indo-Europees woord **peluk* gaat, dat 'schitterend' zou betekenen. In verband met het Duitse *Pelkum* had Bahlow (1965: 370) al gesuggereerd dat het element *pel* 'moeras, veen' kon betekenen en verwant zou zijn aan het Litouws *pelke*. Het zou ook verwant kunnen zijn met het Latijnse *palus* 'poel, meer'. In het West-Vlaams komt het woord *pilse/pelse/pulse* voor als benaming voor een moerassige plek (De Bo 1892: 745; WVD I, Afl. 1: 29). Maar waar de *k* vandaan komt, is onduidelijk. Gysseling (1960: 789) verwijst nog naar een Pelkum (in Münsterland) dat in de 10e eeuw als *Piluchem* is geattesteerd en in de 12e eeuw *Pilekhem* heet.
De benaming *Hoogpilkem* slaat op het noordelijke, hoger gelegen deel van de Pilkemwijk.

PLAATS

Plaats(e) is in veel Vlaamse gemeenten de gewone naam voor het dorpsplein. Ook in het Frans is *place* de courante naam voor een plein; in het Duits is dat *Platz*, in het Italiaans *piazza*, in het Spaans *plaza*. Het woord en zijn betekenis gaan terug op het Latijnse *platea* dat 'plein in de stad' betekent.

In Ursel waren er twee *Plaatsen*. De huidige *Plaatse* of *Urseldorp* is het pleintje ten zuiden van de kerk op het kruispunt van vijf straten. De oudste vermelding ervan dateert uit 1448: *ande plaetsse nallinc (= nabij) der herberghen gheheeten den hellem*. Nu weten we exact waar die herberg stond, nl. op de zuidwesthoek van de *Plaatse* ten noorden van de weg naar Knesselare. In de 19e eeuw heette ze *A la belle vue* en nog later *In 't schoon zicht*. Wie aan dat plein wonen, worden in de volksmond de *plaatsenaars* genoemd en dat is soms wel eens ironisch bedoeld.

Daarnaast treffen we in de oude documenten nog een andere *Plaatse* aan, nl. op de wijk Roze (*ter plaetse jeghen over de Roose*, 1497; *huere stede daer zy up woent ter plaetse ... metten oostende commende up den cleynen Ste Joris*, 1540). Hier splitste de Gentse Heerweg zich in tweeën. Eén deel liep pal naar het westen, volgde de hoogtelijn en heette de *Hoge Gentweg*, later *Oude Gentweg*. Een ander deel week af naar het zuidwesten in de richting van het *Goed van Wessegem*, liep voorbij de *Kapel te Middewege*, werd *Nedere Gentweg* genoemd en kwam aan de grens met Knesselare weer op de Hoge Gentweg uit. Op het punt waar beide wegen uiteengingen, was er een driehoekig pleintje. Daar stonden in de late middeleeuwen verscheidene herbergen. In de 18e eeuw is van deze *Plaatse* geen sprake meer.

ROZE

Deze wijk is genoemd naar de herberg *De Roze*, ooit een van de belangrijkste en oudste logementen op de weg Gent-Brugge, waar o.a. de abten van de Gentse Sint-Pietersabdij graag overnachtten. In de onmiddellijke buurt stonden nog verscheidene 'afspanningen' bij elkaar. In tegenstelling tot de herbergen in de omgeving van de Kapel te Middewege, die in de nasleep van de godsdiensttroebelen verdwenen, zijn enkele op de wijk Roze nog enige tijd blijven bestaan.
Dat er in Ursel zoveel logementen waren, was te danken aan het feit dat de grafelijke hoeve op Wessegem in de 14e en 15e eeuw als onderhandelingsplaats dienst deed en ook doordat Ursel door zijn ligging halfweg tussen Gent en Brugge een gewaardeerde halteplaats was, waar niet alleen de hertogen van Bourgondië graag pleisterden om te dineren of te logeren, maar ook voor de pelgrims die (te voet) richting Rome of Keulen trokken (Vandeveire, 1998, 239-254).

VELKEGEM

Het is niet zeker of *Velkegem* ooit een echte wijk is geweest. Nu bestaat de naam in elk geval niet meer. Maar in de middeleeuwen was het *Goed te Velkegem* een leen dat rechtstreeks afhing van de Gentse Oudburg. Het lag schrijlings op de (Oude) Gentweg niet ver van de grens met Zomergem en was 14 bunder groot. Behalve een 'nederhof' en een 'hoge mote' omvatte het akkerland en weiland, maar geen andere hoeven of woningen (Moelaert, 1963: 106-121).

Bij gebrek aan oudere excerpten is het niet eenvoudig de oorsprong van Velkegem met zekerheid te bepalen. Zoals *Zomergem, Lovendegem, Evergem* en *Maldegem* lijkt Velkegem te behoren tot de groep Germaanse nederzettingsnamen op *-ingaheem*, een plaatsnaamtype dat vanaf de zesde eeuw in onze streken verschijnt en in de loop van de zevende eeuw een opmerkelijk succes kent.
Dit soort namen bestaat uit vier bestanddelen. Het eerste bevat meestal een persoonsnaam, nl. van het hoofd van de familie of clan die de nederzetting heeft gesticht. Het tweede deel is het achtervoegsel *-ing*, dat van de persoonsnaam een *clan*-naam vormt, die zoveel betekent als 'de lieden of gezellen van. Het derde deel is de uitgang *a* van de genitief meervoud en het laatste deel *heem* betekent 'woonplaats'.
Volgens dr. L. Van Durme (schriftelijke mededeling) gaat achter het eerste deel van *Velkegem* de naam **Fil(i)ko* schuil (o.m. geattesteerd in Kaufmann, 116, 434). *Velkegem* zou dan de woonplaats zijn geweest van de clan van *Fil(i)ko*.

VREKKEM

De wijk *Vrekkem* lag aanvankelijk niet op de plaats die vandaag met die naam wordt aangeduid en in het uiterste zuiden van de gemeente ligt nabij Oostmolen en het kanaal Gent-Brugge. Het oude Vrekkem lag op de oost-westverbinding tussen de wijk Wessegem en de wijk Berken, langs de huidige Kruisstraat. Daar staat nog altijd een mooie hofstede, vroeger omringd met grachten; langs diezelfde straat stonden nog verscheidene andere hoeven. Pas in de 17e-18e eeuw is de naam overgegaan op een nieuwe wijk in het zuiden.

De naam *Vrekkem* duikt in Ursel pas vrij laat (1540) op, wat laat vermoeden dat het een migratienaam is. Er zijn wel nog een paar andere *Vrekkem*s bekend, o.a. in Denderwindeke (*s. egidii de vrechem*, 1230) en in Dikkelvenne. Carnoy (1940: 605) meent in Vrekkem/Vrekhem de persoonsnaam Frikko te herkennen, afgeleid uit een Germaans grondwoord **freka*, waarop ook het Nederlandse woord *vrek* terug zou gaan. Bahlow (1965: 145-146) denkt bij de bespreking van *Freckenhorst* aan een element dat 'moeras' betekent en ook in Engelse plaatsnamen zoals *Freckenham* voorkomt én in het Vlaamse *Vrekhem*. Het oude Vrekkem lag inderdaad aan de noordrand van een drassig meersgebied.

WESSEGEM

De wijk *Wessegem* ligt in het zuidwesten van de gemeente in de richting van Aalter, ten noorden van de huidige weg naar Aalter-Brug. De naam is afkomstig van een grafelijke schenking, die uitgroeide tot een (leen)hof. Het is ook de oudste plaatsnaam in Ursel; hij wordt al vermeld in een document uit 979-981 (kopie midden 11e eeuw): *in loco nuncupato VUessingim*. In de 12e eeuw vinden we ook nog *wissengem* (1171) en van de 13e eeuw af bijna uitsluitend *wesse(n)ghem*.

Zoals Velkegem is *Wessegem* vermoedelijk ook een *ingaheem*-naam. De persoonsnaam achter het eerste deel is *Wasjo*, volgens Gysseling (1960: 1064) een naam die wellicht is overgenomen uit de taal van het volk dat vóór de Germaanse kolonisatie onze streken bewoonde. In zijn geheel betekent het toponiem dus niets anders dan de 'woonplaats van de lieden van Wasjo'. Overigens is er nog een *Wessingen* onder Doornspijk in Nederland (oudste vermelding *Vuesinga*, midden 12e eeuw), dat hetzelfde betekent.
Förstemann (1913-1916, II, 1252) denkt eerder aan een persoonsnaam *Wasso*, die uit het Latijn of het Gallisch zou komen en oorspronkelijk 'dienaar' of 'vazal' betekend zou hebben.

4. LANDSCHAPPELIJKE COMPLEXEN

Onder landschappelijke complexen verstaan we grotere groepen percelen die een aaneengesloten geheel vormen, vaak met hetzelfde uitzicht of gelijkaardige begroeiing, maar soms ook met verschillen in bodembedekking. Ze kunnen moeilijk als wijken of gehuchten worden beschouwd, omdat er geen bewoning aan te wijzen valt. Het zijn landelijke buurten, die in de archiefstukken genoemd worden als referentiepunten bij de lokalisering van grondbezit.

Herisbroek: Uitgebreid, drassig meerscomplex tussen Berken en Vrekkem met talloze smalle repen die in natte winters vaak onderlopen. In de 17e eeuw werd het nog gemeenschappelijk geëxploiteerd: *Inde gemmeene [sic] meersschen van heurysbrouck* (begin 17e, RAG-U 7, 11v) en *de gemeene heersbrouck meersch* (1633, RAG-U 389, 157v). Nog in de eerste helft van 20e eeuw werd het in de volksmond *'t Gemeente* genoemd.
Het eerste element is waarschijnlijk afgeleid van de persoonsnaam *Heerin(s)* of *Heeren*. Op grond van de talloze spellingvarianten mogen we besluiten dat het element *Heris* al vroeg niet meer begrepen werd en op allerlei manieren werd verbasterd, o.m. tot *heirs-, hers-* en *heers-*. Voor het element *broek*, zie 7.1 Kernbestanddelen in terreinnamen.

Heukelem/Heukelgem: Een '*jegenode'* (gebied) ten zuiden van het dorpscentrum aan de weg die in de loop van de eeuwen *Vrekkemstraat, Wessegemstraat, Kraailostraat* en *Heukel(g)emstraat* werd genoemd en nu *Saluinstraat* heet. Het is ook de naam van een aldaar gelegen leen. Dat *Heukel(g)em* vroeger een oude hoeve was, is heel goed mogelijk, maar in de onze oudste excerpten uit de 15e eeuw is daar geen sprake (meer) van. Wel was het gebied oorspronkelijk groter dan het perceel dat nu die naam draagt: ook de *Zwijnsmeers*, ten zuiden van de Saluinstraat, behoorde tot die *'jegenode'*.

Het toponiem komt onder verschillende gedaanten vaker voor in het Nederlandse taalgebied en is ook in Duitsland geattesteerd. In Oost-Vlaanderen vermeldt Gysseling (1960: 520) een *hucalhem* (821-823, kop. 941) in de buurt van Sint-Martens-Latem; dr. L. Van Durme signaleert een *Hukkelgem* in Merelbeke en een *Heukelgem* in Dikkelvenne. Buiten Vlaanderen wordt de variant *Heukelum* aangetroffen voor plaatsen in resp. Zuid-Holland en Gelderland, terwijl *Heukelom* voorkomt in Noord-Brabant alsook in Belgisch- en in Nederlands-Limburg (De Vries 1962: 78; Van Berkel & Samplonius 1995: 94 & 102; Debrabandere 2003: 602). Verder vermeldt Gysseling een *hukilheim* in de buurt van het Duitse Aurich (Oost-Friesland).

Voor dit toponiem zijn twee verklaringen gegeven. De Vries ziet er een *ingaheem*-naam in en gaat uit van de grondvorm *hukilinga haim*, d.w.z. het 'heem van de mannen van Hukila', waarin de naam *Hukila* een verkleinvorm is van de persoonsnaam *Huko, Hugo*. Voor het Urselse toponiem is die theorie weinig waarschijnlijk, aangezien de oudste vermeldingen op *-em* eindigen en niet op *-gem*, wat men zou verwachten bij de Vlaamse opvolgers van *-ingaheem*-namen. De vorm *heukelghem* wordt pas in 1572 voor het eerste geattesteerd; wellicht is het een jongere aanpassing van de oorspronkelijke *-heem(>-em)*-naam aan andere *-gem*-namen in de omgeving.
Geloofwaardiger is de verklaring van Gysseling, die de naam terugbrengt tot een samenstelling van het grondwoord *heem* 'woonplaats' en een voorbepalend *hugila*, dat 'heuvel' betekende en in de Nederlandse dialecten nog bewaard is als *heukel* of *hukkel*. Een afleiding daarvan is de Oost-Vlaamse benaming *hukkeling* voor een hoopje bijeengeharkt hooi op het maaiveld. Kan ons *Heukelem* oorspronkelijk een woonplaats geweest zijn op een hoogte? De topografie spreekt die veronderstelling niet tegen. De wijk ligt op een helling ten zuiden van het centrum, al is die duidelijk minder hoog dan de *Hulle*, die ten noorden van dat centrum ligt. We mogen echter niet vergeten dat zelfs lichte verhogingen van de bodem door onze voorouders met een hoogtenaam bedacht werden.

Hoge Paal: Uitgestrekt boscomplex (35 percelen, ca. 42 gemeten) ten noorden van de Oude Gentweg tussen Onderdale en Pilkem. Het is genoemd naar een grenspaal, waarschijnlijk op de grens tussen Ursel 't Gentse en Ursel 't Vrije, tevens de grens tussen de kasselrij van de Oudburg en het Brugse Vrije. Het gebied paalde ten westen aan de Pilkemstraat.

Houtmeers: Nat komgebied tussen het Goed van Wessegem en het huidige Vrekkem. Wellicht was het vroeger begroeid met (wilgen)struiken of ander houtachtig gewas. *Hout*, uit het Germaanse *hulta*, was als telbare soortnaam in het Vroegmiddelnederlands de gewone benaming voor hoogstammig bos. Daarnaast wordt het vanouds als stofnaam gebruikt voor houtgewas in het algemeen.

Kempen: Gebied aan de Molenstake tussen de Brugstraat en het Tegelstraatje. De betekenis van het toponiem is duister. Dat het hier om dezelfde naam zou gaan als de Brabants-Limburgse landstreek *Kempen* is weinig waarschijnlijk. Die stamt uit de Romeinse tijd, en gaat terug op een laatlatijnse verbogen vorm van *campus* 'veld'. Het is weinig waarschijnlijk dat een Urselse wijknaam tot de Romeinse tijd zou opklimmen. Bovendien verwacht men als Vlaamse afstammeling van het Latijnse woord de vorm *kamp,* zoals in *Serskamp* en *Bulskamp.* Dat de naam verband zou houden met de Vlaamse benaming *kemp* voor de hennep is al even onwaarschijnlijk. Weliswaar werd in onze streken al vroeg hennep verbouwd als grondstof voor de touwslagerij, maar landerijen waarop dat gebeurde dragen in de toponymie samengestelde namen als *kempstuk, kempbilk,* e.d. Ook van andere gewasnamen zijn er geen bewijzen te vinden dat ze op zichzelf tot eigennaam evolueerden voor de gronden waarop ze werden gekweekt: ons zijn geen voorbeelden bekend van percelen die b.v. *tarwe(n), erwt(en), vitse(n), raap / rapen* of *evene(n)* heten.

Kleit: Uitgestrekt gebied ten westen van het centrum, in het noorden begrensd door de Hoge of Oude Gentweg, in het zuiden door de Nedere Gentweg (later Wessegemakkerstraat) en de Kapelstraat (nu een deel van de Middelweg). De bodem bestaat uit klei, die relatief vruchtbaar is in tegenstelling tot de kleilagen in het noorden, die voor akkerteelten weinig geschikt zijn. Tegenwoordig heet die plaats *de Kleiten*. Het toponiem is een afleiding van het woord *klei* met het collectiefsuffix *-t*, dat de betekenis 'veelheid van' toevoegt aan het grondwoord. Het werd vooral aan plantennamen gehecht, bv. *elst* 'veelheid van elzen', in de praktijk 'elzenbos', *biest* 'biezenbos', *varent* 'varenbos'. *Kleit* betekent dus 'veelheid van klei', concreet 'kleiige plaats'.
Opmerkelijk is wel dat in het tegenwoordige Urselse dialect de uitspraak van het toponiem anders luidt dan die van de grondsoort. *Kleit* heeft een zware, open *ae*-klank die we horen in *snaeën* 'snijden', *staet* 'stout' en *kaere* 'kar', terwijl de stofnaam tegenwoordig *klijde* luidt met een *ij* zoals in *rijp* en *bijten*. In de 16e eeuw wordt *kleit* in de landboeken ook als soortnaam gebruikt: *een half ghemet cleyts* (1555, RAG-U 741, 39v).

Klinkaart: Bos, veld en akkerland tussen de Brugstraat in het noorden en de Dambeke en het Tegelstraatje in het zuiden nabij de Vleuge.
De naam houdt mogelijk verband met de bodemsoort; hij kan erop wijzen dat er ter plaatse klei werd gedolven voor het bakken van klinkers of *klinkaards*, harde stenen waarmee straten en pleinen geplaveid werden. Een eindje ten oosten van de *Klinkaart* bevond zich een steenoven, waar de stenen mogelijk gebakken werden. Waarschijnlijker is evenwel dat in dit toponiem de familienaam *Klinkaart* schuilt, die ook terugkeert in namen als *Klinkaarts Bos* en *Klinkaarts Dreve*. De percelen met dezelfde naam nabij de grens met Zomergem behoren niet tot dit complex.

Molenstake: Bos en *pasture* of graasland in het noordwesten van Ursel, ten zuiden van de Brugstraat en niet ver van het Drongengoed. Blijkens een notitie in de domeinrekeningen van Wessegem: *une mote ou soulait être un moulin appellé muelne stake* (1438, ARA-RK 7773) zou hier ooit een molen gestaan hebben, die echter in 1438 al verdwenen was (Verstraete, 1954: 69). Tot hier reikte het maalrecht van de Van Praets, de heren van het Land van de Woestijne, een machtige heerlijkheid waarvan de kern in Aalter lag, maar die ook gronden bezat in Knesselare, Ruiselede, Zomergem en Ursel. Wellicht stond hier een paal die de grens van dat gebied op Urselse bodem aangaf. Nabij Oostmolen stond eveneens een *molenstake* en in een kring van een Vlaamse mijl (ongeveer 5 km) mochten geen andere molens gebouwd worden dan met toestemming van de heer (Verhoustraete, 1950: 32).

Notenboom: Uitgestrekt bosgebied (ca. 34 gemeten) in de buurt van Mijnheer van Praets Moerweg (alias Tegelstraatje) en de Pilkemstraat in het noordwesten van Ursel. Wellicht zo genoemd naar een markante notelaar. Maar ook een verwijzing naar een eigenaar of gebruiker, een zekere *Not(t)eboom*, is heel goed mogelijk.

Panne: Naam van enkele percelen, sommige met voorbepaling, aan de Oude Gentweg op de grens met Zomergem.
Vaatwerkbenamingen als *pot, pan, kuip* en *ketel* worden in de toponymie vaak overdrachtelijk gebruikt om laagten aan te duiden. *Pan* is als zodanig ook doorgedrongen in de gewone woordenschat, bepaaldelijk voor een komvormige laagte in een duingebied. Aan de kust heten de duintoppen *'hillen'* en de laagten ertussenin *'pannen'*. In de toponymie verwijst *panne* meer in het algemeen naar komvormige laagten. Onze *Panne* ligt in een komgebied nabij een Zomergemse beek. Een aantal afzonderlijke kavels dragen eveneens namen met *panne*: **Klein Panneken, Lange** en **Platte Panne** en ook *Kaarspanne* zijn benamingen voor diverse partijen in dat akkercomplexje. De **Pannenmeers** hoort daar ook bij en verwijst tevens naar de vroegere toestand: meers die land geworden is. In hetzelfde complex ligt ook de **Pannenput**, een partij land die genoemd is naar een put op of naast dit perceel.

Schaapswarande: Bosgebied op de grens van Ursel 't Vrije en Ursel 't Gentse, tussen de Pilkemkerkweg en de Oude Gentweg, nabij de Hoge of Stenen Paal.
Een warande is oorspronkelijk een jachtbos, soms ook een viswater, voorbehouden aan een heer. Die betekenis kan echter moeilijk van toepassing zijn op het Urselse toponiem, want op schapen werd niet gejaagd. Later echter verstond men onder *warande* ook een afgesloten terrein in particulier bezit. Mogelijk was onze *schaapswarande* een afgesloten graasplaats voor schapen in privébezit. Daarnaast valt niet uit te sluiten dat achter het eerste deel de bij- of achternaam schuilt van de oorspronkelijke eigenaar, verbonden met een genitief-*s*. *Schaap* is immers een oude Vlaamse familienaam, die teruggaat op een bijnaam voor de schaapherder. In een paar bronnen is er naast de vorm *Schaapswarande* ook sprake van *sc(h)aecx*

warande, zodat we de mogelijkheid niet kunnen uitsluiten dat de oorspronkelijke eigenaar *Schaak* heette, eveneens een Vlaamse familienaam.

Vang: Naam van twee landschappelijke complexen. Een eerste *Vang* bestond uit akkerland met wat bos tussen vier straten ten oosten van de Veldstraat en ten noorden van het Vangstraatje nabij de grens met Oostwinkel. *Vang* is ook de naam van een achttal partijen akkerland tussen de Hoetselstraat en Houtjes Straat.
Het woord komt van *vangen* 'grijpen, opsluiten', dat in de ontginningsterminologie de betekenis aannam van 'in bezit nemen, met een omheining afsluiten' en vandaar gewoon 'in cultuur brengen'. Het komt ook voor in *bijvang*, dat in het dialect nog altijd gangbaar is voor 'lochting, moestuin' en 'eigen lapje grond'.

Vleuge: Bosgebied tussen de Dambeke in het noorden en het Tegelstraatje in het zuiden, tussen de Bogaertstraat in het westen en de Tendenstraat (nu Hendelstraat) in het oosten.
Het zelfstandig naamwoord *vleuge* is met klinkerwisseling afgeleid uit het werkwoord *vliegen* (zoals *geut* uit *gieten* en *scheut* uit *schieten*). Het betekent 'opvliegende, stuivende aarde' en vandaar ook 'stuk grond waar de aarde bij winderig weer opstuift'. Als toponiem komen *vleuge* en zijn wisselvormen *vloge* en *vlugge* geregeld voor in de Vlaamse zandstreek, waar de zandige bovenlaag gemakkelijk opwaait. In het Meetjesland vinden we de naam o.m. terug voor een complex bos- en akkerland in Adegem en voor een stuk bouwland in Waarschoot. In Eeklo is *Zandvleuge* de naam van een groep stuifzandruggen, die later overging op een straat. Diezelfde naam duidt ook een perceel akkerland aan op de kouter van Lovendegem.

Warik: Complex akkerland ten zuiden van het huidige Hoeksken tussen de Varenstraat en het Warikstraatje, net ten noorden van de Aalterse wijk Oostmolen.
Achter dit toponiem vermoeden we de persoonsnaam *Warik*, die weliswaar niet als familienaam geattesteerd is, maar wel als voornaam. Allicht samengesteld uit de Germaanse elementen *war* 'hoede' (zoals in *Waro, Warmond, Warnald*) en *rik* 'heerser' (zoals in *Hendrik, Roderik, Alrik*). Ofwel is het een variant van *Warink*, volgens Debrabandere (2003: 1301) afgeleid uit *Warin*, een vleivorm van een *war*-naam.

Zand: Akkerland met een zandige bodem in het zuidoosten van de gemeente, nabij de wijk Berken, ten noorden van het meersgebied Haamsdonk. Mogelijk slaat de naam op dezelfde plaats als het toponiem *Zandkouter*.

Zegbroek: Meerscomplex ten zuiden van de Heukelgemstraat, alias Wessegemstraat/Vrekkemstraat (nu Saluinstraat), tussen de Varenstraat in het westen en de huidige Vrekkemstraat in het oosten. Voor de betekenis van *broek*, zie 7.1 Kernbestanddelen in terreinnamen. Het gebied wordt ook *Zuidwater* genoemd. De *zegge* is een soort

rietgras dat behoort tot de familie van de cypergrassen, heeft lange bladeren met scherpe randen en gedijt op waterzieke gronden. De familienaam *(Van) Zegbroek* komt al op het einde van de 13e eeuw voor. Het toponiem *Zegbroek* is ook nog in andere plaatsen geattesteerd, o.a. in Adegem, Lichtervelde, Oostkamp en Zedelgem.

Zuidwater: Jongere naam van het meerscomplex waarvan sprake in het vorige lemma. Toen de naam gegeven werd, was de genoemde plaats wellicht een waterplas of toch een gebied dat een groot deel van het jaar onder water stond. De voorbepaling wijst op de ligging in het zuiden van de parochie en ook ten zuiden van Heukelgem.

5. STRAATNAMEN

5.1. KERNBESTANDDELEN IN STRAATNAMEN

DAM

Dam, uit het Germaanse *damma*, betekent oorspronkelijk 'afdamming, waterkering dwars door een waterloop' of 'dijk, opgeworpen wal langs een waterloop of rond een stilstaand water als bescherming tegen overstroming'. Bij uitbreiding paste men het woord ook toe op een verhoogde weg door een moerassig gebied.

DREEF

Dreef komt van het werkwoord 'drijven' en duidt aanvankelijk op een weg waarlangs het vee naar de graasplaatsen werd gedreven. Al vroeg wordt het woord ook in ruimere zin gebruikt voor vrij brede, onverharde landwegen, meestal aan beide kanten met bomen afgezet. Vaak vormden zulke dreven de toegangsweg tot een kasteel of een belangrijke hoeve.

GAT

Gat is in westelijk Vlaanderen de gebruikelijke benaming voor een toegang tot een akker, weide of boerderij, al dan niet over een sloot of door een omheining. Zo verstaat men tot op vandaag onder *mennegat* de plaats waar de boer met een gespan van op de openbare weg zijn land of weide op kan rijden.

STRAAT

In zijn oorspronkelijke, aan het Latijnse *strata* ontleende betekenis duidde *straat* een geplaveide of verharde weg aan; men vermoedt dan ook dat de oudste *straat-*

toponiemen verwijzen naar dergelijke wegen uit de Romeinse tijd. Al in het Middelnederlands verruimde de betekenis, zodat het woord ook werd toegepast op wegen die breed genoeg waren om een gespan door te laten en die al dan niet met stenen verhard waren.

SLAG

In de dialecten van West-Vlaanderen en van het daaraan grenzende gebied in Oost-Vlaanderen is *slag* een courante benaming voor een onverharde, soms doodlopende veldweg, breed genoeg voor een gespan. Het woord is afgeleid van het werkwoord *slaan* en had oorspronkelijk betrekking op de indruk die karren- of wagenwielen nalaten in onverharde grond. Ook die toepassing leeft nog voort in de huidige dialecten, b.v. 'een aardeweg met diepe *slagen*'.

WEG - WEGEL

Vanouds is *weg*, uit het Germaanse *wega*, het ruimst toepasbare woord voor namen van straten. *Weg*-toponiemen noemen zowel smalle als brede wegen, verhard of onverhard, door- of doodlopend. Zijn die wegen van minder belang of eerder kort, dan wordt ook het verkleinwoord *wegje* of *weggetje* gebruikt, in het plaatselijke dialect *wegsken*, zoals in *Groenewegsken* en *Kerkwegsken*.

Met het oude, aan het Romaans ontleende diminutiefsuffix *-el* (zoals in *bundel, druppel, eikel*) werd in het Middelnederlands ook het verkleinwoord *wegel* gevormd, de gewone benaming voor onverharde voetwegen door de velden. Toen de verkleinende betekenis van het achtervoegsel *-el* niet meer begrepen werd, voegde men er soms nog het inheemse suffix *-ke(n)* aan toe, waardoor vormen ontstonden als *druppelken* en *wegelken*.

5.2. BENOEMINGSMOTIEVEN VOOR STRATEN

(a) naar de ligging, het begin- of eindpunt van het traject

De meeste straatnamen hebben bij een van de hierboven genoemde kernbestanddelen een voorbepaling die de plaats noemt waar de weg vandaan komt of naartoe gaat, of waarlangs hij passeert. Dat kan een dorp of stad zijn, die voor de inwoners van belang is, maar evengoed een wijk, een gebouw, een waterloop, een akker- of boscomplex of alleen maar een opvallend oriëntatiepunt.

Aardenburgse Weg: Weg die van Woestijne op Aalter door het Maldegemveld naar Aardenburg leidde. Tussen de Pietendries en de Oude Gentweg paalt hij een eindje aan Ursel, maar het overgrote deel ervan ligt op Knesselare.

Beierwaanse Kerkweg: Het gehucht Beierwane lag voor het grootste deel op Zomergem. Van dat wijkje liep een kerkweg, d.i. een voetweg, door de velden naar de parochiekerk van Ursel, omdat de bewoners van dat gehucht, voor zover ze op Ursel woonden, geacht en zelfs verplicht werden in hùn parochiekerk naar de mis te gaan. Deze kerkweg treffen we maar één keer in ons materiaal aan. Na de godsdiensttroebelen verdween daar een groot deel van de bewoning en verloor de voetweg zijn belang. Hij was het meest oostelijke stuk van *Pamels Kerkweg* of het verlengde ervan.

Beierwaanstraat: Deze straat op de grens met Zomergem is dezelfde als de Zomergemse *Bauwerwaanstraat*, die van het Keigat naar Zomergem-Nekke loopt. Ze wordt aanvankelijk ook *bruaensche straete*, *bruwaenstraete* en *buerwaenstrate* genoemd, dan *beuwerwaenstraete* en later *beyerwaenstraete* en *berwaenstrate*. Ze is genoemd naar de wijk *Bauwerwane / Beierwane*. Op Ursels grondgebied is ze nu een deel van de Keigatstraat op de grens met Zomergem.

Bellemdreefken: Landweg die naast het complex Herisbroek van de (oorspronkelijke) Vrekkemstraat naar de grens met Bellem loopt. Nu een zijweg van de Kruisstraat.

Berkense Kerkweg: Kerkweg die naar de wijk Berken loopt. De excerpten waarover we beschikken, komen alle uit één bron, nl. uit een renteboek van het Land van de Woestijne. Op grond van de vermelding *'upt zand'* weten we bij benadering waar hij liep, nl. langs de Zandkouter. Waarschijnlijk is het een andere benaming van Molenstraatje 2 of althans van het deel tussen het aansluitpunt met de Vrekkemstraat en het kruispunt (de *'vierweegse'*) op de wijk Berken.

Berkenstraat: Zo heet de straat die nu de verbinding vormt tussen de Gentweg (Ursel-Zomergem) en de wijk Berken en verder loopt tot aan de grens met Bellem. Vroeger was ze korter en begon ze pas aan het Berkense kruispunt.

Bordeelweg: Slechts bij benadering te lokaliseren weg tussen de Roze en de Veldstraat ten zuiden van de Gentse Heerweg aan Haasakker. Mogelijk is het straatje zo genoemd omdat het ooit naar een huis van ontucht liep of erlangs passeerde. Zulke etablissementen zullen ongetwijfeld ook in de middeleeuwen bestaan hebben langs de belangrijkste weg tussen Brugge en Gent met zijn vele pleisterplaatsen en herbergen op Ursels grondgebied.

Toch is ook een andere verklaring mogelijk: in het Middelnederlands betekent *bordeel* ook 'hutje, krot', waarin we het woord *boord* 'plank' terugvinden. Als die verklaring klopt, liep het bewuste straatje langs één of meer armtierige of bouwvallige woningen.

Brugstraat / Brugse Heerweg / Brugse Straat / Oude Brugse Weg / Oude Brugstraat: Al deze namen slaan op een heel oude weg in het noorden van Ursel. Van het Keigat, waar de grenzen van Zomergem, Oostwinkel en Ursel samenkomen, liep hij in de richting van Brugge, pal onder het Drongengoed door, naar de grens met Knesselare. Westwaarts van dat punt volgde hij de grens Knesselare-Maldegem en verder de grens Oedelem-Sijsele. De varianten *Brugstraat* en *Oude Brugstraat* hebben dus niets te maken met de een of andere brug, maar net als de overige benamingen verwijzen ze naar het eindpunt van het traject, de stad Brugge.

Het deel ten westen van de weg Ursel-Eeklo heet nog altijd *Brugstraat*, maar is onderbroken door de start- en landingsbaan van een vliegveld, dat kort na de Tweede Wereldoorlog werd aangelegd. Daardoor kan men nu via de Brugstraat niet meer naar het Drongengoed of naar Maldegem. Het oostelijke deel heet nu *Veldkruisstraat*, naar een groot kruisbeeld op het kruispunt waar de oude Brugstraat de Oostwinkelse Diepenbekestraat bereikte en dat tot op vandaag in de volksmond *Scheerlyncks Kruise* heet. De naam *Veldkruisstraat* is ook in de plaats gekomen van het noordelijke deel van de vroegere Veldstraat, nl. vanaf het genoemde veldkruis tot aan de weg Ursel-Zomergem.

De naam *Brug(se)straat* werd ook enige tijd gebruikt voor de weg die langs de Kapel te Middewege naar Mesvoorde en verder naar Brugge liep. Het tracé ervan is hetzelfde als dat van de *Nedere Gentweg*. Maar na de godsdiensttroebelen, toen het Goed van Wessegem geen belangrijke rol meer speelde, werd die naam niet meer gebruikt.

Ten slotte duiken de namen *Brugstraat* en *Brugse Heerweg* nog een paar keren op een andere plaats op, nl. ten oosten van Urseldorp op de wijk Roze en aan de weg naar Zomergem. In de buurt van de Rozemolen, tussen de Oude Gentweg en de Rozekouter, stond daar de hofstede *den keysere*. In 1614 spreekt men over *'de hofstede ghenaempt den keysere ... noort de brugsche strate zuut den roosen cauter'* en in 1628 wordt ook verduidelijkt waar die hofstede lag, nl. *de straete die vande meulen loopt naer de hant*. Die *hant* is wat men later *IJzeren Hand* noemde, een wegwijzer aan het kruispunt van de Nedere Gentweg en een weg door de Rozekouter. Ook in een document uit 1577 lezen we: *'opde vier emskinderen ... met de noortzyde Lancx den Ghentschen ende brucghschen heerwech ... an toude rabotgen'*. In beide gevallen weten we met zekerheid dat het over de (Oude) Gentweg gaat. Maar dat zijn dan ook de enige keren dat die weg *'Brugs'* genoemd wordt.

Buntstraatje: Een klein straatje, eerder een landweg, tussen de Mergelput en de (oude) Vrekkemstraat, parallel lopend met de weg van Urseldorp naar Oostmolen. Het is zo genoemd naar de *Bunt*, het gebied dat het doorkruist. Toen de betekenis van *bunt* niet meer begrepen werd, is het in de volksmond *Boomstraatje* geworden.

Eekloweg: Straatje dat van de Brugstraat door het veld naar de Adegemse Kruipuit leidde. Pas in de 16e eeuw komt die naam voor. Tevoren sprak men in de documenten over *le grant chemin qui va d'ursele a Eclo* (1390) en *den grooten eerwech also men gaet van Ursele te eeclo* (1483). Nu is het een lange dreef. De huidige directe weg tussen de Barriere op de Brugstraat en de Kruipuit bestond toen nog niet.

Engelstraatje: Klein straatje dat van de Plaatse uit zuidwaarts in de richting van Vrekkem en Oostmolen loopt en in de volksmond het *Straatje Beneen* heet, omdat het zachtjes naar beneden gaat. Het werd vroeger ook *Vrekkemse Kerkweg* geheten. Op de noordoosthoek ervan stond de hofstede *Den Inghele*, waarnaar het is genoemd. Zie 6.3 Herberg- en huisnamen. Nu is het een deel van de Vrekkemstraat.

Gentweg / Gentse Heerweg / Hoge Gentweg / Nedere Gentweg / Nieuwe Gentweg / Oude Gentweg: Net zoals Brugge is ook Gent meebenoemd in verschillende namen voor wegen op Ursels grondgebied. De belangrijkste daarvan is de middeleeuwse *Gentweg*, die van Knesselare dwars door Ursel naar Zomergem en Gent loopt. In de 19e en 20e eeuw werd alleen het deel van die weg tussen de wijk Roze en de grens met Zomergem *Gentweg* genoemd. Nu is *Gentseweg* enkel nog het meest oostelijke stuk tussen de Berkenstraat en de voornoemde grens. In de volksmond heette hij *Gendeweg*.

Vóór 1600 heette het directe stuk van die Gentweg tussen Mesvoorde op Knesselare en de Urselse wijk Roze ook *Hoge Gentweg* ter onderscheiding van de *Nedere Gentweg*, een zuidelijke aftakking die naar het Goed van Wessegem liep, destijds een belangrijke plaats. De bepalingen *hoog* en *neder* zinspelen op het reliëf. De *Hoge Gentweg*, nu *Urselseweg*, klimt vanaf de grens Ursel-Knesselare op korte afstand vrij steil tot een hoogte van 26 meter. De *Nedere Gentweg*, nu gedeeltelijk verdwenen, lag gemiddeld 10 meter lager en werd in het begin van de 16e eeuw nog intensief gebruikt (*den wech gaetter duere die men daghelicx ryt ende gaet tusschen brugghe ende ghendt*, 1505); later komt zijn naam in onze bronnen niet meer voor.

Vanaf het midden van de 16e eeuw wordt de *Hoge Gentweg* ook *Oude Gentweg* genoemd. Dat die weg 'oud' heette, betekent niet dat er intussen een nieuwe Gentweg was aangelegd, maar wel dat hij al vanouds *Gentweg* genoemd werd. Eén enkele keer noemt men de Hoge of Oude Gentweg ook *Nieuwe Gentweg*, nl. in een Wessegems renteboek uit 1555, maar dat is bijna zeker een vergissing van de scribent.

Ten slotte werd het deel van de Gentweg tussen de Roze en de grens met Zomergem vanaf het laatste kwart van de 16e eeuw ook nog *(Gentse) Heerweg* genoemd.

Een enkele keer wordt de naam *Oude Gentweg* gebruikt voor een weg in het uiterste noorden, bij het Werfvijverken en de Buisput en bij het bos van het Drongengoed.

Of daarmee de Hulslostraat dan wel de Brugstraat is bedoeld, valt bij gebrek aan meer gegevens voorlopig niet uit te maken.

Hekelstraatje: zie *Tegelstraatje*.

Hemelrijkstraatje: Landweg tussen de Oude Gentweg en de Rozekouter naast de herberg Hemelrijk. Mogelijk een andere naam voor Molenstraatje 2.

Hendelstraat: zie *Tendenstraat*.

Herisbroekstraat: Moeilijk te situeren straatje naar of in het complex Herisbroek.

Heukelgemstraat: Dit is de naam van een straat tussen het zuideinde van de Bogaertstraat en de weg van Urseldorp naar Oostmolen. In het westen sluit ze aan op de Wessegemstraat en in het oosten op de vroegere Vrekkemstraat. Ze wordt ook al eens *Vrekkemstraat* en *Wessegemstraat* geheten, wellicht omdat ze in het verlengde daarvan ligt. Een excerpt uit 1701 bevestigt die verwarrende naamgeving: *de heuckelghem ofte vreckemstraete* (RAG-U 1, 11r). Nu heet ze *Saluinstraat*.

Hoetselstraatje: Vrij recente naam (17e eeuw) voor een straat die van de wijk Berken naar de Zomergemse wijk Hoetsel loopt.

Hullestraat(je): Dezelfde straat als de Kerkstraat (*de kercke ofte hullestraete*, 1738). Ze verbond het centrum met de wijk Hulle en met het Goed ten Hulle. De naam is verdwenen; de straat is nu een deel van de Eekloseweg.

Hulslostraat: Naam van de grensstraat tussen Adegem en Maldegem aan de noordkant en Ursel aan de zuidkant. Ze is genoemd naar het gehucht Hulslo op de uiterste noordpunt van Ursel *up tgescheede van Urssele ende Ayghem* (1572) en wordt in 1640 omschreven als *commende van Oostwynckele naer Burckele daer dese prochie ende de prochie van Maldeghem up syn scheedende*. Nu vormt ze het oost-westdeel van de Drongengoedweg.

Kapelstraat: Zo heette oorspronkelijk het deel van de Nedere Gentweg langs de Kapel te Middewege. In 1540 wordt deze weg vermeld als *den wech zomen Reyst vander kercke naer de Capelle* (ADL-33 H 204, 1v). Pas in 1613 duikt de naam *cappelstrate* op. In een 'staat van goed' uit 1628 lezen we over de Grote Paermentiersbilk dat hij grenst aan *de straete die loopt naer de Cappelle* en in een document uit 1632 *de Cappelle straete somen gaet ende ridt van ghendt naer brughe*. Dat is de naam voor het deel van de Nedere Gentweg van de Roze naar de genoemde kapel.

Kapel(le)straatje: Daarnaast is er nog een klein straatje dat lichtjes zigzaggend van Urseldorp ook naar de Kapel te Middewege loopt. In 1622 wordt het omschreven als *het straetken dat Loopt vande kercke naer de capelle* (RAG-U 389, 43v) en in de hiervoor genoemde 'staat van goed' *het straetken dat loopt van de keercke naer de Cappelle* (1628, RAG-U 183/30, 1v). Pas in 1635 vinden we voor het eerst de naam *Kapelstraatje* voor dit weggetje (*de bunderbilcken ... noort het Capellestraetgen*). Het werd in de 19e eeuw rechtgetrokken en samen met een aansluitend deel van de provincieweg Eeklo-Tielt *Kapelstraat* genoemd. Nu is de Kapelstraat enkel nog een korte straat die begint aan de Plaatse (Urseldorp), naar het zuidwesten loopt en 500 m verder op de Middelweg aansluit.

Kerkstraat: Straat die van de kerk naar het noorden liep en aan de Brugstraat eindigde. Ze werd ook *Hullestraat* genoemd. Nu is ze een deel van de *Eekloseweg*.

Kerkweg: Er waren in onze dorpen heel wat kerkwegen, d.w.z. voetpaden die soms dwars door akkers liepen en de kortste verbinding vormden tussen de kerk en de buitenwijken; ze werden ook daarnaar genoemd. In Ursel hadden we de *Beierwaanse Kerkweg, Berkense Kerkweg, Onderdalekerkweg, Pamels Kerkweg, Pilkemkerkweg* en *Vrekkemkerkweg*.
Het huidige straatje dat officieel *Kerkweg* heet, is een klein deeltje van de vroegere Pamels Kerkweg.

Kleitstraat: Dit is een andere naam voor de Hoge Gentweg, m.a.w. de directe weg tussen Urseldorp en Knesselare. Hij loopt langs een uitgestrekt gebied dat *Kleit* (of *Kleiten*) wordt genoemd (zie 4. Landschappelijke complexen).

Kleitstraatje: Ofwel het uiterst westelijke stuk van de Nedere Gentweg, ofwel dezelfde straat als in het vorige lemma.

Kortendamstraatje: Straatje dat naar Kortendamme leidde.

Kraailostraat 1: Andere naam voor de huidige Saluinstraat, genoemd naar een akkercomplex langs die weg, dat *Kraailo* heet.

Kraailostraat 2: Ook in het uiterste noorden van de gemeente vinden we een *Kraailostraat*, die leidt naar het gehucht Kraailo op de grens Maldegem-Adegem. Vermoedelijk is het een andere naam voor een deeltje van de straat die tot de aanleg van het vliegveld *Maldegemse Weg* heette.

Langendamstraat: Is een andere (Aalterse) naam voor de Heerstraat op de grens Ursel-Aalter ter hoogte van het Aalterse Woestijnegoed (Devos, 1991a: 32).

Molenstraat: Dit is een eenmalige benaming voor de straatjes die nu *IJzeren Hand* en *Nederstraat* heten en vroeger ook *Mijnheer van Praets Molenweg.*

Molenstraatje 1: Dit straatje, dat nu *Molenkouterstraat* heet, liep van de Oude Gentweg (nu Rozestraat) langs de Rozemolen naar het Goed ten Hulle en eindigde aan het Tegelstraatje (nu Keigatstraat).

Molenstraatje 2: Van hetzelfde punt waar *Molenstraatje 1* begint, loopt een landweg zuidwaarts naar de wijk Berken. Ook dat straatje werd in de 16e eeuw soms *Molenstraatje* geheten, soms ook *Groenewegstraatje.*

Molenstraatje 3: Eenmalige naam voor *Mijnheer van Praets Molenweg.*

Onderdalekerkweg: Andere naam voor (een deel van) de Onderdalestraat.

Onderdalestraat: Straat die oorspronkelijk van de kerk naar de wijk Onderdale leidde. Nu heet ze gewoon *Onderdale* en begint aan het klooster, aan het kruispunt met de Briel en de Tendenstraat (nu Hendelstraat).

Ooststraat: Naam voor het deel van de huidige Berkenstraat tussen de (Oude) Gentweg en het kruispunt op de wijk Berken. Hij komt alleen voor in de leenverheffingen van het Goed te Velkegem. Toch kan hij niet van dat goed uit genoemd zijn, want de Ooststraat lag ten westen ervan.

Oude Brugse Weg / Oude Brugstraat: zie *Brugstraat.*

Oude Gentweg: zie *Gentweg.*

Panne(n)straatje: Kleine doodlopende landweg naar het akkercomplex *Pannen(meers)* nabij de grens met Zomergem.

Pilkemkerkweg: Voetweg die van de wijk Pilkem naar de wijk Onderdale liep. Voor de bewoners van Pilkem was dit de kortste weg naar de kerk van Ursel.

Pilkemstraat: Deze straat liep door de wijk Pilkem van de Oude of Hoge Gentweg (nu Urselseweg) in het zuiden naar de Brugstraat in het noorden. Nu is ze het noordzuiddeel van de *Drongengoedweg.*

Rij(er)straatje: Verdwenen straatje in de buurt van de Vrekkemkerkweg, de straat van de Plaatse naar Vrekkem, nabij het kruispunt met de Nedere Gentweg, alias Mijnheer van Praets Molenweg.

De namen *Rijerstraatje* en *Rijstalstraatje* zijn ongetwijfeld varianten van elkaar, want lokalisering wijst uit dat ze op hetzelfde straatje slaan; het passeert o.m. langs de *Rijstalbilk*. Als *ryer* de etymologische vorm van het eerste deel is, gaat dat mogelijk terug op het zelfstandig naamwoord *rijder*, in het oostelijke Vlaams met wegval van de *-d-* tussen twee klinkers *rijer*. In de oudere taal werd onder dit woord zowel een ruiter verstaan als iemand die met een voertuig rijdt. In die visie zou het dan om een straatje gaan waarlangs ruiters passeerden of - waarschijnlijker - een straatje dat breed genoeg was voor een landbouwvoertuig. Het element *rystal* wordt een halve eeuw later geattesteerd. Als dat de oorspronkelijke vorm is, moeten we de verklaring schuldig blijven, aangezien we dat woord in de historische woordenboeken van het Nederlands nergens aantreffen.

Rijstalstraatje: Naam die één keer vermeld wordt – kort na 1600 – voor de straat ten oosten van de Rijstalbilk. Ze werd in 1614 *Vrekkemstraat* genoemd, in 1624 *Rijstraatje* en in 1628 *'de straete die loopt naer de meerelpitten'*. Zie *Vrekkemstraat 3*.

Sneppersdamstraat: Straat die naar Sneppersdam leidt of in de buurt ervan ligt, in of nabij het complex Zegbroek/Zuidwater.

Tendenstraat: Straat tussen het begin van de Onderdalestraat en de Brugstraat of Brugse Heerweg. In de 18e eeuw en ook nu nog *Hendelstraat*.
De oudste vorm van deze straatnaam is *Tenderstraten*. Dat is de samentrekking van wat oorspronkelijk *t'end der straten* luidde, waarin *t'end* 'ten einde van' betekent, zoals tegenwoordig nog steeds gebruikelijk in het plaatselijke dialect: *tend den hof* is niets anders dan 'op 't einde van de tuin'. Na 1600 werd *ender-* vervangen door *enden-* en in de 18e eeuw door *endel-*, dat eveneens *'(uit)einde'* betekende, maar nu als afzonderlijk woord verdwenen is. Het is nog wel bewaard in *endeldarm* en in de West-Vlaamse samenstellingen *endeldeur* 'grote ingangsdeur achteraan in een kerk (in tegenstelling tot de zijdeuren)' en *endelklok* 'doodsklok'. Ten slotte werd aan *endelstraat* nog een hypercorrecte *h-* gehecht.

Vangstraatje: Straatje dat van de Veldstraat langs het akker- en boscomplex Vang naar het grenspunt met Zomergem en Oostwinkel liep en aan de Beierwaanstraat eindigde. Nu het oostelijke deel van de *Keigatstraat*.

Varentstraat: Straatje dat van de Wessegemstraat langs het complex Varent naar Oostmolen loopt.

Veldekerkweg: De naam wordt maar één keer vermeld. Uit vergelijking met de latere renteboeken blijkt dat het waarschijnlijk een vergissing van de scribent is en dat *Onderdalekerkweg* is bedoeld.

Veldstraat: Deze straat was een onderdeel van de weg Bellem-Oostwinkel in het oosten van de gemeente Ursel. Ze heette zo tussen de wijk Berken en de grens met Oostwinkel, waar een grenspaal stond, de *Stenen Paal* (Van de Walle & Devos, 2006: 19). Ze liep door het Oostwinkelveld, waarvan het grootste deel op Ursel lag, en is ook daarnaar genoemd.
Het grootste deel van haar traject heet tegenwoordig *Veldkruisstraat*, nl. het stuk tussen de huidige Gentseweg en het veldkruis (*Scheerlyncks Kruise*) op het punt waar de Brugstraat, de Veldstraat en de Oostwinkelse Diepenbekestraat bijeenkwamen, alsook het oostelijke deel van die Brugstraat tussen datzelfde veldkruis en de Eekloseweg.
Het noordelijke deel van de middeleeuwse *Veldstraat* door het Oostwinkelveld heeft nu echter geen naam meer; het is trouwens slechts een landweg. In de 19e en 20e eeuw heette dat deel van de weg *Oostwinkeldreve*.

Velkegemstraat: We vinden deze naam alleen in een document van het Land van de Woestijne. Vermoedelijk is het een stuk van de Berkenstraat, nabij het Goed van Velkegem, dat op de oostkant van die Berkenstraat lag.

Vlekstraatje: Dit straatje liep westelijk van de Veldstraat en parallel ermee door een akkercomplex dat het *Vlek* heette. Later werd het *Wulfsbergslag* genoemd.

Vrekkemkerkweg: Oude benaming van de straat die begon aan de Plaatse en naar het zuiden in de richting van de oude Vrekkemwijk liep. Voorbij de Mergelput ging ze waarschijnlijk over in het Buntstraatje.

Vrekkemstraat 1: Zo heette tot een stuk in de 17e eeuw de straat die van Berken westwaarts in de richting van Wessegem liep tot aan de weg van Urseldorp naar Oostmolen. De oude Vrekkemwijk lag aan deze straat. Nu heet die weg *Kruisstraat*, omdat op het kruispunt met de straat naar Oostmolen een veldkruis staat.

Vrekkemstraat 2: Westelijk van *Vrekkemstraat 1* ligt een straat die naar het westen loopt in de richting van Wessegem en nu *Saluinstraat* heet. Ze kreeg verscheidene namen, al naargelang van het standpunt van waaruit ze genoemd werd: *Vrekkemstraat, Wessegemstraat, Heukelgemstraat* en zelfs *Kraailostraat.*

Vrekkemstraat 3: De huidige Vrekkemstraat loopt van noord naar zuid, van Urseldorp naar Oostmolen. Pas in het begin van de 17e eeuw wordt ook die straat *Vrekkemstraat* genoemd. Ze liep toen in het uiterste zuiden niet rechtdoor, maar naar de Varenstraat via een oost-weststraatje dat nu *Hoeksken* heet.

Warikstraatje: Smal straatje in het uiterste zuiden langs het complex Warik. Later werd het *Waterstraatje* genoemd. Nu is het een deel van de Vrekkemstraat.

Wessegemdreve: Dreef tussen Hofdriesen en Wessegembos; ze liep van de Hoge Gentweg naar de Nedere Gentweg en behoorde bij het grafelijk (later vorstelijk) domein van Wessegem. Nu is het een bosweg.

Wessegemstraat: Naam voor een straat die van *Vrekkemstraat 2* naar het Goed van Wessegem (nu *Koningsgoed*) loopt en verder tot aan het Goed ter Pieten op de grens met Knesselare. Het deel tussen het Koningsgoed en de grens met Knesselare heet nu *Blauwgoedstraat*, omdat het Goed ter Pieten intussen al een paar eeuwen *Blauwgoed* genoemd wordt.

Wulfputstraatje: Klein landstraatje ten noorden van de kerk tussen de Wulfput en het begin van de Hulle- of Kerkstraat. Het eindigde naast de huidige Villa Maria. Nu heeft dat straatje geen naam meer.

Zwijnsdreve: Dreefje naar Zwijnsmeers en Zwijnshek in het complex Zuidwater.

(b) naar een eigenaar, een aangelande of een ander persoon

Bogaertstraat: Deze lange weg liep van noord naar zuid: hij begon aan de Brugstraat, liep door de wijk Onderdale, dwarste verder zuidwaarts de Nedere Gentweg/Kapelstraat en eindigde aan de Heukelgemstraat/Wessegemstraat.
Hoewel bij het woord *bogaard* iedereen in de eerste plaats aan de dialectuitspraak van *boomgaard* denkt, moeten we op grond van de oudste vorm (*booghaerts strate*, eind 15e) toch uitgaan van de bekende familienaam *(Van den) Bogaerd(e)*.

Gillis van Verloten(s) Dreve / Zeger van Verloten(s) Dreve: Niet nauwkeurig te lokaliseren dreef of dreven in Onderdale nabij de Hoge Paal tussen de Onderdalestraat en de Oude Gentweg. De familienaam *Verloten* komt al vroeg in Ursel voor: *m[er]griete f. Jans van verloeten, pieter f. willems van verloeten*, 1431, ARA-RK 45406. Volgens Debrabandere (2003: 787) is dit een moedersnaam, gevormd uit de vrouwennaam *Lote*, een verkorte vorm van namen als *Emmelote, Jacquelotte, Heilote* en het voorvoegsel *ver-*, een verdofte vorm van *vrouw(e)*. Naast *Verloten* vinden we ook de vorm *Verloeten*; bij die spelling staat de *oe* voor een lange *oo*. Ook in Ursel woonden in de 20e eeuw nog altijd personen met de familienaam *Loete*.

Houtjes Straat: Dit straatje ligt in het oosten van de gemeente tussen de Gentweg en de Hoetselstraat; het takt af van de Berkenstraat. In de 20e eeuw heette het nog *Berkenstraatje*, nu *Kleine Berkenstraat*.
De naam verwijst naar een daar wonende persoon of familie, die *Van (den) Houte* heette, maar in de omgang gemoedelijk *Houtje(s)* genoemd werd. Andere toponiemen met die naam zijn *Houtjes Akker, Houtjes Bilk, Houtjes Put* en *Houtjes Stedeken*.

Kerk(en)dreve: Dreef die eigendom was van de kerk van Ursel. Ze lag in de buurt van Pilkem nabij de Schaapswarande.

Clercx Dreve: Dreef tussen de Brugstraat en het Tegelstraatje, ten oosten van de Bogaertstraat en genoemd naar een persoon of familie *(De) Clercq.*

Klinkaarts Dreve: Niet nauwkeurig te lokaliseren dreef tussen de Dambeke en het Ekelstraatje ten westen van de Hendelstraat en ten oosten van de Jezuïetenbos. Voor *Klinkaart*, zie 4. Landschappelijke complexen.

Koningsdreve: Waarschijnlijk de dreef die vanuit de Nedere Gentweg toegang gaf tot het Goed van Wessegem, dat sinds de 17e eeuw *Koningsgoed* genoemd wordt. Philips II, koning van Spanje, was de wettelijke opvolger van de graaf van Vlaanderen, die eigenaar was van Wessegem. In de landboeken van de 17e eeuw worden zijn bezittingen omschreven als die van *de Ma(jestei)t.*

Mijnheer van Praets Molenweg: Zo heten de straatjes die nu *IJzeren Hand* en *Nederstraat* heten en min of meer in elkaars verlengde van de Roze in de richting van Wessegem lopen. De Van Praets, heren van Woestijne, hadden het maalrecht in Ursel en de molen op de Roze was hun banmolen. Dat betekende dat alle Urselnaren daar hun graan moesten laten malen.

Mijnheer van Praets Moerweg: Deze weg in Pilkem was het verlengde van het Ekelstraatje tussen de Pilkemstraat en de grens met Knesselare. Hij liep door op Knesselare, wellicht naar de Hoge Moer en werd ook *Moerstraat(je)* genoemd. Ook hier had de heer van Woestijne blijkbaar feodale rechten.

Milex Dreve: Niet gelokaliseerd straatje. De familienaam *Milex* is in Urselse documenten niet te vinden. Debrabandere (2003: 852) vermeldt wel *Miliex*, een vleivorm van de voornaam *Amelius* of *Amelis* en ook *Mieles* (1308), een variante van de familienaam *Miele*.

Pamels Kerkweg: Dit was een voetweg of smalle rijweg die van de kerk in oostelijke richting liep, oorspronkelijk naar het Goed te Velkegem, wellicht ook naar de Beierwaanstraat, zoals blijkt uit een excerpt uit het begin van de 17e eeuw: *een stick te beyerwaene noort de strate suut pamels kercwech* (RAG-U 7, 77r). Deze kerkweg dwarste de Veldstraat een 500 meter ten noorden van Velkegem en liep niet in rechte lijn naar dat goed, maar wel naar de hoeve van de Van Pameles aan de Beierwaanstraat. Het is niet onmogelijk dat een pad van Pamels Kerkweg aanvankelijk schuin door de akkers richting Velkegem liep, maar verlegd of verdwenen is, toen het Goed te Velkegem aan belang inboette. Wat is er van die kerkweg overgebleven? Het deel tussen de kerk en de huidige Schaperstraat is omstreeks 1729 opgeheven en verkocht;

op het einde van de 20e eeuw, bij de ingebruikname van het nieuwe kerkhof, is het heropend en heet sindsdien *Cardijnlaan*. Het deel tussen de Schaperstraat en de Molenkouterstraat heet nu gewoon *Kerkweg*. Het stuk tussen de Molenstraat en de Veldkruisstraat is opgeheven. Ten oosten van de Veldkruisstraat is Pamels Kerkweg nu een landweg, maar hij heeft geen naam meer.

De naam *Van Pamele* komt in de 16e eeuw in Ursel geregeld voor. Leden van deze familie waren o.a. leenhouders van het leen Velkegem, zoals blijkt uit de leenverheffingen, die telkens vermelden dat bij dit leen een kerkweg hoort: *jacop van pamele ... eenen kercwegh vanden hoofve van Velkeghem voors. tootter kerken* (1502). De familienaam verwijst naar het dorp Pamele (nu deel van Oudenaarde).

Pieter Brests Dreve: Deze dreef, ergens in de buurt van Pilkemkerkweg op de wijk Onderdale, is genoemd naar ene *Pieter Brest*. De familienaam *Brest* , die verwijst naar de havenstad Brest in Bretagne, komt in Ursel al voor in 1431: *cateline f.pieter brest, marie f.jan brest, zeger f.zeghers brest* (ARA-RK 45406). De eerste naamdrager van die Urselse familie was ofwel een inwijkeling uit Brest, ofwel iemand die daar naartoe was gereisd en er eventueel een tijd had gewoond.

Schoonheers Dreve: Andere naam voor Gillis van Verloten(s) Dreve in Onderdale. De familienaam *Schoonheer*, die oorspronkelijk 'grootvader' betekent, komt al vroeg in Ursel voor.

Snebbouts Dam / Sneppersdam: Dam of verhoogde weg in Zegbroek/Zuidwater, genoemd naar een persoon die *Snebbout* of *(De) Snepper* heette. De aanpalende meers is ernaar genoemd.

Willem Alaerts Dreve: Niet nader te lokaliseren dreef in Onderdale ten noorden van de Oude Gentweg. De familienaam *Alaert* wordt al in 1431 in Ursel geattesteerd: *cateline f(ilia) piet(er) alaerts.*

(c) naar de bedekking, de begroeiing of het uitzicht

Groenewegstraatje: Naam voor twee verschillende straatjes in Ursel: één ten oosten van de Veldstraat en een ander dat ook *Molenstraatje* genoemd wordt en aansluit op de Vrekkemstraat.
Een *'groene weg'* is een onverharde, met gras begroeide weg waarop het vee mocht grazen. In ons materiaal treffen we *Groene Weg* als toponiem aan, maar vermoedelijk alleen als terreinnaam van een stuk akkerland.
Groenewegstraatje lijkt een tautologie, want *weg* en *straatje* betekenen ongeveer hetzelfde, maar dat hoeft in werkelijkheid niet zo te zijn. Mogelijk zijn de bewuste straatjes zelfs nooit 'groene wegen' geweest, maar werden ze vernoemd naar een

stuk akkerland dat op zijn beurt zijn naam had geërfd van een 'groene weg', die erdoor liep. Of zijn het straatjes die naast een oudere 'groene weg' aangelegd werden of waar zo'n weg op uitkwam? In dat geval zinspeelt de naam eerder op de ligging dan op de aard van het wegdek.

Zandweg: Weg nabij de Pietendries bij het Goed ter Pieten, aan de grens met Knesselare en Aalter, wellicht een andere naam voor een stuk Heerstraat aldaar (Verhoustraete, 1962: 227). De naam verwijst naar de aard van de weg.

(d) naar de functie

Dosweg: Naam van twee smalle wegen op Ursels grondgebied. De eerste *dosweg* liep naar de akkers ten zuiden van de Rozekouter, een tweede vormt in het uiterste zuiden de verbinding tussen de Heerstraat en de Varen(t)straat.
De naam *dosweg*, die vaak voorkomt in de Vlaamse toponymie, ontstond door samentrekking van de verbinding *d(e) orsweg*, waarin *ors* een Middelnederlands synoniem is van *paard*, door medeklinkerwisseling ontstaan uit *ros*, zoals ook *gars* ontstond uit *gras* en *born* uit *bron*. Bovendien viel in de Vlaamse dialecten de *r* weg vóór een *-s* of een *-z*; vandaar ook *gas/ges/gos* uit *gars/gers/gors* 'gras', *mèès* uit *mèèrs* 'meers' en *mosen* uit *moorsen* 'morsen'. Ten slotte groeide het lidwoord mettertijd aan de naam vast. Een *orsweg* of *dosweg* was een pad, dat maar breed genoeg was voor een paard zonder gespan.

Heerstraat: Naam van de straat die van Berken af tot op de Knesselaarse Dries de grens vormt met Bellem en Aalter. Het deel tussen de Middelweg en die Knesselaarse Dries heet nu *Grote Dries*, vroeger *Zandweg*.
Klankwettig is het element *heer* de opvolger van twee heel verschillende woorden. Het eerste *heer* of *heir* gaat terug op *harja*, een Germaans woord voor 'leger'. Een *heerweg* was dan een weg waarover het leger zich verplaatste. Later werd dit woord ook gebruikt voor min of meer verharde, doorgaande wegen in het algemeen.
Het tweede *heer* is het nog altijd gebruikte woord voor 'machthebber, heerser, baas'. In die optiek is een *heerweg* een straat die toebehoorde aan een (feodale) heer, maar ook die beperking verzwakte ten gunste van een al dan niet verharde weg van enig intercommunaal belang.
Nu *HEIRSTRAAT*.

Aanvankelijk waren zowel *heerstraten* als *heerwegen* vrij breed, maar in de loop der eeuwen werden daar soms smalle stroken van afgeknabbeld en als cijnsgrond verkocht. Dat de Urselse Heerstraat oud is, blijkt uit het feit dat ze als grens werd gebruikt toen Walter de Marvis, bisschop van Doornik, de parochies in dit deel van Oost-Vlaanderen kwam afbakenen.
Eén keer wordt de naam *Heerstraat* ook gebruikt voor de *Nedere Gentweg*.

Heerweg: Andere naam voor de weg tussen Zomergem en Knesselare, die gewoonlijk *(Hoge, Nedere, Oude) Gentweg* genoemd wordt. In de meeste excerpten is het woord *heerweg* een soortnaam.

Processieweg: Andere naam voor verscheidene straten, o.a. de Tendenstraat, een groot deel van het Tegelstraatje en de Veldstraat (nu Berkenstraat). Al in de 16e eeuw was het de gewoonte in de pinksterdagen een driedaagse processie rondom de parochie te organiseren om de zegen over de veldvruchten af te smeken. Dat blijkt o.a. uit de kerkrekeningen van 1528 en 1558 (Ryserhove, 1988: 186-200). Na de godsdiensttroebelen wordt die processie niet meer vermeld. In de 18e eeuw bracht een heremiet, die in Ursel woonde en naar Rome op bedevaart was geweest, een relikwie van het H. Kruis mee. Dat leidde tot de oprichting van een Broederschap van het H. Kruis en tot een grote en een kleine 'ommegang', mogelijk over een deel van die oude processieweg.

Scheeweg: Straatje in het zuiden van de gemeente. Het vormt het laatste stuk van de weg tussen Urseldorp en Oostmolen (nu Vrekkemstraat) aan de grens met Aalter. In onze excerpten heet het *Scheelweg*, maar uit de gegevens over de aanpalende akker die dezelfde naam heeft, blijkt dat de vorm *scheeweg* de oudste is.
De betekenis is duidelijk: een 'scheeweg' is een weg die een scheiding vormt, in dit geval tussen Ursel 't Gentse en Ursel 't Vrije.

Voetweg: Weggetje dat in het begin van de 17e eeuw door de Rozekouter liep.

(e) andere motieven

Nieuwstraatje: Klein straatje dat van de Kortendammedries naar de Houtmeers liep. De naam werd gegeven toen het straatje pas was aangelegd en bleef behouden ook toen het niet meer zo 'nieuw' was.

Stegelstraatje / Stichelstraatje / Tegelstraatje: Smal straatje dat van de Veldstraat in het oosten naar de Bogaertstraat leidde en vroeger ook nog doorliep tot over de grens met Knesselare. Het deel tussen de Pilkemstraat en die grens heette in de 16e eeuw ook *myns heere van praets moerwech*. Pas vanaf 1628 duikt de variant *Ekelstraatje* op en vanaf 1635 *Hekelstraatje*, de vorm die nog altijd wordt gebruikt. Thans is het straatje met de naam *Hekelstraat* beperkt tot het deel tussen de Eekloseweg en de Bogaertstraat.

Bij dit toponiem rijst de vraag naar de oorspronkelijke, etymologisch 'juiste' vorm. Was het *Tegel-* of *Tichelstraatje* en zijn *Stegel-* en *Stichelstraatje* daar volkse verbasteringen van, of is het net andersom? Zowel *stegel/stichel* als *tegel/tichel* zijn zinvol te verklaren als bepalingen bij het grondwoord *straat*. Een *stichel* is in de

Vlaamse dialecten een opstapje om over een omheining te klauteren; een straatje dat naar zo'n opstapje leidt of erlangs passeert, kon dus *stichelstraat* genoemd worden. Onder *tegel* verstaan we tegenwoordig een platte, gebakken steen, maar vroeger kende het woord in de Vlaamse dialecten een ruimere toepassing. Het werd voor allerlei soorten bakstenen gebruikt, alsook voor platte dakpannen (WNT i.v. Tegel). Tegels werden uit *tegelaarde* gebakken in *tegelovens*, in het Middelnederlands ook *tegelrijen* genoemd (MNW i.v. Tegelrie). Bij het woord *tegelstraat* kunnen we ons een straat voorstellen die met tegels was verhard, maar van ons Urselse straatje kunnen we ons moeilijk voorstellen dat het betegeld was. Veel waarschijnlijker gaat het hier over een straat langs een terrein waar tegelaarde werd opgedolven of die naar of langs een oven liep waar tegels werden gebakken. Dat laatste motief ligt ook aan de basis van de vele *kareelstraten* in de Vlaamse toponymie; die zijn meestal te vinden in de buurt van een steen- of kareeloven. Dat laatste blijkt ook het geval met ons Tegelstraatje: ongeveer halfweg zijn traject ligt een groot perceel dat *Steenoven* heet en in de onmiddellijke buurt ervan bevindt zich ook de *Steenovenbilk*, die in het begin van de 17e eeuw omschreven wordt als *den bilck daer men den steenhoven*. Vandaar dat voor het Urselse toponiem onze voorkeur uitgaat naar *tegelstraatje* of *tichelstraatje* als oorspronkelijke vorm. Daarvan zijn de varianten met *stegel-/stichel-, stekel-, egel-* en *–(h)ekel* ons inziens volksetymologische verbasteringen. Naast *Tegelstraat* treffen we in de Vlaamse toponymie ook nog *Tegelstuk, Tegelput, Tegeloven* en *Tegelrij* aan. Buiten Ursel vinden we in ons Meetjesland materiaal ook nog een *Tegelstraatje/Tichelstraatje* in Assenede en een *Stichelstraatje* in Waarschoot.

Waterstraat: Naam voor een straatje dat door of langs Oostwinkelveld liep. Misschien zo genoemd omdat zijn wegdek tijdens het winterseizoen vaak onder water stond.

5.3. TOEGANGEN

Een **gat** is een toegang tot een akker, een weide, een boerderij, enz.. In de huidige Meetjeslandse dialecten komt het woord nog geregeld voor, bv. in *mennegat*, een benaming voor de oprit naar een perceel, soms ook naar een erf, meestal over een beek of een sloot. Dikwijls is de naam van zo'n toegang overgegaan op het aanpalende perceel.

Bordeelgat: Toegang aan de Bordeelweg.

Gat van het Hofveld: Toegang tot het Hofveld in Wessegem.

Gat van Zegbroek: Toegang tot het meersgebied Zegbroek.

Hulslogat: Toegang tot het gehucht of de hoeve Hulslo.

Kortendammegat: Toegang tot het gehucht Kortendamme.

Nieuw Gat: Nieuwe toegang tot het meersgebied Zuidwater.

Varentgat: Toegang tot het complex Varent ten oosten van de Houtmeers. Later overgegaan op percelen land en meers. Zie 7.2.1 (e).

Zuidwatergat: Toegang tot het meersgebied Zuidwater.

6. HOEVEN, WONINGEN EN ANDERE GEBOUWEN

6.1. KERNBESTANDDELEN IN HOEVENAMEN

In het Meetjesland vinden we als kernbestanddelen voornamelijk *goed*, *hof, stede* en *hofstede*. Die benamingen worden gebruikt voor de gebouwen in engere zin, maar ook voor het boerenerf (d.w.z. met ingegrip van de ruimte ertussen en errond) en zelfs voor de hele landbouwexploitatie (gebouwen, erf en landerijen).

GOED

Een *goed* is meestal een landbouwbedrijf van enige omvang. Behalve als boerderijnaam wordt het ook gebruikt in de zin van 'grondbezit in het algemeen'. Bijgevolg verwijst een *goed*-toponiem niet noodzakelijk naar een (voormalige) hoeve, al is dat meestal wel het geval. Zeker als het om een 'leengoed' gaat, hoort daar in onze contreien een hoeve bij. Dat is dan een foncier of domeinhoeve.

HOF

De Germaanse voorloper van het woord *hof*, nl. *hofa*, was de meest algemene benaming voor een boerderij. In het domaniale tijdvak echter (9e - 11e/12e eeuw) ging men onder *hof* vooral de centrale domeinhoeve verstaan, en raakte het woord verbonden met de gedachte 'groot, belangrijk', een associatie die het domaniale stelsel of *hof*stelsel eeuwenlang heeft overleefd, zelfs tot vandaag.

STEDE(KEN) en HOFSTEDE

Stede en *hofstede* duiden als boerderijnamen over het algemeen bescheidener bedrijven aan dan *goed* en *hof.*

Stede, uit Germaans *stadi* (ook de voorloper van *stad*), betekent etymologisch gewoon 'plaats, plek' en werd in de oudere taal in het bijzonder gebruikt voor de plaats waar iemand woont. Vandaar dat - naast allerlei boerderijen van middelgroot tot keuterbedrijf - ook gewone huizen met medegaande grond, zowel op het platteland als in de dorpskern, *stede* genoemd kunnen worden.

De samenstelling *hofstede* ontstond in de domaniale tijd als benaming voor het perceel met de daaropstaande woning van de onvrije of halfvrije boer, die op een 'hof' of centrale domeinhoeve tot karweien verplicht was. Nadat het middeleeuwse domeinstelsel teloor was gegaan en de lijfeigenschap was verdwenen, verruimde het begrip *hofstede* en werd het toegepast op elke boerderij die niet als een 'hof' werd beschouwd. Zo werd het helemaal synoniem met *stede*.
Hoewel in onze Urselse bronnen het woord *hofstede* ontelbare keren in de beschrijvende tekst gebruikt wordt, treffen we toch maar een zestal toponiemen met dat woord aan.

Niet alle *stede*- en *hofstede*-namen uit onze verzameling lijken op het moment dat ze opgetekend zijn, nog betrekking te hebben op (boeren)woonsten of op percelen waarop een woning stond. Veeleer duiden ze percelen cultuurland aan. Niettemin mogen we aannemen dat plaatsen die *(hof)stede* heten, oorspronkelijk wel bewoond waren en dat de persoonsnaam waarmee zulke namen meestal gevormd zijn, naar een vroegere bewoner of eigenaar verwijst. Dat er van die bewoning dikwijls geen spoor meer te bekennen valt, hoeft ons niet te verwonderen: kleine boeren woonden in povere huisjes, bestaande uit een houten geraamte, lemen wanden en een dak van stro, riet of zoden. Als zo'n bouwsel verlaten werd, kwam het spoedig te vervallen en na enige tijd was aan niets nog te merken dat daar ooit een woning had gestaan.

Bovendien was het vroeger geen zeldzaamheid dat kleine lieden die elders gingen wonen, hun huis demonteerden en het op hun nieuwe plek weer opbouwden. Plaatsen waar ooit een woning had gestaan, bleef men toponymisch vaak *(hof)stede* noemen.

Ten tijde van de godsdiensttroebelen op het einde van de 16e en in het begin van de 17e eeuw zijn in het Meetjesland tal van hoeven en huizen verwoest of verlaten en vele daarvan zijn nooit heropgebouwd. Dat blijkt uit een vergelijking van de land- en renteboeken van vóór en na die bewogen periode uit onze geschiedenis.

Uit onze excerpten blijkt niet altijd of het om een hoeve gaat, dan wel om een perceel waar een gebouw heeft gestaan dat intussen verdwenen is. Als dat niet duidelijk is, nemen we de plaatsnaam op in dit hoofdstuk over hoeven en gebouwen; is het klaarblijkelijk een stuk land, dan brengen we het toponiem bij de terreinnamen onder.

6.2. BENOEMINGSMOTIEVEN VOOR HOEVEN

(a) naar de eigenaar, de pachter of de gebruiker

De meeste hoevenamen zijn samenstellingen van *stede* of *hofstede* met een persoonsnaam die verwijst naar de eigenaar of de pachter, vaak in de genitiefvorm. Soms is dat alleen de voornaam, soms alleen de familienaam, soms beide. Enkele hebben een andere bezitter als eerste element.

Alleen de familienaam of de voornaam: **Blanckaerts Stede, Deckers Stede, Dischmans Hofstede, Gijselijns Stede, Hautemans Hoveken, Houtjes Stedeken, Joorijns Hoveken, ('s) Keizers Goed/Huis, Kerckvoorts Stede, Clercx Stede, Coorekens Stede, Landschoots Stede, Mannekens Stede, Martens (Hof)stede, Matten(s) Hofstede, Mattheus' Stede, Minghelken(s) Stede, Moortelmans Stede, Nijs' Stede, Paessens Stede, 's Pauws Stede, Salardijns Goed/Stede, Sykens Stede, Vreesenstede**.

Voor- en familienaam: **Daneels Keers Stede, Gillis Rijkaerts (Hof)stede, Hendrik Pauwels Stede, Jan Cocx Stede, Joos van Stene(s) Stede, Kalle Teuters Stedeken, Lieven Muters Stede, Nijs Walle/Wille(s) Stede, Pieter Brest(s) Stede, Willem Clercx Stede, Willem Lodders Stede, Zeger Rootsaerts Stede**.

Behalve naar de naam van de eigenaar of bewoner wordt soms ook verwezen naar een niet persoonlijke bezitter of naar de maatschappelijke functie van de eigenaar of gebruiker.

Drongengoed: De eigenaar van deze omwalde hoeve was de norbertijnerabdij van Drongen, die in 1242 in het noorden van Ursel 73 bunder veld kocht en probeerde het in cultuur te brengen, ook al was de bodem weinig vruchtbaar. Op dat veld werd een hoeve gebouwd en de registers van de Gentse Keure bevatten enkele pachtcontracten van het Drongengoed. In de boekhouding van de abdij vinden we sporadisch vermeldingen over de inkomsten (*de bonis de ursle*, 1363/1364, RAG-ADr 91, 2r/3v; *de curti de hurszele*, 1418, RAG-ADr 92, 15r; *tpachthof te ursele*, 1489/1490, RAG-ADr 92, 34v/45v). Over wat er in de loop der eeuwen verder met de hoeve gebeurd is, weten we niet veel. De kroniek van de abdij vermeldt alleen dat daar in 1563 een nieuw huis werd gebouwd. Of dat tijdens de godsdiensttroebelen werd verwoest, weten we al evenmin. In ieder geval was het gebouw in de eerste helft van de 18e eeuw helemaal vervallen, want een bron uit 1738 spreekt van *een gheruineerde hofstede*. Kort daarna (1740-1742) werd het onder abt Antoon de Stoop iets westelijker heropgebouwd en met grachten omringd (De Smet, 1951: 96-100 & 1952: 127). Thans is het een toeristische trekpleister.

Heilige-Geeststede(ken): Hoevetje (?) dat toebehoorde of renteplichtig was aan de armendis van Ursel. *Heilige Geest* was de gewone benaming voor de kerkelijke organisatie die zich met armenzorg bezighield. Daartoe beschikte die over inkomsten uit onroerende goederen, die soms bij testament aan de armendis geschonken waren.

Kapelaansstede: Woning van een kapelaan, d.w.z. van de onderpastoor van de parochie of van een geestelijke die belast was met de diensten in een kapel en daarvoor een vergoeding kreeg uit de opbrengst van de bezittingen van die kapel. De Urselse *Kapelaansstede* lag aan de weg naar de Hulle, naast de Priesterage.

Keizers Goed: Hoeve aan de Kouter, genoemd naar een voormalige eigenaar of pachter die *(De) Keyser* heette. In 1540 wordt hij trouwens bij name genoemd: *Roelant de vulge gheseyt de keysere up zyn stede ande Cautere* (ADL-33 H 204, 46v).

Kosterije: De woning van de koster, schuin tegenover de Priesterage.

Molenaars Stede: Ligging onbekend. Waarschijnlijk de woning van de molenaar, maar het is ook mogelijk dat de eigenaar of gebruiker *(De) Meulenare* heette.

Priesterage: Dit is de oude benaming voor de pastorie. Ze lag ten noorden van de kerk en sloot aan op het kerkhof, dat toen nog rondom de kerk lag.

Salardijns Goed/Stede: Dit goed lag aan het straatje dat de verbinding vormt tussen de Middelweg en de huidige Vrekkemstraat en vroeger *Heukelgemstraat/ Wessegemstraat/Vrekkemstraat* werd genoemd. Nu heet die weg *Saluinstraat*, via *Sarladuyn(straat)* een verbastering van *Salardijns.*

Het eerste deel is samengetrokken uit *'s Alardijns,* met dubbele genitiefaanduiding gevormd uit *Alardijn,* dat zelf een verkleinvorm is van *Alaerd*, een oude Germaanse voornaam met de betekenis 'sterk door adel' (Debrabandere 2003: 52). Hij is in talloze spellingvarianten bewaard, ook met een hypercorrecte *h*, zoals in de familienaam *Hallaert*, die ook in de 20e eeuw nog in Ursel voorkwam. Al in het begin van de 15e eeuw treffen we hem hier aan: *zegher alaert, de wedue ende de kindren saladins vanden abele* (1431, ARA-RK 45406, 8r, 16v), *Jan salaert de valkenare* (id, 16v) en *cateline f(ilia) piet(er) alaerts* (id, 3r).

Valkestede(ken): Genoemd naar een vroegere bezitter met de bij- of familienaam *Valke.* Een Urselse bron uit 1431 spreekt van de *kindren willems vander valke* (ARA-RK 45406, 6r).

(b) naar de ligging

Goed ter Donkt: Terrein of hoeve, gelegen op een hoogte of *donk* aan het deel van de Wessegemstraat dat in sommige bronnen ook *Heukelemstraat* of *Vrekkemstraat* wortdt genoemd. Voor de betekenis van *donk* zie 8.1 Kernbestanddelen in hoogtenamen.

Goed ten Hulle: Hoeve ten noorden van de kerk op een lage heuveltop. Voor de betekenis van *hulle* zie 3.1 Wijken en gehuchten en 8.1 Kernbestanddelen in hoogtenamen.

Goed van Lembeke: Hoeve op de grens met Knesselare, leen van het Hof van Wessegem. Later werd het *Drijpikkel* genoemd, een naam die nog altijd gebruikt wordt. In 1473 was dit goed (een *huus metten grachten ende neder hove*) in handen van *rudder Jan de Baenst heere van lembeke*. Die heeft echter niets te maken met de Meetjeslandse gemeente Lembeke (Lippens, 1957: 155-181). Er zijn nóg Lembekes bekend, o.a. onder Tielt en onder Monnikenreede.

Goed ter Pieten: Hoeve die schrijlings op de grens met Knesselare staat met de hoevegebouwen op Ursel, vroeger helemaal behorend tot Ursel 't Gentse (Verhoustraete, 1962: 228). Al sinds het begin van de 19e eeuw heet ze *Blauwgoed*. Ze ligt nabij de wijk Pietendries (Devos, 1991a: 10-12). De familienaam *Vander Pieten* vinden we hier al in het eerste derde van de 15e eeuw (ARA-RK 45405 & 45406).

Goed van/te Velkegem: Leengoed met opper- en neerhof, land, bos en meers ten oosten van de Berkenstraat en ten zuiden van de Oude Gentweg (nu Gentseweg). Het ressorteerde rechtstreeks onder de Gentse Oudburg. Van dit goed is geen enkel gebouw overgebleven.

Goed/Hof van Wessegem: Grote hoeve en leenhof in het westen van Ursel ten zuiden van de Wessegemstraat of Nedere Gentweg, die een paar honderd meter noordelijker loopt. Het was op dit hof dat de graaf van Vlaanderen 'parlement' hield, d.w.z. onderhandelingen voerde met zijn vazallen en met vertegenwoordigers van Gent en Brugge en waar de hertogen van Bourgondië dineerden of logeerden op hun reizen door onze contreien. In de door ons behandelde periode komt de huidige naam *Koningsgoed* nog niet voor, wel in het begin van de 18e eeuw: *de straete commende van sconnijncx goet naer vreckem* (1713, RAG-U 656, 32r). Hij moet al vroeger ontstaan zijn, toen de koning van Spanje nog de bezitter van dit goed was.

Als er sprake is van het *Hof van Wessegem*, wordt daarmee echter niet altijd de hoeve bedoeld, maar soms ook de heerlijkheid, het leenhof, zoals blijkt uit teksten als *onder de iudicat(ure) vanden hove van wesseghem* (eind 15e) of *het leen dat*

N es houdende vanden hove van wesseghem (1540) of nog explicieter: *van zynder heerlichede ende hove van wesseghem* (1555).

Hof(stede) te Walle: Hoeve ten zuiden van de Plaatse (Dorp), tussen de weg naar Vrekkem en Oostmolen (*ynghelstraetken*) in het oosten en het Kapellestraatje in het westen.
De naam betekent letterlijk 'hofstede aan de wal'. *Wal* is in de Westgermaanse talen op een vroeg tijdstip ontleend aan het Latijnse *vallum*, dat 'opgeworpen verdedigingswerk, verschansing' betekende. In de Vlaamse dialecten heeft het woord twee verschillende betekenissen ontwikkeld: aan de ene kant kan het kunstmatige verhogingen aanduiden, zoals de bermen rond een middeleeuwse stad of een opgeworpen heuveltje waarop een gebouw staat, aan de andere kant ook een ringgracht rondom een stad, een kasteel of een grote hoeve.
Hoe de tweede betekenis zich uit de eerste kon ontwikkelen, ligt voor de hand, omdat beide verschijnselen in de werkelijkheid met elkaar samenhangen: om een aarden wal op te werpen, moet men grond uitgraven en zo ontstaat een ringgracht. Ongetwijfeld was het Goed te Walle door zo'n gracht omringd en stonden de gebouwen op een terp van uitgegraven aarde. Het perceel ten zuiden van dit goed heette de *Wallekens*.

Kapelhof/Kapellestede: Hoeve naast en achter de Kapel te Middewege, ten zuiden van de huidige Middelweg, vroeger Nedere Gentweg/Kapelstraat.

Klein Wessegem: Hoeve op een goede 100 m ten oosten van het (veel grotere) Goed van Wessegem, ten zuiden van de Wessegemstraat/Vrekkemstraat.

Pilkemstede: De belangrijkste hoeve op het gehucht Pilkem, ten oosten van de Pilkemstraat, die nu een deel van de Drongengoedweg is.

(c) naar andere kenmerken

Musie: Hoeve ten zuiden van de Oude Gentweg naar Zomergem, ten westen van het Bordeelgat en de wagenslag die naar Haasakker loopt.
Waarschijnlijk gaat de vorm *musie* in het citaat uit 1627 terug op een ouder *meusie*, zoals in de Wachtebeekse vorm *muesiehouc* (1431), d.i. de oude westelijk-Vlaamse benaming voor de mug. Nu nog is de ontronde variant ervan, *mezie* (uitspraak *meezje*) gebruikelijk in het noorden en het westen van West-Vlaanderen. Insectennamen zoals *meuzie, mug, luis, vlo* en *mier* komen vaker voor in de toponymie ter aanduiding van plaatsen waar de bodem onvruchtbaar is of moeilijk te bewerken (Goeminne 1996: 157-182). Zo is de wijk *Meuziehoek* in Wachtebeke, later volksetymologisch tot *Muizenhoek* omgedoopt, een waterziek meersgebied ver van het centrum.

Post(er)ie: Hofstede op de hoek van Meulenstraatje 2, alias Groenewegstraatje en de weg Ursel-Zomergem. Waarschijnlijk een herberg waar de paardenpost halt hield.

Stenen Stede: Vroegere woning ten noorden van de Onderdalestraat. Was ze in steen opgetrokken in plaats van vakwerk? Of eigendom van een *Van der Steene*?

Sterre: Voormalige hofstede op de hoek van Molenstraatje 1 en Pamels Kerkweg, die één keer vermeld wordt. De naam herinnert aan de ster van Betlehem en was als symbool voor de reiziger een geliefkoosde naam voor herbergen, maar bij gebrek aan andere attestaties kunnen we niet bewijzen dat deze hoeve ooit een herberg geweest zou zijn. Kerckhaert (1980: 265) noemt een 45-tal Oost-Vlaamse plaatsen waar een herberg met de naam *Sterre* voorkwam.

6.3. HERBERG- EN HUISNAMEN

Bourgondisch Schild: Herberg nabij de Kapel te Middewege. De naam verwijst ongetwijfeld naar het uithangbord, waarop het wapenschild van de Bourgondische hertogen afgebeeld stond. Dezelfde herbergnaam vinden we in Oost-Vlaanderen ook nog in Aalst, Beveren-Waas, Deinze, Gent, Lokeren en Petegem-aan-de-Leie (Kerckhaert, 1980: 236).

Drie Koningen: Herberg tegenover de Rozemolen op de wijk Roze aan de Oude Gentweg, die door Ursel van Gent naar Brugge liep.

Drie Koningen is een zeer populaire herbergnaam; Kerckhaert (1980: 65) noemt er voor Oost-Vlaanderen alleen al een vijftigtal. De drie wijzen uit het kerstverhaal, die vanuit het oosten door de kerstster naar de stal in Bethlehem geleid werden, staan in de christelijke traditie symbool voor reizigers en pelgrims, ook voor al wie onderweg is en een onderkomen zoekt voor de nacht. Veel herbergen met de naam *Drie Koningen* bevonden zich langs grote verkeerwegen of op belangrijke knooppunten van straten. Ook Ursel lag aan zo'n verkeersader. Het *Itinerarium Brugense* (einde 14e eeuw, kopie 15e eeuw), dat de grote Europese handelswegen vanuit Brugge beschrijft, vermeldt Ursel als eerste pleisterplaats op de route naar Keulen en op een wegenkaart met de belangrijkste Europese handelswegen uit 1533 is Ursel de enige vermelde plaats tussen Gent en Brugge (Vandeveire, 1998: 242-243).

Engel: Ook dit was een erg geliefde herbergnaam in Vlaanderen. Kerckhaert (1980: 78) vond het toponiem niet minder dan vijftig keer in Oost-Vlaanderen. In Ursel waren er twee huizen met die naam: één aan de weg tussen Urseldorp en Wessegem nabij de Kapel te Middewege, een ander aan de Plaatse, op de oosthoek van de weg Zomergem-Ursel-Knesselare en de weg van Urseldorp naar Oostmolen, die vroeger *Vrekkemse Kerkweg* en *Engelstraatje* heette en nu *Vrekkemstraat.* Van de eerste

weten we dat ze een *'hostelrie ende herberghe'* was, maar na de godsdiensttroebelen nog slechts een vervallen hofstede. De tweede wordt in ons materiaal alleen een *'(hof)stede'* genoemd, pas vanaf 1690 is er in de bronnen sprake van een herberg.

De engel waar de naam naar verwijst en die meestal op het uithangbord prijkte, is de hulpvaardige engel Rafaël, die de jonge Tobias op zijn tocht vergezelde en daardoor als beschermer van de reizigers werd aangeroepen.

Gijselhof/Gijselhuis: Gebouw op de oostkant van de Plaatse, pal ten zuiden van de kerk en het kerkhof. Op het eind van de jaren twintig van de vorige eeuw is het afgebroken en vervangen door een villa in neo-renaissancestijl met barokke elementen.

Een *giselhuus* was in de middeleeuwen een plaats waar iemand *'gegijzeld'* werd, d.w.z. op eigen kosten opgesloten totdat aan een verbintenis of bevel voldaan was (MNW i.v. Giselen en Giselhuus). Gewoonlijk gebeurde dat in het stadhuis of het schepenhuis. In dit *Gijselhof*, in de 16e eeuw *Gijselhuis*, vergaderde de magistraat van Ursel 't Vrije. In 1697 wordt het ook uitdrukkelijk *Schepenhuis* genoemd: *een behuysde hofstede wesende het Schepenhuys, w. dorp, n. kerckhof* (RAG-U 17, 159v).

Gouden Leeuw: Hofstede en wellicht ook herberg aan de Kapel te Middewege. Van wanneer ze herberg was, is niet duidelijk. In een metingverslag uit 1731 lezen we *tot aen de herberghe den leuw*, maar in een rekening uit 1777-1778 vinden we '*een huys te voorent herberghe genaemt den gauden Leeuw aende afgebroken cappelle*'.

De leeuw, de koning van het dierenrijk, is het symbool van macht, strijdvaardigheid en kracht, vroeger ook van adellijke dapperheid. Vandaar dat hij zo vaak op wapenschilden afgebeeld staat: veel landen, provincies en steden voeren tot op vandaag de leeuw in hun wapenschild. Zulke heraldieke tekens vormden eertijds een belangrijke inspiratiebron voor uithangborden aan huizen en herbergen. Aan deze herberg zal een bord met een goudkleurige leeuw gehangen hebben.

Gulden Vlies: Naam van een hofstede en herberg (?) op de wijk Roze, ten noorden van de Gentweg. De naam verwijst naar de Orde van het Gulden Vlies, die in 1430 te Brugge werd opgericht door hertog Filips de Goede bij zijn huwelijk met Isabella van Portugal. In 1477 ging het grootmeesterschap ervan over op de Oostenrijkse en in de 16e eeuw op de Spaanse Habsburgers. De naam komt niet zo vaak voor als herbergnaam. In de 17e eeuw is hij in Ursel al verdwenen.

Helm: Wellicht de oudste herberg in Ursel. Ze stond op de zuidwesthoek van de Plaatse, ten noorden van de weg naar Knesselare. In de 20e eeuw heette dat

hoekhuis en herberg *A la belle vue*, later vernederlandst tot *In 't schoon zicht*. Nu is het geen herberg meer.
De helm, een onmisbaar onderdeel van de soldatenuitrusting, was een geliefd teken op uithangborden. Ook de Urselse herberg zal een uithangbord gehad hebben, waarop dit krijgsattribuut stond afgebeeld. Kerckhaert (1980: 102) noemt zeven Oost-Vlaamse plaatsen waar de naam voorkwam. In Gent en randgemeenten waren er zelfs verscheidene herbergen die *Helm* heetten.

Hemelrijk: Hofstede en herberg op de wijk Roze. In het begin van de 17e eeuw was het een herberg, maar of dat ook al in de 16e eeuw het geval was, blijkt niet uit het citaat, waar enkel sprake is van een *'stede'*.
Was de naam een aanbeveling om daar te overnachten of gespijsd te worden? Kon men zich daar 'in de hemel' voelen? En wat stond er afgebeeld op het *teecken* of uithangbord waar de bron over spreekt? Of moeten we denken aan een vervorming van het oude woord *hemerik* ? Daarin zou *hem* door klankwisseling ontstaan zijn uit *ham*, dat 'bocht, kromming in een waterloop' betekent (Luyssaert, 1999: 34). Maar hier is geen waterloop in de buurt, wel een kromming van de weg. Het achtervoegsel *-erik* treffen we vaak aan bij persoonsnamen; het heeft meestal een ongunstige betekenis (stouterik, bangerik, dommerik, ambetanterik). Maar het komt ook bij plaatsnamen voor en verwijst ook daar naar slechte eigenschappen.

Krone: Eenmalig vermeld huis (en wellicht ook herberg) ergens ten zuiden van de Gentweg en ten westen van een straatje dat naar Herisbroek loopt. In diezelfde buurt ligt ook de herberg *Hemelrijk,* maar het is onwaarschijnlijk dat beide namen op dezelfde herberg slaan, want ze komen simultaan voor in de bronnen. De zinssnede *van hauts tyden ghenaempt de croone* geeft bovendien aan dat de naam *Krone* in 1625 al behoorlijk oud was.

Ook de naam *Krone* verwijst naar een afbeelding op het uithangbord van de herberg. De kroon als kenteken voor drankhuizen is erg verspreid in West- en Zuid-Europa, en zou teruggaan op een oud Romeins gebruik om zulke etablissementen herkenbaar te maken door middel van een groene tak of een loverkrans aan hun gevel, die de wijnrank symboliseerde en een typisch attribuut was van de drankgod Bacchus. Later werd de echte tak of krans vervangen door een afbeelding op uithangborden en geveltekens, niet langer van een wijnrankkrans maar van een kroon zoals prinsen en koningen droegen.

Roze: Oude herberg en *hostelrie* op de gelijknamige wijk, even voor de splitsing van de Oude Gentweg in Hoge en Nedere Gentweg. Het was een geliefde pleisterplaats o.a. voor de abt van de Gentse Sint-Pietersabdij, als hij op doorreis was naar Brugge. Zelfs na de godsdiensttroebelen, toen de weg Gent-Brugge via Ursel

een hele tijd niet meer veilig was en verscheidene Urselse herbergen ophielden te bestaan, blijft de Roze als herberg in bedrijf (Vandeveire, 1998: 249).

De Roos was een geliefde herbergnaam in Vlaanderen. Kerckhaert (1980: 226) noemt er niet minder dan 45 in Oost-Vlaanderen. Hij suggereert dat die populariteit voortkomt uit de lectuur van de Franse *Roman de la rose*, die ook in Vlaamse vertaling bekend was.

Schaak 1: Huis, wellicht ook herberg, op dezelfde Rozewijk, ten oosten van Molenstraatje 2. In 1621 was het gebouw verlaten en waarschijnlijk vervallen, want er is sprake van *'eene onbehuusde stede ... ghenaempt tscaeck'*. Kort daarop verschijnt de naam opnieuw voor een herberg op de Plaatse, die wellicht voorheen *de Zwane* werd genoemd.

Schaken was in de middeleeuwen al een geliefd spel, dat onder meer in herbergen beoefend werd. Het schaakbord prijkte dan ook op heel wat uithangborden. Het woord zou uit het Perzische *sjah* komen, dat 'koning' betekent. Ook dammen was populair, al zijn daar veel minder herbergen naar genoemd.

Sint-Joris: Nog een herberg op de Rozewijk, al in 1441 vermeld in een document uit het archief van de Gentse Sint-Niklaaskerk. Ze lag ten westen van de herberg de Roze. In 1540 wordt er een onderscheid gemaakt tussen de *Grote* en de *Kleine Sint-Joris*. Uit de gegevens waarover we beschikken, zou de *Grote Sint-Joris* de herberg geweest zijn en de *Kleine Sint-Joris* een huis ernaast.

De legende van Sint-Joris en de draak was in onze streken blijkbaar erg bekend, te oordelen naar de talrijke herbergen die naar die heilige genoemd zijn, in Oost-Vlaanderen zeker een 25-tal (Kerckhaert, 1980: 252). Sint-Joris was de patroon van krijgslieden, boogschutters, wapenmakers en paardenfokkers.

Vier Heemskinderen: Herberg aan de zuidkant van de Oude Gentweg nabij het kruispunt met de Veldstraat.
Het verhaal van de Vier Heemskinderen was in heel Vlaanderen bekend; vandaar dat ook her en der herbergen ernaar genoemd werden. Later, toen de legende in de vergeethoek geraakte, werd de naam soms vervormd tot *vier (h)eemers* (emmers). In een paar van onze oudste excerpten is de oorspronkelijke naam *Aymin* van de vier helden nog bewaard.

Waterhalle: Een hofstede nabij de kerk aan de Plaatse (Urseldorp), ten noorden van het Schaak en ten westen van de Gijzelbilk. Omtrent de betekenis van het toponiem tasten we in het duister.

Zwane: Huis (en herberg?) op de zuidoosthoek van de Plaatse. Na de godsdienst-troebelen niet meer vermeld, maar vervangen door **Schaak 2**. Kerckhaert (1980: 293) vond 85 herbergen en huizen in Oost-Vlaanderen waar een zwaan op het uithangbord prijkte, waaronder 22 in het Meetjesland. Waarom zoveel herbergen voor een zwaan kozen? Al eeuwen staat deze sierlijke vogel symbool voor leven en vruchtbaarheid (Rutgeers 1934: 17). Ook in tal van sprookjes, volksverhalen en legenden komt hij voor. Mattheeuws & Devos (1997: 64) suggereren nog een andere mogelijkheid: veel hoeders van burchtzwanen zouden ook herbergier geweest zijn.

6.4. ANDERE GEBOUWEN

Brouwerije 1: Brouwerij in de buurt van het kruispunt Oude Gentweg/Veld-straat.

(Martin van der Crucens) Brouwerije 2: Deze brouwerij lag iets ten zuiden van de Plaatse, langs het straatje dat van de Roze naar Wessegem liep en eerst *Nedere Gentweg*, later *Mijnheer van Praets Molenweg* werd genoemd en nu *Nederstraat*. Ze lag ten westen van de Mekelakker.

Fort: Van de 17e tot de 20e eeuw was er op de wijk Berken een herberg *Het Fort*; op het einde van de 16e eeuw zou daar een versterking gebouwd zijn (Ryckaert, 1958: 110). De oudste, ons bekende vermelding als herberg dateert uit 1731 (*tot aende herberghe genaemt het fort*).

Kapel te Middewege: Kapel gewijd aan Onze-Lieve-Vrouw, gelegen halfweg tussen Gent en Brugge, ten zuidwesten van Urselkerk. In de buurt bevonden zich tot het einde van de 16e eeuw verscheidene herbergen, waar reizigers en pelgrims konden logeren.
Aan die kapel was een 'gilde' verbonden, die eigendommen bezat. Geregeld werden daar ook missen opgedragen. Tijdens de godsdiensttroebelen en de invallen van de vrijbuiters raakte ze in verval en werd in de eerste helft van de 17e eeuw gesloopt. De gilde verhuisde toen naar de parochiekerk, waar een Lievevrouwe-altaar was gesticht.
Te middewege verwijst naar het feit dat ze halfweg tussen Gent en Brugge stond.

Kapel ter Pieten: Kapel op de wijk Pietendries, op het grondgebied van Aalter, aan de grens met Knesselare en Ursel. Vanaf de kerk het verste punt van de driedaagse processie rondom de parochie Ursel in de 16e eeuw (Ryserhove, 1988: 186-200). In de tijd van de godsdiensttroebelen raakte de kapel in verval en nadien werd ze niet meer heropgebouwd.

Molen/Rosmolen: Deze molen is de oudste en gedurende lange tijd ook de enige molen in Ursel. Hij stond op de wijk Roze en werd in de 19e eeuw in de volksmond *Rozemolen* genoemd. De heer van het Land van de Woestijne had het maalrecht in Ursel, Knesselare, Aalter en een deel van Bellem. Daartoe stond er een 'molenstaak' op de wijk Oostmolen aan de vaart. Binnen een kring van één Vlaamse mijl (ca. 5 km) mocht niemand een molen oprichten zonder zijn toestemming. Er zijn wel pogingen ondernomen om binnen die kring andere molens te bouwen, maar het Land van de Woestijne wist daar telkens een stokje voor te steken (Verhoustraete, 1950: 34-35).

Of de Rozemolen aanvankelijk een windmolen was dan wel een rosmolen die door paardenkracht werd aangedreven, is niet duidelijk, maar een aantal excerpten spreken van een *rosmolenbilk*. In elk geval heeft er tot het midden van de 20e eeuw een windmolen gestaan, met uitzondering van een korte periode in het midden van de 19e eeuw, toen de oude molen werd herbouwd. Eerst was het een houten teerlingmolen, later een stenen molen. Tijdens de Achttiendaagse Veldtocht in 1940 werd hij zo zwaar beschadigd dat hij moest afgebroken worden.

In de 19e eeuw kwamen er in Ursel nog twee stenen molens bij, waarvan die in de Schoolstraat in de 20e eeuw is gesloopt en van de andere (kruispunt Schoolstraat-IJzeren Hand) alleen de romp is overgebleven.

Smisse/Smisken: Hofstede met hoefstal ten zuiden van het Rij(er)straatje.

Ziekhuizeken: Gebouwtje in één van de *Vang*-complexen (zie 4. Landschappelijke complexen). Een *ziekhuis* of *lazerij* was een gebouw buiten de bewoning, waar leprozen of melaatsen en personen met een zwaar besmettelijke ziekte moesten verblijven. Twee eeuwen later treffen we elders in Ursel, aan de Oude Gentweg, een partijtje land aan dat **Lazerij** genoemd wordt. Ook in andere Meetjeslandse gemeenten zoals Assenede, Boekhoute, Eeklo en Vinderhoute waren er dergelijke gebouwtjes.

Het Goed van Wessegem, alias het Koningsgoed, in zijn huidige vorm.

7. TERREINNAMEN

7.0. INLEIDING

Tot de terreinnamen rekenen we alle toponiemen voor onderdelen van het cultuur- en natuurlandschap: akkerland, grasland, bos, moeras en heide. De meeste dergelijke namen zijn gevormd met een grondwoord dat in de gewone woordenschat als soortnaam voorkwam (en eventueel nog altijd voorkomt) voor een of ander terreintype, b.v. *akker, bilk, meers, broek, donk, veld*. Uit de betekenis van dat grondwoord kunnen we met een hoge mate van zekerheid afleiden op welke werkelijkheid het toponiem bij zijn ontstaan betrekking had, maar niets garandeert dat die werkelijkheid nog altijd dezelfde was op het moment dat de naam werd geregistreerd. Door allerlei menselijke activiteiten verandert het landschap voortdurend van uitzicht: bos en heide worden gerooid en tot cultuurland gemaakt, akkerland wordt in weiland omgezet, moerassen en vijvers worden drooggelegd. Daarnaast kan door natuurlijke, en meer nog door maatschappelijke factoren een deel van het vroeger gewonnen cultuurland weer worden prijsgegeven. Zo zag Vlaanderen - en zeker het Meetjesland - heel wat landbouwland verloren gaan tijdens de Tachtigjarige Oorlog. Niet alleen richtten de legers van de strijdende partijen ware ravages aan op het platteland, maar ook het strijdgewoel en de bloedige repressie door de Inquisitie brachten een emigratiestroom en een ontvolking van onze dorpen op gang.

Sinds de vroege middeleeuwen is de landschapsgeschiedenis in onze streken in de eerste plaats gekenmerkt door een uitbreiding van het cultuurareaal. Daarbij vallen sommige periodes op door een intense ontginningsactiviteit, waardoor op betrekkelijk korte tijd de aanblik van het agrarische landschap grondig verandert. Zo'n scharniermoment, voor het Meetjesland en de Noord-Vlaamse zandstreek wellicht het belangrijkste uit de hele geschiedenis van de traditionele landbouw, is de laatmiddeleeuwse ontginningsgolf van de late 11e tot het midden van de 14e eeuw. De groei van de bevolking en de ontwikkeling van de steden noodzaakten een uitbreiding van de bebouwbare oppervlakte en een diversifiëring van de teelten. Nieuwe werktuigen en bebouwingstechnieken deden hun intrede en dat had op zijn beurt een weerslag op de kavelstructuur. In die periode kreeg het Meetjeslandse landschap zijn typische patroon van overwegend besloten percelen, hier en daar afgewisseld met open landerijen of 'kouters'.

Toen de middeleeuwse ontginningsactiviteit in de loop van de 14e eeuw tot stilstand kwam, bleef er in sommige dorpen nog maar weinig natuurland over. Ursel maakte daarop een uitzondering, althans voor het noordelijke deel van zijn grondgebied. Daar lagen nog uitgestrekte heidevelden als zuidelijke uitlopers van het Maldegemveld. De rest behoorde grotendeels tot de agrarisch nuttige oppervlakte

met inbegrip van enkele drassige meersgebieden, die als hooiweiden in gebruik waren. Wel dragen veel landerijen in hun namen nog de herinnering aan hun oorspronkelijke natuurlijke staat.

7.1. KERNBESTANDDELEN IN TERREINNAMEN

AKKER

Akker, uit het Germaanse *akra*, is in de Vlaamse dialecten de oudste benaming voor bouwland. Het woord is hier ingevoerd door de Germaanse volkeren die tussen de 5e en de 7e eeuw ons land hebben gekoloniseerd. In de vroege middeleeuwen, vóór de grote ontginningsgolf, duidde het woord de vrij uitgestrekte complexen aan, die door de bewoners van een dorp of nederzetting waarschijnlijk gemeenschappelijk bewerkt werden. Ze waren niet verkaveld door omheiningen van houtgewas en vielen als open plekken cultuurland ongetwijfeld fel op in een natuurlandschap dat voor de rest nog voor een groot deel uit bos, moeras, heide en woestenij bestond.
Die oude betekenis, 'gezamenlijk bouwland van een dorps- of wijkgemeenschap', is bewaard in enkelvoudige *akker*-toponiemen als **Akker** en **Akkerken** en in samengestelde *akker*-namen met een nederzettings- of gehuchtnaam als eerste deel. In Ursel zijn dat o.a. **Pilkemakker(ken)**, **Urselakker**, **Vlekakker(ken)** en **Wessegemakker**.

Van de 11e tot de 14e eeuw onderging het landschap in Vlaanderen de belangrijkste ontwikkeling in zijn geschiedenis en veranderde het grondig van uitzicht. De landbouwtechniek kende ingrijpende wijzigingen door het invoeren van nieuwe gewassen en teeltmethodes. Het beschikbare cultuurland werd aanzienlijk uitgebreid. Het sociale kader waarbinnen dat zijn beslag kreeg, verschilde van streek tot streek. In de vruchtbare leem- en zandleemstreken waren het meestal wereldlijke en geestelijke grootgrondbezitters die het initiatief namen, maar in de zandstreken was de ontginning het werk van kleinere, particuliere ondernemers. Zo werd ook in het zuidelijke Meetjesland de individuele exploitatie de regel en dat is tot nu toe zo gebleven. Dat alles had niet alleen invloed op de structuur van het landschap en op de grootte van de kavels, maar ook op de woordenschat van het landbouwbedrijf en op de toponymie van het cultuurland.

Uit die tijd dateert ook de zogenaamde *kouter*: een homogeen blok van aanzienlijke grootte, waarop het drieslagstelsel (één jaar wintergraan - één jaar zomergraan - één jaar braak) werd toegepast en het werk gemeenschappelijk geregeld. Veel van die kouters werden aangelegd op de terreinen van de vroegere dorps- en gehuchtakkers en in een aantal gevallen werd de *akker*-naam gewoon door een *kouter*-naam vervangen. Dat was het meest het geval in de vruchtbare leemgebieden van zuidelijk Oost-Vlaanderen en West-Brabant.

In het Meetjesland daarentegen heeft de kouterstructuur maar op bescheiden schaal ingang gevonden. Het poldergebied in het noorden kent geen *kouter*-namen. Ook in de randgemeenten ervan zijn ze zeldzaam; Maldegem, Eeklo, Waarschoot, Kluizen en Assenede kennen één enkel *Kouterken*. In zuidelijker gelegen plaatsen treffen we meer kouters aan, zo ook in Ursel. Aan bijna alle Urselse *kouter*-toponiemen is een *akker*-naam voorafgegaan: in ons bronnenbestand vinden we immers **Molenakker** en **Molenkouter**, **Mostakker** en **Mostkouter**, **Urselakker** en **Urselkouter**, **Wessegemakker** en **Wessegemkouter**, **Zandakker** en **Zandkouter.** Uit jongere bronnen weten we ook dat *Mostakker* later **Mostkouter** genoemd werd en dat de **Vlekakker** zijn naam verruilde voor *Wulfsbergkouter*. Alleen van **Donkkouter** hebben we geen variant op -*akker* aangetroffen en van **Pilkemakker(ken)** bestaat geen *kouter*-variant.

Het bouwland dat tijdens en na de grote ontginningen werd gewonnen en buiten die *akker/kouter*-structuur lag, heeft meestal namen met -*akker,* -*bilk* en -*stuk*. Of de latere *akker*-namen ook grotere complexen waren, is niet altijd na te gaan. **Blommaerts Akker** en **Gooskens Akker** waren groter dan een bunder (900 roeden), **Haasakker**, **Houtjes Akker** en **Smalakker** lijken ook uitgestrekt te zijn geweest, want ze worden in de bronnen omschreven als *jeghenode* of *gheweste*. De andere *'akkers'* zijn beperkt van oppervlakte.

BILK

Bilk is een zeer oude afleiding van het Germaanse werkwoord *bilûkan*, dat de voorloper is van het Nederlandse *beluiken* 'omsluiten, omheinen'. De oudere Gentenaars kennen het woord *beluik* nog: een doodlopend smal straatje met aan beide kanten werkmanswoningen één kamer diep en op het einde van de steeg een paar wc's voor de hele straat. Ook het zelfstandig naamwoord *luik*, het bijvoeglijk naamwoord *oogluikend* en de naam van het Gentse ziekenhuis de *Bijloke* komen van hetzelfde grondwoord. Volgens de plaats van de klemtoon in de oude Germaanse vorm *bi-lok* is die geëvolueerd tot *bilk* en tot *blok*. In de Vlaamse dialecten lag het woordaccent op de eerste lettergreep, waardoor de vorm *bilk* kon ontstaan. In het Brabants en verder oostelijk was de tweede lettergreep beklemtoond; vandaar de ontwikkeling naar *blok*. Vanaf de 15e eeuw verschijnt in Vlaamse bronnen ook de vorm *bulk*, met de typisch Vlaamse ronding van de klinker *i* onder invloed van de volgende *l*, zoals in *wulg* uit *wilg*. In de Urselse documenten echter treffen we die jongere variant pas op het einde van de 16e eeuw voor het eerst aan. In de oudste excerpten vinden we soms nog de West-Vlaamse spellingvorm *beelc*.

Een *'bilk'* of *'bulk'* was dus een omheind perceel; in de praktijk bestond die omheining bijna altijd uit levend houtgewas. Het woord werd al in de vroege middeleeuwen gebruikt voor omheinde perceeltjes gras- of bouwland in de nabijheid van

de woning; ze deden dienst als huisweide, boomgaard of moestuin. In de late middeleeuwen krijgen we een explosie van *bilk*-namen, wat wijst op een gesloten cultuurlandschap met levende hagen. Op die bilken werden allerlei vruchten verbouwd die in onze streken tot dan toe minder of niet bekend waren. Die teelten ontsnapten aan de strikte driejaarlijke wisselbouw die voor het gewone broodgraan gold; ze werden soms jarenlang op dezelfde bilk geteeld, die dan ook dikwijls naar het gewas werd genoemd, zoals te Ursel *Erweetbilk, Klaverbilksken* en *Tarwebilk*.

Het enkelvoudige woord **Bilk** komt een paar keren in ons materiaal voor, soms aangevuld met een bepaling: **Bilk bachten hove**, **Bilksken voor het hof**. *Bachten* is een samentrekking van *be-achten* (zoals *binnen* van *be-innen*) en betekent 'achter'. Veel *bilk*-namen zijn samengesteld met een persoonsnaam; ze bewijzen het privékarakter van de exploitatie. Andere voorbepalingen slaan op de ligging, de vorm, de begroeiing, de grootte, het soort omheining en op allerlei bijzondere omstandigheden (zie 7.2 Benoemingsmotieven voor terreinnamen).

Bilk-namen slaan soms ook op graasweiden voor paarden, jongvee of kleinvee in de buurt van de woning of op hooi- en weilanden verderaf. **Kalverbilk** en **Paardenbilk** waren wellicht dergelijke bilken, maar in onze bronnen zijn die al akkerland geworden. Namen als **Bosbilk** en **Veldbilk** bewijzen dan weer dat deze percelen vroeger bos of veld waren, maar al in cultuur gebracht zijn.

BLOK

In westelijk Vlaanderen en in Zeeland stamt het toponiem *blok* niet af van *bilok* uit *bilûkan*, maar heeft het een heel andere etymologische oorsprong, dezelfde namelijk als *blok* in verbindingen als een *blok hout, beton, kaas* en in een samenstelling als *huizenblok*. De oorspronkelijke betekenis was 'brok, stuk', later gespecialiseerd tot 'driedimensioneel segment van regelmatige vorm'. Vanuit de gedachte 'regelmatig van vorm' werd het woord overgedragen op tweedimensionele dingen, zoals stukken land. In de huidige boerenwoordenschat wordt het nog altijd gebruikt voor min of meer blokvormige percelen (Devos 1991b: 411-422). In Ursel komt - behalve het niet gelokaliseerde **Blok** - alleen de naam **Elsblok** voor als naam voor twee blokvormige percelen.

BOS

Bos komt uit het Germaanse *busku* en verwees aanvankelijk naar struikgewas of kreupelhout, zoals het Engelse *bush* dat nog steeds doet. Waarschijnlijk onder invloed van het Franse *bois* evolueerde de betekenis naar '(aangeplant) hoogstammig bos'. Zo werd *bos* een synoniem van *hout*, dat als bosbenaming in onbruik raakte.

Een drietal keren heet een perceel gewoon **Bos** zonder verdere toevoegingen. De meeste Urselse *bos*-toponiemen echter verwijzen naar de aard van de begroeiing, de ligging, enkele keren ook naar de eigenaar of gebruiker. Zie verder 7.2.2.
Bij het woord **Boombos**, dat ook als soortnaam in de teksten voorkomt, hebben we met hoogstammig bos te maken. Vroeger bestonden veel bossen uit zowel bomen als struiken. Een boombos echter was een aangeplant bos met opgaande bomen in tegenstelling tot een *hakbos*, dat geregeld wordt afgekapt. Boombossen leverden timmerhout voor het bouwbedrijf.

BROEK

Oorspronkelijk is *broek* een naam voor natuurland; het stamt af van het Germaanse *brôka*, dat 'moeras' betekent. Broeken zijn vaak drassige laaglanden langs beken en rivieren en in zompige komgebieden. Tot aan de tijd van de grote middeleeuwse ontginningen vormden ze een soort overgangsfase tussen natuurland en cultuurland, overstroomd in de winter en in de zomer gebruikt als hooiweide. Dat was ook het geval met ondiepe vijvers, die in de zomer droogvielen.
De nood aan cultuurland heeft onze voorouders ertoe aangezet om die waterzieke gebieden te verbeteren door middel van elementaire draineringstechnieken. Zo leverden ze niet alleen hooi op, maar konden in het najaar nog dienen als nagrasweide voor het vee. Soms plantte men er bos aan om de bodem te ontwateren en hem zo geschikt te maken voor akkerbouw. In de periode waarover onze bronnen spreken, zijn de meeste broeken al tot meersen geëvolueerd.

Aanvankelijk waren de broeken gemeenschapsgronden die voor collectieve hooiwinning gebruikt werden. In de late middeleeuwen, met de veralgemening van de individuele landbouw, werden veel broeken verkaveld in privépercelen, die meestal omheind werden met levend houtgewas. In Ursel was er zo'n gebied in het zuiden tussen de wijken Berken en Vrekkem, dat de typische trekken van die ontwikkeling vertoont en in de volksmond *'t Gemeente* werd genoemd. Het is een aaneengesloten waterziek blok grasland, verdeeld in lange, zeer smalle repels en tussen de repels een rij canadapopulieren. Vroeger heette dat complex *Herisbroek* en was het gemeenschapsgrond; nog in 1633 is er sprake van de *gemeene herisbrouck meersch*.

Hoewel er in Ursel toch een tiental komgebieden te vinden zijn, is het aantal *broek*-namen beperkt: **Breebroek, Herisbroek, Kraaienbroek, Zegbroek**. Ze dateren waarschijnlijk uit de oudere periode; vaak wordt in de excerpten het voorzetsel *in* gevolgd door de naam en in enkele gevallen wordt het broek een *jeghenode* of *gheweste* genoemd. **Ezelbroek** is wellicht een vergissing van de scribent. **Broekeling** is een bosje en **Broeklijntje** is een lapje meers dat oorspronkelijk één lijn (100 roeden) groot was.

DRIES

Dries is een oud en ruim verbreid toponymisch bestanddeel, dat in de loop van zijn ingewikkelde betekenisgeschiedenis op uiteenlopende verschijnselen is toegepast. Het kan de naam zijn van een openbaar plein in een dorp of gehucht (zoals in Kaprijke en Doornzele), maar ook van akker- en weilanden, collectief of privé. L. Van Durme (1998) wijdde een grondig gedocumenteerde studie aan het woord en het begrip *dries*, waarin hij een kritisch overzicht geeft van de verklaringen die tal van toponymisten hebben voorgesteld.

In de vroege middeleeuwen waren 'driesen' uitgestrekte gemeenschapsgronden buiten het vaste bouwlandareaal van de dorpsbewoners. Op die driesen werd aan akkerbouw gedaan, niet permanent maar tijdelijk, volgens een apart systeem van wisselbouw. Nadat men er een aantal jaren na elkaar gewassen op had geteeld, bleek de grond uitgeput. Men liet hem dan weer op krachten komen door er gras te laten groeien, zodat hij een tijdje als gemeenschappelijke weide dienst kon doen. Uit allerlei documenten maakt Van Durme op dat de *gemene* (d.i. gemeenschappelijk gebruikte) driesen hun bouwlandfunctie al vroeg, ten laatste in de 11e eeuw, hebben verloren. Van dan af schijnen het permanente graaslanden te zijn, soms deels begroeid met struikgewas en laagstammig bos, waar de dorpsbewoners hun vee mochten drijven en waar ze ook 'staken' mochten snijden voor afrasteringen rondom hun akkers.

Het oude systeem van afwisselend gebruik van de bodem verdween echter niet volledig; het werd door individuele boeren toegepast op percelen van geringe kwaliteit, om in tijden van gunstige conjunctuur wat extra gewassen te verbouwen. Het Urselse toponiem **Lijskens Dries** herinnert wellicht aan dit soort wisselsysteem.

Een derde toepassing van *dries*, 'plein in het dorpscentrum of in een belangrijk gehucht', is te verklaren vanuit de overeenkomst in uitzicht en functie tussen de oude, gemene driesen en de pleintjes waarrond zich de bebouwing concentreerde. Die openbare plaatsen leken wel miniatuurversies van de oude, gemene driesen; ze omvatten graasland, soms wat houtgewas en af en toe ook een lapje akker. De omwonenden hadden er weide- en houwrecht. De meeste Meetjeslandse driesen die als pleintjes geïdentificeerd konden worden, dateren uit de tijd van de grote ontginningen (11e-14e eeuw), toen her en der nieuwe woonkernen opgericht werden. Daartoe behoort in Ursel de **Pietendries** of **Grote Dries**, die deels op Knesselare ligt, en misschien ook de **Wessegemdries**, maar daarvoor laat ons materiaal ons in de steek.
De andere Urselse *dries*-namen duiden akkerland aan en vallen onder de tweede categorie: percelen van mindere kwaliteit die soms bebouwd werden, soms een tijdlang 'vaag' bleven liggen en met gras en onkruid begroeid waren.

Over de etymologie van *dries* is nogal wat geschreven. Sommige auteurs zagen een verband met het telwoord *drie*, ofwel als verwijzing naar het drieslagstelsel, ofwel omdat sommige driesen driehoekig zijn. Die beweringen houden echter geen steek. Er zijn heel wat rechthoekige driesen en het woord *dries* is ouder dan de invoering van het drieslagstelsel. Oorspronkelijk betekende het 'rustend akkerland'. Gysseling (1975: 258) brengt het via het Germaanse *threwiska* in verband met een Indo-Europese wortel **treu* of **teru*, waaruit ook het woord *trieu* stamt, de Franse tegenhanger van het Nederlandse *dries*. De betekenis ervan zou 'opgeteerd, uitgeput' zijn. In die opvatting was een dries dus een uitgeputte akker, die men een tijdlang braak moest laten liggen om de bodem weer op krachten te laten komen.

ETTING

Etting is afgeleid van het werkwoord *etten*, dat 'beweiden, laten afgrazen' betekent en zich verhoudt tot *eten* zoals *zetten* tot *zitten* en *drenken* tot *drinken*. In het Middelnederlands werd onder *ettinge* zowel het recht op beweiding verstaan als de weide zelf waarop men het vee 'ette' of weidde. Ettingen waren dus enkel graasweiden, in tegenstelling tot broeken en meersen, die zowel voor de hooiwinning als voor de weidegang dienden. Vanaf de 17e eeuw werd het woord *etting* verdrongen door *weide*. In ons materiaal hebben we twee toponiemen met *weide*, in de typisch Vlaamse gedaante *wee*: **Weestuk** en **Strijwee**. Uit onze bronnen valt niet op te maken of ze toen nog weiland aanduidden.

De Oost-Vlaamse weilanden die *ettinge* heten, zijn alle van middeleeuwse oorsprong en schijnen meestal tot het privébezit van grote boerderijen behoord te hebben. In Ursel hebben we drie terreinen die *Ettinge* heten: één in de wijk Wessegem nabij het Koningsgoed in Ursel 't Gentse (bos geworden), één achter de Rozekouter in Ursel 't Vrije en één waarbij de naam van de eigenaar of pachter genoemd wordt: **Jan Alaerts Ettinge** in Onderdale.

HAAG

Etymologisch komt *haag* van een werkwoord dat 'omheinen' betekent. De huidige betekenis 'afzomend struikgewas' sluit daar nog nauw bij aan. In de oudere taal werd *haag* ook gebruikt voor 'bosje met struikgewas'. In Ursel vinden we maar vier *haag*-namen. Drie daarvan, **Doornhage, Schiethage** en **Vliethage**, duiden in onze bronnen percelen akkerland aan. Of die akkers omheind waren, kunnen we uit die bronnen niet opmaken, maar het ligt wel voor de hand. Vroeger werden de akkers met struikgewas, in onze streek meestal hagen van elzenstruiken of *elskanten*, afgeschermd tegen loslopend vee en stormwind; bovendien verhinderde de wortelstructuur het inkalven van sloten. **Wulfhage** lag in het noorden nabij het weinig ontgonnen Veld: het bestond uit bos en *'pastuere'*, d.i. niet omheind weideland.

KOUTER

Kouter gaat terug op het Latijnse *cultura*, dat 'bebouwde grond' betekent en een afleiding is van het werkwoord *colere* 'het land bewerken'. Datzelfde werkwoord ligt aan de basis van het gelijkluidende woord *kouter* voor 'ploegmes'.
Lange tijd overheerste de opvatting van de Brabantse naamkundige J. Lindemans, als zou *kouter* in de Romeinse tijd overgenomen zijn door de hier wonende Kelten, die het op hun beurt in de 5e eeuw aan de Germaanse kolonisatoren doorgaven. Intussen is die theorie helemaal achterhaald. Met zekerheid mogen we zeggen dat *kouter* pas eeuwen na de Germaanse kolonisatie in ons land verspreid raakte. Wanneer dat precies heeft plaatsgevonden, is moeilijk te zeggen en het is goed mogelijk dat het woord en de zaak *kouter* niet overal en gelijktijdig zijn geïntroduceerd. De toponymist L. Van Durme en de historicus A. Verhulst komen elk voor hun eigen onderzoeksgebied tot verschillende bevindingen. Van Durme vermoedt dat in het Zuid-Oost-Vlaamse gebied ten noorden van de taalgrens *kouter* al sinds de Merovingische tijd (7e eeuw) in de volkstaal aanwezig was. Meer noordwaarts in Vlaanderen zou het woord een paar eeuwen later doorgedrongen zijn.

Voor de omgeving van Gent, waartoe ook Ursel nog min of meer behoort, verbindt Verhulst het begrip *kouter* met de opkomst van een nieuw type bouwlandcomplex in de tijd van de grote ontginningen (11e-14e eeuw). Door de sterke bevolkingsaangroei zag men zich verplicht nieuw bouwland onder de ploeg te leggen en over te gaan tot een herverkaveling van het vroegmiddeleeuwse akkerareaal. Waar de bodemgesteldheid het toeliet, werden de bestaande akkers uitgebreid en eventueel samengevoegd tot uitgestrekte open bouwlanden. Die waren dikwijls vele hectaren groot en werden gemeenschappelijk bewerkt volgens een verplichte driejaarlijkse vruchtafwisseling, het drieslagstelsel.

Niet overal heeft die kouterstructuur een even groot succes gekend. In Zuid-Oost-Vlaanderen, waar de vruchtbare zandleemgronden zich uitstekend leenden voor de aanleg van reusachtige blokken en waar bovendien al een lange traditie van gemeenschappelijke bebouwing bestond, vond het stelsel algemeen ingang en gingen de kouters voorgoed de aanblik van het cultuurlandschap bepalen. In de Noord-Vlaamse zandstreek daarentegen zijn de kouters minder talrijk. Aan de ene kant leende de bodem zich niet zo goed voor de aanleg van uitgestrekte koutercomplexen. Daartoe waren immers grote terreinen van gelijke bodemhoedanigheid nodig met een goede natuurlijke afwatering, iets wat in de zandstreek veeleer zeldzaam is. Aan de andere kant stond de individualistische mentaliteit van de Noord-Vlaamse landbouwers en ontginners in de weg van collectieve organisatievormen. De omgeving van Gent, de streek Nevele-Deinze en het zuiden van het Meetjesland vormen een overgangszone tussen het typische open kouterlandschap van Zuid-Oost-Vlaanderen en het overwegend gesloten landschap van de zandstreek. Daar bleef het gemengde

landschapstype bestaan met relatief hooggelegen open blokken en daarnaast kleine omsloten percelen ('bilken') met vochtiger bodems. Ursel behoort nog net tot dat overgangsgebied.

Zoals hiervoren al gezegd, vinden we in Ursel nogal wat *'kouters'* die voorheen een *akker*-naam droegen. Eén daarvan is de **Urselkouter**, die ook kortweg **Kouter** wordt genoemd of **Rozekouter**, naar zijn ligging op de wijk Roze. Vermoedelijk is dit de oude dorpskouter. Hier stonden ook de meeste herbergen en de naam **Plaatse 1** aan de splitsing tussen de Hoge en de Nedere Gentweg wijst erop dat hier wellicht ook de oude dorpskern lag. De **Urselkouter**, de **Wessegemkouter** en de **Zandkouter** zijn vrij uitgestrekt en vertonen een regelmatige kavelstructuur. De **Molenkouter** en de **Mostkouter** zijn veel kleiner. Deze vijf kouters liggen alle op een zacht hellend terrein dat naar het zuiden toe gekeerd is. Wellicht dankzij een goede natuurlijke waterhuishouding werden die oude *'akkers'* geschikt bevonden om in het kouter-systeem ingeschakeld te worden. Verder vermelden onze bronnen ook de naam **Kouterken**, een perceeltje akkerland pal naast het Goed van Wessegem, dat geen kouterstructuur vertoont.

LAND

Land komt van het Germaanse *landa*, dat 'grond' betekent. Van alle terreinwoorden heeft het de ruimste betekenis. Het kan natuurland aanduiden, maar wordt vanouds ook toegepast op ontgonnen grond, in het bijzonder op akkerland.

MEERS

Meers stamt van het Germaanse *marisk*, een afleiding van *mari*, dat 'waterplas' betekent en waarop ook het Nederlandse *meer* teruggaat. Oorspronkelijk duidde *meers* aangeslibde grond aan langs beken en rivieren. Al vroeg werd het ook toegepast op vochtig grasland op alluviale grond.

In de eerste plaats dienden meersen voor hooiwinning, maar in het najaar werden ze als graasland gebruikt. Ook nu nog is het de gewoonte om na de hooioogst het jonge opschietende gras, in het Nederlands *nagras* of *etgroen* en in de Meetjeslandse dialecten *toemaat* geheten, door het vee af te laten grazen. Tot lang na de middeleeuwen was dat de belangrijkste vorm van beweiding. Blijvende graasweiden, die ons nu zo vertrouwd zijn, waren vroeger zeldzaam. Met uitzondering van de schaarse *'ettingen'* lagen er enkel in de onmiddellijke omgeving van de hoeven een paar omheinde stukken grasland voor paarden en kalveren, die dan meestal *bilk* heetten.

In de vroege middeleeuwen behoorden de grote meerscomplexen, net als de *'broeken'*, aan de hele gemeenschap van een dorp of gehucht toe. Aan zulke gemene

meersen herinneren in Ursel de toponiemen *Bekemeers*, *'s Heren Meersen*, *Herisbroekmeers*, *Houtmeers*, *Onderdalemeers* en *Warikmeers*. In de latere ontginningstijd werden ze in toenemende mate verkaveld en geprivatiseerd; vandaar de talrijke *meers*-toponiemen die herinneren aan hun voormalige eigenaar, pachter of gebruiker (bv. *Brabanters Meers, Diericx Meers*). Zie verder 7.2.1 (a). De vele komgebieden in het Urselse landschap verklaren waarom hier zoveel meersen voorkwamen.

MOER

Moer, dat ook in *moeras* zit, komt van het Germaanse *mora* 'moeras', waarvan ook de Vlaamse dialectwoorden *moor* en *morre* (modder, slijk) afstammen. In zijn Germaanse voorgeschiedenis is *moer* etymologisch verwant met *meer* en *meers*. In de Vlaamse toponymie lijkt het woord enkel voor te komen in de gespecialiseerde betekenis 'moerassig terrein waar turf ontgonnen wordt'. Bekend zijn de uitgestrekte *'moeren'* in het noorden van het Meetjesland en het aanpalende West-Vlaanderen, waar in de 12e en 13e eeuw turf op industriële schaal werd opgedolven. Ursel valt buiten dat oude moergebied en kent maar weinig *moer*-toponiemen. De naam **Moerken(s)** slaat op een drassig perceeltje op de hoek van de Heerstraat en het Bellemdreefken, in de 17e eeuw als 'meers' omschreven, waar vroeger wellicht veen werd opgedolven voor particulier gebruik. Verder is er nog **Mijnheer van Praets Moerweg**, de benaming voor het meest westelijke deel van het Tegelstraatje, dat naar een moergebied in Knesselare leidde. De naam **Moerstraat(je)** is een andere naam voor diezelfde Moerweg.

STRING

In de Vlaamse toponymie slaat *string* op een repelvormig perceel of een langwerpig pand van een akker, een weide of een bos, gelegen tussen afwateringsgreppels of tussen rijen houtgewas. Het woord is vandaag als zodanig nog gebruikelijk in de gewone woordenschat van de (Noord-)West-Vlaamse dialecten. Het is een westelijke variant van het Algemeen Nederlands *streng* (zoals Vlaams *bringen* tegenover AN *brengen*) en behoort samen met o.a. *strekken, strak* en *strange* (Kust-West-Vlaams voor 'strand') tot de woordfamilie van het Germaanse werkwoord *strangjan*, dat '(aan)spannen' betekende. Vanuit de basisbetekenis 'wat strak gespannen is' evolueerde *string/streng* - zoals ook het Engelse *string* - tot de benaming voor verscheidene soorten touwen en met touwen vergelijkbare zaken, b.v. een ineengedraaide bundel garen.
Vandaag nog slaat *string* in het West-Vlaams op een dik, uit vele dunnere koorden gevlochten touw, b.v. als deel van een paardentuig. In toepassing op het cultuurlandschap werd het woord tot benaming voor percelen die door hun vorm - smal en langgerekt - aan een touw deden denken.

In Ursel komt *string* maar twee keren voor; de **String** ligt niet ver van Urseldorp tussen de Wulfput en het Tegelstraatje, de **Stringen** liggen ten westen van het Oostwinkelveld.

STUK

Stuk - in de Vlaamse dialecten *stik* - betekent oorspronkelijk niets anders dan 'deel van een geheel' en werd ongetwijfeld al vanouds gebruikt als hoeveelheidsaanduidend woord ter benoeming van onderdelen van het terrein: *een stuk land, meers, bos*. Tijdens de middeleeuwse ontginningsgolf evolueert *stuk* in de Meetjeslandse dialecten op zichzelf, d.w.z. zonder nabepalende terreinnaam, tot een bouwlandvakterm met de welomschreven betekenis 'perceel bouwland om er een gewas op te telen'. Die betekenis leeft nog verder in het tegenwoordige dialect: wat in het Algemeen Nederlands een *akker* of een *veld* wordt genoemd, heet bij ons een *stik*. Zich naar het veld begeven om er te werken heet bij Meetjeslandse boeren *naar 't stik gaan* en met de *stikken* zijn de 'landerijen' bedoeld.

De oorsprong van *stuk* als specifieke perceelsbenaming ligt in de kuststreek, waar het woord rond het jaar 1000 in gebruik kwam als naam voor nieuw ontgonnen akkers op ontzoute schorrengrond. Vanuit de polders, toen een toonaangevend landbouwgebied in volle expansie, verspreidde *stuk* zich geleidelijk over de West-Vlaamse zandstreek en het Meetjesland. Zijn succes als benaming voor een afzonderlijk bouwlandperceel is zeker in de hand gewerkt door het sterk individuele karakter van de laatmiddeleeuwse ontginningen in noordelijk Vlaanderen, waardoor het leeuwendeel van het akkerland verkaveld werd in met houtgewas omzoomde privépercelen.

Getuigen daarvan zijn de vele Vlaamse *stuk*-percelen met een voorbepalende persoonsnaam, een naamtype dat ook in Ursel niet ontbreekt, b.v. *Kalle van Roostuk, Hoemakers Stuk, Godelievestuk, Moermans Stukken*. Toch hebben de meeste Urselse *stuk*-namen een andere voorbepaling, die verwijst naar de vorm, de begroeiing, de ligging, enz.

VANG

Vang is afgeleid van het werkwoord *vangen* dat naast 'grijpen' en 'vatten' ook 'omsluiten' betekent. In het Middelnederlands werd het vaak als ontginningsterm gebruikt. Wie een stuk 'vangt', neemt het in bezit, eigent het zich toe, sluit het af met een omheining, brengt het in cultuur. In Ursel is er een complex (zie 4. Landschappelijke complexen) tussen vier straten dat in zijn geheel als *Vang* bekend was. Een tweede, kleiner *Vang*-gebied ligt in het zuidoosten nabij de grens met Bellem. Ook in het naburige Zomergem komen veel *vang*-namen voor.

VELD

In de standaardtaal en in vele dialecten betekent *veld* nu 'bouwland'. Maar in westelijk Vlaanderen en in het Meetjesland heeft het als soortnaam in de volkstaal nooit iets anders aangeduid dan ongecultiveerde grond. In de middeleeuwen was *veld* een ruim verspreide benaming voor de onontgonnen gebieden die de cultuurzones rondom de dorpen en gehuchten van elkaar scheidden. Dat woeste veld was bedekt met kreupelhout, heidevegetatie, moerassen, poelen en vijvers.
In Ursel is **Veld** de algemene benaming voor het gebied ten noorden van de Brugstraat. Met uitzondering van enkele plekken langs de Eekloweg was het in de tijd waarover onze bronnen spreken, nog woeste grond met hier en daar ondiepe vijvers. Het noordoostelijke deel van dat uitgestrekte veldcomplex heette *Oostwinkelveld*, omdat het aansloot bij de parochie Oostwinkel. Andere delen ervan heetten naar hun ligging *Eekloveld, Hulsloveld, Onderdaleveld, Pilkemveld* of worden genoemd naar een particuliere ontginner of naar de toenmalige bezitter (*Blanckaerts Veld, Calix' Veld, 's Prinsen Veld*). Het *Drongenveld* behoorde toe aan de norbertijnerabdij van Drongen. Verder waren er nog afzonderlijke kleinere gebieden die **Veldeken** genoemd werden, o.a. een aan de grens met Oostwinkel, een ander in het noordwesten tussen de Nedermeers en Mijnheer van Praets Moerweg.

Het duurde tot een heel eind in de 18e eeuw eer de laatste veldcomplexen in cultuurland waren omgezet. Meestal werd het veld eerst bebost en pas later werden de waardevolste stukken onder de ploeg gelegd. In de tijd waaruit onze bronnen dateren, liggen de grootste *veld*-complexen nog woest. Toch zijn er op dat moment in Ursel al stukken veld bebost of akkerland geworden. *Calix' Veld, Onderdaleveld, Oostveld, Saams Veldeken* zijn al geheel of gedeeltelijk bos. **Veldeken 2** en *Hansken/Jan Strijmeersch' Veld* zijn al land. Dat de veldontginning in andere Meetjeslandse dorpen vroeger is begonnen en sneller is verlopen, is niet verwonderlijk. Ursel lag verder weg van de steden Gent en Brugge en de noordelijke heuvelrug is vrij onvruchtbaar.

7.2. BENOEMINGSMOTIEVEN VOOR TERREINNAMEN

7.2.1. AKKER- EN GRASLAND

(a) naar de eigenaar, de pachter of de gebruiker

AKKERLAND

Het ligt voor de hand dat percelen akkerland vaak naar hun eigenaar of pachter genoemd worden. De meeste dergelijke toponiemen zijn samenstellingen met *akker, bilk, land* en *stuk*.

In 7.1 zagen we al dat *AKKER* het oudste woord is voor grond die door de gemeenschap werd bewerkt. In de loop van de middeleeuwen werd het ook gebezigd voor percelen die door individuen voor eigen gebruik werden geëxploiteerd. Ze krijgen vaak de naam van die persoon: **Blommaerts Akker, Goossens Akkerken, Hannekins Akker, Kalle Heymans Akker, Colpaerts Akker, Pamels Akkerken, Roels Akker** en **Zeger Callants Akkerken**.

Een courante naam voor akkerland is *BILK* (Zie 7.1). Toponiemen bestaande uit een persoonsnaam en het element *-bilk* vinden we in ruime mate: **Arents Bilksken, Blanckaerts Bilk, Brouwers Bilk, Dueraerts Bilk, Everaerts Bilk, Jan Verwilstbilk, Joos' Bilk, Callens Bilk, Keizers Bilk(sken), Cocx' Bilk, Cooremans Bilksken, Kruismans Bilk, Maes' Bilk, Manbilk, Moenin(k)s Bilk, Moeyen(s) Bilk, 's Molenaarsbilk, Moyen(s) Bilk, Parmentiers Bilk, Piers Bilk, Potters Bilk, Salardijns Bilk, Smets Bilk, Speeckaerts Bilk, Steyaerts Bilken, Wauters Bilk, 's Wulfs Bilk, Zegers Bilk**.

Begijne(n)bilksken: Land in Vrekkem aan de Heerstraat. Deze naam zou kunnen verwijzen naar een of ander begijnhof in Gent of Brugge, al zijn daarvan geen directe bewijzen terug te vinden. Uit een document uit 1636 (RAG-U 389, 235r) weten we dat '*het Clostere te Wijngaerde tot brugghe*', waarmee het bekende Brugse begijnhof is bedoeld, in Ursel gronden bezat. Of daartoe ook dit *'bilksken'* behoorde, is onzeker.
Even aannemelijk is de verklaring dat het perceel toebehoorde aan een lid van de familie Beghyn, die al in het begin van de 16e eeuw in Ursel voorkwam en waarvan ene *Joachim* in 1616 baljuw van Ursel en Wessegem was. Een excerpt uit 1640 (*weduwe Jochem begijn ... met het begijnnebilcken*) bevestigt dat.

Bruintje: Akkerland aan de Wessegemstraat (soms ook Vrekkemstraat geheten) naast Klein Wessegem en genoemd naar een eigenaar of pachter met de bij- of achternaam *(De) Bruyne*. De verkleinvorm kan betrekking hebben op de persoon, als die gemeenzaam *Bruintje* werd genoemd, of op de geringe oppervlakte van het perceel.

Doens Bilk: Land tussen het Goed van Wessegem en de Oude Gentweg. *Doens* is een wat ongewone familienaam. Volgens Debrabandere (2003: 389) is het een verkorte vorm van Germaanse namen als *Donabert, Donfredus, Donaldus*, een vleinaam van de Germaanse naam *Dodo*. In West-Vlaanderen komt hij al in de 14e eeuw voor; in Ursel vinden we in 1431 een *alaert doedin* (ARA-RK 45406, 11v).

Grootjes Bilk: Land tussen de Houtmeers en de Heerstraat. *Grootje* is de verkleinvorm van de familienaam *(De) Grote*.

Heilige-Geestbilksken: Klein perceeltje aan de Oude Gentweg tussen de wijk Roze en de Veldstraat. In elke parochie was er een kerkelijke vereniging of gilde die zich bezighield met steun aan zieken en behoeftigen: de *armendis*, ook de *Heilige-Geesttafel* of kortweg de *Heilige Geest* genoemd. De dismeesters moesten jaarlijks de inkomsten en uitgaven verantwoorden. Tot hun taak behoorde ook het beheer van onroerende goederen die, meestal bij testament, aan de armendis geschonken waren.

Heme(l)rijks Bilk(sken): Land aan de Kerk- of Hullestraat dat toebehoorde aan of gebruikt werd door ene *Van Hemelrijk* of eigendom was van de Hemelrijkstede.

Kamerijkbilk: Akkerland tussen het complex Kleit en de Oude Gentweg nabij het kruispunt met de Bogaertstraat. Oorspronkelijk behoorde een deel van Vlaanderen tot het bisdom Kamerijk, dat hier renten mocht innen. Was deze bilk ooit eigendom van dat bisdom?

Kerkenbilk: Land op de heerlijkheid Wulfsberge ten zuiden van het Tegelstraatje en ten westen van de Kerk- of Hullestraat. Deze bilk was eigendom van de parochiekerk van Ursel.
Parochies mochten eigendommen bezitten, tot keizer Jozef II dat in de 18e eeuw verbood.

Ledegancks Bilk: Naam van twee percelen akkerland op verschillende plaatsen. Het eerste ligt nabij de wijk Mesvoorde, het andere tussen de Dries en de Houtmeers, nabij het Goed van Wessegem.
De Urselse Ledegancks zijn de voorzaten van de 19e-eeuwse dichter K.L. Ledeganck. De oudste vermeldingen van die familie in Ursel dateren uit de 15e eeuw: *Jan ledichganc, ph(ilips) ledichganc* (1e derde 15e, ARA-RK 45405), *Wouter f. Jans ledichgancs, Jan Stoutin leidichganc* (1431, ARA-RK 45406).

Lijssenbilk: Land ergens aan de Heerstraat. *Lijse* is een verkorte vorm van Alice of Elisabeth (Lijsbette). Hier heeft de naam de zwakke genitiefvorm op *-en*.

Medaertoomsbilk: Land ten westen van de Pilkemstraat. Deze bilk behoorde toe aan ene Medaert, die een oom was van de naamgevers. Tot in de negentiende eeuw werd de broer of schoonbroer van vader of moeder in Vlaanderen niet *(n)onkel*, maar *oom* genoemd. In verwijzende uitdrukkingen stond de eigennaam vóór de verwantschapsnaam, b.v. *Janoom, Pier(n)oom, Stanoom, Karel(n)oom* en ook *Medardoom*. Dat inwoners van Ursel *Medard* als doopnaam kregen, is niet verwonderlijk, aangezien Sint-Medardus één van de twee patroonheiligen van de parochie is, naast de Heilige Ursula. Sint-Medard wordt aangeroepen tegen

slecht weer, tegen gevangenschap, onvruchtbaarheid en tandpijn en voor een goede oogst en goed weer. Hij wordt ook wel de *weerheilige* genoemd en zijn naam komt voor in heel wat weerspreuken. Zijn feestdag valt op 8 juni. De zondag daarop viert men in Ursel de 'grote kermis'.

Riethaeghs Bilksken: Partijtje akkerland op Wessegem, later Keizers Bilksken genoemd. De familienaam *Riethaghe* komt waarschijnlijk van de Aalterse plaatsnaam *Riethage* 'haag of strook begroeid met riet' (Devos, 1991a: 58). In Ursel komt die familienaam al in 1431 voor: *m(er)griete f. Jan Riethaghes* (ARA-RK 45406, 2v).

Robilk(skens): Landerijen aan Beierwane ten zuiden van Pamels Kerkweg. Wellicht genoemd naar de familie Van Roo (zie ook *Janneken van Roos Stuk* en *Kalle Van Roo Stuk*). Toch is ook een verklaring van *ro* uit *rode* 'gerooid bos' mogelijk.

LAND is de algemene aanduiding voor een perceel dat voor akkerbouw gebruikt werd. Met een persoonsnaam als voorbepaling vonden we o.m. **Blommaerts Land**, **Kerkenland**, **Maes 's Brabanters Land**, **Paesschier Wanten(s) Land**, **Pieter Weynants Land**.

Hanskens Land: Percelen in het zuiden op de scheiding van Ursel 't Vrije en Ursel 't Gentse en palend aan het Warikstraatje. *Hansken* is de verkleinvorm van *Han(ne)s*, een verkorting van *Johannes*.

Onzer-Vrouwenland: De in 6.4 genoemde Kapel te Middewege was toegewijd aan Onze-Lieve-Vrouw. Een gilde van O.L.Vrouw (*het gulde van onser vrauwen in hurssele*, 1571, SAG-28/72/305, 4v) beheerde ze en zorgde ervoor dat daar geregeld diensten plaatsvonden. Naast geldelijke inkomsten bij omhalingen in de kapel beschikte het gilde over eigendommen die verhuurd werden. Tot dat onroerende bezit behoorde deze akker. Hij lag in de buurt van de Wentelvijver aan de Oude Gentweg. **Vrouwenland** is de 17e-eeuwse naam van hetzelfde perceel. Toen de kapel in de 17e eeuw in verval raakte, verhuisde het gilde naar de parochiekerk.

Papenland/Papenstuk: Land ergens ten noorden van de Oude Gentweg. De *pape, prochiepape* of parochiepriester kon soms moeilijk overleven met de tiende die hem toegekend was, met de omhalingen tijdens de diensten en met de vergoedingen bij doopsel, huwelijk en overlijden van zijn parochianen. In de 16e en 17e eeuw bezat hij vaak een hoeve en akkerland dat dan *Papenland* genoemd werd. In 1540 vinden we *een ghemet Lants boven de ghentwech zuut van sprochepape Lant* (ADL-33 H 204, 14v).

Vynckelanden: Land op de hoek van de Oude Gentweg en het Vlekstraatje. De familienaam *Vyncke* is erg verspreid. Hij werd gegeven aan vogelvangers, maar ook aan mensen die kwiek als een vink waren. Waarschijnlijk waren deze Vynckelanden ooit eigendom van iemand met die naam. *Vinke* is ook een naam voor lichte turf, maar voor zover wij weten, lagen de Vynckelanden niet in een vroeger turf- of moergebied.

Opvallend is het veelvuldige gebruik van het woord *STEDE*, dat in de gewone woordenschat een woning aanduidt, maar in de toponymie vaak als akkernaam voorkomt. Die slaat doorgaans op plaatsen waar vroeger een woning stond. Dat er in Ursel tal van woningen verlaten werden en tot puin vervielen , is toe te schrijven aan de rampzalige gebeurtenissen tijdens de godsdiensttroebelen op het einde van de 16e een in het begin van de 17e eeuw. Vooral het gebied ten noorden van de Durme/Kale en de Zuidleie (later het kanaal Gent-Brugge) werd zwaar geteisterd. Uit notities in de parochiale doop-, huwelijks- en overlijdensregisters blijkt dat de pastoor en met hem een deel van de bevolking naar veiliger oorden vluchtten, o.a. naar Bellem, om aan de rondzwervende benden te ontkomen. Veel hoeven werden verwoest en niet meer heropgebouwd. Grote delen van het terrein kwamen braak te liggen en werden later akkergrond of bos, maar bleven in een aantal gevallen de oude hoevenaam behouden. Of dit het geval was bij alle *stede*-toponiemen die akkerland benoemen, is niet exact aan te tonen.

Tot die groep behoren **Adams Stede**, **Alaerts Stede**, **Bleeckers Stede**, **Denijs Clays' Stede**, **Helbauts Stede**, **Jonas' Stede**, **Keizers Stede**, **Minnekens Stede**, **Moermans Stedeken**, **Moyens Stedeken**, **Nijs Wille Stede**, **Papenstede**, **Scherpincx Stede** (*andries scerpincx*, 1528), **Schoonheers Stede** (*schoonheer* = grootvader), **Sentkens Stede** (*Sente* = verkorting vanVincent), **Vijtens Stede** (*Vijt* = Vitus).

Lokestede: Ligging onbekend. De familienaam *(Van) Loocke* is volgens Debrabandere (2003: 783) afgeleid van het Middelnederlandse woord *loke* in de betekenis 'omheining' of 'omheinde ruimte'.

Veel minder gebruikelijk bij persoonsnamen was het element *STUK*. We hebben o.a. **Betjes Stuk** (*Betje* is een verkorte vleivorm van Elisabeth), **Janneken van Roo(s) Stuk** en **Kalle Van Roo(s) Stuk, Joos Scherpyncx Stukken, Kerrebroeks Stuk**, **Lipstuk** (familienaam *Lips*), **Papenstuk**.

Bogaertstuk: Akker in Onderdale ten noorden van Onderdalekerkweg. De familienaam *Bogaert* treffen we in Ursel al in het begin van de 15e eeuw aan (*Jacob boeghaert*, 1e derde 15e, ARA-RK 45405; *Jacop booghaert*, 1441, ARA-RK 45407; *Arnoult bogart*, 1555, RAG-U 741).

Godelievestuk: Akkerland ten oosten van de Bogaertstraat tussen de Onderdalestraat in het noorden en in het zuiden de Hoge Gentweg, die hier Kleitstraat wordt genoemd. In het hele Meetjesland is het Urselse Godelievestuk het enige ons bekende toponiem met die voornaam.

Hoemakers Stuk: Land ergens langs het Tegelstraatje. De familienaam *Hoemaker* is een variant van *Hoedenmaker*.

Joos Stoutens Stuk: Land in het uiterste zuiden van Ursel, ten oosten van het Warikstraatje en nabij de *Klotzak*, in Oostmolen aan de grens met Aalter. *Stoutens* is de genitiefvorm van de bij- of familienaam *(De) Stoute*. Die is afgeleid van het adjectief *stout* in zijn oude betekenis 'moedig, dapper'. In Ursel vinden we al een *Stouten* in 1431: *Jan f. stoutins ledichgancs* (ARA-RK 45406, 20v).

Kwintstukken, Kwinten: Land tussen de huidige Saluinstraat en de Kattenmeers. *Kwinten* is een verkorte, vernederlandste vorm van *Quintinus*, een Romeinse figuur uit de 3e eeuw, die als martelaar stierf en naar wie ook de Franse stad Saint Quentin genoemd is.

Mannekens Neven Stuk: Niet nader te lokaliseren partij akkerland ten zuiden van de Oude Gentweg. In die omgeving lag ook de *Manbilk*. Dit stuk behoorde blijkbaar toe aan de neven van iemand met de achternaam *(De) Man*, die gemeenzaam *Manneken* werd genoemd. Bij Debrabandere (2003: 811) krijgt het woord *man* verschillende betekenissen, nl. 'mens, man, knaap, echtgenoot, leenman, scheidsrechter'.

Ten slotte is er nog een hele reeks andere toponiemen die naar de bezitter of de gebruiker verwijzen. Soms bestaan die enkel uit de naam van die persoon, al dan niet met genitiefsuffix, en zonder voor- of nabepaling. In de tegenwoordige dialecten van westelijk Vlaanderen gebruikt men nog steeds de genitiefvorm van persoonsnamen in lokaliserende voorzetselbepalingen met verwijzing naar iemands woonplaats: *we gaan naar Speeckaerts, ze komen van Poppe(n)s*. Van dat type vinden we in ons materiaal **Blanckaert(s)** en **Lodders**. Verder **(Klein) Goosken**, **Kalle** (= Katelijne) **Van Houcke**, **Zeger Claeys**. En met toevoeging van een grondwoord: **Munks Dal** en **Volckaerts Dal**, **Lijsenhoek** en **Wullaerts Hoeksken** alsook **Reynkens Dijk**.

Bernaerts Warik: Perceel in het complex Warik, toebehorend aan ene *Bernaert(s)*.

Bonte: Twee percelen land en bos aan de Varentstraat ten oosten van de Houtmeers, niet ver van Sneppersdam. Vermoedelijk genoemd naar iemand die *(De) Bonte* heette.

Drongenlijne 1: Akkerland vooraan in de Onderdalestraat, eerst een lijne (100 roeden), later twee gemeten groot, toebehorend aan de norbertijnerabdij Drongen.

Dueslijne: Niet gelokaliseerd akkerland, waarschijnlijk in Ursel 't Gentse. *Dues* is wellicht een oude schrijfwijze van de huidige familienaam *Duis, Duys, Deus(e)*, die volgens Debrabandere (2003: 412) teruggaat op de Germaanse voornaam *Theudo* 'diet, volk'. Andere varianten van diezelfde familienaam zijn o.m. *Dhuys, Duysen(s), Duyzings* en *Deusings*.

Glorie: Perceel akkerland ten zuiden van het Goed van Wessegem nabij de Kortendamstede (alias Klein Drieselken). *Glorie* komt van de Latijnse heiligennaam *Gloria* en is al vroeg familienaam geworden. Dit land kan dus naar iemand met die familienaam genoemd zijn. Maar *glorie* betekent ook 'praalzucht' en dan zou de eigenaar of gebruiker een pronker zijn geweest.

Makelare: Land ten zuiden van het Tegelstraatje en van de Driebek. Debrabandere (2003: 806) omschrijft de naam als 'tussenpersoon, koppelaar'. Al in 1431 vinden we in Ursel een *pieter de makelare* (ARA-RK 45406).

Priesterage: Land dat eigendom was van de pastorie.

Steentje 1 & 2: Twee percelen akkerland ten westen van Molenstraatje 1, een paar honderd meter ten noorden van de Rozemolen. Wellicht genoemd naar iemand met de familienaam *(Van der) Steen*. **Steentje 3** is eveneens een partijtje akkerland in dezelfde buurt, maar nu ten oosten van datzelfde straatje ter hoogte van het Goed ten Hulle.

Veldestede 1: Twee percelen akkerland, in het oosten palend aan de Veldstraat. Wellicht stond hier vroeger een kleine *'stede'*. Mogelijk wijst het eerste deel op de ligging nabij het Oostwinkelveld, maar het is veel waarschijnlijker dat het om de woning van een zekere *(Van de) Velde* gaat. **Veldestede(ken) 2**: Stukje land tegenover *Veldestede 1* aan de overkant van de straat.

Volckaerts Dal: Land ten noorden van de kerk tussen Kerkstraat en Molenstraat 1. Genoemd naar de familie *Volckaert*, heren van Welden en Zarlardinge, die in Ursel land en bos bezaten.

GRASLAND

Het aantal percelen grasland dat naar de eigenaar of gebruiker is genoemd, is veel geringer dan het aantal akkernamen van dit type: **Brabanters Meers**, **Diericx Meers**, **Goossens 's Wulfs Meers**, **Jan Alaerts Ettinge**, **Kasteleinsmeers**, **Keizers**

Meerselken, **Lijskens Dries**, **Stoppelaers Meers**, **Willem Oudeboters Meers** (*willem oubot(er)e*, eind 15e eeuw, ARA-RK 1108, 3r).

Drongenlijne 2: Meersland in het complex Zegbroek/Zuidwater, een lijne (100 roeden) groot en toebehorend aan de norbertijnerabdij in Drongen.

Drongenmeers: Meers nabij de grens met Bellem, eigendom van dezelfde abdij. Wellicht een oudere vorm van de Munkmeers.

Munkmeers: *Munk* is een vervorming van het woord *monnik*. Daarvan komt ook de familienaam *De Mu(y)nck*. Deze meers was ooit eigendom van de abdij van Drongen.

's Prinsen Meers: Meers die behoorde bij het Goed van Wessegem (nu Koningsgoed) en genoemd werd naar de graaf van Vlaanderen, die in die tijd *'onsen prince'* werd genoemd (*te hursele ieghen onsen princhе*, SAB-SR 1379, 15).

(Grote) Vrouwenbilk: Meers tussen de Vrekkemstraat en de Heerstraat, eigendom van het gilde van Onze-Lieve-Vrouw in de kerk van Ursel.

AKKER- OF GRASLAND

Van de volgende toponiemen is het niet zeker of ze akkerland dan wel grasland benoemen. Namen met *bilk* noemen meestal akkerland, maar kunnen ook weiden aanduiden. Ook hier domineren de persoonsnamen als bepalend bestanddeel: **Jagers Bilk** (in 1640 eigendom van *Jooris de Jaeghere*), **Jan Alaerts Bilksken**, **Jan Alaerts Land** (later *meers* genoemd), **Jan Lodders Bilk** (eigendom van *Jan de Loddere fs. Jans*), **Lammens' Bilk** (later *Pieter Lammens Bilk*), **Maagdbilk** (familie *De Maegd*), **Mollaerts Bilken**, **Pieters Bilk**, **Slockx Bilk**, **Vrancx Bilk**.

's Ammans Bilk: Perceel ten oosten van de Makelare en ten noorden van het Raapbos. Ofwel heette de man zo, ofwel bekleedde hij het beroep van *amman* (ambt-man). De amman was een soort politieambtenaar onder het bevel van de baljuw.

's Heren Meersen: Meersen, deels ook land en bos, tussen de Onderdalestraat en de Oude Gentweg, die toebehoorden aan de heer, in dit geval eerst aan de graaf van Vlaanderen, dan aan de hertog van Bourgondië en daarna aan de koning van Spanje. Later helemaal akkerland geworden.

Kalijntje: Perceel in Zegbroek. Net als *Kalle* is *Kalijne* een vleivorm van *Katelijne*, de Vlaamse vorm van *Catharina*. Of het diminutiefsuffix bij de persoonsnaam hoort, dan wel verwijst naar de geringe omvang van het perceel, blijft onbeslist.

Keers' Bilk: De familienaam *Keerse* was oorspronkelijk een beroepsbijnaam voor de kaarsengieter. In dezelfde bron lezen we *'liggende achter daneels keers'* en *'dannels keers stede'*.

Klinkaartbilk: Akkerland (?) toebehorend aan iemand met de familienaam *Klinkaart*.

Manegaerts Bunder: De naam *Manegaarde* is een Germaanse persoonsnaam, bestaande uit *mane* en *gard* zoals in resp. *Man*fred en Ed*gard* (Devos 1991a: 16). In Ursel komt die familienaam al in 1431 voor: *m(ar)griete f. scasins van manighaert*, *zegher van manighaert*, *willem van Manighaert* (ARA-RK 45406, 7v, 8r, 10v). In Aalter ligt hij aan de basis van de wijknaam *Manegaarde*.

Ronselaars, Ronselaarken: Ligging onbekend. Percelen die wellicht genoemd waren naar een bewoner die uit Ronsele afkomstig was.

Zeger Claeys' Walleken: Perceel ten noorden van het Vangstraatje, genoemd naar ene *Zeger Claeys*. Zijn naam komt ook op zich voor als toponiem voor een stuk akkerland. We weten niet of het 'walleken' waarop ons toponiem zinspeelt, een dijkje of een water was.

(b) naar de ligging

Veel percelen zijn genoemd naar hun ligging ten opzichte van andere kavels binnen hetzelfde complex. Voorbeelden hiervan in het Urselse materiaal zijn: **Achterste Kolkt**, **Achterste Rot** en **Achterste Schepper**, **Achterste** en **Voorste Be(r)rendonk**, **Voren(ste) Bilk**, **Middelste Vennet**.

Soms is de voorbepaling een rangtelwoord, dat de plaats van het perceel aanduidt in een numerieke rangorde: **Eerste, Tweede** en **Derde Foreest(bilk)**, **Eerste, Tweede** en **Derde Paardenbilk**, **Eerste** en **Tweede Stijne**, **Tweede Strepe**, **Tweede Vennet** en **Zevende Bunt**.

Een aparte groep vormen de toponiemen met *-put*: bijna altijd zijn dat percelen akkerland die aan of nabij een put liggen en ernaar genoemd zijn: **Bachtenput**, **Braamput**, **Brasput**, **Brouwput**, **Burreputje** (*burre* = bron), **(Grote) Donkput, (Klein) Donkputje**, **Grendelput**, **Kleemput** (kleem = klei, leem), **Mergelput(je)**, **Mergelputbilk**, **Moey(ken)s Put**, **Pannenput**, **Putje** (op de Kernaart), **Steenput**, **Stuk met de Put**, **Stuk tegenover Houtjes Put**. Een paar keer benoemen ze grasland: **Houtjes Put** (eerst meers, pas in het midden van de 17e eeuw ook land) en **Kattenput** (aan het Kattenbosselken).

AKKERLAND

Achter de Wal: Partij land achter de ringgracht van het Goed van Velkegem.

Alaerts Kruise: Land nabij het gelijknamige wegkruis (zie 10.1 Kruisen).

Bachten Glorien: Land achter het perceel Glorie, ten zuiden van de Houtmeers.

Bachtenput: Akkerland in Onderdale ten noorden van de Oude Gentweg, genoemd naar een put die ergens achter of *bachten* lag, mogelijk een hoeve.

Bachter Elst: Land tussen Onderdale en de Oude Gentweg, ten noorden van de Wentelvijver, achter een perceel dat *Elst* heette. De vorm *bachter* is een samentrekking van *bachten der (Elst)*.

Bilk bachten Hove, **Bilksken voor het Hof**: Twee partijen land nabij het hof van Wessegem.

Boekdonk(sken): Partijen akkerland ten noorden van Houtjes Straat en ten oosten van de Veldstraat nabij het Goed van Velkegem. Ze werden aangelegd op een hoogte of *donk* waarop voorheen beuken groeiden. Voor het bestanddeel *donk*, zie 8.1 Kernbestanddelen in hoogtenamen.

Bonnegracht: Akkerland ergens aan het Molenstraatje, vermoedelijk genoemd naar een gracht langs het erf of het land van iemand die *Bonne* heette. Exacte ligging niet bekend.

Braamput: Akkerland aan de Oude Gentweg. Mogelijk moet *put* hier begrepen worden als 'laagte' en gaat het om een laaggelegen perceel waarop vroeger bramen groeiden of dat met braamstruiken omringd was. Ofwel lag er op of bij dat land een put in de zin van 'waterplas', 'poel' of 'welput'. In dat laatste geval blijft onduidelijk of de bepaling zinspeelt op bramen die rond die put groeiden, dan wel die akker afzoomden.

Brasput: Perceel, bestaand uit akkerland en moeras of *zompelinge*, ten noorden van de Oude Gentweg aan het kruispunt met de Veldstraat nabij het Goed van Velkegem. In het dialect van de streek is *bras* half vloeibaar, gekookt voer voor varkens en ander vee. Dat is een specifieke toepassing van de oude, algemenere betekenis 'mengelmoes, poespas van slappe, half vloeibare of vaste stoffen' (WNT i.v. Bras), wat in het Waasland evolueerde tot 'mortel van zand en klei' (Joos:143). Een woord met zo'n betekenisspectrum leent zich uiteraard om te worden

toegepast op modder en slijk. Die gebruikswijze vinden we ook bij *moortel* (zie rubriek [d] verderop), dat oorspronkelijk eveneens 'metselspecie' betekent en in de Vlaamse dialecten tot 'modder'- en 'moeras'-benaming werd. Echter, terwijl *moortel* alomtegenwoordig is in de Vlaamse én de Meetjeslandse toponymie, is ons *Brasput* het enige toponiem in de hele Meetjeslandse verzameling waarin een verklaring van *bras* als 'modder' of 'moeras' vrij aannemelijk is. Dat geldt bijvoorbeeld niet voor de *Brasgoedingen* en het *Brasstraatje* in Sint-Kruis-Winkel, die wellicht met een persoonsnaam zijn gevormd.

In een alternatieve verklaring, die we hier niet onvermeld mogen laten, is *brasput* te beschouwen als een synoniem van *brouwput,* dat trouwens ook als toponiem voorkomt in Ursel (zie volgend lemma) maar wel een heel eind van de *Brasput* vandaan. *Bras-* zou dan gevormd zijn uit de stam van het werkwoord *brassen,* dat 'brouwen' betekent en in het middeleeuwse Vlaams ontleend werd aan het Oudfranse *brasser* 'brouwen'. Tot op vandaag heeft het Franse woord die betekenis behouden.

Brouwput: Akkerland aan een put, ergens langs de Kleitstraat/Oude Gentweg. Een *brouwput* is een waterput waaruit welwater wordt geput of opgepompt voor het brouwersbedrijf.

Buisken: Land op Ursel 't Gentse aan de Nedere Gentweg, vermoedelijk zo genoemd omdat de weg daar via een *buis* of duiker over een beekje heen leidde.

Buntstuksken: Akkerperceel langs het Buntstraatje, gelegen op een voormalige *bunt* of biesbos. Zie ook *Bunt* in rubriek (d) hieronder.

Burreput(je): Stuk land ten oosten van de Veldstraat nabij een (voormalige) put waaruit grondwater opwelde. *Burre* gaat terug op het Middelnederlandse *borne*, een metathesis van *bron*, waaruit de *n* door assimilatie verdween en de klinker naar voren schoof, zoals ook gebeurde in westelijk Vlaams *wulle* 'wol', *bucht* 'bocht' en *buk* 'bok'.

Daenkins Brugge: Land aan de Varenstraat, bij een brugje over de Dambeke/Driesbeke. Zelf is dat brugje genoemd naar ene *Daenkin*, mogelijk de bouwer ervan, maar waarschijnlijker een aangelande. Zie 9.5 Bruggen, voorden en sluizen.

Donkkouter: Kouterland aan de Wessegemstraat, genoemd naar het leen Ter Donk(t).

Dreve: Land op Berken, genoemd naar een aanpalende dreef.

Drie Eken: Akkerland nabij de wijk Beierwane, tussen Pamels Kerkweg en de Oude Gentweg, aan een plek waar drie eiken stonden.

Driesbilk: Land langs Pamels Kerkweg tussen de Veldstraat en Beierwane. Bilk aan een dries of een plek die vroeger 'dries' is geweest.

Drieselken: Land genoemd naar de Wessegemdries.

Eekloweg: Land genoemd naar de aanpalende Eekloweg.

Elst: Perceel in het zuiden van Ursel aan het Varenstraatje. *Elst* is afgeleid uit de boomnaam *els* met het collectiefsuffix *-t* en betekent 'elzenbos'. Het hier bedoelde stuk land is dus genoemd naar zijn ligging nabij zo'n bos of op het terrein van een gerooid elzenbos. De familienaam *Vander Elst* komt in Ursel al in 1431 voor: *vand(er) elst* (ARA-RK 45406, 5v).

Foreest(en), (Grote/Kleine) Foreestbilk: Het *Foreesten*-complex lag ten zuidwesten van het Goed van Wessegem. *Foreest* komt via het Oudfranse *forest* (waaruit ook Engels *forest* en het modern Franse *forêt*) uit het Middellatijnse *forestem*, dat oorspronkelijk een niet omheind bos zou hebben aangeduid. In de praktijk sloeg het woord vaak op een jachtbos, voorbehouden aan een heer. De *forestiers* of boswachters van het Urselse Foreest zijn al vanaf 1430 bekend (Moelaert & Ryserhove, 1976: 69). Het complex is in kleinere stukken uiteengevallen, die meestal akkerland zijn geworden. Bij de **Tweede Foreestbilk** krijgt het rangtelwoord de oude dialectvorm *twee(t)sten*.

Galgenstuk 1: Partij land ten oosten van de Veldstraat tussen Pamels Kerkweg en het Vangstraatje, waar ooit een galg stond. Of dat de galg van Ursel 't Vrije was, weten we niet.

Galgenstuk 2: Deel (70 roeden) van een partijtje land aan de grens met Zomergem. Ook hier weten we niet om welke galg het gaat.

(Grote) Gentwegbilk, Oude-Gentwegbilk: Percelen aan de Oude Gentweg ten zuiden van de wijk Onderdale nabij de Wentelvijver.

Geute: Akkerland ten noorden van Pamels Kerkweg tussen de Veldstraat en Beierwane. *Geute* is een westelijke variant van *goot* (vergelijk Vlaams *weunen* voor 'wonen', *zeune* voor 'zoon', *bleuzen* voor 'blozen' e.d.) en betekent hier 'afvoerkanaaltje'. Pal ten noorden van de Geute ligt een akker die *Watergang* heet.

Gewad: Partij aan een *'gewad'* of doorwaadbare plaats. Ligging onbekend.

Gijselbilk: Land aan de Plaatse, bij de kerk en genoemd naar het Gijselhof.

Grendelput: Niet gelokaliseerd stuk land, genoemd naar een daar gelegen put. Het eerste deel is waarschijnlijk de bij- of familienaam *(De) Grendel(e)*, in oorsprong een beroepsnaam van de grendel- of slotenmaker. Of deze *Grendel(e)* de eigenaar van de put dan wel van het perceel was, is onzeker.

Groenewegbilksken, Groeneweg(sken): Percelen genoemd naar het straatje waaraan ze paalden.

Hand 2: Akkerland aan de gelijknamige wegwijzer op de wijk Roze.

Heerstraatbilksken: Land aan de Heerstraat.

Hoek(sken), Hoekakkerken, Hoekman: Diverse percelen die op een hoek lagen.

Hoetselvoord, Hoetselaarvoordeken: Percelen genoemd naar een doorwaadbare plaats aan de Heerstraat waar de Dambeke/Driesbeke de weg van Wessegem en Oostmolen naar de wijk Hoetsel in Zomergem dwarst. Ook de aansluitende percelen op Aalter heten *Hoetselaarvoord*.

Hullebilk, **Hulleken 1**: Genoemd naar het gehucht Hulle(ken).

Hulleken 2: Perceel akkerland op de hoek van de Onderdalestraat en de Tendenstraat, op de plaats waar nu het klooster staat.

Huttenbilk: Stuk land op de wijk Berken, genoemd naar de hut van een eremiet die daar verbleef. Toen in de tweede helft van de 17e eeuw de Berkenkapel gebouwd werd, veranderde de naam in *Kapellebilk*.

Kapellebilk(sken), Kapelleland: Genoemd naar en palend aan de Kapel te Middewege.

Kapellebilk 2: Stuk land aan de Onderdalestraat, eigendom van het Gilde van Onze-Lieve-Vrouw in de Kapel te Middewege.

Kareeloven: Akkerland aan de Nedere Gentweg ten westen van Wessegembos, genoemd naar zijn ligging nabij een steen- of *kareel*oven of op een plaats waar voordien zo'n oven stond. *Kareel* komt via het Franse *quarel* uit het Latijnse *quadrum* en duidde oorspronkelijk een soort vierkante tichelsteen aan (Luyssaert, 2001: 22). In de Vlaamse dialecten werd het woord gebruikt voor allerlei soorten gebakken

stenen. In de Wessegemse domeinrekeningen uit de 15e eeuw wordt die plek *la bricquetterie* genoemd.

Karpelgracht: Land aan een gracht waar karpers gekweekt werden. In een tijd dat het eten van vlees in de vasten, op vrijdagen en op heel wat andere dagen van het kerkelijk jaar verboden was, schakelde men over op vis, vooral op karpers. De vorm *karpel* is ontstaan door dissimilatie uit *karper*.

Kerkweg 2: Land langs de Beierwaanse Kerkweg.

Kleemput: Twee percelen akkerland, ten zuiden van het Tegelstraatje tussen de Kerkstraat en de Tendenstraat, wellicht genoemd naar een put waar *leem*, in het plaatselijke dialect *kleem*, werd opgedolven. Deze kleiachtige aardesoort werd gebruikt om de grond te verbeteren, lemen huizen te bouwen, stenen te bakken en vloeren te verharden. We kunnen echter niet uitsluiten dat het perceel naar ene *(Van) Cleemput* is genoemd, want die familienaam was in Ursel courant.

Klinkaart 2-8: Percelen land tussen de Brugstraat en het Tegelstraatje, genoemd naar het complex Klinkaarts waarvan ze deel uitmaakten en dat grotendeels uit bos bestond. Voor *Klinkaart*, zie 4. Landschappelijke complexen.

Knokt: Partij land helemaal aan de grens met Bellem op de plaats waar de Berkenstraat een hoek van 90 graden naar het westen maakt.
Een *'knok'* is een kneukel, een been of knook, maar ook een een kruispunt of een kromming in een weg. Dat laatste is hier het geval. De eind-*t* is het oorspronkelijke collectiefsuffix zoals in *bunt, elst, varent* en dergelijke. Dat suffix was in de middeleeuwen blijkbaar zo productief bij de vorming van toponiemen, dat zijn oorspronkelijke betekenis 'veelheid van' verloren ging en het evolueerde tot een pure markeerder van plaatsgebondenheid. *Knokt* moet dan ook niet begrepen worden als 'veelheid van kruispunten of krommingen', maar als 'plaats waar zich een bocht in de weg of een kruispunt bevindt'.

Kortendamstede: Stuk land nabij het Goed van Wessegem, genoemd naar de stede met dezelfde naam.

Kraaienbosland: Land nabij het Kraaienbos, ten zuiden van de Brugstraat.

Kraailo: Akkerland en wat meers tussen de Kapelstraat/Nedere Gentweg en de Heukelgemstraat/Wessegemstraat, ten noorden van het meersgebied Zegbroek/Zuidwater, naast Zwijnshek. Oorspronkelijk moet het een bos geweest zijn, want het element *lo* betekent 'bos op een zandige hoogte'. In dat gebied ligt ook de **Kraailomeers**, oorspronkelijk grasland, maar in de 16e eeuw akkerland.

Het toponiem moet behoorlijk oud zijn, want al in de 15e eeuw vinden we in Ursel de familienaam *Van Kraailo*: *de kindre willems van craylo* (1431, ARA-RK 45406, 6r, 11v), *van craeylo* (1441, ARA-RK 45407, 26r) en *kinderen Jan ryckaert gheseyt crayloo* (1555, RAG-U 741, 169r).

Croocmans Wilge: Akkerland ten noorden van de Onderdalestraat, wellicht genoemd naar een wilgenboom van een zekere *Croocman(s)*. Het Middelnederlandse *crook* betekent 'haardos van lange of krullende lokken'. De huidige familienaam *De Croock* en varianten (zie Debrabandere 2003: 287) was in oorsprong een bijnaam voor iemand met zo'n weelderige haardos. *Croocman(s),* dat niet meer voorkomt in het huidige familienamenbestand, berust ongetwijfeld op hetzelfde benoemingsmotief.

Lembekestuk(s)ken: Perceeltjes nabij het Goed van Lembeke.

Levendale(bilkskens): Landerijen bij het Wessegemse leen *Levendale* op de grens Ursel-Knesselare.

Lijkakker: Niet nader te lokaliseren akkerland aan of op de Galgenhul. Deze naam wordt enkel in het midden van de 16e eeuw vermeld in renteboeken van Ursel 't Gentse en komt later niet meer voor. Wellicht is het land genoemd naar zijn ligging aan een *'lijkweg',* d.i. een weg door de velden waarlangs de afgestorvenen vanuit afgelegen gehuchten naar de dorpskerk werden gedragen.

Maldegemput: Stuk land aan Pamels Kerkweg en genoemd naar een put die op zijn beurt genoemd is naar iemand die *(Van) Maldegem* heette of in Maldegem woonde.

Meerbilksken: Eén gemet akkerland aan het Groenewegstraatje. *Meer* komt van het Germaanse *mari*, dat 'meer, plas, vijver, moeras' betekende. Dit bilkje zal bij een plas of moeras gelegen hebben.

Molenakker, Molenkouter(ken): Kouterland ten oosten van de Rozemolen.

Molenbilk(sken): Partij land tussen de Rozemolen en Pamels Kerkweg.

Noordhoek: Land gelegen tussen de Dambeke en het Tegelstraatje ten noorden van een zeker referentiepunt.

Onderland: Land ten noorden van de Onderdalestraat bij de Kernaarts; wellicht lag het lager dan die percelen.

Oostakker: Land ten oosten van het Goed van Velkegem.

Oostbilk 1: Perceel akkerland ten westen van de Hullestraat/Kerkstraat, ten oosten van de Wulfput. Later in tweeën gesplitst.

Oostbilk 2: Perceel akkerland ten oosten van het Buntstraatje en van Heukelgem.

Oostbilk(sken): Perceeltje akkerland naast of deel uitmakend van Oostbilk 2.

Oostveld(bilk): Akker op het Oostveld, ten zuiden van de Brugstraat.

Overdammekens: Land aan de overkant van een dam. Welke dam hier is bedoeld, is onduidelijk. Deze naam komt enkel voor in een renteboek van de kerk van Aalter.

Pilkemakker(ken): Complex van zestien percelen akkerland (samen 112 gemeten) in Pilkem ten noorden van Pilkemvijver, in de 17e eeuw volledig bos geworden. De kavels ten zuiden van het Tegelstraatje lagen op Ursel 't Gentse, die ten noorden ervan op Ursel 't Vrije.

Pilkemstede: Eerst hoeve in de wijk Pilkem, in de 17e eeuw akkerland reeds geworden.

Rabot 2, Rabotbilksken, Rabotstuk: Akkerland ten noorden van de Oude Gentweg aan de Rabotbrugge.

Rabotje: Stuk land ten zuiden van de Nedere Gentweg en ten noorden het Goed van Wessegem, genoemd naar een keersluisje in een beekje dat naar dat goed liep.

Rosmolenbilk: Genoemd naar de Rosmolen, de latere Rozemolen.

Rozemeerselken: Land, wellicht voorheen meers, ten zuiden van de Nedere Gentweg. Mogelijk eigendom van de herberg De Roze of genoemd naar iemand met de familienaam *(De) Roze*. De excerpten uit 1622 en 1637 kunnen op andere percelen slaan.

Schaapbrugge: Perceel genoemd naar het complex met dezelfde naam.

Schee(l)weg: Land aan de Heerstraat ten oosten van de Scheelweg. Zie 5.2 Benoemingsmotieven voor straatnamen.

Snepbilk: Stukje land naast de Snepbos en wellicht daarnaar genoemd.

Steenbrugge: Akkerland nabij de grens met Zomergem, genoemd naar een bruggetje in de Oude Gentweg.

Steenput: Akkerland op Wessegem ten zuiden van de Nedere Gentweg, genoemd naar een steenput, d.i. een gemetselde put waaruit grondwater werd bovengehaald. Het woord is nog steeds gangbaar in de Vlaamse dialecten.

Stegel: Partij akkerland ten westen van de Tendenstraat en ten noorden van het Tegelstraatje. Een *stegel* of *stichel* is een opstapje om over een afsluiting te klimmen.

Urselbilk: Dit land is zo genoemd door een eigenaar die *afsetene* is, d.w.z. in een andere plaats woont dan Ursel, waartoe hij juridisch behoort (Stallaert, 1890: 58).

Vang(sken), Vangbilk: Percelen akkerland in het complex Vang in het noordoosten nabij de grens met Oostwinkel en Zomergem. Zie 4. Landschappelijke complexen.

Veldbilk(en) 2: Naam voor diverse percelen akkerland die op het uitgestrekte *veld*-complex in het noorden van Ursel zijn gewonnen.

Vijverstuk(skens): Percelen die gewonnen zijn uit een drooggelegde of drooggevallen vijver of die pal naast een vijver lagen.

Vlek, Vlekakker(ken), Vlekakkerbilk, Vlekbilk: Percelen ten westen van de Veldstraat aan beide kanten van het Vlekstraatje. De *Vlekakker* werd later *Wulfsbergkouter* genoemd, omdat hij onder de heerlijkheid van Wulfsberge ressorteerde.

De oorsprong en de betekenis van *vlek* als landschapsterm zijn onzeker. Het WNT vermeldt bij *vlek* naast de nog gangbare betekenis 'smet, plaatselijke verontreiniging van een oppervlak' ook de 16e-eeuwse toepassingen 'plaats, oord, streek' en bepaaldelijk 'bewoond oord, dorp, gehucht'. Het is echter onwaarschijnlijk dat deze betekenissen achter onze *vlek*-toponiemen schuilgaan. In hetzelfde lemma van het WNT staat een aanhaling van de 16e eeuwse Gentse schrijver Marcus van Vaernewyck, waarin *vlek* gebruikt wordt als hoeveelheidsaanduidend woord m.b.t. land: *Daer was een vlecke landts ontrent Audenaerde, alwaer...* Het gaat hier echter om het vrouwelijke woord, dat in de oudere taal *vlecke* luidde, terwijl in onze attestaties *vlek* steeds onzijdig is. Misschien gaat het hierbij om een etymologisch ander woord, nl. een variant van het zelfstandig naamwoord

vlak, met dezelfde klinkerverschuiving als in Vlaams *slekke* 'slak' en West-Vlaams *dek* 'dak'. *Vlak* wordt in het WNT onder meer verklaard als 'vlakte of vlak terrein'. Ons *vlek-* zou dan een effen stuk land zijn geweest.

Vliethage: Partij akkerland aan de Heerstraat tussen de Dries en de Klotzak en ten noorden palend aan de Dambeke/Driesbeke. *Vliet* is een oud westelijk woord voor een kleine waterloop. Of het grondwoord *haag* hier 'bosje' dan wel 'haag, afzomend houtgewas' betekent, is niet uit te maken. Het bedoelde akkerland erfde dus zijn naam van een bosje of van een haag nabij de *'vliet'* genaamd Dambeke.

Walleken(s) 1: Perceel akkerland in Wessegem, naast het Goed Ter Donkt. Mogelijk genoemd naar de mote waarop dat goed stond of naar de ringgracht eromheen.

Wallekens 2: Land nabij Urseldorp, ten zuiden van de Hofstede ten Walle, tussen het straatje naar de Kapel te Middewege en dat naar Oostmolen. Genoemd naar die hofstede.

Watergang, Waterlat: Percelen akkerland, resp. gelegen bij een *watergang* of waterloop en bij het waterloopje met de naam *Waterlat.* Zie 9.2 Beken, grachten en afwateringssloten.

Waterloop: Land aan de Dambeke in de wijk Wessegem aan de grens met Knesselare. *Waterloop* is een vaak voorkomend woord voor een beek(je). Ook hier is de naam op een stuk land overgegaan.

Wessegemakker: Dit was de akker die bij het Goed van Wessegem behoorde. Pas in de tweede helft van de 17e eeuw wordt hij *Wessegemkouter* geheten.

Zwijnbilk(skens): Vierkant bilkje akkerland nabij de Zwijnsmeers.

GRASLAND

Bekemeers(elken): Meers langs de beek die van het Rabot aan de Oude Gentweg naar de wijk Berken en verder naar Bellem vloeit en daar nu *Leensvoordebeek* heet. In de 17e eeuw is dit perceel akkerland geworden.

Breebroek: Partij van twee percelen in de uiterste zuidoosthoek van Ursel aan de Hoetselstraat, op het voormalige broekcomplex met die naam. *Breed* moet hier wellicht worden opgevat in de oude betekenis 'groot'.

Haamsdonk: Meersgebied in Herisbroek aan de kromming van de oude Vrekkemstraat vóór ze Berken bereikt, ten zuiden van de Zandkouter en aan een bocht van de beek die van het Rabot naar Bellem stroomt. Een *donk* is een vooruitspringende hoogte in een drassig gebied. Dat klopt volledig met de geografische toestand. *Haam* is de gerekte variant van *ham*, dat een bocht in een beek of rivier aanduidt en bij uitbreiding ook land of weide in zo'n kromming. Rekking van de *a* treffen we ook aan in *Daaldries*.

Herisbroekmeers: Meers genoemd naar het complex Herisbroek.

Hoekmeers: Niet gelokaliseerde meers ergens op een hoek.

Houtjes Put: Meers genoemd naar een put die toebehoorde aan iemand die *(Van den) Houte* heette en gemeenzaam *Houtje* werd genoemd, wellicht nabij Houtjes Stedeken.

Kattenput 1: Naam van een meers in het complex Zegbroek/Zuidwater, even ten oosten van de Varenstraat en palend aan de Kattenmeers. Genoemd naar een laagte of een vijver met die naam. **Kattenput 2** is een veel kleinere meers een paar honderd meter oostelijker.
Het eerste deel van de naam is een volksetymologische aanpassing aan de diernaam van het verdwenen 'modder'-woord, dat ook in *Kattenmeers* zit. Voor de betekenis van *kat(ten),* zie *Kattenmeers* onder (h) verderop.

Mergelputmeers: Meers bij de Mergelput aan de weg tussen Urseldorp en Oostmolen. Zie *Mergelput(ten)* verderop.

Onderdalemeers: Meersgebied in de wijk Onderdale.

Oostvijvermeers: Meers in Pilkem aan de Oostvijver.

Pilkemvijver 2: Meers genoemd naar de Pilkemvijver.

Snebbouts Dam/Sneppersdam: Meersgebied genoemd naar een verhoogde weg of dam aan of in het complex Zegbroek/Zuidwater. Aan de basis ervan ligt de familienaam *Snebbout* (Debrabandere 2003: 1138).

Vennenmeers: Meers in Zegbroek, later akkerland. Gelegen op of bij een (voormalig) ven.

Warikmeers: Meers ten oosten van de Houtmeers nabij het akkercomplex Warik.

Wedagemeersen: Meersen aan de Wedage.

Weerbus(t)gracht: Meersland aan de beek die ten westen van de Berkenstraat van het Rabot naar Bellem vloeit en daarnaar genoemd. Het bepalende bestanddeel in de waterloopnaam is ondoorzichtig. *Weer* komt van *weren* dat 'beschutten, versterken' betekent. Het kan zowel op een aarden dam slaan als op een vlechtwerk dat dwars in de loop van een beek werd geplaatst om vis tegen te houden. In de Meetjeslandse dialecten wordt het ook gebruikt voor een haag. *Bus* is de oude westelijke vorm van 'bos', die in onze oudere excerpten geregeld voorkomt, maar het betekent ook 'bussel'. Voor de samenstelling *weerbus* valt voorlopig evenwel geen zinnige interpretatie te bedenken

Wessegemmeers: Meers ergens nabij het Goed van Wessegem.

Westvijver 2, Westvijvermeers: Meersen bij de Westvijver in Pilkem.

AKKER- OF GRASLAND

Aalterbilk(sken): Perceel nabij de grens met Aalter en Bellem.

Achter Andries de Cleerc, Bachten Baudins: Landerijen gelegen achter of *bachten* het erf van de genoemde personen. Ligging onbekend.

Binnenmeers: Dit stuk aan de Houtmeers was eerst hooiweide en daarna akkerland. *Binnen-* wijst wellicht op de ligging midden in een groter complex, op enige afstand van de openbare weg.

Hagelins Kruise: Akkerland of grasland aan het gelijknamige veldkruis.

Kriekelaarbilk: Akker- of grasland ten westen van Herisbroek en ten zuiden van de Vrekkemstraat, aan een *kriekelaar* of kriekenboom. Krieken zijn een soort zure kersen.

Meersbilk 1: Met houtgewas of een andere afsluiting omgeven perceel in de Houtmeers.

Meersbilk 2: Met houtgewas of een andere afsluiting omgeven perceel aan de oude Vrekkemstraat; in het landboek van 1697 is sprake van *'een meirsch, nu landt'*.

Mergelput(ten), Mergelputje, Mergelputbilk: Verscheidene percelen land en meers aan de weg tussen Urseldorp en Oostmolen, nabij de plek waar het Buntstraatje zich van de huidige Vrekkemstraat afsplitst, en genoemd naar één of meer

putten waaruit *mergel* werd gehaald. *Mergel* is een soort gele, vettige klei of leem, vermengd met koolzure kalk. Die vruchtbare aarde werd uit *mergelputten* gedolven om er het bouwland mee te verbeteren. Tot in de 16e eeuw was *mergelen* een belangrijke bemestingsmethode.

Oostdriesen: Wellicht grasland ten oosten van de Wessegemdreve, ten noorden grenzend aan de Oude Gentweg, die hier een paar keren ook Brugstraat genoemd wordt.

Oostmeers: Meers ten oosten van een onbekend referentiepunt.

Rijerstraatbilk(en): Wellicht akkerland ten zuiden van het Rijerstraatje.

Steenoven(bilk): Land langs de Tendenstraat, ten zuiden van de Brugstraat nabij een plek waar een steenoven stond.

Stuk voor het Hof: Akkerland (?) tussen de straat en een hoeve langs de Tendenstraat.

Vijverbilk: Akkerland (?) aan een vijver aan de grens met Adegem niet ver van het Murkelveld.

Voordeken(s): Akker- of grasland, wellicht nabij Hoetselvoord.

Wessegemdries: Grasland (?) of pleintje ten zuiden van het Goed te Wessegem. Misschien hetzelfde als Kortendammedries.

Westbilk: Akkerland (?) ten oosten van 's Keizers Goed, maar genoemd van uit een ander, meer oostelijk gelegen referentiepunt.

Zwijnshek: Benaming van een complex akker- en graasland aan beide kanten van de Heukelgemstraat-Wessegemstraat-Vrekkemstraat (nu Saluinstraat). In 1619 wordt het in Vrekkem gesitueerd (*int gheweste ghenaempt vreckem*, RAG-U 389, 7r), in een jongere bron, daterend uit 1700, in Heukelgem (*op den wijck van Heuckelghem in swijnsheck*, RAG-U 1, 6r).

Het land is genoemd naar zijn ligging nabij een hek ter afsluiting van een varkensweide. Tenzij het eerste deel teruggaat op de genitiefvorm *'s Winne* van de familienaam *De Winne,* in oorsprong een beroepsbijnaam voor de landbouwer, de pachter of de landarbeider. Vandaag komt die naam vrij courant voor in Oost-Vlaanderen inclusief het Meetjesland, maar in oude Urselse documenten hebben we hem niet teruggevonden.

(c) naar de vorm

AKKERLAND

Een opvallend vormkenmerk bij terreinnamen is de lengte. *Lang* en *kort* zijn dan ook courante voorbepalende bestanddelen in perceelsnamen. Op tal van plaatsen vinden we **Lange Bilk** of **Lang Bilksken**. Daarnaast ook **Korte** en **Lange Dries**, **Lang Gemet**, **Lange Kleit**, **Lange Kwintens**, **Lange Panne**, **Lange Schiethage**, **Lange Strepe**, **Lang Stuk**, **Korte** en **Lange Voren**, **Lange Wilge**.

Bek(sken): Zowel in de toponymie als in de gewone dialectwoordenschat is *bek* een veel gebruikt woord voor percelen die spits toelopen, zoals de bek van een vogel. Naast verscheidene percelen die *bek(sken)* heten, vinden we in Ursel ook een **Bekstuk**.

Bijle, Bijlken: Percelen met een ongewone vorm krijgen vaak de naam van een voorwerp dat erop lijkt, bv. een bijl, een haak, een hamer, een (trapeziumvormige) egge, een hark, een zwei, een kapmantel of een pastoorshoed. In Vlaanderen zijn *bijl* en zijn westelijk synoniem *happe* ruim verspreide benamingen voor stukken land in L-vorm. Bij **Bijlstrepe** hebben we te maken met een smalle strook die aan één uiteinde een duidelijke verbreding vertoont. Het perceel ziet eruit als een bijl met een lange steel.

Breed Stuk: Het adjectief *breed* heeft in de toponymie twee verschillende betekenissen. Aan de ene kant betekent het 'van aanzienlijke breedte, wijd' en staat het in tegenstelling tot *lang*. Aan de andere kant is het ook synoniem van 'groot, uitgestrekt'. Of ons *Breed Stuk* genoemd is naar zijn vorm of naar zijn uitgestrektheid, blijft onbeslist, want we kunnen het perceel niet lokaliseren.

Driebek, Driehoek: Zo noemt men percelen met een min of meer driehoekige vorm. Dat klopt hier ook met de topografische situatie.

Geer(ken): Het woord *geer* komt uit het Germaanse *gaiza*, dat 'speer, werpspies' betekende. In de gewone woordenschat van het landbouwbedrijf en in de toponymie duidt het percelen aan die schuin toelopen, omdat ze één of twee schuine zijden hebben, soms ook percelen met een geervormig uitsteeksel.

Haak(sken), Grote/Kleine Haak: Haakvormige stukken aan Pamels Kerkweg ten oosten van de Veldstraat.

Hamer(stuk): Hamervormige stukken aan de Oude Gentweg nabij de grens met Zomergem, eerst in één blok, later in vijven gesplitst.

Korte Voren: Kort, bijna vierkant perceel bij het Goed van Velkegem, waarvan de ploegvoren dus betrekkelijk kort waren.
Bij **Lange Voren** hebben we het tegenovergestelde: een langwerpig perceel, waar dus de voren opvallend lang zijn.

Kromme Bilk: Een *'krom'* perceel heeft één of meer gebogen zijden. Hier gaat het om zo'n onregelmatig stuk in Vrekkem nabij Haamsdonk.

Kromme Hoek: Perceel ten zuiden van het Tegelstraatje nabij de Tendenstraat. **Grote Kromme Hoek**: Partij *'veldland'* (op het woeste veld gewonnen akkerland) nabij Oostwinkelveld.

Lange Wilge: Akkerland nabij de Heerstraat in een complex met ook de **Kromme Wilge** en andere *wilge*-toponiemen.

Strepe(n) 1: Naam van een stel repelvormige partijen akkerland aan Beierwane. **Lange Strepe** benadrukt nog eens extra de ongewone verhouding tussen lengte en breedte. *Striepe* (in twee 17e-eeuwse excerpten) is in westelijk Vlaanderen de gebruikelijke dialectvorm van *strepe*.

Strepe(n) 2: Naam van twee smalle percelen akkerland ten noorden van het Goed van Wessegem aan de Koningsdreve.

Strepe(n) 3: Vier langwerpige percelen in het noorden van Ursel nabij de Eekbos ten zuiden van de Brugstraat.

Vierkant Bilksken: Vierkant perceel akkerland ten noorden van de Oude Gentweg en ten oosten van het Goed van Velkegem.

GRASLAND

Lange Meers: Langwerpig weideperceel in de wijk Berken.

AKKER- OF GRASLAND

Rond Bilksken: Perceeltje met een min of meer ronde vorm in de wijk Pilkem aan de grens met Knesselare en palend aan de Dambeke/Driesbeke.

Smalakker: Smalle akker (?) nabij het Goed ter Donkt aan de Varenstraat.

(d) naar de vroegere toestand of de wijze van ontginning

AKKERLAND

Bedelf/Bedelveken: Onder *bedelven* verstond men vroeger het graven van evenwijdige afwateringsgreppels in een terrein om de waterhuishouding te verbeteren. Een perceel dat zo *bedolven* of *ommedolven* was, noemde men een *bedelf.* Het woord werd zowel voor akkergrond gebruikt als voor bos zoals in **Bedolven Bos**. Het excerpt *'daer tbedelf Duer Loopt'* laat vermoeden dat het woord ook voor een *gedolven* gracht gebruikt kon worden.
Uit de excerpten blijkt dat deze naam op verschillende plaatsen voorkwam, o.a. op Ursel 't Gentse op Wessegemakker, op Ursel 't Vrije tussen de Eekbos en Clercx Vijverken en ook ten zuiden van de Rozekouter aan het Hustje.

(Grote) Beloken Stede: Percelen akkerland aan de Heerstraat. *Beloken* is het voltooid deelwoord van het werkwoord *belu(i)ken*, dat 'afsluiten' betekent en dat we ook nog kennen uit *Beloken Pasen*, de afsluitende zondag van de paasweek. In ons geval is de stede afgesloten van de omgeving, b.v. met een haag of een hek.

Bosbilk: Perceel akkerland nabij het Goed ter Pieten, dat voorheen bos was of genoemd is naar een aanpalend bos.

Braakbilk, Brake: Akkerland op Berken. In de middeleeuwen liet men op geregelde tijden (meestal om de drie jaar) het land braak liggen, d.w.z. men liet gras en onkruid opschieten en ploegde dat daarna in als groenbemesting. *Brake* komt van *breken*; de overwoekerde bouwnerf werd met diepe ploegsneden opengebroken en omgewerkt.

Brauwbilk(sk)en: Negen naast elkaar gelegen percelen akkerland op het grondgebied van de heerlijkheid Wulfsberge tussen het Molenstraatje 1 en de Veldstraat en met de zuidkant palend aan de Oude Gentweg. *Brauw* is volgens De Bo (1892: 159) een verhoogd akkerbed. Wellicht werd het geheel voorheen *Brauwbilk* geheten, en werd die in bedden geploegd. Op een van die percelen was een hofstede gebouwd.

Bunt: Akkerpercelen langs het Buntstraatje, dat ernaar genoemd is. *Bunt* is een afleiding van het Germaanse *bon* 'riet'; de *-t* is het collectiefsuffix waarmee plantnamen tot plaatsnamen werden omgevormd, zoals bij *elst* en *varent.* Oorspronkelijk was een *bunt* een moerassige plek waar veel riet groeide. In de 16e eeuw is dat moeras blijkens onze bronnen al in akkerland omgezet.

Geroden Bos: Oorspronkelijk een bos, later land in Onderdale, waarvan de bomen gerooid waren. *Roden* is een Middelnederlandse en in de dialecten nog gebruikelijk vorm van het werkwoord *rooien* en betekent 'een terrein ontdoen van begroeiing, vooral van struiken en bomen'.

Heibilk: Partij land op Wulfsberge even ten zuiden van het Tegelstraatje, oorspronkelijk heide, dan akkerland en in de 18e eeuw weer bos. Het woord *heide*, in het middeleeuwse Vlaams meestal *heet*, betekende 'veld', d.w.z. woeste grond. Onze *Heibilk* is dus land dat op de heide veroverd is.

Hofdries(en): Perceel akkerland op het kruispunt van de Nedere Gentweg en de Koningsdreve. Voorheen was het een *'dries'*, nl. een stuk grond van geringe kwaliteit, waarop slechts occasioneel aan akkerbouw werd gedaan. Het hof waarvan sprake in de voorbepaling is het hof van Wessegem. In het leenboek van Wessegem van 1701 worden ze als volgt beschreven: *een leen van desen hove van Wesseghem... in Ursele, in verscheyde partijen danoffer noch twee sijn landt ende reste bosch, ghenaempt van audts de hofdriesschen ende nu de Martenssticken, omdatse commen van Marten Kerckaert* (RAG-U 1, 2r).

Hoveken: Naam van zeven verschillende percelen, over heel Ursel verspreid, waar voorheen een hofstede stond.

Hust(je): Blok van vier percelen land langs het Buntstraatje. De vorm *hust* is de plaatselijke variant van het woord *horst,* dat afstamt van Germaans *hursti* en in de toponymie van onze streken verwijst naar een met struikgewas begroeide zandige hoogte in een moerassig gebied. Deze percelen liggen blijkbaar op een gerooide *horst.* In het Urselse dialect evolueert -*orst* vaak tot -*ust*; zo zegt men *wust, dust, vust, kuste, bustel* voor worst, dorst, vorst, korst en borstel.

Kolkt: Akkerland tussen de Oude Gentweg en Houtjes Straat op korte afstand van de grens met Zomergem.
De naam lijkt afgeleid uit *kolk* met behulp van het oude collectiefsuffix -*t*, dat oorspronkelijk vooral plantnamen omvormde tot plaatsnamen (b.v. *varent, elst, bunt*), maar later ook aan andere substantieven werd gehecht en gaandeweg zijn betekenis 'veelheid van' verruilde voor een vage plaatsaanduidende functie. Zie ook *Knokt* onder (b) hierboven. *Kolk* wordt in de Nederlandse woordenboeken onder meer verklaard als 'met water gevulde diepte' en 'plas, poel'. De naam *kolkt* betekent dan letterlijk 'plaats waar zich een kolk bevindt of bevond'. Vreemd is echter dat *kolk* niet teruggevonden wordt in de gewone Vlaamse dialectwoordenschat, vroeger evenmin als nu. Het blijkt vooral een Noord-Nederlands woord te zijn, gebruikelijk in Holland en de noordoostelijke provincies. Toch vonden we het toponiem in een andere Meetjeslandse gemeente terug, nl. in Oosteeklo. Mogelijk betreft het hier een

woord dat sinds lang uit de gewone taal verdwenen is en enkel in een paar schaarse toponiemen is overgebleven.

Meerselken, Meersland: Diverse partijen op verschillende plaatsen, die vroeger meers waren en intussen akkerland geworden zijn.

Moortelken: Akkerland aan de Bogaertstraat bij de Bekemeers.
Moortel en *mortel* worden in de huidige dialecten vooral gebruikt voor metselspecie, maar in de Vlaamse landbouwterminologie hebben ze nog steeds de betekenis 'slijk, drab, modder'. *Moortel* is door dissimilatie ontstaan uit *moorter*, een vroege ontlening uit Latijn *mortarium*, dat 'metselspecie' betekende. Doordat de mortel in het primitieve landbouwbedrijf niets anders was dan een mengsel van klei en water, m.a.w. een soort modder, kon het woord gemakkelijk evolueren tot slijk- en moerasbenaming. Misschien heeft daarbij ook de betekenis van het inheemse, Germaanse moeraswoord *mora*, waaruit Nederlands *moer* is ontstaan, enige invloed uitgeoefend. Het hier bedoelde perceeltje werd aangelegd op een drooggelegd moeras, dat voorheen *Moorter* heette en een groter gebied bestreek. Ook het akkerland met de naam **Moorter** op de oostkant van de Bogaertstraat behoorde daartoe.

Moortelkens 1: Land aan de oude Vrekkemstraat.

Moortelkens 2: Land aan de Oude Gentweg.

Moorters: Land in Onderdale tussen de Hoge/Oude Gentweg en Pilkemkerkweg.

Nederhof: Vroeger de hoeve van Velkegem, in de 17e eeuw land geworden.

Oude Hofstede: Twee percelen akkerland (ca. 5 gemeten) tussen de Onderdalestraat en het Tegelstraatje, op een terrein waar zich vroeger een hofstede bevond. Datzelfde geldt ook voor **Oude Stede** en **Stede**.

Oude Vijver 2, Oud Vijverken: Perceel akkerland op Wessegem dat vroeger een ondiepe vijver was.

Rot: Het woord *rot* is net als *rode/ro* afgeleid uit het Middelnederlandse werkwoord *roden*, de voorloper van Nederlands *rooien*. **Rot 1** lag naast de Houtmeers aan de Varenstraat, **Rot 2** aan het Goed van Velkegem nabij de Veldstraat, samen met het **Kwaad Rot** en het **Achterste Rot**.

Stede 1: Partij land aan de grens met Oostwinkel, genoemd naar een verdwenen hofstede.

Stedeken 1: Perceel akkerland ten zuiden van de Hoetselstraat, waar ooit een hoeve stond.

Stedeken 2: Klein perceeltje aan de Briel, waarop een huisje gestaan heeft.

Stierstuk: Perceel land aan de Tendenstraat nabij de bossen, dat wellicht voorheen een stierenweide was.

Veldeken 2: Groot perceel gewonnen uit woeste grond of *veld* aan de Pilkemstraat tussen het Tegelstraatje (alias Mijnheer van Praets Moerweg) en de Nedermeers.

Vennet: Blok van drie percelen in het zuiden tussen de huidige Vrekkemstraat en het Bellemdreefken, iets ten noorden van de Heerstraat. *Vennet* is gevormd uit *ven(ne)*, dat 'moerassige, veenachtige grond' betekent. Aan dat grondwoord werd het al eerder vermelde collectiefsuffix *-t* gehecht, dat oorspronkelijk plaatsnamen vormde uit plantnamen, maar later evolueerde tot een pure markeerder van plaatsgebondenheid. Zie ook *Knokt* onder (b) en *Kolkt* onder (d) hierboven. *Vennet* moet dus begrepen worden als als 'plaats waar zich een ven bevindt'.

In de 17e eeuw wordt de naam een paar keren *vennict* gespeld, waaruit blijkt dat het suffix toen niet meer begrepen werd. In jongere bronnen heet dit land *Venhout*; daaruit blijkt dat de volksmond het ondoorzichtige tweede deel heeft aangepast aan het bekende woord *hout*, in het plaatselijke dialect uitgesproken als *aet*. Ook in Evergem wordt de vorm *vennet* later vervangen door *venhaut, vennoot, vennaut*. **Vennetje**, **Middelste** en **Tweede Vennet** zijn percelen in datzelfde blok.

Zompelken: Partijtje land op de hoek van de vroegere Vrekkemstraat (nu Kruisstraat) en de weg naar Oostmolen (nu Vrekkemstraat). *Zompel* is verwant met het Duitse *Sumpf* en het Engelse *swamp*. Afleidingen ervan zoals *zompel* en *zompelinge* zijn ook nu nog in onze dialecten woorden voor moeras en drassige grond.

AKKER- OF GRASLAND

Hofstedeken te Piete: Perceeltje akkerland of meers waar vroeger een hofstede stond. Het lag nabij de Pietendries, ten noorden van de Tarwebilk.

Kapstuksken: Wellicht is dit een partijtje bos geweest dat geregeld gekapt werd en daarna akker- of grasland geworden is.

Moerken: Partijtje akker- of grasland aan de Heerstraat, wellicht gelegen op een terrein waar vroeger turf werd gestoken. Voor *moer,* zie 7.1 Kernbestanddelen in terreinnamen.

Nieuwe Bilk: Omheind perceel in het Zuidwater aan Sneppersdam, dat op het moment van de naamgeving pas aangelegd was.

Oude Meers: Perceel in Haamsdonk in het westen van de wijk Berken. Uit onze excerpten valt niet af te leiden of het gras- of akkerland was. Voor de naam zijn er dan ook twee verklaringen denkbaar. Ten eerste kan hij gegeven zijn om een perceel dat al altijd grasland was, te onderscheiden van een nieuwe, pas aangelegde meers in de onmiddellijke omgeving. In dat geval zinspeelt de voorbepaling *oude* op de relatieve ouderdom van de bedoelde meers. Ten tweede kan het om akkerland gaan uit een onlangs omgeploegde meers. *Oud* moet dan begrepen worden als 'voormalig', een betekenis die in de toponymie vaak voorkomt.

Oud Rot, Oud Land: Net als bij *Oude Meers* kan de voorbepaling *oud* erop wijzen dat de bestemming van de bodem vroeger anders is geweest.

Oude Spreeuwenbilk: Perceeltje achter de kerk. Zie *Spreeuwenbilksken* onder 7.2.1 (i).

Paardenwee: Ligging onbekend. Een perceel land, weide en bos waar voorheen een paardenweide was. *Wee* is de dialectvorm van *wei*, een woord dat pas laat in de Meetjeslandse toponymie voorkomt; tot in de 17e eeuw heten weiden gewoonlijk *bilk, meers* of *ettinge*.

(e) naar de omheining of de begroeiing erop, errond of erbij

AKKERLAND

Biesbilk: Grote partij land ten noorden van de Dambeke aan de grens met Knesselare, waarop biezen groeiden, dus met drassige bodem.

Biesbilksken: Naam van twee percelen akkerland, één aan de Pietendries en een ander op de wijk Berken. Het tweede *Biesbilksken* is later bos geworden.

Boekbilken: Twee percelen behorend bij het Goed ter Pieten aan de grens met Knesselare. *Boek* is de oude vorm van de boomnaam *beuk*. Mogelijk waren die bilken omheind met haagbeuken, maar denkbaar is ook dat ze met jonge beuken beplant waren.

Braambilk(sken), Braamstuk: Op tal van plaatsen werden partijen akkerland naar bramen genoemd. Braamstruiken vormden een goede bescherming tegen indringers en loslopend vee. Braambessen waren geliefd om zo te eten of om ze te verwerken in bereidingen zoals marmelade.

Brombilk(sken): Verscheidene percelen akkerland tussen de Pilkemkerkweg en de Oude Gentweg nabij het Hofveld en het Godelievestuk.

In westelijk Vlaanderen is *brom* de oude dialectbenaming voor brem, een heester die in het huidige Urselse dialect altijd *ginste* wordt genoemd. Het toponiem verwijst naar een bilk die ofwel beplant was met brem, een geliefd voedergewas voor schapen, ofwel omgeven was door bremstruiken.
Uit jongere bronnen blijkt dat de betekenis van *brom* op een zeker ogenblik niet meer begrepen werd en dat sommige *brom*-percelen *Braambilk* of *Braamstuk* genoemd werden.

Bromstuk 1: Perceel akkerland in Wessegem nabij het Goed van Lembeke.

Bromstuk 2 & 3: Akkerland in Vrekkem ten oosten van de weg tussen Ursel en Oostmolen.

Distelbilksken: Op dit partijtje land aan de Beierwaanstraat had men blijkbaar veel last van distels.

Doornhage: Partij land nabij de Beierwaanstraat, gelegen bij of omheind met een doornhaag.

Doornstuk, Doorntje: Percelen in de buurt van het Distelbilksken, gelegen bij een doornbos of omringd met doornstruiken.

Draaiboomstuk: Naam van twee percelen ten oosten van de Veldstraat. Eén ervan lag aan de Oude Gentweg en maakte deel uit van het leen Velkegem, een ander lag aan Pamels Kerkweg. Beide bevonden zich nabij een *draaiboom*, d.i. ofwel een afsluithek bestaande uit een zware horizontale balk die scharniert op een aangescherpte verticale paal en waaraan een latwerk is getimmerd (in het huidige dialect *balie* of *baalde* genoemd), ofwel een houten weidehek waarvan de kantstijl meedraait.

Eeksken: Klein stuk akkerland nabij de Kapel te Middewege, genoemd naar een eik erop of erbij.

Eekstuk(sken): Land nabij het Goed van Velkegem aan de Oude Gentweg, genoemd naar één of meer eiken.

Elsblok: Perceel tussen de Nedere Gentweg (Kapelstraat) en de Wessegemstraat/ Heukelgemstraat, waarschijnlijk afgezoomd met elzen. Ook het **Elshaagsken** aan de Vlekakker was wellicht met een elzenhaag omgeven.

He(e)msdal: Percelen akkerland in Onderdale ten oosten van de Bogaertstraat en in het zuiden palend aan de Hoge of Oude Gentweg. *Heems(e)* en *heemst* zijn benamingen voor een plant waarvan de bladeren en de wortels in de volksgeneeskunde gebruikt werden. Aftreksels daarvan werkten pijnstillend en verzachtten ook de hoest. Het perceel is tegelijk genoemd naar zijn lage ligging.

Hekstuk 1: Blok akkerland verdeeld in drie percelen, gelegen in het zuiden aan Dosweg 2 en ten westen van de Varenstraat. Ofwel was het met een hek afgesloten, ofwel lag het nabij een hek.

Hekstuk 2: Perceel in het oosten van Ursel, tussen de Oude Gentweg en Houtjes Straatje, nabij de grens met Zomergem.

Kruidstuk: Akkerland ten noorden van de Oude Gentweg aan de grens met Zomergem. In het dialect heeft *kruid* de betekenis van 'onkruid'; op het bedoelde perceel schoot wellicht veel onkruid op.

Notelaarbilksken: Perceeltje akkerland aan de Beierwaanstraat, genoemd naar een opvallende notelaar. Een verwijzing naar een familie *Notelaers* is theoretisch ook mogelijk, maar in onze contreien komt die naam niet voor (wél *Notteboom*).

Stoppelbilksken: Partijtje akkerland op het eind van Houtjes Straat bijna aan de grens met Zomergem.
Op dit perceel liet men wellicht de stoppels staan, nadat de vruchten of het graan geoogst waren. Maar *stoppel* wordt ook wel eens gebruikt als benaming van stekelige grassoorten. In dat geval zou het hier om minderwaardig grasland gaan.

Varent: Klein complex (vijf percelen) akkerland langs de Varenstraat, d.i. de straat tussen de Wessegemstraat en Oostmolen. Het collectiefsuffix *-t* wijst erop dat hier veel varens groeiden. Wellicht was hier oorspronkelijk een varenbos, dat geleidelijk in cultuurland werd omgezet.

Varentberg, Varentbilk: Twee percelen in het oosten van Ursel, ten noorden van de Oude Gentweg aan de wijk Beierwane.

Vlienderstuk: Blok van zes percelen akkerland aan beide kanten van de Nedere Gentweg, iets ten westen van de Bogaertstraat. *Vliender* is het dialectwoord voor *vlier*. Met de vruchten ervan werd vliersiroop gemaakt, die als middel tegen hoest werd gebruikt. Waarschijnlijk stonden langs die percelen vlierstruiken.

Wedage: Akkercomplex ten zuiden van de Rozekouter. Het woord is een samenstelling van *wede* en *haag*. *Wede* is een wisselvorm van het Middelnederlandse

woord *wide*, dat bewaard is in het Vlaamse dialectwoord *wiedauw* voor de teenwilg. De naam van het omringende gewas is hier overgegaan op de landerijen zelf.

Wullegras: Twee partijtjes land ten zuiden van Pamels Kerkweg en ten oosten van de Veldstraat. *Wollegras*, ook *katoengras* genoemd, is een grassoort die behoort tot de familie van de cypergrassen. Het bloemdek ervan bestaat uit zijdeachtige haren.

GRASLAND

Besloten Meers 1: Meers ten noorden van Sneppersdam in het blok tussen de Heukelgemstraat (nu Saluinstraat) in het noorden, de Varenstraat in het westen en de weg Ursel-Oostmolen (de huidige Vrekkemstraat) in het oosten. Net als *beloken* betekent *besloten* 'omheind'.
De **Besloten Meers(en) 2** lag(en) enkele honderden meters oostelijker ten noorden van Herisbroek.

AKKER- OF GRASLAND

Eekmeers: Meers (of akker) in Pilkem, zo genoemd naar een opvallende eik. Eiken waren vaak grenstekens.

Ginstbilk: Akker- of grasland in Vrekkem tegenover het huidige Hoeksken. *Ginst* is het Urselse dialectwoord voor *brem*. Blijkbaar stonden er bremstruiken op of rond deze bilk.

(f) naar het gewas dat erop geteeld werd

AKKERLAND

Boekweitbilk: Land tegenover Houtjes Put aan de Oude Gentweg, even ten oosten van het Goed te Velkegem. Boekweit was voor onze voorouders een essentiële bron van zetmeel en olie.

Grote Boekweitbilk en **Klein Boekweitbilksken**: twee percelen in één blok ten zuiden van het Zuidwater op het grondgebied van Ursel 't Gentse.

Boekweitstuk: Ligging onbekend. Mogelijk een oudere naam voor een van de hiervoren genoemde Boekweitbilken.

Boonbilksken: Partijtje akkerland schuin tegenover de Kapel te Middewege, waarop wellicht jaren na elkaar bonen geteeld werden. Al in de middeleeuwen waren peulvruchten, vooral bonen en erwten, populaire gewassen in onze streken. Ze leverden

eiwit- en vitaminerijk voedsel voor mens en dier. Een verwijzing naar een persoon met de familienaam *Boon(e)* is echter niet ondenkbaar.

Boonstuk(sken): Partijen boonland op diverse plaatsen, o.a. in het noorden nabij het Drongengoed, ten zuiden van het Vangstraatje nabij Beierwane en aan de Wessegemstraat even ten oosten van het Goed van Wessegem.

Erweetbilk: Perceel ten oosten van het Buntstraatje, palend aan Vrekkemstraat 1, dat gebruikt werd voor de teelt van erwten.

Evenbilk: Zo heten twee percelen, één ten zuiden van de Wessegemstraat nabij de aansluiting met de Varenstraat, een ander op Berken. *Evene*, uit het Latijnse *avena*, is een oude benaming voor de zwarte haver, die hier destijds vaak als zomergraan werd verbouwd, dikwijls ook als eerste gewas op nieuw ontgonnen grond. Evene diende als veevoeder of als grondstof voor bier. Toen de grondrente nog in natura betaald werd, waren nogal wat landerijen belast met een jaarlijks te leveren hoeveelheid evene. Tot lang daarna bleef het woord *evene* bewaard als benaming voor een soort grondcijns. Zo vermeldt het woordenboek van Stallaert de termen *brouckevene* en *houtevene*, waarmee in de feodale periode specifieke rentesoorten werden aangeduid. Ook in het oudst bewaarde renteboek van Ursel (1421) komt een *evenrente* voor, die nog in natura betaald moest worden (*Dit es de even Rente in Urssele ...: cornelis van aeltre i hoet iii achtelinc*). Een *hoet* is een inhoudsmaat voor droge waren, bestaande uit 4 viertalen of 8 achtelinc.
Toponiemen met het element *evene*, zoals ons *Evenbilk*, zijn dus vatbaar voor twee verklaringen. Ofwel duiden ze percelen aan waarop eertijds evene werd geteeld, ofwel herinneren ze aan het soort rente dat van die percelen uitging. Dat laatste geldt b.v. ook voor een toponiem als *Korenschuld* in Lovendegem.

Klaverbilksken: Akkerland tussen het Vlekstraatje en de Veldstraat. Klaver was een belangrijk groenvoer voor het vee en werd vaak op omheinde percelen of *'bilken'* geteeld.

Korenbilk: Akkerland aan de Tendenstraat tegenover de zijgevel van het huidige klooster. In de Vlaamse dialecten slaat het woord *koren* doorgaans op het gewone broodgraan. In de Vlaamse zandstreek was dat rogge. Op deze bilk zal dus rogge geteeld zijn, ofwel was het een bilk waarop een korenrente rustte.

Raaptuin(tje): Akkerland waarop rapen geteeld werden, palend aan Pamels Kerkweg ten oosten van de Veldstraat. De raap is in onze streken een oud voeder- en industriegewas: de knollen waren een belangrijk voedingsmiddel voor mens en dier en het loof diende als groenvoer voor het vee. Bovendien werd uit raapzaad olie geperst. *Tuin* betekent in de Vlaamse dialecten vanouds 'omheining'. Dit perceel is

dus ook naar die omheining genoemd. De vorm *raeptum* in de eerste twee excerpten is wellicht een verschrijving; in het landboek van 1640 heet dit stuk *het raeptynken* (RAG-U 17, 145v).

Rapierken: Partij akkerland in het zuiden tussen het Goed van Wessegem en de Houtmeers. *Rapier* is een oude Vlaamse benaming voor rapen als veldgewas (De Bo 1892: 792) en voor een stuk land met rapen bezaaid (Joos 1900: 544). Het verkleinsuffix geeft aan dat het hier om een relatief klein perceel gaat.

Roggebedden: Stuk akkerland waarop rogge verbouwd werd, gelegen tussen de huidige Vrekkemstraat en het Bellemdreefken. Het grondwoord wijst erop dat het perceel in bedden geploegd was. Rogge was in onze streek het voornaamste brood-graan.

Tarwebilk 1: Akkerland tussen Pamels Kerkweg en de huidige Rozestraat op de plaats waar de tuin van het vroegere kasteel Snauwaert lag. Tot lang na de middeleeuwen was tarwe in de Vlaamse zandstreek een luxegewas. Toch werd hier al vroeg tarwe verbouwd om het meel te verbakken voor de gegoede kringen. Bij eenvoudige lieden kwam tarwebrood hooguit bij uitzonderlijke feestelijke gelegenheden op tafel. Tarwe werd oorspronkelijk op de vruchtbaarste gronden geteeld op omheinde percelen of *'bilken'*.

Tarwebilk 2: Akkerland ten oosten van de Tendenstraat en ten zuiden van het Tegelstraatje, naast de Wulfput.

Tarwebilk 3: Akkerland aan de Veldstraat en Pamels Kerkweg.

Tarwebilksken 1: Akkerland in het noorden van Pilkem aan de Dambeke en de grens met Knesselare.

Tarwebilksken 2: Akkerland voor de Pietendries aan de Langendam.

Tarwestuk: Groot perceel akkerland ten oosten van het Goed ter Pieten en ten noorden van dat deel van de Wessegemstraat dat nu Blauwgoedstraat heet.

Vitsenbilksken: Perceel iets ten noorden van de kerk aan het Wulfputstraatje. Het woord *vitsen* is in de streektaal de naam voor het voedergewas *wikke*, een op linzen lijkende peulvrucht die als groenvoer wordt geteeld.

Wiedauwbilken: Partij land in het meerscomplex Herisbroek. *Wiedauw* is een westelijk Vlaams dialectwoord voor de *teenwilg*, waarvan de taaie en buigzame twijgen of *wissen* grondstof leverden voor de mandenmakerij. De meervoudsvorm

van dit toponiem wijst erop dat dit land oorspronkelijk uit meerdere *bilken* bestond. Die waren mogelijk omgeven met een haag van *wiedauw*, ofwel waren ze met teenwilgen beplant.

Wortelbilksken: Akkerland in Vrekkem langs het Warikstraatje, waarop wortels geteeld werden, vermoedelijk als voedergewas voor het vee.

(g) naar een reliëfkenmerk

Hoger gelegen landerijen hebben logischerwijze dikwijls de bepaling *hoog* in hun naam. In Ursel hebben we **Hoog Akkerken**, **Hoge Bilk(en)**, **Hoge Bunt**, **Hoge Dijk**, **Hoge Dries**, **Hoge Eke**, **Hoge Gemet**, **Hoogkleit**, **Hoogmeers** en **Hoog Moortelken**.

Het meest gebruikte adjectief voor 'laag' in Urselse toponiemen is *neder*: **Nedere Bilk(sken)**, **Nedermeers**, **Nedermoortelken** en **Nederstuk**.

AKKERLAND

Bergel: Blok akkerland in de Houtmeers ten oosten van de Kortendammedries. *Bergelken* is het verkleinwoord van *berg*. Het is gevormd met het diminutiefsuffix -*el* dat we ook aantreffen in *druppel, bundel* en *wegel*. Toen dit -*el* niet meer als verkleinend werd aangevoeld, voegde men er -*ken* aan toe. Ook **Grote** en **Kleine Bergel** zijn onderdelen van dit blok.

Dal: Akkerland aan de Molenkouter tussen Molenstraatje 1 en Vlekstraatje, ten noorden van de Oude Gentweg.
Voor zover we weten, heeft het woord *dal* in het Nederlands nooit iets anders betekend dan 'laagte, vallei'. De naam lijkt dus doorzichtig, maar is niettemin bevreemdend omdat er op die plaats geen spoor is van enige diepte. Wel ligt het land op een lichte helling naar het zuiden. Zie ook *Daaldries* onder (o) verderop.

Donksken(s): Akkerland aan de Veldstraat ten noorden van Pamels Kerkweg. Voor de betekenis van *donk,* zie 7.1 Kernbestanddelen in terreinnamen.

Egaalken/Egale: Stukken land aan Houtjes Straat op de grens met Zomergem. *Egaal* betekent 'effen'; het terrein is hier inderdaad veel vlakker dan in het hellende gebied ten noorden ervan.

Hoge Bunt: Dit perceel (ook *Droge Mond* genoemd) lag niet bij de andere *bunt*-percelen, maar tussen de Hoge en de Nedere Gentweg in de Kleiten. Het grondwoord verwijst naar de ligging op een voormalige *bunt*, d.i. een moerassige, met biezen

begroeide plek. De bepaling *hoge* beantwoordt aan de geografische situatie, want het land was gelegen op de helling tussen beide straten.

Hoog Moortelken, Neder Moortelken: Land aan de oude Vrekkemstraat. Voor *moortel*, zie 7.2.1 (d).

Neringe: Perceel akkerland tussen de Nedere Gentweg (later Wessegemakkerstraat) en de Wessegemstraat.
Neringe is een samentrekking van *nederinge*, een laagte in het landschap. Daar was inderdaad een lichte verzakking in het terrein.

Panneken: Laag perceeltje land ten westen van Molenstraatje 1 nabij het goed ten Hulle. Voor de betekenis van *panne,* zie 4. Landschappelijke complexen.

Platte Bilk: Niet gelokaliseerde, vlakke bilk aan de Oude Gentweg.

Platte Warik: Perceel akkerland in het complex Warik nabij Oostmolen, aan het zuidelijkste deel van de huidige Vrekkemstraat. Het wordt ook **Grote Warik** genoemd. Zie 4. Landschappelijke complexen.

GRASLAND

Platte Meers: Meers in Herisbroek die vrij plat was.

Zak: Komvormige meers in Herisbroek. Het woord *zak* komt veelvuldig voor in namen voor waterzieke laagten in het terrein.

AKKER- OF GRASLAND

Hoog Drinkwater: Perceeltje op het grondgebied van Wulfsberge, ten noorden palend aan het Tegelstraatje. Waarschijnlijk lag daar een drenkput voor het vee, die *drinkwater* werd geheten en waarvan de naam overging op het omliggende land. De hoogste kavel van dat land werd dan *hoog drinkwater* genoemd. Het land in kwestie ligt inderdaad op een plaats waar het terrein stijgt naar het noorden toe.

(h) naar het uitzicht, de bodemsoort of de bodemgesteldheid

AKKERLAND

Droog Brood: Land aan het Ursels Hoeksken en de Vrekkemstraat. De naam zinspeelt op de armtierige hoedanigheid van de bodem: men kon er noch boter noch beleg voor op de boterham verdienen; wie op dat land aangewezen was voor

zijn levensonderhoud, moest als het ware droog brood eten. Van dezelfde aard zijn toponiemen als *Verloren Kost*, *Broodseinde* en *Broodloos*, namen die in Vlaanderen vaak voorkomen voor armetierige gehuchten, landerijen, bossen, meersen en moerassen.

Hard Bilksken: Ligging onbekend. Het adjectief *hard* verwijst hier naar de hardheid van de bodem, die wellicht moeilijk te bewerken was.

Kleit(je), Kleitbilk(sken), Kleiten: Heel wat percelen tussen het centrum van Ursel en de grens met Knesselare hebben een *kleit*-naam. Naast het enkelvoudige Kleit vinden we in datzelfde gebied ook **Grote** en **Kleine Kleit, Ganzenkleit, Hoogkleit**. Voor de betekenis en de uitspraak van *kleit*, zie 4. Landschappelijke complexen.

Kwade Bilk(sken): Diverse percelen op verscheidene plaatsen. Het adjectief *kwaad*, zoals ook nog in *Kwade Meers* en *Kwaad Rot*, benoemt een veelheid van slechte eigenschappen, o.m. 'schraal, onvruchtbaar', 'vuil, vol onkruid' en 'zwaar, slijkerig en daardoor moeilijk te bewerken'. Het betreft hier dus waarschijnlijk percelen waarvan de bodem niet deugde omdat hij te schraal was, teveel onkruid voortbracht of - waarschijnlijker nog - lastig te bewerken was.

Kwaad Rot: Perceel akkerland aan de Veldstraat, dat deel uitmaakt van een groter geheel waartoe ook **Achterste Rot, Oud Rot** en **Rot 2** behoren. In al deze gevallen verwijst *kwaad* naar de slechte eigenschappen van de grond of naar de moeilijkheden bij het bewerken van het land.

Magere Bilk: Akkerland aan het kruispunt van de Varenstraat en de Heerstraat in het uiterste zuiden van Ursel. De grond was hier blijkbaar niet erg vruchtbaar.

Magere Korenstoppelen: Akkerland van het Goed ter Pieten, bij benadering in de buurt van de Pietendries te lokaliseren. Blijkbaar mager land waarop men de korenstoppels liet staan om ze later in te ploegen.

Moortelbilksken: Perceeltje land aan de Bogaertstraat. Voor *moortel*, zie 7.2.1 (d).

Most: Klein akkercomplex ten oosten van de Rozemolen en ten noorden van de Oude Gentweg. *Most* is een afleiding van het woord *mos* in zijn Middelnederlandse betekenis 'poel, moeras, drassig gebied'. Aan het oude moeraswoord herinneren de Vlaamse dialectwoorden *moos, moze* en *moeze* voor 'modder, slijk'. De huidige toepassing van *mos* op allerlei kleine, schimmelachtige plantjes die op moerassige bodems groeien, is een jongere ontwikkeling. De eind-*t* in *most* is het bekende suffix dat oorspronkelijk de betekenis 'veelheid van' toevoegde aan het grondwoord,

maar later verbleekte tot een louter plaatsaanduidend element. Zie ook *Knokt* onder (b), *Kolkt* en *Vennet* onder (d) hierboven.

Polder: Akkerland langs de Varenstraat. Het woord *polder* slaat in de zandstreek doorgaans op aangeslibde grond van goede kwaliteit. Dit perceel ligt in een drassig gebied.

Ruw Stuk: Moeilijk te lokaliseren stukje akkerland ergens aan de Oude Gentweg. *Ruw* betekent hier onvruchtbaar.

Vettebilken: Uitgestrekt terrein (23 gemeten) aan de Hulslostraat nabij de grens met Adegem, bestaande uit land, *'pastuere'* en veld. *Vet* verwijst wellicht naar de aard van de grond, nl. vettige klei.

Volaarde: Land nabij het Keigat ten noorden van Pamels Kerkweg en ten westen van de Beierwaanstraat. Waarschijnlijk werd op dit perceeltje een soort klei opgedolven die vroeger gebruikt werd bij het vollen, een bewerking van wollen weefsels om ze te vervilten, d.w.z. de vezels tot een dichte, egale massa ineen te werken en ze op die manier min of meer wind- en waterdicht te maken.

Waterbilksken: Perceeltje land aan het kruispunt van de Bogaertstraat en de Nedere Gentweg.
Wellicht zo genoemd omdat het tijdens het natte seizoen geheel of gedeeltelijk onder water stond.

Wild Varkensbilksken: Ligging onbekend. *Wild* moet hier wellicht opgevat worden als 'verwilderd, met onkruid overwoekerd'.

Witte Dries 2: Terrein in Onderdale tussen Pilkemkerkweg en de Oude Gentweg. Het adjectief *wit* verwijst naar de (bleke) kleur van de begroeiing, al is een verband met de familienaam *(De) Witte* niet onmogelijk.

Zand(kouter): Het *Zand*, later ook *Zandkouter* genoemd, is een kouter (zie 7.1 Kernbestanddelen in terreinnamen) op de wijk Berken aan Vrekkemstraat 1, de oude weg van Berken naar Wessegem. De samenstelling van de bodem was hier wat zandiger. Later *Berkense Kouters* genoemd.

Zwembilk: Partij land aan de watergang die van het Rabot aan de Oude Gentweg zuidwaarts naar Bellem vloeit. Onder *zwemgrond*, kortweg ook *zwem*, verstaat men in de Vlaamse dialecten 'grond die door zijn heterogene samenstelling (meestal zandlagen tussen kleilagen) gemakkelijk verschuift bij het bewerken ervan, vooral

bij het delven van sloten of putten' (WVD I, Afl. 1: 68). Dit stuk land, waar een beek doorheen loopt, ligt op zulke onvaste grond.

GRASLAND

Kattenmeers: Groot blok meers (8 gemeten) nabij Zegbroek en Zuidwater, pal ten oosten van de Varenstraat en ten zuiden van de Wessegemstraat/Heukelgemstraat. Later omschreven als *de cattemersch of ettynghe van de ma*[t] (ca. 1700, RAG-U 1, 14r). *De ma*[t] is de gebruikelijke afkorting voor het staatshoofd, de (koninklijke) majesteit.

Het bestanddeel *kat* komt in Vlaanderen vaak voor als bepaling in moeras- en waternamen. Ook in het Meetjesland is het goed vertegenwoordigd. Zo is er sprake van een *Kattenbroek* in Evergem, Lovendegem, Oostwinkel, Ronsele en Zomergem. *Kattenschoot* is de naam van een laaggelegen gebied in Hansbeke, alsook van twee vijvers in Bellem. In Ertvelde heet een moeras *Kattengaver* en in Merendree is er een *Kattengracht*.
De etymologische betekenis van *kat* in laagland- en waternamen is uitvoerig behandeld in het deel over Zomergem in de reeks *Meetjeslandse toponiemen tot 1600* (Mattheeuws-Devos 1997: 131-132), alsook in twee artikelen van M. Devos (Devos 1998 en 2004).

Kort gezegd komt de verklaring hierop neer, dat *kat* in (Zuid-)Nederlandse moeras- en watertoponiemen geen verband houdt met de naam van het bekende dier, maar een vervorming is van een verdwenen woord voor modder of slijk. Dat woord is etymologisch hetzelfde als het Duitse *Katsch*, dat o.m. in de Rijnlandse dialecten een aantal met slijk en modder verwante zaken aanduidt, zoals slijm, snot en bietenpulp. In de Duitse toponymie is het bewaard als *Katschbruch*, de tegenhanger van Vlaams *Kattenbroek*.
Het element *kat* in de genoemde Meetjeslandse toponiemen laat zich dus verklaren als een volksetymologische aanpassing van een 'modder'-woord dat al vroeg uit de gewone woordenschat verdween en daardoor in toponiemen ondoorzichtig geworden was. Omdat het in zijn klankvorm enigszins geleek op de naam van het dier, werd het daaraan gelijk gemaakt. Van dat verdwenen woord zijn er in de Meetjeslandse toponymie nog vormen overgeleverd die dichter aansluiten bij de oorspronkelijke etymologische gedaante, zoals *kaat(s)-* in *Kaat(s)schoot* (Aalter) en *caetsbrouc* (1337) in Eeklo.

De interpretatie van *kat-* als slijk- of moerasnaam wordt alvast bevestigd door de topografische situatie van de Urselse *kat*-namen: *Kattenput, Kattenmeers* en *Kattenbosselken* liggen alledrie op moerassige grond.

Kwade Meers: Meers achter het Goed ter Pieten. *Zie* ook *Kwade Bilk(sken)* hierboven.

Vorte Lijne: Klein perceel ten zuiden van de oude Vrekkemstraat in Herisbroek. *Vort* is het Vlaamse dialectwoord voor *rot.* In de landbouwwoordenschat en de toponymie duidt het drassige bodems aan.

Vorte Meers: Meers in het complex Houtmeers. *Vort*, een dialectwoord voor *rot*, betekent 'erg waterziek'.

(i) naar de dieren die er huisden

AKKERLAND

Ganzenkleit: Land ten zuiden van de Oude Gentweg en ten westen van de Bogaertstraat in het *Kleit*-complex, waar vaak wilde ganzen neerstreken. Vroeger werden die gevangen voor de consumptie.

Spreeuwenbilksken: Land op de hoek van de Onderdalestraat en de Bogaertstraat. Genoemd naar spreeuwen die er geregeld neerstreken en mogelijk ook met netten gevangen werden.

Varkensbilk: Omsloten perceel land, pal ten westen van het Goed van Wessegem, waarop vroeger wellicht varkens mochten grazen.

Vossenhol 1: Perceel akkerland aan de splitsing van de Bogaertstraat en de Wessegemstraat/Heukelgemstraat, zoals blijkt uit een jonger excerpt: *twee ghemeten lants ghenaempt den Vossenhole, oost de Boghaertstraete, suyt Heuckelghemstraete naer Vreckem* (1701, RAG-U 1, 15r). Er komen in het Meetjesland nogal wat *Vossenholen* voor, een bewijs dat Reintje goed vertegenwoordigd was in de fauna van onze streek.

Vossenhol 2: Grote partij akkerland aan het Goed van Velkegem, ten zuiden van de Oude Gentweg en ten oosten van de huidige Berkenstraat.

GRASLAND

Kraaienbroek: Niet exact te lokaliseren meersgebied ten zuiden van de oude Vrekkemstraat, waar veel kraaien huisden. Eén van de meersen uit dat complex heet **Kraaienbroekmeers.**

(j) naar de functie of de bestemming

AKKERLAND

Plantsoenbilk: Akkerland in Onderdale tussen Pilkemkerkweg/Onderdalestraat en de Oude Gentweg. *Plantsoen* betekent oorspronkelijk 'takje, scheut, stek, poot', later ook 'aanplant', meer bepaald van stekken om wortel te schieten en daarna uitgeplant te worden.

Pootstuk: Twee partijen land ten zuiden van de Rozekouter. *Poten* betekent 'takjes, stekken, scheutjes in de grond steken om ze wortel te laten schieten'. Een *pootstuk* is dus net zoals een plantsoenbilk een perceel waarop of waarrond jonge bomen aangeplant zijn. Toch is het ook mogelijk dat dit akkerland genoemd is naar iemand die *Poot* of *Van der Poten* heette.

Zwijnsbilk(sken): Vierkant bilkje akkerland nabij de Zwijnsmeers.

GRASLAND

Maaibilk(sken): Perceel ten zuiden van de Rozekouter, oorspronkelijk een omheinde hooiweide, na 1600 akkerland geworden.

Maaigras: Perceel aan de Briel tussen de Tendenstraat en het Wulfputstraatje, oorspronkelijk een hooiweide, maar in de 17e eeuw mogelijk in akkerland omgezet. De bronnen spreken van een *'onbehuusde hofstede'* op die plaats, wat erop wijst dat daar ooit een woning stond.

Zwijnsmeers: Blok grasland in het gebied dat Zuidwater of Zegbroek heette, tussen de huidige Vrekkemstraat en de Varenstraat en tussen de Saluinstraat en het Hoeksken. Op deze meers, die gezien zijn ligging drassig moet zijn geweest, werden varkens gehouden. Het terrein was niet noodzakelijk omheind, want in de middeleeuwen liepen varkens vaak vrij rond.

AKKER- OF GRASLAND

Kalverbilk(sk)en: Land op diverse plaatsen. **Kalverbilk 1, 2** en **3** en **Kalverbilksken 1** lagen op Wulfsberge aan het Vlekstraatje ten westen van de Veldstraat. **Kalverbilk 4** lag aan de Heerstraat ten zuiden van de Houtmeers en **Kalverbilk 5** iets ten noorden daarvan nabij de Dries aan de grens met Aalter. De **Grote** en **Kleine Kalverbilk** lagen naast elkaar aan de oostkant van de huidige Schaperstraat. **Kalverbilksken 2** lag in Beierwane aan de grens met Zomergem.

Oorspronkelijk waren al die percelen omheinde graasweiden voor jong rundvee. Zulke weiden lagen meestal dicht bij de boerderij. In de 16e en 17e eeuw blijken bijna al deze bilken in akkerland te zijn omgezet.

Paardenbilk(en): Dit toponiem treffen we op verscheidene plaatsen aan. **Paardenbilk 1** ligt helemaal in het westen nabij het Goed ter Pieten. **Paardenbilk 2** ligt in het oosten tussen Pamels Kerkweg en het Goed van Velkegem. **Paardenbilk(en) 3** vinden we aan de oostkant van de Hendelstraat tussen de Briel en het Tegelstraatje. **Paardenbilk 4** ligt ten oosten van de Bunt tussen de Rozekouter en de oude Vrekkemstraat. De **Paardenbilken 1** liggen ten oosten van de Veldstraat net onder het Vangstraatje. De **Paardenbilken 2** moeten ergens in het noorden in het 'veld' te vinden zijn, waarschijnlijk bij het oude Drongengoed.
Paarden waren een kostbaar goed en werden meestal in omheinde weiden te grazen gezet. De meeste van onze *'paardenbilken'* blijken ten tijde van onze bronnen al akkerland te zijn geworden.

(k) naar de uitgestrektheid of de (relatieve) grootte

De *absolute* grootte werd in Ursel gemeten in oude Gentse of Brugse maat. De vierkante **roede** was ca. 289 m^2 groot (Van Lantschoot, 1884: 7 & 37). Honderd roeden vormden een **lijn**, drie lijnen (300 roeden) een **gemet**, drie gemeten (900 roeden) een **bunder**.

Voor de *relatieve* grootte gebruikte men voorbepalende woorden zoals *groot* en *klein*, een enkele keer ook *meeste* en *minste*.

Naar *absolute* grootte vinden we **Achthonderd Roeden, Vierhonderd Roeden, Vijfhonderd Roeden, Lijne, Lijntje, Twee Lijnen, Vier Lijnen, Zeven Lijnen, Gemet, Half Gemet, Hoog Gemet, Lang Gemet, Dertien Gemeten, Twee Gemeten, Elf Gemeten, Vier Gemeten, Vijf Gemeten, Zes Gemeten, Zestien Gemeten, Zeven Gemeten, Bunder, Bunderbilk, Bunderken, Bunderstuk, Half Bunder**.

Naar *relatieve* grootte treffen we de volgende percelen aan:
Grote Beloken Stede, Grote Bergel, Grote Bilk, Grote Boekweitbilk, Grote Brouwersbilk, Groot Bunder, Grote Bunderbilk, Grote Bunt, Grote Donkput, Grote Egale, Grote Elsblok, Grote Foreest(bilk), Grote Gentwegbilk, Grote Haak, Grote Kalverbilk, Grote Kernaart, Grote Kleit(bilk), Grote Kromme Hoek, Grote Lange Bilk, Groot Matolf, Grote Meers, Grote Parmentiersbilk, Grote Robilk, Grote Schepper, Grote Schiethage, Grote Stede, Grote Steeland, Groot Stuk, Grote Twee Gemeten, Grote Vang, Grote Varent, Grote Vrouwenbilk, Grote Warik, Grote Wedage, Groot Zwaard, Grote Zwembilk.

Kleine Bergel, Klein Bijlken, Klein Boekweitbilksken, Klein Brouwerijbilksken, Kleine Brouwersbilk, Klein Bunder, Kleine Bunderbilk, Klein Donkputje, Kleine Doornhage, Kleine Elsblok, Kleine Foreestbilk, Klein Goosken, Kleine Haak, Klein Hoeksken, Kleine Kalverbilk, Kleine Kernaart, Kleine Kleit, Klein Lang Bilksken, Klein Matolf, Klein Meerselken, Klein Panneken, Klein Potstuk, Klein Schepperken, Kleine Schiethage, Kleine Sint-Joris, Kleine Steeland, Klein Valhek, Klein Volckaertsdal, Kleine Warik, Kleine Wedage, Klein Zwaard.

Broeklijntje: Perceeltje meersland in Onderdale, ter grootte van één lijn of honderd roeden.

Halve Bilk: Naam voor verschillende percelen op diverse plaatsen, vooral in het zuiden van Ursel, waar de grond het vruchtbaarst was. Het gaat hier telkens om de helft van een voormalige bilk, die in twee delen van (ongeveer) gelijke grootte is verdeeld, hetzij na een erfenisprocedure waarbij twee kinderen elk de helft krijgen, hetzij omdat de helft aan een ander is verkocht. Ook het **Half Voordeken** kwam op die manier aan zijn naam.

Meeste & Minste Kernaart: twee percelen van de voorheen onverdeelde *Kernaart* ten noorden van de Onderdalekerkweg, waarvan het eerste ook *Grote* en het tweede ook *Kleine Kernaart* wordt genoemd. *Meeste* en *minste* betekenen in de oudere taal resp. 'grootste' en 'kleinste'.

Mekelakker: Percelen akkerland ten zuiden van Mijnheer van Praets Molenweg (nu Nederstraat) tussen de Kapelstraat en de weg naar Oostmolen. *Mekel* is een Middelnederlands woord dat 'groot' betekent. Het komt o.m. voor in Jacob van Maerlants *Spieghel Historiael* en in het Reinaertverhaal, waar telkens sprake is van een *'mekel here*'. Een variant van hetzelfde woord is *michel*, zoals in de plaatsnaam *Michelbeke*, dat letterlijk 'grote beek' betekent.

(l) naar het juridische statuut

Bijleve 1: Perceel akkerland aan de grens met Knesselare nabij Mesvoorde. *Bijleve* of *bijlevinge* betekent in het Middelnederlands 'levenslang vruchtgebruik' (Stallaert, 1890-1977: 247), meer bepaald het recht van een weduwe op de bezittingen van haar overleden echtgenoot. In een erfenisdocument uit 1557 vinden we *besonders de moedere huer bylevynghe* en in een ander uit het midden van de 17e eeuw: *an desen caevel behaut N syn bijleve*.

Bijleve 2: Perceel akkerland ten zuiden van het huidige Hoeksken en ten oosten van de Varenstraat.

Kapoentje: Perceeltje akkerland op de grens met Zomergem ten noorden van de Oude Gentweg. Op dat land rustte een zogenaamde kapoenrente, d.i. een belasting in natura, bestaande uit één of meer *kapoenen* of gesneden hanen die door de gebruiker jaarlijks aan de eigenaar of heer geleverd moesten worden. In het renteboek van Ursel, Wessegem etc. lezen we: *Rente vanden huusbrieve van wesseghem ... Pieter eekaert 2 capoens* (1431, ARA-RK 45406, 9r).

Leen(tje): Op diverse plaatsen lagen percelen land en bos die onder het leenstelsel vielen. Een *leen* kon gehouden worden van een plaatselijk leenhof, maar evengoed van een leenhof dat op een andere parochie lag. Zo waren er in Ursel lenen die afhingen van het Land van de Woestijne en had Wessegem (Ursel 't Gentse) ook lenen in Gent, Wondelgem en Eine. Ook **Leenakkerken**, **Eerste** en **Tweede Leenbilk** en **Leenstuk** verwijzen naar land dat in leen gehouden werd. Soms wordt de leenhouder vermeld, zoals in **Pieter 's Brabanters Leen**. Zie ook 2. Feodale structuren.

Voorkoop: Akkerland ten noorden van de Heukelgemstraat nabij de Bogaertstraat, waarop een recht van voorkoop rustte. Het voorkooprecht behelst dat iemand het recht heeft vóór alle andere gegadigden een bod te doen (Stallaert, 1890-1977: 652).

(m) naar een anekdote

Dure Koop: Land ten zuiden van de Rozekouter nabij de huidige Vrekkemstraat. De naam komt courant voor in de toponymie, nl. voor grond waar ooit een te hoge prijs voor betaald werd. De opbrengst van de grond stond niet in verhouding tot de som die ervoor werd neergeteld.

Strijmeers: Wellicht hetzelfde als **Jan/Hansken Strijmeersch' Veld** aan de grens met Oostwinkel. *Strij(d)*, de stam van het werkwoord *strij(d)en*, komt vaak voor als bepalend bestanddeel in namen van percelen waarover ooit strijd of betwisting is geweest, meestal onder erfgenamen.

Strijwee: Perceel ten oosten van Molenstraatje 2 en ten zuiden van de Oude Gentweg, dat ooit het voorwerp van een betwisting was.

(n) andere motieven

Berrendonk(t): Stuk akkerland in het uiterste zuidoosten aan de grens met Bellem. De naam sloeg oorspronkelijk op een groter gebied met de naam *Berrendonk* aan beide kanten van de parochiegrens tussen Ursel en Bellem. Het gaat om een *'donk'* of zandige hoogte in een moerassige omgeving, die in cultuur werd gebracht door

het afbranden van de wilde vegetatie. Het eerste deel is immers de stam van het werkwoord *bernen*, een oude variant van het huidige werkwoord *branden*. Voor het bestanddeel *donk*, zie 8.1 Kernbestanddelen in hoogtenamen.

Getérdeken: Twee percelen land ten noorden van de Oude Gentweg bijna aan de grens met Zomergem. *Geterde* is met het voorvoegsel *ge-* afgeleid van het werkwoord *terden*, dat zelf door metathesis uit *treden* ontstond. *Terden*, in het plaatselijke dialect *terten*, betekent 'stappen, treden, trappen'. Onder *geterde* verstaat men 'datgene waarop men treedt, stapt, trapt', waaruit zich verschillende concrete toepassingen ontwikkelden, o.m. op de voettreden van een weefgetouw (De Bo: 332) en op een druk betreden pad. Wellicht liep een dergelijk pad langs of over het hier bedoelde land. Of werd de bodem hier ooit al trappend of tredend geëffend?

Naakt: Akkerland nabij de Kolk(t); in het zuiden grensde het aan de (Gentse) Heerweg. De naam is de gesubstantiveerde vorm van het adjectief *naakt*, dat 'kaal, onbedekt' betekent en met betrekking tot het landschap 'bloot, kaal, zonder plantengroei of althans zonder bomen' (WNT IX i.v. Naakt). In veel Vlaamse dialecten, waaronder die van het Meetjesland, spreekt men tegenwoordig van *blak*, b.v. *blak en bloot, 't blakke veld*, waaruit dan weer het substantief *blakte* is gevormd, geen onbekende in de toponymie.

Opstal: Stukje akkerland tussen Vrekkemstraat 1 en de Heerstraat en tussen de weg van Urseldorp naar Oostmolen (Vrekkemstraat 3) en het Bellemdreefken.
Opstal komt veelvuldig voor als toponiem, ook in het Meetjesland. Etymologisch is het gevormd uit het bijwoord *op* en een afleiding uit de stam van het werkwoord *stellen* 'zetten, plaatsen'. De basisbetekenis is dus 'wat ergens opgesteld staat' en vandaar ook 'plaats waar iets *gesteld* of gezet wordt'. Daaruit heeft zich een brede waaier van concrete toepassingen ontwikkeld, waartussen het onderlinge verband niet altijd duidelijk is. Zo is *opstal* in de historische woordenboeken o.m. geattesteerd voor 'alles wat boven op een stuk grond gebouwd, geplaatst, geplant is', maar ook voor 'onbebouwde grond, open terrein', 'open ruimte aan een water', 'gemeenschappelijke weide' en 'dorps- of gehuchtplein'. In Holland schijnt het ooit de naam te zijn geweest van een soort cijns of pacht, rustend op een eigendom.

Wat het woord in het westelijk Vlaams betekende, is onzeker. Gysseling geeft voor Oost-Vlaanderen de betekenis 'oplopende berm aan (vooral gegraven) waterlopen' (1978: 22). Elders in Vlaanderen kan een *'opstal'* volgens Gysseling (1981: 77) ook een gemene weide zijn.

Oude Dijk: Toponiem in Berken nabij 't Zand. Of het om akker- of grasland gaat, dan wel over een 'dijk', blijkt niet uit de excerpten. Het woord *dijk* betekent normaal 'dam', maar in het West-Vlaams ook 'gracht'. Mogelijk kwam die laatste betekenis

in vroegere tijden ook voor in de Meetjeslandse dialecten. Zo kan die *Oude Dijk* een sloot zijn geweest die naar de waterloop tussen het Rabot en Bellem liep.

Paardenbos: Dit perceel - vroeger bos, daarna akkerland - ligt ten westen van de weg Ursel-Oostmolen en ten noorden van het huidige Hoeksken. Het grondwoord verwijst naar de vroegere toestand, nl. bos. De bepaling *paarden-* slaat niet op dat bos, want anders dan b.v. varkens graasden paarden niet in bossen. Waarschijnlijker is dat op een gerooid stuk van dat bos eerst een weide voor paarden werd aangelegd, die later tot akkerland werd gemaakt.

Schiethage/Schijthage: Naam van een achttal percelen akkerland die bijna alle op het grondgebied van de heerlijkheid Wulfsberge liggen ten westen van de Kerkstraat (nu Eekloseweg), ongeveer vanaf de Schaperstraat tot aan de Hulle. *Schijthaag* komt meer voor in het Meetjesland, nl. in Evergem, Knesselare, Lovendegem en Zomergem; verder vinden we *Schijtakker* in Evergem, Lovendegem en Waarschoot.

Andries (1993: 63) verbindt het eerste deel van het Lovendegemse toponiem met de stam van het werkwoord *schijten* 'zich ontlasten' en vermoedt dat voorbijgangers het langs de bedoelde haag niet zo nauw namen met de elementaire regels van de hygiëne. Lindemans daarentegen ziet in *schijthaag* een volksetymologie van *scheidhaag* 'haag die iets begrenst'. Die laatste verklaring lijkt voor de Urselse *Schijthagen* het waarschijnlijkst, gezien de schrijfwijze van de naam in onze bronnen. Daar wordt de klinker van het eerste deel bijna altijd *ie* gespeld, een lettercombinatie die in het oude schrift niet gebruikt werd voor de lange *î* in de Middelnederlandse voorloper van het huidige *schijten* - die werd *i, ij* of *y* gespeld - en nog veel minder voor de tweeklank die daar later uit ontstond in Brabant en Oost-Vlaanderen. Het teken werd wél gebruikt voor de *ie* in woorden als *riet, zien* en *rieken*, die een andere etymologische oorsprong heeft en in het westelijke Vlaams al vroeg evolueerde tot een tweeklank, nog bewaard in de huidige West-Vlaamse uitspraak *rieët, zieën* en *rieëken*. In het Oost-Vlaams is die klank naderhand weer verkort, mogelijk ook omdat hij daar dreigde samen te vallen met de gesloten realisatie van *ei* uit Westgermaanse *ae* in b.v. *been, deel* en *zeep.*

We hebben dus goede redenen om aan te nemen dat achter de spellingvorm *schiet-* een uitspraak *schieët* schuil gaat, en dat is precies hoe in de Meetjeslandse dialecten de *ei* van *scheiden, geit, been, zeep* en dergelijke uitgesproken wordt. De zeldzame vormen met *ij* en *y* wijzen dan vermoedelijk op de volksetymologische herinterpretatie waar Lindemans het over heeft.

Schone Stede: Akkerland ten noorden van Houtjes Straatje. Of het begrip 'schoon' op het land slaat, dan wel op de hoeve die er misschien gestaan heeft, is niet meer aan te tonen.

Schootje/Schuitje: Perceeltje akkerland nabij de Warikmeers, tegenover Daantjes Brugge en ten westen van de Varenstraat, even ten zuiden van het kruispunt met het (huidige) Hoeksken. Het partijtje ligt iets hoger dan de aanpalende Houtmeers. In het midden van de 16e eeuw heet het *Schootje,* een eeuw later - na tientallen jaren van godsdiensttroebelen en invallen van vrijbuiters - is het volksetymologisch vervormd tot *Schuitje*. Voor de betekenis van *schoot*, zie 8.1 Kernbestanddelen in hoogtenamen.

Schortje: Perceeltje akkerland op Wesseghem (Ursel 't Gentse). Voor nadere lokalisering laten de bronnen ons in de steek. Misschien een volksetymologische vervorming van *Schootje*. Of was het een perceeltje van een schortje groot? Een klein stukje land wordt in het West-Vlaams nog altijd een *schort* of een *schortje* genoemd (WVD I, Afl. 1: 184).

Verberrende Stede: Twee percelen land, het ene ten westen van het Warikstraatje, het tweede ten oosten van de Veldstraat. *Verbernen* is het Middelnederlandse woord voor 'verbranden'. Op beide percelen zal een *(hof)stede* gestaan hebben die afgebrand is.

(o) benoemingsmotief onzeker

Aanhechtje: Klein perceeltje ten zuiden van de oude Vrekkemstraat aan een bocht van een beek in Haamsdonk. *Aanhechten* betekent 'verbinden met, toevoegen aan'. Is dit stukje land aan een groter stuk of een complex gehecht, of zag het eruit als een aanhangsel aan een ander perceel?

Alsmeers: Alleen bekend uit een document uit 1255. Of *als* hier de schriftelijke weergave is van de open uitspraak van de boomnaam *els*, is onzeker. In bevestigend geval was die meers met elzen beplant of omgeven.

Bleekstede: Perceeltje in Onderdale, mogelijk een plaats waar het vlas te bleken werd gelegd ofwel genoemd naar een persoon die *(De) Bleecker* heette. Of er enig verband is met de Bleekhul in dezelfde buurt, is vooralsnog niet duidelijk.

Bleuzaard, Bleuzegaard, Bleuzekaard. Naam van drie percelen die helemaal niet aan elkaar palen. Een eerste *Bleuzaard* ligt in Wessegem tussen de Nedere en de Hoge Gentweg; een tweede ligt oostelijker, tussen de Onderdalestraat en de Oude Gentweg (nu Urselseweg); de derde langs het Bellemstraatje tussen de oude Vrekkemstraat en de Heerstraat.
Alle drie de namen houden wellicht verband met het werkwoord *bleuzen,* de westelijke vorm van *blozen* (vergelijk Vlaams *weunen* voor 'wonen', *zeune* voor 'zoon' en *geute* voor 'goot'), dat in de vaktaal van de landbouwer gezegd wordt van

vers omgeploegde grond die bij het drogen in de zon een witachtige schijn of glans gaat vertonen (WVD I, Afl. 1: 83). *Bleuzaard* laat zich interpreteren als een afleiding van de stam van *bleuzen* met het suffix *-aard,* dat in de gewone woordenschat net zoals *–erik* vooral denigrerende persoonsnamen vormt (gierigaard, lelijkaard, geniepigaard) en in de toponymie personifiërend wordt gebruikt, ook meestal in namen met een ongunstige bijklank. Zo heten percelen die te droog zijn in Vlaanderen soms *Droogaard* en moeilijk te bewerken grond *Taaiaard.* Of ook *Bleuzaard* geringschattend klonk, weten we niet, maar goed mogelijk is dat het perceel in kwestie te snel en te sterk opdroogde, zodat de grond barsten ging vertonen.

Bleuzegaard moet misschien als *bleuzig-aard* worden opgevat, een afleiding van het uit *bleuzen* gevormde bijvoeglijk naamwoord *bleuzig,* met dezelfde negatieve lading. Daarvan is *Bleuzekaard* dan mogelijk een vervorming. Of het toponiem **Bleuzens** ook in het hier behandelde groepje thuishoort, is onzeker.

Bogaert: Land op het grondgebied van de heerlijkheid Wulfsberge ten noorden van Pamels Kerkweg. Waarschijnlijk is het genoemd naar een nabijgelegen boomgaard of is het zelf ooit een boomgaard geweest. Maar een verwijzing naar een persoon die *Bogaert* of *(Van den) Bogaert* heette, is evenzeer mogelijk.

Bogaertstuk: Land ten westen van Urselkerk en ten noorden van de weg naar Onderdale. Uit onze excerpten is niet op te maken of dit perceel nabij een boomgaard lag of op het terrein van een voormalige boomgaard, dan wel of het toebehoorde aan iemand die *Bogaert* of *(Van den) Bogaert* heette.

Bruine Bilk: Akkerland aan het Warikstraatje niet ver van Oostmolen. Misschien verwijst het adjectief naar de opvallend bruine kleur van de bodem, maar het kan ook genoemd zijn naar zijn eigenaar of pachter, ene *(De) Bruyne*. Hetzelfde geldt voor het niet gelokaliseerde **Bruin Stuk**.

Bruine Gracht: Twee percelen akkerland nabij het kruispunt van Molenstraatje 2 en de Oude Gentweg (zie *Bruine Bilk*).

Bruine Meers: land bij het Goed van Velkegem, ooit meers geweest.

Daaldries: Akkerland nabij het Goed van Velkegem tussen de Oude Gentweg en Pamels Kerkweg.
Het is niet duidelijk of deze *dries*-naam met het woord *dal* te maken heeft of met de familienaam *Van den Daele*. Omdat het op een hellend terrein ligt dat van het Keigat en Beierwane afzakt naar het zuiden, is de betekenis 'laagte' niet onmogelijk, maar van een komgebied is op die plaats geen sprake. Voor de betekenis van *dries*, zie 3. Wijken en gehuchten.

Dammemeers: Meers (?) ten westen van de kerk in de richting van Onderdale, genoemd naar een dam in een kleine beek of naar ene *(Van) Damme*.

Dode Man: Akkerland aan de Nedere Gentweg ten noorden van het Goed van Wessegem. *Dode Man* komt meermaals voor in de Vlaamse toponymie, maar een sluitende verklaring ervoor is niet beschikbaar. Devos (1992: 44) stelt vast dat er in het Meetjesland heel wat namen van vijvers het element *-man* bevatten, o.a. de *Molenman* en de *Platte Magerman* in Aalter. Hier echter hebben we met een akkernaam te maken en op de bodemkaart is op die plaats ook geen spoor van een komgrond te vinden. Zinspeelt de naam op een anekdote en is daar ooit iemand (schielijk) overleden?

Droge Mond: Andere naam voor de Hoge Bunt tussen de Urselseweg en de Middelweg op het Kleit-complex. Een zonderlinge naam, die we in de toponymie nergens anders terugvinden. Misschien is het een speelse vervorming van de oorspronkelijke naam van dit perceel, nl. *Hoge Bunt*, dat wellicht niet toevallig hetzelfde accentpatroon heeft. De stap van een ondoorzichtig geworden *bunt* naar *mond* is niet zo groot; de lipmedeklinkers *m* en *b* wisselen gemakkelijk. Zo zegt men in het West-Vlaams *besanden* uit *mishanden*. Het oorspronkelijke adjectief *hoog* kon gemakkelijk vervangen worden door *droog*, zoals in de courante uitdrukking *hoog en droog*.

Een volksetymologische aanpassing van het weinig zeggende *hoge bunt* naar het wél zinvolle *droge mond* zal ook niet veel voeten in de aarde gehad hebben. Dat *droog* tevens op een bodemkenmerk van dit kleiige perceel zinspeelt, is niet zeker, maar ook niet onmogelijk. De bovenlaag van kleigrond wordt immers in de felle zon kurkdroog.

Duinenstukskens: Twee stukken akker- of grasland aan de grens met Zomergem en palend aan de Hoetselstraat. Heinde en verre zijn daar geen duinen te bespeuren. Waren ze ooit eigendom van de abdij Ten Duinen? Of van iemand die *(Van) Duin* of *Verduyn* heette? Die laatste familienaam is vandaag heel courant in West-Vlaanderen en komt ook sporadisch in het Meetjesland voor.

Engelbilk: Bilk genoemd naar een van de twee herbergen die *Engel* heetten. Hij paalde echter aan geen van beide, want volgens ons excerpt ligt hij ten noorden van de kerk, terwijl de twee *Engel*s respectievelijk ten zuiden en ten zuidwesten daarvan lagen.

Gent(s)bilk: Akkerland (?) aan de Wessegemstraat (nu Blauwgoedstraat) tussen het Goed van Wessegem en het Goed ter Pieten. Kreeg de bilk die naam omdat hij aan de grens van Ursel ’t Gentse lag, of behoorde hij toe aan ene *De Gent* of *Van Gent?*

Goed te Berhout: Naam van vier percelen (samen ruim zes gemeten) tussen de Brugstraat (nu Veldkruisstraat) en het Tegelstraatje.
Of de voorbepaling *goed* verwijst naar een voormalige hoeve dan wel enkel naar grondbezit, valt niet uit te maken. In ieder geval zijn er op die plaats geen sporen van vroegere bewoning te vinden. Wat ook de historische toedracht mag zijn, het *'goed'* in kwestie lijkt genoemd naar zijn ligging op of nabij een plaats met de naam *Berhout*. In oorsprong moet dat een bosnaam geweest zijn met als grondwoord het Middelnederlandse *hout* en met hetzelfde bepalende bestanddeel als in *Beernem, Beerschot, Beersel, Beert* en *Beervelde*. Het is afkomstig van het Germaanse *birnu*, dat 'beer of op beer gelijkende modder' betekent. Ook al ligt het bedoelde goed in Ursel op een wat hoger terrein, toch kan de nabijheid van de Jabbeke op drassige grond wijzen. *Berhout* komt in Ursel als familienaam al in 1574 voor (*Cornelis beraudt/berrout*, SAG-28/72/305, 5r/11v).

Haasakker: Land tussen Molenstraatje 2 en de Veldstraat (nu Berkenstraat) langs de waterloop die van het Rabotje naar Bellem vloeit. Het is mogelijk dat er op die akker opvallend veel hazen te zien waren. Maar aan de andere kant weten we dat Lodewijk de Haze, bastaardzoon van Lodewijk van Male, in het bezit kwam van Wessegem (Moelaert, 1973: 227) nadat de vorige eigenaar, ene Gerard de Moor, veroordeeld en verbannen was wegens moord (Verstraete, 1954: 80). In een charter uit 1381 lezen we ook: *Wij ... scepenen mijns Heeren s'Hasen in Ursele* (De Flou V, 494).

Haasbilk: Partijtje land in Onderdale ten noorden van de Onderdalestraat of Pilkemkerkweg net ten zuiden van het Hazenkotbosje. Zaten daar veel hazen? Of geldt ook hier de vraag: was iemand met familienaam *(de) Hase* eigenaar ervan?

Hondenkot: Niet gelokaliseerd akkerland. *Hondenkot* is algemeen Vlaams voor 'hondenhok', maar hondenhokken stonden niet op akkers. Paalde dat perceel misschien aan een boerenerf of lag het pal achter het hondenhok? Of moeten we hier denken aan een enigszins denigrerende naam voor een schamele woning en zinspeelt het eerste deel op een familie *De Hond* of *Dhont* die daar woonde?

Hoveken: Benaming voor zeven percelen op diverse plaatsen. De naam kan zinspelen op de ligging nabij een *hof* in de zin van 'hoeve' of op een plek waar ooit een hofstede stond. Het kan ook op percelen slaan die vroeger moestuin waren; die wordt in de Vlaamse dialecten behalve *lochting* ook courant de *hof* genoemd.

Kaarspanne: Een van de percelen op het akkercomplex Panne aan de grens met Zomergem.
Het eerste deel kan een wisselvorm zijn van *kaats*, een woord voor 'slijk', dat we ook in de samenstellingen met *katte-* vermoeden en dat volksetymologisch werd aange-

past aan de plaatselijke vorm *'keerse'* van het woord *kaars*. Zie ook *Kattenmeers* onder 7.2.1 (h). Als dat klopt, was dit perceel wellicht een erg modderige kavel. De samenstelling kan ook een speelse uitbreiding zijn van de al bestaande naam *Panne*; een kaarsenpan was immers een dagelijks gebruiksvoorwerp in vroegere tijden. Ten slotte verwijst het eerste deel mogelijk naar de eigenaar of pachter, iemand met de naam *Keers(e)*, oorspronkelijk een beroepsbijnaam voor de kaarsengieter. In die laatste veronderstelling moet *Kaarspanne* worden opgevat als 'perceel in de *Panne*, toebehorend aan ene *Keers(e)*'.

Kernaart: Akkerland ten noorden van Onderdalekerkweg.
De betekenis van dit toponiem is duister. Theoretisch kan het samengesteld zijn met het veel voorkomende bestanddeel *-aard*, dat in de Vlaamse toponymie zowel 'weide' kan betekenen (zoals in *Zwijnaarde*) als 'aanlegplaats voor boten' (zoals in *Oudenaarde*). Die tweede betekenis lijkt hier uitgesloten, aangezien er ter plaats geen bevaarbare beek te vinden is. Maar ook in de veronderstelling dat *-aard* op grasland slaat, valt geen plausibele omschrijving voor de samenstelling te geven, omdat ons van het eerste deel *kern-* geen enkele betekenis bekend is die met een of ander onderscheidend kenmerk van een weide verbonden kan worden. Dat de naam in zijn geheel een vervorming zou zijn van de familienaam *Ge(i)rnaert*, afkomstig van de Germaanse voornaam *Gernhard*, is al evenmin geloofwaardig. De overgang van *g-* naar *k-* ligt immers niet voor de hand; het omgekeerde zou beter passen in het klanksysteem van het Urselse dialect.

Keukenmeers: Meers van het Goed ter Pieten. *Keuken* is geen courant bestanddeel in de Vlaamse toponymie. In het Meetjesland vinden we verder enkel nog het *Goed ter Koude Keuken* in Waarschoot. Werd deze meers zo genoemd omdat naar zijn ligging dicht bij de boerenwoonst? Weinig waarschijnlijk, want noch in de gewone woordenschat noch in de toponymie worden huisweiden benoemd met voorbepalend *keuken*. Of was het een meers waar keukenkruiden groeiden en geplukt werden? Schuilt achter dit toponiem misschien een familienaam *(Van der) Keuken*, in oorsprong een beroepsbenaming van de kok, door Debrabandere (2003: 681) geattesteerd in oude Gentse en Oostendse bronnen.

Kleppe: Partijtje aan de Veldstraat nabij het kruispunt met het Tegelstraatje en het Vangstraatje.
Een *kleppe* is een ratel, die door melaatsen werd gebruikt om hun nadering aan te kondigen; het Urselse **Ziekhuizeken** (1148) lag daar in de buurt (zie 6.4 Andere gebouwen). *'Kleppe'* heette ook de ratelaar die de laatste dagen voor Pasen, omdat de klokken toen niet geluid mochten worden, de mensen naar de kerkdienst opriep. *Cleppe* is ten slotte ook een familienaam die eeuwen geleden al in Ursel voorkwam. Hij ontstond als beroepsbijnaam van de klokkenluider en de omroeper. Waarschijnlijk werd *kleppe* ook als spotnaam gebruikt voor babbelzieke personen.

Klinkaartbilk: Akkerland (?) in het complex Klinkaart of genoemd naar ene *Clinckaert.*

Kortendammedries: Meers (?) of magere akker bij Kortendamme. Of was het de naam van een pleintje op de wijk Kortendamme?

Krage: Grote rechthoekige partij akkerland op de zuidkant van de Kapelstraat, even ten westen van de Kapel te Middewege.
Een *krage* was een (polder)dijk (Stallaert 2: 108). De Flou (622) geeft *Crage* voor een dijk te IJzendijke en *Craege dijck* voor *'eenen dyck ofte craege jeghens de waterynghe van Moerkerke'* te Damme. In de buurt van onze *Krage* is er echter geen sprake van een waterloop. Wel ligt hij in de onmiddellijke buurt van het aanzienlijk lager gelegen complex Zegbroek. Werd dat perceel vanwege zijn hogere ligging misschien beschouwd als een dam tegen het water dat in het natte seizoen op dat broek bleef staan? Of is de naam gegeven op grond van gelijkenis met de kraag van enig kledingsstuk? Daarvan zijn echter in de toponymie geen analoge gevallen te vinden. De oudere betekenis van *kraag,* nl. 'keel', zoals nog in uitdrukkingen als *iets in zijn kraag slaan* 'opeten, doorslikken', *zijn kraag vullen* 'zich zat eten of drinken', lijkt ons hier helemaal uitgesloten.

Krekelbilk: Akkerland aan de Varenstraat tegenover de Dosweg.
Mogelijk bevat de bepaling de naam van het bekende insect, maar het motief zal wel niet de opmerkelijke aanwezigheid van krekels geweest zijn, want die zaten vroeger overal. Veeleer moet gedacht worden aan een figuurlijk gebruik van de insectnaam, ter aanduiding van minderwaardige grond. Zie ook *Musie* onder 6.2 Benoemingsmotieven voor hoeven, rubriek (c). Of behoorde dit perceel toe aan iemand met de bij- of familienaam *Krekel(s)*? Volgens Debrabandere (2003: 704) werd die bijnaam gegeven aan iemand wiens stemgeluid aan het gesjirp van een krekel deed denken of die hele dagen liep te mopperen en te knorren. Of het **Krekelstuk** hetzelfde perceel is, kunnen we niet bewijzen. Het stuk land dat **Kreke** genoemd werd, kunnen we niet lokaliseren, maar het kan op dezelfde partij betrekking hebben.

Kromme Wilge: Stuk land, bestaand uit twee percelen, in het zuiden van Vrekkem iets ten noorden van de Heerstraat en ten oosten van het Warikstraatje, gelegen nabij een wilgenboom. Of de bepaling *kromme* betrekking heeft op de boom dan wel op de vorm van het land, blijft onbeslist.

Kwade Hul: Land aan Molenstraatje 2 (ook Groenewegstraatje genoemd). Het grondwoord verwijst naar de ligging van het perceel op een *'hul'* of hoogte. Het perceel ligt op een heel lichte helling naar een afwateringsgracht.
Kwade heeft wellicht betrekking op de slechte hoedanigheid van de bodem, zoals o.m. in het hierboven behandelde *Kwade Bilk(sken)*. Toch kan hier ook een andere

betekenis van *kwaad* in het geding zijn, nl. 'klein'. Die ontwikkelde zich uit de basisbetekenis 'slecht' via de gedachte 'gering, onaanzienlijk'. *Kwaad* in de zin van 'klein' is toponymisch bewaard in nederzettingsnamen als *Kwatrecht* (Oost-Vlaanderen), *Kwaadmechelen* (Limburg) en *Kwaadieper* (Frans-Vlaanderen). Aangezien het woord in die betekenis al heel vroeg verdween uit de gewone woordenschat - het MNW maakt er geen melding meer van - achten we het onwaarschijnlijk dat het als zodanig is neergeslagen in Meetjeslandse cultuurlandnamen, die meestal uit de volle en vooral de late middeleeuwen dateren. Namen voor natuurlijke aardrijkskundige verschijnselen, zoals *berg* en *hul*, zijn echter dikwijls ouder, meer bepaald van vroegmiddeleeuwse oorsprong. Die kunnen m.a.w. teruggaan tot de tijd dat *kwaad* nog gebruikt werd in de betekenis 'klein'.

Looksken: Ligging onbekend. Ofwel werden op dit perceel lookachtige groenten gekweekt (zie *Lochtingbilk* onder 7.2.2 [h]), ofwel is de naam een verkleinvorm van *loke* 'omheining' en ging het dus om een klein omsloten partijtje, ofwel is het perceel genoemd naar iemand met de bij- of familienaam *(Van) Loocke.* In die laatste hypothese blijft het de vraag of het verkleinsuffix betrekking heeft op de geringe omvang van het perceel dan wel of het tot de gemeenzame vorm van de achternaam behoorde.

Malekote: Perceel van 400 roeden land, waarvan de ligging onbekend is. Onze excerpten komen uit Wessegemse renteboeken. Er is ook een toponiem *Malekote* op Adegem, aanvankelijk de naam van een hoeve en later van een wijk, waarvan de oudste attestatie uit ca. 1350 dateert. Mogelijk behoorde het Urselse perceel toe aan de eigenaar of gebruiker van de Adegemse hoeve of van iemand die afkomstig was van of nog woonde op de gelijknamige Adegemse wijk. De nog steeds voorkomende familienaam *Van Malcote* is ongetwijfeld van die wijknaam afgeleid. Taeldeman (1989: 10-11) verklaart die als een samenstelling van *malhô* 'laagte, depressie' en *kota* 'bescheiden boerderij', zoals Beelaert en Notteboom (1978: 64) al hadden voorgesteld.

Matolf: Blok van drie percelen akkerland ten westen van de straat Urseldorp-Oostmolen en ten westen van de Merghelput. Ongewoon is het lidwoord *het* in de oudste excerpten; pas in de 17e eeuw wordt het lidwoord *de* gebruikt.
De oorsprong is onzeker. Wellicht schuilt er een persoonsnaam achter met het Germaanse bestanddeel *wolf* als grondwoord (vergelijk *Bertolf* uit *berht-wolf* en *Adolf* uit *ad-wolf*).

Mispelaarken: Partijtje land in Haasakker aan Molenstraatje 2, alias Groenewegstraatje. De mispelaar is een boom met een zeer harde houtsoort, waarvan stokken werden gesneden. Een mispelaren stok was lang een teken van gezag. Bij of op dit perceeltje stond mogelijk een mispelboom, maar het kan ook eigendom zijn geweest

van iemand die *(De) Mispelare* heette. Oorspronkelijk was dat een beroepsbijnaam voor een verkoper van mispels, de vruchten van de mispelboom.

Moey(ken)s Put: Land aan de Nedere Gentweg, genoemd naar een put.
De grote verscheidenheid aan schrijfwijzen in de bronnen - *moisspyt, moys pit, moeys pyt, moeykins spyt, moessput, moyespit* - toont aan dat de klerken in de 16e eeuw de vorm van het eerste deel al niet meer konden doorzien. Wellicht schuilt achter het eerste deel de persoonsnaam *Moyen(s)* of *Moeyen(s)*, die teruggaat op de voornaam *Moudin*, een vleivorm van een Germaanse voornaam op *–mald* > *-moud,* b.v. *Eremoud* (Debrabandere 2003: 880). Een andere mogelijkheid is dat de uiteenlopende schrijfwijzen in de archivalia pogingen zijn om de plaatselijke vorm van de oude Vlaamse slijkbenaming *moze* weer te geven. Dat woord komt vandaag nog voor onder de gedaanten *moze* en *moeze* in West- en Frans-Vlaanderen. Het Waasland en de Denderstreek kennen het nog in de samenstelling *mozegat* voor 'gootgat' (WVD I, Afl. 1: 75-76). Het Waasland en de Denderstreek kennen het nog in de samenstelling *mozegat* voor 'gootgat'.

Pannenput: Partij akker- of grasland, genoemd naar een put aan of in het complex Panne.

Populierken: Perceeltje akkerland ten zuiden van de Onderdalestraat, genoemd naar een (opvallende?) populier of naar een persoon met de familienaam *(Van de) Populiere*.

Putje: Perceeltje land in de Kernaart aan het Populierken, zo genoemd omdat het gelegen was in een laagte of bij een drenkput, of omdat het eigendom was van ene *(Van de) Putte.*

Schild: Perceel akkerland (500 roeden) in het oosten op de wijk Beierwane naast de Matten(s) Hofstede.
Volgens Gysseling (1950: 25-26) is *schild* net zoals *scheld* een variant *schoud* – zoals in het courante toponiem *Schouwbroek* – etymologisch hetzelfde als het Engelse *shalder,* een benaming voor de gele iris en aanverwante lis- en rietsoorten. De naam, die in onze taal enkel toponymisch is bewaard, werd overgedragen op moeras of drassig terrein waar zulke waterplanten groeiden. Als die verklaring de juiste is, moet ons *Schild* oorspronkelijk een natte meers zijn geweest.
Lindemans (1952: 182) denkt echter dat *schild* verwijst naar de vorm van het perceel, waarin de naamgevers enige gelijkenis zagen met het schild als deel van de wapenuitrusting.

Schildeken: Smal driehoekig stukje land in het zuiden van Ursel tussen de Houtmeers en de Heerstraat, pal boven de Hoge Bilk.

Sprietbilksken: Niet te lokaliseren perceel akkerland.
In de Vlaamse dialecten verstaat men onder *spriet* een gevorkte tak, stok, paal of balk. *Spriet* heet o.m. de ouderwetse houten hooivork, de mikvormige paal waarin de zware horizontale boom van een ouderwetse *balie* of weidehek rust, een gevorkte paal van een gebint en het gaffelvormige hout van een katapult. Het is een oude afleiding van het werkwoord *spruiten* en sloeg oorspronkelijk op jong uitgeschoten loten van bomen en heesters. In de toponymie heeft *spriet* vaak dezelfde betekenis als *bek* en duidt het percelen aan die uitlopen op een scherpe hoek of met een driehoekig uitsteeksel. We kunnen echter niet uitsluiten dat ons *'bilksken'* genoemd is naar een eigenaar of pachter met de courante familienaam *(De) Spriet*.

Steeland: Dit is de gezamenlijke naam voor een zevental partijen tussen de Oude Gentweg en Houtjes Straat (nu Kleine Berkenstraat) nabij het vroegere Goed van Velkegem. Mogelijk verwijst *stee-* naar de stede Velkegem, waar het land bij behoorde. *Steeland* is echter ook een heel courante familienaam in Oost- en West-Vlaanderen.

Stulmeers(elken): Twee percelen grasland in het Zuidwater.
Het woord *stul* is ons enkel bekend in de betekenis 'klomp' met betrekking tot boter. De Bo (1892: 973) verklaart het als volgt: *'klomp boter ... hooger dan wijd en gemeenlijk ook geschikt om op de markt verkocht te worden'*. Het is echter weinig waarschijnlijk dat het woord in die betekenis tot veldnaamgeving aanleiding zou gegeven hebben.
Mogelijk is het eerste deel een variant van de familienaam *Stoel*, oorspronkelijk een beroepsbijnaam voor de stoelenmaker. Debrabandere (2003: 1173) geeft een vroege attestatie van *Stul* uit Gontrode. Het is dus mogelijk dat deze meersen naar iemand met die naam genoemd zijn, al hebben we hem in de onderzochte documenten nergens aangetroffen.

Vuil Walleken: Perceel op Oostwinkelveld. Oorspronkelijk betekende *wal* 'heuvel, dijk', later ook 'ringgracht' en 'drenkput'. Welke betekenis hier van toepassing is en of het adjectief *vuil* op het *'walleken'* slaat dan wel op het perceel dat er de naam van erfde, valt niet uit te maken.

Waterschootje: Perceel akkerland op de helling naar het Keigat. In de toponymie is *schoot* een hoger gelegen stuk land dat vooruitspringt in een drassig terrein (zie 8.1 Kernbestanddelen in hoogtenamen). Mogelijk lag dit perceeltje op zo'n hoogte in een erg waterziek terrein. De naam kan echter ook verwijzen naar een voormalige eigenaar of pachter met de familienaam *Waterschoot*.

Wilde Bilken: Enkele partijen land naast elkaar aan de zuidkant van Pamels Kerkweg, net ten oosten van de Veldstraat. Met betrekking tot land betekent *wild* niet in

cultuur gebracht, onbewerkt, overwoekerd'. Als die betekenis achter de voorbepaling schuilt, gaat het om (voormalige) percelen cultuurland die verwilderd raakten, b.v. omdat ze tijdens de godsdiensttroebelen weer aan de wildernis werden prijsgegeven. *Wilde* kan echter ook verwijzen naar naar een eigenaar of pachter, ene *(De) Wilde*. Of het **Wild Stuksken** in diezelfde hoek thuishoort, is niet uit te maken.

Wilde Meers: Meers in Haamsdonk. Voor de verklaring zie het vorige toponiem.

Wulfshoek: Partij land tussen het Wessegembos en het akkerland van het Goed van Wessegem. Waarschijnlijk onderdeel van of palend aan het complex Wulvenkot. Toponiemen met de bepaling *wulfs-, wulve(n)-* zijn vatbaar voor verschillende verklaringen. Ten eerste kan *wulf*, zoals nu nog hier en daar in West-Vlaanderen, een dialectvorm zijn van de boomnaam *wilg*, waarin de klinker gerond is tot *u* onder invloed van de erop volgende *l* en de slotmedeklinker *g* wisselt met *f* (vergelijk Frans-Vlaams *voreeuw* voor *gareel* en *vordijn* voor *gordijn*). De *Wulfshoek* zou dan een aanplanting van wilgen zijn geweest of een perceel in de hoek van een complex dat met wilgen omzoomd was.
In de tweede plaats kan *wulf* verwijzen naar een voormalige eigenaar of pachter, iemand met de zeer courante familienaam *(De) Wulf.* In die optiek sloeg de naam op een plaats waar een familie met die naam woonde, of op een perceel in de hoek van een complex, eigendom van ene *(De) Wulf.*
Ten derde is ook de diernaam *wolf*, in de westelijke dialecten *wulf*, goed vertegenwoordigd in de toponymie. Dat is wellicht ook het geval in ons toponiem *Wulvenkot*, dat hierna aan de orde komt. In het verleden hebben verscheidene toponymisten zich gebogen over de vraag naar het motief achter deze namen. Zo meent Lindemans (1930: 163) dat namen als *wolf(s)gat* en *wolf(s)put* herinneren aan tijden toen onze streken geregeld af te rekenen kregen met invallen van wolven. Pas omstreeks 1800 verdwenen die gevreesde wolvenhorden definitief van het toneel. Om de wolven te vangen groef men valkuilen waar de dieren tijdens grootscheepse klopjachten naartoe werden gedreven. Mogelijk bevond zich op de *Wulfshoek* ook zo'n kuil.
Het is echter de vraag of de diernaam in toponiemen steeds naar de echte aanwezigheid van wolven verwijst. Onderzoek heeft uitgewezen dat tal van dergelijke namen aangetroffen worden op afgelegen plaatsen in moerassige oorden, die lange tijd ongecultiveerd bleven. Zulke wildernissen boezemden onze voorouders vrees in; wie er niets te zoeken had, bleef uit de buurt. Die vrees vindt zijn neerslag in allerlei bijgelovige verhalen over dwaallichten, moerasgeesten en waterduivels. Misschien werd ook de wolf tot die lugubere wezens gerekend.

Wulfput, Wulve(ke)put: Akkerland ten noorden van de kerk aan een landweg die tussen de Kerkstraat en de Tendenstraat in de richting van het Tegelstraatje loopt. De naam is ontleend aan een put op die plaats. Voor de verklaring van het eerste deel

gelden in principe dezelfde mogelijkheden als bij het vorige toponiem: het kan een valput voor wolven zijn geweest, een laagte begroeid met wilgen, een plas of een put met wilgen omplant, of een put toebehorend aan iemand die *(De) Wulf* heette. Die laatste mogelijkheid lijkt ons het waarschijnlijkst, aangezien de bepaling in de oudste attestaties *Wulveke* luidt. Dat lijkt een vleivorm van de familienaam in kwestie.

Wulvenbilk 1: Partij akkerland ten oosten van de huidige Vrekkemstraat nabij het Hoeksken. Dit perceel was beplant of omplant met wilgen, ofwel behoorde het toe aan ene *(De) Wulf.*

Wulvenbilk 2: Perceel akkerland ten zuiden van de Rozekouter en ten westen van Molenstraatje 2 (alias Groenewegstraatje).

Wulvenkot: Groot complex akkerland (ruim 730 bunder) ten zuidwesten van de Wessegembos en ten oosten van het Goed van Lembeke.
Kot betekent in het Middelnederlands niet alleen hetzelfde als *hok* in modern Nederlands, maar ook 'hol van wilde dieren' (MNW i.v. Cot). Aangezien men wolven niet in hokken opsloot, maar ze afmaakte zodra men ze te pakken kreeg, is de betekenis 'hok' hier onwaarschijnlijk. Het ligt meer voor de hand dat het toponiem verwijst naar de echte of vermeende aanwezigheid van de gevreesde dieren.

7.2.2. BOSSEN

(a) naar de eigenaar, de pachter of een aangelande

Aalterbos: Dit bos lag niet nabij de grens met Aalter, maar in Onderdale tussen de Brugstraat en het Tegelstraatje. Het behoorde wellicht toe aan iemand die in Aalter woonde of van daar afkomstig was. Zo vinden we in een Ursels renteboek uit 1431 '*cornelis van aeltre & willem sbrunen van aeltre*' (ARA-RK 45406, 9v).

Begijnenbos: Deze bospartij aan de Heerstraat behoorde wellicht toe aan een begijnhof, of was ze eigendom van een lid van de familie Beghijn? Zie ook *Begijnenbilksken* onder 7.2 Benoemingsmotieven voor terreinnamen, rubriek (a).

Belenbos(sen): Boscomplex ten zuiden van de Brugstraat en ten westen van de Tendenstraat (nu Hendelstraat). *Bele* is de verkorte vorm van *Isabele*. Later begreep men die naam niet meer en maakte men er *abelenbossen* van.

Bernaerts Bos: Partij bos tussen de Brugstraat en het Lookstraatje. De familienaam *Bernaert* met zijn vele varianten komt al heel vroeg in Vlaanderen voor. Hij gaat terug op de Germaanse voornaam *Bernhard* en is tot op vandaag een zeer courante achternaam in West- en Oost-Vlaanderen.

Bonekins Bos: Bos nabij de Veldbilk en het Oostveld. *Bonekin* is de verkleinvorm van de familienaam *Bone*.

Gillis Zwaefs Boombos: Hoogstammig bos, ook *Dreve* genoemd, ten zuiden van Calix' Veld. De familienaam *De Zwaef* komt al in de 14e eeuw in Vlaanderen voor en herinnert aan de streek waar die naamdrager vandaan komt, nl. Zwaben (Schwaben) in Duitsland.

Goosken: Bosje tussen de Hendelstraat en de Kerkstraat, langs een landweg. *Goos* is een verkorte vorm van de Germaanse naam *Go(o)swin*, maar is in onze streken ook wel een wisselvorm van *Joos* of *Judocus*.
Ook de familienaam *Goossens* wordt in Ursel in gemeenzame taal nog altijd afgekort tot *Goos*. Ene Michel Goossens werd in de volksmond nooit anders genoemd dan *Celle Goos*.

Hansken/Jan Strijmeersch' Veld: Twee percelen bos (vroeger veld) nabij Oostwinkelveld in het Keigat, ten noorden van het Vangstraatje (nu Keigatweg) en de Beierwaanstraat, die de grens met Oostwinkel vormde en doodliep op de Diepenbekestraat.
Hans is een verkorte vorm van *Johannes*; het kan dus om dezelfde persoon gaan. De familienaam *Strijmeersch* is al in 1396 geattesteerd o.a. in Oordegem *(Stridemersch)*, maar ook in 1555 in Ursel (*matys strymees*, RAG-741, 24r). Hij is afgeleid van de plaatsnaam *Strijmeers*. Zie 7.2.1 (n). Met het grondwoord *veld* verwijst de naam tegelijk naar de vroegere toestand.

Heile(n)bedde(n): Boscomplex (ruim 47 gemeten) in Pilkem ten zuiden van het Moerstraatje, alias Mijnheer van Praets Moerweg.
Heile is een verkorte vorm van *Heilsoete*, een courante vrouwennaam in de middeleeuwen. Maar ook de familienaam *(Van) Heile* komt al voor: in een Ursels renteboek uit 1431 vinden we *Symoen van heyle* en in een ander uit 1472 *Jan van heyle*. Heile is nu een dorp bij Aardenburg in Zeeuws-Vlaanderen.
Dit bos was geen wild bos meer met struikgewas; het was al in *bedden* gelegd, d.w.z. in lange repels, van elkaar gescheiden door afwateringsgreppels. Een dergelijk cultuurbos wordt ook *bedolven bos* genoemd.

Jan 's Meers Bos: Wellicht behoorde dit bos toe aan ene *Jan (Van der) Meersch*, ofwel was het een bos toebehorend aan een zekere *Jan,* op een perceel dat ooit meers was.

Janneken Meeus Stede: Zoals hiervoren al is gezegd, is een *stede* niet noodzakelijk een huis; een gebouw kan gesloopt of gedemonteerd zijn, maar het perceel kan niettemin *stede* blijven heten, ook als het intussen bos of akkerland geworden is.

Jezuïetenbos: Bos ten zuiden van de Dambeke en toebehorend aan een Jezuïetenklooster, waarschijnlijk in Brugge. Dat klooster had eigendommen in meerdere Meetjeslandse dorpen.

Calix' Veld: Veldgebied dat in de 17e eeuw in bos werd omgezet. Zie 7.2.3 Onontgonnen grond.

Kerkenbos: Bos aan het Tegelstraatje ten westen van het Hoemakers Stuk en toebehorend aan de kerk van Ursel. Misschien hetzelfde als *Kerkeneekbos*.

Kerkeneekbos: Eikenbos in Onderdale, dat eigendom was van de kerk van Ursel en aan het Tegelstraatje paalde.

Klinkaart(s), Klinkaartbos: Dit bos maakt deel uit van het landschappelijk complex Klinkaarts en lag tussen de Brugstraat in het noorden en de Dambeke/Tegelstraatje in het zuiden ter hoogte van de Vleuge. Van veld ging het langzaam over in *'pastuere'* en bos en later werd het ook ten dele akkergrond.

Koningsbilken: Bijna 27 gemeten groot bosgebied dat voorheen uit bilken bestond. De eigenaar is wellicht een *(De) Coninck*, maar het feit dat de naam pas in 1640 opduikt, schept het vermoeden dat de koning van Spanje als opvolger van de graaf van Vlaanderen ooit de eigenaar ervan was.

Kuiperkens: Bosgebied ten noorden van de Brugstraat tussen de Kuipervijver in het noorden en de Kerselaregracht in het zuiden. Genoemd naar een kuiper of tonnenmaker of naar een *(De) Cuyper*.

Leemputten: Bos in het Wulfsbergse deel van Ursel, genoemd naar één of meer leemputten ter plaatse.

Levendalebos(sen): Bossen ten noorden van het complex Notenboom. Ze behoorden bij het Goed te Levendale op de grens met Knesselare.

Meerschaerts Bos: Bos ten oosten van de Pilkemstraat op de zuidkant van Pilkemvijver. De familienaam *Meerschaert* komt frequent voor in West- en Oost-Vlaanderen.

Moenincx Bilk: Akkerland én bos ten noorden van de Wessegemstraat. De naam *Moeninc* is een variant van *Moenin,* afgeleid van de voornaam *Simo(e)n*.

Papenbos: Partij bos in Pilkem, eigendom van de *pape* of parochiepriester of van een zekere *(De) Pape*.

's Prinsen Bos: Bos dat behoorde bij het Goed van Wessegem (Koningsgoed) en genoemd naar de graaf van Vlaanderen die in documenten van die tijd *onsen prince* werd genoemd, ofwel naar een eigenaar of pachter met de familienaam *(De) Prince*. Het werd meestal *Wessegembos* geheten.

Rozebosselken: Ligging onbekend. Wellicht zoals het *Rozemeerselken* behorend bij de herberg De Roze of genoemd naar iemand met de familienaam *(De) Roose*.

Saams Veldeken: Perceeltje mager bos op veldgrond in de buurt van het Drongengoed. Het behoorde toe aan iemand die kennelijk *Saam* heette, een naam die vandaag niet meer voorkomt in het Belgische en Nederlandse familienamenbestand. Een verkorte vorm *Sam* van de bijbelse voornaam *Samuel* met rekking van de *a*?

Slocks: Bosje in het complex Notenboom.
De familienaam *Slock(s)* kan verklaard worden als 'slokker, vreter' (Debrabandere 2003: 1134). Het kan echter ook de samentrekking zijn van *'s Locx*, een genitiefverbinding met de familienaam *Locx*, die ofwel afgeleid is uit *lok* '(haar)lok' en oorspronkelijk als bijnaam werd gegeven aan iemand met een lokkige haardos (Debrabandere 2003: 778) ofwel gevormd is uit *look* en aanvankelijk een looketer of lookteler aanduidde (Debrabandere 2003: 783).

Spelmaker: Bos in Onderdale tussen Pilkemkerkweg en de Oude Gentweg; wordt ook Witte Dries genoemd. Een *spelmaker* of *spillenmaker* vervaardigt klossen voor het spinnewiel. Als familienaam komt deze beroepsnaam al in de 14e eeuw voor.

Suikerbos: Bos in het complex Molenstake ten zuiden van de Brugstraat nabij het (oude) Drongengoed. Wellicht genoemd naar iemand met de familienaam *Suiker*, in oorsprong de beroepsbijnaam van de suikerbakker.

(b) naar de ligging

Alaertskruisbos: Bos nabij het veldkruis genaamd Alaerts Kruise.

Bachten Walle 1: Moeilijk te lokaliseren bos in Onderdale ten zuiden van het Tegelstraatje. **Bachten Walle 2**: Bos (en land) in Zegbroek, ook genaamd *Salardijns Bos*. In beide gevallen gaat het om een bos dat achter de *wal* ligt. Of die wal een hoogte dan wel een ringgracht is, valt niet uit te maken.

Beke: Niet nader gelokaliseerd bos nabij een beek in de buurt van Calix' Veld.

Bleekhul(bos): Bos ten noorden van de Pilkemkerkweg op een kleine hoogte of *'hul'*. (zie 8.1 Kernbestanddelen in hoogtenamen) en ernaar genoemd. De bepaling

bleek- verwijst misschien naar de opvallend lichte kleur van de bodem of van de begroeiing op die hoogte, toen er nog geen bos op stond. Ofwel werd op die hoogte vlas gebleekt.

Dambeke: Bos aan de Dambeke en ernaar genoemd.

Dreve: Bos nabij Willekens Vijver en genoemd naar een dreef die ernaast lag of ernaartoe leidde.

Eekloweg: Grote partij bos van ruim zeven gemeten, gelegen aan de Eekloweg tussen de Brugstraat in het zuiden, de Bakkervijver in het westen en de Kerselaregracht in het noorden.

Galgenbos(selken): Bos in Onderdale aan de grens tussen Ursel 't Vrije en Ursel 't Gentse langs de Oude Gentweg. Galgen stonden altijd ver van de woonkernen, vaak aan de grens van heerlijkheden. Over een galg op deze plaats is ons echter niets bekend.

Gat van het Hofveld: Bosje aan de toegang tot het Hofveld in Wessegem.

(Grote/Kleine) Foreestbos: Bossen gelegen op het complex Foreest(en) tussen de Heerstraat (nu Driesstraat) en het Goed van Wessegem. In het begin van de 17e eeuw was dit gebied al grotendeels akkerland geworden met nog een beperkte oppervlakte bos. Zie voor *Foreest(en)* 7.2.1 (d).

Hoge Paal: Bosgebied ten noorden van de Oude Gentweg en ten oosten van de Pilkemstraat, op het complex Hoge Paal (zie 4. Landschappelijke complexen). **Hogepaalbos** is een jongere naam voor hetzelfde bos.

Hulslobossen: Bossen bij het Goed te Hulslo in het uiterste noorden aan de grens met Adegem en Maldegem. Ook het **Hulslowalleken** lag aan die grens.

Kareel: Bos in Wessegem genoemd naar de steenoven- of *kareel*oven die zich daar bevond. Zie ook *Kareeloven* onder 7.2.1 (b).

Kerselarebos(sen)/Kerselarebosselken: Bossen aan de Brugstraat nabij een plaats die *Kerselare* heette, noordoost van de Bakker(vijver). Waaraan die plaats haar naam dankt, is niet met absolute zekerheid te zeggen. Het kan een terrein geweest zijn bij een opvallende kerselaar of toebehorend aan iemand met de achternaam *Kerselare*. Onze bronnen bevatten geen aanwijzingen dat de toponiemen *Kerselare* en *Kerselarebos* op dezelfde plaats lagen. Het bos aan de Brugstraat kan dus geheel onafhankelijk van de plaatsnaam *Kerselare* genoemd zijn naar een voormalige

bezitter of gebruiker. Het bos met de naam **Kerselaregracht** is genoemd naar een beekje dat naar de Jabbeke vloeide.

Lange Barm: Partij bos in het uiterste oosten, grenzend aan de Beierwaanstraat en aan Alaerts Kruise. *Barm* is de dialectvorm van 'berm' en duidt een langgerekte, smalle aarden opworp aan. Dit bos bevond zich op of bij zo'n verhoogde strook.

Mestputbos: Bosje bij een mestput.

Molenstake: Uitgestrekt bos, vroeger *pasture* of graasland, op het complex Molenstake (zie 4. Landschappelijke complexen), tussen de Brugstraat en de Schaapswarande nabij het Prinsenwalleken.

Netebeke: Niet gelokaliseerd bos met opgaande bomen, genoemd naar een beekje, dat erlangs of erdoorheen liep.

Notenboom: Bos in het gelijknamige complex.

Onderdalebos: Bos aangeplant op een deel van het Onderdaleveld.

Onze-Lieve-Vrouwedreefken: Bosje, genoemd naar een vroeger dreefje, ergens in Onderdale en eigendom van het Gilde van Onze-Lieve-Vrouw.

Pilkemakker(ken): Bos- en veldgebied ten noorden van het Tegelstraatje nabij Pilkem en naar die wijk genoemd. In de 16e eeuw was het akkerland.

Prinsenwalleken: Bosje op de zuidkant van de Brugstraat nabij de Molenstake, genoemd naar een wal die eigendom was van de graaf van Vlaanderen of van ene *(De) Prince*. Wat we ons bij dat *'walleken'* moeten voorstellen, is niet duidelijk. Als het een mote was of een ringgracht, moet zich ter plaatse ooit een hoeve hebben bevonden.

Schuthof: Bos nabij de Veldstraat op de heerlijkheid van Wulfsberge. Wellicht een terrein waarbinnen het vee vroeger 'geschut' werd, d.i. in veiligheid gebracht. Uit de 15e-eeuwse baljuwsrekeningen blijkt dat de baljuw loslopende dieren naar een stal liet brengen en de eigenaar voor dat 'schutten' een boete moest betalen.

Stegel-, Tegelbos: Bos ten noorden van het Tegelstraatje en daarnaar genoemd.

Vangbos: Bos in het *Vang*-complex nabij de grens met Oostwinkel.

Varentbos: Bosje langs de Varenstraat bij het complex Varent.

Vennetbos: Bos in het uiterste zuiden nabij de Vennet tussen de huidige Vrekkemstraat en het vroegere Bellemdreefken.

Vleuge: Bos in het complex Vleuge.

Vorenbos: Bos in Pilkem, zo genoemd omdat het in het perspectief van de naamgevers vóór een bepaald referentiepunt (bv. een hofstede) gelegen was, ofwel vooraan lag in een complex.

Walleken: Bosje in Wessegem genoemd naar een aanpalende wal of naar Walleken 2.

Wessegembos: Uitgestrekt boscomplex ten zuiden van de Oude Gentweg en ten noorden van het akkerland dat tot het Goed van Wessegem behoorde.

Westvijverbilk: Bos ten noorden van de *Westvijver*.

Wulfgat: Bos aan de Hulslostraat, gelegen nabij een toegangsweg of *gat* dat toebehoorde een een zekere *(De) Wulf* en daarnaar genoemd is.

(c) naar de vorm of de grootte

Net als de akker- en graslandnamen bevat ons bosnamenbestand ook benamingen die een of andere afmeting, vorm of rangorde als aanvulling bij het kernwoord krijgen, zoals *groot* of *klein*, *breed* of *smal*, *hoog* of *laag*, *kort* of *lang* enz. Zo hebben we **Brede Bilk** en **Hoog Akkerken** (beide voorheen akkerland), **Grote/Kleine Foreestbos**, **Hoge Bos**, **Lang Bosselken**, **Bunder**, **Tien Gemeten**.

Strepe 4: Naam van een partij bos ten noorden van de Lookdijk. Zie ook *Strepen* onder 7.2.1 (c).

Vier Bunderen: Waarschijnlijk *pastuere*, bos en veld ten noorden van de Brugstraat, ten oosten van de Bakkervijver en palend aan de Kerselaregracht.

(d) naar de begroeiing

Berkenbos: Bos aan het Vangstraatje, dat genoemd werd naar de berken die erop groeiden.

Biesbos/Biezen: Bos langs de Veldstraat ten zuiden van Oostwinkelveld, vermoedelijk aangeplant bos op waterziek terrein, waar tussen de bomen biezen opschoten.

Doornenbos: Bos met doornstruiken of met veel doornachtige heesters in de ondergroei.

Eekbos: Groot eikenbos aan de Strepe tussen de Brugstraat en Clercx Vijverken in Onderdale.

Elsbos: Bos met elzen aan de Hoge Paal.

Elsbosselken: Elzenbos ergens ten oosten van de Houtmeers nabij de grens met Aalter.

Elsvleuge: Elzenbosje op het complex Vleuge ten noorden van het Tegelstraatje. Zie 4. Landschappelijke complexen.

Herrentenbos: Ligging onbekend. Het eerste deel van de naam gaat waarschijnlijk terug op een ouder *herrenter-* of *herrenteer-*, in oorsprong een samenstelling van het Germaanse *hirn* 'haagbeuk' met *teer*, een verdwenen woord voor 'boom', identiek met het Engelse *tree*. Tot op vandaag heet de haagbeuk in sommige Vlaamse dialecten *hernteer* of *herenteer*. Tegenwoordig wordt die beukenvariëteit haast uitsluitend in hagen aangeplant, maar in vroegere tijden werd de haagbeuk ook in bosverband geteeld vanwege zijn hoog rendement als brandhout.

Stekeldoorn: Ligging onbekend. Bos van stekeldoornen of met doornige ondergroei. Het woord *stekeldoorn* werd in algemene zin gebruikt voor doorngewas met scherpe stekels, maar ook specifiek voor de witte haagdoorn en de kattendoorn.

Wissenbos: Niet te lokaliseren bos, begroeid met wilgenstruiken, waaruit men wissen sneed voor vlechtwerk.

(e) naar een reliëfkenmerk

Hoge Houw: Een *houw* is een hakbos, d.w.z. een bos dat geregeld (vaak om de negen jaar of elk jaar een negende deel) afgehakt werd, waarna nieuw hakhout uit de wortelstronken kon opschieten. In een pachtcontract uit 1402 lezen we '*so mach hy den bosch hauwen binnen neghen jaeren, elx jaers een neghende deel*' (SAG-330/16,75r). De bepaling *hoge* verwijst wellicht naar de relatief hoge ligging van dit hakbos.

Kuipbos: Bos ten oosten van de Tendenstraat en ten zuiden van het Tegelstraatje, genoemd naar de komvorm van het terrein.

(f) naar de bodemgesteldheid of de toestand van het terrein

Kuilenbilk/Kuilenbos: Bos ten noorden van de Westvijvermeers, voorheen een bilk. Wellicht bevonden zich op dat perceel meerdere kuilen of putten, waar misschien een of andere gewaardeerde grondsoort werd opgedolven.

Kwade Bos: Naam van twee verschillende percelen bos, waarvan het ene in Pilkem ten zuiden van de Westvijver ligt en het andere ten zuiden van de Brugstraat tussen de Tendenstraat en de Hullestraat. Het adjectief *kwaad* verwijst naar de slechte kwaliteit van het bos of van de bodem.

Kwade Put: Bos in Onderdale ten noorden van Pilkemkerkweg. De naam wijst op de lage ligging - in een put - en de *kwade* hoedanigheid van de grond.

Magere Bos: Bos ten zuiden van de Brugstraat. De bepaling *mager* kan zowel betrekking hebben op de slechte hoedanigheid van de bodem als op de dunne begroeiing.

Merkelbosselken/Mergelbosselken: Bosje ten westen van de Bogaertstraat. Op grond van de vormen met *merghel-* kunnen we besluiten dat het om een bosje gaat met mergel in de bodem of op een perceel waar voorheen mergel werd gewonnen. De schrijfwijze *merkel*, die behalve in de oudste attestatie ook later opduikt, is enigszins bevreemdend, want van het woord *mergel* is er door de eeuwen heen nooit een wisselvorm *merkel* geattesteerd, noch in de Vlaamse dialecten noch daarbuiten. Verder is er geen verband met het toponiem *Mergelput*, want dat ligt op een heel andere plaats.

Mierenbilk(skens): Enkele partijen bos in het uiterste noorden nabij Hulslo. Volgens Gysseling is *miere* in sommige toponiemen een oud woord voor 'slijk' en duidt het op de slechte kwaliteit van de grond. Het stamt af van Germaans *migo*, dat 'urine' en 'op urine lijkende modder' betekent (Gyssseling 1951: 57). De naam kan o.i. echter ook gevormd zijn met de naam van het bekende insect, die hier overdrachtelijk wordt gebruikt ter aanduiding van slechte grond. Zie ook *Musie* onder 6.2 (c) en *Krekelbilk* onder 7.1.2 (o)

(g) naar de functie of de bestemming

Warande/Warandebos: Bos in de buurt van het Oostwinkelveld aan het Tegelstraatje. Een 'warande' was een jachtterrein, veelal een bos, waar de heer het alleenrecht bezat om te jagen. Later werd het woord ook gebruikt voor een parkachtig bos, een lusthof, een boomgaard en een park. Voor ons toponiem geldt ongetwijfeld de oude betekenis, nl. 'jachtterrein van de heer'.

(h) naar de dieren die er huizen

Kraaienbos: Bos ten zuiden van de Brugstraat nabij de Steenoven, genoemd naar de kraaien die er huisden.

Paardenbossen: Bos in het zuiden tussen de huidige Vrekkemstraat en de Varenstraat. Kweekpaarden met hun veulens mochten soms vrij grazen in de bossen.

Reigerie: Bosje in het meersgebied Herisbroek, waar reigers huisden.

Snepbos: Bos ten zuiden van het Tegelstraatje, waar blijkbaar veel snippen hun nest hadden. Een verwijzing naar de familienaam *Sneppe* is niet onmogelijk.

Zwijnsbos: Bosje in het complex Kleit, waar varkens mochten rondlopen.

(i) naar de vroegere toestand of de wijze van ontginning

Brombilk: Bos ten zuiden van het Tegelstraatje, op een voormalige *'bilk'*, begroeid of omzoomd met bremstruiken. Zie *Brombilk(sken)* onder 7.2.1 (e).

Ettinge 2: Ooit een uitgestrekt weidegebied nabij het Goed van Wessegem, in 1644 een gewoon bos geworden met behoud van zijn oorspronkelijke naam.

Evenbilk: Bosje op een perceel dat eerst land was, dan bos werd en later weer als akkerland werd gebruikt. Evene is zwarte haver. Zie ook *Evenbilk* onder 7.2.1 (f).

Hoge Mote: Bosje op Velkegem op de *'mote'* of terp, waar de (kasteel)hoeve ooit stond.

Klippelhof: Bos aan de Schaapswarande. Het grondwoord *-hof* laat veronderstellen dat we hier met een oorspronkelijke boerderijnaam te maken hebben. Van die hoeve is er evenwel in onze bronnen geen spoor terug te vinden; ze moet dus al heel vroeg verdwenen zijn.
Klippel kan in de oude Meetjeslandse dialecten zowel 'klepel' als 'knuppel' betekenen. Of een van die betekenissen hier in het geding is, blijft twijfelachtig. Wat een hofstede met knuppels te maken zou hebben, valt moeilijk in te zien. Een verband met de klepel van een klok lijkt aannemelijker, omdat boerderijen soms een klokkentorentje hadden met een klokje dat geluid werd om etenstijden, rustpauzes en gebedsstonden aan te kondigen. In die veronderstelling zou *klippelhof*

hetzelfde betekenen als *klokhof*, een benaming die zowel in de toponymie als in de gewone woordenschat voorkomt voor een dergelijke boerderij. Het 'hof' in kwestie kan echter ook genoemd zijn naar een eigenaar of pachter met de bij- of achternaam *(De) Clippel* of *(De) Klippel*, een naam die tot op vandaag voorkomt in het Oost-Vlaamse familienamenbestand. Volgens Debrabandere (2003: 254) was het in oorsprong een beroepsbijnaam voor de klokkenluider, ofwel een bijnaam voor iemand die knuppels maakte of hanteerde.

Korenstuk: Ligging onbekend; oorspronkelijk was dit perceel akkerland voor graangewassen, maar is in de 16e eeuw bos geworden.

Lavendelbilk: Bos tussen Pilkemakkerken en Saams Veldeken, waar ooit lavendel geteeld werd, maar dat in de 17e eeuw bos geworden was. De *-r* in *lavender* komt nog van het Latijn *lavare* (=wassen). Lavendel diende o.a. om badwater te parfumeren.

Lochtingbilk: Bos in het noordwesten van Ursel, ten zuiden van de Brugstraat en ten westen van de Bogaertstraat. Voorheen was het een omheind perceel of *bilk*, gelegen bij een moestuin of als moestuin gebruikt. Het woord *lochting* gaat volgens Tavernier-Vereecken (1952) terug op de samenstelling *look-tuun* en betekent dus letterlijk 'tuin waar look groeit'. In de middeleeuwen had *look* een ruimere betekenis dan vandaag: behalve (bies)look werden er ook andere lookachtige groenten onder verstaan, zoals ajuin en prei. In de Vlaamse dialecten evolueerde het woord tot benaming voor een tuin waarin alle soorten groenten en vaak ook bloemen worden gekweekt.

Rooiken: Bos aan de Lookdijk, wellicht aangeplant op een van wilde vegetatie gerooid terrein.

Stijne(n): Bosgebied ten noorden van de Brugstraat, ten westen van de Bakkervijver, ten oosten van de Eeberg, nabij de Hendelstraat en de Steenoven.
Stijne is hoogstwaarschijnlijk een verkorte vorm van *woestijne* - in het Middelnederlands ook *wastijne* en *wostijne* - dat vanouds wild, onbebouwd land aanduidt. Die betekenis past heel goed bij de ligging van ons toponiem, want het bevond zich in het noorden van Ursel, dat oorspronkelijk deel uitmaakte van het Maldegemveld. De volkse verkorting *stijne* is waarschijnlijk ontstaan uit de oude, gewestelijke uitspraakvorm *ostijne*, waarvan de begin-*w* vóór de achterklinker *o* was weggevallen, zoals dat nu nog in het West-Vlaams het geval is in woorden als *oord* 'woord', *oekeren* 'woekeren'en *oensdag* 'woensdag'. Aangezien de klemtoon op de tweede lettergreep lag, kon de verbinding *d'ostijne* gemakkelijk leiden tot *de stijne*.

Tarwebos: Bos in de Velddijk ten noorden van de Processieweg (Tegelstraatje). Wellicht was dit een perceel waarop vroeger tarwe geteeld werd en dat achteraf bos geworden is. Op het einde van de 16e eeuw en in het eerste kwart van de 17e bleef heel wat akkerland braak liggen ten gevolge van het oorlogsgeweld en de invallen van de vrijbuiters en werd het overwoekerd met struiken en bomen. Toch is een verband met de familienaam *Taerwe* - oorspronkelijk een beroepsbijnaam voor een bakker - niet uitgesloten. Die naam komt vandaag nog vrij courant voor in Oost-Vlaanderen, maar niet in het Meetjesland.

Vijverken: Bosje ten oosten van het vroegere Waterstraatje, waar voorheen een vijvertje lag. In de 17e eeuw was het akkerland geworden.

(j) andere motieven

Dure Bilk: Bos in de Vleuge ten zuiden van de Loo(k)dijk. *Duur*, in het dialect *diere*, verwijst naar de hoge aankoop- of pachtprijs van het perceel.

Leentje: Bos ten zuiden van de Lookdijk, dat een leen was.

Nieuwe Bos: Bos naast het Hofveld ten noorden van de Oude Gentweg. Op het moment dat de naam gegeven werd, was het bos kort tevoren aangelegd. De naam spreekt voor zichzelf. In een domeinrekening van Wessegem lezen we over dit bos: *'qui fût planté au temps de feu M. Victor de Flandres'*, bastaardzoon van Lodewijk van Male. Hij kreeg in 1398 het Goed van Wessegem (Moelaert, 1973: 235-237).

Putol: Bos tussen het Oostveld in het noorden en de Dambeke in het zuiden. Een ongewone naam, die in geen enkel woordenboek te vinden is. De enige zinvolle veronderstelling lijkt ons dat het om een dialectische vorm gaat van *puitaal,* een samenstelling van *puit* 'kikker' en *aal.* Volgens Van Dale is een *puitaal* een andere naam voor de grote modderkruiper, een vis die in stil water met modderachtige grond wordt aangetroffen. Lag in of bij dat bos een poel met puitalen?

Zammelare: Bos in Vrekkem. Waarschijnlijk gaat deze naam terug op de bij- of achternaam van een vroegere eigenaar of gebruiker. Door middel van het suffix *-aar* waarmee persoonsnamen worden gevormd, is dit woord afgeleid van het verdwenen werkwoord *zammelen*, dat volgens de historische woordenboeken voorkwam in de betekenissen 'zeuren, treuzelen, talmen', maar ook 'lawaai of kabaal maken' en 'knoeien' of 'oneerlijk zijn in de handel'. De weinig vleiende persoonsnaam *Zammelaar* komt niet voor in het moderne Belgische persoonsnamenbestand, maar Debrabandere (2003: 1079) vermeldt wel een naam *Sammels* met dezelfde betekenis.

(k) benoemingsmotief onzeker

Hazenkot: Eerst bos, later akkerland tussen Onderdale en het Tegelstraatje. Dat zich ter plaatse een *'kot'* of hok voor hazen zou hebben bevonden, lijkt ons uitgesloten. Mogelijk heeft het grondwoord hier de betekenis 'hol' en huisden er op dat perceel veel hazen en/of wilde konijnen. Of gaat het om een armoedige woning van een familie *(De) Haze* ? Zie ook *Haasakker*, *Hondenkot* en *Wulvenkot* onder 7.2.1 (o).

Puttenbos: Er zijn op Ursel twee *Puttenbossen*, één op de heerlijkheid Wulfsberge aan het straatje dat van de Hulle via het Konijntje naar de Veldstraat loopt, een ander op Ursel 't Gentse tussen de Pilkemstraat en de Schaapswarande. Ofwel waren er op dat terrein één of meer putten, ofwel was het ooit eigendom van iemand die *Van de(n) Putte* heette.

Raap: Smal en lang perceel bos op Onderdaleveld ten oosten van de Bogaertstraat aan Clercx Vijverken tussen de Lookdijk in het zuiden en de Brugstraat in het noorden.
Dat het toponiem verwijst naar de raap, het bekende knolgewas, is weinig waarschijnlijk aangezien de naam van die plant in het westelijke Vlaams een vrouwelijk woord is met de vorm *rape.* Onze bronnen daarentegen spreken van *den Raep*, wat eerder doet denken aan het substantief *raap* uit de stam van het werkwoord *rapen* 'oprapen', dat in het WNT verklaard wordt als 'de handeling van het rapen', 'zoveel men kan oprapen' en 'afgevallen fruit, dat niet geplukt maar van den grond opgeraapt is'. Hadden de omwonenden misschien het recht om in dat bos het een of ander te rapen? Te denken valt bv. aan sprokkelhout, dat in de Vlaamse dialecten ook wel *raaphout* wordt genoemd (WNT i.v. Rapen II).

Raapbos: Dit bos lag achter de kerk aan het Hulleken, vermoedelijk aan het Tegelstraatje.
In samenstellingen kan de gewestelijke gewasnaam *rape* de vorm *raap* aannemen, zoals ook in *raapzaad* en *raaploof.* Het is echter moeilijk aan te nemen dat rapen vroeger in bossen werden gekweekt. Of groeiden daar soms bepaalde wilde rapensoorten? In ieder geval komt *Raap-, Rapenbos* meer voor in de toponymie, en er is ook een geografische familienaam uit afgeleid: *(Van) Ra(e)penbusch*, vooral verspreid in West-Vlaanderen, maar ook in het Meetjesland.
Debrabandere vermoedt dat de plaatsnaam *Rapenbusch* een vervorming is van het courantere *Rapenburg.* Beide toponiemen komen inderdaad meermaals voor als variante namen voor dezelfde plaats (Debrabandere 2003: 1017). Als dat ook geldt voor ons *Raapbos,* dan heeft het niets te maken met het knolgewas, maar herinnert het aan een voormalige hoeve of woning die spottend *Rapenburg* werd genoemd omdat ze bouwvallig was of omdat het land waarop ze stond 'zo voos was als

een raap', dus erg waterziek. Ten slotte valt ook hier de mogelijkheid te overwegen dat *raap* uit de stam van *rapen* komt en dat het dus gaat om een bos waar iets te rapen viel.

Renneboom: Bos ten zuiden van het Tegelstraatje. Volgens de historische woordenboeken was een *ren(ne)boom* een soort slagboom of afsluitboom (MNW i.v. Renneboom, WNT Renboom i.v. Boom). We achten het weinig waarschijnlijk dat dit woord aan de basis ligt van ons toponiem, want *renneboom* is enkel in oostelijk-Nederlandse bronnen gevonden, nooit in Vlaamse. Het ligt meer voor de hand dat we te maken hebben met een vervorming van de - voornamelijk Oost-Vlaamse - familienaam *Reynebeau*, die zelf teruggaat op de Germaanse voornaam *Reinboud*. Een andere variant van die naam is wellicht *Renneboog*, al sluit Debrabandere (2003: 1029) niet uit dat die ook op het woord *regenboog* terug kan gaan.

Verloren Bosselken: Bos in Onderdale. In land- en renteboeken wordt de term *verloren* vaak gebruikt voor een perceel dat men in de registers of op het terrein niet terugvindt; soms zegt men ook *verdonkerd*. De bepaling kan er ook op wijzen dat een voormalige eigenaar zijn eigendoms- of gebruiksrecht over dat bosje is kwijtgespeeld. Ten slotte komt *verloren* in de toponymie ook voor in de betekenis 'geïsoleerd' of 'gelegen in een verre uithoek'.

Witte Dries 1: Bos op de hoek van de Bogaertstraat en het Tegelstraatje. Het werd blijkbaar aangeplant op een voormalige *'dries'*. De bepaling *witte* kan slaan op de kleur van de begroeiing, maar verbergt mogelijk ook de naam van de voormalige eigenaar of gebruiker, ene *(De) Witte*. Voor de betekenis van *dries*, zie 7.1 Kernbestanddelen in terreinnamen.

Wormstal: Partij bos ten zuiden van het Tegelstraatje en ten westen van de Hullestraat of Kerkstraat (nu Eekloseweg). Wellicht moet hier niet gedacht worden aan een samenstelling van *worm + stal*, want daarbij kunnen we ons niets zinnigs voorstellen. Het is ongetwijfeld een volksetymologie van een ouder woord, maar wat daarvan het eerste deel kan zijn, is allerminst duidelijk. Uit de verschillende spellingen in onze bronnen blijkt dat de klerken in de 16e en 17e eeuw al twijfelden aan de juiste gedaante ervan. Gaat het om het sinds lang verdwenen *vorme/voorme*, zoals in de West-Vlaamse plaatsnaam *Voormezele*? Volgens het MNW (i.v. Vorme) is dit *vorme* een oude superlatief met de betekenis 'eerste', identiek met het Oudengelse *forma*, waaruit het huidige *former* is ontstaan? In die optiek kan de naam betrekking hebben gehad op een stal die ouder was dan een andere, of gewoon op een voormalige stal. Die verklaring is weinig meer dan een gissing. Dat een met het Oudengels verwant woord in het plaatselijke dialect voorkomt, is theoretisch mogelijk, want de oudste laag van de Vlaamse dialecten bezit tal van overeenkomsten met de Angelsaksische taalvariëteiten vanwege een gemeenschappelijke Noordzee-Germaanse oorsprong.

Maar buiten de schaarse toponymische vormen zijn er nauwelijks bewijsplaatsen voor het woord(bestanddeel) *vo(o)rme* in de Vlaamse archiefdocumenten of in die van andere kustdialecten.

Wulfhage: Bos en *pastuere* in Onderdaleveld, grenzend aan de Lookdijk. *Wulf*, een dialectvorm voor 'wolf', komt in de toponymie geregeld voor. Maar het kan ook een wisselvorm voor *wulge* 'wilg' zijn. Bij Wulfhage moeten we wellicht aan die tweede betekenis denken.

7.2.3. ONONTGONNEN GROND

(a) naar de eigenaar, de gebruiker of een aangelande

Blanckaerts Veld: Dit veld lag tussen de Brugstraat en de Hulslobossen. De eigenaar was een zekere *Blanckaert*, een naam die al in de 15e eeuw in Ursel voorkomt.

Drongenveld: Deel van het grote veldcomplex waarin de Drongengoedhoeve stond, d.w.z. het noordwestelijke deel tussen de grens met Knesselare en de (nu afgesloten) weg naar Maldegem. De norbertijnerabdij in Drongen was eigenaar van dit gebied, dat ze in 1242 had gekocht (*emit praelatus 73 bonaria wastinae in confinio parochiarum de ursela et maldeghem*). Letterlijk vertaald: "de prelaat (abt Sieger) kocht 73 bunder veld op de grens van de parochies Ursel en Maldegem". Pas in de 18e eeuw wordt het Drongengoed in geometrische kavels verdeeld en als cultuurbos geëxploiteerd.

Hansken/Jan Strijmeersch' Veld: Zie 7.2.1 (m) en 7.2.2 (a).

Jabbekegat: Weidegebied en veld nabij de Jabbeke ter hoogte van Oostwinkelveld.

Calix' Veld: Veld tussen de Brugstraat en de Lookdijk, genoemd naar iemand met de naam Calix, een verkorte vorm van Callixtus. In de 16e eeuw was een deel ervan tot bos omgevormd, in de 17e eeuw duidt het toponiem alleen nog een partij bos aan.

's Prinsen Veld: Veld dat in het noorden aan de Brugstraat paalt en in het westen aan het Oostveld. Zie ook *'s Prinsen Meers* onder 7.2.1 (a).

(b) naar de ligging

Eeberg: Dit veld (later veldbos en bos) is genoemd naar de hoogte waar het riviertje de Ee ontspringt. Het lag tussen de Brugstraat en de grens met Maldegem. Zie 8.2 Enkele hoogtenamen.

Eekloveld: Dit veld lag ten noorden van de Brugstraat naast de vroegere Eekloweg, waarnaar het is genoemd.

Hofveld: Terrein ten noorden van de Oude Gentweg en ten westen van de Pilkemstraat. Het behoorde bij het Goed van Wessegem (nu Koningsgoed).

Hoogveld, **Nederveld**: Twee niet exact te lokaliseren partijen veld ten zuiden van de Brugstraat. In dat gebied is er een opvallend verschil in hoogte naar de Dambeke toe. Vandaar de bepalingen *hoog* en *neder*.

Hulsloveld: Dit veld lag in het uiterste noorden van de parochie, nabij de vroegere Hulslohoeve op de grens met Adegem.

Ka(s)santveld: Veld ten oosten van de Ka(s)santvijver.

Onderdaleveld: Nog een veld ten zuiden van de Brugstraat in de buurt van Clercx Vijverken en de Wulfhage, ten noorden van de wijk Onderdale.

Oostveld: Ruim acht gemeten veld ten westen van 's Prinsen Veld en ten zuiden van de Brugstraat. Ten oosten van welk referentiepunt dit veld lag, weten we niet.

Oostwinkelveld: Grote partij veld in het uiterste noordoosten, ten noorden van de Brugstraat en grenzend aan Oostwinkel, op welke gemeente het nog een stuk doorliep. Later is het akkerland geworden.

Pilkemveld: Zo heette vóór 1600 het nog niet in cultuur gebrachte deel van Pilkem.

Werfvijver: Een stuk veld genoemd naar de aanpalende vijver. Zie 9.3 Vijvers.

(c) andere motieven

Vettebilken: Deze partij veld in het noorden nabij de Hulslostraat bestond blijkbaar uit verwilderd cultuurland, want daar lagen voorheen een aantal 'bilken'. Die hoorden waarschijnlijk bij de lang verdwenen Hulslostede. De bepaling *vet* kan afgeleid zijn van het werkwoord *vetten* in de betekenis 'vetmesten' en slaat dan op de functie van die bilken.
Vettebilk wordt ook nu nog in noordelijk West-Vlaanderen en in de omgeving van Aalter gebruikt voor een weide, meestal ver van de hoeve gelegen, waar vee vetgemest wordt. *Vet* kan hier echter ook een adjectief zijn ter aanduiding van de bodemgesteldheid, waarbij dan niet zozeer gedacht wordt aan 'vruchtbaar', maar aan de gladde, glibberige aard van de kleiachtige grond.

8. HEUVELS EN HOOGTEN

8.1. KERNBESTANDDELEN IN HOOGTENAMEN

BERG

In het vlakke Vlaanderen wordt elke hoogte *berg* genoemd, zodra ze enkele meters boven het maaiveld uitsteekt. In ons bestand van Meetjeslandse toponiemen komen enkele honderden *bergen* voor.

DONK

Donk stamt van het Germaanse *dunga* en is nauw verwant met de voorloper van het Nederlandse werkwoord *duiken* in de betekenis 'opduiken'. Het komt in ontelbare plaatsnamen voor, in het Meetjesland in bijna elk dorp met uitzondering van de polderdorpen en van Eeklo. Hoe meer naar het zuiden toe, des te meer donken (Luyssaert & Vandeveire, 2004: 597).

Over de betekenis van *donk* zijn de toponymisten het niet eens. Volgens sommigen zou het een moeraswoord geweest zijn, maar volgens anderen - waaronder Gysseling (1954: 100 en 1960: 279) - duidde het juist een hogere, zandige plek in een moerassig terrein aan. Die verklaring sluit in elk geval het best aan bij de topografische werkelijkheid in onze streken. In Ursel vinden we dit bestanddeel in de toponiemen *Berrendonk, Boekdonk, Bonendonk, Haamsdonk* en *Ter Donk(t)*. Voor zover die namen gelokaliseerd konden worden, bleken ze bijna alle akkerland te zijn en aan de omschrijving van Gysseling te voldoen.

HUL

Dit woord stamt af van het Germaanse *hulja* en is een typisch westelijk hoogtewoord, identiek met het West-Vlaamse *hil* en het Engelse *hill*. Terwijl berg op alle mogelijke verheffingen van de bodem betrekking kon hebben, werd *hul* bij voorkeur gebruikt voor kleine, maar in het landschap duidelijk zichtbare bulten en heuveltjes. We vinden het woord niet alleen in de dorpsnaam Lotenhulle (letterlijk '*lo* of bosje op de hul'), maar ook in tientallen Meetjeslandse hoogtenamen, waaronder in Ursel de gehuchtnaam *Hulle(ken)* en in terreinnamen als *Bleekhul, Galgenhul* en *Kwade Hul*.

MOTE

Een *mote* is een kunstmatig heuveltje waarop een gebouw, meestal een (kasteel) hoeve stond. Normaal behoort bij een mote een *neerhof*. In Ursel treffen we die

naam alleen aan op Velkegem. De *Hoge Mote* is een bosje geworden ten zuiden van Vossenhol 2, het *Nederhof* ernaast werd een stuk akkerland.

SCHOOT

Een ander woord voor hoger gelegen plekken in moerassig terrein is *schoot*. Het gaat terug op de stam van het werkwoord *schieten* in de betekenis 'zich snel voortbewegen, vooruitspringen'. In de toponymie duidt dit woord hoger gelegen, meestal beboste stukken grond aan die als het ware vooruitschieten in een overstromingsgebied of een waterziek terrein. Ons Ursels toponiemenbestand bevat slechts twee *schoot*-namen. Het enkelvoudige *Schootje* lag op een kleine verhevenheid nabij de Warikmeers. In het noordoosten vinden we nog *Waterschoot(je)* en *Waterschoten*, namen voor akkerland dat op de helling naar het Keigat ligt.

De meeste hoogtenamen evolueerden tot namen van gehuchten of terreinnamen.

8.2. ENKELE HOOGTENAMEN

Berg: Hoogte in het noordoosten van Ursel in de richting van het Keigat nabij het complex Vang, op het punt waar Ursel, Zomergem en Oostwinkel samenkomen. De naam is overgegaan op akkerland en bos.

Bergel: Verkleinvorm van *berg*, gevormd met het diminutiefsuffix *-el* (zoals in *druppel, wegel, bundel*). De verhoging bedraagt hier amper een paar meters.

Eeberg: Dit is de naam van een van de hoogste punten in de heuvelrij die in het uiterste noorden van de gemeente vanaf de grens met Zomergem westwaarts naar het grensgebied Knesselare-Maldegem loopt. Daar, nabij de grens met Adegem, ontspringt het riviertje de Ee (Ede) dat door Maldegem via Aardenburg naar Slepeldamme vloeide en in het Zwin uitmondde. Naar die Ee is ook het Zeeuws-Vlaamse grensdorp Eede genoemd. Nu loost ze haar water in het Schipdonkkanaal op de wijk Strobrugge (Maldegem).
Het woord *ee* is in de kustdialecten van ons taalgebied een gebruikelijke variant van *aa*, dat van het Germaanse *ahwo* stamt en gewoon 'water' betekent. Het bestanddeel komt o.m. voor in de Zeeuwse plaatsnaam *Zierikzee* (ontstaan uit *Zieriks-ee* 'water van Zierik') en in de West-Vlaamse gemeentenaam *Bredene* (*Breden-ee*, 'breed water').

Galgenhul: Naam voor een hoogte waarop een galg stond. Bij gebrek aan informatie is niet duidelijk waar die galg stond en om welke galg het hier gaat, die van Ursel 't Gentse of van Ursel 't Vrije.

Hulle: Hoogte ten noorden van de kerk, waar de wijk *Hulle(ken)* ontstond en waar zich het *Goed ten Hulle* bevond. Zie 3. Wijken en gehuchten.

Molenwal: Zoals eerder uitgelegd bij het toponiem *Hof(stede) te Walle* (zie 6.1 Benoemingsmotieven voor hoeven, rubriek [b]) werd het woord *wal* in de oudere taal o.m. gebruikt voor een door mensenhand opgeworpen heuveltje of terp, waarop een gebouw stond. In die zin wordt het woord blijkens het *Woordenboek van de Vlaamse dialecten* (WVD II, Afl. 5: 12) nog altijd gebruikt in West- en Frans-Vlaanderen. De molenwal waar ons toponiem naar verwijst, is die van de Rozemolen.

Vangberg: Lichte verhoging in het complex Vang ten oosten van de Veldstraat.

9. WATERNAMEN

9.1. KERNBESTANDDELEN IN WATERNAMEN

BEEK

Beek, van het Germaanse *baki*, is in onze streek de gewone benaming voor een smalle, natuurlijke waterloop.

GRACHT

Een gedolven afwateringssloot wordt **gracht** genoemd. Het woord is afgeleid van het werkwoord *graven* en evolueerde van *graft* tot *gracht* (zoals *luft* tot *lucht* en *kraft* tot *kracht*).

PUT

Put, een oude ontlening uit het Latijn *puteus*, is in onze taal van oudsher een heel algemene benaming, die op erg verschillende zaken wordt toegepast: natuurlijke en kunstmatige vijvers, gegraven of geboorde putten voor drinkwater voor mens en dier of voor het vergaren van bluswater, kuilen en groeven waar zand, mergel, leem, turf enz. worden bovengehaald. Bovendioen kan elke inzinking in het landschap, al dan niet met water gevuld, *put* genoemd worden.

VIJVER

Vijver is een woord voor een groter stilstaand water. Het is ontleend aan het Oudfranse *vivier*, dat op het Latijnse *vivarium* teruggaat. Daarin herkennen we het werkwoord *vivere*, dat 'leven' betekent. Een *vivarium* was in oorsprong een waterplas

waarin vissen levend gehouden werden. De betekenis van dit leenwoord verruimde respectievelijk tot 'visvijver' en tot '(grote) waterplas'.

9.2. BEKEN, GRACHTEN EN AFWATERINGSSLOTEN

Bruine Gracht: Dit toponiem is enkel overgeleverd als benaming voor een stuk land op de hoek van de Oude Gentweg en Molenstraatje 2 of Groenewegstraatje, waar een beekje ontsprong. De gracht is wellicht genoemd naar de bruine kleur van de ijzerhoudende bodem.

Cocx Beke: Niet lokaliseerbare zijbeek, genoemd naar iemand met de familienaam *(De) Cocq*. *Cocx* is daarvan de genitiefvorm.
Dambeke: Ze begint ergens in de Vleuge nabij de Bogaertstraat ten noorden van de wijk Onderdale, vloeit naar het westen, vormt een eind de grens met Knesselare en loopt dan min of meer parallel met de Heerstraat naar Oostmolen. Tegenwoordig heet het noordelijke deel Wagenmakersbeek, het zuidelijke Driesbeke. Met **Dambekeloop** is dezelfde beek bedoeld.
Voor de bepaling *dam* in dit toponiem zijn verscheidene verklaringen denkbaar. Het kan een verwijzing zijn naar het gehucht Kortendamme, waarlangs de beek passeert. Het is mogelijk dat in die beek een dam was gebouwd, bv. om het water op te houden en naar de ringgracht van het Goed van Wessegem af te leiden, maar evengoed stroomopwaarts om de vijvers in de wijk Pilkem van voldoende water te voorzien. Een derde mogelijkheid is dat de oevers van de beek over een zekere lengte verhoogd waren, zodat ze als het ware ingedamd was, om te beletten dat ze bij grote wateraanvoer uit haar oevers zou treden.

Jabbeke: Deze beek, ook **Jabbekeloop** genoemd, ontspringt ongeveer op dezelfde plaats als de *Dambeke* en loopt noordoostwaarts langs het Oostwinkelveld naar de Lieve (het latere Schipdonkkanaal). Het grootste deel van haar loop ligt in Oostwinkel. Doordat het brongebied van beide beken hetzelfde is, wordt voor de Jabbeke ook wel eens de naam *Dambeke* gebruikt.

De gelijknamige West-Vlaamse gemeentenaam in het arrondissement Brugge gaat volgens Gysseling terug op een voor-Germaans woord *ajat* met de betekenis 'schitterend, roodbruin, vuurkleurig'; volgens die theorie zou de beek dus genoemd zijn naar haar glanzende, schitterende water of naar de roestbruine schijn van haar bodem (Van de Walle & Devos, 2006: 79).

Kerselaregracht: Deze gracht is wellicht een afwateringskanaaltje nabij de Kerselarebossen; hij mondt uit in de Jabbeke in de buurt van het Oostwinkelveld. De naam is overgegaan op het aanpalende bos. Het is niet altijd duidelijk welke excerpten met *Kerselaregracht* op de gracht dan wel op het bos betrekking hebben.

Lookdijk: Andere naam voor het meest noordelijke deel van de Dambeke.
Onder *dijk* verstaat men in de huidige Meetjeslandse dialecten hetzelfde als in het AN, nl. 'verhoogde oever', maar in West-Vlaanderen is het woord nog ruim verspreid in de oude betekenis 'sloot'. In die zin moet het grondwoord van ons toponiem worden begrepen. De bepaling *look* is niet meteen doorzichtig. Dat daarin *loke* 'afsluiting' schuilt, is niet uitgesloten, maar dan blijft in het ongewisse hoe we ons de achterliggende werkelijkheid moeten voorstellen: liep die gracht langs of naar een of andere afsluiting, of diende hij zelf ter begrenzing van enig territorium? Of moeten we in *look* veeleer een plantnaam zien, die verwijst naar lookachtig (on)kruid, zoals bieslook of kraailook, langs de oevers van de gracht?

Loop: Naam voor een beekje dat van de Vier Heemskinderen (aan de Oude Gentweg) naar Bellem loopt. Het woord *loop* komt in de Vlaamse toponymie courant voor als benaming voor een kleine natuurlijke of kunstmatige waterloop.

Michiels Beke: Niet gelokaliseerd beekje nabij de grens met Knesselare, wellicht genoemd naar een aangelande, ene *Michiel(s)*.

Varentgracht: Afwateringsbeek van de Houtmeers nabij de Heerstraat. Hij loopt parallel met de Varentstraat en is genoemd naar de *Varent*-percelen ernaast.

Vernasenbeke: Waarschijnlijk een beekje tussen het Tegelstraatje en de Jabbeke, genoemd naar een aangelande met de bij- of achternaam *Vernasen*. Die naam is in oorsprong een metroniem of moedersnaam, bestaande uit het element *ver-* als verdoffing van *vrouw*, verbonden met het genitiefsuffix *-n* en de vrouwennaam *Ase*, verbonden met hetzelfde genitiefsuffix. *Vernasen* betekent dan 'van vrouw Ase'.

Waterlat: Deze naam voor een niet nader te lokaliseren waterloopje is afgeleid van het verdwenen werkwoord *waterlaten* met als betekenis 'water afvoeren, lozen'. Een *waterla(a)t* is volgens de historische woordenboeken een afwateringssloot die uitkomt op een sluisje (MWB i.v. waterlaet). Daarnaast schijnt het woord ook de algemenere betekenis 'waterloop' te hebben gehad (WNT i.v. Waterlaat). In onze bronnen is het toponiem overgegaan op het naastgelegen land.

Waterloop: Beekje of sloot met onbekende ligging. Ook hier is de naam al op een stuk land en een partij bos overgegaan.

9.3. VIJVERS

In een licht heuvelend landschap als dat van Ursel komen een aantal kommen voor, waarin het water het hele jaar door blijft staan en ondiepe vijvers vormt. De meeste van de talrijke Urselse vijvers lagen in het noordwesten, in een uitgestrekt heide-

gebied dat deel uitmaakte van het Maldegemveld. Een groot deel ervan was eigendom van de abdij van Drongen en behoorde bij het Drongengoed; pas in het midden van de 18e eeuw werd het Maldegemveld systematisch in cultuur gebracht. In die periode verdwenen ook andere vijvers op de wijk Pilkem. Ze droogden uit en werden met bomen beplant, omgevormd tot hooimeersen of in akkerland veranderd.
Vijvers werden echter ook door mensenhand gegraven, bv. voor de kweek van zoetwatervis. In een document uit 1390 lezen we: bv. *desquelles terres Jehan de Leke ... a pris a cense hiretable* (sic) *10 mesures gisans sur la bruyere sur le grant chemin qui va d'Ursele a Eclo et en fait viviers* (ARA-RK 7834). In het Nederlands: 'van welke landen Jan van Leke 10 gemeten in erfelijke cijns heeft genomen liggende op het veld aan de grote weg van Ursel naar Eeklo, en er vijvers van gemaakt heeft'.

BENOEMINGSMOTIEVEN VOOR VIJVERS

(a) naar de eigenaar, de pachter of de gebruiker

Bakker(vijver): Vijver in Hulslo ten westen van de toenmalige Eekloweg, nabij de Eeberg, in een partij veld van ruim 31 gemeten groot. Hoogstwaarschijnlijk is hij genoemd naar een vroegere eigenaar, ene *(De) Backere*. De '*beke die comt uten backere*', waarvan herhaaldelijk sprake is in onze bronnen, is wellicht een zijtak van de Jabbeke.

Ka(s)sant(vijver): Vijver ten noorden van de wijk Pilkem, net onder de Brugstraat, en genoemd naar een voormalige bezitter of gebruiker met de bij- of achternaam *Kasant*. De familienaam *Ca(s)sandt/Cadsandt*, afgeleid van de plaatsnaam *Cadzant* in West-Zeeuws-Vlaanderen, is al in de 13e eeuw in Vlaanderen geattesteerd (Debrabandere 2003: 212).

Clercx Vijverken: Nog een vijver in de buurt van de Brugstraat, maar nu wat oostelijker, niet ver van de Tendenstraat. Dat de naam herinnert aan iemand uit dezelfde familie *(De) Clerck* als in Clercx Dreve (5.2.b) valt niet uit te sluiten, want beide toponiemen liggen nabij de Brugstraat.

Kuipervijver: Deze vijver wordt maar één keer vermeld. Hij lag niet ver van de huidige weg naar Eeklo in de buurt van de Brugstraat. *(De) Kuiper* is een bekende familienaam en betekent 'tonnenmaker'.

Schepper: Vijver langs de oude weg naar Eeklo, genoemd naar ene *(De) Schepper*. In het renteboek uit 1431 vinden we een *Jan f. pieters van hongherdale gheseyt de sceppere* (ARA-RK 45406, 11r). *Schepper* was een beroepsnaam voor de kleermaker. De naam is overgegaan op percelen akkerland en bos in **Achterste Schepper**, **Grote Schepper**, **Klein Schepperken** en **Scheppers**.

Willekens Vijver: Vijver ten noorden van de wijk Pilkem, in de buurt van de Ka(s)- santvijver. Hij is genoemd naar een zekere *Wille(ken)*, een familienaam die al in de 13e eeuw voorkomt (Debrabandere 2003: 1325).

(b) naar de ligging

Eeklovijver: Vijver ten noorden van de Brugstraat aan de oude weg naar Eeklo.

Middelvijver: Vijver in het uiterste noordwesten van Ursel, gelegen tussen twee andere vijvers, waarvan de ene de *Kwade Vijver* en de andere de *Grote Vijver*, alle toebehorend aan de abdij van Drongen.

Oostvijver: Niet gelokaliseerde vijver ten oosten van een bepaalde hoeve of een ander referentiepunt.

Pilkemvijver: Vijver in het westen van Ursel nabij de grens met Knesselare in het noorden van de Pilkemwijk. Het **Pilkemvijverken** is wellicht een kleinere vijver in dezelfde buurt.

Straatvijverken: Lag eveneens ten noorden van Pilkem, wellicht aan de straat.

Westvijver: Alweer een vijver in de wijk Pilkem, gelegen ten westen van een bepaald referentiepunt, wellicht de Pilkemstede.

(c) naar de begroeiing

Werfvijver 1: Vijver in het noorden van de Ursel. Hij paalt aan de Hulslostraat nabij de Eeberg. Met **Werfvijverken** is wellicht dezelfde vijver bedoeld. *Werven* zijn waterwilgen. Men vindt ze vaak aan vijvers, poelen en plassen en in drassige gebieden.

Werfvijver 2: Lag aan de rand van het Oostwinkelveld ten zuidoosten van de Klare Vijver.

(d) naar de oppervlakte

Grote Vijver: Vijver in het uiterste noordwesten, behorend bij het Drongengoed.

(e) naar het uitzicht

Klare Vijver: Vijver met helder water in het oosten van Ursel nabij het Oostwinkelveld.

Vuile Vijver: Vijver met vuil of troebel water ten noordoosten van de Klare Vijver aan de grens met Oostwinkel.

(f) benoemingsmotief onzeker

Bekevijver: Niet gelokaliseerde vijver nabij een beek, of toebehorend aan een zekere *Beke* of *Verbeke*. Beide familienamen zijn erg courant in Oost- en West-Vlaanderen.

Oude Vijver: Een van de vijvers nabij Hulslo. De andere was de Eeklovijver.

Wentelvijver: Vijver ten zuiden van de weg naar Knesselare, een paar honderd meters ten westen van de Bogaertstraat. Het eerste deel gaat mogelijk terug op een ouder *wendel-*, de stam van het werkwoord *wendelen*, dat 'kronkelen, draaien' betekent en een frequentatief is uit *wenden* 'draaien, omkeren'. De verscherping van de oorspronkelijke *d* kan gebeurd zijn door invloed van het werkwoord betekenisverwante werkwoord *wentelen*. De naam zou dan zinspelen op de kronkelige oevers van de vijver. Een tweede mogelijkheid is dat er achter de voorbepaling een persoonsnaam schuilt, zoals de voor- en achternaam *Wendel*, of een plaatselijke variant van de in Vlaanderen zeer courante familienaam *Windels*.

9.4. PUTTEN

In een oneffen terrein met komgronden kan men uiteraard veel putten verwachten. De meeste ervan zijn niet als dusdanig geattesteerd, maar we kennen hun naam, omdat een aanpalend perceel ernaar is genoemd. Daarom zijn enkele ook opgenomen in de rubrieken akkerland, grasland en bossen. Daartoe behoren *Bachtenput, Braamput, Brasput, Brouwput, Burreput(je), Grendelput, Houtjes Put, Kattenput, Kernaartput, Kleemput* en *Mergelput(ten).*

Bachtenput: *Bachten* is een samentrekking van *be-achten* (zoals *binnen* van *be-innen)* en betekent 'achter'. Deze put lag achter een hoeve in Onderdale. Later is akkerland ernaar genoemd.

Brouwput: Put, later land, ergens langs de Kleitstraat/Oude Gentweg. Een *brouwput* is een waterput waaruit welwater wordt geput of opgepompt voor het brouwersbedrijf.

Buisput: Put aan een *'buis'* of duiker, gelegen nabij de Eeberg.

Donkput: Put, later akkerland, aan de Nedere Gentweg en de Bogaertstraat, nabij het leen Ter Donk(t) en daarnaar genoemd.

Kernaartput: Put bij de Kernaart in Onderdale.

Mergelput: Put waaruit mergel gedolven werd. De naam is overgegaan op verscheidene percelen land en meers. Zie 7.2.1 (b).

Moey(ken)s Put: Put aan de Nedere Gentweg nabij de Donkput. Ook hier is de putnaam overgegaan op het aanpalende akkerland.

Molenput: Waterput nabij de molen op de wijk Roze tussen de Oude Gentweg en Pamels Kerkweg. Een molenput was een put die ontstaan was door het uitgraven van aarde voor de terp waarop de molen stond. Uit zo'n put werd bluswater geput of gepompt bij een molenbrand.

Sente Moddaerts Put: Put in Vrekkem aan de Heukelgemstraat (nu Saluinstraat), genoemd naar een persoon die Sente Moddaert heette. *Sente* is de verkorte vorm van Vincent, *Moddaert* is een familienaam die in Vlaanderen al in de 14e eeuw opduikt (Debrabandere, 2003: 859) en soms verward werd met Medardus, in Ursel de patroonheilige van de parochie (Debrabandere 2003: 832). *Sente* is een dialectvorm van *Sint(e)* zoals Sint-Laureins in de volksmond genoemd wordt, maar ook de vleivorm van *Vincent* (Debrabandere 2003: 1120).

Zavelput(ten): Putten nabij de Kouter waaruit zavel werd gedolven. *Zavel* is een grondsoort die bestaat uit klei en 60 à 80 % okerkleurig zand. De naam is ook overgegaan op een perceel akkerland.

9.5. BRUGGEN, VOORDEN EN SLUIZEN

Waar geen grote rivieren zijn, moet je ook geen belangrijke bruggen verwachten. Toch was het soms nodig een beek te overbruggen, hetzij omdat ze te breed was of een te groot debiet had, hetzij omdat ze dieper lag dan het aanpalende land. Was dat niet het geval, dan volstond een doorwaadbare plaats, die in de oudere taal een **voorde** werd genoemd. Dat woord stamt uit het Germaanse *furdu* en stemt overeen met *ford* in Engelse en *furt* in Duitse plaatsnamen.

Daenkins Brugge: Bruggetje over de Dambeke/Driesbeke in het uiterste zuiden nabij de grens met Aalter aan de wijk Oostmolen. Het is genoemd naar een aangelande die *Daankin* werd genoemd, de diminutiefvorm van de voornaam *Daan* uit *Daniël*. Door volksetymologie werd de naam vervormd tot *Haantjes Brugge*.

Hoetselvoord: Doorwaadbare plaats op de Dambeke/Driesbeke nabij haar monding in de Durme/Kale/Brugse Vaart, pal aan de Heerstraat die naar de Zomergemse wijk Hoetsel loopt. De naam is ook overgegaan op een perceel akkerland.

Rabot 1: Sluisje op een beek nabij het kruispunt Veldstraat-Oude Gentweg. *Rabot* is een variant van *rabat*. Het middeleeuwse Vlaams heeft het ontleend aan het Oudfranse *rabat*, dat o.m. ook 'sluis' betekende. In de dialecten van westelijk Vlaanderen is het woord hier en daar nog gebruikelijk voor een keersluis in een beek of in een grotere waterloop. Dit sluisje wordt ook **Oud Rabotje** genoemd.

Rabotbrugge: Brug in de weg Ursel-Zomergem nabij het kruispunt met de Veldstraat aan het hiervoren genoemde rabot, dat daar gebouwd was in een lokale beek die via Haasakker en Haamsdonk verder naar Bellem liep.

Schaapbrugge: Bruggetje in het Groenewegstraatje (Molenstraatje 2) over een zijtak van diezelfde beek, die van Beierwane naar Bellem liep. Het is bekend dat schapen niet graag door een beek waden en voor hen werd dan een bruggetje gemaakt. De naam ging over op het land ernaast.

Steenbrugge: Stenen bruggetje nabij de grens met Zomergem. Ook hier ging de naam over op het aanpalende land.

Voordebrugge: Brug op het oostelijke deel van de weg Berken-Vrekkem, waar vroeger een *voorde* was in de beek die van de Vier Heemskinderen via Haamsdonk naar Bellem loopt. Die brug was mogelijk gebouwd naast een voorde die enkel 's zomers, bij lage waterstand, bruikbaar was, ofwel verving ze een in onbruik geraakte voorde.

10. KRUISEN, GRENSTEKENS, WEGWIJZERS

Wegkruisen waren vertrouwde oriëntatiepunten in het middeleeuwse landschap. Oorspronkelijk dienden ze als merktekens aan de grenzen van dorpen of heerlijkheden. Dat blijkt o.a. uit het verslag van bisschop Walter de Marvis, die in 1242 de grenzen van een aantal Zuid-Meetjeslandse parochies vastlegde. Daarbij werd vaak een kruis geplant of als merkteken in een boom ingekerfd (Verhoustraete, 1961: 228-236). Daarnaast is het kruis ook een religieus symbool, dat - net als de vele veldkapellen - een devotionele waarde had.
Kruisen vindt men als zodanig bijna nooit in de landboeken terug, wel echter als een perceel grond daarnaar is genoemd. Ook andere merktekens zijn vaak alleen bekend doordat een nabijgelegen akker, weide of bos daaraan zijn naam ontleende.

10.1. KRUISEN

Alaerts Kruise: Verdwenen wegkruis op de plaats waar Ursel, Zomergem en Oostwinkel samenkomen, genoemd naar ene *Alaert*. De naam is alleen bewaard

in een akker- en een bosnaam. Niet te verwarren met het huidige kruis in de Veld(kruis)straat, dat in de volksmond *Scheerlyncks Kruise* heet.

Hagelins Kruise: Niet gelokaliseerd perceel nabij een veldkruis dat zich bevond op de eigendom of nabij de woning van een zekere *Hagelin*. De naam is een vleivorm van de Germaanse voornaam *Hagen*.

Hulslokruise: Kruis ergens op de grens tussen Ursel en Adegem. Waarschijnlijk aangebracht bij het afpalen van de parochiegrenzen.

10.2. GRENSPALEN

Hoge Eke: Deze naam vinden we maar één keer vermeld. Of het om een hoge eik gaat, dan wel over een partij land, meers of bos nabij een hoge eikenboom, weten we niet. Eiken worden vaak oud en dienen daarom dikwijls als grensmerk.

Hoge Paal: Nabij de Oude Gentweg stond vroeger een paal die een grens markeerde, waarschijnlijk die tussen Ursel 't Gentse en Ursel 't Vrije. De naam ging over op een complex van 35 percelen bos. Zie 4. Landschappelijke complexen.

Molenstake: Paal ten zuiden van de Brugstraat in Ursel 't Vrije, die de grens aangaf van het gebied waar de heer van het Land van de Woestijne zijn molenrecht kon uitoefenen.

Stenen Paal: Behalve door grensbomen en kruisen werden grenzen tussen parochies en bestuurlijke eenheden gemarkeerd door stenen palen. Waar de hier bedoelde paal exact stond, is niet helemaal duidelijk, maar aangezien hij ten oosten van de Schaapswarande gesitueerd wordt, is de kans groot dat het om de paal gaat die in onze bronnen ook *Hoge Paal* wordt genoemd.

10.3. WEGWIJZER

Hand 1: Wegwijzer op de kruising van de Nedere Gentweg en de weg die door de Rozekouter liep. In jongere bronnen heet hij *IJzeren Hand*, vandaag de naam van de straat tussen de Roze en de Vrekkemstraat langs het Ontmoetingscentrum Katerhoek. Om reizigers de weg naar hun bestemming te tonen, stond er vroeger op borden vaak een hand afgebeeld met een gestrekte wijsvinger in de richting van de plaats waar de weg naartoe leidde. Op een kaart uit 1724 (nr. 792 in het Algemeen Rijksarchief te Brussel) staat op die plek een paal met een handje getekend. En op een metingverslag uit 1731 lezen we *den weghel commende van het isseren handt*.

BIBLIOGRAFIE

Andries G. (1993): *Meetjeslandse Toponiemen tot 1600: Lovendegem*, Landegem.

AvM: *Appeltjes van het Meetjesland*. Jaarboek van het Heemkundig Genootschap van het Meetjesland, Maldegem.

Bahlow H. (1965): *Deutschlands geographische Namenwelt. Etymologisches Lexikon der Fluß- und Ortsnamen alteuropäischer Herkunft*, Frankfurt am Main.

Beelaert G. & H. Notteboom (1978): 'Adegemse toponiemen of plaatsnamen', in *Omtrent Adegem*, Adegem, pp. 55-68.

Bourgeois J. & J. Rommelaere (1991): 'Bijdrage tot de kennis van het Meetjesland in de Metaaltijden. De opgravingen te Ursel (1985-1989) en Aalter (1989-1990)', in *Appeltjes van het Meetjesland,* XLII, pp. 59-88.

Carnoy A. (1940): *Dictionnaire étymologique du nom des communes de Belgique,* 2 parties: I A-K (1939), II L-Z (1940), Louvain.

De Bo L.L. (1892): *Westvlaamsch Idioticon*, Gent.

Debrabandere F. (2003): *Verklarend Woordenboek van de Familienamen in België en Noord-Frankrijk*. Tweede uitgave met medewerking van dr. Peter De Baets, Amsterdam-Antwerpen.

De Flou K. (1914-1938): *Woordenboek der Toponymie van Westelijk Vlaanderen, Vlaamsch Artesië, het Land van den Hoek, de graafschappen Guines en Boulogne en een gedeelte van het graafschap Ponthieu*, Gent.

De Potter F. & J. Broeckaert (1864-1870): *Geschiedenis van de gemeenten der provincie Oost-Vlaanderen: Ursel*, Gent.

De Smet G. (1951): 'De ontginning van eigen heidegronden door de abdij van Drongen in haar Drongengoed te Ursel in de eerste helft der achttiende eeuw', in *Appeltjes van het Meetjesland*, III, pp. 93-112.

De Smet G. (1952): 'Het Drongengoed te Ursel van 1242 tot 1740', in *Appeltjes van het Meetjesland*, IV, pp. 117-128.

Devos M. (1991a): *Meetjeslandse Plaatsnamen van vóór 1600: Aalter*, Maldegem.

Devos M. (1991b): *Bouwlandtermen in de Vlaamse dialecten. Spreidings- en betekenisgeschiedenis*, Tongeren.

Devos M. (1992): *Meetjeslandse Plaatsnamen tot 1600: Bellem*, Maldegem.

Devos M. (1998): 'Valse katten in het Meetjesland', in *Vriendenboek Luc Stockman*, Aalter, pp. 103-110.

Devos M. (2004): 'Betekenis en motivering van enkele diernamen in de microtoponymie', in *Naamkunde* XXXIV (2002) [verschenen in 2004], pp. 205-224.

Devos M. & R. Vandekerckhove (2005): *Taal in stad en land. West-Vlaams*, Tielt.

De Vries J. (1962): *Woordenboek der Noord- en Zuid-Nederlandse plaatsnamen*, Utrecht-Antwerpen.

DPB: zie De Potter & Broeckaert.

Ferraris (1771-1778): *Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden*, fotografische herdruk 1966, Brussel.

Förstemann E. & H. Jellinghaus (1913-1916): *Altdeutsches Namenbuch. II. Ortsnamen*, Bonn.

Goeminne, F. (1996): 'Insectnamen in toponiemen', in *Naamkunde* XXVII, pp. 157-182.

GY-CM: zie Gysseling 1977.

Gysseling M. (1950): 'Oostvlaamse plaatsnaamproblemen', in *Mededelingen van de Vereniging voor Naamkunde te Leuven en de Commissie voor Naamkunde te Amsterdam*, XXVI, pp. 17-27

Gysseling M. (1950): 'Het bestanddeel *drecht*', in *Mededelingen van de Vereniging voor Naamkunde te Leuven en de Commissie voor Naamkunde te Amsterdam*, XXVII, pp. 56-58.

Gysseling M. (1954): 'Enkele topografische termen in Nederlandse plaatsnamen', in *Mededelingen van de Vereniging voor Naamkunde te Leuven en de Commissie voor Naamkunde te Amsterdam*, XXX, pp. 99-107.

Gysseling M. (1956): 'Zomergems oudste namen', in *Appeltjes van het Meetjesland* VII, pp. 13-17.

Gysseling M. (1960): *Toponymisch Woordenboek van België, Nederland, Luxemburg, Noord-Frankrijk en West-Duitsland (vóór 1126)*, Tongeren.

Gysseling M. (1975): 'Dries', in *Naamkunde*, VII, pp. 258-265.

Gysseling M. (1977): *Corpus van Middelnederlandse teksten (tot en met het jaar 1300), I, 1-9*, 's-Gravenhage.

Gysseling M. (1978): 'Inleiding tot de toponymie, vooral van Oost-Vlaanderen', in *Naamkunde*, X, pp. 1-24.

Gysseling M. (1981): 'Voornaamste bestanddelen van Zuidnederlandse plaatsnamen', in *Naamkunde*, XIII, 75-78.

Gysseling M. (1983): 'Pilkem onder Boezinge', in *De Leiegouw*, XXV, p. 48.

Hoebeke M. (1956): 'Bruwaen onder Bevere', in *Album Edgard Blancquaert*, Tongeren, pp. 431-436.

Joos A. (1900): *Waasch Idioticon*, Gent, Sint-Niklaas. Heruitgave 1979, St.-Niklaas.

Kerckhaert N. (1980): *Oude Oostvlaamse herbergnamen*, Gent.

Kiliaen C. (1599): *Etymologicum teutonicae linguae sive dictionarium teutonico-latinum*, Antwerpen.

Lindemans J. (1930): *Toponymie van Opwijk*, Brussel.

Lindemans J. (1952): *Toponymie van Asse*, Tongeren.

Lippens O. (1957): 'Over Lembeke en zijn heren', in *Appeltjes van het Meetjesland,* VIII, 155-181.

Luyssaert J. (1999): *Meetjeslandse Toponiemen tot 1600: Merendree*, Maldegem.

Luyssaert J. (2001): *Meetjeslandse Toponiemen tot 1600: Vinderhoute*, Maldegem.

Luyssaert J. & J. Vandeveire (2004): 'Donken in het Meetjesland' in *Taeldeman. Man van de taal. Schatbewaarder van de taal. Liber Amicorum*, pp. 593-606.

Mansion J. (1935): *De voornaamste bestanddelen der Vlaamsche plaatsnamen*, Brussel.

Mattheeuws K. & M. Devos (1997): *Meetjeslandse Toponiemen tot 1600: Zomergem*, Maldegem.

MNW = Verwijs E. & J. Verdam (1885-1925): *Middelnederlandsch Woordenboek*, 's-Gravenhage, 9 delen.

Moelaert R. (1963): 'Het leen Velkegem te Ursel', in *Appeltjes van het Meetjesland*, XIV, pp. 106-121.

Moelaert R. (1971): 'De tienden te Ursel', in *Bos en Beverveld*, V, pp. 167-171.

Moelaert R. (1973): 'Wessegem en zijn heren', in *Appeltjes van het Meetjesland*, XXIV, pp. 206-238.

Moelaert R. & A. Ryserhove (1976): 'Heemkundige speurtocht door Ursel (8 augustus 1976)', in *Ons Meetjesland*, IX, pp. 42-72.

Moelaert R. (1980): 'Het grondbezit van de O.L.Vrouweabdij van Drongen en andere kerkelijke goederen te Ursel', in *Ons Meetjesland*, XIII, pp. 68-72.

Moelaert R. (1985): 'De heerlijkheid Wulfsberge te Oedelem en Ursel', in *Appeltjes van het Meetjesland*, XXXVI, pp. 112-158.

MWB = E. Verwijs & J. Verdam: *Middelnederlandsch Woordenboek*, 's-Gravenhage, 1885-1929, 9 delen.

Petri F. (1937): *Germanisches Volkserbe in Wallonien und Nordfrankreich*, Bonn.

Rutgeers A. (1934): *Vlaamsche Uithangborden en Gevelsteenen*, Brussel.

Ryckaert M. (1958): 'Zomergem onder de Geuzentijd', in *Appeltjes van het Meetjesland*, IX, pp. 91-122.

Ryserhove, A. (1988): 'Kerkrekeningen te Ursel uit 1528 en 1558', in *Appeltjes van het Meetjesland*, XXVIII, 186-200.

Stallaert, K. (1890-1977): *Glossarium van verouderde rechtstermen, kunstwoorden en andere uitdrukkingen uit Vlaamsche, Brabantsche en Limburgsche oorkonden*, Leiden, 3 delen. Aangevuld door F. Debrabandere.

Taeldeman J. (1989): *Meetjeslandse plaatsnamen van vóór 1600: Adegem*, Maldegem.

Tavernier-Vereecken C. (1952): 'De etymologie van *lochting*', in *Mededelingen van de Vereniging voor Naamkunde te Leuven en de Commissie voor Naamkunde te Amsterdam*, XXVIII, pp. 81-84.

Tavernier-Vereecken C. (1968): *Gentse Naamkunde van ca. 1000 tot 1253. Een bijdrage tot de kennis van het oudste Middelnederlands*, Tongeren.

Van Berkel G. & Kees Samplonius (1995): *Prisma Nederlandse plaatsnamen. De herkomst en betekenis van onze plaatsnamen*, Utrecht.

Vandeveire J. (1948): *Bijdrage tot de toponymie van Ursel*, licentiaatsscriptie, Rijksuniversiteit Gent (onuitgegeven).

Vandeveire J. (1959): 'Waartoe een proces nog dienen kan', in *Appeltjes van het Meetjesland*, X, 249-267.

Vandeveire J. (1998): 'Nog eens de hosteliers van Ursel', in *Appeltjes van het Meetjesland*, IL, pp. 241-254.

Van de Walle F. & M. Devos (2006): *Meetjeslandse Toponiemen tot 1600: Oostwinkel en Ronsele*, Maldegem.

Van Durme L. (1986/1988/1991): *Toponymie van Velzeke, Ruddershove en Bochoute*, 3 delen, Gent.

Van Durme L. (1996): *Galloromaniae Neerlandicae Submersae Fragmenta*, Gent.

Van Durme L. (1998): 'Dries, vooral in Centraal en Zuid-Oost-Vlaanderen', in *Handelingen van de Koninklijke Commissie voor Toponymie en Dialectologie*, 70, pp. 117-212.

Van Lantschoot P. (1884): *De oude akkermaten der provinciën West- en Oost-Vlaanderen, Antwerpen, Limburg en Brabant in nieuwe herleid en wederkeeriglijk*, Gent-Ursel.

Verhoustraete A. (1950): 'Molens binnen het maalgebied van het Land van de Woestijne', in *Appeltjes van het Meetjesland*, II, pp. 32-42.

Verhoustraete A. (1961): 'De rondreis van Walter de Marvis, bisschop van Doornik in 1242', in *Appeltjes van het Meetjesland*, XII, pp. 228-236.

Verhoustraete A. (1962): 'De Pietendries op Knesselare en Aalter', in *Appeltjes van het Meetjesland*, XIII, pp. 225-229.

Verstraete D. (1949): 'Oude wegen in het Meetjesland', in *Appeltjes van het Meetjesland*, I, pp. 49-57.

Verstraete D. (1954): 'Wessegem', in *Appeltjes van het Meetjesland*, V, pp. 67-83.

WNT = *Woordenboek der Nederlandsche Taal*, 's-Gravenhage/Leiden, 1863-200?.

WVD I, Afl. 1: Magda Devos & Hugo Ryckeboer (1979): *Woordenboek van de Vlaamse Dialecten. Deel I. Landbouwwoordenschat. Aflevering 1. Akkerland en weiland*, Gent, Tongeren.

WVD II, Afl. 5: Veronique De Tier & Jacques Van Keymeulen (1990): *Woordenboek van de Vlaamse Dialecten. Deel II. Niet-agrarische vaktalen. Aflevering 5: De Molenaar*, Gent, Tongeren.

KLEINE VERKLARENDE WOORDENLIJST

adjectief: bijvoeglijk naamwoord

alluviale grond: grond door aanslibbing ontstaan.

alluvium: aanslibbingsgebied.

areaal: geografische ruimte waarbinnen een zaak of een woord voorkomt.

akkerareaal, bosareaal: totale oppervlakte akkers/bossen in een bepaald gebied.

cultuurareaal: totale oppervlakte van gronden die in cultuur gebracht zijn.

assimilatie: aanpassing aan een volgende of voorafgaande klank (bv. *ko**rr**el* uit *ko**rn**el*, *aa**mb**eeld* uit *aa**nb**eeld*). Het omgekeerde is **dissimilatie** of ongelijkmaking (bv. *tove**n**aar* uit *tove**r**aar*).

attesteren: bevestigen met een bewijsplaats uit een document (een **attestatie**).

cartularium: boek met verzameling afschriften van charters.

charter: oorkonde, (op perkament) geschreven document over een belangrijke overeenkomst.

collectiefsuffix: achtervoegsel dat bij een woord gevoegd, er een verzamelnaam mee vormt (b.v. ***-te*** in *geberg**te**, gevogel**te***).

dentaal: medeklinker die tegen de tanden wordt gevormd (**t** en **d**).

diftongering: het vormen van een tweeklank uit één klinker (b.v. **ij** uit **i**, **ui** uit **u**).

diminutiefsuffix: achtervoegsel om verkleinwoorden of diminutieven te maken (**-je**, **-tje**, **-pje**, **-ke**).

domaniaal stelsel: hofstelsel, middeleeuwse agrarische exploitatievorm op basis van het tweeledige domein, soms ook *hofstelsel* genoemd. Een landgoed of domein was georganiseerd rond een centrale hoeve; daaromheen lagen de boerderijtjes van de afhankelijke (horige of half-horige) boeren. Elke boer had een stuk 'eigen' grond en moest daarnaast ook als herendienst het aan het centrale hof toebehorende land bewerken.

domaniale grond: grond die tot het eigen domein van de heer behoort.

domaniale tijd: periode in de middeleeuwen toen het domaniale stelsel in zwang was als agrarische organisatievorm.

etymologie: taalwetenschap die de oorsprong van de woorden bestudeert. Wie dat doet, is een **etymoloog**.

etymologisch: wat de oorsprong van het woord betreft.

excerperen: een deeltje uit een geschrift (met een of ander doel) noteren. Dat deeltje is een **excerpt**.

feodaliteit: leenstelsel, waarbij een leenman aan zijn leenheer bepaalde verplichtingen had. Een **feodale maatschappij** was een maatschappij waarin dat systeem gebruikelijk was, een **feodale band** een juridische band tussen leenheer en leenman.

frequentatief: werkwoord dat meestal eindigt op -elen of -eren en dat een herhaling weergeeft, b.v. *klapperen* bij *klappen*, *suizelen* bij *suizen* enz.

genitief: bezitsvorm van substantieven, bv. *vader**s** vrienden, de dag des her**en***.

genus: grammaticaal geslacht van een woord (*hij*-woord, *zij*-woord of *het*-woord).

Germaans: de gemeenschappelijke moedertaal van een aantal West- en Noord-Europese talen (o.a. Duits, Nederlands, Engels, Noors, Zweeds, enz.) zoals die vóór enkele duizenden jaren werd gesproken.

glossarium: lijst met trefwoorden en excerpten.

heraldiek: wapenkunde, kennis van de wapenschilden

hydroniem: waternaam, naam van rivieren, beken, plassen, vijvers, enz.

hypercorrect: foutief uitgesproken of geschreven uit vrees voor onjuistheid (b.v. als iemand die de **h** niet aanblaast, zou zeggen: *Ik heb de **h**eer u **h**uit te nodigen*).

Indo-Europees: de gemeenschappelijke moedertaal van bijna alle Europese en een aantal Aziatische talen, zoals die vele duizenden jaren geleden zou gesproken zijn.

landboek: een beschrijving van alle percelen in een bepaald gebied, de voorloper van ons kadaster. Een **bosboek** beperkt zich tot beboste percelen, heide, moerassen en onbebouwde gronden.

lemma: trefwoord, titelwoord in een woordenboek of woordenlijst, hier in de alfabetische lijst met toponiemen en excerpten.

metathesis: omwisseling van klanken (meestal van medeklinkers) in een woord, b.v. *b**ro**n* naast *b**or**ne*, *g**ra**s* naast *g**er**s*.

Middelnederlands: de vorm van onze taal tussen de 12e en de 15e-16e eeuw.

monoftongeren: een tweeklank (diftong) veranderen in een lange éénklank (b.v. als **ou** als **òò** of **ij** als **èè** wordt uitgesproken)

ommeloper: soort landboek waarin de percelen niet per eigenaar, maar geografisch, d.w.z. perceel na (aanpalend) perceel worden beschreven.

Oudnederlands: de vorm van onze taal vóór de 12e eeuw.

patroniem: eigennaam die naar de naam van de vader is gevormd (b.v. Adriaensen uit Adriaan). Een **metroniem** is gevormd naar de naam van de moeder (b.v. Callens uit Calle = Katelijne).

ressorteren: onder het gezag van een hogere instantie vallen.

staat van goed: erfenisdocument dat opgesteld wordt als iemand met minderjarige kinderen overlijdt en waarin alle roerende en onroerende goederen worden beschreven en geschat.

substantief: zelfstandig naamwoord; **substantiveren**: een substantief maken van een ander soort woord (b.v. ***het kwade*** uit *kwaad*).

substraattaal: taal die in een bepaald gebied nog als onderlaag wordt gebruikt, terwijl een andere taal al als algemene taal in dat gebied wordt gesproken (b.v. Keltisch op het moment dat de boventaal al Oudnederlands is). Een **substraatwoord** is een woord uit die substraattaal. In ons geval is de substraattaal een onbekende taal die men gemakshalve Belgisch noemt.

suffix: achtervoegsel, woorddeel waarmee men afleidingen maakt; b.v. *-ig (hand**ig**)*, *-lijk* (*eer**lijk***), *-es* (*baron**es***), enz.

tautologie: woordgroep die een herhaling inhoudt (b.v. *ik was blij en verheugd*). Een **tautologische** uitdrukking is een uitdrukking die twee keer hetzelfde zegt.

topografie: nauwkeurige beschrijving van het uitzicht van een landstreek of terrein. Vandaar **topografisch**: plaatsbeschrijvend. De **topografische context**: de omstandigheden ter plaatse.

verhoofding: landboek waarin de percelen per eigenaar of gebruiker worden beschreven.

vleivorm: de liefkozende, gemeenzame vorm van een naam, bv. *Tine* voor *Albertina*.

volksetymologie: vervorming van vreemde, onbekende of ondoorzichtige woorden, zodat ze op bekende woorden uit de eigen taal gaan lijken, b.v. *ledikant* uit *lit-de-camp*, *Plezante Vest* (in Gent) voor *Blaisantvest*, *kannegote* voor *caniveau.*

INDEX

Aalterbilk(sken) 85
Aalterbos 121
Aanhechtje 111
Aardenburgse Weg 21
Achter Andries de Cleerc 85
Achter de Wal 75
Achterste Rot 91
akker *56*
Alaertskruisbos 124
Alaerts Kruise 75, 146
Alsmeers 111
's Ammans Bilk 73
Bachten Glorien 75
Bachtenput 75, 144
Bachten Walle 1 & 2 124
Bachter Elst 75
Bakker(vijver) 142
Bedelf/Bedelveken 89
beek *139*
Begijne(n)bilksken 67
Begijne(n)bos 121
Beierwaanse Kerkweg 29
Beierwaanstraat 29
Beierwane 14
Bek(sken), Bekstuk 87
Beke 124
Bekemeers(elken) 83
Bekevijver 144
Belenbos(sen) 121
Bellemdreefken 29
Beloken Stede (+ Grote --) 89
berg *137*
Berg 138
Bergel (+ Grote & Kleine) 99, 138
Berken 15
Berkenbos 127
Berkense Kerkweg 29
Berkenstraat 29
Bernaerts Bos 121
Bernaerts Warik 71, 121
Berrendonken, Berrendonkt 108
Besloten Meers 1 & 2 96
Biesbilk(sken) 93
Biesbos/Biezen 127
Bijle, Bijlken, Bijlstrepe 87
Bijleve 1 & 2 107
bilk *57*
Bilk bachten Hove/voor het Hof 75
Binnenmeers 85
Blanckaerts Veld 135
Bleekhul(bos) 124
Bleekstede 111
Bleuzaart 111
blok *58*
Blommaerts Akker 57
Boekbilken 93
Boekdonk(sken) 75
Boekweitbilk/-stuk 96
Bogaert 112
Bogaertstraat 37
Bogaertstuk 70, 112
Bonekins Bos 122
Bonnegracht 75
Bonte 71
Boombos 59
Boonbilksken 96
Boonstuk(ken) 97
Bordeelgat 42
Bordeelweg 29
bos *58*
Bosbilk 58, 89
Boterhoek 15
Bourgondisch Schild 49
Braakbilk, Brake 89
Braambilk(sken), Braamstuk 93
Braamput 75
Brasput 75
Brauwbilk(sk)en 89, 93
Breebroek 59, 83
Breed Stuk 87
Briel 16
broek *59*

Broekeling 59
Broeklijntje 59, 107
Brombilk(sken) 94, 130
Bromstuk 1, 2 & 3 94
Brouwerije 1 & 2 53
Brouwput 76, 144
Brugstraat/Brugse Heerweg 30
Bruine Bilk 112
Bruine Gracht 112, 140
Bruine Meers 112
Bruintje 67
Buisken 76
Buisput 144
Bunt 89
Buntstraatje 30
Buntstuksken 76
Burreput(je) 76
Calix' Veld 123, 135
Clercx Dreve 38
Clercx Vijverken 142
Cocx Beke 140
Croocmans Wilge 80
Daaldries 112
Daenkins Brugge 76, 145
Dal 99
dam *27*
Dambeke 125, 140
Dammemeers 113
Distelbilksken 94
Dode Man 113
Doens Bilk 67
donk *137*
Donkkouter 57, 76
Donkput 144
Donksken(s) 99
Doornenbos 128
Doornhage 61, 94
Doornstuk, Doorntje 94
Dorp 16
Dosweg 40
Draaiboomstuk 94
dreef *27*
Dreve 76, 125
Drie Eken 77
Drie Koningen 49
Driebek, Driehoek 87
dries *60*
Dries 16
Driesbilk 77
Drieselken 17, 77
Droge Mond 113
Drongengoed 45
Drongenlijne 1 & 2 72, 73
Drongenmeers 73
Drongenveld 135
Droog Brood 100
Dueslijne 72
Duinenstukskens 113
Dure Bilk 132
Dure Koop 108
Eeberg 135, 138
Eekbos 128
Eekloveld 136
Eeklovijver 143
Eekloweg 31, 77, 125
Eekmeers 96
Eeksken 94
Eekstuk(sken) 94
Egaalken/Egale 99
Elsblok 58, 94
Elsbos(selken) 128
Elst 77
Elsvleuge 128
Engel 1 & 2 49
Engelbilk 113
Engelstraatje 31
Erweetbilk 97
etting *61*
Ettinge 130
Evenbilk 97, 130
Foreestbos (Grote/Kleine --) 125
Foreesten 77
Fort 53
Galgenbos(selken) 125
Galgenhul 138
Galgenstuk 1 & 2 77

Ganzenkleit 104
gat *27*
Gat van het Hofveld 42, 125
Gat van Zegbroek 42
Geer(ken) 87
Gent(s)bilk 113
’t Gentse 12
Gentweg/Gentse Heerweg 31
Gentwegbilk (+ Grote --) 77
Geroden Bos 90
Getérdeken 109
Geute 77
Gewad 77
Gijselbilk 78
Gijselhof/Gijselhuis 50
Gillis/Zeger v. Verlotens Dreve 37
Gillis Zwaefs Boombos 122
Ginstbilk 96
Glorie 72
Godelievestuk 71
goed *43*
Goed te Berhout 114
Goed ter Donkt 47
Goed ten Hulle 47
Goed van Lembeke 47
Goed ter Pieten 47
Goed van/te Velkegem 47
Goed/Hof van Wessegem 47
Goosken 122
Gooskens Akker 57
Gouden Leeuw 50
gracht *139*
Grendelput 78
Groenewegbilksken 78
Groeneweg(sken) 78
Groenewegstraatje 39
Grootjes Bilk 67
Grote Vijver 143
Gulden Vlies 50
haag *61*
Haak(sken), Grote/Kleine Haak 87
Haamsdonk 84
Haasakker 57, 114
Haasbilk 114
Hagelins Kruise 85, 147
Half Voordeken 107
Halve Bilk 107
Hamer(stuk) 87
Hand 1 147
Hand 2 78
H./Jan Strijmeersch’ Veld 122, 135
Hanskens Land 69
Hard Bilksken 101
Hazenkot 133
He(e)msdal 95
Heerstraat 40
Heerstraatbilksken 78
Heerweg 41
Heibilk 90
Heile(n)bedde(n) 122
Heilige-Geestbilksken 68
Heilige-Geeststedeken 46
Hekelstraatje 32
Hekstuk 1 & 2 95
Helm 50
Hemelrijk 51
Hemelrijks Bilksken 68
Hemelrijkstraatje 32
Hendelstraat 32
’s Heren Meersen 73
Herisbroek 22, 59
Herisbroekmeers 84
Herisbroekstraat 32
Herrentenbos 128
Heukel(g)em 22
Heukelgemstraat 32
Hoekmeers 84
Hoeksken/Hoekakkerken/Hoekman 78
Hoemakers Stuk 71
Hoetselstraatje 32
Hoetselvoord 78, 145
Hoetselaarvoordeken 78
hof 43
Hof(stede) te Walle 48
Hofdriesen 90
Hofstedeken te Piete 92
Hofveld 136
Hoge Bunt 99

Hoge Eke 147
Hoge Gentweg 31
Hoge Houw 128
Hoge Mote 130
Hoge Paal 23, 125, 147
Hondenkot 114
Hoog Drinkwater 100
Hoog/Neder Moortelken 100
Hoogveld, Nederveld 136
Houtjes Akker 57
Houtjes Put 84
Houtjes Straat 37
Houtmeers 23
Hoveken 90, 114
hul *137*
Hulle 17, 139
Hullebilk, Hulleken 1 & 2 78
Hullestraat(je) 32
Hulslo 17
Hulslobossen 125
Hulslogat 43
Hulslokruise 147
Hulslostraat 32
Hulsloveld 136
Hust(je) 90
Huttenbilk 78
Jabbeke 140
Jabbekegat 135
Jan Alaerts Ettinge 61
Jan 's Meers Bos 122
Janneken Meeus Stede 122
Jezuïetenbos 123
Joos Stoutens Stuk 71
Kaarspanne 114
Kalijntje 73
Kalverbilk(en)/-bilksken 58, 105
Kamerijkbilk 68
Kapel te Middewege 53
Kapel ter Pieten 53
Kapelaansstede 46
Kapellebilk(sken), Kapelleland 78
Kapel(le)straat 32
Kapel(le)straatje 33
Kapelhof/Kapellestede 48
Kapoentje 108
Kapstuksken 92
Kareel 125
Kareeloven 78
Karpelgracht 79
Ka(s)santveld 136
Ka(s)sant(vijver) 142
Kattenmeers 103
Kattenput 1 & 2 84
Keers' Bilk 74
Keizers Goed 46
Kempen (x2) 24
Kerkenbilk 68
Kerkenbos 123
Kerk(en)dreve 38
Kerkeneekbos 123
Kerkstraat 33
Kerkweg 33, 79
Kerkwijk 17
Kernaart 107, 115
Kernaartput 145
Kerselare(bos/selken) 125
Kerselaregracht 140
Keukenmeers 115
Klare Vijver 143
Klaverbilksken 97
Kleemput 79
Klein Wessegem 48
Kleit(en) 24, 101
Kleit(je), Kleitbilk(sken) 101
Kleitstraat(je) 33
Kleppe 115
Klinkaart 24, 79
Klinkaart(s), Klinkaartbos 123
Klinkaartbilk 74, 116
Klinkaarts Dreve 38
Klippelhof 130
Knokt 79
Kolkt 90
Koningsbilken 123
Koningsdreve 38
Korenbilk 97
Korenstuk 131
Korte Voren 88

Kortendamme 18
Kortendammegat 43
Kortendamstede 79
Kortendamstraatje 33
Kosterije 46
kouter *62*
Kouter(ken) 63
Kraaienbos 13
Kraaienbosland 79
Kraaienbroek 59, 104
Kraailo(meers) 79
Kraailostraat 1 & 2 33
Krage 116
Krekelbilk 116
Kriekelaarbilk 85
Kromme Bilk 88
Kromme Hoek (+ Grote --) 88
Kromme Wilge 88, 116
Krone 51
Kruidstuk 95
Kuilenbilk/Kuilenbos 129
Kuipbos 128
Kuiperkens 123
Kuipervijver 142
Kwade Bilk(sken) 101
Kwade Bos 129
Kwade Hul 116
Kwade Meers 103
Kwade Put 129
Kwaad Rot 91, 101
Kwinten, Kwintstukken 71
land *63*
Lange Barm 126
Lange Meers 88
Lange Strepe 88
Lange Wilge 88
Langendamstraat 33
Lavendelbilk 131
Ledegancks Bilk 68
Leemputten 123
Leen 13
Leenakkerken/Leenbilk/Leenstuk 108
Leentje 108, 132
Lembekestuk(s)ken 80
Levendale(bilkskens) 80
Levendalebos(sen) 123
Lijkakker 80
Lijskens Dries 60
Lijssenbilk 68
Lochtingbilk 131
Lokestede 70
Lookdijk 141
Looksken 117
Loop 141
Maaibilksken 105
Maaigras 105
Magere Bilk 101
Magere Bos 129
Magere Korenstoppelen 101
Makelare 72
Maldegemput (x2) 80
Malekote 117
Manegaerts Bunder 74
Mannekens Neven Stuk 71
Matolf 117
Medaertoomsbilk 68
Meerbilksken 80
meers *63*
Meersbilk 1 & 2 85
Meerschaerts Bos 123
Meerselken, Meersland 91
Mekelakker 107
Mergelput(ten)/Mergelputje 85, 145
Mergelputbilk 85
Mergelputmeers 84
Merkelbosselken 129
Mestputbos 126
Mesvoorde 18
Michiels Beke 141
Middelvijver 143
Mierenbilk(skens) 129
Mijnheer van Praets Moerweg 38, 64
Mijnheer van Praets Molenweg 38
Milex' Dreve 38
Mispelaarken 117
Moenincx Bilk 123
moer *64*
Moerken 64, 92

Moerstraatje 64
Moey(ken)s Put 118, 145
Molen 54
Molenaars Stede 46
Molenakker/-kouter(ken) 57, 63, 80
Molenbilksken 80
Molenput 145
Molenstake 25, 126, 147
Molenstraatje 1, 2 & 3 34
Molenwal 139
Moortelbilksken 101
Moortelken, Moortelkens 91
Moorter(s) 91
Most 101
Mostakker/Mostkouter 57, 63
mote *137*
Munkmeers 73
Musie 48
Naakt 109
Nedere Gentweg 31
Ne(d)erhof 91
Neringe 100
Netebeke 126
Nieuwe Bilk 93
Nieuwe Bos 132
Nieuw Gat 43
Nieuwe Gentweg 31
Noordhoek 80
Notelaarbilksken 95
Notenboom 25, 126
Onderdale 18
Onderdalebos 126
Onderdalekerkweg 34
Onderdalemeers 84
Onderdalestraat 34
Onderdaleveld 136
Onderland 80
Onze-Lieve-Vrouwedreefken 126
Onzer-Vrouwenland 69
Oostakker 81
Oostbilk(en), Oostbilksken 81
Oostdriesen 86
Oostmeers 86
Oostmolen 19
Ooststraat 34
Oostveld(bilk) 81, 136
Oostvijver 143
Oostvijvermeers 84
Oostwinkelveld 136
Opstal 109
Oude Brugse Weg/Oude Brugstr. 30
Oude Dijk 109
Oude Gentweg 34
Oude-Gentwegbilk 77
Oude Hofstede, Oude Stede 91
Oud Land, Oude Meers 93
Oud Rabotje 146
Oud Rot 93
Oude Spreeuwenbilk 93
Oude Vijver(ken) 91, 144
Oudenburgse 12
Overdammekens 81
Paardenbilk(en) 58, 106
Paardenbos(sen) 110, 130
Paardenwee 93
Pamels Kerkweg 38
Panne 25
Panneken 100
Pannenput 118
Pannenstraatje 34
Papenbos 123
Papenland/-stuk 69
Pietendries 60
Pieter 's Brabanters Leen 108
Pieter Brest(s) Dreve 39
Pilkem 19
Pilkemakker(ken) 56, 81, 126
Pilkemkerkweg 34
Pilkemstede 48, 81
Pilkemstraat 34
Pilkemveld 136
Pilkemvijver(ken) 84, 143
Plaats(e) 1 & 2 19, 63
Plantsoenbilk 105
Platte Bilk 100
Platte Meers 100
Platte Warik 100
Polder 102

Pootstuk 105
Populierken 118
Post(er)ie 49
Priesterage 46, 72
’s Prinsen Bos 124
’s Prinsen Meers 73
’s Prinsen Veld 135
Prinsenwalleken 126
Processieweg 41
put *139*
Putje 118
Putol 132
Puttenbos 133
Raap, Raapbos 133
Raaptuin(tje) 97
Rabot 1 146
Rabot 2, Rabotbilksken/-stuk 81
Rabotbrugge 146
Rabotje 81
Rapierken 98
Reigerie 130
Renneboom 134
Riethaeghs Bilksken 69
Rijerstraatbilk(en) 86
Rij(er)straatje 34
Rijstalstraatje 35
Robilksken 69
Roggebedden 98
Rond Bilksken 88
Ronselaars, Ronselaarken 74
Rooiken 131
Rosmolen 54
Rosmolenbilk 81
Rot 1 & 2 91
Roze (herberg) 51
Roze (wijk) 20
Rozebosselken 124
Rozekouter 63
Rozemeerselken 81
Ruw Stuk 102
Saams Veldeken 124
Salardijns (Goed/Stede) 46
Schaak 1 & 2 52
Schaapbrugge 81, 146
Schaapswarande 25
Scheeweg 41
Schee(l)weg 81
Schepper (+ Grote/Kleine --) 142
Schiethage/Schijthage 61, 110
Schild, Schildeken 118
Schone Stede 110
Schoonheers Dreve 39
schoot *138*
Schootje/Schuitje 111
Schortje 111
Schuthof 126
Sente Moddaerts Put 145
Sint-Joris 52
slag *28*
Slocks 124
Smalakker 57, 88
Smisse/Smisken 54
Snepbilk 81
Snepbos 130
Sneppersdam/Snebbouts Dam 39, 84
Sneppersdamstraat 35
Spelmaker 124
Spreeuwenbilksken 104
Sprietbilksken 119
stede(ken), hofstede *43*
Stede 1 91
Stedeken 1 & 2 92
Steeland 119
Steenbrugge(x2) 82, 146
Steenoven(bilk) 86
Steenput 82
Steentje 1 & 2 72
Stegel 82
Stegelstraatje/Stichelstraatje 41
Stekeldoorn 128
Stenen Stede 49
Stenen Paal 147
Sterre 49
Stierstuk 92
Stijne(n) 131
Stoppelbilksken 95
straat *27*
Straatvijverken 143

Strepe 1-4 88, 127
Strijmeers 108
Strijwee 61, 108
string *64*
stuk *65*
Stuk voor het Hof 86
Stulmeers(elken) 119
Suikerbos 124
Tarwebilk 1, 2 & 3 98
Tarwebilksken 1 & 2 98
Tarwebos 132
Tarwestuk 98
Tegelbos/Stegelbos 126
Tegelstraatje 41
Tendenstraat 35
Urselakker/Urselkouter 56, 57, 63
Urselbilk 82
Valkestede(ken) 46
vang *65*
Vang 26
Vang(sken), Vangbilk 82
Vangberg 139
Vangbos 126
Vangstraatje 35
Varent 95
Varentberg, Varentbilk 95
Varentbos 126
Varentgat 43
Varentgracht 141
Varentstraat 35
Varkensbilk 104
veld *66*
Veldbilk(en) 2 58, 82
Veldeken 2 66, 92
Veldekerkweg 35
Veldestede 1 & 2 72
Veldstraat 36
Velkegem 20
Velkegemstraat 36
Vennenmeers 84
Vennet(je) 92
Vennetbos 127
Verberrende Stede 111
Verloren Bosselken 134
Vernasenbeke 141
Vettebilken 102, 136
Vier Bunderen 127
Vier Heemskinderen 52
Vierkant Bilksken 88
vijver *139*
Vijverbilk 86
Vijverken 132
Vijverstuk(skens) 82
Vitsenbilksken 98
Vlekakker(ken) 57, 82
Vlek(akker)bilk 82
Vlekstraatje 36
Vleuge 26, 127
Vlienderstuk 95
Vliethage 61, 83
Voetweg 41
Volaarde 102
Volckaerts Dal 72
Voordebrugge 146
Voordeken(s) 86
Voorkoop 108
Vorenbos 127
Vorte Lijne, Vorte Meers 104
Vossenhol 1 & 2 104
Vrekkem 21
Vrekkemkerkweg 36
Vrekkemstraat 1, 2 & 3 36
’t Vrije 13
Vrouwenbilk (+ Grote --) 73
Vuile Vijver 144
Vuil Walleken 119
Vynckelanden 70
Walleken 127
Walleken(s) 1 83, 127
Wallekens 2 83
Warande 129
Warik 26
Warikmeers 84
Warikstraatje 36
Waterbilksken 102
Watergang 83
Waterhalle 52
Waterlat, Waterloop 83, 141

Waterschootje 119
Waterstraat 42
Wedage 95
Wedagemeersen 85
Weerbus(t)gracht 85
Weestuk 61
weg/wegel *28*
Wentelvijver 144
Werfvijver 1 & 2 136, 143
Werfvijverken 143
Wessegem 21
Wessegemakker/-kouter 56, 83
Wessegembos 127
Wessegemdreve 37
Wessegemdries 60, 86
Wessegemmeers 85
’t Wessegemse 13
Wessegemstraat 37
Westbilk 86
Westvijver 143
Westvijver 2, Westvijvermeers 85
Westvijverbilk 127
Wiedauwbilken 98
Wilde Bilken 119
Wilde Meers 120
Wild Stuksken 120
Wild Varkensbilksken 102
Willekens Vijver 143
Willem Alaerts Dreve 39
Wissenbos 128
Witte Dries 1 134
Witte Dries 2 102
Wormstal 134
Wortelbilksken 99
Wulfgat 127
Wulfhage 61, 135
Wulfput 120
Wulfputstraatje 37
Wulfsberge/’t Wulfsbergse 13
Wulfshoek 120
Wullegras 96
Wulvenbilk 1 & 2 121
Wulvenkot 121
Zak 100
Zammelare 132
Zand 26, 40, 102
Zandakker/-kouter 57, 102
Zandweg 40
Zavelput(ten) 145
Zegbroek 26, 59
Zeger Claeys’ Walleken 74
Ziekhuizeken 54
Zompelken 92
Zuidwater 27
Zuidwatergat 43
Zwane 53
Zwembilk 102
Zwijnsbilk(sken) 83, 105
Zwijnsbos 130
Zwijnsdreve 37
Zwijnshek 86
Zwijnsmeers 105

GLOSSARIUM

Aanwijzingen

- Het lemma volgt de huidige spellingregels, behalve bij plaatsnamen die met een persoonsnaam beginnen en bij enkele vormen van onduidelijke oorsprong.

- Als een naam tot op de dag van vandaag nog gebruikt wordt, is voor de huidige spelling gekozen, behalve voor Hekelstraat (vroeger Tegelstraat), Hendelstraat (vroeger Tendenstraat) en Heersbroek (vroeger Herisbroek).

- In het dialect van Ursel eindigen bijna alle vrouwelijke substantieven en ook enkele mannelijke op -e. Die dialectische vorm is vaak onverbrekelijk met de plaatsnaam verbonden en is bewust als dusdanig behouden, b.v. Krone, Zwane. Dat geldt echter niet voor namen op -straat en evenmin voor namen die eindigen op doffe e + -l, -n, -r (bv. Stegel, Akker).

- Om dezelfde reden worden diminutieven op -ken ongewijzigd gelemmatiseerd, tenzij die vorm in het huidige dialect niet meer mogelijk is.

- Op het lemma volgen alle in de archiefstukken gevonden attestaties, chronologisch geordend en telkens gevolgd door de bron (zie de afkortingen hierna) en de bladzijde of het blad (recto/verso).

- Aan de hand van de landboeken van 1640 en 1644 konden heel wat namen gelokaliseerd worden. Bij die namen vindt u tussen < > een letter-cijfercombinatie, die verwijst naar de losse kaart. Dat maakt het mogelijk om snel op te zoeken waar een wijk, straat of perceel zich precies (of ongeveer) bevindt. Enkele namen komen op meer dan één plaats voor. Als niet nauwkeurig uitgemaakt kon worden, op welke percelen de excerpten betrekking hebben, is zoveel mogelijk toch het vak vermeld waarbinnen het toponiem zich bevond.

- In een aantal excerpten is ook de context opgenomen, waar die voor een beter begrip van de aard of de ligging van het toponiem van belang kan zijn. Als in een bron een naam meermaals voorkomt en één van die keren ook met context, dan staat die tekst tussen haakjes erbij.

- In de meeste teksten overheerst een schrijfwijze met kleine beginletter. Als in dezelfde bron vormen met kleine letter en hoofdletter naast elkaar voorkomen, is alleen de meest gebruikelijke opgenomen.

- In de lijst zijn samengestelde toponiemen met *klein, lang, kort, krom, oud* e.d. alfabetisch volgens het tweede woord gerangschikt. Alleen voor *groot* en *hoog* werd een uitzondering gemaakt.

- Afkortingen worden opgelost volgens de spelling die in het bewuste document gebruikelijk is. In twijfelgevallen wordt de aanvulling tussen haakjes geplaatst.

- In enkele bronnen komen verschrijvingen en fouten voor. Als met zekerheid kon aangetoond worden dat de afwijkende vorm hetzelfde perceel benoemt, hebben we hem zonder meer bij de correcte vorm ondergebracht en hem van een * voorzien. Was dat niet het geval, dan wordt hij afzonderlijk gelemmatiseerd.

- Bij namen die zeer frekwent in dezelfde bron voorkomen, zijn slechts een paar excerpten per bron opgenomen. Meestal volgt dan *ev* (en verder) of *passim*.

- Als een toponiem met een **c** begint die als **k** wordt uitgesproken, vindt u die in het glossarium bij de **k**-namen.

Gebruikte afkortingen

Archiefbronnen:

ADL	:	Archives Départementales de Lille
Acq	:	Acquits (Aangeworven stukken) (ARA)
ADr	:	Abdij Drongen (RAG)
AM	:	Ambacht Maldegem (RAG)
ARA	**:**	**Algemeen Rijksarchief Brussel**
AvM	*:*	*Appeltjes van het Meetjesland (Jaarboeken)*
BG	:	Bisdom Gent (RAG)
DRK	:	Dubbels Rekenkamer (RAG)
Ev	:	Evergem (RAG)
GV	:	de Ghellinck-Vaernewyck (RAG)
GY-CM	*:*	*Gysseling, Corpus van Middelnederlandse teksten*
GY-TW	:	*Gysseling, Toponymisch Woordenboek van België, Nederland, Luxemburg, Noord-Frankrijk en West-Duitsland*
HAK	:	Harelbeke Kapittel (RAK)
K/Aa	:	Kerkarchief Aalter (RAG)
K/SME	:	Kerkarchief Sint-Martinus Ekkergem (RAG)
K/SNG	:	Kerkachief Sint-Niklaas Gent (RAG)
KAD	**:**	**Kathedraalarchief Doornik**
KP	:	Kaarten en plannen (RAG)
KR	:	Kerkrekening
LvdW	:	Land van de Woestijne (RAG)
OLV	:	Gilde van Onze-Lieve-Vrouw
P/Aa	**:**	**Pastoriearchief Aalter**
P/M	**:**	**Pastoriearchief Maldegem**
ParReg	:	Parochieregisters (RABev)
RABev	**:**	**Rijkarchief Beveren**
RAK	**:**	**Rijksarchief Kortrijk**
RAG	**:**	**Rijksarchief Gent**
RG	:	Rijke Gasthuis (RAG)
RK	:	Rekenkamer (ARA)
RR	:	Rolrekeningen (ARA)
Rtb	:	Renteboek
RvVl	:	Raad van Vlaanderen (RAG)
SAB	**:**	**Stadsarchief Brugge**
SAE	**:**	**Stadsarchief Eeklo**
SAG	**:**	**Stadsarchief Gent**
SB	:	Sint-Baafs (RAG)
SJHB	**:**	**Archief Sint-Janshospitaal Brugge**
SP	:	Sint-Pieters (RAG)

SR	:	Stadsrekening (SAB, SAG)
StVl	:	Staten van Vlaanderen (RAG)
U	:	Ursel (RAG)
WK	:	Wetachtige Kamer (ARA)
X	:	in privébezit
28/	:	Penningkohieren (SAG)
301/	:	Jaarregisters van de Keure (SAG)
330/	:	Registers van Gedele (Wezenboeken) (SAG)
333/	:	Acten en contracten (SAG)

Andere:

A.N.	:	Algemeen Nederlands
ca.	:	circa
Cart.	:	cartularium
d.w.z.	:	dat wil zeggen
ev	:	en verder
f., fa.	:	filius (zoon), filia (dochter) van ...
G	:	gemet
ghen.	:	genaamd
ghes.	:	gezegd, gezeid
i.a.s.	:	in ander schrift (aangevuld)
i.m.	:	in margine (in de rand)
i.v.	:	in voce (= bij dat woord)
kop.	:	kopie
N	:	naam van een persoon
n.o.s.w.	:	noord, oost, zuid, west
o.i.	:	onzes inziens, naar onze mening
o.m.	:	ondermeer
passim	:	op verschillende plaatsen in het document
r	:	recto
rek.	:	rekening
O	:	oorkonde
R	:	roede(n)
sic	:	zo staat het in het document
str.	:	straat
v	:	verso
16e/17e	:	16e/17e eeuw
--	:	zelfde tekst als het vorige excerpt
*	:	corrupte spelling of vergissing van de scribent

URSELSE PLAATSNAMEN

AALTERBILK(SKEN) <C6?>: ghenaempt den *haelterbilck* daer urssel en bellem scheen, **begin 17e**, RAG-U 7, 30r; het *haelter bilcxken*, **1635**, RAG-U 187/7, 5r.

AALTERBOS <C3>: thonderdale ... metten noortende upden *haelterbosch*, **1540**, ADL-33 H 204, 35r; den *halter busch*, **1547**, ARA-RK 45413, 64v; den *haltertbusch* ... metten zuuthende upt voors. steghelstraetkin, id, 9v; busch gheheeten *haelterbusch* ... metten zuythende up theghelstraetkin, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 55v; den *haeltertbusch*, id, 19r; **haelde(r) burchs*, id, 3r; *halter bursch*, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 19v; *haeltertbosch*, **1555**, ARA-RK 45414, 28r; *haltert bosch*, id, 11v, 73v; bosch gheheeten den *haltert bosch* ... metten zuuthende up t'eghelstraetkin, **1555**, RAG-U 741, 48r; *haltert bosch*, id, 9v, 20r; den *haelter bosch*, id, 20r; den *haelterbosch* suyt het Eeckelstraetgen, **1636**, RAG-U 389, 224v; *halterbosch*, **1640**, RAG-U 19, 161r; bosch in de vleughe ghenaemt den *haelter bosch*, **1640**, RAG-U 19, 17r.

AANHECHTJE <E5>: een stick landts ghen. het *annechtgen*, **1644**, RAG-U 653, 113r.

AARDENBURGSE WEG <A4>: den *ardenberchsschen wech*, **1441**, ARA-RK 45407, 1v; den *aerdenburschen wech*, **1555**, RAG-U 741, 24v; te mesvoorde ... de straete diemen heedt den *erdenburchschen wech*, id, 86v-87r; upden *herdenbruchen wech*, id, 136r; den **Ardenbruchen wech*, id, 100v; den *ordenburschen wech*, id, 116v.

ABELENBOS(SEN): zie *BELENBOS(SEN)*.

ACHTER ANDRIES DE CLEERC: een leen ... ghenaempt *achter andries de cleerc*, **1554**, SAG-330/71, 155r.

ACHTER DE WAL <E4-E5>: een partyken van lande *achter den wal*, **1640**, RAG-U 13, 118v.

ACHTERSTE BERRENDONK <E5>: een stick landts ghenaempt den *achtersten berendonck*, n. de kercke van Bellem met den herrent vijvere, **1647**, RAG-U 183/83, 4r.

ACHTERSTE KOLKT <F5>: een partije landts ghenaempt den *achtersten colckt*, **1640**, RAG-U 13, 124r.

ACHTERSTE ROT <E4>: een stick landts ghenompt het *achterste Rodt* ... inde veltstraete, **1635**, RAG-U 389, 187r.

ACHTERSTE SCHEPPER <E1>: een stick landts ghenaempt den *achtersten scheppere*, **1640**, RAG-U 13, 177v; --, **1640**, RAG-U 8, 210r.

ACHTHONDERD ROEDEN <C4>: een stick lant ghenaempt de *achthonderd roen*, **1640**, RAG-U 13, 80r; een stick landts ghenaemt de *viijC R.*, **1642**, RAG-U 8, 38v.

ADAMS STEDE <E3>: dese partije is ghenaempt *Adams stede*, **1640**, RAG-U 13, 154r; een partye van Lande ghenaemt *Adams stede* ... oost de veltstrate, **1642**, RAG-U 183/59, 2r; een partije landts ende sompelynghe ghenaempt de *Adams stede*, **1645**, RAG-U 8, 262r; eene partye landts ... ghenaempt de *Adams stede*, **1649**, RAG-U 17, 260r.

AKKER <C4?>: een stick ghenaempt den *ackere*, **begin 17e**, RAG-U 7, 62r, 63v, 64r; oost den *ackere*, id, 62r; een partije van lande ghenompt den *ackere*, **1635**, RAG-U 187/7, 6v; een partije ... ghenoempt den *ackere* ofte moortelkens ... zuyt den hauden ghendtwech west de priesteraighe van urssele, **1641**, RAG-U 389, 315v.

AKKERKEN 1 <C3>: int *ackerkin*, **1441**, ARA-RK 45407, 5r; Int *ackerkin*, **1490**, SAG-330/39, 27v; thonderdale int *ackerkin*, **1540**, ADL-33 H 204, 8r; Lant jnt *ackerkin* tusschen sheeren mersschen ende den ouden ghent wech, id, 20v; een parseel Lants lichende int *ackerkin* metten zuutende commende upden ouden ghent wech, id, 30r; int *ackerkin* byder cleyt metten zuutende ... up den ouden ghentwech metten noortende up de moorters, id, 40v; int *ackerkin* up de west zyde neffens der boghaers strate, id, 57v; upt/int *ackerkin*, id, 37v, 45r; --, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 157r; twee p(ar)seelkins van lande ghenaempt den waterganck ende et *ackerkin*, **1571**, SAG-28/72/305, 7v.
Zie ook *PAMELS AKKERKEN.*

AKKERKEN 2 <E4>: een ghemet Lants lichende achter de muelen jnt *ackerkin* up de oost zyde neffens het muelen straetkin commende metten zuutende up pamels kerckwech, **1540**, ADL-33 H 204, 1r; upt *ackerkin* ant muelen straetkin, id, 11v; [oost] vander kercke voors(eyt) ... west int *Ackerke(n)*, **1555**, RAG-U 741, 170r; de helft vanden sticke ghenaempt het *ackerken* ... ande oostzyde een dreve ... lancx het muelenstraetken, **1576**, RAG-AM 626, 114r; een partie ghenaempt het *ackerken* ... metten westhende Lancx den muelenwech, **1588**, RAG-U 401, O.

AKKERKEN 3 <E6>: een stick ghenaempt t*ackerken* ... suut de heerstrate, **begin 17e**, RAG-U 7, 36r; in herrysbrouck ... suut het *ackerken*, **1626**, RAG-U 389, 46v; up het *ackerken* suut de herstraete, **1627**, RAG-U 183/22, 5r; een alf ghemet cauterlandts ligghende up het *ackerken* ... suyt de *hertstraete, **1627**, RAG-U 183/28, 4v; In heirsbrouck ... suyt het *ackerken*, **1643**, RAG-U 183/66, 3r; int *ackerken*, **1644**, RAG-U 653, 83v, 84r, 233r ev.

ALAERTS KRUISE <F3>: den *Alaerts cruise* noort de beyerwaenstrate, **begin 17e**, RAG-U 7, 30v; zeven ghemeten lants ghenaempt *alaerts cruyssen* noort de berwaenstraete, **1617**, SAG-330/134, 52r; het *Allaertscruyse*, **1640**, RAG-U 19, 280r; ghenaemt *Allaerts cruyse*, **1640**, RAG-U 8, 139r, 200r; een paertye Lants ghenaemt *Aelaers cruyse*, **1641**, RAG-U 187/10, 1v; bosch aen *hallarts cruijse* ... noort de beyerwaenstrate, **1642**, RAG-U 183/59, 3v; landt ghen. t'*Allaertscruyse*, n. Beyerwaenstraete, o. Allaers

cruysbosch, **1642**, RAG-U 8, 218v; den *Hallaerts cruyse*, o. d'allers cruysbosch, **1649**, RAG-U 8, 188r.

ALAERTSKRUISBOS <F3-F4>: een partije bosch ghen. den *Allaers cruysbosch*, **1640**, RAG-U 19, 280r; bosch ghen. den *Allaerts cruyse*, id, 135r; *bosch* ghen. den **Allaes cruyse*, id, 127v; *allaerts cruysbosch*, **1640**, RAG-U 8, 139r, 200r; *allaerts cruisbosch*, **1641**, RAG-U 8, 228v; *Allaers cruysbosch*, id, 218v; *bosch* aen *hallarts cruijse* ... west **Ralaerts cruijse* noort de beyerwaenstrate, **1642**, RAG-U 183/59, 3v; d'*allers cruysbosch*, **1649**, RAG-U 8, 188r.

ALAERTS STEDE <B3 of C3>: een parseelkin Lants lichende thonderdale ghenaempt *alaers stede*, **1540**, ADL-33 H 204, 59v.

ALSMEERS: in parrochia de hursle ... quoddam pratum quod vulgariter dicitur *alsmersch*, **1255** kop.**14e**, RAG-ADr 6, 14r.

'S AMMANS BILK <C3>: *sa(m)mans bilc* ... up de west zyde vanden makelare, **1540**, ADL-33 H 204, 41v; *sammans bilck* ... metten zuutende up den Raep bosch, id, 26r; *sammans bilck* met hueren zuutende ... upden raep bosch, **1540**, ADL-33 H 205, 37r.

ARENTS BILKSKEN <A5>: een stick landts ghen. het *Arendtsbicxken*, **1644**, RAG-U 653, 16v.

BACHTEN BAUDINS: daerment heedt *bachten baudins*, **1448**, SAG-330/24, 380r.

BACHTEN GLORIEN <A5-A6>: ghenaempt *bachten glorie(n)*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 10r; *bachten glorien*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 13r; ij ghemeten en half lants ghenaempt *bachten glorien*, **1555**, RAG-U 741, 74r.

BACHTENPUT(TEN) <B3>: wulfs bilck anden *bachten pit* thonderdale, **1540**, ADL-33 H 204, 29v; lants anden *bachten pit*, **1540**, ADL-33 H 205, 17r; mersschen neffens den *bachten pit*, id, 16r; twee partijen landts ghenompt de *bachten putten*, **1635**, RAG-U 389, 187r; een stick lant ghenaempt den *bachten put*, **1640**, RAG-U 13, 26v; een stick landts gen. den *bachten put*, **1642**, RAG-U 8, 98r.

BACHTEN WALLE 1 <B2 of B3>: eenen bosch genaemt *bachten walle* ... thonderdale metten noortende commende upt teghel straetkin, **1540**, ADL-33 H 204, 12v.

BACHTEN WALLE 2 <C5>: *bachten walle*, **1547**, ARA-RK 45413-II, 8v, 18v; ij ghemeten lants ghenaempt *bachten walle*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 90r; *bachten walle* ghenaempt tzalaertdins bosch, id, 96r; *bachten walle*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 10v, 25v; bosch *bachten walle* ghenaempt zalartdins bosch, **1555**, RAG-U 741, 73r; lants ghenaempt *bachten walle*, id, 80v.

BACHTER ELST <B3?>: een stick Lants zuut van honderdale ghenaempt *bachter helst*, **1540**, ADL-33 H 204, 5r; *bachter helst* zuut van honderdale metten zuutende upden ouden ghentwech, id, 27v; twee ghemeten Lants lichende *bachter helst* ... n. vanden wentelvivere, id, 30v; (jnt gheweste ghenaempt) *bachten de(r) helst*, id, 49v, 29v, 56r; *bachter helst*, id, 9r, 18r/v, 29r, 45v; --, **1540**, ADL-33 H 205, 12v, 21v, 23v; --, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 72v; *bachten helst*, **1555**, ARA-RK 45414, 86r; bosch ... ghenaempt *bachten helst*, **1555**, RAG-U 741, 54v.

BAKKER(VIJVER) <D2>: up de hooessyde vanden *backer vyvere*, **1533**, ARA-RK 45412, 20v; de beke die comt uuten *backere*, **1547**, ARA-RK 45413, 19v; de *vivere* diemen heet den *backere*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 52v; vanden *backere*, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 77r; *backer vyver*, id, 5v; *backer vyvere*, id, 7v, 21v; den *vivere* gheseyt den *backere* ... nevens hulsloo, **1553**, ARA-WK 3354, O; den vivere diemen heedt den *backere*, **1555**, ARA-RK 45414, 72v; de beke die loopt uuten *backere*, id, 26v; *backer-vivere*, id, 9v; inde vier bunde(re)n den *backervivere* up de westzyde metten zuuthende up de bruchstraete, id, 31v; den vivere die men heedt den *backere*, **1555**, RAG-U 741, 47r-v; oost de kesselaere bosch, hoofdende up de bruchstrate t'noorthende up de beke die compt vanden *backer*, id, 59r; oost den keselare tnoorthende op de beke die loopt uutten *backere*, id, 19r; een parcheel bosch ende pastuer inde vier bundere metten zuyt-hende op bruchstr(ate) up de oostzyde vanden *backer vivere*, id, 8v; *backere vivere*, id, 6r, 22r; vanden waterganck commende vanden *backere* ende meer andere vivers, **1559**, ARA-RK 45973, 43r; *Vijver* ghenaemt Den *Backer*, **1567**, RAG-KP 602; den *backere* gheleghen in tvelt, **begin 17e**, RAG-U 7, 40v; den *backere*, id, 13v; de beke commende vanden *backere*, **1627**, RAG-U 183/21, 2v; eenen *vijvere* ende veldt ghe-naempt den *backere* / den *backer vijvere*, **1640**, RAG-U 19, 32r; eenen *vijvere* ende velt ghenaemt den *backere*, z. de Bruchstr. o. den auden eecloowech, id, 57r; bosch vyvere ende hettynghe ghenaempt den *backere*, **1640**, RAG-U 13, 179r; --, **1641**, RAG-U 8, 223v; vyvere hettynge ende bosch ghenaempt den *backere vijvere*, **1646**, RAG-U 9, 131r; metten *backer vijvere*, id, 119r.

BEDELF 1 <B4-B5>: int *bedelf*, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 29v; et *bedelf*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 15v; *bedelf*, **1555**, ARA-RK 45414, 30r, 45r, 95r; --, **1555**, ARA-RK 45414-II, 21v; twee ghemeten Lants gheheeten het *bedelf*, **1555**, RAG-U 741, 78r; bosch int *bedelf*, id, 30v; aen clercx viverkin ... met het *bedelf*, id, 138v; up 't *bedelf* ommedolven, id, 60r; ij ondert roeden lans ghenaempt et *bedelft*, **1571**, SAG-28/72/305, 4r; het *bedelf*, **1572**, SAG-28/72/305, 3v; een meersschelken daer t*bedelf* Duer Loopt, id, 11r; een partye ghenaemt het *bedelf*, **1641**, RAG-U 389, 348r; een partyken cauter landt ghen. t'*bedelf*, **1644**, RAG-U 653, 4v; een stick landts ghen. het *bedelf*, id, 222r.

BEDELF 2 <D4>: t*bedelf* noort den Roosen Cautere west den doswech, **begin 17e**, RAG-U 7, 54r;

BEDELVEKEN <B4-B5>: *bedelvekin*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 63v; et *bedelvekyn*, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 78v; --, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 126r.

BEDOLVEN BOS <F5?>: gheheeten den *bedolven buursch*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 62v; den *bedolvenen bursch*, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 18v; den *bedolven bosch*, **1555**, ARA-RK 45414, 13r; den *bedolfven bosch*, id, 25r; bosch gheheeten den *bedolven bosch*, **1555**, RAG-U 741, 18v; an nys stede ... metten noorthende opden *bedolven bosch*, id, 10v.

BEERNAERTS BOS: boven *beernaerts bossche*, **1485**, SAG-330/37, 141r.

BEGIJNENBILKSKEN <D6>: een partyken ghenaempt t*begynebilxken*, **begin 17e**, RAG-U 7, 74r; t*begyne bulcxken*, **1615**, RAG-U 7, 50v; het *begynebulxken*, **1617**, RAG-U 183/10, 4r; een ptyken landts ghenaempt het *beghynebilcxken*, **1619**, RAG-U 389, 15r; het *beghynebilcxken* ... zuut den herwech, **1624**, RAG-U 402/85; het *beginnebilcken*, **1637**, RAG-U 389, 237r; een partije van lande ... ghenoempt het *beginnebilcxken* ... oost N met een partyken meersch ghenompt het maerken (lees: moerken) suyt de *Hertstraete loopende van Berckene naer oostmeulen, **1637**, RAG-U 389, 278v; weduwe Jochem begijn ... met het *begijnnebilcken*, **1640**, RAG-U 13, 78v.

BEGIJNENBOS <D6>: inden *beghynen bosch* ... zuudt de heerstrate, **1572**, ARA-RK 45189, 47v; een lyne bos inden *bagyne bosch* ... metten zuythende up de heerstrate, **1620**, RAG-U 183/15, 4v; bosch ghen. den *beghynnebosch*, **1640**, RAG-U 19, 164r, 181r, 246r.

BEIERWAANSE KERKWEG <E4-F4>: den *bruwanschen keercwech*, **1500**, SAG-330/41, 411v; te *beyerwane* ... noort den *kercwech*, **begin 17e**, RAG-U 7, 77r.

BEIERWAANSE WATERGANG <F3-F4?>: den *beyerwaenschen water ghanc*, **1485**, SAG-330/37, 141r.

BEIERWAANSTRAAT <F3-F4>: ter plaetsen daer ment eedt de *buerwaenstrate*, **1500**, SAG-330/41, 411r; de *bruaensche straete* / de *bruwaenstraete*, id, 411v; *beuwerwaenstraete*, **1570**, RAG-AM 625, 97r; up oostwyncle velt oost de *beuyerwaenstrate*, **1572**, ARA-RK 45189, 44r; *beyerwaenstrate*, **begin 17e**, RAG-U 7, 2r, 30v, 40r ev; de *Beyerwenstrate*, ca.**1610**, RAG-U 7, 75r; alaerts cruyssen noort de *berwaenstraete*, **1617**, SAG-330/134, 52r; *berwaenstraete*, **1617**, SAG-330/134, 52r; *beyerwaenstrate*, **1619**, RAG-U 183/14bis, 3r; --, ca.**1620**, RAG-U 7, 72v; *beyerwaenstraete*, **1623**, RAG-U 183/20, 2r; --, **1637**, RAG-U 389, 232v, 235v; --, **1638**, RAG-U 389, 302r; --, **1640**, RAG-U 19, 122r ev; --, **1640**, RAG-U 13, 127r ev; --, **1640-1649**, RAG-U 8, 218v ev; *beyerwaenstrate*, **1642**, RAG-U 183/59, 3v; *beijerwaenstrate*, id, 2r, 3r; *beijerwaenstraete*, **1643**, RAG-U 183/66, 2v; --, **1643**, RAG-U 183/72, 5r.

BEIERWANE <F4>: te *beyerwaen*, **1540**, ADL-33 H 204, 21r; *beuherwane*, **1560**, RAG-AM 624, 158v; *bugerwane*, **1560**, RAG-Bo 406, 38r; *beyerwane*, **begin 17e**, RAG-U 7, 44r, 73r, 77r; *beijerwane*, id, 38r; *beyerwaene*, id, 30r, 37r, 80v; *beyerwanne*, **1619**, RAG-U 183/14bis, 3r; *beyerwaene*, **1623**, RAG-U 183/20, 2r; *beyerwane*, **1624**,

RAG-U 389, 54r; *beyerwaene*, **1632**, RAG-U 389, 105v; --, **1635**, RAG-U 389, 187r; *beijerwaen*, **1637**, RAG-U 389, 232r; het gheweste daerment noempt te *beijerwaene*, id, 235v; *beyerwaene*, **1638**, RAG-U 389, 302r; --, **1641**, RAG-U 183/55, 3v; --, **1641**, RAG-U 187/14, 2v; *Beijerwaene*, **1641**, RAG-U 389, 351r; --, **1643**, RAG-U 183/66, 3r.

BEK 1 <D3>: een stick/partije landts ghenaemt den *becq*, **1640**, RAG-U 13, 163v/164v; een partije landts ghen. den *becq* west de Hulle[str.], **1641-1646**, RAG-U 8, 235r, 237v; een partye landts ghenaemt den *becq*, **1642**, RAG-U 8, 235v; het wederheinde ghenaempt den *becq*, **1646**, RAG-U 8, 237v.

BEK 2 <C5?>: een stick ghenaempt den *beck* ... suut N met de bile, **begin 17e**, RAG-U 7, 29r; een stick ghenaempt den *beck*, id, 32^{a}r; den *beck* suut de wreckemstrate, 527R, id, 58v; den langhen meersch z. an den *beck*, **1615**, SAG-330/132-II, 28r; ghenaempt den *beck*, **1618**, SAG-330/134, 115v; Inden *becq*, **1619**, RAG-U 389, 7r.

BEK 3 <B2>: de wulfhaghe ... N metten *bec* west, **1555**, RAG-U 741, 27r.

BEKE 1: (up den breeden beelc) dat men heedt de *beke*, **1490**, SAG-330/39, 27v; bosch ... an gillis zwaef boom bosch gheseyt de *beke*, **1540**, ADL-33 H 204, 37r; eenen boombusch ... ghenaemt de *beke*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 22v; *beke(n) burchs*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 3r.

BEKE 2: een parcheel Lants ghenaempt de *beke*, **1588**, RAG-U 401, O.

BEKEMEERS <E5>: upde *bekemeersch* ... hoofdende opde velkeghem straete ande groote waterynghe, **1577**, RAG-LvdW 8, 138r; opt zant hoofdende op de *beke meersch*, id, 132r, 135v; den *beecken meersch*, id, 131r; Inde *beke meersch* op den gheer, id, 132v; de *bekemeersch* oost ende suut den waterloop, **begin 17e**, RAG-U 7, 10v; de *beke mersch* ... oost den waterloop, id, 25r; de *beke meersch*, id, 32v; een partie van lande ghenaempt de *bekemeersch* oost den waterloop, **1621**, RAG-U 389, 26v; *bekenmeersch*, **1621**, RAG-U 402/38; *bekemeersch*, **1622**, RAG-U 389, 31v; --, **1622**, RAG-U 402/47; een partie Lants ghenaempt de *beke meersch*, **1627**, RAG-U 183/4, 3v; ghenaempt de *beke mersch*, **1640**, RAG-U 13, 101v, 102v.

BEKEMEERSBILKSKEN <E5?>: upt *beke meersch bulcken*, **1577**, RAG-LvdW 8, 129r.

BEKEMEERSELKEN <E4 of E5>: inden aesackere ghenaempt t*beken mersselken*, **begin 17e**, RAG-U 7, 35v.

BEKEVIJVER: den *beke vivere*, **1505**, ARA-RK 1109, 8v.

BEKSKEN <C4>: een partije landts ghen. het *becxken*, **1644**, RAG-U 653, 176v.

BEKSTUK <D3>: ten hulle ghenaempt t*beckstick*, **1572**, ARA-RK 45189, 43v.

BELENBOS(SEN) <C2>: *beelenbosch*, **1547**, ARA-RK 45413, 74v; bosch ghenaemt *beelen bosch* lichende tend(er)straten ... metten noortende up de bruchstrate, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 53r; *beele(n) bursch* metten oostzyde an tenderstrate, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 19v; *beelen bursch*, id, 14v; *beele bosch*, **1555**, ARA-RK 45414, 89v; *beelen bosch*, id, 18r, 27v; *beelen bosch* metter oostzyde an tenden straetken metten noorthende up de bruchstrate, **1555**, RAG-U 741, 20r; bosch tenden straeten ghenaempt *beelen bosch*, id, 14r; *beelle bosch*, id, 57r; twee partien lants genaempt de *beelebosschen*, ca.**1610**, RAG-U 7, 70v; een partye ghenaempt *d*abbeelebosschen* ... by de bruchsche straete mette clinckaerts, **1619**, RAG-U 389, 18v; *beelebosschen*, **1619**, RAG-U 401, los blad; *d*abbeelebosschen* o. straete n. de Brugsche straete, **1621**, RAG-U 402/24; bosch ghen. den **abeelenbosch*, **1640**, RAG-U 19, 6r, 37r; de **abeelenbosschen*, id, 22r.

BELLEMDREEFKEN <D5-D6>: lancxt t*bellem Dreefken*, **begin 17e**, RAG-U 7, 30r.

BELOKEN STEDE <B6>: twee partyen van lande ... ghenaempt de *beloken stede(n)* ... suyt de heerstraete, **1641**, RAG-U 722/4, 8v; een stick landts ghen. de *beloken stede* z. heerstr., **1644**, RAG-U 653, 42r; *belocke sté / b(e)locken stede*, **1648**, RAG-U 653, 24v ev.
Zie ook *GROTE BELOKEN STEDE*.

BERRENDONKEN/BERRENDONKT <E5>: een partye van lande ghenompt de *Berrendoncken*, **1619**, RAG-U 401, los stuk; een stick landts ghenaempt de *berrendoncken*, **1640**, RAG-U 13, 111v; een partije van lande ghenaempt de *berrendonckt*, id.
Zie ook *VOORSTE & ACHTERSTE BERRENDONK*.

BERG 1 <E3>: daer ment heedt up den *beerch*, **1502**, SAG-330/42, 202v; den *berch* ... noort tvanckstraetken, **begin 17e**, RAG-U 7, 44r; een partye landts ghenaempt den *berch*, **1640**, RAG-U 13, 140r, 150v; *berch*, id, 150v; --, ca.**1640**, RAG-U 8, 255r; den *berch*, **1641**, RAG-U 8, 229r, 230v ev; een partye Lants ghenaemt den *Berch* ... n. het vanckstraetken, **1642**, RAG-U 183/59, 2r; den *berch*, **1642**, RAG-U 187/16, 1r.
BERG 2 <E4-F4>: een partije van lande ... in het gheweste daerment noempt nautgen ackere ... ghenompt den *beirch* ... west het goet te velckeghem, **1637**, RAG-U 389, 269r; den *berch* ... west t'leen van velckeghem, **1641**, RAG-U 389, 351r.

BERG 3 <C6>: een stick landts ghenompt den *berch*, **1625**, RAG-U 402/89; den *berch*, **1633**, RAG-U 389, 157v; --, **1640**, RAG-U 8, 207v; den *berch*, **1640**, RAG-U 13, 87v.

BERGEL <B5>: een stick landts ghenaempt den *beerghele*, **1644**, RAG-U 653, 48v.
Zelfde als *GROTE BERGEL*. Zie ook *KLEINE BERGEL*.

BERHOUT: zie *GOED TE BERHOUT*.

BERKEN <E5>: in de prochie van hurssele an de westzyde van der *berken*, **1426**, SAG-301/29, 22v; te *beircke*, **1481**, RAG-U 546, 3r; ten *beercke* waert, **1504**, ARA-RK 1091, 81v; de **berckem*, **1542**, ARA-WK 2963, O; ten *beeircke*, **1546**, ARA-WK 2964, O; inde *bercken*, **1547**, ARA-RK 45413-II, 7v; inde *berken*, id, 36v; ten *bircke*, id, 18v; een jeghennoote ghenaempt ten *bercken*, **1548**, ARA-WK 3348, O; --, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 93v; ten *bircke*, id, 93v; te(n) *bierken*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 94v; inde *bercken*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 9r; inde *berkin*, id, 50v; ten *biercke*, id, 25v; *biercken*, id, 111v; *bierken*, id, 74v, 112r; ten *bircken*, id, 27v; Inde *berkin*, **1555**, RAG-U 741, 96r; te **burckem* ... metten oosthende up *bierkinstraete, id, 123v-124r; te **burckem* ... metten zuythende up de herstraete, id, 123v; ten *beercke* waert, **1572**, ARA-WK 2956, O; **brickene*, **1577**, RAG-LvdW 8, 131r; ter *bercken*, **1579**, RAG-ADr 36, 24v; ten *beercken*, **1592**, ARA-WK 2966, 4v; *bircken*, **begin 17e**, RAG-U 7, 18v, 27v ev; *bircken*, id, 55r, 57v, 77v; int gheweste gheseyt *bircken*, **1607**, RAG-U 183/2, 2v; *Berckem*, **1613**, RABev-ParReg/U; *birckene*, **1618**, RAG-U 183/12, 2r; ten *byrcken*, **1618**, RAG-U 7, 39v; te *berckene*, **1619**, RAG-U 389, 2r; Int quartier ghenaempt *berckene*, **1618**, RAG-U 389, 14v; *berckene*, **1619**, RAG-U 389, 18v; --, **1622**, RAG-U 389, 36r; *Bercken*, **1622**, RAG-U 402/47: ten *bircken*, **1627**, RAG-U 183/22, 3v; *berckene*, **1627**, RAG-U 183/28, 3r; --, **1637**, RAG-U 389, 278v; ter Cruistraeten daerment nompt te *Berckene*, **1640**, RAG-U 13, 110r; *Berckene*, id, 110v, 111r ev; den wyck ghenampt *Berckene* wyck, ca.**1640**, RAG-U 8, 264v.

BERKENBOS 1 <B2>: iiij g. buursch ghenaempt *byerke(n) bursch*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 17r; vier ghemete bursch ghenaempt den *bercken buursch*, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 14v; den *bercken bosch*, **1555**, ARA-RK 45414, 18v; --, **1555**, RAG-U 741, 14r; bosch ghen. den *Berckene bosch*, **1640**, RAG-U 19, 68r; *berckenebosch*, id, 217.

BERKENBOS 2 <E3>: den *berckbos* noort het vanckstraetken, **1642**, RAG-U 183/59, 2v.

BERKENBOSSELKEN: bosch ghen. het *bercken bosschelken* (o. str., s. & w. de kercke van urssel), **1644**, RAG-U 651, 43r, 56r.

BERKENSE KERKWEG <E5>: upt zant hoofdende upden *beerckemschen kerckwech*, **1577**, RAG-LvdW 8, 132v; up tzandt ... metten zuuthende ande *berckemsche kercwech*, id, 129r; opden *berckemschen kerckwech*, id, 131v, 136r; opden **bilckemschen kercwech*, id, 134v; (byde/opde voorde Brugghe ... metten zuuthende opden) **bilckemschen kercwech*, id, 135v ev; den **bilckenschen kercwech*, id, 136r; upde **blickemschen kercwech*, id, 134r; den *keercwech van *brickene*, id, 131r.

BERKENSTRAAT <E5>: de *berckenstraete*, **1548**, ARA-WK 3348, O; *biercken strate*, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 65r; --, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 94v; *bierkenstraete*, **1555**, ARA-RK 45414, 74v; --, **1555**, ARA-RK 45414-II, 112r; upde *bircken straete*, **1555**, RAG-U 741, 48v; **bierkinstraete*, id, 124r; *berckenstrate*, **1572**, ARA-RK 45189, 47r, 78v, 84r; *berckstrate*, id, 46r; *bircken strate*, **begin 17e**, RAG-U 7, 20r, 29r, 30v, 32r;

bircken straete, id, 32[a]v; --, **1607**, RAG-U 183/2, 2v; *berckenstraete*, **1614**, RAG-U 389, 29v; *berckene straete*, **1622**, RAG-U 389, 33v.

BERNAERTS BOS <B2>: boven *beernaerts bossche*, **1485**, SAG-330/37, 141r; *bernaers bursch*, **1547**, ARA-RK 45413-II, 2v; *bernaersch bursch*, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 61v; *bernaert bursch*, id, 19v; *bernaerts borsch*, id, 80r; *bernaerts bosch*, id, 27r, 29r; *bernaerts bursch* ... metten zuutende upt loocstratkyn, id, 14v; *bernaerts bursch*, id, 19v, 22v; *bernaerts buursch*, id, 15r; *bernaerds bosch*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 62v; *bernaerts burchs*, id, 3r, 62r; bursch ghenaempt *bernaerts bursch*, id, 61v; *bernaerts bosch* ... metten noorthende up de bruchstraeten, **1555**, ARA-RK 45414, 33r; *bernaerts bosch*, id, 18r, 19v, 28r; *bernarts bosch*, **1555**, RAG-U 741, 15r, 20r, 23r; *bernaerts bosch* aenden haltert bosch, id, 20r; *bernaerts bosch* ... metten zuythende up Loocstraekin, id, 14r; *bernaerts bosch*, id, 15r, 28r ev; --, **1640**, RAG-U 19, 68v, 318r; *Bernaerts bosch* ... upde brughstraete, **1641**, RAG-U 722/4, 11r.

BERNAERTS WARIK <C6?>: *bernaerts waryc*, **1547**, ARA-RK 45413-II, 26v; *bernaerds waric*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 72v; *bernaerts waryc*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 37r; --, **1555**, RAG-U 741, 87r.

BESLOTEN MEERS 1 <C5>: de *beslotene meersch* ... met zuudhende up sneppersdam, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 150v; ghenaempt *de besloten mersch*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 14r, 94r, 115r; de *besloeten meersch*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 19v, 110v, 123r; de *besloeten meersch* metten zuythende up sneppers dam, **1555**, RAG-U 741, 122v-123r; de *besloten mersch*, **1571/1572**, SAG-28/72/305, 5r/4v;

BESLOTEN MEERS(EN) 2 <D5 of D6>: inde *besloten meersschen* in heerysbrouck, **1617**, RAG-U 183/10, 5r; *besloten meersch*, **1619**, RAG-U 389, 7r; *beslotten meersch*, **1625**, RAG-U 402/89; eenen *besloten meersch* ... zuyt de gemeene heersbrouck meersch, **1633**, RAG-U 389, 157v.

BETJES STUK <D4>: *betken stick*, **1628**, RAG-U 402/111; een stick Lants ghenaempt *betkens stick* gheleghen up de heerl. van wulfsberghe, **1628**, RAG-U 389, 93r; een stick/partije landts ghenaemt *betkens stick*, **1642**, RAG-U 776, 1r/5r; *betkens stick* (west de gescheetgracht), **1642**, RAG-U 775, 23r.

BIESBILK <A3>: den *biesbilc*, **1547**, ARA-RK 45413-II, 22r; den *biesbilck*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 81r; --, **1555**, ARA-RK 45414-II, 30r; lants upden **bulsbilck*, **1555**, RAG-U 741, 83r; een partije landts ghen. den **bierbilck*, **1644**, RAG-U 653, 347r.

BIESBILKSKEN 1 <A5>: noord den piete(n)dries ... et *biesbilckyn*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 117v.

BIESBILKSKEN 2 <E5>: een partye ghenaempt het *biesbilcxken*, **1640**, RAG-U 13, 119v, 118r.

BIESBOS <E3>: den *biesbosch* ... oost de veltstrate, **1572**, ARA-RK 45189, 57v; den *biesbosch* ... an oostwyncle velt, id, 68v; bosch ghen. den *biesebosch*, **1640**, RAG-U 19, 114v, 281r; een partije ghenaempt den *biesbosch* ... noort oostwinckelvelt, **1641**, RAG-U 183/55, 4r; den *biesbosch*, **1646**, RAG-U 18, 18v.

BIEZEN <E3?>: een ghemet bosch ghenaempt de *biesen* commende metten oosthende up de velstraete, **1624**, RAG-U 183/19, 2r.

BIJLE 1 <F5>: een stick ghenaempt de *bile*, **begin 17e**, RAG-U 7, 24r; de *bile*, id, 29r, 43r; de *byle*, id, 25r; een stick Lants binnen urssele ghenaempt de *byle* gheleghen in hautken ackere, **1619**, RAG-U 183/14bis, 2r; een partye landts ghenaempt de *bijle*, **1640**, RAG-U 13, 124r.

BIJLE 2 <C4>: een stick lant ghenaempt de *bille*, **1640**, RAG-U 13, 63r; de *bijle*, **1640**, RAG-U 8, 8r.

BIJLE 3 <C5-C6>: een stick lant ghenaempt de *bille*, **1640**, RAG-U 13, 83r; de *bijle*, **1640**, RAG-U 8, 170r.

BIJLE 4 <E6>: een stick landts ghenaempt de *bijle*, **1640**, RAG-U 13, 112r; de *bijle*, **1640**, RAG-U 8, 209r.

BIJLEVE 1 <A4>: ghenampt de *bileve*, **1547**, ARA-RK 45413-II, 12v; iiijC roen lants ghenaemt de *bileve*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 93v; de *byleve* ... metten westende up mesvoorde straetghyn, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 169r; metten *byleve*, id, 12v; de *byleve*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 16v, 186r; een parcheelken lants genaempt de *byleve* ... metten westhende up mesvoorde straetkin ende metten oosthende up de beke, **1555**, RAG-U 741, 164r; de *byleve*, id, 76r; de *byleve*, **1557**, RAG-AM 624, 72r; inde *byleve*, id, 83r; de *bileve* suut den auden ghendtwech oost den ackere, **begin 17e**, RAG-U 7, 62r.

BIJLEVE 2 <C6>: een partije landts ghen. de *bijleve*, n. & w. straete, o. den waterloop, **1644**, RAG-U 653, 48r.

BIJLKEN <D3>: een partije lants ghenaempt t'*bijlken*, **1640**, RAG-U 13, 162r; het *bijlken*, ca.**1640**, RAG-U 8, 238r; de *bijle*, **1646**, RAG-U 8, 35r.

BIJLSTREPE <F4>: een partye landts ... ghenaemt de *bijlstrepe*, **1640**, RAG-U 13, 130r.

BILK 1 <D4?>: up den aec ten *beelct* boven de leen putten daer ment heet up twulfsberghe, **1485**, SAG-330/37, 141r.

BILK 2 <D3>: een parcheel ghenaempt den *bilck* ... west dhullestraete oost tmuelestraetken, **1617**, SAG-330/133, 86r.

BILK BACHTEN HOVE <A5>: een partye Landts ghenaempt den *bilck bachten hovene* ... west het Curtedamstraedtken, **1641**, RAG-U 722/4, 7v.

BILKSKEN: een partyken lants ... ghen. het *bilcksken*, **1641**, RAG-U 389, 327v.

BILKSKEN VOOR HET HOF <B5>: een partije landts ghen. het *bilcxken voor het hof*, s. & w. str., **1644**, RAG-U 653, 3v.

BINNENMEERS <B6>: een partije van lande ghenaemt de *binnenmeersch* ... noort de haute meersch, **1641**, RAG-U 389, 329r; de *binnenmeersch*, n. de hautemeersch, **1644**, RAG-U 653, 76r.

BLANCKAERT(S) <D3-D4>: up tWulfberchsche bijden *blanckaerde*, **1485**, SAG-330/37, 141r; den *blanckart* west tmuelestraetken, **begin 17e**, RAG-U 7, 37v; den *blancquart*, id, 7r, 10v, 74r; de *blancquarts* (noort thullestraetken), id, 2v, 47r; noort de *blancquaerts* suut den muelenackere, id, 12v; eene partie Lants ghenaempt den *blancquaert* ... metter westzyde lanxt tmuelenstraetken dat naer den hulle loopt, **1627**, RAG-U 183/4, 2v; den *Blancquaert* (850R), **1631**, RAG-U 389, 152v; de *blancq(uaer)t*, **1632**, RAG-U 389, 104r; den *blancquaert*, **1637**, RAG-U 187/8, 1v; --, **1642**, RAG-U 775, 23r, 28r; den *blancq*^{t}, **1642**, RAG-U 776, 5v, 6r.

BLANCKAERTS BILK <C3?>: den *blancquaerts bilck* noort theghelstraetken, **begin 17e**, RAG-U 7, 60v.

BLANCKAERTS STEDE <E3?>: *blancquarts stede*, **begin 17e**, RAG-U 7, 8v.

BLANCKAERTS VELD <C1?>: ghenaempt *blanckaertsvelt* ... zuudt de brugghestrate ... noordt de hulseloobosschen, **1572**, ARA-RK 45189, 54r.
BLANCKX: den *blanckx*, hoofdende ... up den cleyt, **1505**, ARA-RK 1109, 15r.

BLEECKERS STEDE <A5>: een stick landts ghenaemt de *bleeckers stede*, **1644**, 1677, RAG-U 653, 16v.

BLEEKHUL <B3>: bosch lichende thonderdale ghenaemt den *bleechul*, **1540**, ADL-33 H 204, 18v; neffens den *bleechul* ... metten zuutende commende up pilckem kercwech, id, 17r; den *bleechul*, id, 22v, 36v, 52r; --, **1540**, ADL-33 H 205, 31r; busch gheheeten den *bleechul*, **1547**, ARA-RK 45413, 49v; --, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 55v; *bleechuul*, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 78v; --, **1555**, ARA-RK 45414, 95r; den **blechmil* up de oostzyde, **1555**, RAG-U 741, 60v; een partije bosch ghenaempt den *blechul*, **1640**, RAG-U 19, 87r.

BLEEKHULBOS <B3>: anden *bleechul bursch*, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 78v; *bleechuulbosch*, **1555**, ARA-RK 45414, 95v; anden **bleechmilbosch* ... den **blechmil* up de oostzyde, **1555**, RAG-U 741, 60v.

BLEEKSTEDE <B3>: een cleen sticxken ghenaempt de *bleeckstede*, **begin 17e**, RAG-U 7, 63v.

BLEUZAARD <C4>: een stick lant ghenaemt den *bluesaert*, **1640**, RAG-U 13, 36r; den *bleusaert*, **1640**, RAG-U 8, 7v.

BLEUZEGAARD <D5-D6>: den *bluesegaert* oost de heurysbrouck meersch, **begin 17e**, RAG-U 7, 52r; den *bluesegaert* ... oost de herrysbrouc meersch, id, 51v; **blaesegaert*, id, 51v, 52r; **bluekaert*, id, 16v; een stick lant ghenaempt den *bleusegaert*, **1640**, RAG-U 13, 87r; den *bluesegaert*, **1640**, RAG-U 8, 155r, 178r; een partije landts ghen. den *bleusaert*, **1644**, RAG-U 653, 61R, 176r.

BLEUZEKAARD <B4>: een ghemet lants upden *bluesekaert*, na **1548**, P/Aa-Rtb, 43v; ij ghemeten ghenaempt den *bluezekart* ... metten noort ende up de cleyt, id, 42r; binnen de prochie van hussele int ghentsche van der kerken zuutwestwaert daerment naemt den *bluesekaert*, **1573**, ARA-WK 3366, O; den *bleuzekaert* metten noorthende upde cleyt, **1620**, X/Aa-Rtb, 10v; lants upden *bleusekaert*, id, 13v.

BLEUZENS <B4>: up de cleit hoofdende up de *bleusens*, **1548**, P/Aa-Rtb, 44r; upden *bleusent*, **1620**, X/Aa-Rtb, 14v.

BLOK: daermen heedt up de *bloc*, **1448**, SAG-330/24, 380r.

BLOMMAERTS AKKER <D5>: *blommaerts ackere* (suut de wreckem strate), **begin 17e**, RAG-U 7, 31v, 51v, 54r/v; *blommaers ackere*, id, 54r, 58r; *blommaert ackere*, id, 50r; den *blommarts ackere*, id, 51v; inden *blommarsackere*, ca.**1610**, RAG-U 7, 51v; in *blommaesackere*, ca.**1620**, RAG-U 7, 56v; *blomaers hackere*, **1620**, RAG-U 183/15, 4r; *blomaerts ackere*, **1625**, RAG-U 402/89; *blommers ackere*, **1633**, RAG-U 389, 157v; inden *bloms Ackere*, **1640**, RAG-U 13, 50r; *blommaers Ackere*, **1640**, RAG-U 8, 159r; *Blomaers Ackere*, **1649**, RAG-U 8, 185r; *blomaesackere*, **1650**, RAG-U 8, 149v.

BLOMMAERTS LAND <D5?>: pachte van *blummaers lant*, **1528**, AvM 39/U-KR, 1v.

BOEKBILKEN <A5?>: beede *boucke(n) bilcken* over den sandtweech ... voorden pietendries, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 117v; beede *bouckbilcken*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 126v; pachtgoet ter pieten met ... beede *bouckbilcken* over de zandtwech, **1555**, RAG-U 741, 129r.

BOEKDONK <E5>: daerment heet den *boucdonc*, **1485**, SAG-330/37, 142r; den *bouckdonck* noort hautken pitte, **begin 17e**, RAG-U 7, 19r; een schakelde stick oock ghenaempt den *bouckdonck*, id, 24v; een partye Lants ghenaempt den *boucdonck*, **1619**, RAG-U 183/14bis, 3r; den *boucdonck* ... noort tleen van velckeghem, **1627**, RAG-U 183/4, 4r; den *bouckdonckt*, **1640**, RAG-U 13, 120v/121r.

BOEKDONKSKEN <E5>: het *boucdonxken*, **begin 17e**, RAG-U 7, 10v; het *boucdonxken*, id, 34v, 35r; het *bouckdonxken* ... suut de hautken strate, id, 24v; t*bouckdonxken*, id, 27r; het **boudoncxken*, id, 26r; een partie van lande ghenaempt t*boucdoncxken* ... zuut de hautken straete, **1621**, RAG-U 389, 26v; t*bouckdoncxken*, **1621**, RAG-U 402/38; het *baudoncxken* ... zuut nautkens straete, **1622**, RAG-U 389, 31r; het *boudoncxken* ... west de schoone stede, **1622**, RAG-U 402/47; het *bouckdoncxken*, **1640**, RAG-U 13, 120r, 121r/v; den *Boudonck*, **1646**, RAG-U 188/5, 4r; een partije Landts ghenaempt het **boudoncken*, **1647**, RAG-U 183/83, 3r.

BOEKWEITBILK <E4>: een paertye lant ghenaempt den *boucqueet bilck*, **1642**, RAG-U 187/1.

BOEKWEITBILK <C5>: zie *GROTE BOEKWEITBILK & KLEIN BOEKWEITBILKSKEN.*

BOEKWEITSTUK: upt *bouckvee Stick*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 146v; *boucwee stick*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 180v; *boucwet stick*, **1555**, RAG-U 741, 160r.

BOEVER: ij ghem. inden *bouvere*, **1571**, SAG-28/72/305, 7v.

BOGAERT <D4?>: de westzyde vanden *boghaerde*, **1540**, ADL-33 H 204, 22r; neffens den *boghaert*, id, 25r; upt noortende vanden *boghaert* ... metten zuutende commende up pamels kercwech, id, 21v; een partye landts ghenaempt den *bogaert*, **1641**, RAG-U 722/4, 7v.

BOGAERTSTRAAT <C2-C4>: de *booghaerts strate*, **eind 15e**, ARA-RK 1108, 7v; *bogaertstrate*, **1505**, ARA-RK 1109, 12r; --, **1514**, ARA-Acq.Lille 1131, O; *boghaertstrate*, **1533**, ARA-RK 45412, 51v, 75r, 76v; (te honderdale twees over de) *boghaers strate*, **1540**, ADL-33 H 204, 37r ev; tusschen beede de ghentweghen by der *boghaers strate*, id, 51v; neffens der *boghaers strate* by den ouden ghent wech, id, 57r; *boghaerts strate*, id, 37v, 48r; *bogaertstraete*, **1547**, ARA-RK 45413, 7r, 9v, 18r; --, **1547**, ARA-RK 45413-II, 9v, 14v; *boghaertstraete*, **1549**, ARA-WK 3350, O; *bogaertstrate*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 58v, 73r, 81; *boghaertstrate*, id, 11r, 52v, 74r, 96v; *boghaerts|strate*, id, passim; *Boghaertstraten*, id, 106r; *bogaertstrate*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 6r/v, 15v ev; *bogaertstraete*, **1555**, ARA-RK 45414, 7v, 8v ev; --, **1555**, ARA-RK 45414-II, 7v, 11v; *boghaertsstrate*, id, 202r; *boogartstrate*, id, 89r; up den *Loodyck up de oostzyde vanden *bogart strate* ... metten zuuthende up teghelstraetkin, **1555**, RAG-U 741, 9v; *bogart|straete*, id, passim; *bogaert|straete*, id, passim; *bogaerstrate*, **begin 17e**, RAG-U 7, 18r, 21r, 61r, 67v; *bogaertstrate*, id, 15r, 62r, 67r; --, **1603**, RAG-Ev 227, 108r; *bogaertstraete*, **1622**, RAG-U 389, 38r; *boogaerts strate*, **1624**, RAG-U 402/80; *bogaertstrate*, **1624**, RAG-U 183/19, 4v; *boghaertstraete*, **1633**, RAG-U 389, 149r; *bogaert strate*, **1640**, RAG-U 13, 1r ev; *bogaertstraete*, **1640**, RAG-U 19, 66r ev; *bogarts straete*, **1643**, RAG-U 183/63, 1r, 2r; *bogaertstraete*, **1640-1649**, RAG-U 8, 63r ev; --, **1641**, RAG-U 389, 324v; --, **1644**, RAG-U 653, 138r.

BOGAERTSTUK <B3 of C3>: een stick lands ... gheheeten *bogaertstick*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 155r; *bogaertstick* ... onderdaele kerckwech up tzuuthende, **1555**, ARA-RK 45414-II, 197v; een stick Lants ... gheheeten *bogaertstick* nu behuyst ende betemmert ... onderdaele kercwech up tzuythende, **1555**, RAG-U 741, 168r.

BONEKINS BOS <E3?>: *bosch* daerment heet den *boonekins* ... ande noortzijde van den oostvelde, **1484**, SAG-330/36, 469r; ghenaempt *boonkins bosch* ... noordt den veltbilck, **1572**, ARA-RK 45207, 11r.
Later vervormd tot *BOOMKENS BOS*.

BONNEGRACHT: lant ande *bonnegracht* west et muelenstraetken oost et Ryet, **1576**, RAG-AM 626, 114r; eene partie Lants ghenaempt de *bennegracht* west tmuelenstraetken, **1627**, RAG-U 183/4, 2r.

BONTE <B6>: up de varensstraete ande *bonte*, **1547**, ARA-RK 45413-II, 76r; de *bonte*, id, 26r; een stick lands gheheeten de *bonte*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 79r; boersch ghenaempt de *bonte*, id, 151r; de *bonte*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 93v, 120v; --, **1555**, ARA-RK 45414-II, 36r, 84r, 84v; --, **1555**, RAG-U 741, 86v, 121v; upde varent straete aen de *bonte*, id, 108r; de *bonte*, id, 133r; de **boutte*, **1619**, RAG-U 183/6, 2r; twee partyen van lande ghenampt de **bouten* ... ande snepperdam straete upde hautemeersch, **1620**, RAG-U 183/15, 2r-v; de *bonte* ... suyt sneppendamstrate, **1628**, RAG-U 402/112; de *bonte*, **1637**, RAG-U 389, 227v; --, **1644**, RAG-U 653, 296v, 318v.

BOOMBOS 1: den *boombosch* suut den waterloop noort theghelstr., **begin 17e**, RAG-U 7, 64v.

BOOMBOS 2 <A2>: bosch ligghende upden nooteboom ... up tzuythende te wetene den *boombosch*, **1555**, RAG-U 741, 136r.

BOOMBOS 3 <F4>: een stick landts ... te beyerwaene ghenompt den *boombosch* noort de beyerwaenstraete, **1638**, RAG-U 389, 302r; ghenaempt den *boombosch*, **1640**, RAG-U 8, 250r.

BOOMSTRAATJE: zie *BUNTSTRAATJE*.

BOONBILKSKEN <C4>: een partycken landts ghen. het *boonbilcxken*, **1640**, RAG-U 8, 7r; het *boonbilcken*, **1640**, RAG-U 13, 35v.

BOONSTUK 1 <B1>: een partye landts ghenaempt het *boonstick*, **1640**, RAG-U 13, 181r; het *boonstick*, **1640**, RAG-U 19, 97v; het *boonstick*, **1642**, RAG-U 8, 114r.

BOONSTUK 2 <E3>: een stick landts ... ghenaempt het *boonstick*, **1640**, RAG-U 13, 148r; *boonstick*, **1641**, RAG-U 8, 223r.

BOONSTUKSKEN <B5>: een sticxken landts ghen. het *boonsticxken*, **1644**, RAG-U 653, 60r; t*boomsticxken*, **1651**, RAG-U 653, 86r.

BORDEELGAT <E4>: de musie ... noort den ghentschen herwech oost t*bordeelgat*, **1627**, RAG-U 183/24, 2r; den wagheslach loopende van t*bordeelgat* naer de meersschen ghenaempt heerisbrouck, **1628**, RAG-U 402, O.

BORDEELWEG <E4-D5>: den haesackere oost anden *bordeelwech*, **1588**, RAG-U 401, O.

BOS 1: een partie van lande ghenaempt den *boosch* groot iiii ondert roeden, **1571**, SAG-28/72/305, 3v; een partie van lande ghenaempt den *bosch*, **1572**, SAG-28/72/305, 3r; een partye van Lande ghenaempt den *bosch*, **1574**, SAG-28/72/305, 7v; een stick lants ghenaempt den *bosch*, **begin 17e**, RAG-U 7, 44r; tot upt velt ... metten zuuthende up den *bosch*, id, 47v; ghenaempt den *bosch*, id, 56r; een stick ghenaempt den *bosch* ... west ende noort de bosschen, id, 69v; drye partyen van lande danof diste ghenampt den *bosch* ... noort crayenbrouc meersch, **1620**, RAG-U 183/15, 5r; een stick ghenompt den *bosch*, **1625**, RAG-U 402/89; een stick lant ofte mersch ghenaempt den *bosch*, zuyt den mersch gheseyt de zes ghemete, **1641**, RAG-U 389, 341v.

BOS 2 <E4>: een partije landts ghenaempt den *bosch*, **1640**, RAG-U 13, 141r.

BOS 3 <E4>: een partije lants ghenaempt den *bosch* ofte draeyboomstick, **1640**, RAG-U 13, 140v.

BOSBILK <A5>: den *bosbilck* ... bachten et goet ter piete(n), ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 121v; den *boschbilck*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 133r; eenen bilck ghenaempt den *boschbilck* ... metter westzyde ande straete te weten den *herdenbruchen wech ... metten zuythende up straetkin Loopende bachten het goet ter pieten, **1555**, RAG-U 741, 133v; een stick landts ghen. den *bosbilck*, z. de dreve van t'goet te piete, **1644**, RAG-U 653, 332r.

BOTERHOEK <D4-D5?>: Inde prochie van Urssele in tgheweste ghenaemt vreckem inden *boterhouck*, **1623**, RAG-U 402/51.

BOURGONDISCH SCHILD <C4>: stede ghenaempt den *borgoenschen scilt* jeghen overe Martin vander Crucen, **1540**, ADL-33 H 204, 50r; een hofstede ... ghenaempt den *borgoenschen schilt*, **1633**, RAG-U 389, 151r.

BRAAKBILK: den *braeckbilck* ... n. de velstrate, **begin 17e**, RAG-U 7, 45v.

BRAAMBILK 1: den *braembilck*, **begin 17e**, RAG-U 7, 17v.

BRAAMBILK 2 <C6>: een partije landts ghen. den *braembilck*, s.w. de str., **1644**, RAG-U 653, 304v; den *braembilck*, **1642**, RAG-U 389, 377r.

BRAAMBILK 3 <C3>: een partie Lants ... ghenaempt den *braembilck*, **1627**, RAG-U 402/106; den *Braembilck*, **1645**, RAG-U 8, 26v/30v.

BRAAMBILK 4 <D3>: een stick landts ghenompt den *braembilck* oost den Waelput (lees: Wulput) ende suyt den taerubulck, **1638**, RAG-U 389, 282r; den *braembilck*, **1640**, RAG-U 13, 169v; --, **1642**/**1645**, RAG-U 8, 121r/127v.

BRAAMBILK 5 <F4>: een stick landts ghenaempt den *braembilck*, **1640**, RAG-U 13, 129v.

BRAAMBILK 6: iiijC R. Landts ghenaemt den *braembilck* ligghende ande voorg. partye [schakele], **1623**, RAG-402/51.

BRAAMBILKEN <C3>: een partye van lande ... ghenaempt de *braembilcken*, **1622**, RAG-U 389, 34v.

BRAAMBILKSKEN <F4>: een partije landts ghenaempt het *braembilcxken*, **1640**, RAG-U 13, 129v; het *braembilcxken*, **1642**, RAG-U 389, 368v.

BRAAMPUT: een stick ... ghenaempt den *brampit* noort den hauden ghendtwech, **begin** 17e, RAG-U 7, 12r.

BRAAMSTUK 1 <C6>: t*braemstick*, **begin 17e**, RAG-U 7, 17v; t*braemstick* suut de heerstraete, id, 75r.

BRAAMSTUK 2 <F4>: het *braemstick*, **1642**, RAG-U 8, 282v.

'S BRABANTERS MEERS: *sbrabanters meersch*, **1547**, ARA-RK 45413-II, 28v, 70v; --, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 150r; *sbrabanters mersch*, id, 110r; *brabanters mersch*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 128v, 93r; *brabanters meersch*, **1555**, ARA-RK 45414, 40v, 43r, 84r; meersch ghenaempt *brabanters meersch* of onderdael meersch, **1555**, RAG-U 741, 142r; *brabanters meersch*, id, 29v, 90r, 104v, 121r; *brabanters mersch*, **1571**, SAG-28/72/305, 6v.

BRABANTERS STEDE: ghenaempt de *brabanters stede*, **1621**, RAG-U 402/24.

BRAKE <E5>: een partije landts ghen. de *braeke*, **1644**, RAG-U 653, 235r; ghenaempt de *braeke*, **1644**, RAG-U 653, 252r.

BRASPUT <E4>: een partije landt ende sompelijnghe ghenaempt den *braspudt*, **1640**, RAG-U 13, 141v.

BRAUWBILK 1 <D4>: een behuysde hofstede ghenaemt den *braubilck*, **1642**, RAG-U 775, 5r; --, **1642**, RAG-U 776, 2r.

BRAUWBILK 2 <D5>: een partijken landts ghenaemt den *braubilck*, **1642**, RAG-U 775, 7r; den *braeubilck*, **1642**, RAG-U 776, 2v.

BRAUWBILK 3 <D5>: een partye landts ghenaemt den *braubilck*, **1642**, RAG-U 775, 7r; --, **1642**, RAG-U 776, 2v.

BRAUWBILK 4 <D5>; een partije ghenaemt den *braubilck*, **1642**, RAG-U 775, 5r; --, **1642**, RAG-U 776, 2v.

BRAUWBILKEN <D4-D5>: den vleckbilck suut N met de *braubilcken*, **begin 17e**, RAG-U 7, 37r.

BRAUWBILKSKEN 1 <D4>: een partijken landts ghenaemt het *braubilcxken*, **1642**, RAG-U 775, 2r; --, **1642**, RAG-U 776, 2r.

BRAUWBILKSKEN 2 <D4> een partijken/partije landts ghenaemt het *braubilcxken*, **1642**, RAG-U 775, 5r; het *braubilcxken*, **1642**, RAG-U 776, 2r.

BRAUWBILKSKEN 3 <D4>: een partyken landts ghenaempt het *braubilcxken*, **1640**, RAG-U 13, 156v; het *braubilcxken*, **1640**/**1644**, RAG-U 8, 30r/60v.

BREDE BILK <B3>: den *breeden beelc* neffens peilchem keercwech, **1490**, SAG-330/39, 27v; neffens/noort van den *breeden bilck*, **1540**, ADL-33 H 204, 27r/v; een parseel Lans ghenaempt den *breen bilc* lichende van honderdale kercwech zuut naer den ouden ghentwech, id, 37r; bosch ghenaempt den *breen bilc* ... te honderdale, id, 45r; een parseel lants ghenaemt den *breen bilc*, id, 17v; bosch ... thonderdale ghenaemt den *breenbilc*, id, 59r; den *breeden bilck*, **1540**, ADL-33 H 205, 39r; bursch ghenaempt den *breenbilck* metten westzyde op pilckem kercwech, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 68v; *breenbilck*, id, 68v, 80v; --, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 94r; den **brembilck*, **1555**, ARA-RK 45414, 78v, 101v; --, **1555**, ARA-RK 45.414-II, 111r; *breembilck*, id; bosch ghenaempt den **brembilc* metten westhende up pilckem kercwech ... metter noortzyde up den waeterloop, **1555**, RAG-U 741, 51r; **brembilck*, id, 51r, 63v; bosch anden *breembilck* ... den voors. **brembilck* oost, id, 123r; den *breen bilck* oost P(iete)r brest dreve ende es een stick met dry schaeckelen, **begin 17e**, RAG-U 7, 63v; *breen bilck*, id, 65v; *breenbilck*, 270R, id, 64r; --, **1641**, RAG-U 722/4, 13r.

BREEBROEK <F5>: *brebrouch*, **1277**, SJHB-O.64 [GY-CM, 350]; meersch in *breebrouck*, **1618**, RAG-U 183/12, 2r; *brebrouck*, **1633**, RAG-U 389, 131r; in *breebrouck*, **1640**, RAG-U 13, 112v; meersch ghen. *breebrouck*, id, 113r; *breebrouck*, o. gescheet, **1642/1644/1646**, RAG-U 8, 232v/230r/258v.

BREED STUK: iiijC r. lants ghenaempt et *brede styc*, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 12r; het *brede styck*, **1555**, ARA-RK 45414, 15r; het *breede styck*, **1555**, RAG-U 741, 12r.

BRIEL <D3, E6>: den *briel*, **1531**, ARA-Acq.Lille 1131, O; zijne stede ten *briele* ... byder kercke, **1540**, ADL-33 H 204, 42r; ten *briele* achter de kercke van ursele, id, 49r; bachten der keercke ... metten zuuthende anden *briel*, **1603**, RAG-Ev 227, 105v; ten *briele* / den *briel*, **1623**, RAG-U 183/20, 1r; den *briel*, **1640**, RAG-U 13, 167r; den *briel*, **1640-1648**, RAG-U 8, 24v, 37v ev.

BROEKELING <B3?>: bosch ghenaempt het *brouckelinck*, **1540**, ADL-33 H 204, 9v; een bosschelkin ... achter der helst hofdende upt *brouckelinc*, id, 51r; bosch gheheeten t*brouckelinck*, **1540**, ADL-33 H 205, 13r; een stick Lants (correctie: meersch) bachter helst ghenaemt den *brouckelinck*, id, 7v.

BROEKLIJNTJE <B3 of C3>: meersselken ghenaempt t*broucklynken* ... noort donderdael strate, **begin 17e**, RAG-U 7, 18r; t*broucklyntken*, id, 64v.

BROMBILK 1 <C3-C4>: twee ghemeten Lants ghenaempt den *brom bilc*, **1540**, ADL-33 H 204, 49r; iiijC Roeden Lants ghenaemt den *brom bilck* commende metten zuutende upt voorn. godeliefstick ende metten noortende up sheeren mersschen, id, 20r; upde noortzyde vanden godelief sticke ... ghenaemt de *brom bilcxkins*, id, 20v; iiij C Roen lants lichende jnt ackerkin tusschen sheeren mersschen ende den ouden ghentwech ghenaempt den *brom bilck*, **1540**, ADL-33 H 205, 26r; een stick lands gheheeten den *brombilck*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 155r; den *brombilck*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 14v; --, **1555**, ARA-RK 45414-II, 20r, 197v; een stick Lants gheheeten den *brombilck*, **1555**, RAG-U 741, 167v; eenen bilc Lants ghenaempt den *brombilck*, id, 77v; den *brombilck*, **1588**, RAG-U 401, O; den *brombilck* ... noort sheeren meersch, **begin 17e**, RAG-U 7, 13r; den *brombilck*, id, 17v/69v; een partye lants ghenaempt den *brombilck*, **1603**, RAG-Ev 227, 106v; *brombulc*, **1617**, RAG-U 183/10, 3v; den *brombilck* suut den hauden ghentwech, **1627**, RAG-U 183/26, 2v.

BROMBILK 2: ghenaemt den *brom bilck* ende es bosch commende metten noortende upt teghel straetkin, **1540**, ADL-33 H 204, 30r; twee ghemeten bosch ghenaempt den *brombilk* ... metten noortende upt teghelstraetkin, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 37v.

BROMBILK 3 <A3>: medaertoomsbilck ... met zynen *brombilck*, **1547**, ARA-RK 45413-II, 130r; medartoomsbilck ... met zynen *brombilck*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 149r; medart oomsbilck ... upde zuytzyde N met zynen *brombilck*, **1555**, RAG-U 741, 144v.

BROMBILK 4 <D3-D4>: een stick landts ... ghenaempt den *brombilck*, **1640**, RAG-U 13, 162r; ghenaemt den *braembilck*, **1640**, RAG-U 8, 34r.

BROMBILKSKEN: lants ghenaempt et *bro(m)bilcxkyn* ... zuut et hofvelt, ca.**1550**,

ARA-RK 45413-II, 37v; int *brombilcxkyn*, id, 38r; het *brombilcken*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 52r; tenden *brombilcxkin*, id, 52v; een ghemet Lants ghenaempt het *brombilcken* ... zuyt het hofvelt, **1555**, RAG-U 741, 96v; int *brombilcken*, id, 97r; tenden het *brombilcxken*, id, 97r/v; het *brombilcxken* suut den herwech, **begin 17e**, RAG-U 7, 23r; t*brombulxken*, **1617**, RAG-U 183/10, 3r/v.

BROMSTUK 1 <A4>: een stick landts ghenaempt het *bromstick*, **1644**, RAG-U 653, 333v.
Later *BRAAMSTUK*.

BROMSTUK 2 <C6>: het *bromstick*, **1640**, RAG-U 13, 80v; een stick landts ghenaempt het *bromstick*, **1640**, RAG-U 8, 207v.

BROMSTUK 3 <C6>; het *bromstick*, **1640**, RAG-U 13, 81v; --, **1640**/**1641**, RAG-U 8, 154v/176r; eene partye van lande ghenaempt het *bromstick*, **1650**, RAG-U 8, 157v.

BROUWBILK(EN): een parseel Lants ghenaempt den *braubilck* ... up de west zyde vanden braupit metter noort zyde Lancx de cleytstrate, **1540**, ADL-33 H 204, 31r; zuut van den *brau bilck*, id, 3v; de *braubilck(en)*, **begin 17e**, RAG-U 7, 8v, 9r; een stick lants ghenaempt den *braubilck* noort den ouden Ghendtwech, **1628**, RAG-U 183/30, 1v.

BROUWERIJE 1: Jeghens over de *brauwerye*, **begin 17e**, RAG-U 7, 26r; ande strate die vande *brauwerye* naer tfort Loopt, id, 31v.

BROUWERIJE 2 <C4>: zuut van mekelackere achter de *brauwerye*, **1540**, ADL-33 H 204, 38r.
Zie ook *MARTIN VAN DER CRUCENS BROUWERIJE*.

BROUWERSBILK <D6>: den *brauwers bilck*, **1640**, RAG-U 13, 80r; een partye landts ghenaempt den *brauwers bilck*, **1646**, RAG-U 8, 162v; *brauwers bilck*, **1649**, RAG-U 8, 162v, 185v.
Zie ook *GROTE & KLEINE BROUWERSBILK*.

BROUWPUT: den braubilck ... up de west zyde vanden *braupit* metter noortzyde Lancx de cleytstrate, **1540**, ADL-33 H 204, 31r; stick ... ghenaempt Den *braupit* noort den hauden ghendtwech, **begin 17e**, RAG-U 7, 12r; *braupit*, **1614**, RAG-U 183/7, 4r.

BRUGGEDIJK <D4>: een partije van lande ghenaempt den *Brugghedyck* ... metten westhende lancx het muelestraeten (sic) ... metten noorthende up de blancq(uaer)t, **1632**, RAG-U 389, 108r.

BRUGSE (HEER)WEG: den *heerwech* die loept *tusschen ghendt ende brugghe* **1505**, ARA-RK 1109, 16r; ten doorenkin oost den *herwech van brugghe naer ghendt*, **1572**, ARA-RK 45189, 56r; Lancx den Ghentschen ende *brucghschen heerwech*,

1577, RAG-LvdW 8, 131r; (upden) *bruchschen wech*, **begin 17e**, RAG-U 7, 68r, 72r; den *Brughschen he(i)rrewech*, **1640**, RAG-U 13, 8r ev; den *Bruchschen herwech*, den *brugschen her(re)wech*, den *brusschen herwech*, **1640-1648**, RAG-U 8, passim; den *Bruchschen herrewech*, **1643**, RAG-U 183/72, 5r.

BRUG(SE)STRAAT 1 <A1-E3>: de *brugstrate*, **eind 15e**, ARA-RK 1108, 4v; *bruchstrate*, **1502**, ARA-WK 10838, O; *brugstrate*, **1505**, ARA-RK 1109, 17r; de *bruchstrate*, id, 8v; --, **1533**, ARA-RK 45412, 20v; de *bruchstraete*, **1547**, ARA-RK 45413, 11v, 12v, 13r; --, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 21r, 93r; *brugstrate*, id, 134v; *bruchstrate*, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 5r/v, 7v; --, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 4v, 24r; *brugstrate*, id, 8r, 50r; *brughstrate*, id, 15v; --, **1553**, ARA-WK 3354, O; *bruchstraete*, **1555**, ARA-RK 45414, 7r, 9v, 14v; *bruchstrate*, id, 12r; --, **1555**, RAG-U 741, 6v, 8r, 10r ev; *bruchstraete*, id, passim; *brugghestrate*, **1572**, ARA-RK 45189, 42v; an Oostwyncle Velt ... zuudt den Veltdyck ... noordt de *brughstrate*, id, 42r, 49v; *brucxsche straete*, **1575**, RAG-U 183/3, 1v; *bruchsche straete*, **1579**, RAG-ADr 36, 24v; *brucxsche straete*, **1603**, RAG-Ev 227, 106v; *bruchstrate*, **begin 17e**, RAG-U 7, 6r, 67v, 68v, 71v; --, ca.**1610**, RAG-U 7, 70v; *bruchsche straete*, **1619**, RAG-U 389, 18v; *brughstraete*, **1619**, RAG-U 401, los stuk; *bruchstrate*, **1619**, RAG-U 183/6, 3v; --, **1624**, RAG-U 183/19, 2r; *brugstrate*, id, 2v; *bruchsche straete*, **1624**, RAG-U 389, 55r; **burchstrate*, **1626**, SAG-330/138, 93r; *brugstraete*, **1627**, RAG-U 183/21, 2v, 3r; *brugstrate*, id, 2v; **burchstraete*, **1635/1638**, RAG-U 389, 206r/282r; *brughstraete*, **1635**, RAG-U 389, 198v; --, **1641**, RAG-U 722/4, 11r; *bruchsche straete*, **1641**, RAG-U 183/55, 4r; --, **1643**, RAG-U 183/66, 2v; *bruchstraete*, **1643**, RAG-U 183/63, 3r.

BRUG(SE)STRAAT 2 <A3-B3>: tenden oosdriesschen ... metten noortende up de *bruchstrate*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 93r; up thoofvelt ... metten noorthende up de *bruchsche straete*, **1555**, ARA-RK 45414, 6v; --, **1555**, RAG-U 741, 6r; bosch tenden d'oostdrieschen ... metten noorthende up de *bruchstraete*, id, 121v; *Brugsche straete*, **1640**, RAG-U 13, passim.

BRUGSE STRAAT 3 <D4>: de hofstede ghenaempt den keysere ... noort de *brugsche strate* zuut den roosen cauter, **1614**, RAG-U 183/7-II, 1r.

BRUINE BILK <C6>: den *brunen bilck* ... west twaerick straetken, **begin 17e**, RAG-U 7, 56r; den *bruynen bilck*, **1640**, RAG-U 13, 76r; een partye landts ghenaempt den *bruijnen bilck*, **1644**, RAG-U 8, 257r.

BRUINE GRACHT <D4>: een partye Landts ... ghenaempt de *bruyne gracht* ... west het voorschr. muelenstraetken, **1588**, RAG-U 401, O; een groot stick ghenaempt de *brune gracht* ... west het straetken bachten hemerycke, **begin 17e**, RAG-U 7, 4v; ande *brune gracht*, **1637**, RAG-U 187/8, 1v; lant ghenaempt de *bruyne gracht*, **1640**, RAG-U 13, 106v; --, **1641**, RAG-U 8, 33r; een stick landts ghenaempt de *bruyne gracht*, **1646**, RAG-U 8, 30v; de *bruijne gracht*, **1647**, RAG-U 183/83, 3r.

BRUINE MEERS <E5>: een stick ghenaempt de *brune meersch* ... noort tleen van velckeghem, **begin 17e**, RAG-U 7, 34v; de *bruyne mersch*, ca.**1617**, RAG-U 7, 18v; een partije van lande ghenaempt de *brune mersch*, **1640**, RAG-U 13, 119v.

BRUIN STUK: t*brunstick*, **begin 17e**, RAG-U 7, 51r.

BRUINTJE <B5>: een partije van lande ... ghenaempt het *bruijngen*, **1633**, RAG-U 386, 158v; een stick landts ghenaemt het *bruyndtgen*, **1644**, RAG-U 653, 41v; het **bruij[n]cken*, noort de vrechem straete ... west t'goet van wesseghem, **1647**, RAG-U 183/79, 4r.

BUISMOORTEL: een stick ... ghenaempt den *buusmoortele*, **begin 17e**, RAG-U 7, 62r; zaylant ... ghenaempt den *Buysmortele* ... zuyt den Auden Ghentwech, **1629**, RAG-U 402/125.

BUISPUT: by den eeberch neffens den *buuspit* ... noordt den ouden ghendtwech, **1572**, ARA-RK 45189, 76v.

BUIZEKEN <B4>: een partye landts ghen. het *buyseken*, **1644**, RAG-U 653, 5v, 67v.

BUNDER 1 <B4>: t*buendere* commende metten noortende up den ouden ghentwech, **1540**, ADL-33 H 204, 1v; een stick Lants ghenaemt het *buendere* dat licht boven den wentelvivere ... metten noortende up den ouden ghentwech, id, 29v; upt voors. *buendere* bachten der helst, id, 29v; ghenaempt d*buend(er)e* of den ouden ghentweech bilc, id, 31r; tusschen beede de ghentweghen up de oost zyde vanden *buendere*, id, 2v; het *bundere*, **begin 17e**, RAG-U 7, 7[a]r; t*bunder*, id, 14r; t*bundere*, id, 16v; het *bunder* ... noort den hauden ghendtwech, id, 17v; een stick landts ende bosch ghen. het *bundere*, **1644**, RAG-U 653, 219v.

BUNDER 2: ghenaempt t*buendere* ... zuudt het teghelstraetkin, **1572**, ARA-RK 45189, 70r; t*bundere*, id, 76r.
Zie ook *GROOT & KLEIN BUNDER*.

BUNDERBILK 1 <C4, E6>: Jnden *bunderbeelc*, **1500**, SAG-330/41, 411v; een ghemet Lants ... jnden *buend(er) bilc*, **1540**, ADL-33 H 204, 44v; jnden *buender bilck*, **1540**, ADL-33 H 205, 26v; twee partyen van Lande ... Inden kerckwick ... ghenoempt de *bunderbilcken* ... noort het Capellestraetgen oost het Inghelstraetgen, **1635**, RAG-U 389, 215v; inden *buendere bilc*, id, 44r; Inden *buender bilck* west van urssele cautere, id, 20r; zuut van zynen voors. walle ghenaempt den *buender bilck*, 2G, id, 4v; de hofstede te Walle ... suyt den *bunderbilck*, **1637**, RAG-U 183/48, 3v.
Zie ook *KLEINE & GROTE BUNDERBILK*.

BUNDERBILK 2 <F4>: den *bunderbilck*, **1640**, RAG-U 8, 199r; een stick landts

ghen. den *bunderbilck*, **1641**, RAG-U 8, 231r; *bunderbilck*, **1645/1646/1649**, RAG-U 8, 261r/249v/201r.

BUNDERKEN 1 <C6>: t*bunderken*, **begin 17e**, RAG-U 7, 51r; een partye lans ... ghenampt het *bunderken*, **1617**, RAG-U 183/10, 4r; het *bunderken*, **1640**, RAG-U 13, 76v; --, **1640**, RAG-U 8, 153v, 207v; het *bunderken*, **1641**/**1649**, RAG-U 8, 177r/157v.

BUNDERKEN 2 <E5>: het *bunderken*, **1623**, RAG-U 402/59, los blad; --, **1623**, RAG-U 389, 38v; een ptye ghenaempt het *bunderken*, **1624**, RAG-U 402/85; een ander stick landts ghenompt t*bunderken*, **1632**, RAG-U 389, 115v.

BUNDERSTUK <C4>: het *bunderstick*, **1640**, RAG-U 13, 40v; een partije landts ghenaempt het *bunderstick*, **1640**, RAG-U 8, 38r.
Zelfde als *BUNDERBILK 1.*

BUNT <D5>: twee ghemete ghenaempt de *buent*, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 28v; vanden *buent*, id, 78v; --, **1555**, ARA-RK 45414, 97v; de *buent*, id, 43r; twee ghemeten ghenaempt de *buent* ... brabanters meersch zuyt, **1555**, RAG-U 741, 29v; vande(n) *buent*, id, 61v; den *buent* oost den waterloop noort pollaerts dierecoop, **begin 17e**, RAG-U 7, 2r; een stick ghenaempt den *buent* oost den waterloop west tbuenstraetken, id, 49v; een stick ghenaempt den *buent* ... west tbuenstraetken, id, 52v; den *buent*, id, 55v; *buent*, **1617**, RAG-U 7, 48r; een partye lans ghenampt de *buent*, **1617**, RAG-U 183/10, 5r; de *buent*, **1620**, RAG-U 183/15, 3v; de *buendt* ... west het buentstraetgen, **1631**, RAG-U 389, 152v; lant ghenaempt den *bunt*, **1640**, RAG-U 13, 55r/v; den *bunt*, **1640**/**1649**, RAG-U 8, 160r/185v.
Zie ook *GROTE & HOGE BUNT, ZEVENDE BUNT.*

BUNTSTRAATJE <D4-D5>: te vrechem ... zuudt de Vrechemstrate, west de **Benstrate*, **1572**, ARA-RK 45189, 76v; t*beunstraetken*, **begin 17e**, RAG-U 7, 12v, 48r; t*buenstraetken*, id, 49v, 50r, 52v, 55v; het *bunstraetken*, **1614** kop.**1649**, RAG-U 183/7, 4r; *buenstraetken*, **1617**, RAG-U 183/10, 4v, 5r; *buentstraetken*, **1620**, RAG-U 183/15, 3v, 5r; t*buenstraetken*, **1620**, RAG-U 183/16, 3v; *bunstraetken*, **1623**, RAG-U 402/51; t*buntstraetken*, id; *buenstraetken*, **1624**, RAG-U 402/85; het *buentstraetgen*, **1631**, RAG-U 389, 152v; *buntstraetgen*, **1633**, RAG-U 389, 134r; *buntstratgen*, **1640**, RAG-U 13, 55r/v, 57r/v, 58r; *buntstr./bundtstr.*, **1640**/**1642**, RAG-U 8, 160r/62r; t'*buenstratgen*, **1641**, RAG-U 389, 342v; *buntstraetken*, **1642**, RAG-U 389, 356r; *buenstratken*, **1644**, RAG-U 183/70, 3r; *bunstraecken*, **1649**, RAG-U 8, 185r.
Later vervormd tot *BOOMSTRAATJE.*

BUNTSTUKSKEN <D5?>: een sticxken lants ghenampt het *bunsticken*, **1644**, RAG-U 183/70, 3v.

BURREPUT(JE) <E4>: ghenaempt de *burrepit* ... west de veltstrate, **1572**, ARA-RK 45189, 84v; een sticxken landts ... ghenaempt het *burrepudtken*, **1640**, RAG-U 13, 142r;

het *burrepudtken*, **1642**/**1645**, RAG-U 8, 216v/242r; *burreputken*, **1644/1650**, RAG-U 8, 255v/215v.

DAALDRIES <E4-F4>: anden **draeldriesch*, **1500**, SAG-330/41, 411v; den *Daldriesch*, **begin 17e**, RAG-U 7, 30v; een stick ghenaempt den *daldriesch*, id, 33v; een partije landts ... leen van Velkeghem ghenaempt den *daeldries*, **1640**, RAG-U 13, 139v.

DAENKINS BRUGGE <C6>: by *daekins brugghe*, **1547**, ARA-RK 45413-II, 27r; up *daenkens brugghe*, id, 84r; *daenkins brugghe*, id, 16v; *daenskins brugghe*, id, 123v; by *dainckins brugghe*, id, 28v; **darincx brugghe*, id, 91v; C roeden lands gheheeten *daenkins brugghe*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 1v; *daenkins brugghe*, id, 93r, 108r; **dagins brugghe*, id, 108r; *dakins brugghe*, id, 90r; *daentghyns brugghe*, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 30v; *daeikyns brugghe*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 16v; *daeyntghyn brugghe*, id, 86r; *daentkins brugghe*, **1555**, ARA-RK 45414, 46v; --, **1555**, ARA-RK 45414-II, 100r; *daenskins brugghe*, id, 136v; *daenkins brugghe*, id, 23r, 23v; *daenkins brugghe*, **1555**, RAG-U 741, 97v, 90r, 115r, 135v; een stick Lants gheheeten *daenkins brughe*, id, 79r; *d'aenkins brugghe*, id, 79v; *daentkins brugge*, id, 31v; ande waeryc meersch aen *daentkins brugghe*, id, 120r; *d'aentkins brugghe*, id, 116v; een stick landts ghen. de *haintgens brugghe*, w. str., **1644**, RAG-U 653, 286r, 296r.

DAL <E4>: een stick ghenaempt t*dal*, **begin 17e**, RAG-U 7, 10v; inden mostackere ... het *Dal*, id, 10r; t*dal*, id, 35v; inden vleckackere ... west t*dal*, id, 38r; het *dal*, id, 45r; ghenaempt t*dal* ... west den most ende den mostackere, ca.**1610**, RAG-U 7, 39^{a}v; het *dal*, **1635**, RAG-U 389, 206r; een partije landts ghenaemt het *dal*, **1642**, RAG-U 775, 19r; --, **1642**, RAG-U 776, 4v.

DAMBEKE 1 <D2-C6>: de *dambeke*, **1533**, ARA-RK 45412, 18v; --, **1547**, ARA-RK 45413, 3v, 6r, 50v; --, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 2v, 17r, 20r; up de *dambeke* metten zuythende anden clinckaert, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 14r; de *dambeke*, id, 7v, 8r; --, **1555**, ARA-RK 45414, 3r, 4v, 7v; --, **1555**, RAG-U 741, passim; anden clinquart metten westhende ende metten zuuthende up de *dambeke*, id, 6v; de *d'ambeke*, id, 17v, 72r; de **dampbe[ke]*, id, 20v; ten Hulle ... zuudt de *dambeke*, **1572**, ARA-RK 45189, 50r; zuudt het teghelstraetkin ... noordt de *dambeke*, id, 73v; by de *dambeke* ... noordt de brugghestrate, id, 69v; *dambeke*, id, 42v, 64r; oost tenderstraten suut de *dambeke*, **begin 17e**, RAG-U 7, 70v; *dambeke*, **1617**, SAG-330/133, 86r; --, **1628**, RAG-U 183/30, 2r; --, **1633**, RAG-U 389, 137r; --, **1635**, RAG-U 389, 206r; --, **1640**, RAG-U 13, 171r/v, 172r/v; --, **1640**, RAG-U 19, passim; --, **1642**, RAG-U 8, 125-126; de *dambecke*, **1643**, RAG-U 183/40, 3r.

DAMBEKE 2: bosch ghenompt de *Dambeke* ... noort de Dambeke, **1635**, RAG-U 389, 206r; bosch ... ghenompt de *dambeke* ... suyt de dambeke, **1640**, RAG-U 389, 308v.

DAMBEKELOOP <D2>: ten hulle ... de *dambekeloop/dambeckeloop*, **1643**, RAG-U 183/40, 2v.

DAMMEMEERS: west vander kercke ... dictum den *dammemeersch*, **1573**, P/M KR, 10v; den *dammemeersch*, **1578/1582**, P/M KR, 15r/21r.

DANEELS KEERS STEDE: over *dannels keersstede*, ca.**1610**, RAG-U 7, 42r; achter *daneels keers*, ca.**1610**, RAG-U 7, 39r.

DECKERS STEDE: achter de kercke jeghen over *deckers stede*, **1540**, ADL-33 H 204, 19r.

DENIJS CLAYS' STEDE: een stic lant ghenaempt *Denys clays stede*, **1607**, RAG-U 183/2, 3r.

DERDE FOREESTBILK <A5>: den *derde(n) forrestbilck*, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 4r; den *iij^en^ forreestbilck*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 5r; den *iij^en^ foreestbilck*, **1555**, RAG-U 741, 69v.

DERDEKEN: het *Derdeken*, **begin 17e**, RAG-U 7, 23r; een stick ghenaempt het *Derdeken* metten suuthende anden [gentschen] heerwech, id, 27r.

DERDE PAARDENBILK: den *iij^en^ peerdebilck*, **begin 17e**, RAG-U 7, 70r.

DERTIEN GEMETEN <B4>: een p(er)ceel landts ghen. de *derthien ghem(eten)*, **1644**, RAG-U 653, 4r; de *derthien ghem(eten)*, **1647**, RAG-U 653, 54v.

DIERICX MEERS: *dierycxmeersch*, **1531**, ARA-Acq.Lille 1131, O; *dierycx mersch*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 4r; *diericx meersch*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 5r.

DISCHMANS HOFSTEDE: vC iiijxx r. ghenaemt *dischmans hofstede*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 150r; *dischmans hofsteede*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 93r; *dichmans hofstede*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 108r; --, **1555**, RAG-U 741, 121r.

DISTELBILKSKEN <C3>: een partije van lande ghenaemt het *distelbilcxken* noort de beijerwaenstrate, **1642**, RAG-U 183/59, 2r.

DODE MAN <A4-B4>: een partye landts ghenaemt den *dooman* suyt den heerwech, **1641**, RAG-U 389, 339v; den *dooman*, **1641**, RAG-U 722/4, 9r; den *dooman*, n. den heerwech, **1644**, RAG-U 653, 34v; (een partije landts ghen.) den *dooman*, id, 44v, 50v, 333v; den *dooman* (n. de striepe), id, 11v; den *dooman*, **1647**, RAG-U 653, 6r.

DOENS BILK <B4>: up *doens bilck*, **1548**, P/Aa-Rtb, 39r; up *donsbilc*, id, 45r; up den *doens belc*, na **1548**, P/Aa-Rtb, 44v, 45r; *doensbilc*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 155v; *dooents bilck*, id, 66v; *doensbilck*, id, 27v, 129r, 155v; --, **1555**, ARA-RK 45414-II, 39r, 181r; *doenbilck*, id, 147v; *dooents Bilck*, id, 67r; ij Lynen Lants an *doens bilck*, **1555**, RAG-U 741, 88r; inden *doens bilck*, id, 143v; twee Lynen Lants jn *doens belk*, id, 160v;

doens bilc, **1620**, X/Aa-Rtb, 7r, 15v; *dons bilc*, id, 17r; een partije van lande ghenaempt den *doesbilck*, **1637**; RAG-U 389, 241v; den *dosbilck*, z. Wessegemgoet, **1644**, RAG-U 653, 224r; den *doensbilck*, id, 17r.

(Ter) DONK(T) <B5>: leen ... gheheeten ter *donc*, **1472**, ARA-RK 1107, 3v; in smalackere ontrent den goede ter *donct*, id, 5v; gheheeten ter *donct* metten noorthende up de wesseghem strate, **eind 15e**, ARA-RK 1108, 7v; up Wesseghem strate jeghens de *donct*, id, 6v; ter *donct*, **1505**, ARA-RK 1109, 25v; --, **1549**, ARA-WK 3350, O.

DONKKOUTER <B4?>: up Wesseghemstrate jeghens den *doncoutre*, **1505**, ARA-RK 1109, 16v.

DONKPUT <B4>: up *doncx pit*, **eind 15e**, ARA-RK 1108, 7v; --, **1505**, ARA-RK 1109, 12v; den *doncput*, **1547**, ARA-RK 45413-II, 121r; tusschen *donckpit* ende moeys pyt ... metten noortende up den heerwech, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 18r; up den *doncpit*, id, 156v; ij lynen vichtich roen ghenaempt den *donckpit*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 130v; *doncpit*, id, 142v; --, **1555**, ARA-RK 45414-II, 182v; *donckpit*, id, 23r; *doncput*, id, 133r; den *doncq put*, **1555**, RAG-U 741, 133v; vierhondert Roeden Lants up den *doncput*, id, 161v; tusschen **dontpit* ende moyespit, id, 80r; den **domput*, **1629**, RAG-U 402/124; --, **1629**, RAG-U 389, 102r; den **dompudt* (n.& o. str.), **1644**, RAG-U 653, 148r, 152v.
Zie ook *GROTE DONKPUT.*

DONKPUTJE <B4>: een stick landts ghen. het **dompudtgen*, **1644**, RAG-U 653, 60v.
Zie ook *KLEIN DONKPUTJE.*

DONKSKEN(S) <E4>: twee partien Lants ... ghenaempt de *doncxkens*, **1626**, RAG-U 183/27, 2v; het *doncxken*, **1640**, RAG-U 13, 146r/v; --, **1641**, RAG-U 8, 226r.

DOORNENBOS <E2?>: inden *doornenbosch* ... oost oostwyncle velt, **1572**, ARA-RK 45189, 75v.

DOORNHAGE <E4>: een partije landts ghen. de doorenhaghe, **1640**, RAG-U 13, 140r.
Zie ook *KLEINE DOORNHAGE.*

DOORNSTUK 1 <E4>: daerment eedt t*doorestick* ofte Inden oost ackere, **1500**, SAG-330/41, 411v; t*doorestick* ... suut tleen van velckeghem, **begin 17e**, RAG-U 7, 35r, 39v; een stic lans ghenaempt het *doorenstic* ... oost ende zuyt het goet van velkeghem, **1607**, RAG-U 183/2, 3r; een stick landts ghenompt het **tooren stick* ... in het gheweste daerment nompt nautgen ackere, **1633**, RAG-U 183/43, 2v; een partye landts ghenaempt het *doorestick*, **1640**, RAG-U 13, 140r; het *doorestick*, **1641/1646/1650**, RAG-U 8, 224r/215v/215r.

DOORNSTUK 2 <F4>: een stick landts ghenaempt het *doorestick*, **1641**, RAG-U 8, 218r.

DOORNSTUK 3: t'*hoorestick* ... oost den precessiewech, **begin 17e**, RAG-U 7, 77r.

DOORNTJE: ten *doorenkin* ... oost de *berckstrate, **1572**, ARA-RK 45189, 46r; ten *doorenkin* oost den herwech van brugghe naer ghendt, id, 56r; ten *doorenkin* oost den ghendtwech, id, 74r; ten *doorenkin*, id, 42r, 49v.

DORP <D4>: sheeren straete ofte *Durp*, **1640**, RAG-U 13, 159v; het *durp*, **1640/1650**, RAG-U 8, 37v/84r.

DOSWEG 1 <D4>: het hustken ... west den *Doswech*, **begin 17e**, RAG-U 7, 52v; tbedelf noort den Roosen Cautere west den *doswech*, id, 54r; west den *doswech*, id, 78r.

DOSWEG 2 <B6>: den *doswech*, **1644**, RAG-U 653, 33r, 38r, 69r.

DRAAIBOOMSTUK 1 <E4>: een partije lants ghenaempt den bosch ofte *draeyboom-stick*, **1640**, RAG-U 13, 140v.

DRAAIBOOMSTUK 2 <E4>: een stick landts ghenaempt het *draeyboomstick*, **1640**, RAG-U 13, 145r; het *draeyboom stick*, **1641**, RAG-U 8, 222r.

DREVE 1 <A2>: een ghemet ghenaempt de *dreve* ... metten noortende up willekyns-vyvere, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 90v; de *dreve*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 105v; een ghemet [bosch] ghenaempt de *dreve* ... metten noorthende up willekins vyvere, **1555**, RAG-U 741, 119v; bosch ... ghenaempt de *dreve*, **1617**, SAG-330/133, 86r.

DREVE 2 <C4>: den meergelbulck (lees: meergelput) ... met een stick ghenompt de *dreve*, **1625**, RAG-U 402/89; de *dreve*, **1640**, RAG-U 13, 60r; --, **1642**, RAG-U 8, 38v.

DREVE 3 <C5>: een stick lant ghenaempt de *dreve*, **1640**, RAG-U 13, 67r; een partije landts ghen. de *dreve*, RAG-U 8, 1r.

DREVE 4 <C2>: den heeck bosch ... oost N met de *dreve*, **1643**, RAG-U 183/63, 3r.

DREVE 5 <E5>: up de *dreve*, **1540**, ADL-33 H 204, 52v; upt ackerkin neffens der voors. *dreve*, id, 53r; een stick ghenaempt de *Dreve* suut de strate, **begin 17e**, RAG-U 7, 29r; de *dreve*, id, 32^{a}v; een stic lans ghenaempt de *dreve*, **1607**, RAG-U 183/2, 2v; de *dreve*, **1640**, RAG-U 13, 116r; de *dreve*, **1640**, RAG-U 13, 67r.

DREVE 6 <B1>: de *dreve* (van dit goet), **1640**, RAG-U 13, passim; de *dreve*, **1640**, RAG-U 19, 97v-99r.

DRIEBEK <B5>: een stick landts ghen. den *drijbeck*, z.w. str., **1644**, RAG-U 653, 4r.

DRIEBILK <C3>: een stick landts ghenompt den *drijbilck* ... suyt een partye van lande ghenompt den Makelaere noort het Eeckelstraetgen, **1638**, RAG-U 389, 281v.

DRIEBILKSKEN(S) <E5>: t*drybilcxken* ... suut de strate, **begin 17e**, RAG-U 7, 33v; ghenaempt de *dry bilcxkens*, **1628**, RAG-U 402/112; een stick landts ghenaempt het *drij bilcxken*, **1640**, RAG-U 13, 113v.

DRIE EKE(N) <F4>: noort an de *drye eecke*, **begin 17e**, RAG-U 7, 34r.

DRIEHOEK 1 <B4>: den *driehouck*, **1547**, ARA-RK 45413, 71r; den *drienhouck*, id, 25r; een styc lants ghenaemt den *dryhouc*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 25r; den *dryhouc*, id, 57r; den *driehouck*, **1555**, ARA-RK 45414, 84r; den *drienhouck*, id, 26v; den *driehouck*, **1555**, RAG-U 741, 53v; den *drienhouc*, id, 25v; neffens anne [den keysers bulck] den *dryhouck*, **begin 17e**, RAG-U 7, 15r; den *dryhouck*, **1627**, RAG-U 183/25, 2r; den *drijhouck*, z.o. str., **1644**, RAG-U 653, 152v.

DRIEHOEK 2 <D3>: een partye van lande ghenaempt den *dryhouck*, **1622**, RAG-U 389, 34v; den *drijhouck*, **1640**, RAG-U 13, 169r; den *drijhouck*, **1641/1650**, RAG-U 8, 74r/35r.

DRIEHOEK 3: een paertye ghenaempt den *dryhoeck*, n. str., **1625**, RAG-U 402/100.

DRIEHOEKSKEN <C6>: een paertije ... ghenaempt het *drijhoucken* suyt het waerick straetgen, **1638**, RAG-U 389, 302v.

DRIE KONINGEN 1 <D4-F6>: van eender herberghe gheheeten de *drie coni(n)ghen* staende thurssele, **1481**, SAG-301/56, 79v; zyne stede ende dlant daer achter ... tusschen de Roose ende de *drie Coninghen* ... metten oostende up den muelen pit, metten westende upt de stede jeghen de Roose overe, het Lant achter de stede comt metten noortende up pamels kercwech, het muelen bilcxkin up de oost zyde, **1540**, ADL-33 H 204, 42v; achter de *drie Coninghen*, id, 55r; huer stede ten *drie coninghen* byden molen, **1540**, ADL-33 H 205, 9r; een hofstede ghenaempt de *drije coninghen* recht over de muelene van hurssele, **1592-1597**, RAG-RG 28, 9v.

DRIE KONINGEN 2 <D3>: een stick landts ghenompt de *drij Conninghen*, **1638**, RAG-U 389, 282r; de *dry Conyn(ghen)*, **1640**, RAG-U 13, 170r; de *drij connynghen*, **1642/1646**, RAG-U 8, 122r/126v.

DRIES <B3>: up den dries ... metten noorthende up den loocdyc, **1555**, ARA-RK 45414, 20r; up den *driesch*, **1555**, RAG-U 741, 15r.
Zelfde als *WITTE DRIES 2*.

DRIESBILK <F4>: een stick landts ghenaempt den *driesbilck*, **1640**, RAG-U 13, 144v.

DRIESELKEN <A5>: een partye landts ghenaempt het *driesschelken* ... suyt wesseghemdriesch, **1641**, RAG-U 722/4, 9v.

DROGE MOND <C4>: een parseel Lants ghenaempt den *droechgemont*, **1540**, ADL-33 H 204, 32v.

DRONGENGOED <B1>: by den *cloostergoede van dronghene*, **1483**, SAG-330/36, 297r; busch ... int velt up *dronghen goet*, **1554**, RAG-AM 624, 209r; in t*goet van Dronghen*, **begin 17e**, RAG-U 7, 59r; t*goet van Dronghene*, **1640**, RAG-U 19, 54r, 273r; het *Dronghen goedt*, **1640**, RAG-U 13, 174r; van desen *Dronghene goede*, id, 180r; --, **1642**, RAG-U 8, 113r.

DRONGENLIJNE 1 <C3>: de *Dronghenlyne* noort de onderdael strate, **begin 17e**, RAG-U 7, 13r; een partye lants ghenaempt *dronghen lyne*, **1603**, RAG-Ev 227, 106r.

DRONGENLIJNE 2 <C5>: een lyne Lants ghenaemt de *dronghen Lyne*, **1540**, ADL-33 H 204, 49r; in sebbroucke oost *dronghene lyene*, **1555**, RAG-U 741, 127r; een meersch int suytwaetere ghen. de *dronghelijne*, **1644**, RAG-U 653, 167r.

DRONGENMEERS: daer urssel van bellem scheedt ... noort de *dronghen meersch*, **begin 17e**, RAG-U 7, 30r.

DRONGENVELD <A1-C1?>: bosch ende velt in ulsloo ... ten westhende t*dronghenvelt*, **1615**, RAG-U 183/11, 3r.

DROOGBROOD <C6>: een stick ghenaempt den *Droochbroot* oost ende noort de wreckem strate, **begin 17e**, RAG-U 7, 56v.

DUERAERTS BILK <C5>: een partije landts ghenaemt *Dueraerts bilck* o. sheeren straete suyt de hueckelghem straete, **1641**, RAG-U 389, 334v;
Zie ook *GROTE DUERAERTS BILK*.

DUESLIJNE: ghenaempt de *dueslins*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 84r; de *dueslyne*, id, 129r; de *duesline*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 97v, 147r; de *duessline*, id, 146v; ijC R. lants ghenaemt de *dueslyne*, **1555**, RAG-U 741, 143r; *duess lyne*, id, 142v.

DUINENSTUKSKENS <F5>: ghenaempt met het naer volghende de *duyne sticxkens*, **1640**, RAG-U 13, 113r.

DURE BILK <C3?>: een partije bosch ghen. den *dierenbilck* in de vleuge n. lodyck, **1640**, RAG-U 19, 86r.

DURE KOOP <D4>: den *Dieren coop* neffens den Roosen Cautere, **begin 17e**, RAG-U 7, 12v; den buent ... noort pollaerts *dierecoop*, id, 2r; pollaers *dieren coop*, id, 48r; den *dieren coop*, id, 12ar; oost den *Dieren Coop* west het Rystraetken, id, 48r; den *diercoop* ofte meerschlant ... noort den Roosen Cautere, **1628**, RAG-U 402/111; eene partie Lants ghenaempt den *dieren coop* ofte meerslant ... tenden den roosen cautere, **1628**, RAG-U 389, 93r; *dierencoop*, **1640**, RAG-U 13, 56r; --, **1640**, RAG-U 7, 27v; den *dierencoop*, **1640**, RAG-U 8, 153r; den *dierecoop*, **1648**, RAG-U 8, 69v, 63v.

EEBERG <C1-C2>: anden *eeberch* anden ouden bruchschen wech, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 2v; *eeberch*, id, 48v, 49r; --, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 115r; --, **1555**, ARA-RK 45414, 48v, 49r; --, **1555**, ARA-RK 45414-II, 123v; vijf ghemeten velts t'eenen sticke aenden **eecberch* aende oude bruchstraete, **1555**, RAG-U 741, 33v; **eecberch*, id, 34r, 127r; by den *eeberch*, **1572**, ARA-RK 45189, 76v; den **eetberch* ... noordt het werf-viverkin, id, 80v; **heetberch*, id, 84v; den **eetberch* ... suut de bruchstrate, **begin 17e**, RAG-U 7, 68v; den **heeburch*, **1603**, RAG-Ev 227, 106v; veldt ende bosch ghenaempt den *eeberch*, **1640**, RAG-U 19, 54r, 273r; veldtbosch ghen. den *eeberch*, id, 52r, 252r; *eeberch*, id, 98v, 99v; den *eeberch*, s. de Bruchstr., id, 52r, 252r.

EEKBOS <C2>: gheheeten den *eecbusch*, **1490**, SAG-330/39, 27v; ande zuutzijde vanden *eecbussche* dat men heedt de petinghe, id; *eecboersch*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 63v; *eecboesch*, id, 63r; twee ghemete borsch ghenaempt den *eecboorsch* ... metten nortende up de bruchstrate, id, 61v; *eeckenbosch*, id, 62r; *eecborsch*, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 80r; *heecbuursch*, id, 15r; *eecbursch*, id, 60v, 77v, 78r; --, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 128r; te pilckem ... anden **ecbuursch*, id, 34v; *eecbosch*, **1555**, ARA-RK 45414, 92r, 94v; *eeckbosch*, id, 65v; den *heecbosch* ... tonderdaele, id, 18v; den *eecbosch*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 144v; bosch ... t'onderdaele ghenaempt den *Eeckbosch* ... metten noorthende upde bruchstrate met tzuuthende up clercx viverken, **1555**, RAG-U 741, 15r; *eecbosch*, id, 16v, 43r, 59r ev; busch ghenaempt den *eecbusch* ... metten noorthende up de brucxsche straete, **1575**, RAG-U 183/3, 1v; den *eeckbosch* ... neffens de strepe, **begin 17e**, RAG-U 7, 72v; den *eeckbosch* ... van Sclercqs vyverken totte brughstraete, **1619**, RAG-U 389, 8v; --, **1619**, RAG-U 401, los stuk; den *eeckbosch*, **1640**, RAG-U 19, 819v; een bundere bosch ghenaempt den *eeckbosch* ... west schaeps waerande, **1641**, RAG-U 722/4, 13v; inden *heeck bosch* ... noort de bruchstraete, **1643**, RAG-U 183/63, 3r.
Zie ook *KERKENEEKBOS*.

EEKLOVELD <D1?>: *hekelo velt* ... metten zuutende up de bruchstrate, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 23v; *hekelo velt*, id, 23v; *thekeloe velt*, id, 21v; *eekeloo velt*, **1555**, ARA-RK 45414, 34v; *heekeloe velt*, id, 31r; **heeken velt*, **1555**, ARA-RK 45414, 34v; --, **1555**, RAG-U 741, 24v; *eeclo velt*, id, 24r; *heekeloe velt*, id, 22r; *heeken velt*, id, 24r; velt ende pastuer ligghende in *Eecloo velt*, **1635**, RAG-U 389, 206r.

EEKLOVIJVER <D1?>: den *eeclo vyvere*, **1502**, ARA-WK 10840, O; den *eecloo vivere* ande oosts(yde) den wech die van Ursele teecloewaert loept, **1505**, ARA-RK

1109, 8v; daerment heet hulsloo twee vivers den eenen ghenaempt den *eecloo vive(re)* ende den anderen den ouden vivere, **1554**, SAG-330/71, 155r.

EEKLOWEG 1 <D1-D2>: 10 mesures gisans sur la bruyere sur le grant *chemin qui va d'ursele a Eclo*, **1390**, ARA-RK 7834; up den *wech van eecloo*, **1431**, ARA-RK 45406, 28v; le grant *chemin qui va de Ursele à Eecloo*, **1463**, ARA-RK 7837, 3r; den *wegh* also men van Urssele ghaet *teecloo waert*, **1472**, ARA-RK 1107, 6r, 7r; up de heye up den grooten *eerwech also men gaet van Ursele te eeclo*, **1483**, ARA-RK 7837, 3v; den *wegh* also men ghaet van Urssele *teecloo waert*, **eind 15e**, ARA-RK 1108, 3v; den *wech* die van Ursele *teecloo waert* loept, **1505**, ARA-RK 1109, 8v; den *ekeloo wech*, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 24r; den *eeckeloowech*, **1555**, ARA-RK 45414, 35r; bij den *eeclowech*, **1555**, RAG-U 741, 24v; den *eecloo wech*, **begin 17e**, RAG-U 7, 46r; den *Eecloowech*, **1640**, RAG-U 19, 30v.

EEKLOWEG 2 <D2>: een partije slachbos ghenaemt den *eecloowech*, **1642**, RAG-U 183/59, 4r; een partije bosch ghen. den *Eecloowech*, (s. Bruchstr., n. Kerselare gracht, w. backer vyver), **1640**, RAG-U 19, 119r, 321r, 323v.

EEKLOWEG 3 <E2-E3>: een stick landts ghenaempt den *Eeckeloowech*, **1640**, RAG-U 13, 153r; den *eeckeloowech*, n. tveldt, **1641/1645/1649**, RAG-U 8, 229r, 232r/261v/260r.

EEKMEERS: te pilckem ... anden *eecmeersch*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 48r; te pilckem ... anden *eeckmeersch*, **1555**, RAG-U 741, 94r.

EEKSKEN <C4>: twee ghemeten Lants ... upt westende vander capelle te middeweghe metten noortende commende up den herwech ghenaemt t*heecxkin*, **1540**, ADL-33 H 204, 26v; ant *eecxkin*, id, 32r; vander capelle westwaert boven het *eecxkin*, id, 52r.

EEKSTUK <F4>: het *heecstick* ... suut den waterloop, **begin 17e**, RAG-U 7, 22r; het *eeckstick*, id, 20v; het *eeckstick* suut den herwech, id, 23v; een stick/partije landts ghenaempt het *eeckstick*, **1640**, RAG-U 13, 139v.

EEKSTUKSKEN <F4>: een partijken landts ghen. het *eecksticxken*, **1640**, RAG-U 13, 139v.
Zelfde als *VIERKANT BILKSKEN*.

EERSTE FOREEST <A5>: een stick landts met wat bosch ghen. den eersten **foreerst*, **1644**, RAG-U 653, 43v.

EERSTE LEENBILK: den eersten *leenbilck*, **begin 17e**, RAG-U 7, 48v.

EERSTE PAARDENBILK: den *eersten peerdebilck* suut de strate, **begin 17e**, RAG-U 7, 69v.

EERSTE STIJNE <D5?>: de *eerste stijne* suut den blo(m)maerts ackere, **begin 17e**, RAG-U 7, 54v.

EGAALKEN <F5>: een partye landts ghenaempt het *eegaelken*, **1640**, RAG-U 13, 126r; het *eegaelken*, **1641**, RAG-U 389, 348r.

EGALE <F5>: een stick Lants ghenaempt de *heeghale*, **1627**, RAG-U 183/23, 2v; de *eegaele*, **1640**, RAG-U 13, 125v.

EGELSTRAATJE/EKELSTRAATJE: zie *TEGELSTRAATJE*.

ELF GEMETEN <A4>: Lancx de *xj ghemeten*, na **1548**, P/Aa-Rtb, 45v; --, **1620**, X/Aa-Rtb, 17v; een partije landts ghen. de *elf ghem(eten)*, o. & z. str., **1644**, RAG-U 653, 3v.

ELSBLOK <C4-C5>: een parseel Lants byder boghaers strate anden *helstblock*, **1540**, ADL-33 H 204, 52r; den *helsblock* metten noortende up den herwech ende metten zuutende up wesseghe(m)strate, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 1r; *helstblock*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 1r; den *helst *bilck*, **1555**, RAG-U 741, 67r; den *elsblock*, **begin 17e**, RAG-U 7, 59r; *helsblock*, id, 16r; --, **1613**, RAG-U 7, 14r; den *elsblock*, **1623**, RAG-402/56; den *elsblocq*, **1623**, RAG-U 389, 42r; *helsblock*, **1624**, RAG-U 402/80; --, **1624**, RAG-U 389, 57r, 58r; --, **1627**, RAG-U 389, 242r; twee stickens landt ... ghenompt de *helsblocken* ... suyt de voorn. [heuckelgem] straete, **1638**, RAG-U 389, 291r; een stick lant ghenaempt den *helsblock*, **1640**, RAG-U 13, 65r; landt ghenaempt den *helsblock*, **1647**, RAG-U 8, 5r/v.
Zie ook *GROTE & KLEINE ELSBLOK*.

ELSBOS <C5>: een partije bosch ghenaemt den helsbosch, z. gescheet, **1640**, RAG-U 19, 347r.

ELSBOSSELKEN <B5>: et *helsbusschelkyn* ... west de haudtmersch, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 119v; het *helsbosschelkin*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 130r; het *helsbosselkin*, **1555**, RAG-U 741, 131v.

ELSHAAGSKEN <E4>: een partijken landts up vleck ackere ghenaemt het *helshaechken*, **1642**, RAG-U 775, 10r; --, **1642**, RAG-U 776, 3v.

ELST <C6>: een parseel lants ghenaempt de *helst*, **1540**, ADL-33 H 204, 47r; achter der *helst* hofdende upt brouckelinc, id, 51r; *helst*, id, 11v, 29r, 56r; --, **1547**, ARA-RK 45413-II, 29v, 87v, 88v; --, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 89v, 115r; --, **1555**, ARA-RK 45414-II, 41v; *heelst*, id, 101v, 102v; iiijC R. Lants ghenaempt de *helst* ... metten zuythende ... up de straete, **1555**, RAG-U 741, 91r; de *helst*, id, 117r; d*helst*, **1644**, RAG-U 653, 304v.
Zie ook *BACHTER ELST*.

ELSVLEUGE <D6>: een ghemet bosch ghenampt de *helsvleughe*, **1620**, RAG-U 183/15, 4v; de *helsvlueghe*, **1640**, RAG-U 13, 78r, 80r; d*hels(t)vleughe*, **1640**, RAG-U 8, 161r; *helsvlueghe*, **1646/1648**, RAG-U 8, 162v/168v.

ENDELSTRAAT: zie *TENDENSTRAAT.*

ENGEL 1 <C4>: pacht vanden lande tenden *jnghele*, **1528**, AvM 39/U KR, 1r; ter cappelle te middeweghe jeghen overe den *Inghele*, **1540**, ADL-33 H 204, 4r; den *Inghele*, id, 4r, 14r; hostelrie ende herberghe den *Inghele* staende t'Urssele ter cappelle, **1544**, RAG-RvVl 7529, 111v; tenden den *ynghel*, **1558**, AvM 39/U KR, 1v; een vervallen hofstede ghenaempt den *hynghele* ... int ghewest gheseyt ter Cappellen west den gouden leeu noort de straete loopende van Ghendt naer brugghe, **1614**, RAG-U 183/7, 2r; een vervallen hofstede ghenaempt den *Inghele* ... west dhofstede ghenaempt den Leeu, **1614**, RAG-U 183/7-II, 1r.

ENGEL 2 <D4, E6>: de stede thurssele by de kercke gheheeten den *Inghel* ... metter westzyde neffens den wrekemsche kercwech ... metten noorthende up den heerwech also men rydt tusschen brugghe ende ghendt, **1513** kop.**1607**, RAG-K/Aa 27, 160r; huus ende stede ghenaemt den *Inghele* ... metter west zyde lancx het Inghelstraetkin, **1540**, ADL-33 H 204, 13v; stede ... upt noortende vanden voorn. *Inghele* over strate ghenaemt de zwane, id, 14r; zynen huuse ende stede ghenaemt den *inghele* metten zuutende ... up den zavelpit ende anden Cautere, id, 21v; een huus ende stede ghenaemt den *Inghele* ... het Inghel straetkin up de west zyde, **1540**, ADL-33 H 205, 1v; jnden *Inghele* anden pit, id, 6v; een hofstede ghenaempt den *ingele*, **1640**, RAG-U 13, 43r; den *inghele*, **1643**, RAG-U 8, 22r.

ENGELBILK: up de noortzyde vanden *Inghelbilcke*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 156r; den *Inghelen Bilck*, id, 156r; den *Inghelbilck* / vanden *Inghelbilcke*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 199r; een stick Lants gheheeten den *inghel belk*, **1555**, RAG-U 741, 169r; een parcheel Lants groot Cxx R. Ligghende vander kercke van urssele noortwaert ende up de noortzyde vanden *inghel *becke*, id, 168v.

ENGELSTRAATJE <D4, E6-F6>: het *Inghel straetkin* up de west zyde, **1540**, ADL-33 H 205, 1v; een huus ende stede ghenaemt den Inghele ... metter west zyde lancx het *Inghelstraetkin*, **1540**, ADL-33 H 204, 13v; *Inghelstraetkin*, id, 4v; --, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 11v; *ijnghelstraetken*, **1628**, RAG-U 183/30, 1r/v; *Inghelstraetgen*, **1635**, RAG-U 389, 215v; --, **1637**, RAG-U 183/48, 3v.

ERWEETBILK <D5>: een parseel Lants ghenaempt den *Eerweet bilc*, **1540**, ADL-33 H 204, 57v; den *eerweetbilc* oost den waterloop suut de wreckem strate, **begin 17e**, RAG-U 7, 55v; den *herweetbulck*, **1620**, RAG-U 183/15, 3v; den *herwedtbilck*, **1640**, RAG-U 8, 159v; den *herweetbilck*, **1640**, RAG-U 13, 54r; --, **1649**, RAG-U 8, 185r.

ETTINGE 1 <D5>: de *ettynghe* ... achter den Roosen Cautere, **begin 17e**, RAG-U 7,

11v; de *ettyn(ghe)* ... metten suuthende up blommaers ackere, id, 54r; tcleen potstick oost N met de *ettyn(ghe)*, id, 54v.

ETTINGE 2 <A5>: een partije bosch ghen. de *ettyn(ghe)*, **1644**, RAG-U 653, 10r; meersch ofte *ettynghe* van t'selve goet, id, 2v.

EVENBILK 1 <B5>: den *even bilck*, **1547**, ARA-RK 45413-II, 2r; ij lijnen busch gheheeten den *evenbilc*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 76r; een partije landts ghen. den *evenbilck*, n. str., **1644**, RAG-U 653, 136v; den *evebilck*, **1649**, RAG-U 653, 6v; den *evenbilck*, **1651**, RAG-U 653, 15r.

EVENBILK 2 <E5>: een partije landts ghen. den *evenbilck*, **1644**, RAG-U 653, 249r.

EVERAERTS BILK <C4-D4>: zuut van *everaers bilc* ... neffens wreckem kerwech metten zuutende ... up wreckem strate, **1540**, ADL-33 H 204, 26v; *everaers bilck*, id, 23r; twee ghemeten Lants boven de merghelpitten ende es ghenaempt *everaert bilck*, wrecke(m) kercwech licht upt oostende, id, 19v; *Everaerts bilck*, **1540**, ADL-33 H 205, 31r, 38r; twee ghemeten lants ... boven de merghelpitten upde west zyde van wreckem kercwech ghenaempt *everaerts bilck*, id, 25r; den *Everaerts bilck* oost de nieuwe durpstraete, **1623**, RAG-U 402/51.

EZELBROEK: daerment heet in d*eselbrouc*, **1485**, SAG-330/37, 141r.

FOREEST <A5>: het *foreest*, **1629**, RAG-U 402/129; een stick landts ghen. den *foreest*, **1644**, RAG-U 653, 43v; een stick landts ende bosch ... ghen. den *foreest*, id, 9r/v.
Zie ook *EERSTE & GROTE FOREEST*.

FOREESTBILK <A5>: een partye landts ghen. den *forreestbilck*, **1641**, RAG-U 722/4, 10r.
Zie ook *GROTE & KLEINE, TWEEDE & DERDE FOREESTBILK*.

FOREESTBOS <A5>: bosch ghen. den *foreestbosch*, **1644**, RAG-U 651, 7r.
Zie ook *GROTE & KLEINE FOREESTBOS*.

FOREESTEN <A5>: een partye lants ghen. de *foreesten*, **1627**, SAG-330/138-II, 123r.

FORT: een stick jeghens over t*fort* oost ende suut sheeren straete, **begin 17e**, RAG-U 7, 36r; ande strate die vande brauwerye naer t*fort* Loopt, id, 31v.

FRANSE STEDE: een stick lant ghen. de *franschestede*, **1641**, RAG-U 389, 342v.

GALGENBOS <B3>: een parseel ... up de oostzyde vanden *ghalghebosch* metten zuutende commende up den ouden ghentwech, **1540**, ADL-33 H 204, 29r; neffens anne

[tkalle van Rostick] den *galghebosch* suut den auden gentwech, **begin 17e**, RAG-U 7, 18r; een partije bosch ghen. den *galghebosch*, **1640**, RAG-U 13, 64r.

GALGENBOSSELKEN <B3>: een bosschelkin neffens het *galghe bosschelkin* ... metten zuutende commende up den ouden ghentwech, **1540**, ADL-33 H 204, 9v; upt *galghe bosschelkin* anden ouden ghentwech, id, 59v; lants ghenaempt et *galgheburssschelkyn* ... metten suutende anden auden ghentweecht, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 158r; het *galghebosschelkin*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 202v; een parcheelkin Lants ghenaempt het *galghebosschelkin*, **1555**, RAG-U 741, 171r.

GALGENHUL: de *galghe hul* up den lycackere, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 38v; den *galghen hul*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 53r; den *galgen hul* up den Lycackere, **1555**, RAG-U 741, 98r.

GALGENSTUK 1 <E3>: t*galghestick*, **begin 17e**, RAG-U 7, 30v; *galghestick*, id, 80v; (een partije landts ghenaempt) het *galghestick*, **1640**, RAG-U 13, 126v, 148v; het *galghestijck*, **1646**, RAG-U 8, 217v; het *galghestick*, **1649**, RAG-U 8, 67v.

GALGENSTUK 2 <F5>: een partije landts ghenaemt het *galghestick*, **1640**, RAG-U 8, 198v.

GANZENBOS: suut de velstrate ... oost den *gansenbosch*, **begin 17e**, RAG-U 7, 76v.

GANZENKLEIT <B4>: viijC R. lants ghenaempt de *ganscleit*, **1548**, P/Aa-Rtb, 44r; (325) roeden cleyt ghenaempt de *ganscleyt*, id, 46r; de *ganscleit*, **1620**, X/Aa-Rtb, 15r, 20v; een partije landts ... ghenaempt den **hansecleijt* ... oost de boghaertstraete, **1633**, RAG-U 389, 149r; een partye landts ghen. den *Ganssecleijt*, **1641**, RAG-U 722/4, 9r; een stick lants ghenaemt den **ganschen cleyt* ... met den noorthende up den auden ghentwech, **1643**, RAG-U 183/63, 1r; een partije cleytlandt ghen. den *gansecleyt*, **1644**, RAG-U 653, 265r; den *ghansecleyt*, id, 220r; een partije landts ghen. den *ghansecleyt* ... noort oost het gescheedt van Urssele comende met eenen trianghele door dese partije tot up de bogaertstraete, id, 207v; den *gansecleyt*, id, 214v.

GAT VAN HET HOFVELD <A3>: int *gat vanden hofvelde* west zeghers bilck oost et hofvelt noort wesseghem borsch, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 150v; int *gat vanden hoffelde*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 173r; bosch int *gat van hofvelde* west zeghers bilck [oost] het *hoffelt* noort wesseghem bosch ... den wech loopter duere, **1555**, RAG-U 741, 154v.

GAT VAN ZEGBROEK <C5>: in *gat van zebbrouc* met zuuthende upt calyngthin, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 89r; int *gadt van zebbrouck*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 103v, 153v; vj ghem. meersch Int *gat van zebbrouck* met tzuythende up tcalintghien, **1555**, RAG-U 741, 118v; ses ghemeten meersch jnt *gat van zebbrouck*, commende metten zuythende up tcalintgien, id, 148r; t*gat van segbrouck*, **1619**, RAG-U 183/6, 3r.

GEER 1 <E5>: Inde beke meersch op den *gheer*, **1577**, RAG-LvdW 8, 132v; upden *gheer*, id, 133v; den *geer*, **begin 17e**, RAG-U 7, 8v; een meersch by herrysbrouck ... ghenaempt den *geer*, id, 35v.

GEER 2: den *geer* noort onderdael strate, **begin 17e**, RAG-U 7, 14r.

GEER 3 <D4>: up het mostackerken wesende een houckstick ghenaempt den *gheer*, **1588**, RAG-U 401, O; een partije landts up mostackere ghenaemt den *geer*, **1642**, RAG-U 776, 3r; den *Gheer*, **1642**, RAG-U 775, 2r.

GEERKEN 1: het *gheerkin*, **1547**, ARA-RK 45413-II, 24v; --, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 69r; *gheerkyn*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 13v; *gheerkin*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 19r, 33v, 75r; meersch ende bosch ghenaempt den *gheerkin*, **1555**, RAG-U 741, 76v; lxxv R. lants ghenaempt het *geerken*, id, 85r.

GEERKEN 2 <C4>: een stick lant ghenaempt het *geerken*, **1640**, RAG-U 13, 62r; het *gheerken*, **1640**, RAG-U 8, 167v.

GEMET: een stick ghenaempt t*gemet* noort de bosschen, **begin 17e**, RAG-U 7, 69v.

GENT(S)BILK <A5>: den *ghendsbilck* metten noorthende up wesseghemstraete, **1547**, ARA-RK 45413-II, 86v; --, **1555**, ARA-RK 45414-II, 100r; den *ghendtbilck* ... tgoet ter pieten ande westzyde, **1555**, RAG-U 741, 116v.

GENTSE: binnen der prochie van hurssele int *ghensche*, **1571**, SAG-28/72/305, 1r; vanden *ghendschen*, id, titelblad; hursele jnt *ghensche*, **1572**, SAG-28/72/305, 1r; binnen hurssele jn et *ghenssche*, id, 21r; binnen de prochie van hussele int *ghentsche*, **1573**, ARA-WK 3366, O; hurssele Int *ghensche*, **1574**, SAG-28/72/305, 2r; Jndt *ghensche*, **1577**, SAG-28/72/305, 2r; binnen urssele in het *ghensche*, id, 19v; clercx stede ... daer tvrye ende t*gentsche* scheet, **begin 17e**, RAG-U 7, 35r; daer t*ghentsche* ende tvrye scheet, id, 57r/v; den nieuwen bilck ... noort het *ghentsche*, id, 57r; west salardijns bosch suut t*ghentsche*, id, 59r; daer t*ghentsche* ende tvrye scheen, id, 60r; tkercweeschken daer t*gentsche* ende tvrye scheet, id, 74v; daer t*gentsche* ende tvrye scheet oost twarickstraetken, id, 74v; metten suuthende up tsuwatergat daer t*gentsche* ende tvrye scheen, id, 75r; Inden aesackere ... suut de strate daer t*gentsche* ende tvrye scheet oost tstraetken anden scheelwech, id, 77v; t*ghendtsche*, **1622**, RAG-U 389, 36v; --, **1624**, RAG-U 389, 62r; t*gensche*, **1640**, RAG-U 13, 32r ev; t'*G(h)en(d)tsche*, t'*Gensche*, **1640-1650**, RAG-U 8, passim; op den cleyt daer het ghescheet deurgaet van t*gentsche* ende vrie, **1643**, RAG-U 183/63, 3v.

GENTS GESCHEET: suut t*gentsche gescheet* ... noort den auden gendtwech, **begin 17e**, RAG-U 7, 18r; t*gentsche ghescheet*, id, 51r, 53v, 59v; het *gentsche ghescheet*, id, 63v; een stick suut de strate die van bircken naer de oostm(uelen) loopt west t*gentsche gescheet*, id, 77v.

GENTSE HEERWEG <A3-F5>: metter westzyde neffens den wrekemsche kercwech ... metten noorthende up *den heerwech alsomen rydt tusschen brugghe ende ghendt*, **1513** kop.**1607**, RAG-K/Aa 27, 160r; den *Ghentschen* ende brucghschen *heerwech*, **1577**, RAG-LvdW 8, 131r; den *gentschen heerwech*, **begin 17e**, RAG-U 7, 24v, 27r, 30v; den *gentschen herwech*, id, 35r; den *ghendtschen herwech*, **1621**, RAG-U 389, 26v; --, **1624**, RAG-U 389, 51v; de musie ... n. den *ghendtschen herwech*, **1625**, RAG-U 389, 80r; *ghentschen herwech*, **1627**, RAG-U 183/24, 2r.

GENTWEG <A3-F5>: boven de *ghentwech*, **1540**, ADL-33 H 204, 14v; tusschen beede de *ghent weghen*, id, 2v, 38r, 51v; tusschen beede de *ghent weghen* metten noortende up den ouden ghentwech, id, 34r; den *ghendtwech*, **1547**, ARA-RK 45413-II, 75v; den **gheentwech*, id, 15r; *ghentwech*, **1548**, P/Aa-Rtb, 37r, 42r; te mesvorde metten zuutzyde anden *ghendtwech*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 115v; *ghentwech*, id, 74r; --, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 9r, 86v; den *ghendwech*, id, 32v, 89r; den *ghendtwech*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 11v, 20v, 45v; up wesseghem ackere ... zuyt de *ghendtwech*, id, 45v; *ghendwech*, id, 100v; den *ghentwech*, id, 45r, 184v; te mesvoorde metten zuythende anden *gentwech* west den ordenburschen wech, **1555**, RAG-U 741, 116v; *gentwech*, id, 118v, 162v; up wesseghem ackere ... zuyt de *Gendtwech*, id, 93r; den *ghentwech*, id, 73r, 78r, 92v; ten doorenkin oost den *ghendtwech*, **1572**, ARA-RK 45189, 74r; Inde zeven Lynen noort den *gentwech*, **begin 17e**, RAG-U 7, 18v; het goed van velckeghem west ... oost den *ghendwech*, **1618**, RAG-U 183/12, 2v; *ghendtwech*, **1620**, X/Aa-Rtb, 3r, 8r; --, **1624**, RAG-U 389, 51r; --, **1627**, RAG-U 183/25, 2r; --, **1640**, RAG-U 13, 110r ev; den *gendtwech*, id, passim; --, **1641**, RAG-U 722/4, 14v; den *gen(d)twech*, **1640-1650**, RAG-U 8, passim.
Zie ook *HOGE, NEDERE, NIEUWE & OUDE GENTWEG*.

GENTWEGBILK: een ghemet lants ghenaemt den *ghentweech bilck* ... metten zuutende up den hoghen ghentwech, **1540**, ADL-33 H 204, 24v; up de oostzyde vanden *ghentweech bilc* commende metten noortende up den ouden ghentwech, id, 47v.
Zie ook *GROTE & OUDE GENTWEGBILK*.

GERODEN BOS <B3?>: den *gheroden bosch* ... metten noorthende up donderdaelstraete, **begin 17e**, RAG-U 7, 18r; een partije Lants met wat bosch ghenaempt den *gherodden bosch*, **1634**, RAG-U 389, 207r.

GETÉRDEKEN <F4>: een stic lans het **ghete(r)deken,* **1607**, RAG-U 183/2, 3r; het *gheteerdeken* ... metten zuuthende upden heerwech, **1627**, RAG-U 183/23, 2r; een stick landts verschaekelende ghenaempt het *gheterdeken*, **1640**, RAG-U 13, 128v; t'*gheterdeken*, id.

GEUTE <E4>: een stick met eenen schaeckele ghenaempt de *guete* noort den water Loop suut Pamels kercwech, **begin 17e**, RAG-U 7, 41r; de *guete*, id, 80v; een stick Lants ghenaempt de *guete*, **1626**, RAG-U 183/27, 2v; de *guete*, **1640**, RAG-U 13, 145v; de *guete*, s. pamels kerckwech, **1640**, RAG-U 8, 224r.

GEVIT: Lant ghenaempt t*gevit* suut den auden gendtwech, **begin 17e**, RAG-U 7, 64r.

GEWAD: t*ghewat*, **begin 17e**, RAG-U 7, 56r; een partye ghenampt het *ghewat*, **1620**, RAG-U 183/15, 3r; een partye van lande ghenaempt het *gewat*, **1632**, RAG-U 389, 113v.

GIJSELBILK <D4, E6>: de zwane metten noort ende commende upden *ghysel bilck*, **1540**, ADL-33 H 205, 2r; de zwane metter noort zyde ... up den *ghysel bilck*, **1540**, ADL-33 H 204, 14r; *gyselbulc*, **begin 17e**, RAG-U 7, 2v; ande kercke metten *ghyselbilck*, **1624**, RAG-U 389, 56v; den *ghijselbulck*, **1629**, RAG-U 389, 103r; den *ghyselbilck*, **1633**, RAG-U 389, 135r; een stick landts ghenaempt den *ghyselbilck*, **1640**, RAG-U 13, 159v; den *ghijselbilck*, **1641/1650**, RAG-U 8, 57r/84r.

GIJSELHOF <D4, E6>: leen ... tander es t*ghiselhof* te urssele iiii^{c} roeden, **1431**, ARA-RK 45406, 27v; vanden *ghiselhove* van urssele, **1441**, ARA-RK 45407, 37v.

GIJSELHUIS <D4, E6>: int *ghyselhuus*, **1576**, RAG-U 42, 6r; vanden *ghyselhuuse*, id, 1r.

GIJSELIJNS STEDE: upt sant van de *ghyselyns stede*, **1481**, RAG-U 546, 2v.

GILLIS RIJCKAERTS (HOF)STEDE: drie ghemeten erven ende es gheheeten wylen *gillis rijkaerts hofstede*, **1485**, SAG-330/37, 141r; *gilles Rycquarts stede* ... west tpanne straetken, **begin 17e**, RAG-U 7, 19r; een partije van lande ghenaemt *Gille rijckaerstede*, **1641**, RAG-U 389, 354v.

GILLIS VAN VERLOTEN(S) DREVE <B3>: schoonheers dreve gheseyt *gillis van verloten dreve*, **1540**, ADL-33 H 204, 28r; (bosch) by *gillis van verloten dreve* (thonderdale), id, 47r, 53v; scoenheers dreve oft ghenaemt *gillis van verloten dreve* (i.a.s.) anden spellemakere, **1540**, ADL-33 H 205, 40r.

GILLIS ZWAEFS BOOMBOS <B2 of B3>: an *gillis zwaef boom bosch* gheseyt de beke, **1540**, ADL-33 H 204, 37r; up de oostzyde van *gillis zwaefs boombosch* ... metten noorthende up calicx velt, **1555**, RAG-U 741, 8r.

GINSTBILK <C6>: den *ginsbilck*, **1640**, RAG-U 13, 76v; ghenaemt den *ghinstbilc*, **1640/1641/1649**, RAG-U 8, 153r/176r/184r.

GLORIE <A5-A6>: een partye landts ghenaempt de *ghelorie*, **1641**, RAG-U 722/4, 8r; ghen. de *glorie*, **1644**, RAG-U 653, 42v.
Zie ook *BACHTEN GLORIEN*.

GODELIEVESTUK <C4>: upt *godelief stick* ... up de noortzyde vander cleijt strate, **1540**, ADL-33 H 204, 20r; up de cleyt upt westende vanden voors. *godeliefstick*, id,

20r; vanden *godelief sticke*, id, 20v; neffens den voors. *godelief stick*, **1540**, ADL-33 H 205, 26r; upt *godelief stick*, id, 26r; *godeliefstick*, **1576**, RAG-U 42, 1v; ghenaempt t*godelievestick*, id, 17v; --, **begin 17e**, RAG-U 7, 17v; eene partie Lants ghenaempt t*godeliefve stick*, **1627**, RAG-U 183/26, 1v; t*godelief stick*, **1638**, RAG-U 187/9, 3v.

GOEDENDORPE: gheheeten *goeden dorpe* inde prochie van Urssele, **1465**, ARA-RK 45220, 122v; ten *goeden durpe* (o. de veltstrate), **1572**, ARA-RK 45189, 48r/v, 59r.

GOED TE BERHOUT <E2-E3>: een sticxken landts ghenaempt t*goedt te beirhaudt*, **1640**, RAG-U 13, 152v; 't selve *goedt te Beirhaudt*, id, 152v; een stick landts ghenaempt t'*goet te berhaudt*, n. veldt, **1640**, RAG-U 8, 224v, 226v; ghenaemt van tselve *goet te beirhaudt*, id.

GOED TER DONKT <B5>: in smalackere ontrent den *goede ter donct*, **1472**, ARA-RK 1107, 5v.

GOED TEN HULLE <D3>: metten westhende upt *g(h)oedt ten hulle*, **1551**, RAG-AM 623, 195v, 197r; t*goet ten hulle*, **1572**, ARA-RK 45189, 60r; --, **begin 17e**, RAG-U 7, 6v, 9r/v ev; t*goet ten hulle* noort theghelstraetken, id, 47r; t*goet ten hulle*, **1618**, SAG-330/134, 115v.

GOED VAN LEMBEKE <A4>: up tvoors. *goet van lembeke*, **1530**, ARA-Acq.Lille, 1131, O; t*goet van lembeke*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 157v; --, **1555**, ARA-RK 45414-II, 201r; te mesvoorde ... upde oostzyde vander straete die loopt naer t'*goet van lembeke*, **1555**, RAG-U 741, 170r; t*goet te lembeke*, **1572**, ARA-RK 45189, 39r.

GOED TER PIETEN <A5>: t*goet ter pieten*, **1547**, ARA-RK 45413-II, 86v; et *pachgoet t(er) pieten*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 117v; et *goet t(er) pieten*, id, 121v; het *goedt ter pieten*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 133r; up wesseghe(m)straete t*goet ter pieten* ande westzyde, id, 100r; het *pachtgoedt ter pieten*, id, 126v; haer hofstede ghenaempt het *pachtgoet ter pieten*, **1555**, RAG-U 741, 129r; t*goet ter pieten*, id, 116v, 133v; zeker behuyst pachtgoedt ghenaempt t*goedt ter pieten*, **1606**, SAG-330/127, 126r; eene behuusde hofstede ghenaempt het *goet ter pieten*, **1627**, SAG-330/138-II, 123r; het *goet ter pieten*, **1629**, RAG-U 402/129; t'*goet ter pieten*, **1641**, RAG-U 389, 336r; de dreve van t'*goet te piete*, **1644**, RAG-U 653, 332.
Nu *BLAUWGOED*.

GOED/HOFSTEDE TER PLAATSE <D4, F6>: D'*hofstede ter plaetsen* binnen der prochie van hurssele, **1588**, RAG-401, O; een behuusde hofstede ... ghenaempt t*goet ter plaetsen*, **1624**, RAG-U 402/77; t*goet ter plaetsen*, **1624**, RAG-U 389, 56r; eene hofstede ... ghenaempt d*hofstede ter plaetsen*, **1625**, RAG-U 402.

GOED/HOF TE/VAN VELKEGEM <E4-E5>: le *court de velkeghem*, **1473**, ARA-RK 1089, 180r; t*goet te velkeghem*, **1502**, ARA-WK 3342, O; vanden *hove van Velkegem*,

1504, ARA-RK 1091, 106r; t*goedt te velkeghem*, **1543**, ARA-WK 3344, O; t*goedt te velkergheem*, **1543**, ARA-WK 3345, O; vanden *hove te velkerghem*, id, O; t*goet te velckeghem*, **1565**, ARA-WK 3357, O; t*goet te velkeghem*, **1579**, ARA-WK 3368, O; vanden *hove te velckeghem*, id, O; t*goet van velckeghem* (beginnende ande bircken strate), **begin 17e**, RAG-U 7, 20r, 10v, 31r, 44v; t*goet te velckeghem*, id, 19v, 31r, 32r; het *goet van velckeghem*, **1607**, RAG-U 183/2, 3r; het *goedt van velckeghem*, **1618**, RAG-U 183/12, 2v; den beirch ... west het *goet te velckeghem*, **1637**, RAG-U 389, 269r.
Zie ook *VELKEGEM*.

GOED VAN WESSEGEM <A5>: van zinen *ghoede* van urssele *van wessegheem* ..., **1431**, ARA-RK 45406, 1r; den *ghoede van wessegheem*, id, 18v; *goet te wesseghem*, **1522**, ARA-Acq.Lille, 1131, O; een behuijsde hofstede met twee sticxkens landts up de westsijde ende een partije bosch ghen. t'*leenhof van Wesseghem*, **1644**, RAG-U 653, 2v; t*goet van Wesseghem*, het *goet te Wesseghem*, het *pachtgoet van Wesseghem*, id, passim; den dosbilck, z. *Wessegemgoet*, id, 224r; *goet van/te wesseg(h)em*, **1647**, RAG-U 653, passim; t'*goet van wesseghem*, **1647**, RAG-U 183/79, 4r.
Zie ook *WESSEGEM* en *HOF/HEERLIJKHEID VAN WESSEGEM*.
Later *KONINGSGOED*.

GOOSKEN 1 <D3>: een stick landts ghenaempt het *goosken*, **1640**, RAG-U 13, 168v; het *goosken*, **1640**, RAG-U 8, 26r.

GOOSKEN 2 <D3>: een partije bosch ghenaempt het *goosken*, o. str., **1640**, RAG-U 19, 26r.

GOOSKEN 3 <D3>: een bosschelken ... ghenaempt het *goosken*, o. str., **1640**, RAG-U 19, 210r.

GOOSKENS <D3>: in gheweste ghenompt de *gooskens*, **1639**, RAG-U 389, 302bis/v.
Zie ook *KLEIN(E) GOOSKEN(S)*.

GOOSKENS AKKER(KEN) <D3>: achter de kercke van Ursele ghenaempt *ghoeskins ackerkin*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 157r; *ghosyns ackere*, id, 112r; *gossins ackere*, id, 114v; *ghoeskinsackerkin*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 200v; *goessinsackerkin*, id, 85r; een ghemet Lants ende xxv Roeden ... achter de kercke van urssele ghenaempt *goeskin ackerkin*, **1555**, RAG-U 741, 170r; *goessins Ackerkin*, id, 108v; *gooskens ackere*, **1603**, RAG-Ev 227, 106r; den *goostkens ackere* ... oost ... den dryhouck, **1622**, RAG-U 389, 34v; *goossens ackere*, **1627**, RAG-U 402/106; een partije landts ... den *goossens acker*, **1640**, RAG-U 13, 168v; *gooskens Ackere*, **1641**, RAG-U 8, 65r; den *goossen Ackere*, **1645**, RAG-U 8, 41v.

GOOSSENS 'S WULFS MEERS <B5?>: ghenaempt *gossyns swuls mersch*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 72r; *goessins swulfs meersch*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 76v; Jnde haudt meersch ... ijC R. ghen. *goessins swulf(s) meersch*, **1555**, RAG-U 741, 105v.

GOUDEN LEEUW <C4>: Jacob clyncke ... tursele inden *gouden leeuw* ande capelle, **1529**, RAG-RvVl 959, 392r; zyne stede ter capelle ghenaempt den *gouden leu* neffens der capelle, **1540**, ADL-33 H 204, 39v; den *gauden Leeu*, **begin 17e**, RAG-U 7, 5r; den hynghele ... int ghewest gheseyt ter cappellen ... west den *gouden leeu* noort de straete loopende van Ghendt naer brugghe, **1614**, RAG-U 183/7, 2r; den Inghele ... by de capelle ... west dhofstede ghenaempt den *Leeu*, **1614**, RAG-U 183/7-II, 1r; uutten *gauden Leu*, **1616**, X/U-OLV, 2r; den *Leeu*, **1618**, RAG-U 7, 8bisr; eene behuusde stede ... ghenompt den *gauden Leeu*, **1624**, RAG-U 402/75; een behuusde stede ... van oudts tyden ghenaempt de *gouden leeu* de cappellestede ... ande westzyde, **1624**, RAG-U 389, 57r.

GRENDELPUT: een stick ... suut den herwech ... gheseyt den *grendelpit*, **begin 17e**, RAG-U 7, 64v.

GROENAARD <E3>: een stick landts ghenaemt den *groenaert*, **1642**, RAG-U 775, 30r; den *groenaert*, **1642**, RAG-U 776, 11r.

GROENE WEG <E4>: daer ment eedt up den *groenen wech*, **1500**, SAG-330/41, 411r; den *groenen wech* ... west de veltstrate noordt tgroenewechstraetkin, **1572**, ARA-RK 45189, 82v; den *groenen wech* ... west de veltstrate, id, 66r; (van)den *groenen wech*, **begin 17e**, RAG-U 7, 25v, 55r, 60r; --, **1618**, RAG-U 389, 13v; --, **1623**, RAG-U 183/20, 2v; een stick landts ghenaempt den *groenen wech*, **1640**, RAG-U 13, 143r; den *groenen wech*, n. paemels kerckwech, **1641**, RAG-U 8, 226r; ghenaempt den *groenen wech* ... oost het groenewechstr., **1642**, RAG-U 389, 368v.

GROENEWEGBILKSKEN <D4-D5?>: een bilcxken ... ghenompt het *groene wech bilcxken* ... west het voorn. weech straetken (sic), **1618**, RAG-U 389, 13r.

GROENEWEGSKEN <D4-D5?>: een stick ... ghenaempt t*groene weechsken*, **begin 17e**, RAG-U 7, 80r.

GROENEWEGSTRAATJE 1 <E4>: zuudt t*groenewechstraetkin* west de veltstrate, **1572**, ARA-RK 45189, 50v; t*groenewechstraetkin*, id, 59r, 82v.

GROENEWEGSTRAATJE 2 <D4-D5>: (suut de wreckemstraete) west t*groene weechstraetken*, **begin 17e**, RAG-U 7, 4v, 11r, 25v, 33r, 60r; de *groene wechstrate*, ca.**1610**, RAG-U 7, 60r; suut de vreckemstraete an herybrouck ... oost het *groene wech straetken*, **1618**, RAG-U 389, 13v; tmuelestraetken datmen nompt t*groene weechstraetken*, **1627**, RAG-U 183/4, 3v; t*groene weechstraetken*, id, 2v; het *groene wechstraedtken*, **1641**, RAG-U 389, 317r; het *groene wechstraecken*, id, 322r; het *groenewechstr.*, **1642**, RAG-U 389, 368v.

GROOT BUNDER <C4>: in t*groot bunder*, **1640**, RAG-U 13, 37v; het *groot bunder*, id; --, **1640**, RAG-U 8, 4v; het *groot bundere*, id, 7v.

GROOT HERISBROEK <D5 of D6>: t*groote herisbrouck*, **1627**, RAG-U 183/21, 3r.

GROOTHEERS BILK: een stick lants ... up vreckem ghenaempt *grootheers bulck* ... west de straete, **1624**, RAG-U 402/63.

GROOTJES BILK <B6>: *groetghyns bilc*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 72r; inde houdtmersch ... zuut met *grotghyns bilck*, id, 10r; een styc landt ghenaempt **groettejans bylck*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 85v; *groetkins bilck*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 15r, 79r; inde houdtmeersch ... N suyt met **grietkin bilck*, **1555**, RAG-U 741, 74v; metten zuythende up *groetkins bilc*, id, 106r; *grootkens bulck* ... noort den waterganck, **begin 17e**, RAG-U 7, 57v; een stick landts ghen. *grootgens bilck*, s. str., n. de hautemeerschen, **1644**, RAG-U 653, 27r.

GROOT MATOLF <C4>: een stick lants ghenaempt het *groot matholf*, **1628**, RAG-U 183/30, 3r.

GROOT STUK 1: een parseel Lants ghenaemt het *grootstick* ... metten zuutende up den hoghen ghent wech, **1540**, ADL-33 H 204, 17v; een parseel Lants upt *grootstick*, id, 28r; twee ghemeten lants ghenaempt het *grootstick* commende metten zuutende upden ouden ghentwech, id; upt *groot stick*, **1540**, ADL-33 H 205, 22r, 23v.

GROOT STUK 2 <B4>: een stick landts ghen. t'*groote stick*, **1644**, RAG-U 653, 92r; het *groote stick*, n. lijne, id, 218v; een partije Landts ghenaempt het *groote stick*, **1647**, RAG-U 183/79, 3v.

GROOT STUK 3: een stick ... ghenaempt t*groote stick* suut thegelstr. oost ende noort de bosschen, **begin 17e**, RAG-U 7, 70v; het *groote stick*, **1632**, RAG-U 389, 147r.

GROTE BELOKEN STEDE <B6>: de *groote beloken stede*, **1644**, RAG-U 653, 42r; *groote belo(c)ken stede / groote blocke stede*, **1648**, RAG-U 653, 24v ev.

GROTE BERGEL <B5>: ghenaempt de(n) *grote(n) berghele*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 10r; den *grooten berghele*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 13v.

GROTE BILK: inden *grooten beilc*, **eind 15e**, ARA-RK 1108, 3r; inden *groten belc*, **1505**, ARA-RK 1109, 18v; tenden anne [den langhen bilck] den *grooten bulck*, id, 53r; eene partie Lants ... ghenaempt den *grooten bilck* suut den hauden gentwech, **1627**, RAG-U 183/26, 1v.

GROTE BOEKWEITBILK <C5>: een stick landt (i.a.s. *grooten boucq[uee]tbulck*), **1644**, RAG-U 653, 317v.

GROTE BROUWERSBILK <D6>: den *grooten brauwers bilck*, **begin 17e**, RAG-U 7, 56r; een partye ghenampt den *grooten brauwers bulck*, **1620**, RAG-U 183/15, 5r.

GROTE BUNDERBILK <C4>: den *grooten bunderbilck* ... oost het voorseide ijnghelstraetken ... west N met den grooten paermentiers bulck, **1628**, RAG-U 183/30, 1v; inden *grooten bunderbilck*, **1642**, RAG-U 183/59, 2r.

GROTE BUNT <D5>: den *grooten buent* ... oost den waterloop west tbuenstraetken, **begin 17e**, RAG-U 7, 48r.

GROTE DONKPUT <B4>: ghenaempt den *grooten doncpit* ... lancht de bogaertstrate, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 81r; de *grote(n) doncpit*, id, 135v; de *grooten doncpit*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 158r; den *grooten doncput*, id, 92v; ghenaemt den *grooten doncput* (... Lancx der bogart straete), **1555**, RAG-U 741, 112r, 151r.

GROTE DUERAERTSBILK <C5>: een partije ghenaemt den *grooten Dueraerts bilck* ... metten oosthende upde straete die van Vrechem naer de kercke loopt, **1641**, RAG-U 389, 338r.

GROTE EGALE <F5>: de *groote eegale*, **begin 17e**, RAG-U 7, 19r.

GROTE ELSBLOK <C4-C5>: den *grooten helsblock* ... suut wesseghemstrate noort den heerwech, **begin 17e**, RAG-U 7, 57v.

GROTE FOREEST <A5>: een stick landts ghenaempt den *grooten foreest*, n. goed van Wesseghem, **1644**, RAG-U 653, 9r; den *grooten foreest*, **1647**, RAG-U 653, 54v.

GROTE FOREESTBILK <A5>: anden voornoemden *grooten forreestbilck*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 5r; anden voornoemden *grooten fooreest bilck*, **1555**, RAG-U 741, 69r/v;

GROTE FOREESTBOS <A5>: den *grote(n) forrestborsch*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 4r; ande voorn. *grote(n) forrestborst*, id, 4r; den *grooten forreestbosch*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 5r; den *grooten foreest bosch*, **1555**, RAG-U 741, 69v.

GROTE GENTWEGBILK: den *grooten ghendtwech bulck* ... noort den auden gendtwech, **begin 17e**, RAG-U 7, 16v.

GROTE HAAK <E4>: noort anne [den cleenen haeck] den *grooten haeck*, **begin 17e**, RAG-U 7, 41r; den *grooten* ende cleenen *haeck*, **1627**, RAG-U 389, 85r; een partije landts ... genaempt den *grooten haeck*, **1640**, RAG-U 13, 146r; den *grooten haeck*, s. paemels kerckwech, **1641**, RAG-U 8, 218r.

GROTE KALVERBILK <D4>: den *grooten Calverbilck*, **1588**, RAG-U 401, O; den *grooten calverbilck*, **1640**, RAG-U 13, 160v; den *grooten calverenbilck*, **1640**, RAG-U 8, 33v.

GROTE KERNAART <C3>: een stick ghenaempt den *grooten kernaert* suut de onderdael strate, **begin 17e**, RAG-U 7, 69v.

GROTE KLEIT <C3 of C4>: den *grooten Cleijt* ... metten suuthende upden herwech, **begin 17e**, RAG-U 7, 16v.

GROTE KLEITBILK <C4>: een styc lant ghenaempt de *grote cleytbilc*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 7r; den *groten cleytbilc*, id, 103v; up de cleyt hoofdende anden hooghen ghendtwech ghenaempt de *grote cleytbilc*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 85v; de *grote clytbylc*, id, 26v; de *groote cleytbilck*, **1555**, ARA-RK 45414, 39v; den *grooten cleytbilck*, id, 99v; een sticq lants ghenaempt de *groote cleytbilc*, **1555**, RAG-U 741, 27v; anden hooghen ghentwech ghenaempt den *grooten cleytbilck*, id, 116r.

GROTE KROMME HOEK: een partije veldtlandt ghenaempt den *grooten crommen houck*, **1640**, RAG-U 13, 179r; den *grooten crommen houck*, **1640**/**1642**, RAG-U 8, 212v/6r.

GROTE LANGE BILK: den *grooten Langhen bulck*, **begin 17e**, RAG-U 7, 15r.

GROTELING: den *grootelinc*, **1548**, P/Aa-Rtb, 40r, 43r; up *grotelinc*, id, 38r; een Lyne Landts ande **gotelync*, id, 39r; ant *grootelinck*, id, 45v; tendent *grootelinck*, **1620**, X/Aa-Rtb, 4v; ande **gotelync*, id, 7r; *grootelinc*, id, 5r, 17v; upt *grootelijnck* metten zuutende upde crombrugghe, id, 8v.

GROTE MEERS <B5>: een meersch van t'selve goet [van Wessegem] ghenaempt de *groote meersch*, **1644**, RAG-U 653, 2r.

GROTE PARMENTIERSBILK <C4>: een stick lants ... ghenaempt den *grooten paermentiers bilck* zuut de straete die loopt naer de Cappelle ... noort het straetken dat loopt van de keercke naer de Cappelle, **1628**, RAG-U 183/30, 1v.

GROTE ROBILK <F4>: een stick landts ghen. den *grooten robilck*, n. Beyerwaenstr., w. allaerts cruisbosch, **1641**, RAG-U 8, 228v.

GROTE SCHEPPER <D1-E1>: (land) ghenaempt tcleen schepperkin oost metten *grooten scheppere*, **1572**, ARA-RK 45189, 50v; N oost metten *grooten scheppere*, id, 57r.

GROTE SCHIETHAGE/SCHIJTHAGE <D3>: west neffens an [de Cleene schiethaghe] de *groote schiethaghe* ... suut an thulle straetken, **begin 17e**, RAG-U 7, 4r.

GROTE SINT-JORIS <D4, F6>: een ghemet lichende jeghen overe het gulde vlies metter oost zyde streckende up den *grot(en) Ste Joris*, **1540**, ADL-33 H 204, 19r; een partye landts binnen den hove vanden *grooten St Jooris* commende tot up den roosen-

cautere, **1619**, RAG-U 183/13, 2v; hofstede ende lant ghenaempt *groot Sint(e) Jooris*, **1640**, RAG-U 13, 42r.

GROTE STEDE <F5>: een stick landts ghenaempt de *groote stede*, **1640**, RAG-U 13, 125r.

GROTE STEELAND <F5>: den *grooten steelant*, **begin 17e**, RAG-U 7, 22v.

GROTE TWEE GEMETEN <A3?>: *groote twee ghemeten* ... metten noorthende up tveldekin tenden pilckemstraete, **1555**, ARA-RK 45414-II, 86r; ande *groot* (sic) *twee ghemeten*, **1555**, RAG-U 741, 109r.

GROTE VANG <E3>: inden *grooten vanck* ... suijt het vanckstraetken, **1642**, RAG-U 183/59, 2v.

GROTE VARENT <B5>: ghenaempt de(n) *grote(n) varent*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 71v; de *grootvarent*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 78v; ij Ghem. Lants ghenaempt de *groot varent* ... metter westzyde Lancx der straete, **1555**, RAG-U 741, 106r.

GROTE VIJVER <A1-B1>: eenen vyvere ende sompelynghe ghenaempt den *grooten vijvere*, **1640**, RAG-U 19, 97r.

GROTE VROUWENBILK <D5-D6>: den *grooten vrauwen bilck* ... noort de wreckem strate, **begin 17e**, RAG-U 7, 30r.

GROTE WARIK <C6>: een stick lant ghenaempt den *grooten warickt*, **1640**, RAG-U 13, 72r; den *grooten warickt*, id, 71v; den *grooten waerick*, **1640**, RAG-U 8, 206v.

GROTE WATERINGE <E5>: (upde bekemeersch ... hoofdende) opde velckeghem straete ande *groote waterynghe*, **1577**, LvdW 8, 133v, 138r.

GROTE WEDAGE <D5>: de *groote wedaghe* ... oost den maybilck, **begin 17e**, RAG-U 7, 54v.

GROOT ZWAARD: een styck landts ghenaempt het *groot swert*, **1643**, RAG-U 183/72, 4r.

GROTE ZWEMBILK <E4>: den *grooten swembilck* oost den waterloop, **begin 17e**, RAG-U 7, 39v.

GULDEN VLIES <D4, F6>: zyn stede ... es ghenaempt t*ghulde vlies*, **1540**, ADL-33 H 204, 59r; een ghemet lichende jeghen overe het *gulde vlies* metter oost zyde streckende up den grot(en) Ste Joris toebehorende de Roose, id, 19r.

HAAK <E4>: int eerste de(n) *haec*, vC xxxvi roeden lants, **1378**, SAG-330/6, 204v; --, **1378**, RAG-RG, O; up den *aec*, **1485**, SAG-330/37, 141r.
Zie ook *GROTE & KLEINE HAAK*.

HAAKSKEN <E4?>: een partie Lants ghen. t*haecxken*, **1626**, RAG-U 183/27, 2r.

HAALKENS: een stick erfve ghenaempt den *haelkens*, **begin 17e**, RAG-U 7, 57r.

HAAMSDONK <D5-E5>: een leen ... in *amsdonc*, **1472**, ARA-RK 1107, 2r; (mersschen) vyf ghemeten gheheeten *hamsdonc*, **eind 15e**, ARA-RK 1108, 2r; *haemsdonc*, **1501**, ARA-WK 10835, O; --, **1505**, ARA-RK 1109, 5r; up *haemsdonck* neven den wilden meersch, **1514**, SAG-330/45, 255v; tstraetkin ... naer *aemsdonck*, **1551**, RAG-K/SME 16, 30v; in *haemsdonck*, **1570**, ARA-RK 19192, 7v; up *aemsdounct*, **1571**, SAG-28/33/143, 25r; in *aemsdounckt*, **1574**, SAG-28/33/143, 20r.

HAANTJES BRUGGE: zie *DAENKINS BRUGGE*.

HAASAKKER <D5>: den *haselackere*, **1454**, SAG-330/26, 277r; daer ment heet *haesacker*, **1586**, RAG-LvdW 23, 5r; een stick landts ghenaempt den *haesackere* oost anden bordeelwech, **1588**, RAG-U 401, O; *aesackere*, **begin 17e**, RAG-U 7, passim; *aesacker*, id, 25v, 28v; Inde *haesackere*, id, 25v; een stick Inden *aesackere* (syn Leen) oost den waterloop, id, 77v; *haesacker*, **1618**, RAG-U 401, los blad; inden *haesackere*, **1621**, RAG-U 389, 26v; --, **1621**, RAG-U 402/38; een ander stuck landts ghenaempt den *haesackere* ... west tkerckenlandt van urssele, **1622**, RAG-U 389, 31v; *haesackere*, **1622**, RAG-U 402/47; --, **1623/1625**, RAG-U 389, 40v/80r; drije haude ghemeten Lants ... up *aesackere*, **1627**, RAG-U 183/4, 3v; *aesackere*, **1627**, RAG-U 183/24, 2r; --, **1640**, RAG-U 13, 99r ev; *Aes Ackere, Aesackere, Haes Ackere, Haesackere*, **1640-1649**, RAG-U 8, passim; *haes Ackere*, **1642**, RAG-U 389, 370r.

HAASBILK <B3>: den *Aesbilck*, **1640**, RAG-U 13, 22r; een stick landts ghenaem(p)t den *haesbilck*, **1641/1645**, RAG-U 8, 100v/117v; den *Haesbilck*, **1646**, RAG-U 8, 265r.

HAGELINS KRUISE: daerment eedt up *haghelins crusse*, **1500**, SAG-330/41, 411r; een parcheel gheheeten *haeghelins cruusse*, id, 411v; een partye van lande genaemt het **hagellans cruyse*, **1629**, RAG-U 402/128.

HALVE BILK 1 <C6>: eenen *alven bilck*, **1640**, RAG-U 13, 73v; den *alfven bilck*, **1640**, RAG-U 8, 162v; een stick landts ... ghen. den *Alfven bilck*, **1642**, RAG-U 8, 21r; *alfven bilck*, **1649**, RAG-U 8, 181v.

HALVE BILK 2 <C6>: den *alven bilck*, **1640**, RAG-U 13, 77r; een stick landts ghenaemt den *alfven bilck*, **1640**, RAG-U 8, 181r; den *alfven bilck*, id, 181v.

HALVE BILK 3 <D5>: een partye landts ghenaempt den *alfven bulck*, **1625**, RAG-U 389, 60v; den *halfven bilck*, **1632**, RAG-U 389, 128v; den *alfven bilck*, **1640**, RAG-U 8, 161r; een stick landts ... *alfvenbilck*, **1642**, RAG-U 389, 359v.

HALVE BILK 4 <B5>: een stick landts ghenaempt den *alfven bilck*, **1644**, RAG-U 653, 60v.

HALF BUNDER 1 <C3>: een parseel Lants ghenaempt t*half buendere* ... up de kernaert, **1540**, ADL-33 H 204, 28v; ghenaempt het *alf bundere*, **1647**, RAG-U 183/83, 3r.

HALF BUNDER 2 <E5>: een partije landts ghen. het *alf bun(dere)*, w. den waterloop, **1644**, RAG-U 653, 269r.

HALF BUNDER 3 <E4>: een partije landts ghenaempt t'*alf bundere*, **1640**, RAG-U 13, 148r; het *alf bundere*, **1641**, RAG-U 8, 223r.

HALF GEMET: een partye ghenaempt het *alf ghemet*, **1641**, RAG-U 722/4, 7v-8r.

HALF VOORDEKEN <E5>: een partijken landt ende meersch ghenaempt t'*alf voordeken*, 1640, RAG-U 13, 112v.

HALVE WEG: inden *halfven wech*, **1627**, SAG-330/138-II, 123r.

HAMER <F4>: een stick lants ghenaempt den *hamere* suut den herwech, **begin 17e**, RAG-U 7, 28r.

HAMERSTUK <F4>: een stick lants ghenaempt het *amerstick*, **1640**, RAG-U 13, 128v; een partije van lande ghenaempt het *hamerstick*, id, 129r; het *hamerstick*, id.

HAND 1 <D4, F6>: Inden Roosen Cautere suut de strate daer de *hant* staet, **begin 17e**, RAG-U 7, 7v; een stick ande *hant*, id, 14r; de straete die vande meulen loopt naer de *hant*, **1628**, RAG-U 183/30, 2v.
Later *IJZEREN HAND*.

HAND 2 <D4, F6>: iiijC xij R. Landts ghenaemt de *hant* ligghende achter wylent den keysere, west het Rystraetken, **1623**, RAG-U 402/51.

HANNEKIN(S) AKKER: up *hannekin ackere*, **1485**, SAG-330/37, 141r.

HANSKENS LAND <C6>: *hanskens lant*, **1640**, RAG-U 13, 73r; een stick landts ghen. *hanskenslandt*, **1644**, RAG-U 653, 304v.

HANSKEN STRIJMEERSCH' VELD <E3>: *Ansken strimes velt*, **begin 17e**, RAG-

U 7, 45, 74r; bosch ghen. *hansken strijmeerschveldt*, o. beyerwaenstr., **1640**, RAG-U 19, 127r; een partie landts ghenaempt *hanskens strimens velt*, **1640**, RAG-U 13, 150v; *hanskens strimens veldt / hansken *struyvens veldt*, o. Beyerwaenstr., s. vanckstr., **1641**, RAG-U 8, 229r/231v; een partye van lande ghenaemt *hansken strijmers velt* ... oost de beijerwaenstrate, **1642**, RAG-U 183/59, 3r; een partye bosch ghenaemt *hansken strijmers velt* ... suyt het vanck straetken oost de beyerwaenstrate, id; **Hautken strijmesvelt*, **1645**, RAG-U 8, 261v; **Hautken strymesvelt*, **1649**, RAG-U 8, 260r.

HARD BILKSKEN: een lyne lants gheheeten het *hardebilcken*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 13r; gheheeten het *harde bilcken*, **1555**, RAG-U 741, 74r.

HAST: int *hast*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 24v.
HAUTEMANS HOVEKEN <E5>: int gheweste gheseyt birckene ghenampt *hautemans hoveken* ... west de strate, **1618**, RAG-U 183/12, 2r.

HAZELAARVOET: daer ment noumt de *haesselaervoet*, **1519**, SAG-330/47, 46r.

HAZELAKKER: zie *HAASAKKER*.

HAZENKOT <B3>: upt *hasecot* ... metten noortende opt theghelstratghyn, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 30r; bursch ghenaempt et *hasecot* ... metten noortende upt loocstratkyn, id, 6r; int *hazecot*, id, 62v; et *hasecot* ... N oost met de honderdael mersch, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 82r; *hasecot*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 3r, 53r, 55r; --, **1555**, ARA-RK 45414, 1r, 7v, 27r; *hasecot* ... **1555**, RAG-U 741, 1v, 31r, 46r ev; bosch ghenaempt het *hasecot* N oost met de onderdaelmeersch, id, 113r; bosch ghenaempt het *hasecot* ... metten noorthende up *tloostraetkin, id, 7r; up *hassecot* tnoorthende up t'eghelstraetkin, id, 19v; een stick lant ghenaempt het *hasecot*, **1640**, RAG-U 13, 22r; een partije bosch ghen. het *haesekot*, **1640**, RAG-U 19, 239r; een stick landts ghenaempt het *hasecot*, **1642**, RAG-U 8, 94r; een stick lants ghenaemt het *hasecot*, **1643**, RAG-U 183/63, 2r.

HEEMSDAL <C4>: vanden lande up **leemsdal*, **1528**, AvM 39/U KR, 1v; een parseel Lants ghenaempt *heems dal*, **1540**, ADL-33 H 204, 41v; up *heems dal*, id, 35v; een ghemet Lants up *heems dal* ... metten zuutende up den ouden ghentwech, id, 53r; upt noorthende vander kercken Lant jn *heems dal* Ligghende jnden capelle bilc, **1540**, ADL-33 H 205, 4v; *heems dal*, id, 27v; up *heemsdal*, **1558**, AvM 39/U KR, 2r; twee partyen lants west vande kercke van Urssel ghenaempt *hemsdal* ... metten oostnoorthende up dhonderdale strate, **1603**, RAG-Ev 227, 106r; een partye Landts ghenaempt den *hemsdal* ... s. den hauden Ghendtwech, **1641**, RAG-U 389, 315v.

HEERSTRAAT 1 <A6-E6>: de *heerstrate* tusschen ursele ende bellem, **1529**, KAD-405, 118r; de *heerstrate* die Loopt van bellem naer oostmeulen, ca.**1540** kop.ca.**1600**, RAG-LvdW 371, 6r; op de *heerstrate* ... thende hostrem, id, 13v; *heerstrate*, 1547, ARA-RK 45413-II, 5v, 23v; --, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 23r, 26v, 33v; ten Bierken ... up de *herstrate*, id, 94v; lancx d*erstrate*, id, 71v; *heerstraete*, **1555**, ARA-RK 45414-II,

32r; *heerstrate*, id, 32v, 46r; *herstraete*, id, 111v; te *burckem ... metten zuythende up de *herstraete*, **1555**, RAG-U 741, 123v; *heerstrate*, id, 84r/v, 93r, 119r; *herstrate*, **1571**, SAG-28/72/305, 7r; de *heerstrate*, **1572**, ARA-RK 45189, 47v; --, **1574**, SAG-28/7/31, 51v; *heerstraete*, **1577**, RAG-LvdW 8, 20r; --, **1579**, RAG-ADr 36, 24v; ande *heerstrate* die naer der oostmuelen loopt, **begin 17e**, RAG-U 7, 74r; *heerstraete*, id, 75r; de *heerstrate*, id, 31v, 36r, 53r ev; --, **1613**, RAG-GV Suppl.188, O; --, **1617**, RAG-U 183/10, 4r; d*heerstrate*, **1618**, RAG-U 183/12, 2v; d*heerstraete*, id, 2r; *heerstraete*, **1619**, RAG-U 389, 12r; d*herstraete*, id, 18v; de *eerstrate*, **1619**, RAG-U 183/14bis, 3r; *heerstrate*, id, 2r, 3r; --, **1620**, RAG-U 183/15, 4r/v; **hertstraete*, **1623**, RAG-U 402/61; *heerstraete*, id, 4v; *herstraete*, **1627**, RAG-U 183/22, 5r; *heerstrate*, **1627**, RAG-U 183/23, 2v; --, **1628**, RAG-U 389, 97v; **hertstraete*, **1637**, RAG-U 389, 237r; *herstraete*, **1637**, RAG-U 389, 239r; *herstrate*, **1640**, RAG-U 13, 74r ev; *Heirstraete*, **1640**, RAG-U 19, passim; (d)*heirstraete*, **1640-1649**, RAG-U 8, 44r ev; *heerstraete*, **1641**, RAG-U 722/4, 8v; d*herstraete*, **1643/1648**, RAG-U 8, 34v/225r; d*heirstraete*, **1644**, RAG-U 653, passim; *herstraete*, *heirstraete*, **1648**, RAG-U 653, passim.

HEERSTRAAT 2 <A4>: *heerstrate*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 7r; metten oosthende up wesseghem bosch metten zuythende ande *heerstraete*, **1555**, RAG-U 741, 70v.

HEERSTRAATBILKSKEN 1 <C6>: het *heerstraetbulcxken*, **1619**, RAG-U 183/6, 1v; een partye ... landts ghenaempt het *heerstraetbilcxken* ... west N metten scheelwech, **1620**, RAG-U 402/22; t*heerstraetbilcxken*, **1628**, RAG-U 402/120; een paertije van lande ghenaempt t*heerstraetbilcxken* west den schilwech suyt de heerstraete, **1628**, RAG-U 389, 97v.

HEERSTRAATBILKSKEN 2 <B6>: het *herstraetbilcxken* s. heerstr. w. N mette beloken stede ende oock mette groote beloken stede, **1640**, RAG-U 653, 22v.

HEERWEG: up de west zyde vanden *heerwech* die loopt naer de cappelle, **1540**, ADL-33 H 204, 3v; den *heerwech*, id, 41r, 52v; *herwech*, id, 26v, 32r; tusschen beede de *herweghen*, id, 3v; den *heerwech*, **1547**, ARA-RK 45413-II, 117v; den *herwech*, id, 28v; up wesseghemacker ... metten zuutende up den *heerwech*, **1548**, P/Aa-Rtb, 41v; *herwech*, id, 39v; *eerwech*, id, 36v, 43r; *heerwech*, id, 42v; --, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 15v, 122r; *herwech*, id, 1r, 25r; in wesseghe(m) ackere ... metten noortende up den *heerwech*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 106r; den *heerwech*, id, 158r; anden *Eerwech*, **1555**, ARA-RK 45414, 3v; *heerwech*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 21r, 126v; den *herewech*, id, 67r; tUrssele by der kercke ... noort den *herwech* zuut oost de Kerckstraete, id, 35r; den *herwech*, id, 1r, 82v; in wesseghem Ackere ... metten noorthende up den *herwech*, **1555**, RAG-U 741, 108v; int wulvecot ... metten oosthende upden *herwech*, id, 85v; int wulvecot ... metten noorthende up den *herewech*, id, 100r; den *herwech*, id, 67r, 78r, 80r, 107r ev; anden *Eerwech* anden ouden bruchsschen wech, id, 3v; den *herwech* zuyt, oost de kercke straete, id, 86r; *heerwech*, id, 141v; *herwech/heerwech*, **begin 17e**, RAG-U 7, passim; suut de *herwech* west tmuelenstraetken, id, 11v; den *herwech*, id, 15v, 16v ev; suut den *herwech* west het vleckstraetken, id, 36v; den *eerwech*, id, 27v;

erwech, id, 28v; *heerwech*, ca.**1610**, RAG-U 7, 36v; de *heerwech* loopende van ghent naer brugghe, **1619**, RAG-U 183/14bis, 2r; den *heerwech*, **1620**, X/Aa-Rtb, 2r, 7v, 13r; --, **1627**, RAG-U 183/23, 2r; upden *herwech* anden muelewal, **1627**, RAG-U 183/4, 3v; suut den *herwech*, id, 4r; den *eerwech*, **1628**, RAG-U 183/30, 1v, 2r; den *heirwech*, **1644**, RAG-U 653, passim.
Zie *HOGE/NEDERE GENTWEG, OUDE GENTWEG.*

HEIBILK <E3>: een partije landts genaemt den *heybilck*, **1642**, RAG-U 776, 10v; een stick landts genaemt den *heijbilck*, **1642**, RAG-U 775, 5v.

HEILE(N)BEDDE(N) <A2>: ghenampt *heillinbette*, **1547**, ARA-RK 45413-II, 123r; *heylen bedde*, id, 131v; in *heylenbedde* ... metten noortende upt morstraetkyn, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 21r; *heyle(n)bedde*, id, 54r; boven pilckem ghenampt *heilenbedde*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 129v; *heylen bedde*, id, 76v, 130r; --, **1555**, ARA-RK 45414, 31r; bosch ghenaempt *heyle bedde*, id, 57r; *heillebedde*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 135v; *heillenbedde*, id, 148r; *heylenbedde*, id, 85v, 149r; bosch ghenaempt *heillebedde* ... metten zuythende upt veldekin boven der nedermeersch ende metten noorthende up myn heeren van praet moerwech, **1555**, RAG-U 741, 135r; boven pilckem ghenaempt *heillen bedde*, id, 144r; bosch ghenaempt *heyle bedde*, id, 38r; *heylen bedde*, id, 21v, 109r, 144r, 146v; iiijC R. bosch boven pilchem ghenaempt de *heylebedden*, **1641**, RAG-U 722/4, 11r; *heyle bedden*, id, 12r; d*eyle bedden*, id, 13v; bosch ghen. de *heilebedden*, **1644**, RAG-U 651, 50v; (veldtbosch) inde *heilebedden*, id, 16v, 20r ev.

HEILIGE-GEESTBILKSKEN <D4>: een partijken landts ghen. het *H. Gheest bilcxken*, **1642**, RAG-U 775, 1r; het *heylich Gheest bilcxken* suyt den hauden Ghendtwegh, **1642**, RAG-U 776, 1r; het *H. gheest bilcxken*, **1642**, RAG-U 776, 2r.

HEILIGE-GEESTSTEDE(KEN): metten noortende commende up pamels kercwech ende metten zuutende commende jeghen *shelichts gheest stede*, **1540**, ADL-33 H 204, 12r; up de westzyde van *shelichs gheest stedekin*, id, 12v; jeghen *shelichs gheest stede*, **1540**, ADL-33 H 205, 17r.

HEINTJES KLEIT <C4>: een ptye landts ghenaempt *heindtgens cleidt*, **1641**, RAG-U 389, 352v.

HEKSTUK 1 <B6>: een stick landts ghenaempt het *hecstick*, **1644**, RAG-U 653, 33r; een stick landts ghen. het *eckstick*, n. doswech, id, 311r; een stick landts ghen. het *hecstick*, s. doswech, **1644**, RAG-U 653, 33r.

HEKSTUK 2 <F5>: een stick landts ghenaempt het *heckstick*, **1640**, RAG-U 13, 125r.

HELBAUTS STEDE: een stick lants genaempt *helbauts stede*, **begin 17e**, RAG-U 7, 32^{a}r.

HELM <D4, E6>: huus ende herberghe gheheeten den *hellem* ... binnen der prochien van urssele, **1437**, SAG-301/34, 99v; ande plaetsse nallinc der herberghen gheheeten den *hellem*, **1448**, SAG-330/24, 380r; bachten den *helm*, **1472-1473**, RAG-DRK 207; achter den *hellem* voor de kercke, **1489/1490**, RAG-ADr 92, 34r/44v; eenen bi[l]ck lichende achter de voors. stede byder kercke ghenaemt den *hellem*, **1540**, ADL-33 H 204, 13r; eenen bilck achter der voors. stede byde kercke ghenaemt den *hellem*, **1540**, ADL-33 H 205, 19r; een hofstede ... ghenompt den *helme* ... oost de kerckstraete suyt den hauden ghendtwech, **1637**, RAG-U 183/48, 3v.

HEME(L)RIJK <D4, F6>: zyn stede ghenampt *hemeryck*, **1540**, ADL-33 H 205, 8v; de stede ... ghenaempt *hemeryck*, **begin 17e**, RAG-U 7, 6v, 7^{a}v; bachten *hemerycke*, id, 4v; het huys ende herberghe daeruute hanght voor teecken het *hemelrycke*, **1618**, RAG-Oud.Not. 273, 173r; een behuysde hofstede ... recht over de meulene ghenompt *hemelrijcke*, **1624**, RAG-U 402/69; een behuusde hofstede ... recht over de muelene ghenaempt *hemelrycke*, **1624**, RAG-U 389, 53r.

HEME(L)RIJKS BILK(SKEN) <D3>: *hemelricx bilcxken* n. hullestr., **1588**, RAG-U 401, O; een stick lants ghenaempt den *hemericx bilck* ... metten noorthende upde hullestraete, id, O; een sticxken Landt ghenaempt het *hemeryck bilcxken*, **1625**, RAG-U 402/100; eene partie Lants ghenaempt den *hemeryck bilck* ... noort de strate die loopt vande kercke naer den hulle, **1627**, RAG-U 183/25, 2v.

HEME(L)RIJKSTRAATJE <D4>: oost t*hemeryckstr(aetken)* west den roosen cautere, **begin 17e**, RAG-U 7, 11r; t*hemeryckstraetken*, id, 2v; *hemeryck straetken*, id, 6v.

HENDELBOS: upden *hendelbosch*, **1635**, RAG-U 187/7, 5v.

HENDRIK PAUWELS STEDE: *h(endri)c pauwels stede*, **begin 17e**, RAG-U 7, 14r.

'S HEREN MEERS(EN) <C3>: ghenaemt *sheerenmersschen / heeren mersschen*, **1514**, ARA-Acq.Lille 1131, O; den brom bilck ...metten noortende up *sheeren mersschen*, **1540**, ADL-33 H 204, 20r; jnt ackerkin tusschen *shee(re)n mersschen* ende den ouden ghent wech, id, 20v; *sheeren mersschen*, **1540**, ADL-33 H 205, 27v; gheheeten *shee(re)n-meerschen* ... onderdalekeercwech ligghende up de noortzyde, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 155r; *sheeren meerschen*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 197v; meersschen bosschen ende lant gheheeten *'s heeren meerschen* ... onderdaele kercwech ligghende up de noortzyde, **1555**, RAG-U 741, 167v; *sheeren meersch* ... Suut N met pamelsackerken, **begin 17e**, RAG-U 7, 62v; *sheeren meersch*, id, 13r; vier partyen van lande ghenaempt *sheeren meersschen* ... noort d'onderdaelstraete, **1623**, RAG-U 389, 43r; pamels ackerken noort *sheeren meersch* ... o. N metten brombilck, **1627**, RAG-U 183/26, 2r; partije van lande ghenaempt *sheeren meirsch*, **1641**, RAG-U 389, 315v.

HERISBROEK <D6>: daer ment heedt In *heerisbrouc*, **1454**, SAG-330/26, 277r; *heeris-brouc*, **1485**, SAG-330/37, 141r; *herisbrouck*, **1519**, SAG-330/47, 46r; meersschen in

heerysbrouc, **1528**, AvM 39/U-KR, 1v; dmuelen straetkin dat loopt naer *heerysbrouck*, **1540**, ADL-33 H 204, 10v; meersch jn *heerysbrouck*, **1558**, AvM 39/U-KR, 1v; *heerisbrouck*, id, 2r; *herrisbrouck*, **1576**, RAG-AM 626, 114r; *heeryns Brouc*, **1577**, SAG-28/10/41, 33r; *herrysbrouck*, **begin 17e**, RAG-U 7, passim; *heerysbrouck*, id, 8v, 26r, 37r, 54r; *heerysbrouc*, id, 65r; *heerrysbrouck*, id, 39v; *herrijsbrouck*, id, 56v; *heuurysbrouck*, id, 38v; (Inde gemmeene (sic) meersschen van) *heurysbrouck*, id, 11v, 17r/v, 26r, 33r ev; *herrysbrouck*, **1612**, RAG-U 7, 21r; **errensbrouck*, **1615**, SAG-330/132-II, 28r; *herysbrouck*, **1616**, RAG-U 7, 21r; *heerysbrouck*, **1617**, RAG-U 183/10, 5r; *herisbrouck*, **1617**, RAG-U 389, 18r; *herrysbrouc*, **1618**, RAG-U 7, 26r, 70r; *herysbrouc*, id, RAG-U 7, 28v; *herybrouck*, **1618**, RAG-U 389, 13v; *heersbrouck*, **1619**, RAG-U 389, 12r; --, **1619**, RAG-U 401, los stuk; *heurysbrouck*, **1619**, RAG-U 183/14bis, 2v; *herrysbrouck*, **1619**, ARA-WK 3370, O; *herysbrouck*, **1619**, RAG-U 389, 8v; --, **1620**, RAG-U 183/15, 2v, 4r; *herisbrouck*, **1622/1623**, RAG-U 389, 36r/49r; --, **1623**, RAG-U 402/61; *heersbrouck*, id; *herrysbrouck*, **1623**, RAG-U 183/20, 2v; --, **1626**, RAG-U 389, 46v; --, **1627**, RAG-U 183/4, 4v; --, **1627**, RAG-U 183/22, 4r; --, **1627**, RAG-U 183/26, 2v, 3r; *heersbrouck*, **1627**, RAG-U 183/28, 3v; *eerisbrouck*, **1628**, RAG-U 183/30, 2r; *heerisbrouck*, **1628**, RAG-U 402, O; *heresbroeck*, **1629**, RAG-U 402/135; *hersbrouck*, **1638**, RAG-U 389, 286v; merschen ghenaempt *herrisbrouck,* **1640**, RAG-U 13, 86v, 87v ev; *heir(i)sbrouck*, **1640**, RAG-U 19, 166v, 172r; *heirsbrouck, heersbr(ouck), hersbr(ouck), herresbrouck*, **1640-1649**, RAG-U 8, passim; *heirsbrouck*, **1641**, RAG-U 389, 360v; --, **1643**, RAG-U 183/66, 2r, 3r; *herysbrouck*, **1644**, RAG-U 183/70, 2r; *heirsebrouck*, **1646**, RAG-U 183/74, 2v; *heirsbrouck*, **1647**, RAG-U 183/78, 3r; --, **1647**, RAG-U 183/83, 3r; *herrisbrouck*, **1646**, RAG-U 188/5, 4v.

HERISBROEKMEERS(EN) <D6>: *herrysbrouc meersch*, **begin 17e**, RAG-U 7, 51v; in *heurysbrouck meesch* west den krieckelaer bulck, id, 52r; suut de heerstr. noort de *heurysbrouckmeersch*, id, 75v; de gemeene *herisbrouck meersch*, **1633**, RAG-U 389, 157v; de *herrisbr. merschen*, **1640**, RAG-U 13, 99r.

HERISBROEKSTRAAT: *hersbrouckstraete*, **1548**, ARA-WK 3348, O.

HERRENTENBOS <E6?>: den hau van den *herrenten bossche*, **1511**, ARA-Acq.Lille 1131, O; den *herrenten bosch*, **1513**, ARA-Acq.Lille 1131, O; den *herrenten bossche*, id, O; --, **1520**, ARA-Acq.Lille 1131, O.

HEUKEL(G)EM 1 <C4>: (in een jeghenode) gheheeten *huekelem*, **1472**, ARA-RK 1107, 2r, 6v; een jeghenode gheheeten *huekelem*, **eind 15e**, ARA-RK 1108, 2r, 5v, 8r; *huekele(m)*, **1501**, ARA-WK 10835, O; *hueckelem*, **1502**, ARA-WK 10837, O; **huekem*, **1505**, ARA-RK 1109, 17v; *huekelem*, id, 9r; *hueklem*, id, 5r; crayloo strate die loop[t] van wreckem naer *huekelem*, **1540**, ADL-33 H 204, 25r; van wreckem naer *huekelem*, **1540**, ADL-33 H 205, 35r; te *huekelem* achter de capelle, id, 10r; *huckelem*, **1547**, ARA-RK 45413, 22v; *hueckelem*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 1v; een jeghenode ghenaempt *huekelem*, **1553**, ARA-WK 3353, O; *huckelem*, **1555**, ARA-RK 45414, 33r; te *huckelem*, **1555**, RAG-U 741, 23r; *heukelghem*, **1572**, ARA-RK 45189, 84r; int gheweste

ghenaempt *huckelghem*, **1603**, SAG-330/125-II, 73r; *huckelem*, **1619**, ARA-WK 3370, O: in den wyck van *heuckelghem*, **1629**, RAG-U 402/126; *huckelem*, **1637**, RAG-U 389, 240r; int gheweste daerment noempt *heuckelgem*, **1638**, RAG-U 389, 291r.

HEUKEL(G)EM 2 <C4>: een leen ligghende inde prochie van Urssele gheheeten *huekelem*, **1472**, ARA-RK 1107, 6v; gheheeten *huekelem*, **eind 15e**, ARA-RK 1108, 2r; leen ... gheheeten **huekem* bachten allaerd Doedins, id, 3v; gheheeten *hueclem*, **1553**, ARA-WK 3354, O.

HEUKEL(G)EMSTRAAT <C5>: *huekelemstrate*, **1505**, ARA-RK 1109, 9v; achter de capelle te middeweghe ... metten zuutende up *huekelem strate*, **1540**, ADL-33 H 204, 10r; de *strate die men heet huekelem*, **1547**, ARA-WK 3347, O; *heukelghemstrate*, **1572**, ARA-RK 45189, 82r; te vrechem ... zuudt *huekelghemstrate*, id, 78r; de *strate diemen heet hueckelem*, **1572**, ARA-WK 3365, O; *hue(cke)lem strate*, **1620**, RAG-U 183/15, 5r; *hueckelem strate*, **1620**, RAG-U 183/16, 2v; d*heukelstraete* (sic), **1622**, RAG-U 389, 30r; *huekelghem straete*, **1623**, RAG-U 402/51; *huckelghemstraete*, **1623**, RAG-U 389, 45r; --, **1625**, RAG-U 402/89; *hukelgem straete*, id; *heuckelghemstraete*, **1629**, RAG-U 402/126; *hueckelghem straete*, **1632**, RAG-U 389, 108v; d*huckelghem straete*, **1635**, RAG-U 389, 221r: de *hukelgem strate*, **1635**, RAG-U 389, 272v; *hueckelghem straete*, **1637**, RAG-U 389, 240r; *heuckelgemstraete*, **1638**, RAG-U 389, 291r; *hueckelghem straete*, **1641**, RAG-U 389, 334v.

HEULGAT/HIELGAT: ghenampt t*ielgat*, **1547**, ARA-RK 45413, 75v; --, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 47r; ghenaempt het *huelgat*, **1555**, ARA-RK 45414, 91r; een Lyne bosch ghenaempt het *hielgat*, **1555**, RAG-U 741, 57v.

HOEK <C5-C6>: een partye lans ghenaempt den *houck*, **1615**, RAG-U 7, 44r.

HOEKAKKERKEN: *houcackerkin*, **1555**, ARA-RK 45414, 27v; --, **1555**, RAG-U 741, 19v.

HOEKMAN <E5>: een stick Lant ghenaempt den *houckman*, **1627**, RAG-U 183/22, 3v; een stick landts ghenompt den *hoeckeman*, **1627**, RAG-U 183/28, 3r; een stick landts ghen. den *houckman*, n. str., **1644**, RAG-U 653, 229r, 247r, 249r; een partije landts ghen. den *houckman*, id, 113v, 252r.

HOEKMEERS: anden *houcmeersch*, **1548**, P/Aa-Rtb, 46r; anden *houckmeersch*, **1620**, X/Aa-Rtb, 20v.

HOEKSKEN <D4, E6 of F6>: zyn stede upt *houcxkin* tusschen den ouden ghentwech ende den heerwech die loopt naer de capelle te middeweghe, **1540**, ADL-33 H 204, 24v; een parcheel Lants ... ghenaempt het *houcken* (sic), **1588**, RAG-U 401, O; een stick Lants ghenaempt t*houcxken*, **1615**, SAG-330/132-II, 28r.
Zie ook *KLEIN HOEKSKEN*.

HOEMAKERS STUK: iiijC Roeden lants ghenaemt het *hoemakers stick*, **1540**, ADL-33 H 204, 23r; [kercken bosch] metten noortende upt teghelstraetkin ... het *hoemakers stick* licht up de oost zyde, id, 23v; t*hoemakers stick*, **1540**, ADL-33 H 205, 31v.

HOETSELAARVOORDEKEN <C6>: lants ghenaempt et *hoetselaer vordekyn* west den waterloop ... ande heerstrate, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 33v; ghenaempt et *hoetselaer vordekyn*, id, 90r; het *hoetselaer vordekin*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 104v; het **hooselaer vordekin*, id, 46r; een ghemet ende L Roeden Lants ghenaempt het *hooselaere vordickin* west den waterloop ... metter zuytzyde ande heerstrate, **1555**, RAG-U 741, 93r; *hoetselaer vordekin*, id, 119r; op den *hoetselaren voort*, **1577**, RAG-LvdW 8, 99r.

HOETSELSTRAATJE <E5-F5>: het *hoetselstraetken*, **1612**, RAG-U 183/5, 2r; sheeren *straete van Berckene naer Hoetsele*, **1640**, RAG-U 13, 111r, 113r; den Cocxbilck ... noort ende west het *hoetselstraecken*, **1647**, RAG-U 183/83, 3v.

HOETSELVOORD <C6>: suut Jan Alaert met zynen *oetselevoort*, **begin 17e**, RAG-U 7, 50v; den *(h)oetselvoort*, id, 74v; den *hoetselvoort* suut den *heerwech, id, 55r; een stick ... ghenaempt den *hoetselvoort* suut de heerstrate oost den waterloop, id, 74v; een partie lans ghenampt *hoetselvoord*, **1617**, RAG-U 183/10, 4r; een stuck lants ghenaempt den *hoetselvoort* suut de heerstraete, **1618**, RAG-U 389, 46v; anden *hoetselvoort*, **1625**, RAG-U 402/89; ghenaempt *hoetselvoort*, **1629**, RAG-U 402/135; een stick lant ghenaempt den *otsellevoort*, **1640**, RAG-U 13, 74v; den *hoetselvoordt*, **1640**, RAG-U 8, 207v; anden *hoetselvoort*, **1641**, RAG-U 389, 361v.

HOF(STEDE) TE WALLE <D4, E6>: upt zelve beloop ghenaempt *te walle*, **1540**, ADL-33 H 204, 4v; zuut van zynen voors. *walle* ghenaempt den buender bilck, id; een hofstede metten huyse daer up staende ligghende niet verre van de kercke van urssele ... ghenompt de *hofstede te Walle* groot met het walleken ... dry ghemeten ofte daerontrent, oost het Inghelstraetgen, suyt den bunderbilck west het Cappelle straetgen, **1637**, RAG-U 183/48, 3v.

HOF/HEERLIJKHEID VAN WESSEGEM: den *hove van Wessengheem*, **1431**, ARA-RK 45406, 15r; ten *hove van Wessengheem*, id, 18v; van zijnen *hove van wesseghem*, **1472**, ARA-RK 1107, 1r; tzijnen *hove van wesseghem*, id, 5v; onder de *heerlichede van Wesseghem*, **1480**, SAG-330/35, 259v; *hove te Wisseghem*, **1483**, SAG-330/36, 297r; onder de iudicature vanden *hove van wesseghem*, **eind 15e**, ARA-RK 1108, 6v; t*hof van wesseghem*, **1513**, ARA-Acq.Lille, 1131, O; het leen dat N es houdende vanden *hove van wesseghem*, **1540**, ADL- 22 H 204, 30r; zijnen *hove ende heerelychede te wesseghem*, **1547**, ARA-WK 3347, O; t*hof van wesseghem*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 206r; zynen *hove ende heerlichede van wesseghem*, **1555**, RAG-U 741, 1r; van zynder *heerlichede ende hove van wesseghem*, id, 123v; den *hove ende heerlichede van wesseghem*, id, 153r; den *hove van wesseghem*, id, 32v, 67r, 99r, 127r; de *heerlichede van wesseghem*, id, 12v, 23v, 39v ev; *hove van wesseghem*, **1576**, SAG-330/93, 210v; onder de *heerl.*

van wesseghem, **1603**, SAG-330/125-II, 73r; vander *heerel(ichede) ende Leenhove van wesseghem*, **1633**, RAG-U 389, 273v; vanden *hove van wesseghem*, **1635**, RAG-U 389, 272v; t'*leenhof van Wesseghem*, **1644**, RAG-U 653, 2v.

HOFDRIES <A4>: een parcheel ghenaempt de **hoofdriesschen* ... metter westzyde Lancx wesseghem dreve ... mette noortzyde upden houden ghendtwech, **1555**, RAG-U 741, 100r; een stick landts ghenaempt. den *hofdries*, z. heerwech, o. koningsdreve, n. wessegembos, **1644**, RAG-U 653, 11r; een partije landts ghen. den *hofdries*, id, 11v; een stick landts wesende leen ghen. den *hofdries*, id, 334r/v; den *hofdries*, **1647**, RAG-U 653, 6r.

HOFSTEDEKEN <E4>: een partyken lant ghenaempt het *hofstedeken*, **1640**, RAG-U 13, 146v; een stick landts ghen. het *hofstedeken*, **1641**, RAG-U 8, 223r; een stick lant ghenaempt het *hofsteken*, **1649**, RAG-U 188/7, 3r.

HOFSTEDEKEN TE PIETE <A5?>: een partijken ghenompt het *hofstedeken te piete*, **1636**, RAG-U 389, 235r.

HOFVELD <A3>: an t*hofvelt*, **1532**, ARA-Acq.Lille 1131, O; upt *hofvelt*, **1547**, ARA-RK 45413-II, 27r; vanden *hofvelde*, id, 67r; --, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 86v, 106v; andt clytstraetghyn metten oosthende andt *hofvelt*, id, 129r; t*hofvelt*, id, 75v; vanden *hofvelde*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 150v; *hofvelt*, id, 37v, 69r, 150v; den *ofvelde*, id, 67v; t*hoofvelt*, id, 1v; up t*hoofvelt* ... metten noorthende up de bruchsche straete, **1555**, ARA-RK 45414, 6v; int *hooftvelt*, id, 54r; int gat vanden *hoffelde*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 173r; *hoffelt*, id, 173r; den *hofvelde*, id, 68r, 69r; t*hofvelt*, id, 38r, 52r, 72r; t*hoofvelt*, id, 1v; up de noortzyde van den *hoffelde* ... het *hoffelt* zuyt metten westhende up zeghers bilck, **1555**, RAG-U 741, 154v; *hoffelt*, id, 154v; vanden/byden *hofvelde*, id, 101r/v; het brombilcken ... zuyt het *hofvelt*, id, 96v; ij ghemeten velt jnt *hoofvelt* ... metten noorthende up de bruchstrate, id, 36r; *hoefvelt*, id, 102v; t*hoofvelt*, id, 6r, 67v; up t*hoofvelt* ... metten noorthende up de bruchsche straete, de prince op de oostzyde, id, 6r; t'*hofvelt*, id, 87v; ettyn(ghe) ghen. de *hofvelden*, s & o. str., **1644**, RAG-653, 5v.

HOGE BILK 1 <B6>: west N metten *hooghen bilck*, **1637**, RAG-U 389, 246v; een stick landts ghen. den *hooghen bilck*, **1644**, RAG-U 653, 296v; den *hooghen bilck*, **1649**, RAG-U 653, 50v.

HOGE BILK 2 <B6>: een stick landts ghenaemt den *hooghen bilck* s. heirstr., **1644**, RAG-U 653, 49r.

HOGE BILK 3 <D3>: een stick landts ghenaemt den *hooghen bilck*, **1642**, RAG-U 775, 6r; den *hooghenbilck*, **1642**, RAG-U 776, 14r.

HOGE BILKEN: drye sticken ... ghenaempt d*hooghe bulcken*, **begin 17e**, RAG-U 7, 10r; de *hooghe bilcken*, id, 55r.

HOGE BOS <D1>: inden *hoghen buersch* ... hoefdende up de vier bund(eren), ca.**1550**, ARA-RK 45413, 14r; den *hoghen bursch*, id, 70r; inden *hooghen bosch*, **1555**, ARA-RK 45414, 17v; t'eerste es ghenaempt den *hooghen bosch* ... metten zuythende up de kerselaere gracht, **1555**, RAG-U 741, 52v; inden *hooghen bosch* ... metten zuuthende hoofdende op de vier bunderen, id, 13v.

HOGE BUNT <C4>: den *hoogen bundt*, **1640**, RAG-U 13, 36v; een partye ghen. den **hooghenbilck*, **1640**, RAG-U 8, 4r.

HOGE DIJK <E5>: een partye van Lande ghenaempt den *hooghen dyck*, **1625**, RAG-U 389, 61v; ghenaemt den *hooghendyck*, **1641**, RAG-U 183/57, 3r; een partije landts ghen. den *hooghen dyck*, **1644**, RAG-U 653, 240v; metten *hooghendick*, **1644**, RAG-U 653, 255v.

HOGE DRIES <C6>: Lants ghenaemt den *hooghen driesch*, **1623**, RAG-U 402/59, los blad; een ghemet en half landts ghenaempt den *hooghen driesch*, **1623**, RAG-U 389, 38v; den *hooghen dries*, **1628**, RAG-U 402/117; een paertije Lant ghenompt den *hooghen dries*, **1638**, RAG-U 389, 302v; den *ooghen dries*, **1640**, RAG-U 13, 76r; den *hooghen dries*, **1640**, RAG-U 8, 180v.

HOGE EKE: de *hooghe eeke*, **1485**, SAG-330/37, 141r.

HOGE GENTWEG <A3-C4>: in een jeghenode gheheeten onderdale ... up den *hooghen ghendwegh*, **1472**, ARA-RK 1107, 4v; tusschen den *hooghen* ende neren *ghendwegh*, id, 3v; --, **eind 15e**, ARA-RK 1108, 6v; den *hooghen ghendwegh*, id, 5r; den *hoghen ghendwech*, **1505**, ARA-RK 1109, 13r; den *hoghen ghentwech*, **1540**, ADL-33 H 204, 17v, 24v ev; metten noortende up de moorters ende metten zuutende up den *hoghen ghentwech*, id, 33r; up de cleyt ... anden *hooghen ghendtwech*, **1547**, ARA-RK 45413-II, 85v; anden *hooghen ghendtwech*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 99v; up de cleyt hoffdende anden *hooghen ghentwech*, **1555**, RAG-U 741, 116r.

HOGE HOUW <D1>: een partije bosch ghenaemt den *hooghen hau*, **1640**, RAG-U 19, 260r.

HOGE MOTE <E5>: de *hooghe mote*, **1640**, RAG-U 13, 118v.

HOGE PAAL <A3-B3>: up den *hoghen pael*, **1490**, SAG-330/39, 27v; ij ghemeten lichende by zeghers van verloten dreve ghenaemt den *hoghen pael*, **1540**, ADL-33 H 204, 27r; den *hoghen pael*, **1540**, ADL-33 H 205, 39r; den *hooghen pael*, **1547**, ARA-RK 45413-II, 135r; up den *hooghen paele,* id, 131v; anden *hooghen pael* metten zuutende up den hauden ghentwech, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 71v; den *hoghen pael*, id, 129r; --, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 61r; ten *hooghen pale* by schaepswarande, id, 62r; *hoghen pael*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 8v, 132r; ten *hoghen paelle*, id, 32r; *hooghen pael*, id, 32r, 122v, 128r ev; --, **1555**, ARA-RK 45414, 32r, 68r; --, **1555**, ARA-RK 45414-II,

10r, 44v, 135r; ten *hooghen paele*, id, 45r; bosch ghenaempt den *hooghen pael*, **1555**, RAG-U 741, 150v; inden *hooghen pael* ... (ande oostzyde den nieuwen bosch) ... metten zuythende up den hauden ghendtwech, id, 147v, 157v; den *hooghen pael*, id, 29r, 72v, 92v ev; bosch ... byden *hooghen pael* ... metten zuythende upden hauden Gentwech, id, 44v; ten *hooghen paele* (by scaeps waerande), id, 45v, 92v; inden *hoghen pael* zuut den auden ghentwech, **1576**, RAG-AM 626, 114r; den *hooghen pael*, **1635**, RAG-U 187/7, 6r; --, **1635**, RAG-U 389, 200r; bosch ghen. den *hooghenpael*, **1640**, RAG-U 19, 46v, 64r, 236r, 323r; bosch in de voorn. kinpen ghen. den *hooghen pael*, w. schaepswarande, **1640**, RAG-U 19, 21r; upden *hooghen pael*, **1641**, RAG-U 722/4, 13v; bosch ... Inden *hooghen pael* ... metten suythende upden Ghendtwech, **1641**, RAG-U 722/4, 14v; bosch ghen. den *hooghenpael*, **1644**, RAG-U 651, passim; een partije landt ghenaempt den *hooghenpael*, id, 49r.

HOGEPAALBOS: upden *hooghen pael bosch*, **1635**, RAG-U 187/7, 6r/v.

HONDENKOT: een ghemet lants ... ghenaempt het *hondecot*, **1555**, ARA-RK 45414, 22r; een ghemet lants ... ghenaempt het *hondecot*, **1555**, RAG-U 741, 16v.

HOOG AKKERKEN <A3>: t*hooghe ackerkin*, **1547**, ARA-RK 45413, 51r; --, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 27r; iiijc roen bursch ghenaempt et *hooeghackerkyn*, id, 30v; et *hoechhackerkin*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 50v; et *hoechhackerkyn*, id, 3r; ant *hoghe ackerkin*, id, 42v; het *hooghe ackerkin*, **1555**, ARA-RK 45414, 46r; t*hooghe *arkerkin*, id, 41r, 53r; bosch ghenaempt het *hooghe ackerken*, **1555**, RAG-U 741, 31v; an t*hooghe ackerkin* ... up de westzyde van scaeps waerande, id, 35v; up t'*hooghe ackerkin*, id, 28v; t'*hooghe Ackerken*, **1641**, RAG-U 722/4, 10v; bosch [ghenaempt] het *hoochackerken*, id, 12v.

HOOG DRINKWATER <E3>: inden veltdyck ... zuudt t*hooghe drynckwatere*, **1572**, ARA-RK 45189, 49v.

HOOG GEMET <B5>: inde haudtmersch ... ghenaempt et *hoghe ghemet*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 15v; t*hooghe ghemet*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 21v; --, **1555**, RAG-U 741, 78v; inden zelven meersch [houtmeers] up t*hooghe ghemet*, **1555**, RAG-U 741, 78v.

HOOGKLEIT <C4>: by der *hoochcleyt* up de oostzyde vander boghaertsstrate ... metten noortende up den ouden ghent(wech), ca.**1550**, ARA-RK 45412, 158r; de *hooech cleyt*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 92r; *hoochcleyt*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 107r, 202r; up de *hooch cleyt* ... metten oosthende up de bogaert straete, **1555**, RAG-U 741, 120v; bosch ... byder *hoochcleyt* up de oostzyde van de bogaert straete ... metten noorthende up den hauden gendtwech, id, 171r.

HOOGMEERS <C5>: de *hoechmersch*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 114v; *hoochmersch*, id, 115v; in zegbrouc ghenaempt de *hooechmeersch*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 83r; de *hoochtmeersch*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 95v; meersch in zegghebrouc ghenaempt

de *hoochmeersch*, **1555**, RAG-U 741, 114r; inde *hooghe meersch*, **begin 17e**, RAG-U 7, 52r; inde *hooghe mersch* ... suut het ackerken, **1626**, RAG-U 389, 46v; Ande *hooghe meersch*, **1629**, RAG-U 402/135; een partije meersch ghenaempt d*hooghe meersch*, **1637**, RAG-U 389, 246r.

HOOG MOORTELKEN <D5>: t*hooghe* ende tneder*moortelken* suut de wreckem strate, **begin 17e**, RAG-U 7, 56v.

HOOGPILKEM <A2>: in *hoochpilckem*, **1547**, ARA-RK 45413, 28r; --, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 13r; --, **1555**, ARA-RK 45414, 42v; bosch ligghende in **hoochplecken*, **1555**, RAG-U 741, 29r.

HOOGVELD: twee sticken te weten t*hooghe velt* ende tnedere velt oost de bosschen noort de bruchstrate, **begin 17e**, RAG-U 7, 71v.

HOPIER <A5>: ghenaempt den *hopier* ... west de curtendammedries, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 71r; den *hoppier*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 75r; twee sticken Lants ligghende d'een an d'ander d'een ghenaempt den *hoppier* ... west den cortendamme dries, **1555**, RAG-U 741, 105r.

HOUTJE: ten *hautkine*, **1e derde 15e**, ARA-RK 45405; --, **1441**, ARA-RK 45407, 28v; ter plaetsen daerment noumpt ten *houtkin*, **1448**, SAG-330/24, 380r; ten *hautken*, **1619**, RAG-U 183/14bis, 2v.

HOUTJES AKKER <E5-F5>: in *hautkin ackere*, **1485**, SAG-330/37, 141r; in *hautken ackere* ... noort pamels kerckwech, **begin 17e**, RAG-U 7, 60r; een partye lans in *hautken hackere* ... het goedt van velckeghem west ... oost den ghendwech, **1618**, RAG-U 183/12, 2v; *hautken ackere*, **1619**, RAG-U 183/14bis, 2r; eene jeghenoode ghenaempt *nautkens hackere*, **1619**, RAG-U 401, los stuk; *nautkins Ackere*, **1619**, RAG-U 389, 8v; *hautken ackere* ... suut tleen van Velckeghem, **1623**, RAG-U 389, 19r; het gheweste daerment nompt *nautgen ackere*, **1633**, RAG-U 183/43, 2v; *nautgen ackere*, **1637**, RAG-U 389, 269r.

HOUTJES BILK <E5>: een partije landt ende meersch verschaekelende gheheeten *naudtkensbilck*, **1640**, RAG-U 13, 121r.

HOUTJES PUT <E4>: meersch ghenaempt *hautken putte* noort onse vrauwe van urssele, **begin 17e**, RAG-U 7, 28r; den bouckdonck noort *hautken pitte*, id, 19r; een mersselken ghenaempt *naudtkens putte*, **1640**, RAG-U 13, 120v; *haudtke pudte*, id, 152r; teghen over *haudtken putte*, id, 140v; een meersch ghenaempt *naudtkens putemersch*, id, 120v; by *haudtgen putte*, **1642**, RAG-U 389, 370r; een styck landts ... ghenaempt *hautkens putte*, **1643**, RAG-U 183/72, 4v.

HOUTJES STEDE(KEN): *hautkes stedeken* ... west sheeren strate, **begin 17e**, RAG-

U 7, 48v; *hautkies stedeke*, id, 48v; *houtekins stede*, **1619**, RAG-U 183/13, 2v.

HOUTJES STRAAT(JE) <E5, F5>: den piersbilck west *hautken strate*, **begin 17e**, RAG-U 7, 22v; (het bouckdonxken ... suut de) *hautken strate*, id, 24v, 26v, 28r ev; suut *Autken strate*, id, 27v; *hautken straete*, **1621**, RAG-U 389, 26v; *nautkens straete*, **1622**, RAG-U 389, 31r; *nautgens straete*, **1622**, RAG-U 402/47; *haudtkens str.*, **1640**, RAG-U 13, 113v ev; *haudtgens straetgen*, **1640**, RAG-U 19, 17v; *haudtkens straetken*, **1641**, RAG-U 389, 327v.

HOUTMEERS <B5>: pacht ... vanden *hout meersch*, **1528**, AvM 39/U KR, 1r; inde *hautmersch*, **1533**, ARA-RK 45412, 23r; *haudtmersch*, **1547**, ARA-RK 45413-II, 11r, 15v; *houttemeersch*, id, 12v; *houdmeersch*, id, 82r; *houdtmeersch*, id, 20r, 149v; *houtemeersch*, id, 31r; *houtmeersch*, id, passim; --, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 75v, 81r, 86r, 87r; *haudtmersch*, id, 80r, 85v; *hautmersch*, id, 85r, 110r; *houtemeersch*, id, 87v, 143v; inde *houtmersch* ant varentgat, id, 116v; *outmersch*, id, 83v, 137v, 154r; *houtmersch*, id, 78v, 80v; ca.**1550**, ARA-RK 45413, 26v; *haudtmersch*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 28r, 35r, 67v; *houdtmersch*, id, 93r; *houttemeersch*, id, 23r; *haudtmeersch*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 14r, 15r, 40r; *hautmeersch*, id, 21v, 39r; *houdtmeersch*, id, 40v, 43v, 48v; *houtmeersch*, id, 2v, 5v, 9r; inde *haudtmeersch* an tvarentgat, **1555**, RAG-U 741, 74r; *haudtmeersch*, id, 27r, 74v, 78v ev; *haudt meersch*, id, 68r, 69v, 88v ev; inde *houdtmeersch* ... metten zuythende up de waric meersch, id, 135v; *houdtmeersch*, id, 74v, 91v, 94v ev; *houtmeersch* ... metten zuythende up groetkins bilc, id, 106r; *houtmeersch*, id, 69v, 70r, 76r ev; inden *hout meersch* hoofdende op de varent gracht, id, 72r; *houtemeersch*, id, 84r; *houtmeerschen*, id, 80r; jnde *haut meersch*, **1558**, AvM 39/U KR, 1v; *haudt mersch*, **1571/1572**, SAG-28/72/305, 6r/5v; *hautemeersch*, **1614**, RAG-U 722/4, 8r, 14v, 15r; --, **1618**, RAG-U 389, 15v; --, **1620**, RAG-U 183/15, 2v; binnen de heerl. van wesseghem int gheweste ghenaempt *hautmeersch*, **1621**, RAG-U 183/17, 1v; *hautmeersch*, **1624**, RAG-U 389, 50r; --, **1637**, RAG-U 389, 241v, 246r; d*hautemeersch*, id, 246r; de *aute merschen*, **1640**, RAG-U 13, 69v; de *haute meersch*, **1641**, RAG-U 722/4, 8r, 9r, 14v; --, **1641**, RAG-U 389, 329r; de *Haute meersschen*, **1642**, RAG-U 8, 43r; d*hautemeersch*, **1643**, RAG-U 183/63, 9r; *hautemers*, id, 1v; *haut(t)emeer(s)sch(en)*, **1644**, RAG-U 653, 6v ev.

HOUTMEERSELKEN <A2>: inden *haudmeersselkin* ... N up de noortzyde metten nooteboom, **1555**, ARA-RK 45414-II, 131v; Jnden *haudmeerselkin* ... N up de noortzyde metten nooteboome ... up de zuytzyde met zyn Langhen bilck, **1555**, RAG-U 741, 132v.

HOVEKEN 1: ghenaempt het *hoveken*, **1588**, RAG-U 401, O; eene partije Landts ghenaempt het *hoveken* ... west de veltstraete, **1647**, RAG-U 183/78, 2v.

HOVEKEN 2 <B5>: een sticxken landts ghen. het *hoveken*, w. str., **1644**, RAG-U 653, 136r.

HOVEKEN 3 <C5>: noort daeran het *hoveken*, **1640**, RAG-U 13, 82r; een partije ghen. het *hoveken*, w. str., **1640**, RAG-U 8, 172r.

HOVEKEN 4 <C5>: een partye landt ghenaempt het *hoveken*, **1647**, RAG-U 8, 173r.

HOVEKEN 5 <E5>: een partije landts ghen. het *hoveken*, w. str., **1644**, RAG-U 653, 150v.

HOVEKEN 6 <E5-E6>: een partije landts ghen. het *hoveken*, s. d'heerstraete, **1644** RAG-U 653, 229r.

HOVEKEN 7 <E3>: een partije landts ghenaempt het *hoveken*, **1642**, RAG-U 775, 15v; een partijken landts ghenaemt het *hoveken*, **1642**, RAG-U 776, 7r.

HULLE <D3>: vanden *hulle*, **1e derde 15e**, ARA-RK 45405; up den wech van eecloo biden *hulle*, **1431**, ARA-RK 45406, 28v; bosch ten *hulle*, **1485**, SAG-330/37, 141r; --, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 156r; --, **1551**, RAG-AM 623, 195v; ten *hulle*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 199r; ten *hulle*, **1555**, RAG-U 741, 169r; --, **1572**, ARA-RK 45189, 42v, 43r; ten *hulle* ... zuudt tichelstraetkin, id, 46v; ten *hulle* ... zuudt den processiewech ... noordt de brugghestrate, id, 62v; den *hulle*, **begin 17e**, RAG-U 7, 9r, 45v; tstraetken ten *hulle*, id, 32v; ten *hulle*, id, 46v; --, **1603**, RAG-Ev 227, 108r; Den **nuyl*, **1613**, RABev-ParReg/U; ten *hulle*, **1614**, RAG-U 187/3, 2r; --, **1623**, RAG-U 389, 40v; --, **1627**, RAG-U 183/4, 3r; naer den *hulle*, id, 2v, 3r, 4r; --, **1627**, RAG-U 183/25, 2v; --, **1628**, RAG-U 183/29, 2r; ten *hulle*, **1628**, RAG-U 183/30, 2v; --, **1633/1636**, RAG-U 389, 120v, 223v; den *hulle*, **1642**, RAG-U 389, 370v; --, **1643**, RAG-U 183/40, 2v; --, **1644**, RAG-U 183/69, 3v, 4r; bosch ... ten *hulle*, **1644**, RAG-U 183/70, 4r; het gheweste ghenaempt den *hulle*, **1644**, RAG-U 183/66, 3r; de *Hulle*, **1646**, RAG-U 8, 237v.

HULLEBILK <D3>: den *hullebilck*, **1641**, RAG-U 187/14, 3r; een partije landts ghenaemt den *hullebilck*, **1642**, RAG-U 775, 46r; *hullebilck*, **1642**, RAG-U 776, 14r; een partije van lande ... ghenaemt den *hullebilck* oost het muelestraetken, **1642**, RAG-U 389, 379v.

HULLEKEN 1 <D3>: vanden lande upt *hullekin*, **1525**, AvM 39/U KR, 1v; Lant ghenaempt t*hullekin* achter de kercke van ursele, **1540**, ADL-33 H 204, 47r; een parseelkin Lants upt *hullekin*, id, 42r; over t*hullekin*, id, 53v.

HULLEKEN 2 <C3>: een stick lant ghenaempt het *hulleken*, **1640**, RAG-U 13, 13r; het *Hulleken*, **1640**, RAG-U 8, 130v.

HULLESTRAAT <D3>: *hullestrate*, **1540**, ADL-33 H 204, 16r, 25v; --, **1540**, ADL-33 H 205, 36v; --, **1572**, ARA-RK 45189, 85r; *hullestraete*, **1588**, RAG-U 401, O; *hullestrate*, **begin 17e**, RAG-U 7, 3v; --, **1603**, RAG-Ev 227, 106v; *hullestraete*, **1617**,

SAG-330/133, 86r/v; --, **1622**, RAG-U 389, 35r; *hulle straete*, **1627**, RAG-U 402/106; --, **1633**, RAG-U 389, 125r; --, **1640**, RAG-U 13, 160r; *hullestr(aete)*, id, 152r ev; --, **1640**, RAG-U 19, 69r, 166r ev; --, **1640-1650**, RAG-U 8, passim; --, **1642**, RAG-U 389, 370v; --, *hulle straete*, **1642**, RAG-U 775, 31r, 41v, 42v; *Hulle straete*, **1642**, RAG-U 776, 12v, 13r.

HULLESTRAATJE <D3>: t*hullestraetkin*, **1572**, ARA-RK 45189, 43v, 54v; t*straetkin ten hulle*, id, 42v, 62r; t*hullestraetken*, **begin 17e**, RAG-U 7, 2r, 3r/v; oost het *hullestracken* ... noort de processiewech, **1644**, RAG-U 183/69, 3v.

HULSLO <D1>: "in die jabbeke ... bewesten *hulslo*, **1345**, (RAK-HAK Cart. Harl., 214)", DFl VI, 758-759; leghet onder *hulsloo*, **1431**, ARA-RK 45406, 28v; bi *hulsloo* ... muerkelvelt leghet andie oostside, **1446**, SJHB, O.1181; *hulsloo*, **1472**, ARA-RK 1107, 7r; --, **eind 15e**, ARA-RK 1108, 3v; *huulsloo*, **1502**, ARA-WK 10840, O; --, **1505**, ARA-RK 1109, 8v; t*ulsloo*, **1528**, SAE-1009, 7r; in *hulstlo*, **1535**, SAE-1009, 129r; *hulsloo*, **1541**, RAG-AM 622, 96v; --, **1553**, ARA-WK 3354, O; --, **1554**, SAG-330/71, 155r; *huulsloo*, **1558**, RAG-AM 624, 83r; *hulseloo*, **1562**, SAE-1010, 48v; een contreye ghenaemt *huulsloo*, **1564**, RAG-AM 624, 209r; *hulsloo*, **1565**, RAG-AM 624, 230v; *hulseloo*, **1572**, ARA-RK 45189, 41v, 72r; t*hulseloo*, id, 111r; *hulsloo*, **1572**, RAG-AM 626, 11v; --, **1573**, RAG-AM 626, 34v, 35v; --, **1575**, RAG-AM 626, 90r; --, **1576**, RAG-AM 626, 97v, 134r; *ulsloo*, **1615**, RAG-U 183/11, 2v; *hulsloo*, **1628**, RAG-U 183/30, 2v, 3r; *Hulsloo*, **1640**, RAG-U 19, 1r, 4v ev.

HULSLOBOS(SEN) <C1?>: zuudt de brugghestrate ... noordt de *hulseloo bosschen*, **1572**, ARA-RK 45189, 54r; *hulseloo bosch*, **1638**, RAG-U 389, 290r.

HULSLOGAT <D1>: buusch an *hulsloogat*, **1541**, RAG-AM 622, 97r; *hulsloegat*, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 10v; --, **1555**, ARA-RK 45414, 13v, 59r; bosch in *hulseloegat*, **1555**, RAG-U 741, 39r; *hulsloegat*, id, 10v; het *hulsloo gadt*, **1640**, RAG-U 19, 317r.

HULSLOKRUISE: "In adeghem ... den zuud muerkel houc, ende van danen zuud waert gaende tot den *cruce van hulsloo* ende den west muerkel houc, den heerewech van crailo die leecht aende westzide ..., **1418** (Cart. Harl., 223)", DFl VI, 759.

HULSLOSTRAAT <A1-D1>: *hulseloostraete*, **1557**, RAG-AM 624, 67v; *huusloostrate*, **1564**, RAG-AM 624, 207v; up tgescheede van Urssele ende Ayghem ... west ende noordt *hulseloostrate*, **1572**, ARA-RK 45189, 58v; *hulseloostrate*, id, passim; *hulsloostraete*, **1579**, RAG-AM 626, 164v, 165r; *hulseloo straete*, **1638**, RAG-U 389, 290r; de *Hulseloostraete* commende van Oostwynckele naer Burckele daer dese prochie ende de prochie van Maldeghem up syn scheedende, **1640**, RAG-U 19, 97r; *Hulsloostraete*, id, 97v, 99v ev.

HULSLOVELD <C1?>: in *hulsloovelt*, **1557**, RAG-AM 624, 62v.

HULSLOWALLEKEN <D1>: bosch ghenaemt t'*hulseloowalleken*, n. Hulsloostraete, **1640**, RAG-U 19, 293r; *hulsloowalleken*, id, 294v; t'*hulseloowalleken*, id, 4r.

HUSTJE <D4>: t*hustken*, **begin 17e**, RAG-U 7, 2v, 56v; het *hustken*, id, 2v, 5r, 54r; het *hustken* ... west den Doswech, id, 52v; een partie ghenampt het *hustken*, ca.**1610**, RAG-U 7, 51r; een partie van lande ghenaempt het *hustken*, **1614**, RAG-U 183/7, 2r; een stick Lants ghenaempt het *husken*, **1614**, RAG-U 183/7-II, 1r; een partye lans ghenampt het *hustken*, **1617**, RAG-U 183/10, 5r; een stick landts ... ghenompt het *husgen*, **1637**, RAG-U 183/49, 3v; ghenaempt den *hust*, **1640**, RAG-U 13, 56r; een partie lants ... het *hustken*, **1643**, RAG-U 183/62, 2r; een partye landts ghenaempt het *husken*, **1645**, RAG-U 8, 157r.

HUTTENBILK <E5>: ghenaemt de *huttebilck*, **1641**, RAG-U 187/14, 4v; een partije landts ghen. den *huttebilck*, **1644**, RAG-U 653, 255v; een stick lant ghenaempt den *huttebilck*, **1649**, RAG-U 188/7, 3r.

JABBEKE <D2-F1>: supra rivum de *iabbeka*, **1280**, RAK-HAK 2499, O; "in die *jabbeke*, **1345**, RAK-HAK Cart.214", DFl IV, 920; by de *jabbeke* oost oostwyncle velt, **1572**, ARA-RK 45189, 50r; *jabbeke*, id, 51r, 57r.

JABBEKEGAT <E1>: pastuer ende velt ... ghenaempt *Jabbekegat* oost oostwynckle Velt, **1572**, ARA-RK 45189, 63v.

JAGERS BILK <C6>: den *Jaghers bulck* noort wreckem strate west tgescheet daer tghentsche ende tvrye scheet, **begin 17e**, RAG-U 7, 57v.

JAN ALAERTS BILKSKEN: een ander partyeken ghenampt *Jan alars bulxken*, **1620**, RAG-U 183/15, 5r.

JAN ALAERTS ETTINGE <B3?>: In *Alaerts ettynghe*, *Jan Alart ettynghe*, **begin 17e**, RAG-U 7, 11r; *Jan Alaerts hettynghe*, id, 51r.

JAN ALAERTS LAND: *Jan Alaers Lant* ghenaempt de meersch, **begin 17e**, RAG-U 7, 11r

JAN COCX STEDE: een lyne bosch bachten *Jan cocx stede*, **1555**, RAG-U 741, 7v.

JAN LODDERS BILK: metten westhende up *Jan Lodders bilck*, **1555**, RAG-U 741, 151r.

JAN 'S MEERS BOS: ghenaempt *Jan meerschborsch*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 20v; *Jan meerschbosch*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 28r; *Jans smeersch bosch*, id, 17r; *Jans smersch bosch*, **1555**, RAG-U 741, 75v; bosch ghenaempt *Jan meerschbosch*, id, 82r.

JANNEKEN MEEUS STEDE: ghenaempt *Ja(n)nekin meeuxstede*, **1547**, ARA-RK 45413-II, 57r; tonderdaele neffens *tannekin meeux stede*, id, 130v; ghenaemt *Jannekin meus stede*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 39v; --, **1555**, ARA-RK 45414, 89v; *Jannekin Meeux Stede*, id, 61v; --, , **1555**, ARA-RK 45414-II, 150r; een ghemet ... ghenaempt *Jannekin meeux stede*, **1555**, RAG-U 741, 40v; bosch neffen *Jannekin meeus stede*, id, 57r; *Jannekin meeux stede*, id, 145r; bosch ghenaempt *Janneken meeux stede*, **1624**, RAG-U 183/19, 3v.

JANNEKEN VAN ROO(S) STUK: iiij lynen lants ghenaempt *Jannekyn van Roostyc*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 57v; *Jannekins van Roostick*, **1555**, ARA-RK 45414, 62v; iiij Lynen Lants ghenaempt *Jannekins van Roostick* commende by verdeele van Joanna fa Arnoult blancquart ende kathelyne fa. Jan van Roo, **1555**, RAG-U 741, 41r.

JAN STRIJMEERSCH' VELD <E3>: een partije bosch ghen. *Jan Strijmeerschveldt*, n. oostwinclevelt, **1640**, RAG-U 19, 126r.

JAN VERWILSTBILK <C4>: den *Jan Verwilst bilck*, **1640**, RAG-U 13, 6v; een partije landts ghenaempt *Jan Verwilstbilck*, **1651**, RAG-U 8, 77r.

JEZUIETENBOS <C3?>: een partije bosch ghenaemt den *Jesewijte(n)bosch*, n. dambeke, **1640**, RAG-U 19, 336r; den *Jesewyten bosch*, id, 54v.

JONAS' STEDE: een stick ... ghenaempt *Jonas stede*, **begin 17e**, RAG-U 7, 52v.

JOORIJNS HOVEKEN: "in urssele ... *Joorijns hoveken*, **1649**, (Chart., nr. 2096, blauw)", DFl VI, 1000.

JOOS' BILK <E4>: ghenaempt *Joos bilcq* ... oost de veltstrate, **1572**, ARA-RK 45189, 72v; een stick landts ghenaempt den *Joosbilck*, **1640**, RAG-U 13, 155r; ghenaempt den *Joosbilck*, o. veldstr., w. Wulfsberghe, **1641**, RAG-U 8, 241r; een stijck Landts ghenaempt den *Joos bilck* oost de veltstraete, **1643**, RAG-U 183/66, 1v.

JOOS SCHERPYNCS STUKKEN: een ghemet lans ghenaempt *Joos scherpyncs sticken* ... zuut honderdaelstrate, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 151v.

JOOS STOUTENS STUK <C6>: *Joos stautens stick*, **begin 17e**, RAG-U 7, 75r.

JOOS VAN STEENE(S) STEDE: de voorschr. partie gheseyt *Joos van steene stede* ... ... metten zuuthende up donderdael strate, **1624**, RAG-U 183/19, 3r; *Joos van steene stede* gheleghen tonderdaele ... met tsuuthende op donderdael strate, id, 3v.

JOOS ZWAEF(S) BOOMBOS <B3>: up den bleechul neffens *Joos Zwaef boom bosch*, **1540**, ADL-33 H 205, 20v.

KAARSPANNE <F5>: partije van lande ghenaempt *keerspanne*, **1640**, RAG-U 13, 126r.

KAATSSPEL: dheelft van een partye bosch ghenaemt het *catspel*, **1642**, RAG-U 183/59, 4r; aen het *catspel*, id.

KALIJNTJE <C5>: in[t] gat van zebbrouc met zuuthende upt *calyntghi(n)*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 89r; *calyntghin*, id, 132r; t*calintghin*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 103v, 153v; Jnt gat van zebbrouck met tzuythende up t*calintghen*, **1555**, RAG-U 741, 118v; t*calintgien*, id, 147v-148r.

CALIX' VELD <B2>: up *calexvelt*, **1547**, ARA-RK 45413, 57v, 69v; metten noortende up de brugstrate ... metten zuutende up *callecx velt*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 50r; *callecx velt*, id, 39r; *callex velt*, id, 11v; *calycx velt*, id, 50v, 63r; *calexvelt*, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 7r; *calycx velt* ... metten zuutende up den Loocdyc, id, 55r; *calycx velt*, id, 6r, 68v; *calicxveldt*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 27v; *calex velt*, **1555**, ARA-RK 45414, 80v; *calicx velt*, id, 7v, 9r, 13r, 39r; --, **1555**, ARA-RK 45414-II, 89r?; --, **1555**, RAG-U 741, 7r, 8r, 43v ev; metten noorthende up de bruchstrate ... metten zuythende up *calix velt*, id, 51v; bosch ende velt in *calix velt* (... metten zuythende up den loocdyc), id, 39r, 54r; *callicx velt*, id, 54r; daertmen heedt *calycx velt*, id, 10v; t*calis velt*, **begin 17e**, RAG-U 7, 65r; **balicx velt*, **1635**, RAG-U 187/7, 5v; bosch ghen. *callisvelt*, s. Eckelstr., **1640**, RAG-U 19, 68r; bosch ghenaem[t] *calijsvelt*, **1643**, RAG-U 389, 380v.

KALLE HEYMANS AKKER: inden *kalle heymans ackere*, **begin 17e**, RAG-U 7, 8v.

KALLE TEUTERS STEDEKEN: *kalle tueters stedeken*, **begin 17e**, RAG-U 7, 12v.

KALLE VAN HOUCKE <A5>: een stick landts ghen. de *calle van houcke*, s. str., **1644**, RAG-U 653, 311r.

KALLE VAN ROO(S) STUK/BOS <B3>: t*kalle van Rostick* neffens den galghebosch, **begin 17e**, RAG-U 7, 18r; een partye Lants ende bosch ghenaempt *kalle van Ro bosch*, **1634**, RAG-U 389, 207r.

CALLENS BILK: ghenaemt *callens bilck*, **1640**, RAG-U 13, 175v; een partye landts ... ghen. *callensbilck*, **1640**, RAG-U 8, 211r.

KALVERBILK 1 <E4>: eenen bilck ghenaempt den *calver bilck* ... metten zuutende up pamels kercwech, **1540**, ADL-33 H 205, 1v; de *calver bilc*, **1540**, ADL-33 H 204, 16v; een parcheel lants ghenaempt de *Calverbilck*, **1588**, RAG-U 401, O; over dander syde vande veltstrate ... ghen. den *calverbilck*, **begin 17e**, RAG-U 7, 32v; een stick landts ghenaemt den *calverbilck*, **1642**, RAG-U 775, 29r; --, **1642**, RAG-U 776, 8r.

KALVERBILK 2 <E4>: een stick landts ghenaemt den *calverbilck*, **1642**, RAG-U 775, 35r; --, **1642**, RAG-U 776, 8v.

KALVERBILK 3 <E4>: een stick landts ghenaemt den *calverbilck*, **1642**, RAG-U 776, 8v.

KALVERBILK 4 <B6>: een stick landts ghen. den *calverbilck*, s. heerstr., **1644**, RAG-U 653, 42r.

KALVERBILK 5 <A5>: een einde van een stick landts (i.a.s. den *calverbilck*), z. gescheet, **1644**, RAG-U 653, 9v.

KALVERBILK 6 <D3-D4>: zie *GROTE & KLEINE KALVERBILK*.

KALVERBILKSKEN 1 <F4?>: een stick ... te beyerwane ghenaempt t*calverbilxken*, **begin 17e**, RAG-U 7, 44r.

KALVERBILKSKEN 2 <A5>: een partije Landts ghenaempt het *Calverbilcxken* suyt de heirstraete die loop (sic) van roostmuelene naer den pietendriesch, **1641**, RAG-U 722/4, 8r.

KAMEELBILKSKEN: t*cameelbulcxken*, **1617**, SAG-330/133, 86r.

KAMERIJK(BILK) <C4>: *Camerijcke* noort den hauden gendtwech, **begin 17e**, RAG-U 7, 16v; den *camerycken bilck*, **1640**, RAG-U 13, 37v; een stick landts ghen. den *camerycken bilck*, **1640**, RAG-U 8, 7v.

KAPELAANSSTEDE <D3, E6>: vanden huse ende stede ghenaempt *capelaensstede*, **1576**, RAG-U 42, 1r; *capelaensstede*, id, 1v; een stick landts ghenaempt de *capelaens stede*, **1640**, RAG-U 13, 160r; de *capelaens stede*, **1642**, RAG-U 8, 62v.
Zie ook *KAPELRIJE*.

KAPELHOF: zie *KAPELLESTEDE*.

KAPELLE: een stick lants ghenaemt de *capelle* ... west de straete, **1643**, RAG-U 183/63, 1v.

KAPELLE (TE MIDDEWEGE) <C4>: te urssele bachten *cappelle*, **1501**, SAG-330/42, 58r; den herwech die loopt vande kercke naer de *capelle*, **1540**, ADL-33 H 204, 1v/3v; achter de *capelle te middeweghe* hofdende metten zuutende up huekelem strate, id, 10r; achter de *capelle*, id, 9r, 12v, 19v, 40r; vander *capelle*, id, 18r, 32r, 33v; *capelle*, id, passim; den heerwech die loopt naer de *capelle te middeweghe*, id, 24v; jeghen de *Capelle* overe, id, 50v; vander *capelle te middeweghe*, id, 26v; Onse Lieve Vrauwe ter *Cappelle te middeweghe* te ursele up huere stede achter de *Cappelle*, id, 48v; een half

bundere Lants lichende vander *Capelle* west neffens de Craghe, id, 52v; vander *cappelle te midde weghe*, **1540**, ADL-33 H 205, 37v; byder *cappelle*, **begin 17e**, RAG-U 7, 4v, 15v; de strate die vande *cappelle* naer de kercke Loopt, id, 13v, 55v; *Cappelle*, id, 14v; int ghewest gheseyt ter *cappellen* ... noort de straete loopende van Ghendt naer brugghe, **1614**, RAG-U 183/7, 2r; by de *capelle*, **1614**, RAG-U 183/7-II, 1r; eenen bilck ter *capellen*, **1614** kop.**1619**, RAG-U 183/7, 4r; inde *cappelle te middeweghe*, **1616**, X/U-OLV, 3r; by de *capelle te middeweghe*, **1621**, RAG-U 389, 16v; nousch over de *cappelle te middeweghe*, **1622**, RAG-U 389, 32v; naer de *Cappelle*, **1628**, RAG-U 183/30, 1r, 3r; bijder *Capelle te middeweghe*, **1637**, RAG-U 389, 238v; naer de *cappelle*, **1640**, RAG-U 13, 34r, 40r.

KAPELLEBILK 1 <C4>: by den *cappellebilcq* ... noordt den brugghewech, **1572**, ARA-RK 45189, 76v; den *cappellebulck* neffens de Cappelle stede, **begin 17e**, RAG-U 7, 15r; Den *Cappellebulck* noort den herwech, id, 15v; den *Cappellebilck*, id, 15v; den *Cappellebulck* west de Craeghe ... noort den herwech, id, 16v; een stuck Landts ghenaempt den *cappellebilck* noort de cappellestraete oost de cappelrije, **1623**, RAG-U 389, 45r; den *cappellebilck*, **1640**, RAG-U 13, 63r/v; --, **1640**, RAG-U 8, 8r; --, **1647**, RAG-U 8, 5r.

KAPELLEBILK 2 <C3>: een houcxken Lants upt noorthende vander kercken Lant jn heems dal Ligghende jnden *capelle bilc*, **1540**, ADL-33 H 205, 4v; een stick ghenaempt den *cappelle bilck* ... n. de onderdael straete, **begin 17e**, RAG-U 7, 61v.

KAPELLEBILKSKEN <C4>: t*cappellebilcsken*, **1547**, ARA-RK 45413-II, 70v; een parseel lants ghenaempt het *cappelle bilcxkin*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 110r; --, **1555**, ARA-RK 45414-II, 74v; ghenaempt t'*cappelle bilcken*, **1555**, RAG-U 741, 104v.
Zelfde als *KAPELLEBILK 1*.

KAPELLELAND <C4>: de *cappelle*stede ende *landt*, **1624**, RAG-U 402/75; --, **1624**, RAG-U 389, 57r; het *cappelle lant*, **1640**, RAG-U 13, 63r/63v; *cappel*hof ende *landt*, **1645**, RAG-U 8, 1r.

KAPELLESTEDE <C4>: de *Cappelle stede*, **begin 17e**, RAG-U 7, 5r, 15v; suut vander *cappellen hofstede*, id; de *cappelle hofstede*, id, 15r; tlant vanden disch achter t*capellehof*, id, 8^{bis}r; t*capellen hof*, **1616**, X/U-OLV, 1r; den gouden leeu de *cappellestede* ... ande westzyde, **1624**, RAG-U 389, 57r; de *Cappellestede*, **1624**, RAG-U 402/75; sijn behuysde *hofstede* ... daerment nompt *de Cappelle* ... n. den hauden ghendtwech, **1632**, RAG-U 389, 119r; het *cappelhof* ende lant, **1640**, RAG-U 13, 63r; het *cappelhof* ende landt, **1645**, RAG-U 8, 1r.

KAPELLESTRAAT(JE) <C4>: *cappelstrate*, **1613**, RABev-ParReg/U; *cappellestraete*, **1621**, RAG-U 402/34; *capellestraete*, **1623**, RAG-U 402/56; --, **1623**, RAG-U 389, 42r; *cappellestraete*, id, 45r; de *Cappelle straete* somen gaet ende ridt van ghendt naer brughe (sic), **1632**, RAG-U 389, 119v; *Capellestraetgen*, **1635**, RAG-U 389, 217r;

Cappellestraetgen, **1637**, RAG-U 183/48, 3v; *Cappelle straete*, **1637**, RAG-U 389, 236v; *cappellestra(e)te*, **1640**, RAG-U 13, 34r ev; de *cappellestr.*, *cappel str(aete)*, **1640-1650**, RAG-U 8, passim.

KAPELLEWIJK <C4>: int gheweste ghenaempt den *cappellewyck*, **1624**, RAG-U 402/67; --, **1624**, RAG-U 389, 52r.

KAPELRIJE <D3, E6>: syn behuusde hofstede ... byder kercke ghenompt de waterhalle ... noort de *Cappelrije*, **1632**, RAG-U 389, 111r; een huyseken metten erfve ... ghenaempt de waterhalle ... oost den ghyselbilck west de straete noort de *cappelrye*, **1633**, RAG-U 389, 135r.

KAPOENTJE <F4>: een stick landts ghenaempt het *capoendtken*, **1640**, RAG-U 13, 127v; het *capoendtken*, **1640**, RAG-U 8, 245v; het *capoentken*, **1644**, RAG-U 8, 190r.

KAPSTUKSKEN <C6>: het *kapsticxken* daer de dreve keert naer de vennet, **begin 17e**, RAG-U 7, 68r.

KAREEL <A4>: bosch daerment eedt Inden *koreel* neffens sprincen bosch, **1532**, SAG-330/51, 86r.

KAREELOVEN <A4>: by den *correelhovene*, **1522**, ARA-Acq.Lille 1131, O; den *kareelhoven*, **1531**, ARA-Acq.Lille 1131, O; by den *coreelhoven* ... up den heerwech, **1547**, ARA-RK 45413-II, 117v; inden *coreeloven*, id, 13r; inde *coreelhovene*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 13r; ij ghemete lants ghenaempt den **kerelhovene* ... metten hoostende up wesseghem bursch, id, 5r; inden *cooreelhoven*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 17r; by de *coreelhoven*, id, 126v; den *kooreelhovene*, id, 6v; ij ghemeten lants ghenaempt den *kooreelhovene* ... metten oosthende up wesseghem bosch metten zuythende ande heerstraete, **1555**, RAG-U 741, 70v; meersche by de *coreelhoven*, id, 129r-v; jnden *corelhoven*, id, 76v; een bilck ghenaempt den *correelhoven*, **1619**, RAG-U 389, 11r; een partije landts ghen. het **careelhof*, w. heerweg, o. wessegembosch, **1644**, RAG-U 653, 5r.

KARPELGRACHT <E4>: een partije lants ghenaempt de *carpelsgracht*, **1640**, RAG-U 13, 119v.

KA(S)SANTVELD <A1>: een partije veldt ghenaempt t'*cassandtveldt*, n. Brugstr., o. Pilkemstr., **1640**, RAG-U 19, 259r; het *cassandt veldt*, id, 21v, 22r.

KA(S)SANTVIJVER <A1>: eenen *viver* ten hende van peelkem strate gheheeten *kassant*, **1460**, SAG-330/28, 436v; twee parcheelen *vivers* den eenen ghenoumt *casant* ende den andren willekins vivere, **1487**, SAG-301/59, 162r; twee *vivers* den eenen ghenoumt *casant*, **1488**, SAG-330/38, 66r; twee *vivers* ... deen ghenaempt *wittekins

vivere ende dander *cassant*, **1535**, SAG-330/53, 105r; ... den anderen *cassant*, **1551**, SAG-330/68, 156r; noort van een jeghenoode ghenaempt pilckem ... tusschen *casant-vivere* ende tstraetviverkin ... metten noorthende ande aude bruchstraete, **1555**, ARA-RK 45414-II, 203r; tusschen *cassant vyvere* ende tstraetviverkin, **1555**, RAG-U 741, 171v; eenen vijvere ende veldt ghenaemt den *cassandt vijvere*, n. Brugstr., w. Knesselare, s. Willekens vijvere, **1640**, RAG-U 19, 318v.

KASTELEINSMEERS: in *kasteleyns mersch*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 75v.

KATTENBOS(SELKEN) <B5>: up *kattebusschelkyn*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 104r; et *kattebursschelkyn* west de strate die loopt van wesseghe(m) na oostmuelne, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 69v; *het kattebosschelkin*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 82v; een ghem. Lants ghenaempt het **katteboselkin* west de straete die Loopt van wesseghem naer oostmeulne oost sprincen meersch, **1555**, RAG-U 741, 103v; een partije landts ghen. den *cattebus*, **1644**, RAG-U 653, 59r.

KATTENMEERS <B5>: (een partije meersch ghenaempt) de *cattemeersch*, **1644**, RAG-U 653, 1r/v, 59r ev.

KATTENPUT 1 <B5>: een meersch in t'suywaetere ghenaempt den *cattepudt*, n. cattemeersch, **1644**, RAG-U 653, 1r; een meersch in tsuwaeter ghen. den *catteput*, **1651**, RAG-U 653, 14r.

KATTENPUT 2 <C5>: een meersch ... ghenaempt den *catteput*, **begin 17e**, RAG-U 7, 74v; een meersch ... ghen. den *cattepudt*, **1644**, RAG-U 653, 143r.

KEERS' BILK: den *keersbulck*, **begin 17e**, RAG-U 7, 62r.

KEIZER <D4>: inden cautere achter *skeysers*, **1540**, ADL-33 H 204, 13v; Roelant de vulghe gheseyt de *keysere* up zyn stede ande Cautere, id, 46v; de *keysere*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 39v; in den Cautere metten noorthende achter den *keysere*, **1588**, RAG-U 401, O; inde hofstede ghenampt den *keysere* gheleghen wat zuut vander kercke daerment nompt ter plaetsen, **1614**, RAG-U 183/7, 2r; hondert roeden lans Ligghende Beneffens de voors. stede ghenampt den *keysere* ... noort myns heere van praet muelewech, id, 2v; de hofstede ghenaempt den *keysere* ... noort de brugsche strate zuut den roosen cauter, **1614**, RAG-U 183/7-II, 1r; de hant ligghende achter wylent den *keysere*, west het Rystraetken, **1623**, RAG-U 402/51; dhofstede ghenaempt den *keysere*, **1624**, RAG-U 389, 53v; een behuijsde hofstede genaempt den *keysere* met noch eenen lochtinck Jeghens overe dander zye vande straete met eenen vrijen waterganck tot den steenput van Lanselodt vanden daele ... de straete die vande meulen loopt naer de hant loopt tusschen been deure, **1628**, RAG-U 183/30, 2v; een behuijsde hofstede ... ghenamt den *keijsere* ... looppende met een dreefken tot den steenput, **1640**, RAG-U 183/53, 2r.

KEIZERS BILK <C4>: noort van pieter de keysere stede ter cappelle ende *skeysers*

bilc up de westzyde, **1540**, ADL-33 H 204, 33r; den *keysers bulck*, **begin 17e**, RAG-U 7, 15r; een ptye van Lande ghenaempt *skeysersbilck*, **1623**, RAG-U 389, 45r; ghen. den *keysers bilck*, **1640**, RAG-U 8, 4r; den *keysers bilck*, **1640**, RAG-U 13, 36r.

KEIZERS BILKSKEN <B5>: een stick landts ghen. het *keysers bilcxken*, **1644**, RAG-U 653, 44r.

KEIZERS BOS <C3?>: *skeysers Bosch*, **1547**, ARA-RK 45413, 76r; --, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 57v; inden clinckart ... metten zuuthende commende up *skeysers bosch*, **1555**, ARA-RK 45414, 81r; pastuer ende velt inden clinckart ... commende up *keysers bosch*, **1555**, RAG-U 741, 58r.

KEIZERS GOED/HUIS <D4>: jnden cautere achter *skeysers huus*, **1540**, ADL-33 H 204, 27r; inden cautere achter *skeysers [huus]*, id, 13v: --, **1540**, ADL-33 H 205, 38r; *skeys(e)rs goet*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 151r; *keysers goet*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 93v; --, **1555**, ARA-RK 45414-II, 109v; den westbilck up de oostzyde van *skeysers goet*, **1555**, RAG-U 741, 122r.

KEIZERS MEERSELKEN: een partijken meersch ofte ettijnghe ghen. *keysers mersschelken*, s. str., **1644**, RAG-U 653, 342r.

KEIZERS STEDE <E4>: een bulc bachten *skeysers stede* hoofdende op velckeghem straete voor valcke stedeken, **1577**, RAG-LvdW 8, 130v; een stick lant ghenaempt *keysers stee*, **1640**, RAG-U 13, 107v.

KEMPEN <B2>: (daer ment heet) in de *kempene*, **1485**, SAG-330/37, 141r; --, **1490**, SAG-330/39, 27v; *kempen*, **1533**, ARA-RK 45412, 71r; --, **1547**, ARA-RK 45413, 11r; *kempene*, id, 30r, 54r; --, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 25v, 45v; busch ghenaemt de *kempen*, id, 46r; ande *kempen* ... metten noorthende up de muelestaecke, id, 14v; *kempen*, id, 7r; inde *cempen*, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 52r; (metten zuutende up den Loocdyc ende upt noortende vande) *cempene*, id, 69v, 18r, 63; upt nortende vande *cempe(ne)* commende metten noortende up de bruchstrate, id, 69v; *kempen*, id, 26v, 61r; --, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 119r; --, **1555**, ARA-RK 45414, 14r, 38r, 40r, 54v; *kempene*, id, 45r, 57r; *kenpen*, id, 5r, 81r, 101r; *cempen*, id, 14r; bosch ghenaempt de *kempen* ... metten noortzyde up de bruchstrate, **1555**, RAG-U 741, 26v; bosch ligghende anden *kempen*, id, 11r; up de *kempen* ende up bernaerts bosch metten zuythende up t'eghelstraetkin, id, 68r; de *kempen*, id, 27v, 32v, 36v ev; bosch jnde *cempen*, id, 18r; de **kempne*, id, 31r, 37v; de **kenpen*, id, 5r; inde *kempen*, **1628**, RAG-U 402/118; bosch inde *kimpen*, **1637**, RAG-U 389, 274v; de *kimpen*, **1640**, RAG-U 19, passim.

KERKENBILK 1 <D3>: een stick landts ghenaemt den *kerckenbilck*, **1642**, RAG-U 775, 43r; het *kerckelandt*, id, 42v; de Kercke van Urssele heeft oost d(aer)an een stick landts ghenaempt den *kerckenbilck*, **1642**, RAG-U 776, 13v.

KERKENBILK 2 <D3>: een stick landts ghenaemt den *kerckenbilck*, **1642**, RAG-U 775, 25r; --, **1642**, RAG-U 776, 14r.

KERKENBOS: upt teghelstraetkin jeghen *kercken bosch*, het hoemakers stick licht up de oost zyde, **1540**, ADL-33 H 204, 23v; neffens de *kercke bosch* van urssele, **1555**, RAG-U 741, 13r.

KERKENDREVE <B3>: upt noorthende vanden *kercken dreve* metter westzyde an scaecx warande, **1547**, ARA-RK 45413-II, 156v; an pilckem ... de *kerckedreve* licht ande westzyde, **1555**, ARA-RK 45414-II, 29r; vanden *kerckendreve*, id, 183r; an pilckem kercwech ... de *kerckdreve* licht ande westzyde, **1555**, RAG-U 741, 83r; vander *kercken dreve*, id, 34v; up de oostzyde vande *kercke dreve* van urssele, id, 42v; bosch up tnoorthende vander *kercken dreve* metter westzyde aen scaeps waerande, id, 161v; op t'noorthende van *kercken dreve* mette westsyde an schaepswaerande, **1641**, RAG-U 722/4, 14r;

KERKENEEKBOS <B3>: tonderdale ghenaempt der *kercken heecbursch*, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 17r; der *kercke heecbosch*, **1555**, ARA-RK 45414, 22r; bosch t'onderdaele ghenaempt der *kercke Eecbosch* ... metten noorthende up t'eghelstraeken, **1555**, RAG-U 741, 16v.

KERKENLAND 1 <B4>: upt *kercken lant*, **1558**, AvM 39/U KR„5v; t*kercken lant*, id, 11v; een stick landts ghen. t'*kerckelandt*, **1644**, RAG-U 653, 147^{2}v.

KERKENLAND 2 <D5>: west t*kercken Lant* suut den Roosen Cautere, **begin 17e**, RAG-U 7, 6r; Inden selven cautere ... noort tk*ercken Lant*, id, 48r; t*kercken Lant* van urssele, id, 10v; t*kercken Landt*, id, 12v; In aesacker ... west het *kerken Lant*, id, 25v. in den haesackere ... west t*keerckenlant*, **1621**, RAG-U 389, 26v.

KERKSTRAAT <D3>: zuutoost de *kercstrate*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 25v; by der kercke ... zuutoost de *kerckstraete*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 35r; by der kercke ... den herwech zuyt, oost de *kercke straete*, **1555**, RAG-U 741, 86r; ten hulle ghenaempt den vanck oost de *kerckstrate*, **1572**, ARA-RK 45189, 65r; de *kerck strate*, **begin 17e**, RAG-U 7, 3v, 7v, 62r; oost de *kerckstrate*, ca.**1610**, RAG-U 7, 70v; *keerckstraete*, **1628**, RAG-U 183/30, 2r; de *kerckstraete* die naer den hulle loopt, **1636**, RAG-U 389, 223v; den helme ... oost de *kerckstraete*, **1637**, RAG-U 183/48, 3v; *kerckstraete*, **1641**, RAG-U 183/55, 4r; --, **1643**, RAG-U 183/66, 1v.

KERCKVOORTS STEDE <C5 of D5>: een ydel stedeken ghenaempt *kerckvoorts stede* ... suut de wreckem strate, **begin 17e**, RAG-U 7, 51v; *kercvoorts stede*, id, 49v, 54r.

KERKWEG 1 <D4>: den *kercwech* metter noortwestzyde streckende neffens den kerckmuer, **1547**, ARA-RK 45413-II, 37v; een belck ... up de westzyde den *kercwech* metter

noortwestzyde streckt neffens den kerckmuer ende commende metter noortwestzyde jeghens de stede vanden prochiepape over, **1555**, RAG-U 741, 96v.

KERKWEG 2 <F4>: een stick ghenaempt den *kerckwech* noort den waterloop, **begin 17e**, RAG-U 7, 40v; een partijken landts ghen. den *kerckwegh*, **1641**, RAG-U 8, 221v; een stick landts ghenaempt den *kerckwech*, **1646**, RAG-U 8, 258r.

KERKWEGSKEN: t*kerckweeschken* daer tgentsche ende tvrye scheet, **begin 17e**, RAG-U 7, 74v.

KERKWIJK: Inden *kerckwick*, **1635**, RAG-U 389, 215v, 217r; *kerckwyck*, *wyck van de kercke*, **1640**, RAG-U 8, 1r, 56r.

KERNAART <C3>: up de noortzyde van honderdale kercwech up de *kernaert*, **1540**, ADL-33 H 204, 14v; byden/upde/inde/vanden *kernaert*, id, 14v, 15r, 16r/v, 28v; twee parseelen ... up de *kernaert* ghenaemt het pitkin ende het ander het popelierkin, **1540**, ADL-33 H 205, 6r; drije partyen van lande danof twee partyen ghenaempt zyn de *kerrenaerts* en de derde partye ghenaempt tonderlant, **1619**, RAG-U 389, 4r; partye van lande ghenaempt den *kerrenaert* n. waterganck, **1623**, RAG-U 389, 43r.
Zie ook *GROTE/MEESTE & KLEINE/MINSTE KERNAART.*

KERNAARTPUT <C3>: inde kernaert metten zuutende up de *kernaertpit*, **1540**, ADL-33 H 204, 15r; een parseel Lants ... up de zuutzyde vanden *kernaert pit*, id, 39r.

KERREBROEKS STUK <B6>: een partije ghenaemt *kerrebroucx stick* ... suyt den heirwech, **1641**, RAG-U 389, 339v; een stick landts verschaekelende ghen. *kerrebr. stick*, s. heerstr., **1644**, RAG-U 653, 49r.

KERSELARE <D1-E1>: oost de *keeselaere* tnoorthende up de beke die loopt uuten backere, **1555**, ARA-RK 45414, 26v; vyf ghemeten velts ... Inde vier bunderen oost den *keselare* tnoorthende op de beke die loopt uutten backere, **1555**, RAG-U 741, 19r.

KERSELAREBOS(SEN) <D1-E1>: *keeselaere bosch*, **1505**, ARA-RK 1109, 8v; *kesselaerbusch*, **1533**, ARA-RK 45412, 53r; inde *kesselaerbusschen*, id, 20r; inden *keselaere busch*, **1547**, ARA-RK 45413, 20v, 51r; **kestelaeren bosch*, id, 19v; *keselaersbosch*, **1547**, ARA-RK 45413-II, 66v; *keselare buersch*, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 77r; *keselare bursch*, id, 24r; *keselare burschen*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 134v; *keeselaere busch*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 41r; *keeselaere bosch*, **1555**, ARA-RK 45414, 30r, 52v, 76v; ghenaempt de *keselaere bosch*, id, 35v; *keszelaere bosch*, id, 91v; *keerselare bosch*, **1555**, RAG-U 741, 21r; *keeselaere bosch*, id, 35v, 50r; twee parcheelen bosch ... ghenaempt den *keesselare bosch* ... metten zuythende up de keeselaere gracht, id, 25r; oost de *kesselaere bosch*, hoofdende up de bruchstrate tnoorthende up de beke die compt vanden backere, id, 59r.

KERSELAREBOSSELKEN <D1-E1>: inde *keeselaere bosschelkin* ... metten zuuthende up de bruchstraete, **1555**, ARA-RK 45414-II, 156v; Jnt *keeselaer bosselkin* ... metten zuythende upde bruchstraete, **1555**, RAG-U 741, 150r.

KERSELAREGRACHT <D1-E1>: een half ghemet ghenampt de *keselaeregracht*, **1547**, ARA-RK 45413, 65v; *keselaeregracht*, id, 14r; *keselaergracht*, id, 19v; *keeselaergracht*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 48r; *kerselaregracht*, id, 9v; *kersselaergracht*, id, 16r; *keselaregracht*, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 24r, 70r; *kesselaregracht*, id, 70r; *keselare gracht*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 23r, 82v, 127v; den *keselaere gracht*, **1555**, ARA-RK 45414, 17v; *keeselare gracht*, id, 28r, 35v, 75r; een half ghemet ghenaempt *keerselaere gracht*, **1555**, RAG-U 741, 49r; de *keerselaere gracht*, id, 20r; (een ghemet bosch ofte pastuer ligghende boven de vier bunderen hoofdende up den) *keeselare gracht*, id, 13v, 25r, 56r, 84r ev; de *kerselaere gracht*, id, 52v; *keeselaere gracht* pasture ende velt, **1557**, RAG-AM 624, 67v; *kerselaergracht*, na **1640**, RAG-U 19, passim; *kesselaergracht*, id, 30v.

KEUKENMEERS <A4>: up de *kuekemersch* ... bachten et goet ter pieten, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 121v; de *kueke meersch*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 133r; --, **1555**, RAG-U 741, 133v; een meersch wesende leen ghen. de *ceuckenmeersch*, w. knesselare, **1644**, RAG-U 653, 332v.

KLARE VIJVER <E2>: eenen vijvere ghen. den *claeren vijvere*, **1640**, RAG-U 19, 308r.

KLAVERBILKSKEN <E3>: t*claverbilcxken*, **begin 17e**, RAG-U 7, 39r; het *claverbilxken* (west tvleckstraetken), id, 39r, 43r; een stick landts ghenaemt het *claverbilcxken*, **1640**, RAG-U 13, 149v; het *claverbilcxken*, **1640**, RAG-U 8, 252r; --, **1643**, RAG-U 183/72, 3v.

KLEEMPUT <D3>: twee sticken landts ghenaempt de *cleempudt*, **1640**, RAG-U 13, 170v; den *cleempudt*, **1642**, RAG-U 8, 124v.

KLEIN BEDELVEKEN <B4-B5>: bosch ... het cleen *bedelfveken*, **1633**, RAG-U 389, 155v.

KLEINE BERGEL <A5-B5>: de *cleynen berghale* ... west de curtendammedries, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 71r; de *cleenen berghele*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 75r; de *cleenen berghe[l]* ... west den cortendamme dries, **1555**, RAG-U 741, 105r; een partijkin landts ghen. het *cleen berghelken*, n. goet van wesseghem, **1644**, RAG-U 653, 48v.

KLEIN BIJLKEN: *cleyn bylckyn* ... tot clercq vyverkyn, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 63v; tonderdale tenden *clenen bylckyn*, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 19v; *cleyn bilcken*, id, 78r; tonderdaele tenden den *cleenen *bilcken*, **1555**, ARA-RK 45414, 26v; t'onderdaele tenden den *cleenen *bilcken*, **1555**, RAG-U 741, 19v.

KLEIN BOEKWEITBILKSKEN <C5>: een stick landts (i.a.s. *cleen bouq*^{t} *bulcxken*), **1644**, RAG-U 653, 317v.

KLEIN BROUWERIJBILKSKEN: t*cleen brauwerybilxken* neffens tvoorgaende stick [tghewat], **begin 17e**, RAG-U 7, 56r.

KLEINE BROUWERSBILK <D6>: het derde partyeken ghenampt den *cleenen brauwers bulc*, **1620**, RAG-U 183/15, 5v.

KLEIN BUNDER <C4>: het *cleen bunder*, **1640**, RAG-U 13, 38r; het *cleen bundere*, **1640**, RAG-U 8, 4v.

KLEINE BUNDERBILK <C4>: een stick lants ghenaempt den *cleijnen bunderbilck* ... oost het ijnghelstraetken, zuyt den grooten bunderbilck ... west het straetken dat loopt naer de Cappelle, **1628**, RAG-U 183/30, 1r; een behuijsde hofstede oost het ijnghelstraetken ... zuyt den *cleenen bunderbilck*, id.

KLEIN DONKPUTJE <B4>: t*cleen doncputkin*, **1547**, ARA-RK 45413-II, 15r; *cleen doncpitkin*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 74r; t*cleen doncputkin*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 20v; *cleenen don(c)pit*, **1555**, RAG-U 741, 77v;

KLEINE DOORNHAGE <E4>: een partije landts ghenaempt de *cleene doorenhage*, **1640**, RAG-U 13, 140r.

KLEINE ELSBLOK <C4-C5>: den *cleenen helsblock*, **begin 17e**, RAG-U 7, 16r, 57v; suut N met syn *cleen helsbloxken* noort de craghe, id, 59v.

KLEINE FOREESTBILK <A5>: den *cleyne(n) forrestbilck*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 4r; den *cleenen forreestbilck*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 5r; den *Cleenen foreest bilck*, **1555**, RAG-U 741, 69v.

KLEINE FOREESTBOS <A5>: den *cleynen forrestborsch*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 4r; den *cleene(n) forreestbosch*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 5r; den *cleenen fooreest bosch*, **1555**, RAG-U 741, 69v.

KLEINE GOOSKENS <D3>: een sticxken landts ghenaempt met het naervolghende partyken de *cleene goossens*, **1640**, RAG-U 13, 167v; *de cleene gooskens*, **1641**, RAG-U 8, 65r; een partijcken landts ghenaempt het *cleen goosken*, **1644**, RAG-U 8, 24v; het *cleen goosken*, **1645/1646**, RAG-U 8, 42v, 37v.

KLEINE HAAK <E4>: den *cleenen haeck* ... zuut Pamels kerckwech, 316R, **begin 17e**, RAG-U 7, 41r; den grooten ende *cleenen haeck*, **1627**, RAG-U 389, 85r; een partye landts ghenaempt den *cleenen haeck*, **1640**, RAG-U 13, 145v; den *cleenen haeck*, s. Paemels kerckwech, **1641**, RAG-U 8, 218r.

KLEIN HOEKSKEN: een stick landts ghenaemt het *cleen houcxken*, **1640**, RAG-U 13, 178v; het *cleen houcxken*, **1640**/**1642**, RAG-U 8, 212-213r/6v.

KLEINE KALVERBILK <D3>: een parcheel Landts ghenaempt den *cleenen Calverbilck*, **1588**, RAG-U 401, O; een stick landts ghenaempt den *cleenen calverbilck*, **1640**, RAG-U 13, 160v, 162v; den *cleenen calver(en)bilck*, **1640**, RAG-U 8, 33v, 34r.

KLEINE KERNAART <C3>: den *cleenen kernaert* suut donderdaelstrate, **begin 17e**, RAG-U 7, 69v.
Zelfde als *MINSTE KERNAART*.

KLEINE KLEIT <C3 of C4>: den *Cleenen Cleyt* west an tvoorgaende [den grooten Cleijt], **begin 17e**, RAG-U 7, 16v.

KLEIN LANG BILKSKEN: t*cleen Langhe bilxken* Loopende metten westcant achter de bogaertstrate, **begin 17e**, RAG-U 7, 15r.

KLEIN MATOLF <C4>: een ghemet landts ghenaempt het *Cleijn matholf* met een dreefken tot up de straete die loopt naer vrechem ... N zuyt met het groot matholf, **1628**, RAG-U 183/30, 3r.

KLEIN MEERSELKEN: het *cleyn mersschelkyn*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 4r; het *cleen meerschelkin*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 5r, --, **1555**, RAG-U 741, 69v.

KLEIN PANNEKEN <F5>: het *cleen panneken*, **begin 17e**, RAG-U 7, 22r; een stick lants ... noort den gentschen heerwech ghenaempt t*cleen panneken*, id, 24v; een stuck van lande ghenaempt t*cleijn panneken* ...noordt den ghendtschen herwech, **1621**, RAG-U 389, 26v; t*cleyn panneken*, **1621**, RAG-U 402/38; het *cleijn panneken*, **1622**, RAG-U 389, 31r; een stick lands ... het *cleyn panneken*, **1622**, RAG-U 402/47.

KLEIN POOTSTUK <D4>: t*cleen potstick* oost N met de ettyn(ghe), 373R, **begin 17e**, RAG-U 7, 54v.

KLEIN SCHEPPERKEN <D1-E1>: ghenaempt t*cleen schepperkin* oost N metten grooten scheppere, **1572**, ARA-RK 45189, 50v; bosch ... t*cleen schepperkin*, id, 57r.

KLEINE SCHIETHAGE/SCHIJTHAGE <D3>: de *Cleene schiethaghe* ... suut thulle straetken, **begin 17e**, RAG-U 7, 4r.

KLEINE SINT-JORIS <D4, F6>: een huus ende stede ghenaempt den *cleynen Ste Joris* lichende west vander Roose neffens myns heere van praet muelen wech, **1540**, ADL-33 H 204, 3r; ter plaetse ... metten oostende commende up den *cleyne(n) Ste Joris*, id, 11r; zyn huusen ende stede ter plaetsen noort over straete vanden *Cleynen Ste Joris*, id, 54v;

upden *cleynen Ste Joris*, **1540**, ADL-33 H 205, 14v; een partye landts ghenaempt den *cleenen St Jooris* ... z. & n. de straete, **1619**, RAG-U 183/13, 2r.

KLEINE STEELAND <F5>: den *Cleenen steelant*, **begin 17e**, RAG-U 7, 22v; een partye landts ghenaempt den *cleinen steelandt*, **1640**, RAG-U 13, 123r; jeghens den *cleenen steelandt*, id, 122v.

KLEIN VALHEK <C5>: een partye ghenampt den *cleenen valheck* oost het buenstraetken, **1617**, RAG-U 183/10, 5r.

KLEINE VARENT <C5>: een partije van lande ... ghenompt den *cleenen varent* ... west de straete die van Roostmeulen loop[t] naer Urssele cleyt suyt oost N met sijnen poldere, **1638**, RAG-U 389, 285r.

KLEINE VOLCKAERTSDAL <D3>: een stick landts ghenaempt den *cleenen volckaertsdal*, **1640**, RAG-U 13, 163r; de(n) *cleenen volckaersdal*, **1641**/**1645**, RAG-U 8, 64v/26v.

KLEINE WARIK <C6>: den *cleenen waryc*, **1547**, ARA-RK 45413-II, 16v; *cleine waryck*, id, 80r; de *cleyne waryck*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 110r; den *cleenen waryck*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 90v; --, **1555**, RAG-U 741, 111r; *cleenen waeryck*, id, 79r.

KLEIN WAUTERSPUTJE <C2>: t*cleen wauters putken* ... suut de strepe, **begin 17e**, RAG-U 7, 72v.

KLEINE WEDAGE <D5>: een parseel lichende ande *cleyne wedaghe*, **1540**, ADL-33 H 204, 5v; de *cleyne wedaghe*, **1540**, ADL-33 H 205, 7v.

KLEIN WESSEGEM <B5>: zwyns heck ... noort up de straete loopende naer *cleen wesseghem*, **1619**, RAG-U 183/13, 2r; van *cleijn wesseghem* naer haeltere, **1628**, RAG-U 389, 99r; de straete ... van Vreckem naer *cleyn Wesseghem*, **1629**, RAG-U 402/124; een behuysde hofstede met twee sticken landts deranne ghen. *cleen wesseghem*, n. vreckemstr., **1644**, RAG-U 653, 85r.

KLEIN ZWAARD: een partye landts ghenaempt het *cleen swert*, **1643**, RAG-U 183/72, 4r.

KLEIT 1 <B4-C4>: daerment heedt up de *cleye*, **1448**, SAG-330/24, 380r; up de *cleyt* tusschen den hooghen ende neren ghendwegh, **1472**, ARA-RK 1107, 3v; *cleyt*, **1501**, ARA-WK 10835, O; up de *cleyt*, **eind 15e**, ARA-RK 1108, 3r; byder *cleyt*, id, 6v; up den *cleyt*, **1505**, ARA-RK 1109, 15r; *cleit*, **1514**, ARA-Acq.Lille 1131, O; *cleyt*, **1540**, ADL-33 H 204, 20r, 22r, 36r ev; --, **1547**, ARA-RK 45413-II, 17v, 85v; *cleit*, id, 14v; --, **1548**, P/Aa-Rtb, 36v, 38v ev; metten zuuthende up den ghentwech ... metten noorthende up de *cleit*, id, 37r; *cleyt*, id, 38r/v ev; --, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 50v, 81r ev; up de

cleyt ... up de westzyde vande boghaertstrate, id, 74r; vichtich roen *cleyts* achter der boghaertsstrate, id, 145v; de *cleyt*, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 60v; --, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 69v, 79r; den *cleit*, id, 27v, 129r; up den heerwech die loopt tusschen Gent ende Brugghe streckende noortwaert toter *cleyt*, **1554**, ARA-WK 3355, O; *cleyt*, **1555**, ARA-RK 45414, 60v, 66r; --, **1555**, ARA-RK 45414-II, 20r, 38v, 83r; --, **1555**, RAG-U 741, 40r, 43v, 77v ev; upden *cleyt* ... metten noorthende up den ouden gentwech, id, 142v-143r; inden *cleyt*, id, 142v; een half ghemet *cleyts* ... metten oosthende up de bogaert strate ... up de heerlichede van wesseghem, id, 39v; iiijC R. Lants inde(n) *cleyt*, id, 157r; den *cleyt*, **1573**, ARA-WK 3366, O; upde *cleit*, **1620**, X/Aa-Rtb, 2r; *cleijt*, id, 4v, 5v ev; *cleyt*, id, 10v; --, **1624**, RAG-U 402/74; --, **1624**, RAG-U 389, 56r; --, **1624**, RAG-U 183/19, 4r; de *cleyte*, **1627**, SAG-330/138-II, 123r; Lants up de *Cleijt*, **1627**, RAG-U 183/4, 4v; den *cleyt*, **1640**, RAG-U 13, 32r; *cleijt*, **1641**, RAG-U 389, 339v; opden *cleyt*, **1643**, RAG-U 183/63, 1r, 2r.
Zie ook *GROTE & KLEINE KLEIT, GANZENKLEIT, HOOGKLEIT.*
Nu de *KLEITEN.*

KLEIT 2 <C4>: een parseel lants gheseyt *Cleyt* lichende up de noort zyde vanden herwech die loopt vande kercke naer de capelle, **1540**, ADL-33 H 204, 1v; eenen bilc ghenaempt de *cleyt* ... metten zuutende commende up den wech zomen Reyst vander kercke naer de Capelle, id, 34v.

KLEIT 3-8 <B4>: een partije/stick landts ghen. den *cleyt*, **1644**, RAG-U 653, 44r, 61r, 95r, 176r, 214v, 256v.

KLEIT 9-10 <B4-C4>: een stick lant ghenaempt den *cleyt*, **1640**, RAG-U 13, 36v; den *cleyt*, **1640**, RAG-U 8, 4v, 7v.

KLEITBILK(EN) <C4>: anden *Cleytbilck*, **1617**, RAG-U 187/3, 1v, 2v; Lant ghenaempt den *cleytbilck* noort den houden ghendtwech, **1625**, RAG-U 402/100; een stick lants ghenaempt den *cleijtbilck*, **1628**, RAG-U 183/30, 1v; ghenaempt de *cleytbilcken*, **1644**, RAG-U 183/69, 4r.
Zelfde als *GROTE KLEITBILK*.

KLEITBILKSKEN <C4>: het *cleytbilcken*, **1640**, RAG-U 13, 37v; een partijken landts ghen. het *cleytbilcxken*, **1640**, RAG-U 8, 7v.

KLEITEN <C2>: twee sticken ... ghenaempt de *Cleyten* oost tender straten suut de dambeke, **begin 17e**, RAG-U 7, 70v.

KLEITJE <C4>: een ptyken ... ghenaempt het *cleitken* o. str., **1621**, RAG-U 402/24; een stick ghenaempt het *cleyken*, **1623**, RAG-U 402/56; ghenaempt het *cleytken*, **1623**, RAG-U 389, 42r; eene partie Lants ghenaempt t*cleytken* ... metten noorthende upden ghendtwech, **1627**, RAG-U 183/25, 2r; eene partie Lants ghenaempt t*cleytken* ... noort den hauden gentwech, **1627**, RAG-U 183/26, 2r.

KLEITSTRAAT <A3-C4>: commende up de *cleytstrate* dat men zeyt den ouden ghentwech, **1540**, ADL-33 H 204, 3v; *cleijt strate*, id, 20r; --, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 157v; --, **1555**, ARA-RK 45414-II, 201v; de *cleytstraete* up de zuytzyde / metten noorthende up de *cleytstraete*, **1555**, RAG-U 741, 170v.

KLEITSTRAATJE <A3-C4>: t*cleytstraetkin*, **1547**, ARA-RK 45413-II, 27r; andt *clytstraetghyn*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 129r; t*cleytstraetkin*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 38r; Achter t*cleytstraetk(in)*, **1555**, RAG-U 741, 87v.

KLEPPE <E3>: een stick landts ghenaempt de *cleppe*, **1640**, RAG-U 13, 150r; de *cleppe*, **1641/1646**, RAG-U 8, 231v/249v.

CLERCX DREVE <C2-C3>: een dreve ghen. *clercx dreve*, n. Bruchstr., **1640**, RAG-U 19, 161r.

CLERCX STEDE: syn hofstede gheseyt *clercx stede* ... daer tvrye ende tgentsche scheet, **begin 17e**, RAG-U 7, 35r.

CLERCX VIJVERKEN <C2>: *sclercx viverkin*, **1547**, ARA-RK 45413, 3r, 58r; *cleercq vyverkyn*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 39v; *clercq vyverkyn*, id, 61v, 63r/v; up de noortzyde van *sclercx viverkin* hofdende metten noortende up de bruchstrate, id, 39r; *sclercx viverkin* (metten bosch beneden toten Loocdyc), id, 3r, 38v; *clercx vyverkyn*, id, 133v; --, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 3r, 15r, 58v; --, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 126r; *cleercx viverkin*, **1555**, ARA-RK 45414, 4r; *scleercx viverkin*, id, 4r; *clercx viverkin*, id, 19v, 84r, 94v; *sclercx viverkin*, id, 41r; *clercx vyverkin*, id, 92r/v, 94v; t*clercx viverkin*, id, 63r; den Eeckbosch ... met tzuuthende up *clercx viverken*, **1555**, RAG-U 741, 15r; *clercx viverkin*, id, 4r, 45v ev; *clercx vyverkin*, id, 59r, 60r; *sclercx viverken*, id, 4r; *sclercx viverkin*, id, 28v, 56v; *clercx viverkin*, id, 41v; een vyverken ghenaempt *Sclercqs vijverken*, **1619**, RAG-U 389, 8v; *Sclercqs vyverken*, **1619**, RAG-U 401, los stuk; vijvere ende bosch ghen. *clercx vijvere*, **1640**, RAG-U 19, 319v; *clercx viverken*, **1643**, RAG-U 183/63, 2v.

KLINKAART 1 <F4>: een stick landts ghenaempt den *clynckaert*, **1640**, RAG-U 13, 128r; den *clynckaert*, **164O**, RAG-U 8, 245v/199r; --, **1644**, RAG-U 8, 190r.

KLINKAART 2 <F4>: een partije van lande ghenaempt den *klynckaerdt*, **1640**, RAG-U 13, 127r.

KLINKAART 3 <F4>: een stick landts ghenaempt den *clynckaert*, **1640**, RAG-U 13, 127v; --, **1640**, RAG-U 8, 199r.

KLINKAART 4 <F4>: een stick landts ghenaempt den *clynckaert*, **1640**, RAG-U 13, 127v; --, **1640**, RAG-U 8, 245v; *clijnckaert*, **1644**, RAG-U 8, 290r.

KLINKAART 5 <F4>: een partije landts ghenaempt den *clynckaert*, **1640**, RAG-U 13, 127v; --, **1646**, RAG-U 8, 183v.

KLINKAART 6 <C2-C3>: daerment heet up den *clynckaert*, **1485**, SAG-330/37, 141r; een parcheel gheheeten den *klinckaert*, **1500**, SAG-330/41, 411v; *clinckaert*, id; --, , **1547**, ARA-RK 45413, 3v, 6r, 17r; *clinckart*, id, 57v, 62v; --, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 25r; inde *clynckaert* ofte vlueghe ... metten zuutende upt teghelstratkyn, id, 69r; *clynckaert*, id, 4v, 17r, 63r; te honderdale ghenaemt de *clinckaert*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 21v; de *clinckaerts* metten noorthende up de brughstrate, id, 15v; *clinckaert*, id, 7v, 8r, 14r ev; --, **1555**, ARA-RK 45414, 4v, 6r, 7v; inde *clinckaert* ofte vlueghe, id, 79r; *clinckart*, id, 81r; *clynckaert*, id, 71r; boven den **clinckere*, id, 22v; *clinckaert*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 20v; --, **1555**, RAG-U 741, 4v, 5v, 17v; pastuer ende velt ghenaempt den *Clinckart*, id, 30r-v; den *clinckart*, id, passim; bosch jnde *clinckart* ofte vlueghe metten zuuthende up teghelstraetkin, id, 51r; aenden *Clincquaert* ... metten zuythende op de dambeke, id, 35r; (bosch ende velt ghenaempt den) *clincquart*, id, passim; den **clinckere*, id, 17r; de **klijnckaer*, **begin 17e**, RAG-U 7, 6r; den *clynckaert*, id, 23v; Inden *clynckart* ... oost den precessie wech, id, 77r; *clinckaers*, **1611**, RAG-U 7, 2v; den *clynckart*, **1616**, RAG-U 7, 73r; ande *Clynckaerts*, **1618**, RAG-U 389, 9v; den *Clynckaert*, id, 14v; *Clynckaerts*, **1619**, RAG-U 183/13, 3r; de *clinckaerts*, **1619**, RAG-U 389, 18v; een ptye van lande ghenaempt de *Clynckaerts*, **1621**, RAG-U 402/24; de *Clijnckaerts*, **1635**, RAG-U 389, 211v; inden *Clijnckaert*, **1638**, RAG-U 389, 282r.

KLINKAARTS 7 <C2>: een stick lant inde *klinckaers*, **1641**, RAG-U 13, 17r; inde *klynckaers*, **1642**, RAG-U 8, 120v.

KLINKAARTS 8 <C2>: een stick lant in de *clynckaers*, **1641**, RAG-U 13, 17v; in de *clynckaers*, **1642**, RAG-U 8, 120v; een partije landts ghen. den *clijnckaert*, **1645**, RAG-U 8, 127v.

KLINKAART 9 <C2>: een partije bosch ghenaempt den *clynckaert*, s. dambeke, **1640**, RAG-U 19, 313r.

KLINKAARTBILK <C5>: *clinckaert bilck*, **1547**, ARA-RK 45413, 69r; --, **1555**, ARA-RK 45414, 79r; metten zuythende up de beke, oost aen sheeren straete ... gheheeten *clinckart bilck*, **1555**, RAG-U 741, 51r.

KLINKAARTS BOS <C2>: bosch ... gheheeten *clinckaerts bosch*, **1547**, ARA-RK 45413, 22v; --, **1555**, ARA-RK 45414, 33v; metten noorthende up de bruchstraete ... gheheeten *clinckarts bosch*, **1555**, RAG-U 741, 23v; den *Clijnckaerts bosch*, **1638**, RAG-U 389, 289r.

KLINKAARTS DREVE <C3>: een bosch dreve ghenaempt de *clyncq(aer)t dreve*, w. Jesewytenbosch, s. Eckelstr., n. dambeke, **1640**, RAG-U 19, 54v; *clynckaert(s) dreve*, id, 37r, 120r.

KLIPPELHOF: een partyken bosch ghen. het *clippelhoff*, w. & n. schaepswarande, **1640**, RAG-U 19, 37v.

KNOKT <E5>: den *knoct*, **begin 17e**, RAG-U 7, 32[a]v; een stick landts ghenaempt de *cnockt*, **1640**, RAG-U 13, 110v.

COCX BEKE: *cocxbeke*, **1547**, ARA-RK 45413-II, 2v; *coxbeke*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 76r; *cocxbeke*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 2v; ij ghemeten Landts ... ligghende vooren aen straete up *cocxbeke*, **1555**, RAG-U 741, 68r.

COCX' BILK 1 <B5>: ghenaempt *scox bilc* ... metten suutende up wesseghemstrate, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 14r; *kocxbilck*, id, 18r; *cocxbilck*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 25r; *cocx bilck*, **1555**, RAG-U 741, 80r; eene partie van lande ghenaempt den *Cocxbilck* ... oost onse Lieve vrauwe van urssele zuut dheukelstraete (sic), **1622**, RAG-U 389, 30r/v; de sevelijne ... N met sijnen *Cocxbilck* suut, **1623**, RAG-U 402/58; met zynen *Cocxbilck* zuut, **1623**, RAG-U 389, 50r; een stick landts ghen. *cocxbilck*, **1644**, RAG-U 653, 76v.

COCX' BILK 2 <F5?>: een stick landts ghenaempt den *Cocx bulck* ... het hoetselstraetken licht noort ende west, **1612**, RAG-U 183/5, 2r; een partye Lants ... ghenaempt *cocx bulck*, **1620**, RAG-U 183/16, 2v; een partije landts ghenaempt den *Cocxbilck* ... noort ende west het hoetselstraecken, **1647**, RAG-U 183/83, 3v.

KOLKT <F5>: up de *colct*, **1448**, SAG-330/24, 380r; --, **1485**, SAG-330/37, 141r; by den naect over de *colct*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 158r; by den naect jeghens over de **clocke*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 202r; byden naect jeghens over de **clocke* hoofdende metten zuythende up den herwech, **1555**, RAG-U 741, 171r; den *colct*, **begin 17e**, RAG-U 7, 24v, 26v; ghenaempt den *colct* ... metten noorthende anden gentschen heerwech, id, 27r; een stick Lants ghenaempt et *colct*, **1619**, RAG-U 183/14bis, 2r; den *colckt*, **1640**, RAG-U 13, 122v, 124r; *Colct*, **1641**, RAG-U 187/14, 3r; een stick lant ghenaempt de *colct*, **1649**, RAG-U 188/7, 1v.
Zie ook *ACHTERSTE KOLKT*.

COLPAERTS AKKER <D3>: een ander parcheel Landts ghenaemt *Colpaerts ackere* metten noorthende up het teghelstraetken, **1588**, RAG-U 401, O; in **Col[p]aerts ackerken*, **begin 17e**, RAG-U 7, 14r; een partije landts ghenaemt *colpaerts Ackere*, **1642**, RAG-U 775, 41v; *colpaers Ackere*, **1642**, RAG-U 776, 14v; een stick Landts ghenaempt de *colparts ackere* ... ten hulle ... noort den processie wech, **1644**, RAG-U 183/69, 3v-4r.

KONING: een stick ghenaempt den *Conynck* n. de bosschen, **begin 17e**, RAG-U 7, 69v.

'S KONINGS BILKEN <E1-E2>: een partije bosch in diversche bedelfven ghenaemt de *conincxbilcken*, **1640**, RAG-U 19, 321v; de *conincx bilcken*, id, 142r, 312r; de *cueninckx*

bilcken, **1640**, RAG-U 13, 177r/v; *s'coninckx bilcken*, id, 178v; de *cuenincxbilcken, conincx bilcken, conyncxbilcken*, **1640**, RAG-U 8, 210r ev; de *connincxbilcken*, **1642**, RAG-U 8, 5v, 6r.

'S KONINGS BOS: zuyt *sconyncx bosch*, **1624**, RAG-U 402/83.

'S KONINGS DREVE <A4>: *sconyncx dreve* , **1624** , RAG-U 402/83; de *Conincx-dreve*, **1644**, RAG-U 651, 9r; *Co(n)nincxdreve, connyncxdreve, conninckxdreve*, **1644**, RAG-U 653, passim.

COOREKENS STEDE: tstuck metten putte bachten *coorekens stede*, **1617**, SAG-330/134, 52r.

COOREMANS BILKSKEN <A5>: een stick landts ghen. *cooremans bilcxken*, **1644**, RAG-U 653, 49r.

KORENBILK <D3, E6>: een partije landts ghenaempt den *cooren bilck*, **1640**, RAG-U 13, 167v; *coorenbilck*, **1641/1645**, RAG-U 8, 64v/41v.

KORENSTUK: een stic busch ghenampt t*coorenstic*, **1547**, ARA-RK 45413, 59v; buchs ghenaemt *corenstic*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 46r; t*coorenstick*, **1555**, ARA-RK 45414, 64v; bosch ghenaempt t'*coorenstick*, **1555**, RAG-U 741, 42v.

KORTENDAMME <A5>: te *cortendamme*, **1547**, ARA-RK 45413-II, 17r, 72v, 74v; t*cortendamme*, id, 87v; *curten damme,* na **1548**, P/AA-Rtb, 38v, 43r; upt steykin te *curten damme*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 113r; den kercwech van Langhen damme naer *curten damme*, id, 114v; ten *curden damme*, id, 85r; *curten damme*, id, 112r; --, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 23r; *curtendamme*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 10r, 66r, 71r; --, **1555**, ARA-RK 45414, 33v; *cortendamme*, id, 82r; te *curte(n)damme*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 12v, 24r, 74v; stede te *cortendamme* ... metten zuythende upden cortendamme dries, **1555**, RAG-U 741, 104v; te *cortendamme,* id, 74r, 79v, 100r ev; te *curtendamme* ... up de heerlichede van wesseghem, id, 23v; *curten damme*, **1620**, X/Aa-Rtb, 6r, 13r.

KORTENDAMMEDRIES <A5>: *curtendammedries*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 10r, 17r, 66r ev; --, **1555**, ARA-RK 45414-II, 24r, 66v, 74v; *curtendammedriesch*, id, 12v; *cortendamme dries*, **1555**, RAG-U 741, 74r, 104v ev; *curtedammedries*, id, 100r; *cortendame dries*, id, 79v; vanden *Curtendamdriesch* naer de haute meersch, **1614**, RAG-U 722/4, 8r; *curtendamdries*, **1641**, RAG-U 389, 339v; --, **1644**, RAG-U 653, 42r ev.

KORTENDAMMEGAT <B5>: inde hautmersch ant *curten damme gat*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 110r; an t*corten dammegat*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 101v; inde houdtmeersch aen *cortendamme *gracht*, **1555**, RAG-U 741, 117v.

KORTENDAMSTEDE <A5>: de *stede curten damme*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 112r; upt *steykin te curten damme*, id, 113r; de *stede ten curden damme*, id, 85r; *stede te cortendamme* ... metten zuythende upden cortendamme dries, **1555**, RAG-U 741, 104v; een stick landts ghen. de *curtendamstede*, **1644**, RAG-U 653, 43r.

KORTENDAMSTRAAT(JE) <A5>: de *Cortendamstraete*, **1637**, RAG-U 389, 241r/v; het *Curtedamstraedtken*, **1641**, RAG-U 722/4, 7v.

KORTE DRIES <C5>: den *corten driesch* ... suut blommaerts ackere, **begin 17e**, RAG-U 7, 54v; den *corten driesch*, id, 51v; een sticxken landts ... ende is ghen. den *corten dries*, **1644**, RAG-U 653, 1v.

KORTE VOREN <E4>: een partije landts ghenaempt de *curte veuren*, **1640**, RAG-U 13, 140v.

KOSTERIJE <D3, E6>: een behuusde hofstede ende *costerije*, **1640**, RAG-U 13, 167r.

KOUTER 1 <D4, F6>: inden *cautere*, **1514**, ARA-Acq.Lille 1131, O; --, **1528**, AvM 39/U KR, 1v; achter de Roose Inden *cautere*, **1540**, ADL-33 H 204, 1v; inden *cautere* achter de Roose, id, 2r, 4v, 5r; *cautere*, id, passim; --, **1548**, P/Aa-Rtb, 39v; --, **1558**, AvM 39/U KR, 1v, 2v; --, **1572**, ARA-RK 45189, 51r; inden *Cautere*, **1588**, RAG-U 401, O; --, **1620**, X/Aa-Rtb, 7v.
Zelfde als *ROZEKOUTER*.

KOUTER 2 <B4-B5>: in een jeghenode gheheeten de *coutere*, **1472**, ARA-RK 1107, 3r; over den *cautere* up wesseghem ackere, **1617**, RAG-U 187/3, 2v.
Zie *WESSEGEMAKKER*.

KOUTERKEN <A5>: een partye landts ghenaemt het *Cauterken*, **1641**, RAG-U 389, 339v; en sticxken landts ghen. het *cauterken*, **1644**, RAG-U 653, 49v.

KRAAIENBOS <C2>: twee ghemeten bosch ghenaempt den *Craijenbosch*, **1643**, RAG-U 187.

KRAAIENBOSLAND <C2>: in *craeyburschlant*, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 30v, 60v; in *crayboschlant*, **1555**, ARA-RK 45414, 46v, 65v; een half bundere in *craybosch Lant* ... metten noorthende upde bruchstrate, **1555**, RAG-U 741, 32v; bosch ende velt in **cruusbosch lant* ofte daerontrent an beede zyden vanden eecbosch, id, 43r; ghenaempt *craeyenboschlandt* (... noordt de brugghestrate), **1572**, ARA-RK 45189, 66r/v, 67r.

KRAAIENBROEK <C5-D5>: mersch gheleghen in *crayenbrouck*, **1614**, RAG-U 183/7, 2v; in *craeyenbroeck*, **1614**, RAG-U 183/7-II 1v; up *craeyenbrouck*, **1617**, SAG-330/134, 52r; In *crayenbrouck*, **1635**, RAG-U 389, 200r; int gheweste daerment

noempt *Craijbroeck*, **1636**, RAG-U 389, 225v; een partije meersch ... daerment noemt *craeyenbrouck* ... noort de straete, **1641**, RAG-U 389, 357r.

KRAAIENBROEKMEERS <C5-D5>: an *Craeyenbrouc mersch*, **1540**, ADL-33 H 204, 44v; een parcheel meersch ... metten noorthende up wreckemstraete Jnde *Craeyenbrouckmeersch*, **1588**, RAG-U 401, O; up *Crayenbrouck meersch*, **begin 17e**, RAG-U 7, 56r; *meersch* ghenampt *crayenbrouc*, **1620**, RAG-U 183/15, 4r; eenen *meersch* ooc ghenampt *crayenbrouc*, id, 4v; *crayenbrouc meersch*, id, 3r, 5r.

KRAAILO <C5>: *craeyloo*, **1441**, ARA-RK 45407, 26r; te urssele bachten cappelle gheheeten **scrayen loof*, **1501**, SAG 330/42, 58r; twee lynen Lants ghenaemt *Craeyloo* achter de capelle te Ursele, **1540**, ADL-33 H 204, 19v; *crayloo*, id, 9r, 40r; *craylo*, id, 25v; --, **1540**, ADL-33 H 205, 30v; neven *craylo* achter de capelle, id, 12v; in een gheweste ghenaemt *craylo* achter de capelle, id, 37r; *crayloo*, id, 12v, 36v; int gheweste ghenaempt *crayloo* metten zuutende ... up de strate die loopt van wreckem naer huekelem, id, 35r; meersch in *Craylo*, **begin 17e**, RAG-U 7, 8bisr; den *crayloo*, id, 15r; oost N met Den *Crayloo* suut de wesseghem strate, id, 15v; *crayloo*, id, 56v, 59r; *craeyeloo*, **1614** kop.**1618**, RAG-U 183/7, 4r; een partie lans ghenampt *craylo* ... zuut hue(cke)lem strate, **1620**, RAG-U 183/15, 5r; een stuck landts ghenaempt *Craeyloo* zuut de huckelghemstraete, **1623**, RAG-U 389, 45r; ghenompt *craijloo*, **1625**, RAG-U 402/89; landt ghenompt *Crayloo* ... metten suijthende up de voorn. heuckelgem straete, **1638**, RAG-U 389, 291r.

KRAAILOMEERS <C5>: een Lyne Lants ghenaemt *Craylo mersch*, **1540**, ADL-33 H 204, 26v; iiij lynen lants ghenaemt *craylo mersch*, **1540**, ADL-33 H 205, 37v; in wrechem ghenaempt *crayloomeersch* ... noordt wrechemstrate, **1572**, ARA-RK 45189, 71v; *crayloomeersch*, id, 80v, 81r.

KRAAILOSTRAAT 1 <C5>: noort van *crayloo strate* die loop[t] van wreckem naer huekelem, **1540**, ADL-33 H 204, 25r;

KRAAILOSTRAAT 2 <C1>: beneden twerfviverkin ... oost *craylostrate* ... noordt den ghendtwech, **1572**, ARA-RK 45189, 76r; drie hondert ghemete ligghende in eenen block tusschen twee straeten danof deene gheheeten de bruchsche straete ende dander de *Crayloostraete*, **1579**, RAG-ADr 36, 24v.

KRAGE <C4>: de *Craghe*, **1540**, ADL-33 H 204, 52v, 55v; een parseel Lants lichende west vander capelle up de oostzyde vande(r) *Craghe* up een half bunder suuerdvelt, id, 18r; ten hende vander *craghe* hofdende metten noortende upden ouden ghentwech, id, 32r; neffens de *Craghe*, id, 52v, 55v; upde oost zyde vander *craghe*, **1540**, ADL-33 H 205, 22r; *craghe*, **1615**, RAG-U 183/11, 2r; ghenaempt de *Craeghe* noordt de capellestraete, **1623**, RAG-U 402/56; een stuck ghenaempt de *craghe*, **1623**, RAG-U 389, 42r; in de *craghe*, **1640**, RAG-U 13, 64v, 65r; de *craeghe*, **1640**, RAG-U 8, 5r, 6v; --, **1649**, RAG-U 8, 167v.

KRAKEELBOS: den *crakeelbosch*, **1644**, RAG-U 651, 31r.

KREKE: een stick ghenaempt de *Creke*, **begin 17e**, RAG-U 7, 64r.

KREKELBILK/-STUK <C6>: een partije van Lande ghenaempt het *kreckelstick* ... o. & w. sheeren straete, **1637**, RAG-U 389, 246r; een stick landts ghen. den *Crekelbilck*, s.w. str., **1644**, RAG-U 653, 20v; *crekelbilck*, **1648**, RAG-U 653, 24r.

KRIEKELAARBILK <D5>: den *krieckelaerbulck* oost heerysbrouck west ysack de gaudissauboix noort de wreckemstrate, **begin 17e**, RAG-U 7, 54r; in heurysbrouck meesch west den *krieckelaer bulck*, id, 52r.

KROMBRUGGE: up de *crombrugghe* ... metten zuutende up den eerwech, **1548**, P/Aa-Rtb, 43r; *crombrugghe*, id, 37v, 40r, 42v; --, **1620**, X/Aa-Rtb, 3v, 9r ev.

KROMME BILK <E5>: te wrechem ghenaempt den *crommen bilcq* oost wrechem-strate, **1572**, ARA-RK 45189, 81v; een stick landts ghen. den *cromen bilck*, **1644**, RAG-U 653, 244r; den *cromenbilck*, **1649**, RAG-U 653, 113v.

KROMME HOEK <C3>: upden *crommen houck*, **1624**, RAG-U 187/2, 1v; een stick landts ghenompt den *Crommenhouck* ... noort het Eeckelstraetgen, **1638**, RAG-U 389, 281v.
Zie ook *GROTE KROMME HOEK*.

KROMME WILGE <C6>: de *cromme wulghe*, **begin 17e**, RAG-U 7, 58v; een stick Lants ghenaempt de *cromme wulge*, **1620**, RAG-U 183/16, 4r; ghenaempt de *cromme wulghe*, **1628**, RAG-U 183/29, 2v; een partye van lande ghenompt de *cromme wulghe*, **1637**, RAG-U 389, 234r.

KRONE: huus ende stede ... van hauts tyden ghenaempt de *croone* binnen urssele ... zuut west ende noort den Gentwech oost straetken loopende naer herysbrouck, **1625**, RAG-U 402/87.

CROOCMANS WILGE <C3>: een stick lands gheheeten *croocmanswilghe*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 155r; *croocmans wilghe*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 197v; een stuck lants gheheeten *croocmans wilghe*, **1555**, RAG-U 741, 167v.

KRUIDSTUK <F4-F5>: het *cruutstick* anden heerwech, **begin 17e**, RAG-U 7, 23v; een stick landts ghenaempt het *cruidtstick*, **1640**, RAG-U 13, 127r, 128r.

KRUISBOSLAND: zie *KRAAI(EN)BOSLAND*.

KRUISMANS BILK <D3>: jeghen overe *Crussemans bilck*, **1540**, ADL-33 H 204, 26r; jeghen overe *cruussemans bilck*, **1540**, ADL-33 H 205, 36v; *cruusmans bulck* Suut

thulle straetken, **begin 17e**, RAG-U 7, 4v; *Cruusmans bulck*, id, 4r; een partye van lande ghenaempt *Cruysmarisbulck* (sic) ... z. de hullestraete, **1622**, RAG-U 389, 35r; den *cruusmans bilck* ... noort vande kercke z. hulle straete, **1627**, RAG-U 402/126; een partije landts ghenaempt den *cruismans bilck*, **1640**, RAG-U 13, 168r; een stick landt ghenaempt *cruismans bilck*, id; *cruysmans bilck* (s. Hullestr.), **1640**, RAG-U 8, 131r; --, **1641**/**1645**, RAG-U 8, 65r/26v; *cruismans bilck*, **1642**, RAG-U 8, 63r.

KUILENBILK/KUILENBOS <A3>: borsch ghenaempt den *kulenbilck* ... metten zuutende up de westvyvermerchs, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 16v; den *kulenbilck*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 22v; bosch ghenaempt den *kulenbosch* ... metten zuythende up de west vivermeersch, **1555**, RAG-U 741, 79r; bosch ghenaempt den *cuylbosch*, **1626**, SAG-330/138, 93v.

KUIPBOS <D3>: een leen ... ghenaempt den *cuupbosch*, **1554**, SAG-330/71, 155r; neffens den *cupbosch*, **begin 17e**, RAG-U 7, 66r; den *kuupbosch*, id, 69v; den vyfhouck ... noort den *Cuipbosch*, **1638**, RAG-U 389, 282r; een partije bosch ... ghen. den *cuijpbosch*, w. theindestr., n. Eckelstr., **1640**, RAG-U 19, 57r; den *cuipbosch*, **1640**, RAG-U 13, 172r; --, **1642**, RAG-U 8, 125v.

KUIPERKENS <E2>: een partije bosch ghen. de *cuyperkens*, s. Brugstr., n. cuypervijvere, **1640**, RAG-U 19, 139r; bosch ende vyvere ghen. de *cuyperkens*, s. kerselaergracht, id, 7v, 323v.

KUIPERVIJVER <E2?>: de *cuyper vijvere*, **1640**, RAG-U 19, 139r.

KWADE BILK 1 <E4>: een partije landts ghenaempt den *quaedenbilck*, **1640**, RAG-U 13, 146v; den *quaeden bilck*, **1641**, RAG-U 8, 222v.

KWADE BILK 2 <F4>: den *quaeden bilck*, **1642**, RAG-U 8, 216r; eene partije landts ghenaempt den *quaden bilck*, **1645**, RAG-U 8, 219r, 242v; den *quaeden bilck*, **1646**, RAG-U 8, 258r; eene partije Landts ghen. den *quaenbilck*, **1647**, RAG-U 183/78, 2v.

KWADE BILK 3 <E4-E5>: een partye van lande ... ghenaempt den *quaeden bilck*, **1640**, RAG-U 13, 119v.

KWAAD BILKSKEN 1 <E3>: een stick landts ghenaempt het *quaede bilcxken*, **1640**, RAG-U 13, 148v; *qua(e)de bilcxken*, **1640**, RAG-U 8, 201v, 252r.

KWAAD BILKSKEN 2 <E3?>: een sticxken landts ghenaempt het *quaedebilcxken*, **1640**, RAG-U 13, 153v; --, **1640**, RAG-U 8, 255v.

KWADE BOS 1 <A3>: den *quaden busch*, **1547**, ARA-RK 45413-II, 131r; busch metten noorthende up den westvivere gheheeten den *quaeden busch*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 133v; den *quaeden busch*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 151r; een half bundere bosch

metten noorthende up den west vyvere gheheeten den *quaeden bosch*, **1555**, RAG-U 741, 146r; een partye bosch ... upde voorn. heerel. van wesseghem ... ghenaempt den *quaen bosch* noordt den waterloop, **1641**, RAG-U 722/4, 16r.

KWADE BOS 2 <D2>: een partie ghen. den *quaden bosch* ... n. de strate, **1641**, RAG-U 183/55, 3r; een partye bosch ghenaemt den *quaeden bosch*, **1642**, RAG-U 187/16, 1r; Inden *quaden bosch* noort de bruchsche straete, **1643**, RAG-U 183/66, 3r.

KWADE HUL <D5>: een parseel Lants lichende achter de drie Coninghen ghenaemt den *quaden hul*, **1540**, ADL-33 H 204, 55r; een partie broucklandt ghenaempt den *quaden hul* oost tmuelenstraetken, streckende zuut vander muelene, **1588**, RAG-U 401, O; den *quaen hul* ... west tgroene weechstraetken, **begin 17e**, RAG-U 7, 11r; Inden selven ackere [aesacker] ... up *quan hul*, id, 25v; een partye van lande ghenaempt den *quaeden hul* oost N met een partye cauterlandt, **1622**, RAG-U 389, 31v; den *quaden hul*, **1622**, RAG-U 402/47; eene partie Lants ghenaempt den *quaenhul* west ende suut tgroene weechstraetken, **1627**, RAG-U 183/4, 2v; het bilxken anden *quaen hul*, **1637**, RAG-U 187/8, 1v; een partije landts ghenaempt den *quaeden hul* ... west het meulestraecken, **1647**, RAG-U 183/83, 3r.

KWADE MEERS <A5>: de *quamersch* ... bachten et goet t(er) piete(n), ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 121v; de *quaemeersch*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 133r; --, **1555**, RAG-U 741, 133v.

KWADE PUT <B3?>: bursch ghenaempt den *quaen pit* ... up pilckemkercwech, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 70r; den *quaenpit*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 82v; ij Lynen bosch den *quaemput* ... metten zuythende up pilckem kercwech, **1555**, RAG-U 741, 103v; een partye magheren bosch by de schaepwarande commende metten zuuthende up den *quaden put*, **1617**, RAG-U 183/10, 5v.

KWAAD ROT <E4>: een stick landts ghenaempt het *quaet rodt*, **1640**, RAG-U 13, 141r; het *quaedt rodt*, **1641**, RAG-U 8, 214r.

KWADE VIJVER <A1>: een partye veldt met twee vijvers danof den eenen ghenaempt is den *quaevijvere*, **1640**, RAG-U 19, 97r.

KWINTEN <C5>: een stick landts ghenaempt den *quinten*, **1644**, RAG-U 653, 158r.

KWINTSTUKKEN <C5>: de *quintstycken*, **1547**, ARA-RK 45413-II, 17r; drie sticken de *quintsticken*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 23v; drie stucken gheheeten de *quintsticken*, **1555**, RAG-U 741, 79v.

LAMMENS' BILK <C4-C5>: den *lammensbilck*, **1640**, RAG-U 13, 59r; --, **1640**, RAG-U 8, 174r; een partije ghenaemt den **Lammers bilck* ... oost de straete, **1641**, RAG-U 389, 334v.

LAMOYESTUK <D6?>: te vreckem Inde bosschen ghenampt t*lamoyestick*, **1615**, RAG-U 7, 79r; een partye landts ghenaempt het **lamoynjestick* ... suyt de heerstraete, **1641**, RAG-U 722/4, 8v.

LANDMEERS: inde *landt merschs*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 81r.

LANDSCHOOTS STEDE: oost de velstr. noort *lanschoots stede*, **begin 17e**, RAG-U 7, 39r.

LANGE BARM <F3>: bosch ... ghenompt den *langhen *daerme* ... metten noort oost hende upde beyerwaenstraete, **1637**, RAG-U 389, 232v; bosch ghen. den **langhen-daerme*, n. Beyerwaenstr., o. Allaerts cruysse, **1640**, RAG-U 19, 280r.

LANGE BILK 1 <A2-A3>: den *langhen bilck* metten zuuthende up de westvivers, **1547**, ARA-RK 45413-II, 129v; up de noortzyde metten Noteboom ... up de zuutzyde met zynen *langhenbilck*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 120r; lant gheheeten *langhen bilck*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 148v; met zynen *langhen bilck*, id, 131v; een stick Lants gheheeten den *Langhen bilck* ... metten zuythende upde westvivers, **1555**, RAG-U 741, 144r; met zynen *Langhen bilck*, id, 132v; den *Langhen bilck*, **begin 17e**, RAG-U 7, 15r, 34v, 53r.

LANGE BILK 2 <C5>: den *Langhen bilck* keerende met een byle up wreckemstrate, **begin 17e**, RAG-U 7, 56r; den *Langhen bilck*, id; een partije landts ghenoempt den *Langhen bilck* ... oost het straetken, **1635**, RAG-U 389, 209v.

LANGE BILK 3 <C6>: den *Langhenbilck* daer tgentsche ende tvrye scheet oost twarickstraetken Suut den waterloop, **begin 17e**, RAG-U 7, 74v.

LANGE BILK 4 <C4>: den *langhen bilck*, **1640**, RAG-U 13, 37r; een stick landts ghen. den *Langhen bilck*, **1640**, RAG-U 8, 20v.

LANGE BILK 5 <C5>: een partye landts ghenaempt den *Langhenbilck*, **1646**, RAG-U 8, 173r.

LANGE BILK 6 <E5>: een stick landts ghenaempt den *langhen bilck*, **1640**, RAG-U 13, 115v; een partyken landts ghenaemt den *langhen bilck* ... noort tvoors. straetken, **1641**, RAG-U 389, 327v.

LANGE BILK 7 <C5>: iijC R. Landts ghenaemt den *Langen bilck* oost het bunstraetken, **1623**, RAG-U 402/51.

LANGE BILK 8 <D5>: den *langhen bulc*, **1620**, RAG-U 183/15, 3r, 4r; den *langhen bulck*, id, 3v.

LANG BILKSKEN 1 <D5-D6>: een smal sticxken ghenaempt t*langhe bilxken* ... noort Crayenbrouck meersch, **begin 17e**, RAG-U 7, 56r; t*langhe bilxken* ende toostbilxken, id, 57r; t*langhe bulxken*, id, 64v; twortelbilxken oost aen het *Langhe bilcxken*, id, 64v; een partye ghenampt het *langhe bulxken* noort crayenbrouc meersch, **1620**, RAG-U 183/15, 3r; eene partie Lants ghenaemt t*langhe bilcxken*, **1627**, RAG-U 183/4, 2r; een partije landts ghenaempt het *langhe bilcken*, **1635**, RAG-U 389, 209v; een partije van Lande ghenaemt het *Langhe bilcxken*, **1642**, RAG-U 183/59, 2v; het *langhebilcxken*, **1644**, RAG-U 183/70, 3r.

LANG BILKSKEN 2 <E4>: een partije lants ghen. het *langhebilcxken*, **1640**, RAG-U 13, 144r; het *langhe bilcxken*, n. pamels kerkwech, **1641**, RAG-U 8, 222r.

LANG BOSSELKEN: een alf ghemet busch ghenaempt et *langhe busschekin* ... metten suuthende up teghelstraitten, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 25r; het *langhe bosschelkin*, **1555**, ARA-RK 45414, 37v; een half ghemet bosch ghenaempt het *Langhe bosselkin* ... metten zuythende upde eghelstraete, **1555**, RAG-U 741, 26r.

LANGE DRIES <D5>: een stick lant ghenaempt den *langhen dries*, **1640**, RAG-U 13, 50v; den *langhen dries*, **1640**/**1648**, RAG-U 8, 152r/178r.

LANG GEMET 1 <C5>: t*langhe ghemet*, **eind 15e**, ARA-RK 1108, 3r; --, **1505**, ARA-RK 1109, 18v; t*langhe ghemet* in sebbrouc, **1513** kop.**1607**, RAG-K/Aa 27, 64v; t*langhe ghemet*, **begin 17e**, RAG-U 7, 80v; een ghemet lants ghenaempt het *langhe ghemet*, **1620**, X/Aa-Rtb, 8r; t'*langhe ghemet*, **1644**, RAG-U 653, 141r, 171r, 304r; een ghemet lans ghenaempt et *langhe *ghenet*, na **1648**, P/Aa-Rtb, 39v.

LANG GEMET 2 <B4-B5>: een stick landts ghen. het *langheghemet*, **1644**, RAG-U 653, 218v.

LANG GEMET 3 <E3>: een stick landts ghenaempt het *langhe ghemet*, **1640**, RAG-U 13, 149r; het *langhemet*, **1640**, RAG-U 8, 255r.

LANGE KLEIT: een partye landts ghen. den *langhen cleijt*, **1641**, RAG-U 722/4, 9r.

LANGE KWINTENS <B5 of C5>: up de *langhe quintins*, **1547**, ARA-RK 45413-II, 9r; de *langhe quintins* ... hoofdende metten zuutende up wesseghemstrate, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 71r; de *langhe quintins*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 11r; *Langhe quintins* ... metten zuythende up wesseghems straete, **1555**, RAG-U 741, 73r.

LANGE MEERS 1 <D5>: eene besloten meersch by herrysbrouck ghenaempt de *Langhe meersch*, **begin 17e**, RAG-U 7, 26r; de *Langhe meersch* by herrysbrouck, id, 30r; den *langhen meersch* z. an den beck, **1615**, SAG-330/132-II, 28r; de *Langhemeersch*, **1635**, RAG-U 389, 221r; de *langhe mersch*, **1640**, RAG-U 13, 85v; de *langhemeersch*,

1640/**1641**, RAG-U 8, 154v/66r; mersch ghenaempt de *langhe mersch*, **1641**, RAG-U 187; de *langhe meersch*, **1649/1650**, RAG-U 8, 157v.

LANGE MEERS 2 <C5>: een stick landts ghenompt de *langhemeersch* ... daerment noemp[t] huckelem ... noort de hueckelghem straete, **1637**, RAG-U 389, 240r.

LANGE PANNE <F5>: de *Langhe panne*, 446R, **begin 17e**, RAG-U 7, 19r; de *Langhe panne* ... noort den heerwech, id, 22r.

LANGE SCHIETHAGE/SCHIJTHAGE <D3>: een stick landts ghenaempt de *langhe schiethaeghe* z. hullestr., **1588**, RAG-U 401, O.

LANGE STREPE <F4?>: Inde *Langhe strepe*, **begin 17e**, RAG-U 7, 31r, 32r; inde *langhe strepe*, **1623**, RAG-U 183/20, 2v.

LANG STUK 1 <C4>: een stic Lants ... tenden Jan Clincke bilck zo men gaet vander kercke naer de capelle ghenaemt het *langhe stick*, **1540**, ADL-33 H 204, 40r; zo men gaet van honderdale naer de capelle tenden voorgaenden *Langhe sticke* ... metten zuutende commende up den ouden ghentwech, id, 16r; iiij lynen lans ghenaempt et *langhestyc*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 150r; et *langhestyc*, id, 151r; --, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 19v, 94r; het *langhe stick*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 111r; vijC R. lants ghenaempt het *langhestick*, **1555**, RAG-U 741, 123r; het *Langhestick*, id, 81v;

LANG STUK 2 <D4>: up t*Langhe stick* achter de Roose Inden cautere, **1540**, ADL-33 H 204, 1v; upt *langhe stick* jnden cautere achter de voorn. Roose ... upt zuutende den waterloop, id, 2r; tenden zynen *Langhe sticke* beneden den cautere zuutwaert, id, 5v; t*langhe stick* jnden Cautere, id, 11r; inden cautere achter skeysers ende es ghenaemt het *langhe stick*, id, 13v; twee ghemeten lants lichende jnden cautere achter de Roost (sic) ghenaemt het *langhe stick*, **1540**, ADL-33 H 205, 7r.

LANG STUK 3 <A5>: een stick landts ghen. het *langhestick*, s. dreve, **1640**, RAG-U 653, 10v.

LANG STUK 4 <C6>: een einde van een stick landts ghen. het *langhestick*, o. gescheet, **1644**, RAG-U 653, 305r.

LANG STUK 5 <C6>: een stick landts ghen. het *lanck stick*, s. heirstr., **1640**, RAG-U 8, 191r.

LANG STUK 6: up Wesseghem straete ... een parcheel lants ghenaempt t*langhe stick*, **1567**, RAG-RG, O.

LANGE VOREN: een stick ghenaempt de *langhe vueren*, **begin 17e**, RAG-U 7, 63v.

LANGE WILGE <C6>: een stick landts ghenaempt de *langhe vulghe*, **1571**, SAE-1010, 198r; opde *langhe wulghe* Int vrye In ursele, **1577**, RAG-LvdW 8, 38v; Inde *langhe wulghe* int vrye, id, 34r/v; een stick landts ghenaempt de *langhe vulghe*, **1589**, SAE-1010, 429r; de *langhe wulghe*, **begin 17e**, RAG-U 7, 75r; de *Langhe wulghe*, id, 77v; twee sticken Lants gheheeten de *langhe wulghen*, **1619**, RAG-U 183/6, 1v; de *langhe wulghe*, **1620**, RAG-U 402/22; --, **1628**, RAG-U 402/113 & 120; een paertije van lande ghenaempt de *langhe wulghe*, **1628**, RAG-U 389, 97v; Lant ghenaempt de *Langhe Wulghe*, **1638**, RAG-U 389, 302v.

LANGE ZIJDE: inde *Langhe sye*, **begin 17e**, RAG-U 7, 44v.

LANGENDAMSTRAAT: up de *Langhe damstraete* te vossenhole, **1555**, RAG-U 741, 75v; upde/ande *langhe d'ampstrate*, id, 72v/75v.

LAVENDELBILK <B2>: een partije maegheren bosch ghen. den *lavenderbilck*, n. N met saemsveldeken, **1640**, RAG-U 19, 24r; metten *lavenderbilck*, id, 232r, 234r, 254r.

LAZERIJE: een partycken landt ... opden houden Gendtwech heertyden ghenaempt de *Laserye* z. sheeren straete, **1624**, RAG-U 402/82.

LEDEGANCKS BILK 1 <A4>: iiij Lynen Lants streckende neffens den waterloop te mesvoorde ghenaempt *Legancx bilck*, **1555**, RAG-U 741, 153v; *Legancx bilck*, id, 113v; *Ledegancx bilck*, id, 139r.

LEDEGANCKS BILK 2 <A5>: een partye landts ghenaempt *legancx bilck* ... oost het straetgen dat loop[t] vanden dries naer dhautemeersch, **1637**, RAG-U 389, 246r.

LEEMPUTTEN <D3>: boven de *leen putten* daer ment heet up tWulfsberghe / up den *leemputte*, **1485**, SAG-330/37, 141r; up de *leen putte*, **1490**, SAG-330/39, 27v; inde *leempitten*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 149v; --, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 32r; inde *lempitten*, id, 160r; *leempitten*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 44v, 148v; *lempitte*, id, 188r; bosch gheheeten de *leemputte*, **1555**, RAG-U 741, 144v; een ghemet bosch jnde *Leempitten*, id, 92r; bosch inde *Lemputte*, id, 165r; een partijken bosch ghen. de *leempitten*, **1646**, RAG-U 18, 41v.
Zie ook *KLEEMPUT*.

LEEN 1 <B3>: een lyne Lants upt ackerkin ghenaempt d*leen* west vander boghaerts strate, **1540**, ADL-33 H 204, 37v; een parseel Lants upt *leen* tusschen den honderdale kercwech ende den ouden ghentwech, id, 47v; ijC Roeden Lants zuut van honderdale ghenaempt het *leen*, id, 30r; zyn Lant ... thonderdale int ackerkin ghenaemt het *Leen*, id, 45r; een half ghemet Lants upt *leen* oost van pieter sbrabanters leen ... metten noortende up honderdale kercwech, id, 58r.

LEEN 2 <D6>: het *Leen*, **begin 17e**, RAG-U 7, 59r; oost ende suut t*Leen* ... noort wreckemstrate, id.

LEENAKKERKEN <B3>: een partye landts ghenaempt *t*cleen ackerken* oost de bogaertstraete noort de onderdaelstraete, **1622**, RAG-U 389, 38r; een partie Lants op t*leen ackerken* ... oost de bogaert strate noort de onderdaelstrate, **1624**, RAG-U 183/19, 4v; een stick lants ligghende in t*leenackerken* streckende metten noorthende up onderdaelkerckwech, **1643**, RAG-U 183/63, 1r.

LEENBILK: zie *EERSTE & TWEEDE LEENBILK*.

LEENSTUK <C3>: een parseel lants ghenaempt het *leenstic* int ackerkin up de west zyde neffens der boghaers strate, **1540**, ADL-33 H 204, 57v.

LEENTJE <B3 of C3>: een lyne bosch geheeten t*leenkin* ... noort hoofdende up den loocdyc, **1547**, ARA-RK 45413, 61r; et *leenkyn*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 25r; t*leentkin*, **1555**, ARA-RK 45414, 67v; het *leentkin*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 34v; bosch gheheeten het t'*leentkin* ... noort hoofdende up de Loocdyck, **1555**, RAG-U 741, 44r; ij lynen ghenaempt het *leentken* ... mette westzyde lancx der dreve, id, 85v.

LEMBEKESTUK(S)KEN: *lembeke stycskyn*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 128r/v; *lembeeke stycskyn*, id, 128r; *lembeke sticken*, id, 145v, 146v; metten westhende up *Lembeke sticken*, **1555**, RAG-U 741, 141v, 142v.

LESISTEDE <D1>: een partije bosch in Hulsloo ghenaemt de *lesistede*, n. & o. str., **1640**, RAG-U 13, 294r.

LEVENDALE <A4>: leen licghende int ghescheet van urssele ende van knesselare ende heet *leefdale*, **1431**, ARA-RK 45406, 27v; een leen ligghende in knesselare ende heet *levendale* groot ziinde viichtien ghemeten ende lvi roeden onder land busch ende mersch ligghende in de vors. prochie van knesselare ende Urssele, **1472**, ARA-RK 1107, 2r; vichtien ghemeten zevenenvychtich Roeden onder land busch ende mersch gheheeten *levendale*, **eind 15e**, ARA-RK 1108, 2r; bosch ende meersch gheheeten *levendale*, **1505**, ARA-RK 1109, 3v.

LEVENDALEBILKSKENS <A4?>: ghenaempt *levendaelbilcxkyns*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 75v.

LEVENDALEBOS(SEN) <A2>: ghenaempt *levendaelbursch*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 14v; *levendaelbosch*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 53r; een bundere bosch ghenaempt *Levendal bosch* ... mette westzyde up de straete, **1555**, RAG-U 741, 97v; de **levendaert boosschen* iij gem. noort van de noteboomen, **1571**, SAG-28/72/305, 7v.

LIEVEN MUTERS STEDE: een cleen parcheelkin bachten *lievins muters stede*, **1571**, SAG-28/72/305, 7v.

LIJKAKKER: up de galghe hul up den *lychackere*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 38v; up den *lycackere*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 53r; up den galgen hul up den *Lycackere*, **1555**, RAG-U 741, 98r.

LIJNE <B4>: een partije cautere ghen. de *lijne* daer den heerwech door is loopende, **1644**, RAG-U 653, 218v.

LIJNTJE 1 <C4>: neffens anne [Pamels ackerken] een cleen stixken ghen. het *lyntken* suut den auden ghendtwech, **begin 17e**, RAG-U 7, 13r; eene partie Lants ghenaempt t*lyntken* suut den hauden ghentwech, **1627**, RAG-U 183/26, 2v; een partye landts ghen. het *Lyndtken*, **1641**, RAG-U 722/4, 8v; het *lyndtken* ... metten suythende upden hauden Ghendtwech, **1641**, RAG-U 389, 324v.

LIJNTJE 2 <A5>: een partije landts ghen. het *lijndtgen*, **1644**, RAG-U 653, 41v.

LIJNTJE 3 <D3>: een stick landts ghenaempt het *Lyndtken*, **1640**, RAG-U 13, 160r; het *Lijndtken*, n. Hullestr., **1641**, RAG-U 8, 85r.

LIJSENHOEK <C6>: iiij ghemete lants ghenaempt *lysenhoeck*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 12v; daerment heedt *lysen houck*, id, 19r; *lysenhouck*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 16v, 27r; vier ghemeten Lants ghenaempt *Lysen houck* ... met de byleve up de noortzyde, **1555**, RAG-U 741, 76r; dartmen heedt *Lysen houck*, id, 81v; tusschen den *lijsenhouck* enden grooten warickt, **1641**, RAG-U 13, 71v; een stick landts ghen. den *Lijsenhouck*, o. waterloop, **1644**, RAG-U 653, 284r; een partije landts ghen. den *Lijsenhouck*, id, 304r.
Later *LUIZENHOEK*.

LIJSKENS DRIES: ande zuutzyde van der petinghe dat men heedt *lijskins driesch*, **1490**, SAG-330/39, 27v.

LIJS(S)ELARE/LISSELARE <A5-B5>: up *lyselaere*, **1547**, ARA-RK 45413-II, 9v, 70v; *lisselare*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 82r, 87r; *lysselare*, id, 110r; --, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 3v, 9v; *lisselaere*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 17r; *lysselaere*, id, 4r; *lyselaere*, id, 12r/v, 74v; --, **1555**, RAG-U 741, 73v, 104v; ijC roeden Lants ghenaempt *Lyselaere*, id, 73v; *Lisselare*, id, 76r; een ghemet lants up *Lysselaers*, id, 68v; een partye landts ghenaempt den **Leijssenaere*, noordt het nieystr(aetken) dat loopt vanden Curtendamdriesch naer de haute meersch, **1614**, RAG-U 722/4, 8r; een partye van lande ... ghenoemt den *lisselaere*, **1637**, RAG-U 389, 246r; den **lessenaer*, **1641**, RAG-U 389, 339v; een stick landts ghen. den *lisselaere*, **1644**, RAG-U 653, 21v, 42r, 49r; den *lisselaere*, **1648**, RAG-U 653, 24v.

LIJSSENBILK: een partye van lande ghenampt *lyssen bulck* ... zuut dheerstraete, **1618**, RAG-U 183/12, 2r.

LIPSTUK <C5>: een stick landts ghen. het *lipstick*, z. gescheet, o. str., **1644**, RAG-U 653, 317r.

LOCHTINGBILK <B2>: busch ghenaempt den *lochtenbilck*, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 72v; den *lochtenbilck*, **1555**, ARA-RK 45414, 86r; bosch ghenaempt den *Loochtenbilck*, **1555**, RAG-U 741, 54v; bosch ghen. den *lochtinckbilck*, s. str., **1640**, RAG-U 19, 60v, 71r.

LODDER(S) <E5>: up daenkins brugghe bachten *Willem de Lodderstede*, **1555**, RAG-U 741, 115r; metten westhende up *Jan Loddersbilck*, id, 151r; den *Loddere* Loopende [van] hautken strate naer dandere, **begin 17e**, RAG-U 7, 29r; een partije van lande ghenaempt de *lodders*, **1640**, RAG-U 13, 115v; een stick landts ghenaempt den *loddere*, **1646**, RAG-U 188/5, 4r.

LOKESTEDE: ij ghemete lants ghenaempt *lokestede*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 7r; *lookers stede*, id, 20r; --, **1555**, ARA-RK 45414-II, 27v; *lokestede*, id, 8v; ij ghemeten lants ghenaempt *loke stede*, **1555**, RAG-U 741, 71v, 72r; een stick lants ghenaempt *Lookers stede*, id, 82r.

LOOKDIJK 1 <B2-B3>: up den **leecdyc*, **1490**, SAG-330/39, 27v; up den *loocdyc* up de oostzyde vanden bogaertstrate hoofdende metten zuuthende up tsteghelstraetkin, **1547**, ARA-RK 45413, 9v; *loocdyc*, id, 9r, 10v, 22v; --, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 3r, 8v, 24v; *locdyc*, id, 19r; *loecdyc*, id, 43r; *looecdyc*, id, 39v, 63r; *locdyck*, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 68v; *loocdic*, id, 15v; (tonderdale hoefdende metten zuutende up) den *loocdyc*, id, 19v, 7r, 27r, 63r; up den [witten] dries ... metten noorthende up den *loocdyc*, **1555**, ARA-RK 45414, 20r; *loocdyc*, id, 11v, 13r, 27r; *loodyc*, id, 11r; up den driesch ... metten northende up den *Loocdyck*, **1555**, RAG-U 741, 15 r; calycx velt ... metten zuythende opden *Loocdyck*, id, 10v; metten zuuthende op t'eghelstraetkin metten noorthende up den *Loocdyck*, id, 20v; *Loocdyck*, id, 9v, 19v, 28r ev; up den **Loodyck* up de oostzyde vanden bogart strate ... metten zuuthende up teghelstraetkin, id, 9v; inde vlueghe ... metten noorthende upde **Loodyc*, id, 9v; den *Loocdyc*, id, 22v, 28r/v, 39 ev; **loodyck*, **1619**, RAG-U 389, 8v; --, **1619**, RAG-U 401, los stuk; den waterganck ghen. *loodyck/Lodyck*, **1640**, RAG-U 19, 17r ev; *Lodyck*, id, 44r, 86r ev; *Loodyck*, **1641**, RAG-U 722/4, 14r.

LOOKDIJK 2: bosch ... ghenaempt den **Lodyck*, **1633**, RAG-U 389, 156r.

LOOKSKEN: datmen heedt d*loocxkin*, **1490**, SAG-330/39, 27v; een parcheel ghenaempt het *loocxkin*, **1543**, SAG-330/61, 12v; een parcheel lants ghenaempt het *looxkin*, **1579**, SAG-330/96-II, 259r.

LOOKSTRAATJE <B2-B3?>: upt *loocstratkyn*, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 6r, 14v; *t*loostraetkin*, **1555**, ARA-RK 45414, 7v; *loosstraetkin*, id, 18r; bernaerts bosch ... commende metten zuythende up *Loocstraekin*, **1555**, RAG-U 741, 14r; het hasecot ... metten noorthende up *t*loostraetkin*, id, 7r.

LOOP <E4>: oost den *loop* noort de vier eymons kinderen, **begin 17e**, RAG-U 7, 39r; den *loop*, id, 40r, 44v.

MAAGD(EN)BILK <F4>: den *maechdbilck* noort de beyerwaenstrate suut den waterloop, **begin 17e**, RAG-U 7, 44r.

MAAIBILK(SKEN) <D5>: de **manbilc*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 81r; ghenaempt het *maeybilcken*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 3r; de *maybilck*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 47r; het *maybilcken*, id, 4r; ij Lynen lants ... het *maybilcken*, **1555**, RAG-U 741, 68v; de groote wedaghe ... oost den *maybilck*, **begin 17e**, RAG-U 7, 54v; eene partije landts ghenaempt den *maijbilck*, **1644**, RAG-U 8, 24v.

MAAIGRAS <D3>: een onbehuusde hofstede ende landt ghenaempt het *maeighersch*, **1640**, RAG-U 13, 167r; eene onbehuysde hofstede ende landt ghenaempt het *maeygers*, **1641**, RAG-U 8, 64v; het *maygheers*, s. den briel, **1645/1646**, RAG-U 8, 41v/37v.

MAES' BILK <B3>: dlant ghenaemt *Maes bilck* ... thonderdale ... metten zuutende up pilckem kercwech, **1540**, ADL-33 H 204, 46v; den *maesbilck* ... suut onderdaelstrate, **begin 17e**, RAG-U 7, 63v; *maes bilck*, **1635**, RAG-U 187/7, 5v.

MAES 'S BRABANTERS LAND: inden ackere ... metten noorthende up *maes sbrabanters landt*, **eind 15e**, ARA-RK 1108, 6r.

MAGERE BILK <C6>: een partije landt ghen. den *maegheren bilck*, s. dheerstraete, **1644**, RAG-U 653, 318v.

MAGERE BOS: een partie bosch ghenaempt den *magheren bosch* commende metten noorthende up de brugstraete, **1627**, RAG-U 183/21, 3r; bosch ghen. den *maegheren bosch*, n. Bruchstr., **1640**, RAG-U 19, 82r.

MAGERE (KOREN)STOPPELEN <A5>: voor den pietendries ... de *magher corenstoppelen*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 117v; de *magher stoppelen*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 126v; pachtgoet ter pieten met ... de *magher stoppelen*, **1555**, RAG-U 741, 129r.

MAKELARE <C3>: twee parseelen Lants ghenaempt de *makelare*, **1540**, ADL-33 H 204, 23v; *makelare*, id, 26r, 41v; --, **1540**, ADL-33 H 205, 32r; een stick ghenaempt den *maeckelare*, **begin 17e**, RAG-U 7, 69r; den **backelare*, id, 69r; een partije van lande ghenompt den *Makelaere*, **1638**, RAG-U 389, 281v; ghenaempt den *mackelaere*, **1641**, RAG-U 389, 313v.

MAKEN BILK: iiiic r. gheheeten *maken beelc*, **1500**, SAG-330/41, 411v.

MALDEGEMPUT <E4-F4>: den *maldeghem pit* ... suut Pamels kerckwech noort den waterloop, **begin 17e**, RAG-U 7, 38r, 43r; een stick landts ghenaempt de *Maldeghem-pudt*, **1640**, RAG-U 13, 144v; de *maldeghem pudt*, id, 145r; *maldeghem pudt*, **1640**, RAG-U 8, 217r, 224r; eene partije Landts ghenaempt de *maldeghem put*, **1647**, RAG-U 183/78, 2v.

MALEKOTE: iiij lynen lans ghenaempt *malecote*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 150r; *malecote*, id, 151r; --, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 93v; --, **1555**, ARA-RK 45414-II, 109r; iiij lynen lants ghenampt *malecote* ... metten zuythende up de straete, **1555**, RAG-U 741, 121v.

MANEGAERTS BUNDER: drie ghem(eten) gheseit *manighaerts bondere*, **eind 15e**, ARA-RK 1108, 3r; *manegaerts bundere*, **1505**, ARA-RK 1109, 18v.

MANNEKEN(S NEVEN(S) STUK: iiij ghemeten ende ijC roeden lants ghenaempt *mannekyn* ... metten noortende up den houden ghendtwech, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 78v; *mannekins neven stick*, **1555**, ARA-RK 45414, 96v; lant ghenaempt *mannekins neven stick* ... metten noorthende op den hauden ghentwech, **1555**, RAG-U 741, 61r; iiij ghemeten ijC Roeden ghenaempt *mannekins neven stic*, id.

MANNEKENS STEDE: in *mannekins stede*, **1617**, SAG-330/133, 86r.

MARTENS HOFSTEDE 1 <D3>: (ten hulle ghenaempt) *martin hofstede*, **1572**, ARA-RK 45189, 61r, 66v; *martins hofstede* oost de hullestrate, id, 85r; een stick ghenaempt de *marten hofste*, **begin 17e**, RAG-U 7, 58r.

MARTENS (HOF)STEDE 2 <C5>: een partije van lande ghenompt de *martens hofstede* ... daerment noempt vreckem, **1637**, RAG-U 389, 234r; *maertens hofstede*, id, 234v; **matten stee*, **1640**, RAG-U 13, 81v; *marten stede*, **1640**/**1641**, RAG-U 8, 154v/177r; de *marten hofstede*, **1645**, RAG-U 8, 157r.

MARTIN VAN DER CRUCENS BROUWERIJE <C4>: een parseel Lants jn mekel-ackere up de zuut zyde van my(ns) heere van praet muelen wech lichende up de oost zyde van *martin vander Crucen brauwerye*, **1540**, ADL-33 H 204, 17r; oost van *martin vander crucen brauwerije*, id, 9r; een half ghemet Lants lichende In mekel ackere upde oost zyde van *martin vander crucen brauwerye*, **1540**, ADL-33 H 205, 20r.

MATOLF <C4>: een ghemet Lants ghenaemt het *matolf* ... N naest ghelant met hue-ren bilc die comt ant Rijstraetkin, **1540**, ADL-33 H 204, 7v; t*matolf*, id, 12v, 26v; upt *matolf*, **1540**, ADL-33 H 205, 37v; een ghemet ghenaempt het *matolf*, id, 9v; een par-tye ghenaempt t*matolf*, 456R, **begin 17e**, RAG-U 7, 6v; beede *matolfven*, id, 12v; het *maedtholf*, **1624**, RAG-U 402/67; een partie van lande ghenaempt het *matholf*, **1624**,

RAG-U 402/68; den mekelacker ... zuut N met zynen *matholf*, **1624**, RAG-U 389, 51v; up den *matholf*, id, 42v; t*matolf*, **1628**, RAG-U 389, 93v; een partye landts ghenompt het *Matolf* ... noort de voorg. ptye ghenompt den meclackere, **1637**, RAG-U 389, 230v; een stick landts ghenompt den *matholf bilck* commende met een dreve tot up de straete, **1637**, RAG-U 183/48, 3.
Zie ook *GROOT & KLEIN MATOLF*.

MATTEN(S) (HOF)STEDE <F4>: *matthens stede*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 77r; een partie van lande ghenampt *matten hofstede* ... ligghende tot beyerwaene, **begin 17e**, RAG-U 7, 37r; een stick Lants ghenaempt de *matten hofstede*, **1620**, RAG-U 183/16, 3v; eene partie lants ghenaempt de *Matten hofstede*, **1628**, RAG-U 402/117.

MEDAERTOOMSBILK <A3>: gheheeten *medaertoomsbilck*, **1547**, ARA-RK 45413-II, 130r; *medartsoomsbilck*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 149r; eenen bilck gheheeten *medart oomsbilck* ... upde zuytzyde N met zynen brombilck ... metten oosthende up de straete (te vooren van *medart* Ledeganck), **1555**, RAG-U 741, 144v; een partije landts (i.a.s. *medaertoomsbilck*), **1644**, RAG-U 653, 103r.

MEERBILKSKEN <D5>: een ghemet het *meerbilcxken*, **1547**, ARA-RK 45413-II, 159v; het *merbilcxkin*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 186v; t'*meerbilcken*, **1555**, RAG-U 741, 120r; eenen bilck lant ghenompt het *meerbilcxken* west den groenen wech ... suut de straete ande meerschen die naer vreckem loopt, **1618**, RAG-U 389, 13v.

MEERMEERS: de *meermeersch*, **1547**, ARA-RK 45413-II, 153r; --, **1555**, ARA-RK 45414-II, 177r; metten zuythende ... up de *meermeersch*, **1555**, RAG-U 741, 157v.

MEERS <B3>: een parseelkin lichende thonderdale bachten de *mersch*, **1540**, ADL-33 H 204, 31r; bachten der *mersch*, id, 58r; up de west zyde van het waterlat hofdende metten noortende up de *mersch*, id, 56r; --, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 128v; Jan Alaers Lant ghenaempt de *meersch* neffens In Alaerts ettynghe, **begin 17e**, RAG-U 7, 11r; upden *meersch*, **1635**, RAG-U 187/7, 5v.

MEERSBILK 1 <B5?>: vande *meerschbilc*, **1547**, ARA-RK 45413-II, 91v; den *meerschbilck*, id, 92r; den *merschbilc*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 67v; inden *merschbilck*, id, 68v; inde houtmersch licghende ande zuutzyde vander *meeschbilc*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 108r; *mersbylc*, id, 80r; inde haudtmeersch ... oost den *meerschbilck*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 69r; *meerschbilck*, id, 70v, 106v; inde haudt meersch ... den *meerschbilck* west, **1555**, RAG-U 741, 101v; inden houdtmeersch ... ande zuytzyde van[den] *meerschbilck*, id, 120v.

MEERSBILK 2: den *meerschbilck* ... west de wreckem strate, **begin 17e**, RAG-U 7, 24r; den *meersbilck*, id, 26r; den *meerschbilck* z. de vreckemstraete, **1642**, RAG-U 389, 368v.

MEERSCHAERTS BOS <A3>: bursch ghenaempt *merschaerts bursch* metten westende up pilckemstrate, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 79v; **musschaerts busch* ... up de zuutzyde van pilckemvivere, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 37v; *meersschaerts bosch*, **1555**, ARA-RK 45414, 99v; bosch ghenaempt *mersschars bosch* metten westhende up pilckem straete up de zuytzyde van pilckem vivere, **1555**, RAG-U 741, 62v; bosch ghenaempt *meersschaert bosch* ... metten westhende op pilchem straete ligghende opde suytsyde van pilchem viverken, **1641**, RAG-U 722/4, 14r.

MEERSELKEN 1 <A5>: een partye lants ghenoempt het *meersselken* ... oost de cortendam straete, **1637**, RAG-U 389, 241v; een partye landts ghenaempt het *meersschelken*, **1641**, RAG-U 722/4, 10r; een stick landts ghen. het *meerschelken*, **1644**, RAG-U 653, 16v; het *meersselken*, id, 43r.

MEERSELKEN 2 <E3>: een partijken landts ghenaempt t'*meersschelken*, **1640**, RAG-U 13, 147v; het *meersschelken*, **1641**, RAG-U 8, 223r.

MEERSELKEN 3 <C3>: een stick suyt thenden den voorn. mackelaere ghenoempt het *mersselken*, **1641**, RAG-U 389, 313v; stick landts oock ghen. het *mersselken*, id.

MEERSELKENBOS: het *merselkin bosch*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 92r; een ghemet bosch ghenaempt het **mersekin bosch*, **1555**, RAG-U 741, 112r.

MEERSGAT/MEERSGRACHT: int *merschcat*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 116v; int *meersgracht*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 125r; een Lyne meersch Inde *meerschgracht*, **1555**, RAG-U 741, 128v.

MEERSLAND <D4>: 200 R. Lants ... tenden den cautere upt zuutende ende es ghenaempt het *meeslant* ... de zuutzyde neffens de merghelpit, **1540**, ADL-33 H 204, 25v; de merghel pit zuut vanden cautere het *meersch Lant* licht up de noort zyde, id, 2v; een parseel Lants ghenaempt het *meersch Lant* ... metter zuutzyde up de merghelpit, id, 32v; upt *meerslant*, id, 34r; inden cautere ... metten zuutende up den waterloop upt *mersch Lant*, id, 44r; het *meeslant*, **1540**, ADL-33 H 205, 35v; upt *merslant*, id, 17v; ghenaempt het *meerschlant* oost pollaers dieren coop, **begin 17e**, RAG-U 7, 48r; den diercoop ofte *meerschlant* noort den Roosen Cautere, **1628**, RAG-U 402/111; den dieren coop ofte *meerslant*, **1628**, RAG-U 389, 93r; een partije van lande ghenaemt het *meerslandt*, **1642**, RAG-U 389, 376r.

MEESTE KERNAART <C3>: een partye ghenaempt den *meesten kerrenaert* ... zuut de onderdaelstraete, **1619**, RAG-U 389, 6r; ghenompt den *meesten kerrenaert*, **1619**, RAG-U 401, los blad.
Zelfde als *GROTE KERNAART.*

MEKELAKKER <C4>: eenen bilck in *mekel ackere* ... over het ryerstraetkin, **1540**, ADL-33 H 204, 8v; (Int beloop) vanden voors. *mekelackere* lichende zuut van mijns

heeren van praet muelen wech, id, 9r; in *mekelackere* up de zuut zyde van mijn(en) heere van praet muelen wech, id, 17r ev; een parseel Lants ... in *mekel ackere*, id, 36v; een half ghemet Lants lichende In *mekel ackere* upde oost zyde van martin vander crucen brauwerye, **1540**, ADL-33 H 205, 20r; *mekelackere* (byde Cappelle), **begin 17e**, RAG-U 7, 15v, 55r; den *Meclackere*, **1624**, RAG-U 402/67; een stick lants ghenaempt den *mekelacker*, **1624**, RAG-U 402/68; den *mekelacker* ... zuut N met zynen matholf ... noordt den ghendtschen herwech, **1624**, RAG-U 389, 51v; *mekelacker*, **1628**, RAG-U 183/30, 3r; Lant ghenaempt den *mekelackere* noort den nieuwen gentwech, **1628**, RAG-U 389, 93v; **meclackaert*, **1633**, RAG-U 389, 151r; den *meclackere*, **1637**, RAG-U 389, 230v; een stick lant ghenaempt den *meclacker*, **1640**, RAG-U 13, 61r/v; **melckackere*, **1646**, RAG-U 8, 3r, 17v.

MERGELPUT(TEN) <D4-D5>: mersch ghenaemt de *merghel pit* zuut vanden cautere het meersch Lant licht up de noort zyde, **1540**, ADL-33 H 204, 2v; up den *merghelpit* zomen gaet naer wreckem, id, 4r; zuut vanden *merghel pit* tusschen beede de weghen van wreckem, id, 4r; *merghelpit*, id, 25v, 32v; beneden den Cautere zuut over den waterloop neffens den *merghel pit*, id, 34r; te wreckem ... boven de *merghelpitten*, id, 19v; by den *merghel pitten* up de westzyde van wreckem kercwech, id, 38r; vanden *merghelpit*, **1540**, ADL-33 H 205, 38v; de *merghelpitten*, id, 25r; een stick ghenaempt den *merleput* oost de strate, **begin 17e**, RAG-U 7, 53v; een partye lans ghenampt den *merghelput* west de strate loopende naer haeltere oost het buenstraetken, **1617**, RAG-U 183/10, 4v; vC xxxij R. Landts ghen. den *meerghelput*, **1623**, RAG-U 402/51; de *meerelpitten*, **1628**, RAG-U 183/30, 3r; een stick lant ghenaempt den *mergelput,* **1640**, RAG-U 13, 57r, 60r; een maeymersch ghenaempt den *mergelput*, id, 57r; den *merghelpudt*, **1642**, RAG-U 8, 38v; een partye van lande ghenaemt den *meirelpudt* ... west het buntstraetken, **1642**, RAG-U 389, 356r; een partije meersch ghenaempt de *merghelput*, **1644**, RAG-U 8, 67v; een stick lants ghenampt den *mergelput* ... noort de mergelput mersch, **1644**, RAG-U 183/70, 3r; de(n) *merghelpudt*, **1645**, RAG-U 8, 25v, 157r; --, **1648**, RAG-U 8, 30v; de *mergelput*, **1650**, RAG-U 8, 11r.

MERGELPUTBILK <C4>: een parseel Lants lichende neven tmatolf ghenaemt den *merghelpitbilck* up de zuutzyde vanden Ryerstraet bilck, **1540**, ADL-33 H 204, 12v; een bilcxkin neven tmatolf ghenaempt de *merghel pit bilck*, **1540**, ADL-33 H 205, 18v; een stick landt ghenompt den *meergelbulck* ... met een stick ghenompt de dreve drij ghemeten, oost de vrecken straete loopende naer de kercke, **1625**, RAG-U 402/89.

MERGELPUTJE <D5>: west vanden voorn. *merghelpitkin*, **1540**, ADL-33 H 204, 38v; een partye ghenaemt het *merghelpitken* ... west de wreckemstrate oost het bunstraetken, **1614** kop.**1618**, RAG-U 183/7, 4r.

MERGELPUTMEERS <D5>: den mergelput ... noort de *mergelput mersch*, **1644**, RAG-U 183/70, 3r.

MERKELBOSSELKEN/MERGELBOSSELKEN <B4>: gheheeten t*merckelbosschelkin* ande westzyde vande bogaertstraete, **1547**, ARA-RK 45413, 66v; boven *merckelbosschelkin*, **1547**, ARA-RK 45413-II, 155v; het *merghelbosschelken*, id, 21r; et *merkelbusschelkyn*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 80v; t*merkelbosschelkin*, **1555**, ARA-RK 45414, 76v; *merckelbosschelkin*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 181r; *merghelbosschelkin*, id, 28v; het *merghelbosselkin* ande westzyde vander bogartstraete, **1555**, RAG-U 741, 82v; bosch gheheeten t*merkel bosselkin*, id, 49v; up den cleyt beneden *merckel bosselkin*, id, 160v; een boombosschelken ghenaemt t*meerghelen bosschelken*, **1622**, RAG-U 402/41.

MESTPUTBOS: den *mesputbosch*, **1547**, ARA-RK 45413-II, 153v; een half ghemet busch gheheeten den *mespittebusch*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 147r; den *mesputbosch*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 178r; bosch gheheeten den **mespiet bosch*, **1555**, RAG-U 741, 158v.

MESVOORDE <A3-A4>: te *mesvoorde*, **1555**, RAG-U 741, 22v, 50v ev; *mesvorde*, id, 25r, 83r; te *mesvoorde*, **1619**, RAG-U 389, 10v; te *mesvoorde* up wesseghem, **1619**, RAG-U 389, 11r; te *mersvoorde*, **1641**, RAG-U 722/4, 12r; daerment noemt *mesvoorde* in de prochie van Knesselaere, **1641**, RAG-U 389, 349v; *westvoorde*, **1643**, RAG-U 722/6.

MICHIELS BEKE <A3>: lancx *michielsbeke*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 120r; --, **1555**, ARA-RK 45414-II, 132r; bosch ... Lancx *michiels beke*, **1555**, RAG-U 741, 132v.

MIDDELSTE VENNET <C6>: den middelsten *vennet*, **begin 17e**, RAG-U 7, 50r.

MIDDELVIJVER <A1>: een partije veldt met twee vijvers danof den eenen ghenaempt is den quaevijvere ende den anderen den *middelvijvere*, **1640**, RAG-U 19, 97r.

MIERENBILK <D1>: een partije bosch in Hulsloo ghen. den *mierebilck*, n. wulfgadt, w. vettebilcken, **1640**, RAG-U 19, 1r, 4v.

MIERENBILKSKEN(S) <D1>: een partije bosch in Hulsloo ghenaemt het *mierebilcxken*, 413R, **1640**, RAG-U 19, 294v; drij partijen bosch neffens elcanderen ghenaemt de *mierebilcxkens*, **1640**, RAG-U 19, 5r.

MIJNHEER VAN PRAETS MOERWEG <A2>: te noteboome ... up de westzyde van *mynheere van praet moerwech,* **1533**, ARA-RK 45412, 77v; *myn heere van praet moerwech*, **1547**, ARA-RK 45413-II, 16r; *moerwech*, id, 123r; te pilckem *myns heere van praets moerwech*, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 8v; *myn heere van praet moerwech*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 16v; *myns Heere van praet moerwech*, **1555**, ARA-RK

45414, 11r; *mynen heere van praets moerwech*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 22r; *myns sHeeren van praet moerwech*, id, 135v; bosch ende pasteure te pilcken ... *myns heere van praet moerwech* loopt upt noorthende daeran, **1555**, RAG-U 741, 9r; *myn heeren van praet moerwech*, id, 135r; *myn heere van praets moerwech*, id, 78v.

MIJNHEER VAN PRAETS MOLENWEG <D4, F6>: den cleynen Ste Joris west vander Roose neffens *myns heere van praet muelen wech*, **1540**, ADL-33 H 204, 3r; *myns heere van praet muelen wech*, id, 17r, 43v; *myns heeren van praet muelen wech*, id, 9r, 30v; by der muelenstrate dat men zecht *myns heeren van praet muelen wech*, id, 49v; *myns heere van praets muelewech*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 94v; *myns heeren van praets mulenwech*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 112r; de straete dat men zeght *myns heeren van praets meulewech*, **1555**, RAG-U 741, 124r; *myns heere van praet muelewech*, **1614**, RAG-U 183/7, 2v.

MILEX' DREVE: *milexdreve*, **1547**, ARA-RK 45413, 17r; *mylecx dreve*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 28v, 29r; --, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 50v; **mylendreve*, id, 20r; tonderdale ... *milexdreve* up de oostzyde, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 74v; *milexdreve*, **1555**, ARA-RK 45414, 23r, 30r, 52r; *milex dreve*, **1555**, RAG-U 741, 17r, 107r; an d'oostzyde *mi(l)lex dreve*, id, 21v; een half ghemet bosch in *milx dreve*, id, 35r.

MINGELKEN(S) STEDE: *minghelken stede*, **1617**, SAG-330/133, 86r.

MINNEKENS STEDE: den *minnekenstede* bosch, **1641**, RAG-U 187/14, 4v; een partije landts ghen. de *minnekens stede*, **1646**, RAG-U 8, 237v.

MINSTE KERNAART <C3>: eene partye van lande ghenompt den *minsten kerrenaert* ... noort donderdaelstraete, **1619**, RAG-U 389, 6r; ghenompt den *minsten kerrenaert*, **1619**, RAG-U 401, los blad.
Zelfde als *KLEINE KERNAART*.

MISPELAARKEN <D5>: in aesackere een partyken ghenaempt het *mispelaerken*, **begin 17e**, RAG-U 7, 39v; het *mispelarken*, ca.**1616**, RAG-U 7, 39v.

MOENINCX BILK <B5>: een stick landt ende bosch wesende leen ghen. den *moenincx bilck*, s. str., **1644**, RAG-U 653, 81r.

MOERKEN(S) <D6>: daerment heedt d*mourkin*, **1448**, SAG-330/24, 380r; t*moerken* commende upde eerstrate, **1619**, RAG-U 183/14bis, 3r; ontrent de *moerkens* ande voorn. heerstraete, **1619**, RAG-U 389, 12r; een partye meersch ... ghenompt de *moerkens* ... oock genompt het *moerken*, west het beginnebilcken, **1637**, RAG-U 389, 237r.

MOERMANS STEDEKEN <E5?>: twee partyckens Lants commende by tsant ghenaempt *moermans steken*, **1619**, RAG-U 183/14bis, 3r.

MOERSTRAAT <A2>: vander *moertstraete*, **1547**, ARA-RK 45413-II, 153v; vander *moerstrate*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 147r; **moertstraete*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 178r; *moerstraete*, **1555**, RAG-U 741, 158v.

MOERSTRAATJE <A2>: t*moerstraetkin*, **1547**, ARA-RK 45413-II, 131r; *morstraetkyn*, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 21r; upt *moerstraetghyn* ... te pilckem, id, 5v; --, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 68v; *moerstraetkyn*, id, 153v; *moerstratghyn*, id, 14r; *moerstratkyn*, id, 123r, 153r; te notebome ... upt *morstraetghyn*, id, 68r; t*moerstraetkin*, **1555**, ARA-RK 45414, 7r, 31r; --, **1555**, ARA-RK 45414-II, 10v, 69v, 151v; t*moerstraekin*, id, 177r; (metten westhende up pilcken vivere metten noorthende up) t*moerstraetken*, **1555**, RAG-U 741, 6v, 21v; te pilckem metten noorthende up t'*moerstraetkin*, id, 77r; (te nooteboome ... upt) *moerstraetkin*, id, 101v, 102v, 135v ev; *moerstraetken*, id, 157v; --, **1617**, RAG-U 183/10, 5v; t*moerstr(aetken)*, **1642**, RAG-U 389, 370v.

MOEYEN(S) BILK 1 <E3>: een partie landts ... ghenaempt den *moeyens bilck* ... oost de velstraete, **1632**, RAG-U 389, 70r; den *moijen bilck,* **1641**, RAG-U 8, 24Ov; den *moeyen bilck*, id, 248v; den *moeyen bilck*, o. veldstr., **1642**, RAG-U 13, 153v, 154r.

MOEYENS BILK 2 <C4>: een partije van lant ende mersch ghenaempt den *moeyens bilck*, **1640**, RAG-U 13, 5r; landt ende meersch ghen. den *moyensbilck*, **1641**/**1648**, RAG-U 8, 176v/131v.

MOEY(KEN)S PUT <B4>: ghenampt *moisspyt*, **1547**, ARA-RK 45413-II, 25r; ij g. lants ghenaempt *moys pit*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 142r; tusschen donckpit ende *moeys pyt* ... metten noortende up den heerwech, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 18r; *moeyspyt*, id, 122r; *moeykins spyt*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 134r; *moisspit*, id, 175r; *moyespit*, id, 25r; v lynen lants ghenaempt *moykinspyt* metten noorthende up den heerwech, **1555**, RAG-U 741, 134r; lant ghenaempt *moessput*, id, 156r; tusschen *dontpit ende *moyespit* ... metten noorthende up den herwech, id, 80r.

MOLEN <D4, F5>: achter de *muelen*, **1540**, ADL-33 H 204, 1r; by der/den *muelen*, id, 2r; achter de *muelene* ... west tmeulestraetkin, **1572**, ARA-RK 45189, 71r; noort vande *muelne*, **1588**, RAG-U 401, O; de drije coninghen recht over de *muelene* van hurssele, **1592-1597**, RAG-RG 28, 9v; bachten den *muelen* noort thullestraetken west tmuelestraetken, **begin 17e**, RAG-U 7, 65r; ande *muelene* zuut sheeren straete alsoo men ryt van brugghe naer ghendt, **1619**, RAG-U 401, los stuk; de *muelen(e)*, Urssel *meulen*, **1640**, RAG-U 13, 41v, 99r, 152r, 156v; de *muelene*, **1641**, RAG-U 8, 214v.

MOLENAARSBILK 1 <C3>: ghenaempt *smuelnaers bilc*, **1547**, ARA-RK 45413-II, 29v; *smulnaers bilck*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 41v; een bilcken Lants ghenaempt *smeulnaers bilck*, **1555**, RAG-U 741, 90v; den *muelenaers bulck* ... suut de onderdael strate, id, 61r; den *muelenaers bilck*, **1640**, RAG-U 13, 11r.

MOLENAARSBILK 2 <C4>: (den) *muelenaers bilck*, **begin 17e**, RAG-U 7, 16r; --, **1640**, RAG-U 13, 36r; partye ghenaemt den *muelenaersbilck*, **1640**, RAG-U 8, 4r.

MOLENAARSBILK 3 <D5?>: een partye Lants ghenaempt den *muelenaers bulck* ... metter suutsyde lancx het straetken loopende naer tsant ... gheleghen in heurysbrouck, **1619**, RAG-U 183/14bis, 2v.

MOLENAARS STEDE: dheelft van *muelenaers stede*, **1619**, RAG-U 183/13, 2r.

MOLENAKKER <D4>: den *muelenackere*, **begin 17e**, RAG-U 7, 9r, 11v, 12v; een ghemet Lants Inden *muelenackere*, **1627**, RAG-U 183/4, 3r.

MOLENAKKERKEN <D4>: t*meulenackerkin*, **1572**, ARA-RK 45189, 42v; een partie Cauterlandt ghenaempt het *muelenackerken*, **1588**, RAG-U 401, O; t*muelenackerken*, **begin 17e**, RAG-U 7, 29r; --, **1617**, SAG-330/133, 86r; een partije ghenaempt het *meulen ackerken*, 1G, **1647**, RAG-U 183/83, 2v.

MOLENBILK(SKEN) <D4, F5>: een stick Lants ghenaemt het *muelen bilcxkin* metten zuutende commende jeghen de muelen wal ende metten noortende up pamels kerckwech, **1540**, ADL-33 H 204, 2v; het *muelen bilcxkin*, id, 42v; *t*mullebecxken* ... noordoost Pamels kerckwech ... ant *mullebilcxken*, **1619**, RAG-U 389, 7r; een stick landts ghenaemt den *meulebilck*, **1640**, RAG-U 13, 157v; *meulenbilck*, id, 157v, 158r; den *meulebilck*, **1640**, RAG-U 8, 35v; --, **1642**, RAG-U 8, 83v.
Zie ook *ROSMOLENBILK*.

MOLENDIJKSKEN: upt *mueledycxken*, **1624**, RAG-U 187/2, 1v.

MOLENKOUTER <D4>: den *meulencautere*, **1640**, RAG-U 13, 156v, 157r/v; den *meulecautere*, den *muelencautere*, **1640-1646**, RAG-U 8, 12r, 23r ev; den *muelecautere*, **1642**, RAG-U 776, 5r; --, **1642**, RAG-U 775, 20r.
Zie ook *MOLENAKKER(KEN)*.

MOLENKOUTERKEN 1 <D4>: in t*meulencauterkin*, **1572**, ARA-RK 45189, 55v; int selve *meulencauterken*, **1640**, RAG-U 13, 157v; *muelecauterken*, **1640**, RAG-U 8, 39r.

MOLENKOUTERKEN 2 <D4>: t'*muelecauterken*, **1642**, RAG-U 776, 5r; een stick landts ghenaemt het *muelecauterken*, **1642**, RAG-U 775, 27r.

MOLENPUT <D4, F5>: zyne stede ende dlant daer achter ... tusschen de Roose ende de drie Coni(n)ghen ... metten oostende up den *muelen pit*, metten westende upt de stede jeghen de Roose overe, het Lant achter de stede comt metten noortende up pamels kercwech, het muelen bilcxkin up de oost zyde, **1540**, ADL-33 H 204, 42v.

MOLENSTAKE <B2>: une mote ou soulait être un moulin appellé *muelne staecke*, **1438**, ARA-RK 7773; iij bonderen pasturen bij den *muelenstake*, **1472**, ARA-RK 1107, 5r; anden *muelenstake*, **1485**, SAG-330/37, 141r; pastueren ande westzyde vanden *muelenstake* metten noorthende upde brugstrate, **eind 15e**, ARA-RK 1108, 4v; *muelenstacke*, **1502**, ARA-WK 10838, O; ghenaempt *muelestake*, **1503**, ARA-Acq.Lille 1131, O; *muelenstake*, **1505**, ARA-RK 1109, 17r; eenen bosch gheheeten *molenstake*, **1516**, ARA-Acq.Lille 1131, O; dat men heet *muelenstake*, **1532**, ARA-Acq.Lille 1131, O; ten *muelestaeke*, **1547**, ARA-RK 45413, 1r; *mulestake*, id, 66v; *muelestake*, id, 20v; --, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 18v; *muelestaeke*, id, 11r, 13r; *muelenstake*, id, 6r, 30r, 70v; --, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 5r, 24r, 40r, 56r; inde *muelestaecke* (... hoofdende up de brugstrate), id, 8r, 12v, 24v; *muelestaeke*, **1555**, ARA-RK 45414, 1v, 14r, 16r, 29r, 47r; te *mulestaeke*, id, 25v, 45v; bosch daertmen heedt te *meulestaeke* ... metten noorthende op tprincen wallekin, **1555**, RAG-U 741, 6v; bosch te *meulestaecke* ... metten noorthende up de bruchstrate, id, 31r; bosch ligghende ten *meulenstacke* ... scaeps waerande up de zuytzyde, id, 2r; *meulestaeke*, id, 20v, 32v, 49v ev; *mulestacke*, id, 12v; *mulestaeke*, id, 54r; bosch ... anden kempen ... metten noorthende up de **meulestraete*, id, 11r; te **meulenstrate*, id, 18v, 34r; ten *muelenstake* ... noort de brugstrate, **1624**, RAG-U 183/19, 2v; maegheren bosch ghen. den *muelenstaecke,* **1640**, RAG-U 19, 157r; in de *muelestaeke*, id, 20r, 60r, 63r; den *muele(n)staeke*, n. bruchstr., id, 15v, 317r; magheren bosch ghenaempt de *meulestaecke*, **1647**, RAG-U 183/83, 3v.

MOLENSTRAATJE 1 <D3-D4>: neffens het *muelen straetkin* ... metten zuutende up pamels kerckwech, **1540**, ADL-33 H 204, 1r; *muelen straetkin*, id, 11v, 41r; achter de muelene ... west *tmeulestraetkin*, **1572**, ARA-RK 45189, 71r; noordt de *meulestrate*, id, 70v; het ackercken ... lancx het *muelenstraetken*, **1576**, RAG-AM 626, 114r; ande *muelenstraete*, id; t*muelestraeken*, **begin 17e**, RAG-U 7, 74r; t*muelenstraetken*, id, 11v, 34r; t*muelestraetken*, id, 5v, 9r, 37v ev; --, **1617**, SAG-330/133, 86r; --, **1618**, SAG-330/134, 115v; *t*mullestraetken*, **1619**, RAG-U 389, 7r; t*muelestraetken*, **1626**, RAG-U 389, 82r; t*muelestraetken* loopende naer den hulle, **1627**, RAG-U 183/4, 4r; t*muelenstraetken*, id, 2r/v; *meulen straetken*, **1640**, RAG-U 13, 157r, 161v ev; *muele(n)straetken, meule(n)straecken*, t'*mulestraecken*, **1640-1650**, RAG-U 8, passim; *muelestraetken*, **1642**, RAG-U 776, 1r, 5v ev; --, **1642**, RAG-U 775, 21r, 23r, 28r; --, **1642**, RAG-U 389, 379v; *meulestraetgen*, **1646**, RAG-U 18, 24r, 29v, 31r; *meulestraecken*, **1647**, RAG-U 183/83, 3r; aende *muelestraete*, **1643**, RAG-U 183/66, 1v.

MOLENSTRAATJE 2 <D4-D5>: een ackerkin metter westzyde achter d*muelen straetkin* dat loopt naer heerysbrouck, **1540**, ADL-33 H 204, 10v; een parcheel Landts Jeghens over de muelne ... west het *muelenstraetken*, **1588**, RAG-U 401, O; t*muelestraetken* datmen nompt tgroene weechstraetken, **1627**, RAG-U 183/4, 3v.
Zie ook *GROENEWEGSTRAATJE 2*.

MOLENSTRAATJE 3 <C4-D4>: dlant byder *muelen strate* dat men zecht my(n)s heeren van praet muelen wech, **1540**, ADL-33 H 204, 49v; de Rystalbilck ... int gheweste

ghenaempt den cappellewyck ... noort *tmuelestraetken*, **1624**, RAG-U 389, 52r.
Zelfde als *MIJNHEER VAN PRAETS MOLENWEG.*

MOLENWAL <D4>: Myn heere Lodewyck van vlaenderen heere van praet ... up den *molen wal* te urssele, **1540**, ADL-33 H 204, 55r; het muelen bilcxkin metten zuutende commende jeghen de *muelenwal* ende metten noortende up pamels kerckwech, id, 2v; vanden *muelewal*, **1627**, RAG-U 183/4, 3v; den *meulewal*, **1640**, RAG-U 13, 158r; de *muelewal*, **1640**, RAG-U 8, 35v, 36r.

MOLENWEG <D4>: een partie ghenaempt het ackerken ... metten westhende Lancx den *muelenwech*, **1588**, RAG-U 401, O.

MOLLAERTS BILKEN <D5>: de *mollaerts bilcken* metten noorthende up Crayenbrouck meersch, **begin 17e**, RAG-U 7, 56r.

MOORTELBILKSKEN: een parseelkin Lants ghenaempt het *moortelbilcxkin* lichende up de oost zyde vander boghaers strate, **1540**, ADL-33 H 204, 56v.

MOORTELKEN 1 <E5>: een parcheelken ghenaempt t*moortelkin* hoofdende op de bekemeersch, **1577**, RAG-LvdW 8, 135v.

MOORTELKEN 2 <C4?>: een cleen stixken ghenaempt t*moortelken*, **begin 17e**, RAG-U 7, 54r; een stick ghenaempt het *moortelken* ... west de bogaerstrate, id, 61r; het *moortelken*, **1640**, RAG-U 13, 54v; --, **1640**/**1649**, RAG-U 8, 159v/185r.
Zie ook *MOORTELBILKSKEN.*

MOORTELKENS 1 <D5>: een partye ghenampt den langhen bulck ende de *moortelkens* zuut de vreckem strate, **1620**, RAG-U 183/15, 3v; (den robilck) z. deran het *moortelken*, **1640**, RAG-U 8, 159v.
Zie ook *HOOG MOORTELKEN & NEDERMOORTELKEN.*

MOORTELKENS 2: een partije ... ghenoempt den ackere ofte *moortelkens* ... zuyt den hauden ghendtwech west de priesteraighe van urssele, **1641**, RAG-U 389, 315v.

MOORTELMANS STEDE <E4 of E5>: opde *moortelmansstede* ... hoofdende opde velkeghem straete, **1577**, RAG-LvdW 8, 137v.

MOORTER: een parseel ghenaempt de *moortere* lichende up de oost zyde vander boghaers strate, **1540**, ADL-33 H 204, 39r.

MOORTERS <B3>: inde *moorters*, **1540**, ADL-33 H 204, 12r; een parseel Lants Lichende metten zuutende upden ouden ghentwech metten noortende ... naer honderdale upde *moorters*, id, 30v; metten noortende up de *moorters* ende metten zuutende up den hoghen ghentwech, id, 33r; metten zuutende ... up den ouden ghentwech metten

noortende up de *moorters*, id, 40v; thonderdale up de zuutzyde van pilckem kercwech ... metten zuutende commende up de *moorters*, id, 43r.

MOST <D4>: inden *most*, **1558**, RAG-BG 2092, 3v, 4r; de *most*, **1572**, ARA-RK 45189, 43v, 83r; den *most* ende den mostackere, ca.**1610**, RAG-U 7, 39^{a}v.

MOSTAKKER 1 <D4>: Inden *mostackere*, **begin 17e**, RAG-U 7, 9v, 10r, 43v ev; den *mostackere*, ca.**1610**, RAG-U 7, 39^{a}v; up/in *mostackere*, **1642**, RAG-U 776, 3r, 4v, 5r; *Mostackere*, **1642**, RAG-U 775, 2r, 17r ev.
Later ook *MOSTKOUTER*.

MOSTAKKER 2 <D4>: een partije cauterlandt ghenompt den *mostackere* ... oost N met het dal, **1635**, RAG-U 389, 206r; een stick landts in mostackere ghen. *mostAckere*, **1642**, RAG-U 775, 20r; lant ghenaempt den *mostacker*, **1649**, RAG-U 188/7, 2r.

MOSTAKKERKEN <D4>: een ander stick gheheeten het *mostackerken* wesende een houckstick ghenaempt den Gheer, **1588**, RAG-U 401, O.

MOYEN(S)BILK 1: ten doorenkin ghenaempt *moyenbilc* oost de *berckstrate, **1572**, ARA-RK 45189, 46r; den *moyens bilck*, id, 57r; een stick ... ghenaempt den *moyen bulck*, **begin 17e**, RAG-U 7, 12v; een stick Landts ligghende byde kercke ... ghenaempt den *moyen bilck* z. str., **1633**, RAG-U 389, 151r; bosch ... ghenaempt den *moijenbilck*, **1643**, RAG-U 183/66, 2v.

MOYENBILK 2 <E4>: een partije landts ghen. den *moyen bilck*, **1644**, RAG-U 653, 263r, 265r.

MOYENBOS: C roeden busch gheheeten *moyenbusch* te moyen couters, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 138r.

MOYENKOUTERS: te *moyen couters*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 138r.

MOYEN(S) STEDEKEN <E3>: *moyen stedeken* oost de velstr., **begin 17e**, RAG-U 7, 36v; een partyken lants ... ten hulle ghenaempt *moyens stedeken*, **1603**, RAG-Ev 227, 108r.

MUNKMEERS <E5>: eenen meersch gheseyt de *muynckmeersch*, **1579**, RAG-ADr 36, 24v; de *munckmeersch*, **begin 17e**, RAG-U 7, 29v; de *munck meersch*, **1627**, RAG-U 183/22, 4r; de *munckemeersch*, **1627**, RAG-U 183/28, 3v; meersch ghenaempt de *muncke mersch*, **1640**, RAG-U 13, 111v; de *muncke me(e)rsch*, id, 112r/v; de *muncke-meersch*, **1641**, RAG-U 8, 113r.

MUNKS DAL <B3 of C3>: een stick ghenaempt *muencx dal* noort de onderdaelstrate, **begin 17e**, RAG-U 7, 17v.

MUSIE <E4>: zyne hofstede gheheeten de *meusie*, **1621**, RAG-U 402/26; eene hofstede ghenaempt de *muesie* ... noordt den ghendtschen herwech oost het straetken dat loopt naer haesackere, **1625**, RAG-U 389, 80r; eene behuusde hofstede van hauts tyden genaempt de *musie* ... noort den ghentschen herwech oost tbordeelgat ende wagheslag Loopende naer aesackere, **1627**, RAG-U 183/24, 2r; vijf ghemeten Leengoets gheleghen in drye partien ... ghenaempt de *musie*, id, 3r.

MUSIEBILKSKEN <E4>: een bilcxken daerneffens ghenaempt t*meusiebilcken* ... noort den ghendtwech oost tmeusiestraetken, **1621**, RAG-U 402/26.

MUSIESTRAATJE <E4>: tmeusiebilcken ... noort den ghendtwech oost t*meusiestraetken*, **1621**, RAG-U 402/26.

NAAKT <F5>: up den*naect*, **1485**, SAG-330/37, 141r; byden *naect* over de colct hoofdende metten zuythende up den heerwech, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 158r; den *naect*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 202r; een parchee[l]ken Lans ... byden *naect* jeghens over de *clocke hoofdende metten zuythende up den herwech, **1555**, RAG-U 741, 171r.

NEDERE DRIES <A5>: een partye landts ghenoempt den *neeren drys* ... noort het straetgen dat loop[t] vanden dries naer de hautemeersch, **1637**, RAG-U 389, 246r.

NEDERE GENTWEG <A4-D4>: den *nederen ghent wech*, **1441**, ARA-RK 45407, 10v; up de cleyt tusschen den hooghen ende *neren ghendwegh*, **1472**, ARA-RK 1107, 3v; --, **eind 15e**, ARA-RK 1108, 6v.

NEDER GEMET: een partije van lande ghenoempt het *neerghemet*, **1637**, RAG-U 389, 241v.

NEDERHOF <E5>: (een stick ghenaempt) het *nederhof*, **1640**, RAG-U 13, 118v, 119r.

NEDERMEERS <A3>: upt veldekin boven der *nedermeersch* ende metten noorthende up myns heeren van praet moerwech, **1547**, ARA-RK 45413-II, 123r; upt veldekin boven der *nedermeersch*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 135v; --, **1555**, RAG-U 741, 135r.

NEDER MOORTELKEN <D5>: thooghe ende t*nedermoortelken* suut de wreckem strate, **begin 17e**, RAG-U 7, 56v.

NEDERSTUK <E5>: een partije van lande ghenaempt het *nederstick*, **1640**, RAG-U 13, 120r.

NEDERVELD: twee sticken te weten thooghe velt ende t*nedere velt* oost de bosschen noort de bruchstrate, **begin 17e**, RAG-U 7, 71v.

NEERBILKSKEN: (upt) *neerbilcxkin*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 108r, 145r.

NERENBILK 1 <E4 of E5>: den *neren bulck* oost goet van velckeghem, **begin 17e**, RAG-U 7, 10v; eene partie Lants ghenaempt den *neren bilck*, **1627**, RAG-U 183/4, 4r; een stick landts by haudtgen putte ghen. den *neren bilck*, **1642**, RAG-U 389, 370r.

NERENBILK 2 <D5>: den *neren bilck*, **1640**, RAG-U 13, 50v; --, **1640**, RAG-U 8, 152r.

NERENBILK 3 <B5>: een stick landts ghen. den *nerenbilck*, **1644**, RAG-U 653, 88r.

NERINGE <B4-B5>: een stick landts ghen. den *nerinck*, **1644**, RAG-U 653, 60r.

NETEBEKE: ghenaempt de *netebeke*, **1547**, ARA-RK 45413, 17v; de *netebeke*, **1555**, ARA-RK 45414, 24r; eenen boombosch groot vier Lynen ghenaempt *netebeke*, **1555**, RAG-U 741, 17v.

NIEUWE BILK <C5>: een stick lants ... daer ment heedt Inden *nieuwen buelc*, **1454**, SAG-330/26, 277r; an sneppartsdam ... metten zuutende up den *nyewen bilck*, **1547**, ARA-RK 45413, 18v; den *nyeuwen bilck*, **1555**, ARA-RK 45414, 25v; meersch an snepparsdam ... metten zuythende op den *nieuwen bilck*, **1555**, RAG-U 741, 18v; den *nieuwen bilck*, **begin 17e**, RAG-U 7, 34v; meersch ghenaempt den *nieuwen bilck* ... noort het ghentsche, id, 57r; den *nieuwen bilck*, **1617**, RAG-U 389, 18r; meersch in tsuwatere ... metten *nieuwen bulck*, **1620**, RAG-U 183/16, 2v; een partije landts ghen. de *nieuwen bilck*, **1641**, RAG-U 389, 327v.

NIEUWE BOS <A3>: den hau vanden *nieuwen bossche*, **1511**, ARA-Acq.Lille 1131, O; van den *nieuwen bossche*, **1519**, ARA-Acq.Lille 1131, O; anden *nieuwen bosch*, **1547**, ARA-RK 45413-II, 115v; --, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 65v; den *niewen bursch* west, ... metten zuutende up den hauden ghentwech, id, 132r; vanden *niewen bursch*, id, 32r; vanden *nyeuwen bursch* ... metten westende up de strate ant hofvelt, id, 69r; den *nyewen bursch*, id, 132r, 157v; prynsen *nyeuwen bursch*, id, 69r; *nieuwen busch*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 106v; den *nieuwen bosch*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 44r, 45r, 65v, 72r; --, **1555**, RAG-U 741, 92r/v, 99v, 127v ev; den *nieuwen bosch* zuyt metten westhende up de straete ant hoefvelt, id, 102v.

NIEUW GAT <C5>: Int suytwaeter suyt het *nieuw gadt*, **1643**, RAG-U 183/66, 2r.

NIEUWE GENTWEG <B4-C4>: inde cleyt ... metten noorthende up den *nieuwen ghendtwech*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 146v; een ghemet Lants jnden cleyt metten noorthende up den *nieuwen ghendtwech*, **1555**, RAG-U 741, 142v.

NIEUWSTRAATJE <A5-B5>: het *nieystr(aetken)* dat loopt vanden Curtendamdriesch naer de haute meersch, **1614**, RAG-U 722/4, 8r.

NIJS (WILLE) STEDE <E5-F5>: an *nysstede*, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 10v; --, **1555**, ARA-RK 45414, 13r; L roeden lants ande dreve an *nys stede* ... metten noorthende opden bedolven bosch, **1555**, RAG-U 741, 10v; *nys wille stede* suut Autken strate, **begin 17e**, RAG-U 7, 27v; een partije van Lande ghenaempt *nijs wulle stede*, **1619**, RAG-U 389, 14v; een stick landts ghen. *nijs *walle stede*, **1640**, RAG-U 13, 121v; een stick landts ghenaempt de *nijs *walle stede*, id, 122r.

NOORDHOEK: gheheeten den *noorthouck* zuut up de stichghelstraete, **1547**, ARA-RK 45413, 69r; inden *noorhoeck*, id, 3v; een ghemet landts ... ghenaempt den *noorthouck* zuut et teghelstrakyn noort up de dambeke, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 22v; inden *noorthoc*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 26r; de *noorthouck*, **1555**, ARA-RK 45414, 79r; inden **noortbouck*, id, 4v; --, **1555**, RAG-U 741, 4v; een ghemet gheheeten de *noorthouck* zuyt op de stichelstraete noort up de dambeke, id, 51r.

NOTENBOOM <A2>: daerment eedt te *noteboome*, **1532**, SAG-330/51, 86r; te *noteboome* ... up de westzyde van mynheere van praet moerwech, **1533**, ARA-RK 45412, 77v; te *nooteboome*, **1547**, ARA-RK 45413, 75v; --, **1547**, ARA-RK 45413-II, 16r, 149v; by de *nooteboom*, id, 115v; *noteboom*, id, 124v, 135r; te *notebome*, ca.**1550**, ARA-RK 45413, id, 48r; bosch ghenaempt den *nooten boom*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 73v; te *notebome* ... metten zuutende upt moerstratkyn, id, 153r; te *notebome*, id, 2r, 16r, 32r; --, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 47r; den *noteboom*, id, 127v, 135v; den *nooteboom*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 81v, 123v; te *nooteboome*, id, 2r, 22r, 44r; --, **1555**, ARA-RK 45414, 91r; te *noteboome*, id, 47r; bosch ghenaempt den *nooteboom*, **1555**, RAG-U 741, 106ter r, 155v; metten/upden/inden *nooteboom*, id, 132v, 136v, 150v ev; eenen bosch ... te *nooteboome* ... upde noortzyde myn heere van praets moerwech, id, 78v; bosch te *nooteboome* ... metten noorthende up moerstraetkin, id, 101v; byden *nooteboome*, id, 127v; te *nooteboome*, id, 32v, 57v, 67v ev; de *noteboomen*, **1571**, SAG-28/72/305, 7v; daerment heet te *notte boome*, **1572**, SAG-330/90, 112r; te *notteboome*, **1573**, SAG-330/90, 284r; bosch inde *noteboomen*, **1617**, RAG-U 183/10, 5v; te *noteboomen*, **1619**, RAG-U 389, 10v; Inde *noteboomen*, **1635**, RAG-U 389, 200r; byde *nootebomen*, **1642**, RAG-U 389, 370v; bosch inde *noteboomen*, **1644**, RAG-U 651, 13r, 50r ev.

NOTELAARBILKSKEN <F4>: het *notelaerbilxken* noort de beyerwaenstrate, **begin 17e**, RAG-U 7, 44r-v. twee ptyen Landts d'eene ghenaempt t'*notelaerbilcxken* ... daerment heet te beyerwane, **1624**, RAG-U 389, 54r.

OMMESTUK: een stick ... ghenaempt het *ommestick*, **begin 17e**, RAG-U 7, 23r.

OMMESTUKSKEN: het *ommesticxken*, **begin 17e**, RAG-U 7, 19v; twee hondert Roeden Lants gheheeten het *Dommesticxken* ... w. het straetken, **1627**, RAG-U 183/23, 2r.

ONDERDALE: bela de *hongersdale*, **1295**, RAG-SB/R 31d, 60r; wouter van *(h)ongherdale*, **1e derde 15e**, ARA-RK 45405, passim; Jan riethaghe te *hongherdale*, **1431**, ARA-RK 45406, 7r; zeger alaert van *hongherdale*, id, 2v; lieven f. jans van *hongherdale*, id,

4r; wouter van *hongherdale*, id, 6v; Jan f. boudins van *hongherdale*, id, 7v; gheraerd f. pieters van *hongherdale*, id, 7v; heilsoete f. jans van *hongherdale*, id; *hongherdale*, **1441**, ARA-RK 45407, 1r, 3r ev; "van der keerke van hurssele west waert in een jeghenoode gheheeten *hongherdale*, **1456** (Cart. Chartr. Br., f.395)", DFl XI, 785; een jeghenode gheheeten *honderdale*, **1472**, ARA-RK 1107, 4v; tusschen *honderdale* ende peilkem, id, 6r; *onderdale*, **1490**, SAG-330/39, 27v; een jeghenode gheheeten *onderdale*, **eind 15e**, ARA-RK 1108, 5r; *onderdale*, **1505**, ARA-RK 1109, 13r/v; *honderdale*, **1540**, ADL-33 H 204, 5r, 9r, 16r ev; t*honderdale*, id, 3r, 5v, 12v ev; t*honderdaele*, id, 52r; t*onderdale*, **1547**, ARA-RK 45413, 13v; *onderdale*, **1548**, P/Aa-Rtb, 12v; *honderdale*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 14r, 21v; t*honderdale*, id, 9v, 28r; t*onderdale*, id, 11r, 28r; t*onderdaele*, **1547**, ARA-RK 45413, 1r, 3v, 5r; --, **1547**, ARA-RK 45413-II, 87v, 130v; t*onderdale*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 74v; t*onderdaele*, **1555**, ARA-RK 45414, 2r, 4r, 6r; t'*onderdaele*, **1555**, RAG-U 741, 4r; *onderdaele*, id, passim; t'*onderdael*, id, 5v; t'*onderdale*, id, 42v; een jeghenoode ghenaempt *honderdale*, **1555**, ARA-WK 3356, O; *honderdale*, **1558**, AvM 39/U KR, 2v; t*honderdaele*, **1572**, ARA-RK 45189, 73r; *honderdale*, **1603**, RAG-Ev 227, 108r; *Onderdael*, **1613**, RABev-ParReg/U; t*onderdale*, **1622**, RAG-U 389, 43v; t*onderdaele*, **1624**, RAG-U 183/19, 3r; *onderdale*, **1627**, RAG-U 183/23, 2r; --, **1627**, RAG-U 183/25, 2r; een jeghenoode ghenaempt *onderdaele*, **1628**, RAG-U 389, 100v; t'*onderdaele*, **1635**, RAG-U 389, 187r, 215r; Wyck van *onderdaele*, **1640**, RAG-U 8, 1r; *onderdaele*, **1641**/**1642**, RAG-U 8, 56r/89r.

ONDERDALEBOS: up *onderdalebusch*, **1533**, ARA-RK 45412, 4v.

ONDERDALEKERKWEG <B3-C3>: den *honderdale kercwech*, **1514**, ARA-Acq. Lille 1131, O; --, **1540**, ADL-33 H 204, 14v, 36r, 37r ev; --, **1540**, ADL-33 H 205, 5r; *onderdalekeercwech*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 155r; ... up *onderdaelkerckwech* ... metten noortende up pilckem kercwech, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 76v; den *kercwech van onderdale*, id, 28r; *onderdaele kerckwech*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 197v, 198r; *onderdaelkerckwech*, id, 85r; de *kerckwech van onderdaele*, id, 40r; de *kercwech van onderdaele*, **1555**, RAG-U 741, 88v; *onderdaele kercwech*, id, 167v, 168r; up *onderdael kercwech* metten noorthende up pilckem kerckwech, id, 108v; *onderdaelkerckwech*, **1643**, RAG-U 183/63, 1r/v, 2r.

ONDERDALELAND: een partije landts ... ghenaemt het *onderdael landt*, **1642**, RAG-U 389, 272v.

ONDERDALEMEERS: *honderdale meersch*, **1533**, ARA-RK 45412, 40r; *onderdael meersch*, **1547**, ARA-RK 45413, 59r; *onderdaele meersch*, id, 8v; --, **1547**, ARA-RK 45413-II, 37r, 72r; *honderdaele meersch*, id, 10v; *honderdael mersch*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 124v; *onderdale meersch*, id, 71r, 102v; *onderdale mersch*, id, 6r; *honderdael mersch*, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 12v; brabanters mersch of *onderdael mersch*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 128v; *onderdael mersch*, id, 82r; *onderdael meersch*, **1555**, ARA-RK 45414, 15v, 146r; *onderdaele meersch*, id, 10v, 64r; *honderdael meersch*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 94r; *honderdale meersch*, id, 107v; *onderdaele meersch*, id, 79v,

155r; --, **1555**, RAG-U 741, 9r, 12r, 74v ev; in *onderdaele meersch* ... op de heerlichede van wesseghem, id, 42r; de *onderdaelmeersch*, id, 113r; meersch ghenaempt brabanters meersch of *onderdael meersch*, id, 142r.

ONDERDALESTRAAT <B3-C3>: *honderdaelstrate*, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 53v; *honderdale strate,* **1555**, ARA-WK 3356, O; *onderdaelstraete*, **1555**, ARA-RK 45414, 56r; *onderdaele straete*, **1555**, RAG-U 741, 37v; *honderdaele straete*, **1575**, RAG-U 183/3, 1v; (d)*onderdael strate*, **begin 17e**, RAG-U 7, passim; d*onderdaelstraete*, id, 18r; *onderdael straete*, id, 61v; d*honderdale strate*, **1603**, RAG-Ev 227, 106r; d*onderdael-straete*, **1619**, RAG-U 389, 4r; *onderdaelstrate*, **1622**, RAG-U 389, 38r; --, **1624**, RAG-U 183/19, 4v, 6r; d'*onderdaelstraete*, **1623**, RAG-U 389, 43r; (d)*onderdael straete*, id, 3r/v, 4v; --, **1635**, RAG-U 389, 187r; de *onderdaelsche straete*, **1635**, RAG-U 389, 220r; *(h)onderdalestrate*, d*onderdalestr.*, **1640**, RAG-U 13, passim; *onderdaelstraet*, **1640**, RAG-U 19, 37v; *onderdael straete*, **1641**, RAG-U 389, 324v; *onderdaelstraete*, **1640-1649**, RAG-U 8, 1r ev; --, **1643**, RAG-U 183/63, 2r.

ONDERDALEVELD <B2>: *onderdaele velt*, **1547**, ARA-RK 45413, 58v, 64r; t*onderdaele velt*, id, 57r; *honderdale velt*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 39r/v; *honderdael velt*, id, 63r; --, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 15v, 16r, 77v; *onderdael velt*, id, 15v, 61r; --, **1555**, ARA-RK 45414, 19v, 84r; *onderdaele velt*, id, 59v, 60r, 67v; *onderdael veld*, **1555**, RAG-U 741, 59v; bosch up *onderdael velt* Inde wulfs haeghe, **1555**, RAG-U 741, 15r; up *onderdaelvelt* metten noorthende up de bruchstraete, id, 15v; *onderdaele velt*, id, 39v, 41v, 47r.

ONDERLAND <C3>: drije partyen van lande danof twee partyen ghenaempt zyn de kerrenaerts en de derde partye ghenaempt t*onderlant*, **1619**, RAG-U 389, 4r; een ptye van lande ghenompt t*onderlandt* ... zuut de voorn. Onderdaelstraete, id, 6r; ghenompt t*onderlandt*, **1619**, RAG-U 401, los stuk; een ptye van lande ghenaempt het *onderlandt* ... achter de kercke van Urssele suyt d'onderdaelstraete, **1623**, RAG-U 389, 43r.

ONZE-LIEVE-VROUWEDREEFKEN: partie bosch ghenaempt *onse lieve vrauwen dreefken*, **1616**, X/U-OLV, 2r; *Onse Lieve Vr. drefken* van Urssele, **1640**, RAG-U 19, 82v, 212r.

ONZER VROUWEN LAND <B4>: *onser vrauwe(n) landt*, **eind 15e**, ARA-RK 1108, 6v; *onsser vrauwe land* vande kercke van Urssele, id, 7v; *onser vrauwen land*, **1505**, ARA-RK 1109, 12r.
Zie ook *VROUWENLAND*.

OOSTAKKER: daerment eedt tdoorestick ofte Inden *oost ackere*, **1500**, SAG-330/41, 411v.

OOSTBILK(EN) 1 <D3>: eene partye lants ghenaempt den *oostbilck* ... metten oosthende up de hullestraete, **1603**, RAG-Ev 227, 107r; 400 r. landts ghenaempt den *oostbilck*

noort N met een partye van Lande ghenaempt den wulfspit, **1622**, RAG-U 389, 34v; een stick landts ghenaempt met t'naervolghende de *Oostbilcken*, **1640**, RAG-U 13, 169r; de *oostbilcken*, **1641/1646**, RAG-U 8, 65v/35r.

OOSTBILK 2 <D5>: een half sticxken ghenaempt den *oostbilck*, **1612**, RAG-U 183/5, 3r; een partye ghenampt den *oostbulck* zuut vreckemstrate, **1620**, RAG-U 183/15, 3v; den *oostbilck*, **1627**, RAG-U 402/106; een stick landts ghenaempt den (doorstreept: dosbilck) *Oosbilck*, **1640**, RAG-U 8, 159v, 160r; *doosbilck*, **1641**, RAG-U 8, 55r; een stick landts ghenaempt den *Oostbilck* oost het buntstraetken, **1641**, RAG-U 389, 354v; den *oostbilck*, **1649**, RAG-U 8, 185r/v.

OOSTBILKSKEN <D5>: tlanghe bilxken ende t*oostbilxken*, **begin 17e**, RAG-U 7, 57r; een partyken landts ghenaempt t*oostbilcxken* west het buntstraetgen, **1633**, RAG-U 389, 134r.

OOSTDRIESEN <A4-B4>: tenden d*oosdryessche(n)* ... metten noortende up den hauden ghentwech, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 15v; ghenaempt de *hoosdriessche(n)* ... metten westzyde lants (sic) de wesseghemdreve, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 66v; tenden *oosdriesschen* ... metten noortende up de bruchstrate, id, 93r; tenden d*oostdriesschen*, **1555**, ARA-RK 45414, 20v; de *hoostdriesschen*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 67r; tenden d*oostdrieschen*, id, 108v; bosch tenden d'*oostdrieschen* ... metten noorthende op den hauden ghendtwech, **1555**, RAG-U 741, 15v; tenden d'*oostdrieschen* ... metten noorthende up de bruchstraete, id, 121v.

OOSTMEERS: de *oostmersch*, **1531**, ARA-Acq.Lille 1131, O.

OOSTMOLEN <C6>: daerment heedt ter *oostmuelen* onder de heerlichede van wesseghem, **1480**, SAG-330/35, 259v; van wesseghem na *hoestmuelene*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 70r; een stick ... ter *oostmeulne* ... ghenaempt het Ackerkin, **1555**, RAG-U 741, 68v; naer *oostmeulne*, id, 82r, 103v ev; ter *oostmuelene*, id, 85r, 114v, 128r; *roostmuelene*, **1641**, RAG-U 722/4, 8r/v; vande vrechemstraete naer *oostmuelene*, **1644**, RAG-U 653, 85v.

OOSTSTRAAT <E5?>: ande *hoeststrate*, **1502**, ARA-WK 3342, O; *hoostrate*, **1504**, ARA-RK 1091, 106r; *oostrate*, **1543**, ARA-WK 3344, O; *hoostrate*, **1565**, ARA-WK 3357, O; --, **1579**, ARA-WK 3368, O; **hoochstraete*, **1595**, ARA-WK 3369, O.

OOSTVELD <D2>: ande noortzyde van den *oostvelde*, **1484**, SAG-330/36, 469r; vanden *hoostvelde*, **1547**, ARA-RK 45413-II, 4v; upt *hoestvelt* ... up de hoestzyde N met princenvelt metten nortende up de bruchstrate, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 27r; *hoestvelt*, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 5r; *hoostvelt*, id, 51v; *oosvelt*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 132r; *oostvelt*, id, 21r; --, **1555**, ARA-RK 45414-II, 152v; t*oostvelt*, id, 29r; up t'*oostvelt* ... oost N met sprincen velt metten noorthende up de bruchstraete, **1555**, RAG-U 741, 82v; t*oostvelt*, **1572**, ARA-RK 45189, 41r, 45v; up t*oostvelt* ... noordt de brugghestrate,

id, 45r; t*hoostvelt* ... groot viij gemeten xlvj r., **begin 17e**, RAG-U 7, 70r; t*oostvelt*, **1619**, RAG-U 183/13, 3r; t*oostvelt*, **1624**, RAG-U 183/19, 2v; een partije landts ghenaempt het *oostveldt*, **1640**, RAG-U 13, 173r; het *oostvelt*, **1640**/**1648**, RAG-U 8, 36v/27r.

OOSTVELDBILK: den *Oostveldt bilck*, **1640**, RAG-U 13, 167r.

OOSTVIJVER <A3?>: ande zuutzyde van der **orstvivere*, **1490**, SAG-330/39, 27v.

OOSTVIJVERMEERS <A3?>: te pilckem up de noortzyde vanden *oostvyvermersch*, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 14v; *oostvivermeersch*, **1555**, ARA-RK 45414, 18r; iiii lynen bosch te pilcken up de noortzyde vanden *oostviver meersch* ... metten zuythende up den westvyvermeersch, **1555**, RAG-U 741, 13v.

OOSTWINKELVELD <E1-E2>: *Hoestwy(n)ckelvelt*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 80v; *Oostwinckele Velt*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 92r; *oostwinckele velt*, **1555**, RAG-U 741, 112r; an *oostwynckelvelt*, **1565**, RAG-AM 624, 225v; bij *oostwyncle velt* ... zuudt tvanckstraetken, **1572**, ARA-RK 45189, 41v; an *oostwyncle velt* ... zuudt den veltdyck ... noordt de brughstrate, id, 42r; *oostwyncle velt*, id, 42r; up *oostwynclevelt* oost de beuyerwaenstrate, id, 44r; by de jabbeke oost *oostwyncle velt*, id, 50r; by *oostwynckelvelt* ... suut de warande, **begin 17e**, RAG-U 7, 8v; *Oostwinckel Velt*, **1613**, RABev-ParReg/U; *oostwynckelvelt*, **1622**, RAG-U 389, 33r; an *oostwynckel velt* ... metten zuuthende up de bruchstrate, **1624**, RAG-U 183/19, 2r; *oostwincle veldt*, **1633**, RAG-U 389, 136r; *Oostwynckelveldt*, **1640**, RAG-U 19, 114v, 117r ev; *oostwynckel veldt*, **1640**, RAG-U 13, 152r, 174r; *oostwinckelvelt*, **1641**, RAG-U 183/55, 4r; --, **1642**, RAG-U 183/59, 3r.

OPSTAL <C5>: het *upstal*, **begin 17e**, RAG-U 7, 50v; ijC lxxxj R. Lants ghen. het *upstal*, **1623**, RAG-U 402/51; een ptye van lande ghenaempt den *opstal*, **1624**, RAG-U 402/85; den westcant vanden *upstal*, **1641**, RAG-U 389, 341r.

OUDE BRUGSTRAAT / OUDE BRUGSE WEG <A1-E2>: hande *haude brughstrate*, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 49r; ande *haude brugstrate*, id, 48v; upden *hauden brugwech*, id, 49r; anden *ouden bruchschen Wech*, id, 2v; anden *ouden bruchsschen *Werch*, id, 2r; ande *haude brugstrate*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 115r; den *ouden bruchschen wech*, **1555**, ARA-RK 45414, 48v; anden *ouden bruchsschen/brugghesschen wech*, id, 3r/v; ande *oude bruchstraete*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 203r; den *ouden bruchschen wech*, **1555**, RAG-U 741, 33v; (aenden *eecberch aende) *oude bruchstraete*, id, 33v, 171v; anden *ouden bruchsschen wech*, id, 3r/v; den *houden bruchschen wech*, **1627**, SAG-330/138-II, 123r.

OUDE DIJK <D5>: upt zant opden *houden dyc*, **1577**, RAG-LvdW 8, 132v; opden *ouden dyck* (commende opden waterganc), id, 130r, 131v ev.

OUDE EEKLOWEG <D1-D2>: den *hauden Eecloowech*, **1640**, RAG-U 19, 114r, 294v; den *auden eecloowech*, id, 57r.

OUD GAT/GOED <D5 of E5>: vyf ghemeten gheheeten [in] hamsdonc dat men heet de oude mersch ligghende voor t*houde gat*, **eind 15e**, ARA-RK 1108, 2r; in haemsdonc gheheeten doude meersch voor t*houde *goet*, **1505**, ARA-RK 1109, 5r; voor t*houde gat*, **1621**, ARA-RK 1110, 6r.

OUDE GENTWEG 1 <A3-F5>: den *ouden ghentwech*, **1540**, ADL-33 H 204, passim; vanden *houden ghentwech*, id, 58r; thonderdale tusschen den *ouden ghentwech* ende pilckem kercwech, id, 3r; up de cleytstrate dat men zeyt den *ouden ghentwech*, id, 3v; (int ackerkin tusschen shee(re)n mersschen ende den) *ouden ghent wech*, id, 20v, 30r, 34r, 37v ev; den *oudden ghendtwech*, **1547**, ARA-RK 45413-II, 131v; den *auden ghentwech*, **1548**, P/Aa-Rtb, 42r, 45r; den *ouden ghentwech*, id, 43v; anden *auden ghentweecht*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 158r; den *hauden ghentwech*, id, 71v, 129r; den *ouden ghendtwech*, id, 137r; den *ouden ghentwech*, id, 5v, 137r; den *hauden ghendtwech*, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 61r, 66v; den *houden ghendtweech*, id, 78v; den *hauden ghentwech*, id, 15v, 27v; --, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 8v, 32r, 122v; den *auwen ghendtwech*, id, 129r; den *hauden ghendtwech*, id, 120r; --, **1555**, ARA-RK 45414, 20v, 68r, 96r; den *ouden ghentwech*, id, 42r; --, **1555**, ARA-RK 45414-II, 202r; aenden *auden ghendtwech*, id, 202v; den *houden ghendtwech*, id, 131r; inden hooghen pael metten zuythende up den *auden ghendtwech*, **1555**, RAG-U 741, 29r; den *auden gentwech*, id, 171r; den *hauden gendtwech*, id, 171v; den *hauden ghentwech*, id, 61r, 72v, 134v; den *hauden gentwech*, id, 72v, 92v ev; den *hauden ghendtwech*, id, 15v, 92v, 132r ev; (lancx wesseghem dreve ... mette noortzyde upden) *houden ghendtwech*, id, 100r; upden cleyt ... metten noorthende up den *ouden gentwech*, id, 142v-143r; den *ouden ghendtwech*, id, 146v; metten zuythende up den *houden ghendwech* ende metten noorthende up honderdale strate, **1555**, ARA-WK 3356, O; inden hoghen pael zuut den *auden ghentwech*, **1576**, RAG-AM 626, 114r; den *auden gendtwech*, **begin 17e**, RAG-U 7, 6r, 13r, 18r ev; den *auden gentwech*, id, 17v, 18r, 62v; den *auden ghendtwech*, id, 16v, 61v, 62r; den *auden ghentwech*, id, 61r; den *hauden gentwech*, id, 9v, 15r, 17v ev; den *hauden gendtwech*, id, 63r/v; den *hauden ghendtwech*, id, 12r, 13r, 14r, 17r/v; *Ouden Gentwech*, **1613**, RABev-ParReg/U; upden *ouden ghendtwech*, **1620**, X/Aa-Rtb, 11r, 14r; den *auden ghendtwech*, **1622**, RAG-U 389, 31r; den *houden ghentwech*, **1624**, RAG-U 402/70; den *hauden ghentwech*, **1624**, RAG-U 183/19, 4r; --, **1627**, RAG-U 183/26, 1v; --, **1627**, RAG-U 183/26, 2v; den *ouden Ghendtwech*, **1628**, RAG-U 183/30, 1v, 2r; den *hauden gentwech*, id, 2r; den *ouden ghentschen wech*, **1633**, RAG-U 389, 149r; den helme ... suyt den *hauden ghendtwech*, **1637**, RAG-U 183/48, 3v; den *hauden Ghentwech*, **1637**, RAG-U 389, 341v den *hauden Ghendtwech*, **1640**, RAG-U 19, 17v, 92r; den *auden gendtwech*, **1640**, RAG-U 13, passim; den *hauden ghendtwech*, **1640-1650**, RAG-U 8, passim; den *auden ghendtwech*, **1641**, RAG-U 389, 352v; den *hauden ghendtwech*, **1643**, RAG-U 183/61, 1v. den *auden ghentwech*, **1643**, RAG-U 183/63, 1r.

OUDE GENTWEG 2: west tcloostere van dronghene busch noordt den *auden ghendtwech*, **1572**, ARA-RK 45189, 76v; by den eeberch ... noordt den *ouden ghendtwech*, id.

OUDE-GENTWEGBILK <B4>: een stic Lants ghenaempt dbuend(er)e of den *ouden ghentweech bilc*, **1540**, ADL-33 H 204, 31r.

OUDE HEERSTRAAT: lancx der *houder heerstraten*, **1520**, ARA-Acq.Lille 1131, O; in d*oude strate*, **1532**, ARA-Acq.Lille 1131, O.

OUDE HEERWEG: noort den *Auden herwech*, **begin 17e**, RAG-U 7, 14v; den *auden heerwech*, id, 17v, 18r; den *hauden heerwech*, id, 15v, 61v; den *hauden herwech*, id, 66v; den *houden heerwech*, **1618**, RAG-U 389, 14v.

OUDE HOFSTAL: de *haude hofstal* s. de straete, **1641**, RAG-U 389, 334v.

OUDE HOFSTEDE <C3?>: twee sticken ... ghenaempt d*haude hofstede* ... metten zuuthende up de onderdaelstrate, metten noorthende up theghelstr(aetken), **begin 17e**, RAG-U 7, 62r.

OUD LAND: een parseel genaemt het *houde Lant*, **1540**, ADL-33 H 204, 11v; het *houde Lant*, **1540**, ADL-33 H 205, 15v.

OUDE MEERS <E5>: vyf ghemeten ... [in] hamsdonc dat men heet de *oude mersch* ligghende voor thoude gat, **eind 15e**, ARA-RK 1108, 2r; in haemsdonc gheheeten d*oude meersch* voor thoude *goet, **1505**, ARA-RK 1109, 5r. Jnden *hauden meersch*, **1555**, RAG-U 741, 105v; gheheeten d*houde meersch* ... voor thoude gat, **1621**, ARA-RK 1110, 6r.

OUD RABOTJE <E4>: opde vier emskinderen wesende een oude stede ... metten noorthende opden waterloop ... met de noortzyde Lancx den Ghentschen ende brucghschen heerwech ... an t*oude rabotgen*, **1577**, RAG-LvdW 8, 131r.

OUD ROT <E4>: et *houde rot*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 28v; --, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 16v.

OUDE SPREEUWENBILK <D3 of D4>: den *hauden spreewen bilck* ... an den bilck bachten de kercke, **begin 17e**, RAG-U 7, 4v.

OUDE STEDE 1 <C5>: lant ghenaempt de *Aude stede*, **1640**, RAG-U 13, 57v.

OUDE STEDE 2 <B6>: een stick landts ghen. d*aude stede*, o. str., **1644**, RAG-U 653, 308r.

OUDE STEDE 3 <D3>: een partije ghen. de *aude stede*, **1640**, RAG-U 13, 170r.

OUDE STEDE 4 <E5>: een stick landts ghen. de *aude stede*, **1640**, RAG-U 13, 110v.

OUDE VIJVER 1 <D1>: twee vivers waer af deenen light onder hulsloo ende heet de *oude vivere*, **1472**, ARA-RK 1107, 7r; den *houden vivere*, **1505**, ARA-RK 1109, 8v; anden *ouden vivere*, **1547**, ARA-RK 45413-II, 17v; --, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 78v; (waterloop commende van den backere) anden *auden vivere*, **1553**, ARA-WK 3354, O; daerment heet hulsloo twee vivers den eenen ghenaempt den eecloo vivere ende den anderen den *ouden vivere*, **1554**, SAG-330/71, 155r; anden *ouden vivere*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 24v; anden *ouden vivere*, **1555**, RAG-U 741, 80r.

OUDE VIJVER 2 <B5>: een stick landts ghen. den *hauden vijvere*, s. str., **1644**, RAG-U 653, 4r.

OUD VIJVERKEN <B5>: te wesseghem metten *ouden viverkin* naest ghelant, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 108r.

OUDENBURGSE: Ur(s)sele *auderburchs*, **1571**, SAG-28/72/305, titelblad; het *auderburchsche*, **1572**, SAG-28/73/305, titelblad; Urssele *auderburchs*, **1574**, SAG-28/72/305, titelblad; Urssele *oudenbursche*, **1577**, SAG-28/72/305, titelblad.

OVERDAMMEKENS: een stic Lants gheheeten *overdammekins*, **1548**, P/Aa-Rtb, 39r; een stic lants gheheeten **vuerdammekins*, **1620**, X/Aa-Rtb, 6v.

PAARDENBILK 1 <A5>: voorden piete(n)dries ... den *perdebilck*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 117v; de *peerde bilck*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 126v; pachtgoet ter pieten met ... de *peerdebilck*, **1555**, RAG-U 741, 129r; een partije landts ghen. den *peirdebilck*, n. str., s. goet van wesseghem, **1644**, RAG-U 653, 8v; den *peerdenbilck*, **1647**, RAG-U 653, 6r.

PAARDENBILK 2 <E4>: den *peerde bilck* ... west tgoet velckeghem noort Pamels kercwech, **begin 17e**, RAG-U 7, 32v; een stick ghenaempt den *peerdebilck*, id, 43v; oost N met den *peerdebilck*, id, 49v; den *peerdebulck*, id, 52v; een partye ghenaempt den *peerdenbulck*, **1619**, RAG-U 389, 5r.

PAARDENBILK(EN) 3 <D3>: een stick landts ghenaempt den *peirdebilck*, **1640**, RAG-U 13, 170r; den *peirdenbilck*, id, 167v; twee sticken landts ghen. de *peirdebilcken*, id, 169v; den *peirdebilck*, **1640**, RAG-U 8, 203r; de *peerdebilcken*, id, 65v; den *peerdebilck*, **1641**, RAG-U 8, 65v; --, **1640**, RAG-U 13, 169v.

PAARDENBILK 4 <D5>: den *perdebilck*, **1640**, RAG-U 13, 54r; den *peirdebilck*, den *peerdebilck*, **1640-1651**, RAG-U 8, 153r, 156r/v, 163r/v, 166v.

PAARDENBILKEN 1 <E3>: twee partyen landts ghenaempt de *peirdebilcken*, **1640**, RAG-U 13, 149v; de *peirdebilcxkens*, **1640**, RAG-U 8, 252r.

PAARDENBILKEN 2: twee sticken ghenaempt de *peerdebilcken*, oost noort ende suut tvelt, **begin 17e**, RAG-U 7, 68r.
Zie ook *EERSTE, TWEEDE & DERDE PAARDENBILK*.

PAARDENBILKEN 3: de *peerdebulcken*, **1627**, SAG-330/138-II, 123r.

PAARDENBOS(SEN) <C5>: twee sticken ghenaempt de *peerde busschen*, **begin 17e**, RAG-U 7, 48v; stuck ghenaempt den *perden busch*, **1640**, RAG-U 13, 69v; den *peirdenbusch*, **1640**, RAG-U 8, 172r.

PAARDENWEE: (land, bos en meers) ghenaempt de *peerdewee*, **1627**, SAG-330/138-II, 123r; een partye landts ghenaempt de *peirdewee* ... oost sheeren straete, **1641**, RAG-U 722/4, 9v.

PAARDENWEITJE: een stick landts ghenaempt het *peerdeweetien* noordt den Ghendtschen herwech, oost den voetweghele, **1641**, RG-U 722/4, 16v.

PAESHOUTEMAN: west an tvoorgaende [viverstick] den *paesauteman* suut den herwech, **begin 17e**, RAG-U 7, 25r; een stuck landts ghenaempt de *paeschhouteman* zuut den herwech, **1621**, RAG-U 389, 26v; den *paeschauteman*, **1622**, RAG-U 389, 31r/v; ghenaempt *paeschhouteman*, **1621**, RAG-U 402/38; een stick lants ... ghenaempt *paeshauteman*, **1622**, RAG-U 402/47; den *Paeshauteman*, **1641**, RAG-U 187/14, 4v; een stick lant ghenaempt den *paes hauteman*, **1649**, RAG-U 188/7, 2r.

PAESSENS STEDE: west van *paessins stede*, **1540**, ADL-33 H 204, 58v; achter de kercke west vander strate upde zuut zyde van huus ende stede ... ghenaemt *paessins stede*, **1540**, ADL-33 H 205, 28r.

PAMELS AKKERKEN <C3>: *Pamels ackerken* ... noort sheeren meersch, **begin 17e**, RAG-U 7, 13r; *pamels ackerken*, id, 60v, 62v; eene partie Lants ghenaempt *pamels ackerken* noort sheeren meersch ... o. N metten brombilck, **1627**, RAG-U 183/26, 2r.

PAMELS KERKWEG <D4-F4?>: neffens het muelen straetkin ... metten suutende up *pamels kerckwech*, **1540**, ADL-33 H 204, 1r; *pamels kercwech*, id, 10v, 12r, 21v ev; *pamels kerckwech*, id, 2v, 16v, 21v ev; --, **begin 17e**, RAG-U 7, 8^{bis}r, 32v, 36v ev; *pamels kercwech*, id, 25r, 31r, 32v ev; *Pamels kerckwech*, **1619**, RAG-U 389, 5r; *pamels kerckwech*, **1619**, RAG-U 183/13, 2v; *pamels keerckwech*, **1621**, RAG-U 389, 26v; --, **1622**, RAG-402/47; *Paemels kercwech*, **1626**, RAG-U 389, 82r; *pamels kerckwech*, **1626**, RAG-183/27, 2v; --, **1640**, RAG-U 13, 142v ev; *pa(e)mels kerkwech*, **1640-1641**, RAG-U 8, 36v, 141r ev.

PANNE <F5>: noort den gentschen herwech ghenaempt de *panne*, **begin 17e**, RAG-U 7, 35r; een stic lans ghenamt de *panne*, **1607**, RAG-U 183/2, 3v; een partie ghenampt de *panne*, ca.**1610**, RAG-U 7, 68v; een ghemet landts ghenaempt de *panne*, **1619**, RAG-

U 389, 18v; twee partien van lande gheheeten de *panne* ... noort den ghentwech oost sentemaertenswech, **1624**, RAG-U 402/65; twee ptyen van Lande gheheeten de *panne*, **1624**, RAG-U 389, 51r; een partije landts ghen. de *panne*, **1640**, RAG-U 13, 125r/v, 126r; de *panne*, **1641**, RAG-U 187/14, 4r; --, **1641**, RAG-U 389, 348r, 352v.
Zie ook *KAARSPANNE, KLEIN PANNEKEN, LANGE & PLATTE PANNE*.

PANNEKEN <D3>: een partye landts ghenaempt t'*panne(ken)*, **1646**, RAG-U 8, 30v; t'*panneken*, **1650**, RAG-U 8, 84r.

PANNENMEERS <F5>: een stick gheheeten de *pannemeersch* in ursele in een gheweste daerment heedt te bugerwane, **1560**, RAG-Bo 406, 38r; de *pannemeersch* ... oost ste martens straetken, **begin 17e**, RAG-U 7, 19r; mette *pannemeersch*, ca.**1610**, RAG-U 7, 68v; een partye ghenaempt de *panmeersch*, **1640**, RAG-U 13, 126r; een partye landts ghenaemt de *pannemeersch*, **1640**, RAG-U 8, 198r.

PANNENPUT <F5?>: een stick ... ghen. de *pannepit*, **begin 17e**, RAG-U 7, 77r.

PANNENSTRAATJE <F5>: t*panne straetken*, **begin 17e**, RAG-U 7, 19r, 22r.

PAPENBOS: *papen bursch*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 69v; *papenbosch*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 72r; bosch ghenaempt *papen bosch*, **1555**, RAG-U 741, 103r; te pilckem ghenaempt *papen busch* ... o. N metten boombusch, **1576**, RAG-AM 626, 114r.

PAPENLAND: t*papen Lant* suut den hauden gendtwech, **begin 17e**, RAG-U 7, 61v; oost t*papen Lant*, id, 62r.

PAPENSTEDE <E5>: de *papenstede* ... suut hautken strate, **begin 17e**, RAG-U 7, 34v; een stick landts ghenaempt de *paepenstede*, **1640**, RAG-U 13, 120r; een partye landts ghenaemt de *pape stede*, **1641**, RAG-U 389, 327v.

PAPENSTUK: suut den auden ghentwech ... west t*papen stick*, **begin 17e**, RAG-U 7, 61r.

PARMENTIERS BILK <C4>: twee ghemeten Lants lichende tusschen beede de herweghen ende es ghenaempt *p(ar)mentiers bilck*, **1540**, ADL-33 H 204, 3v; twee ghemeten Lants ghenaemt *parmentiers bilck* streckende metter zuut zyde lancx myns hee(re)n van praet muelen wech metten oostende commende up tstraetkin jeghen de cautere, id, 30v; een stick lants ... ghenaempt den *paermentiers bilck* daer den voetwech lancxt loopt oost het ijnghelstraetken zuut den eerwech, **1628**, RAG-U 183/30, 1v; een stick landts ghenompt *paermentiers bulck* ... o. & z. sheeren straete, **1637**, RAG-U 183/48, 2v; een stick landts oock ghenompt *paermentiers bulck* oost de voorgaende partije z. de strate ... noort seker landtstraetgen, id, 2v-3r; een stick landts ghenaempt *parementiers bilck*, **1644**, RAG-U 8, 11r.
Zie ook *GROTE PARMENTIERSBILK*.

PASSCHIER WANTEN(S) LAND: an *paesschier wanten lant*, **1555**, RAG-U 741, 3v.

’S PAUWS STEDE: ghenampt de *spaustede* ... noort de vreckemstrate, **1644**, RAG-U 183/70, 3v.

PETINGE <C2?>: ande zuutzijde vanden eecbussche dat men heedt de *petinghe*, **1490**, SAG-330/39, 27v; ande zuutzijde van der *petinghe* dat men heedt lijskins driesch, id.

PIERS BILK <F5>: anne [den grooten steelant] den *piersbilck* west hautken strate, **begin 17e**, RAG-U 7, 22v; een stick landts ghenaempt den *piersbilck*, **1640**, RAG-U 13, 122r.

PIETEN (ter -) <A5>: mar. f. gher. smeets ter *pieten*, **1431**, ARA-RK 45406, 12v; ter *pieten* anden driesch, **1547**, ARA-RK 45413-II, 131v; --, **1555**, ARA-RK 45414-II, 151r; --, **1555**, RAG-U 741, 146v; heur stede ter *pieten*, id, 147r; van verteerde costen ... ter *pieten*, **1558**, AvM 39/U KR, 9r; als de processien vander *pieten* quamen, id, 8v.

PIETENDRIES <A5>: ter *pieten* anden *driesch*, **1547**, ARA-RK 45413-II, 131r; --, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 133r; --, **1555**, RAG-U 741, 129r; den bilck zuytwaert van den *pieten dries*, id, 146v; den *pietendriesch*, **1641**, RAG-U 722/4, 8r/v.

PIETER BREST(S) DREVE <B3>: *pieter brest dreve*, **1e derde 15e**, ARA-RK 45405; een parcheel cleyts metter westzyde ande *dreve* die loopt *van pieter brest* naer den hauden ghendtwech, **1555**, RAG-U 741, 132r; *P(iete)r brest dreve*, **begin 17e**, RAG-U 7, 18r, 63r/v, 64r, 65v; de *dreve van Pr. brest*, id, 64r; *pieter brest dreve*, **1640**, RAG-U 13, 28r/v, 29r ev; --, **1640**, RAG-U 19, 46v, 209r, 236r; *Pieter brest dreve*, **1640-1645**, RAG-U 8, 21v, 89r ev.

PIETER BREST(S) STEDE <?>: metten noorthende aen voors. *pieters brest stede*, **1555**, RAG-U 741, 36v.

PIETER DE KEIZERS STEDE <C4>: noort van *pieter de keysere stede* ter cappelle, **1540**, ADL-33 H 204, 33r.

PIETER WEYNANTS BOS: *P(iete)r weynants bosch*, **begin 17e**, RAG-U 7, 20r.

PIETER WEYNANTS LAND: *P(iete)r weynants Lant*, **begin 17e**, RAG-U 7, 20r.

PIETER ’S BRABANTERS LEEN <B3>: west van *pieter sbrabanters leen*, **1540**, ADL-33 H 204, 47v; up de oostzyde van *pieter sbrabanters leen*, id, 56r; oost van *pieter sbrabanters leen* ... metten noortende up honderdale kercwech, id, 58r.

PIETERS BILK <A5>: voorden pietendries ... *pietersbilck*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II,

117v; *pieters bilck*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 126v; het pachtgoet ter pieten met ... *P(iete)rs bilck*, **1555**, RAG-U 741, 129r.

PILKEM: in *pelkeem*, ca.**1300**, RAB-Aanw.1912, 180r; *peelkem*, **1e derde 15e**, ARA-RK 45405; --, **1441**, ARA-RK 45407, 1r, 6r, 39v; daerment heet te *pilchem*, **1466**, SAG-330/30, 189r; een jeghenode gheheeten *peilkem*, **1472**, ARA-RK 1107, 5r, 6r; le fief de *peelkin*, **1473**, ARA-RK 1090, 35r; een jeghenode gheheeten *peilkem*, **eind 15e**, ARA-RK 1108, 4v; *peelckem*, **1502**, ARA-WK 10838, O; *pelkem*, **1505**, ARA-RK 1109, 17r; *peelkem*, **1532**, SAG-330/51, 86r; te *peelckem*, **1533**, ARA-RK 45412, 142v; *pilckem*, id, 24r, 56r; --, **1547**, ARA-RK 45413, 1v, 3v, 13v; --, **1547**, ARA-RK 45413-II, 28r/v; *pelckem*, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 72r; *pilckem*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 8r, 11r, 43r; t*pilcghe(m)*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 27v; *pilckem*, id, 5v, 14v; --, **1555**, ARA-RK 45414, 2r, 4r, 7r; --, **1555**, ARA-RK 45414-II, 127v; --, **1555**, RAG-U 741, 38r/v, 51v, 57v ev; (bosch ende pasteure te) *pilcken*, id, 8v, 9r, 13r/v, 16r ev; *pilken*, id, 2v, 6v; *pilckem*, **1576**, RAG-AM 626, 114r/v; *Pelckem*, **1613**, RABev-ParReg/U; jn tquartier van *pilckem*, **1617**, SAG-330/134, 52r; *Pilckem*, **1618**, RAG-U 389, 1r; *pilchem*, **1641**, RAG-U 722/4, 11r/v, 13v; --, **1642**, RAG-U 389, 370v; *pilckem*, **1643**, RAG-U 183/63, 2v.
Zie ook *HOOGPILKEM*.

PILKEMAKKER(KEN) <A2>: in *pilckem ackerkyn* ... metten zuutende up teghelstratghyn, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 50v; in *pilckem Ackerkin* ... metten zuythende up *t'eghelstraetkin, **1555**, RAG-U 741, 43v; bosch in *pilckem Ackerken*, **1640**, RAG-U 19, 21r/v, 80r, 234r/v ev; maegheren bosch ende veldt ghen. *pilckem ackerken*, id, 232r, 234r, 254r; in *pilchemackere* ... metten suythende up t'Ichelstraedtken, **1641**, RAG-U 722/4, 11v; bosch ghen. *pilchem ackerken* suyt den pilchemvijvere n. het eckelstr. scheedende dese heerel. ende de prochie van urssel, **1644**, RAG-U 651, 35r.

PILKEMKERKWEG <A3-B3>: neffens *peilchem keercwech*, **1490**, SAG-330/39, 27v; *pilckem kerckwech*, **1540**, ADL-33 H 205, 20v; *pilckem kercwech*, **1540**, ADL-33 H 204, 3r, 8r, 17r/v ev; --, **1547**, ARA-RK 45413, 50r; *pilckem kerckwech*, id, 60r; *pilckem kercwech*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 21v, 46r, 53v, 71v; --, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 1v, 14v, 63v; *pilckemkercwech*, **1547**, ARA-RK 45413-II, 87v; *pelckem kerckwech*, **1555**, ARA-RK 45414, 2r; *pilckemkerckwech*, id, 18r, 47v; *pilckem kercwech*, **1555**, RAG-U 741, 42v, 46v ev; *pilckem kerckwech*, id, 34v, 37r; *pilcken kerckwech*, id, 14r, 33r; metten noortzyde aen **pecken kerckwech* west pilcken straete, id, 2v; twee parcheelen bosch ... by scaepwarande daer den *kercwech van pilcken* duer Loopt, id, 30v; *pilchem kerckwech*, **1572**, ARA-RK 45189, 73r; --, **1628**, RAG-U 389, 100v.

PILKEMSTEDE <A3>: een *stede te peilkem*, **1473**, ARA-RK 1107, 5r; vander *stede* te *pilckem* ... metten oosthende up pilckemstraete, **1555**, ARA-RK 45414-II, 127v; behuysde *stede ten *bilcken* ... metter westzyde up de straete, **1555**, RAG-U 741, 80v; zyn *stede ten *bilcken*, id, 81v; *stede te pilckem*, id, 94r; een partye ghenaempt de *pilchem stede* ... west pilchemstraete, **1641**, RAG-U 722/4, 9v; een stick landts ghen. de *pilchemstede*, **1644**, RAG-U 653, 44v; de *pilckemstede*, **1649**, RAG-U 653, 98r.

PILKEMSTRAAT <A1-A3>: *straetk(in) te peelckem*, **1e derde 15e**, ARA-RK 45405; *peelkem straetkin*, **1441**, ARA-RK 45407, 6v; upt *straetkin te peelkem*, id, 1r; ten hende van *peelkem strate*, **1460**, SAG-330/28, 436v; *peilkem strate*, **eind 15e**, ARA-RK 1108, 4v; *peelckemstrate*, **1502**, ARA-WK 10838, O; *pelkemstrate*, **1505**, ARA-RK 1109, 17r; *pilckemstraete*, **1547**, ARA-RK 45413, 73v; *pilckems Straete*, **1547**, ARA-RK 45413-II, 29r; up *pilckimstraete* by den Westvivere, id, 161r; *pilckemstraete*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 37v; *pilckemstrate*, id, 45v, 61v, 96r, 129r; --, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 1v, 48v, 52r; --, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 34v, 65r, 87r; *pilckemstraete*, **1555**, ARA-RK 45414, 2r, 47v; *pilckemsstraete*, id, 7r; --, **1555**, ARA-RK 45414-II, 41r, 149v; *pilckem straete*, **1555**, RAG-U 741, 36v, 38v, 54r ev; *pilckems straete*, id, 71r, 145r; *pilcken straete*, id, 2v, 33r; *pilck(em) straete*, **1576**, RAG-AM 626, 114v; *Pilckem straete*, **1618**, RAG-U 389, 1r; *pilckem straete*, **1633**, RAG-U 389, 145r; *pilchemstraete*, **1640**, RAG-U 19, 20r, 80r, 232r ev; *pilchem straete*, **1641**, RAG-U 722/4, 9v, 10v, 11v ev; --, **1644**, RAG-U 651, 51r; --, **1644**/**1649**, RAG-U 653, 44v, 97r/98r, 100r; --, **1649**, RAG-U 653, 98r.

PILKEMVELD <A2>: *pilckemvelt*, **1547**, ARA-RK 45413, 67r; --, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 58v; --, **1555**, ARA-RK 45414, 77r; *pilkem velt*, **1555**, RAG-U 741, 50r; *pilchem veldt*, **1641**, RAG-U 722/4, 9v.

PILKEMVIJVER 1 <A3>: *vivere te peelkem*, **1441**, ARA-RK 45407, 39v; *pilckem vivere*, **1533**, ARA-RK 45412, 73r, 143r; --, **1547**, ARA-RK 45413, 4r, 21r, 50v; --, **1547**, ARA-RK 45413-II, 30r, 143r; --, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 5r, 21v, 37v; *pilckem vyvere*, id, 62v; --, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 5v, 26v, 79v; --, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 128r; --, **1555**, ARA-RK 45414, 102r; *pilckem vivere*, id, 5v, 7r, 39v, 52v; --, **1555**, ARA-RK 45414-II, 42v; --, **1555**, RAG-U 741, 35r, 56r, 62v ev; *pilckem vyvere*, id, 141r, 153r; *pilcken vivere*, id, 5r, 6v, 27v; *pilchem vivere*, **1641**, RAG-U 722/4, 11v; *pilchem vijvere*, **1644**, RAG-U 651, 127r.

PILKEMVIJVER 2 <A3>: een partije meersch ghen. den *pilchem vijvere*, w. str., o. schaepswarande, **1644**, RAG-U 653, 54r, 70r; *pilchem vijvere*, id, 35r, 54r ev.

PILKEMVIJVERKEN <A3>: *pilckem viverkin*, **1547**, ARA-RK 45413, 13v; --, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 11r; --, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 81r; *pilckem vyverkyn*, id, 6v; --, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 8v; *pilckem vijverkin*, **1555**, ARA-RK 45414, 8r, 102v; *pilckem viverkin*, id, 16v; --, **1555**, RAG-U 741, 64v, 72v; *pilckem vyverkin*, id, 7v; *pilcken viverken*, id, 13r; *pilckem viverken*, id, 72v; *pilkem viverken*, **1617**, SAG-330/133, 86r; *pilckem vyverken*, **1618**, SAG-330/134, 115v; *pilchem viverken*, **1641**, RAG-U 722/4, 13v, 14r; *pilchem vijverken*, **1647**, RAG-U 183/83, 3v.

PLAATSE 1 <D4, F6>: Jan riethaeghe ter *plaetsen*, **1431**, ARA-RK 45406, 3r; t(er) *plaetse* jeghen ov(er) de Roose, **1497**, ARA-Acq.Lille, O; huere stede daer zy up woent ter *plaetse* ... metten oostende commende up den cleyne(n) Ste Joris, **1540**, ADL-33 H 204, 11r; zyn huusen ende stede ter *plaetsen* noort over strate vanden Cleynen Ste Joris, id, 54v; huer stede daer ze woent ter *plaetsen* ... metten oostende ... upden cleynen

Ste Joris, **1540**, ADL-33 H 205, 14v; een stedekin ... ter *plaetsen*, id, 15r; dhofstede ter *plaetsen*, **1588**, RAG-U 401, O; inde hofstede ghenampt den keysere ... wat zuut vander kercke daerment nompt ter *plaetsen*, **1614**, RAG-U 183/7, 2r.

PLAATSE 2 <D4, E6>: ande *plaetsse* nallinc der herberghen gheheeten den *hellem*, **1448**, SAG-330/24, 380r; *Plaetse*, **1613**, RABev-ParReg/U; ter *plaetsen*, **1619**, RAG-U 389, 5r; tscaeck ... an urssel *plaetse* met tnoorthende upde waterhalle, **1621**, RAG-U 402/28; an *urssele plaetse*, **1624**, RAG-U 402/70; turssele ande *plaetse*, **1627**, RAG-U 402/106; de *pla(e)tse*, **1640**, RAG-U 13, 1r/v, 4v, 40r; de *plaetse*, **1640-1650**, RAG-U 8, passim.

PLANTSOENBILK <B3>: een partie Lants ... ghenaempt den *plantsoen bulck*, **1624**, RAG-U 183/19, 4r.

PLANTSOENBOS: bosch ghen. den *plantsoenbosch*, **1644**, RAG-U 651, 65r.

PLATTE BILK: tlant ... zuut den hauden heerwech ghenaempt den *platte(n) bilck*, **begin 17e**, RAG-U 7, 61v; lant ende meersch ghen. den *platten bilck* ... suyt den hauden Ghendtwech, **1641**, RAG-U 389, 315v.

PLATTE MEERS <D5 of D6>: Inde *platte meersch*, **begin 17e**, RAG-U 7, 55r; een partye meersch ghenampt de *platte mersch* in herysbrouck, **1620**, RAG-U 183/15, 2v; een partije mersch ghenoemp[t] de *platte mersch*, **1635**, RAG-U 389, 209v.

PLATTE PANNE <F5>: de *platte panne* noort den heerwech ... west tpanne straetken, **begin 17e**, RAG-U 7, 19r; een partye landts ... ghenaempt de *platte panne*, **1640**, RAG-U 13, 124v.

PLATTE WARIK <C6>: ghenaempt den *platte(n) Waryc*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 79v; de *Platte Waryc*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 90r; een stic Landts ... upde heerlichede vanden apendant vanden vryen ghenaempt de *platte waryc*, **1555**, RAG-U 741, 111r. Zelfde als *GROTE WARIK*.

POLDER 1 <C5>: daerment heet de *poldere*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 22r; den *poldere*, id, 71v; --, **1555**, ARA-RK 45414-II, 79r; de *poldere*, id, 30r; een stick Lants ghenaempt den *polder* ... metter zuytzyde Lancx der straete, **1555**, RAG-U 741, 106r; daerment heedt de *poldere*, id, 83r-v; een partye saeylandt ... ghenaempt de *poldere* zuut sheeren straete, **1623**, RAG-U 389, 46r; den cleenen varent ... oost N met synen *poldere*, **1638**, RAG-U 389, 285r; een partije landts ghen. den *poldere*, **1644**, RAG-U 653, 281r; *poldere*, **1648**, RAG-U 653, 23v, 25r.

POLDER 2: den *Poldere* ... noort Pamels kerckwech, **begin 17e**, RAG-U 7, 32v.

POOTSTUK <D4>: *pootstic*, **1528**, AvM 39/U KR, 1v; een half ghemet Lans ende

xxvij Roen lichende upt zuutende vanden Cautere ende es ghenaempt het *pootstic*, **1540**, ADL-33 H 204, 31v; twee lynen Lants ... beneden den cautere ghenaempt het *pootstick*, id, 4v; een parseel Lants ghenaemt het *poot stick* ... tenden zynen Langhe sticke beneden den cautere zuutwaert, id, 5v; het *pootstick* lichende zuut tenden Cautere, id, 24r; (zuut vanden voorn. twee lynen achter skeysers huus) ... ghenaemt het *pootstick*, id, 27r; een half ghemet Lants ... zuut vanden Cautere ghenaempt t*pootstic*, id, 44v; het *pootstick*, **1540**, ADL-33 H 205, 38r; upt *pootstick* tenden zynen langhen sticke beneden den Cautere, id, 8r; *poot stick*, id, 33v; twee Lynen Lants lichende beneden den Cautere over den waterloop ghenaempt het *poot stic*, id, 25v; *t*potstick* ... noort den Roosen Cautere, **begin 17e**, RAG-U 7, 11r; t*pootstick*, id, 55r; een **potstick*, **1640**, RAG-U 13, 51v.
Zie ook *KLEIN POOTSTUK*.

POPULIERKEN <C3>: twee parseelen lants ... up de kernaert deen ghenaemt tpitkin ende het andere het *popelierkin*, **1540**, ADL-33 H 204, 16v; up de kernaert ghenaemt het pitkin ende het ander het *popelierkin*, **1540**, ADL-33 H 205, 6r; iiijC r. lants ghenaempt et *popelierkyn*, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 12r; et *popelierkyn*, id, 57v; het *popelierkin*, **1555**, ARA-RK 45414, 15r, 62r; iiijC roeden lants ghenaempt het *popelierken*, **1555**, RAG-U 741, 11v, 40v; het *popelierken* ... noort de onderdael strate, **begin 17e**, RAG-U 7, 13v.

POST(ER)IE <D4>: dhofstede ghenampt de *postie* (sic) commende metten voorhoofde ende noorthende up den herwech vanden muelewal, tstraet[ken] Loopende naer den roosen cauter ... ande westzyde, tmuelestraetken datmen nompt tgroene weechstraetken es streckende lancxt ande oostsyde, **1627**, RAG-U 183/4, 3v.

POTTERS BILK <C5>: iiiiC roeden Landts ghen. *potters bilck* ... an tbuntstraetken, **1623**, RAG-U 402/51; den *pottersbilck*, **1640**, RAG-U 13, 57v.

PRIESTERAGE 1 <D3, E6>: suut de *Priestraige*, **begin 17e**, RAG-U 7, 4v; seger Rootsaertsstede achter de *Priestrage*, id, 7v; de *priestraige*, **1640**, RAG-U 13, 159v, 160r; de *priesteraighe*, **1641**, RAG-U 389, 315v; de *priesteraige*, **1641**/**1642**, RAG-U 8, 57r/62v.

PRIESTERAGE 2 <C4, E6>: een partyken landts ghenaempt de *priestrage*, **1640**, RAG-U 13, 67v; de *priesteraige*, **1641**, RAG-U 8, 55v.

'S PRINSEN BOS <A4>: Inden koreel neffens *sprincen bosch*, **1532**, SAG-330/51, 86r; *sprincen bosch*, **1627**, SAG-330/138-II, 123r.

'S PRINSEN MEERS <B5?>: *sprinsenmersch*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 11v; west de strate die loopt van wesseghe(m) na oostmuelne oost *prynce mersch*, id, 69v; *sprinchen meersch*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 16r; *princhen Meersch*, id, 82v; bosch over *sprincen meersch*, **1555**, RAG-U 741, 75v; het katteboselkin ... oost *sprincen meersch*, id, 103v; over *Sprincen meersch*, **1619**, RAG-U 389, 10v, 11r; de *princemeersch*, **1637**,

RAG-U 389, 246r; de *prince meersch*, **1644**, RAG-U 653, 23r; de *princemeersch*, **1648**, RAG-U 653, 25r.

(’s) PRINSEN VELD <D2>: *princenvelt* met den nortende up de bruchstrate, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 27r; *prince velt*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 21r; *sprinchen velt*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 29r; up t’oostvelt oost N met *sprincen velt* metten noorthende up de bruchstraete, **1555**, RAG-U 741, 82v.

PRINSENWALLEKEN <B2>: daerment heedt te muelenstake ... metten noortende up *pryncewallekyn*, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 6r; t*princenwallekin*, **1555**, ARA-RK 45414, 7v; te meulestaeke ... metten noorthende op t*princen wallekin*, **1555**, RAG-U 741, 7r; bosch ghenaemt het *princewalleken*, n. bruchstr., **1640**, RAG-U 19, 317r.

PROCESSIEWEG: ten hulle ... zuudt den *processiewech* ... noordt de brugghestrate, **1572**, ARA-RK 45189, 62v; ten hulle ... zuudt de *processiewech*, id, 43r; thenderstraten ... zuudt den *processiewech*, id, 69r; (inden veltdyck ... zuudt) den *processiewech*, id, 46v, 53r; het viverstick oost den *processie wech*, **begin 17e**, RAG-U 7, 25r; te beyerwaene oost den *processiewech*, id, 30r; Inden clynckart ... oost den *precessie wech*, id, 73r, 77r; den *processiewech*, id, 78v; het vyverstick ... oost den *processiewech*, **1622**, RAG-U 389, 31v; --, **1622**, RAG-U 402/47; *processiewech*, **1627**, RAG-U 183/21, 3r; --, **1632**, RAG-U 389, 117v; --, **1635**, RAG-U 389, 221v; --, **1644**, RAG-U 183/69, 3v; het vyverstick oost den *prosessywech*, **1649**, RAG-U 188/7, 1v.

PUTJE <C3>: twee parseelen lants ... up de kernaert deen ghenaemt t*pitkin* ende het andere het popelierkin, **1540**, ADL-33 H 204, 16v; eenen bilck ghenaemt het *pitkin* byden kernaert, id, 14v; een half ghemet lants ghenaemt het *pitkin*, id, 16v; twee parseelen ... up de kernaert ghenaemt het *pitkin* ende het ander het popelierkin, **1540**, ADL-33 H 205, 6r; eenen bilck ghenaemt het *pitken*, id, 3r; gheheeten t*pitkin* ... noort vanden keercke van Urssele, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 156r; t*pitkin*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 198v; Cxxj R. Lants ... gheheeten t*pitkin* ... noort vander kercke van urssele, **1555**, RAG-U 741, 168v.

PUTOL <D2>: een ghemet ghenaempt den *putol* ... metten zuutende up de Dambeke, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 60v; de *putol*, **1555**, ARA-RK 45414, 65v; den *putol*, **1555**, RAG-U 741, 43r; bosch inden *puthol* ... toostvelt ten noorthende, **1624**, RAG-U 183/19, 2v; bosch ende velt inden *puuthol*, id, 2v.

PUTTENBOS 1 <E3>: een partie bosch ... ghenaempt den *pittebosch* gheleghen up de heerl. van wulfsberghe, **1620**, RAG-U 183/16, 2v; den *pittebosch*, id, 4v; bosch ... ghenaempt den *puttebosch* ... met tnoorthende up tmuelenstraet[ken] Loopende naer den hulle vande veltstraete, **1628**, RAG-U 183/29, 2r; bosch ghenaempt den *pitte bosch*, **1637**, RAG-U 389, 246v; den *pittebosch*, **1641**, RAG-U 183/55, 3v; den *puttebosch*, **1642**, RAG-U 776, 10v; --, **1642**, RAG-U 775, 32r; bosch ghen. den *puttebosch* ... suyt de lantstraete, **1646**, RAG-U 18, 12r, 14r; *pittebosch*, id, 26v.

PUTTENBOS 2 <A3>: bosch ghenaempt den *pittebosch* west de pilchem straete ... oost de schaepswaerande, **1641**, RAG-U 722/4, 10v; bosch ghen. den *pittebosch* oost den wesseghembosch van syne Co. Ma^{t}, **1644**, RAG-U 651, 9r; bosch ghen. den *puttebosch*, id, 69r.

PYTS STEDE <A3>: te pilckem gheheeten *pytstede*, **1547**, ARA-RK 45413-II, 6r; gheheeten *pycxstede* ... metten oostende up pilckemstrate, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 96r; *pytstede*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 7r; te pilckem gheheeten *pyt stede*, **1555**, RAG-U 741, 71r; twee ptyen landts ... de *pyckstede*, **1644**, RAG-U 653, 103v.

RAAP <C2>: ghenaempt den *raep*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 39v; --, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 26v, 58v, 77v; --, **1555**, ARA-RK 45414, 40r, 84r; de helft vanden *Raep* up onderdael velt de westzyde van clercx viverkin tot de bruchstraete, **1555**, RAG-U 741, 59v; up onderdaele velt ghenaempt den *Raep* ... vanden Loocdyc tot clercx viverkin, id, 41v; bosch ghen. den *raep*, n. Bruchstr., w. Bogaertstr., **1640**, RAG-U 19, 82r, 161r, 205r.

RAAPBOS <C3>: eenen bosch ghenaempt den *Raepbosch*, **1540**, ADL-33 H 204, 38v; dlant achter de kercke over thullekin up de noortzyde vanden *Raepbosch*, id, 53v; den *Raep bosch*, id, 26r; upden *raep bosch*, **1540**, ADL-33 H 205, 37r; een lyne lants tenden *raepbossche*, **1558**, AvM 39/U KR, 2r.

RAAPTUIN(TJE) <E4>: een stick metten suuthende up pamels kerckwech ... ghenaempt den **Raeptum*, **begin 17e**, RAG-U 7, 40r; een stick ... metten noorthende up den Loop ghenaempt den **raeptum*, id; den **raeptum,* id, 80v; een stick landts ghenaempt het *raeptynken*, **1640**, RAG-U 13, 145v.

RABOT 1 <E4>: een sticxken an t*rabot* oost de veltstrate, **begin 17e**, RAG-U 7, 36v.
RABOT 2 <E4>: eene partije landts ghenaempt het *rabodt*, suijt den hauden ghendtwech, **1642**, RAG-U 775, 31v.

RABOTBILKSKEN <E4>: ghenaempt t*rabotbilcxkin* ... oost de veltstrate zuudt den herwech, **1572**, ARA-RK 45189, 59r; een partyken lants ghenaempt het *rabbodtbilcxken*, **1640**, RAG-U 13, 156r; het *rabbodtbilcxken*, **1641**, RAG-U 8, 214v.

RABOTBRUGGE <E4>: de *rabbodtbrugghe*, **1640**, RAG-U 13, 99r; an de *rabodtbrugghe*, **1644**, RAG-U 653, 249v.

RABOTJE <B4-B5>: een stick landts ghen. het *rabotgen* n. heerwech, **1644**, RAG-U 653, 3v.

RABOTSTUK <E4>: een stick ghenaempt t*rabotstick* oost de velstrate suut den herwech, **begin 17e**, RAG-U 7, 38v.
Zelfde als *RABOTBILKSKEN.*

RAPIERKEN <A5>: een sticxken landts ghenaempt het *Rapierken*, **1612**, RAG-U 193/5, 2v; een partije landts ghen. het *rappierken*, **1644**, RAG-U 653, 56r.

RASEKE: een partye ghenaemt de *raseecke*, **1641**, RAG-187/14, 2v; een partije lants upde *Rasheecke*, **1644**, RAG-U 183/70, 2r.

REIGERIE <D5>: een bosschelken inde meersschen onghemeten (i.a.s. ghenaempt de *reygerie*), **1640**, RAG-U 19, 183r.

REIZE: inde *reyse*, **1547**, ARA-RK 45413-II, 182r.

RENNEBOOM: een parseel bosch lichende ten *Renne boome* ... metten noort ende upt teghel straetkin, **1540**, ADL-33 H 204, 14r; boven den *Renne boome*, **1540**, ADL-33 H 205, 4r; an teghelstraetkin ghenaempt den *renneboe(m)*, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 50r; de *renneboe(me)n*, **1555**, ARA-RK 45414, 50r; bosch aen tegelstraetkin ghenaempt den **Renneboen*, **1555**, RAG-U 741, 34v.

RENNEBOS: anden *rennebosch*, **1626**, SAG-330/138, 93r.

REYNKENS DIJK: iic r. gheheeten *Reynckins dijc*, **1500**, SAG-330/41, 411v; een stick ... ghenaempt den *Reycken dyck*, **begin 17e**, RAG-U 7, 73v.

RIET: west et muelenstraetken oost et *Ryet*, **1576**, RAG-AM 626, 114r.

RIETHAEGHESTEDE: een partije Landts ghenaempt de *riethaeghestede* ... suyt den herwech, **1637**, RAG-U 389, 246r. 3G

RIETHAEGHS BILKSKEN: *rietaeghs beilxkin*, **eind 15e**, ARA-RK 1108, 3r; --, **1505**, ARA-RK 1109, 18v; inden *bilck* voor *rietaeghens*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 129r; --, **1555**, ARA-RK 45414-II, 147v; den *bilck* voor *Riethaeghe*, **1555**, RAG-U 741,143v.

RIJERSTRAATBILK(EN) <C4>: bilcken ghenaemt de *Ryer straet bilcken* up de zuut zyde vanden straetkin voors., **1540**, ADL-33 H 204, 9v; den merghelpitbilck up de zuutzyde vanden *Ryerstraet bilck*, id, 12v.
Zie ook *RIJSTALBILK*.

RIJ(ER)STRAATJE <C4>: eenen bilck in mekel ackere ... over het *ryerstraetkin*, **1540**, ADL-33 H 204, 8v; up de zuutzyde vanden *Ryer straetkin* metten oostende streckende Lancx wreckem kercwech, id, 12r; neffens den *Ryerstraetkin*, id, 43v; ant *Rijstraetkin*, id, 7v; up de zuut zyde vanden *Ryerstraetkin* ende metten oostende commende up wreckem kercwech, **1540**, ADL-33 H 205, 17v; twee ghemeten lans ende zyn bilcken ghenaempt, upt *Ryerstraetkin* up de zuutzyde (i.a.s. t*Rystraetkin*), id, 13r; een hofstedeken ghenaempt de *Smesse* ... noort t*rystraetken*, **1588**, RAG-U 401, O; --, **begin 17e**, RAG-U 7, 5r; oost den Dieren Coop west het *Rystraetken*, id, 48r; achter

wylent den keysere west het *Rystraetken*, **1623**, RAG-U 402/51; den rystalbulck ... oost het *rystraetien*, **1624**, RAG-U 402/84.

RIJSTALBILK <C4>: een stick ghenaempt den *Ristalbulck* oost trystalstraetken, **begin 17e**, RAG-U 7, 2v; (een stick ... ghenaempt den) *Rystalbulck*, id, 4r, 5r, 52r, 53v; den *rystalbilck*, **1614**, RAG-U 183/7-II 1r; twee ghemeten landts ... Inden *Rystalbilck*, alsoo men ghaet naer het gheweste van vreckem ... oost de vreckemstraete, **1622**, RAG-U 389, 34v; den *Rystaelbilck*, **1624**, RAG-U 402/67; vanden *rystalbulck* ... oost het rystraetien, **1624**, RAG-U 402/84; de derde partye ghenaempt de *Rystalbilck*, **1624**, RAG-U 389, 52r; een stick lands ghenompt den *ristalbilck* ... oost het *stritstraetgen, **1625**, RAG-U 402/89; twee ghemeten Lants ... Inde *Rystalbilck* ... oost de vreckemstraete, **1627**, RAG-U 402/106; een stick lants groot een ghemet ghenaempt den *rijstalbilck* noort de straete die loopt naer de Cappelle, oost de straete die loopt naer de meerelpitten ... west N met den mekelacker, **1628**, RAG-U 183/30, 3r; een stick landts ghenompt den *rijstalbilck*, **1637**, RAG-U 183/48, 3r.
Zie ook *RIJERSTRAATBILKEN*.

RIJSTALSTRAATJE <C4>: t*rystalstraetken*, **begin 17e**, RAG-U 7, 2v.

ROBILK 1 <D5>: den *roobilck*, **1640**, RAG-U 13, 54r; den *robilck*, **1640**/**1649**, RAG-U 8, 159r/185r.
Zie ook *JANNEKEN VAN ROO STUK & KALLE VAN ROO STUK*.

ROBILK 2 <F4>: een partije landts ghen. den *robilck*, **1642**, RAG-U 8, 216r; een ghemet Landts ghenaempt den *roobilck* ... suyt den waterloop, **1643**, RAG-U 183/66, 2v; Landt ghenaempt den *roobilck* ... noort de beijerwaenstraete, id; den *roobilck*, **1644**/**1645**, RAG-U 8, 255v/241v.
Zie ook *GROTE ROBILK*.

ROBILKSKEN(S) <F4>: een partye/stick landts ghenaempt het *robilcxken*, **1641**, RAG-U 8, 240r/248r; delft vande *robilcxkens* ... te beyerwaene, **1641**, RAG-U 183/55, 3v.

ROELS AKKER: *roels acker*, **1547**, ARA-RK 45413-II, 126v; een ghemet lands gheheeten *roels ackere*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 136r; een lyne lands gheheeten **ronsackere* ... metten westzyde up wesseghem meersch, id, 135v; *roelsackere* ... metten oostzyde up wesseghemmersch, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 135v; *roelsackere*, id, 120v; --, **1555**, ARA-RK 45414-II, 132v, 142r; ij Lynen lants ghenaempt *Roels Ackere* ... up de westzyde s'heeren straete, **1555**, RAG-U 741, 133r; *Roels Ackere*, id, 139r.

ROGGEBEDDEN <C6>: de *Rogghebedden*, 462R, **begin 17e**, RAG-U 7, 58r; een stick Lants ghenaempt de *Roggebedden*, **1620**, RAG-U 183/16, 3v; de *rogghebedden*, **1623**, RAG-U 389, 38v; een stuck lants ... ghenampt de *Rogghebedden*, **1628**, RAG-U 402/117; lant de *roggebedden*, **1640**, RAG-U 13, 80v; de *rogghebedden*, **1640**, RAG-U 8, 153v; een partye landts ghenaempt de *rogghe bedden*, **1641**, RAG-U 389, 331r; een stick lants

ghenampt de *Roggebedden*, **1644**, RAG-U 183/70, 2v; de *Roggebedde*, id, 3r.

ROND BILKSKEN <A3>: et *ronde Bilcken*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 3v; het *ronde bilcken*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 4v; het *ronde bilckem* ... metten noorthende upden waterloop, **1555**, RAG-U 741, 69r; een partije landts (i.a.s. *rondebulcxken* of taruwbulcxken), **1644**, RAG-U 653, 103v.

RONSELAARKEN: in t*ronsselaerkin*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 156v; --, **1555**, ARA-RK 45414-II, 199v; in t*ronsselarkin*, **1555**, RAG-U 741, 169r.

RONSELAARS: ij ghem. bachten *ronsselaers*, **1571**, SAG-28/72/305, 7v.

ROOIKEN: ant bosschelkin ghenaempt t*roykin* ... metten zuutende up den loocdyc, **1547**, ARA-RK 45413, 58r; het *roykin*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 39r; --, **1555**, ARA-RK 45414, 62v; een vierkante bosselkin ghenaempt het *Roykin* ... metten zuuthende upden Loocdyc, **1555**, RAG-U 741, 41r; een bosschelken ghen. het *roijken*, **1640**, RAG-U 19, 319r.

ROSMOLEN <D4, F5>: den bilck daer de *Rosmuelen* up staet, **begin 17e**, RAG-U 7, 29v.

ROSMOLENBILK <D4, F5>: de *Rosmuelen bulck* ... suut de herwech west tmuelenstraetken, **begin 17e**, RAG-U 7, 11v; eene partie Lants ghenaempt den *rosmuelen bilck* ... tmuelestraetken Loopende naer den hulle suytwest, **1627**, RAG-U 183/4, 4r; een partije landts ghenaempt den *rosmeulen bilck*, **1640**, RAG-U 13, 157r; den *rosmuelenbilck*, **1640**, RAG-U 8, 39r; den *rosmeulenbilck*, **1645**, RAG-U 8, 29r; een partije Landts ghenaempt den *Roessemeulenbilck*, **1647**, RAG-U 183/83, 2v.

ROT 1 <B5>: t*rot*, **1547**, ARA-RK 45413-II, 65v; inde hautmeirsch ... gheheeten t*rot*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 75v; zynen bilck gheheeten t*rot*, id, 127v; t*rot*, id, 106v; t*rot*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 66r; eenen bilc gheheeten t*rot*, **1555**, RAG-U 741, 99r; een partye Lants ghenaempt het *Rot*, **1619**, RAG-U 183/6, 2v; --, **1623**, RAG-U 183/20, 1r; een p(ar)tye van lande ghenaempt het *rot*, **1625**, RAG-U 389, 61r; eene partie Lants ghenaempt het *Rot*, **1626**, RAG-U 183/27, 3r; een stick landts ghen. het *rodt*, **1644**, RAG-U 653, 59v, 211r, 218r.

ROT 2 <E4>: t*rot*, **begin 17e**, RAG-U 7, 37r; een partye ghenampt t*rot*, id; t*rot* west tgoet van velckeghem, id, 2r; het *Rot*, id, 31r; een stick lan(d)ts ghenaempt het *rodt*, **1640**, RAG-U 13, 140v, 141r, 143r/v; het *rodt*, **1641**, RAG-U 8, 214r, 226r.
Zie ook *ACHTERSTE ROT, KWAAD ROT, OUD ROT.*

ROZE <D4, F6>: A loste de la *rose* aud(it) ursel, **1485**, RAG-SPI Rek.1 nr.1730, 59r, 68^{bis}v; Aud(it) hoste de la *rose*, id, 59r, 68^{bis}r; t(er) plaetse jeghen ov(er) de *roose*, **1497**, ARA-Acq.Lille 172, O; in de *roeze*, **1511**, ARA-Acq.Lille 1131, O; in de *roese*,

1511 & **1514**, ARA-Acq.Lille 1131, O; in de *rooze*, **1512**, ARA-Acq.Lille 1131, O; inde *rose*, **1514**, ARA-Acq.Lille 1131, O; inden *rooze*, **1517**, ARA-Acq.Lille 1131, O; eene herberghe ghenaemt de *roose* staende tursele, **1518**, RAG-RvVl 957, 156r; van ghelaghe jn de *roose*, **1528**, AvM 39/U KR, 4v; twee herberghen deene ghenaempt de *roose* ende dandere St Jooris, staende binnen der prochie van Ursele, **1534**, SAG-330/52, 179r; huere stede ghenaemt de *roose* by der muelen, **1540**, ADL-33 H 204, 1v; de *Roose*, id, 1r/v, 2r, 19r ev; tusschen de *Roose* ende de drie Coninghen, id, 42v; achter de *Roost* (sic), **1540**, ADL-33 H 205, 7r; van ghelaghe jnde *roose*, **1558**, AvM 39/U KR, 6r; inde *rooze*, **1576**, RAG-U 42, 7r, 9r; Inde *Roose*, **begin 17e**, RAG-U 7, 7^{a}v; de hostelrije ghenaempt de *roose* oost ghelandt, **1619**, RAG-U 183/13, 1v; een behuusde hofstede ... ghenaempt de *Roose*, **1621**, RAG-U 402/29; de *roose*, **1623**, RAG-U 402/60; een behuusde hofstede ... ghenaempt de *roose*, **1623**, RAG-U 389, 47v.

ROZEBOSSELKEN: ij lynen bursch ghenaempt et *roosebursschelkyn*, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 22v; het *roosebosschelkin*, **1555**, ARA-RK 45414, 33r; bosch ghenaempt het *Roose bosselkin*, **1555**, RAG-U 741, 23r; bosch ghen. het *roosebosschelken*, **1641**, RAG-U 722/4, 11r.

ROZEKOUTER <D4, F6>: (inden/tenden ...) *Roosen cautere*, **begin 17e**, RAG-U 7, passim; *Roosen Cauter*, id, 11r; Jnden *Roose Cautere*, id, 4r; den *roosen cauter*, **1614**, RAG-U 183/7-II, 1r; *roosen cautere*, **1619**, RAG-U 183/13, 1v; upden *roosencautere*, id, 2v; den *roosen cauter*, **1627**, RAG-U 183/4, 3v; --, **1640**, RAG-U 13, 41v, 42r ev; den *roosecautere*, **1640**, RAG-U 19, 16r; *roosen cautere*, **1640-1648**, RAG-U 8, passim; --, id, **1641**, RAG-U 389, 338r.

ROZEMEERSELKEN <B4>: ghenaempt t*roosemersschelkin* metten noorthende up den ghendwech, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 32v; t*roosenmeersschelkin*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 45r; een parcheel Lants ghenaempt t*roose meerselkin* metten noorthende up den ghentwech, **1555**, RAG-U 741, 92v; t*roose mersschelken* ... zuut (lees: noort) de onderdael straete, **1622**, RAG-U 402/44; een partie ghenaempt t*roosen meerselken*, **1624**, RAG-U 183/19, 3r; inden wick van onderdaele an het *roosen meersselken*, **1637**, RAG-U 389, 274v; landt ghen. het *roosemeersschelken*, **1644**, RAG-U 653, 76r.

ROZEMOLEN: zie *ROSMOLEN*.

ROZESTEDE(KEN) <B5>: ghenaempt de *roose ste* noort wesseghemstrate, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 158r; de *roose stede*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 184v; ghenaempt de *Roose stede* noort wesseghem straete, **1555**, RAG-U 741, 163r; een partye Lants ghenaempt het *Roose stedeken*, **1619**, RAG-U 183/6, 2v-3r; een partije landts ghen. het *roose stedeken*, n. vrechemstraete, **1644**, RAG-U 653, 179r.

RUW STUK: een alf ghemet lants Jnt *ruwe stic* ... tsuutende up den auden ghentwech, na **1548**, P/Aa-Rtb, 45r; Int *ruwe stic*, **1620**, X/Aa-Rtb, 16v.

SAAMS VELDEKEN <B2>: een partije maegheren bosch ghen. *saemsveldeken*, **1640**, RAG-U 19, 60r, 203r; *saems veldeken*, id, 24r.

SALARDIJNS (GOED/STEDE) <C5>: ande westzijde vanden goede gheheeten t*salardijns* ... metten noorthende up wesseghem strate, **1472**, ARA-RK 1107, 5r; een jeghenode gheheeten t*salardijns*, **eind 15e**, ARA-RK 1108, 5r; *salardins* ... metten noorthende up de strate van huekelem, **1505**, ARA-RK 1109, 19r; in sebbrouc bachten *saelaerdyns*, **1513** kop.**1607**, RAG-K/Aa 27, 64v; ghenaemt *salaer dijns*, **1547**, ARA-WK 3347, O; *sallartdins*, **1547**, ARA-RK 45413-II, 25v; *zalartdins*, id, 8v; *salardyns*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 6v; *salaerdins*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 86r; zyn stede *salardins* metten nortende up wesseghe(m)strate, id, 95v; bachten *salardins*, id, 70r; zyn stede *salardins*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 8r; up *sallartdins*, id, 35v; *zalartdins*, id, 10v; bosch ... op *sallardins*, **1555**, RAG-U 741, 86r; *zaladins*, id, 73r; zyn stede *salardyns* metten noorthende up wesseghem straete, id, 71v; een jeghenoode ghenampt *salardyns*, **1572**, ARA-WK 3365, O.

SALARDIJNS BILK <C5>: *salaerdins bilc*, **1533**, ARA-RK 45412, 73r; *salartdins bilc*, **1547**, ARA-RK 45413-II, 6r; *zalaertdins bilc*, id, 68r; t*zalardins bilc*, id, 90r; *salaerdins bilck*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 109r; in *salardyns bilc*, id, 109r; in t*zalardiins bilc* ... up de oostzyde vanden boghaerts strate metten zuutende up wesseghemstrate, id, 109r; *salaerdins bilck*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 93r; *salaerdyns bilck*, id, 6v, 68r, 150r; *salaertsdins bilck*, id, 173r; *salardinsbilck*, id, 8r; *salardyns bilck*, id, 81r; *salartdins bilck*, id, 70r; *zalardtins bilck*, id, 7v; *zalartdins bilck*, id, 105r; ghenaempt *salardins bilck* ... west de bogaert straete ... metten zuythende up wesseghem straete, **1555**, RAG-U 741, 71v; *salardins bilck*, id, 102r, 112v; **salarts dins bilck*, id, 154r; *zalardins bilc* ... upde oostzyde vander bogaertstraete, id, 119r; (een ghemet Lants geheeten) *zalartdins bilck*, id, 71r, 102r; een stick landt ghenaempt den *salaerdijnbilck*, w. & s. str., **1644**, RAG-U 653, 5r.

SALARDIJNS BOS <C5>: *zalartdins bosch*, **1547**, ARA-RK 45413-II, 2v; *salaerdins busch*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 1v; *salaerdynsbusch*, id, 75v; een ghemet bosch bachten walle ghenaempt *tzalaertdins bosch*, id, 96r; *salardins bosch*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 133v; *zalardins bosch*, id, 3r; ghenaempt *zalartdins bosch*, id, 10v; *salardins bosch* ... zebbrouck *meerst zuyt metten noorthende up wesseghem straete, **1555**, RAG-U 741, 134r; in zebbrouck ghehooft up *zalardins bosch*, id, 68r; bosch bachten walle ghenaempt *zalartdins bosch*, id, 73r; west *salardyns bosch* suut tghentsche, **begin 17e**, RAG-U 7, 59r; den *saellardijnbosch*, **1640**, RAG-U 13, 66r; ghen. den *salaerdijn bosch*, **1644**, RAG-U 651, 35r; *bosch* ghen. den *salaerdijn* verschaeckelende noordtwaert tot upde vrechemstraete, id, 41r.

SCHAAK 1 <D4, F5>: zyne stede ... ghenaemt het *scaeck* ... streckende west tot upt muelen straetkin ... N zyn naest noort oost over den heerwech, **1540**, ADL-33 H 204, 41r.

SCHAAK 2 <D4, E6>: eene onbehuusde stede ... ghenaempt t*scaeck* ... ande buyse metten steenput ende solementen commende ten voorhoofde upden hauden gentwech met tsuutende ... metter westsyde lanxt den waterloop an urssel plaetse met tnoorthende upde waterhalle, **1621**, RAG-U 402/28; zyne behuusde hofstede ghenaempt het *schaeck* ... ande buyse metten steenpudt ... metten voorhoofde upden houden ghentwech met tzuuthende ... metter westzyde lancxt den waterloop an urssele plaetse met tnoorthende upde waterhalle, **1624**, RAG-U 402/70.

SCHAAPBRUGGE <D5>: vanden lande up de *scaebbrugghe*, **1528**, AvM 39/U KR, 1r; vanden lande up de *schaepbrugghe*, **1558**, AvM 39/U KR, 1v; de *schaepbrugghe* ... meersch in herrysbrouck, **begin 17e**, RAG-U 7, 32v; de *schaepbrugghe* west tgroene weechstraetken, id, 33r; ande *schaepbrugghe*, id, 29v; een partye van lande met een dreefken ... tot aende vreckemstraete ghenaempt de *schaepbrugghe*, **1622**, RAG-U 389, 31v; *schaepbrugghe*, **1622**, RAG-U 402/47; *schapbrugghe*, **1640**, RAG-U 13, 100r.

SCHAAPSWARANDE <A3-B3>: *scaepswaerhande*, **1547**, ARA-RK 45413, 1r, 3r; *scaepswarande*, id, 4v; *scapswarande* (daer den kercwech van pilckem duer loop[t]), id, 28r, 29v, 59v; *scapwaerhande*, id, 21r; upt noorthende vanden kercken dreve metter westzijde an **scaecx warande*, **1547**, ARA-RK 45413-II, 156v; *scaepswarande*, id, 13r; *scapwarande*, id, 75r, 118v; *scaepswaerhande*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 135r; up de oostzijde van *scaeps warande* ende upt noortende loopt pilckem kercwech duere, id, 53v; *scaeps warhande*, id, 6r; *scaeps *warende*, id, 21v; *scaep warande*, id, 6v; **schaecx waerande*, id, 23v; *scaeps warande*, id, 5r, 12r, 111r; --, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 79r; **schaecx warande*, id, 27v; *schaeps warande*, id, 63v; *schaepwarande*, id, 59r, 77v; *schaepswarande*, id, 62r; --, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 8v, 116r; *scaeps warande*, id, 65r; *schaeps warande*, id, 69r/v; *schaepwarande*, id, 14r, 128r; **scaecx waerande*, **1555**, ARA-RK 45414, 41v; ghenaempt t*scaepswaerande* het noordthende ligghende int vrie, id, 64r; *scaeps Waerande*, id, 1r/v, 3v; *scaepswaerande*, id, 98v; *scaepwaerande*, id, 42v, 45r; **scaecx waerande*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 183r; ten hooghen paele by *scaeps waerande*, **1555**, RAG-U 741, 45v; up de oostzyde vande *scaepswarande* boven de steenen pale, id, 29v; by *scaeps waerande*, **1555**, RAG-U 741, 1v, 2r, 4r ev; *scaeps-waerande*, id, 62r, 64v, 72v ev; *schaeps waerande*, id, 4r, 141r; twee ghem. ghenaempt *schaeps waerande* het zuuthende totter beke ... upde heerlichede van wesseghem, id, 97v; bosschen ghenaempt de *scapts warande*, **1571**, SAG-28/72/305, 7v; *schaepwarande*, **1617**, RAG-U 183/10, 5v; een partije bosch ghen. de *schaepswarrande*, s. wessegem, **1640**, RAG-U 19, 258r; *schaepswaerande*, **1641**, RAG-U 722/4, 10v, 13v, 14r; *schaeps-waerrande*, id, 14r; *schaepswarande*, **1643**, RAG-U 183/63, 2v; --, **1644**, RAG-U 653, 54r, 70r; --, **1644**, RAG-U 651, 5r.

SCHAKEL: Landt ghenaemt den *Schakele* noort den *Lanckwech, **1623**, RAG-U 402/51.

SCHEE(L)WEG 1 <C6>: den *scheelwech*, **1640**, RAG-U 13, 71v, 72v ev; den *sche(e)l-wech*, **1640-1649**, RAG-U 8, passim.

SCHEE(L)WEG 2 <C6>: lants ghenaempt den *scheetwech* ... metten westende commende up de heerstrate, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 23r; ghenaempt de *schewech*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 89v; de *scheewech*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 32r; een ghemet Lants ghenaempt de *scheewech* ... metten westhende ... upde heerstraete, **1555**, RAG-U 741, 84r; den *schelwech*, **begin 17e**, RAG-U 7, 74v; een groot stick ghenaempt den *scheelwech* suut de heerstrate, id, 75r; het heerstraetbilcxken ... west es ghelandt N metten *scheelwech*, **1620**, RAG-U 402/22; de Langhe wulghe ... weest (sic) den *schelwech*, **1628**, RAG-U 402/113; den *scheerwech*, **1628**, RAG-U 402/120; theerstraetbilcxken ... west den *schilwech*, **1628**, RAG-U 389, 97v.

SCHEE(L)WEG 3 <D5 of E5?>: een stick Inden aesackere ... oost den waterloop suut de strate daer tgentsche ende tvrye scheet oost tstraetken anden *scheelwech*, **begin 17e**, RAG-U 7, 77v.

SCHEPPER <D1-E1>: (velt ...) up den wegh alsomen van Urssele ghaet teecloo, den vivere die men zeight de *sceppere* ande noortzyde, **1472**, ARA-RK 1107, 6r.

SCHEPPERS <D1-E1>: zes ghemeten ghenaempt de *sceppers* ... binnen de prochie van urssele, **1615**, RAG-U 183/11, 3v.

SCHERPINCX STEDE: een ptye ... ghenaempt *scherpen stede*, **1625**, RAG-U 402/100; eene partie Lants ghenaempt *scerpincx stede* ... suut up de straete Loopende naer onderdale, **1627**, RAG-U 183/25, 2r.
Zie ook *JOOS SCHERPYNCS STUKKEN*.

SCHIETHAGE/SCHIJTHAGE <D3>: een parcheel landts ande zuutzyde vande hullestraete ghenaempt de *schiethaege* oost het wormstal, **1588**, RAG-U 401, O; oock ghenaempt de *schiethaghe* ... metten oos[t]hende up het wormstal, id, O; de *schiethaghe* oost suut ende west tgoet ten hulle, **begin 17e**, RAG-U 7, 42v; een geerde stick by tgoet ten hulle ghenaempt de *schiethaghe* streckende Lancx thulle straetken, id, 9v; de *schethaghen*, **1617**, SAG-330/133, 86r; een partye landt ghenaempt de *schythaeghe* ... oost de kerckstraete, **1641**, RAG-U 183/55, 4r; een stick Landts ghenaempt de *schiethaeghe* ... oost de kerckstraete, **1643**, RAG-U 183/66, 1v.
Zie ook *GROTE, KLEINE & LANGE SCHIETHAGE/SCHIJTHAGE*.

SCHIETHAGE/SCHIJTHAGE 1 <D3>: een stick landts ghenaemt de *schiethaeghe*, **1642**, RAG-U 775, 31r; een stick landts ghenaempt de *schiethaegh*, **1642**, RAG-U 776, 13r.

SCHIETHAGE/SCHIJTHAGE 2 <D3>: een stick landts ghenaemt de *schiethaeghe*, **1642**, RAG-U 775, 42v; een stick landts ghenaempt de *schiethaegh*, **1642**, RAG-U 776, 13r.

SCHIETHAGE/SCHIJTHAGE 3 <D3>: een dryhoucte stick landts ghenaemt

de *schiethaeghe*, **1642**, RAG-U 775, 2v; een dryhoucte stick landts ghenaempt de *schiethaegh*, **1642**, RAG-U 776, 13r.

SCHIETHAGE/SCHIJTHAGE 4 <D3>: een partije landts ghenaemt de *schiethaeghe*, **1642**, RAG-U 775, 44r; een stick landts ghenaempt de *schiethaegh*, RAG-U 776, 13v.

SCHIETHAGE/SCHIJTHAGE 5 <D3>: een stick landt ghenaemt de *schiethaeghe*, **1642**, RAG-U 775, 47r; een stick landts ghenaemt de *schiethaegh*, **1642**, RAG-U 776, 14v.

SCHIETHAGE/SCHIJTHAGE 6 <D3>: een partije landts ghenaemt de *schiethaeghe*, **1642**, RAG-U 775, 46r; een partije landts ghenaemt de *schiethaegh*, suyt de straete, west ende noordt de gescheet gracht jeghens de prochie van Urssele, **1642**, RAG-U 776, 14v.

SCHIETHAGE/SCHIJTHAGE 7 <D3>: een partije landts ghenaempt de *schijdthaeghe*, **1640**, RAG-U 13, 163v.

SCHILD <F4>: ghenaempt den *schilt*, **begin 17e**, RAG-U 7, 58r; een stick Lants ghenaempt den *schilt*, **1620**, RAG-U 183/16, 3r; neffens an de [Matten] hofstede eene partie lants ghenampt den *schilt*, **1628**, RAG-U 402/117.
Zie ook *BOURGONDISCH SCHILD*.

SCHILDEKEN <B6>: den hooghen bilck ... oost het *schildken*, **1637**, RAG-U 389, 246v; een stick landts ghen. het *schildeken*, **1644**, RAG-U 653, 47r.

SCHONE STEDE <E5>: de *schoone stede* zuut hautken strate, **begin 17e**, RAG-U 7, 29r; een partie van lande ghenaempt de *schoone stede*, **1622**, RAG-U 389, 31r; --, **1622**, RAG-U 402/47; een partije landts ghenaempt de *schoone stede*, **1640**, RAG-U 13, 121v.

SCHOONHEERS DREVE <B3>: eene lyne bosch lichende up *schoonheers dreve* gheseyt gillis van verloten dreve, **1540**, ADL-33 H 204, 28r; *scoenheers* dreve oft ghenaemt gillis van verloten dreve, **1540**, ADL-33 H 205, 40r.

SCHOONHEERS STEDE <B3?>: *schoonheere stede*, **1547**, ARA-RK 45413, 20v; half ghemet ghenaemt *scoenhee(re) stede*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 18v; *schoenheers stede*, id, 62v; --, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 80v; *schoonheers stede*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 129v; *schoyners stede*, id, 71v; --, **1555**, ARA-RK 45414, 85r; *schoenheers stede*, id, 102r; *schoonheers stede*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 148r; *schoonheere stede*, id, 29v; een half ghemet lant ghenaempt *schoonheere stede*, **1555**, RAG-U 741, 21r; een ghemet onder bosch ende meersch ghenaempt *schoonheers stede*, id, 143v-144r; meersch ghenaempt *schoyners stede*, id, 54r; *schoenheerstede*, id, 64r.

SCHOOTJE <B6>: upt *scoetkin* ... commende ande waricmersch, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 108r; up *scootkin*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 106v; up *scootkin* ... metter westzyde commende ande waeryc meersch aen daentkins brugghe, **1555**, RAG-U 741, 120r.
Zelfde als *SCHUITJE*

SCHORRE: een stic lans ghenaempt het *schurre*, **1607**, RAG-U 183/2, 3v.

SCHORTJE: een partyken Landts ghenaempt het *schortken* ... up wesseghem, **1620**, RAG-U 389, 15r; een stuck Landts ghenaempt t*schortken*, **1625**, RAG-U 389, 60v.

SCHUITJE <B6>: een stick landts ghen. het *schuytgen*, o. str., **1644**, RAG-U 653, 211r; het *schuijtgen*, **1649**, RAG-U 653, 50v.
Zelfde als *SCHOOTJE*.

SCHUTHOF <E4>: oost de veltstrate ... west t*schuthof*, **1572**, ARA-RK 45189, 72v; oost de velstrate west t*schuthof*, **begin 17e**, RAG-U 7, 42v; tvleckackerken oost t*schuthof*, id, 39r; een partije slachaut ghenaemt het *schuthoff*, **1642**, RAG-U 183/59, 3r; bosch ghenaemt het *schuthoff*, id, 5v; --, **1642**, RAG-U 187/16, 1r; bosch ghen. het *schuthof*, **1646**, RAG-U 18, 4r.

SENTE MODDAERTS PUT <C5>: ghenaempt *Sente moddaertspit* ... te vrechem ... noordt de heukelghemstrate, **1572**, ARA-RK 45189, 82r.

SENTKENS STEDE <B3 of C3>: ghenaempt *sentghyn stede*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 19v; *sintkins stede*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 27r; hondert Roeden Landt ghenaempt *sintkins stede*, **1555**, RAG-U 741, 81v; anne *sykens stede* ... noort de onderdaelstrate, **begin 17e**, RAG-U 7, 60v.

SINT-JORIS <D4, F6>: van der heerberghe van *sent Joeris* te ursele an den heerwech diemen ryt vaert ende ghaet tusschen ghend ende brugghe, **1441** kop.**1471**, RAG-K/SNG 118, 272v; huus ende stede eene herberghe zijnde gheheeten *ste Jorijs*, **1478**, SAG-301/54-III, 133v; den huuse ghenaempt *Ste Joorys* zo tzelve al ghestaen ende gheleghen es binnen der prochie van hurssele op den wech van brugghe, **1532**, SAG-330/52, 43r; twee herberghen deene ghenaempt de roose ende dandere *St Jooris*, **1534**, SAG-330/52, 179r; huere stede ... ghenaemt *Ste Joris*, **1540**, ADL-33 H 204, 41v; een ghemet in huere stede ghenaemt de Roose by der muelen ghenaempt *Ste Joris*, id, 2r; Int beloop vande voors. Roose ghenaempt *Ste Joris*, 2r; dheelft vande hofstede ghenaempt *Ste Jooris* commende metten noorthende ter straeten, **1619**, RAG-U 183/13, 1v.
Zie ook *GROTE & KLEINE SINT-JORIS*.

SLOC(K)S <A2>: ghenaempt *slocx*, **1547**, ARA-RK 45413, 75v; te notebome ghenaempt *slocx*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 47r; ghenaempt *slocx*, **1555**, ARA-RK 45414, 91r; een half ghemet bosch te nooteboome ghenaempt *slocx*, **1555**, RAG-U 741, 57v.

SLOCK(S) BILK <B5?>: een half bundere ghenaempt *slockbilck* ... metten zuuthende up wesseghe(m)straete, **1555**, ARA-RK 45414-II, 19v; **stockbilck* metten zuythende up wesseghem straete, **1555**, RAG-U 741, 77v.

SMALAKKER <B5?>: in *smalackere* ontrent den goede ter donct, **1472**, ARA-RK 1107, 5v; up *smalackere*, **eind 15e**, ARA-RK 1108, 4r; --, **1505**, ARA-RK 1109, 16r.

SMETS BILK <F4>: een stick ghenaempt *smets bulck* noort de beyerwaenstrate Suut den waterloop, **begin 17e**, RAG-U 7, 72v.

SMISSE/SMISKEN <C4>: een hofstedeken ghenaempt de *Smesse* ... noort trystraetken, **1588**, RAG-U 401, O; een behuust hofstedeken ghenaempt het *smesken*, **1623**, RAG-U 402/62; een behuust hofstedeken ghenaempt het *smesken*, **1624**, RAG-U 389, 51v; een behuysde hofstedeken ... ghenompt het *smesken* ... oost de volghende partye [mekelakker], **1637**, RAG-U 389, 230v.

SNEBBOUTS DAM <C5>: an *snebbouts dam*, **1505**, ARA-RK 1109, 10v, 18r; de vennemeersch ... in een jeghenoede diemen heet zeghbrouck ofte *snebbaudts dam*, **1553**, ARA-WK 3354, O; een leen ... ghenaempt *snepbautsdam*, **1554**, SAG-330/71, 155r.

SNEPBILK: bosch thonderdale neven den *snep bilck*, **1540**, ADL-33 H 204, 12v.

SNEPBOS <C3>: een parseel borsch ghenaempt de *snepborsch*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 5r; de *snepborsch* ... metten noortende up teghelstratghyn, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 6v; den *snepbosch*, **1555**, ARA-RK 45414, 8r; een parcheel bosch ghenaempt den *snepbosch*, **1555**, RAG-U 741, 7r; een partye van lande ende bosch ghenaempt den *snepbosch*, **1641**, RAG-U 389, 315v.

SNEPPERSDAM <C5>: an *sneppartsdam*, **1547**, ARA-RK 45413, 18v; an *sneppaers dam*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 1v; *sneppersdam*, id, 150v; --, **1547**, ARA-RK 45413-II, 94r; --, **1555**, ARA-RK 45414-II, 110v; *snepparesdam*, **1555**, ARA-RK 45414, 25v; een Line meersch an *snepparsdam* ... metten zuythende op den nieuwen bilck, **1555**, RAG-U 741, 18v; de besloeten meersch metten zuythende up *sneppers dam*, id, 122v; een leen ghenompt *Sneppersdam* wesende drij ghemeten meersch, **1635**, RAG-U 389, 218v; meersch ghen. *sneppersdam* wesende leen, **1644**, RAG-U 653, 24r; *sneppersdam*, **1648**, RAG-U 653, 24r.

SNEPPERSDAMSTRAAT <C5>: de *bouten ... ande *snepperdam straete* upde hautemeersch, **1620**, RAG-U 183/15, 2v; de bonte ... suyt *sneppendamstrate*, **1628**, RAG-U 402/112.

SPEECKAERTS BILK <D3-E3>: dhoirs Gheer(aer)t Speckaert hebben west d(er)anne een partije landts ghenaempt *speeckaers bilck*, **1642**, RAG-U 776, 11v; een partije landts ghenaemt *speeckaerts bilck*, **1642**, RAG-775, 39v.

SPELMAKER <B3>: eenen bosch lichende thonderdale tusschen den ouden ghentwech ende pilckem kercwech ghenaemt den witten driechs oft *spelmakere*, **1540**, ADL-33 H 204, 3r; scoenheers dreve ... anden *spellemakere*, **1540**, ADL-33 H 204, 40r; bosch ghenaemt de *spelmakere*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 62r; de **spelmakeke*, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 80v; de *spelmaekere*, **1555**, ARA-RK 45414, 101v; bosch ghenaempt den *spelmakere* ... zuyt den brembilck (lees: breembilck), **1555**, RAG-U 741, 63v; een partije bosch ghen. den *spellemaekere*, **1640**, RAG-U 19, 42r, 321r.

SPREEUWENBILKSKEN <B3>: een partyken lants ghenaemt het *spreeuwen bilcxken* oost de bogaert straete suyt de onderdael straete, **1641**, RAG-U 389, 324v.
Zie ook *OUDE SPREEUWENBILK*.

SPRIETBILKSKEN <B3>: up het *sprietbilcken*, **1635**, RAG-U 187/7, 6r.

STALBILK <C5>: een behuust hofstedeken daer nu den stal up staet ghen. den *stalbilck* zuut de huekelgem straete, **1623**, RAG-U 402/51; een partye ghenaemt den *stalbilck*, **1641**, RAG-U 389, 334v.

STEDE 1: een partije van lande ghenaempt de *stede*, **1640**, RAG-U 13, 175r; de *stede*, **1640**, RAG-U 8, 210r.

STEDE 2 <F5>: een stick landts ghenaemt de *stede*, **1640**, RAG-U 13, 113v.

STEDE 3: teene ghenaempt tstuck metten putte ... tandere ghenaempt de *stede*, **1617**, SAG-330/134, 52r.

STEDEKEN 1 <E5>: een partije landts ghenaempt t'*stedeken*, **1640**, RAG-U 13, 111v.

STEDEKEN 2 <D3>: een ander partie lants ande oostzyde vande zelve hullestraete ghenaempt het *stedeken* ... noort het teghelstraetken, **1588**, RAG-U 401, O; een parcheelken lants ghenaempt het *stedeken*, **1617**, SAG-330/134, 52r; een stick landts ghenaempt het *stedeken*, **1640**, RAG-U 13, 165v; het *stedeken*, w. hullestr., n. ekelstr., **1641**, RAG-U 8, 237r, 34v.

STEELAND <F5>: Inden *steelant* metten noorthende upden herwech, **begin 17e**, RAG-U 7, 22v; inden *steelant* (... noort den eerwech), id, 27v, 29r, 30v; inden *stelant*, id, 36v; een parcheel Lants gheleghen turssele up het *steelant*, **1627**, RAG-U 183/23, 2r; ghenaempt den *steelant*, **1640**, RAG-U 13, 122v, 123r/v; een partije landts ghenaempt den *steelandt*, **1646**, RAG-U 188/5, 4r.
Zie ook *GROTE & KLEINE STEELAND*.

STEENBRUGGE <F5>: by der *steenbrugghe*, **1514**, ARA-Acq.Lille 1131, O; de *steenbrugghe* noort den herwech suut tpanne straetken, **begin 17e**, RAG-U 7, 19r; een

stick Lants geheeten de *steenbrugghe* ... metten noorthende upden heerwech, **1627**, RAG-U 183/23, 2r; een partyken landts ghenaempt de *steenbrugghe*, **1640**, RAG-U 13, 124v.

STEENOVEN <D2>: een partcheel passteur anden *steenhoven*, **1558**, AvM 39/U KR, 2r; ghenaempt den *steenhovene* ... up toostvelt, **1572**, ARA-RK 45189, 53v; den *steenhovene* ... noordt de brugghestrate, id, 66r; thenderstraten by den *steenhovene*, id, 70r; den *steenhovene*, id, 54v; een partye landts ... ghenaempt den *steenhoven* ... noort de Brughstraete, **1618**, RAG-U 389, 9v; een stick landts ghenaempt den *steenhoven*, **1640**, RAG-U 13, 172v, 173r; den *steenhovene*, **1642**, RAG-U 8, 126r.

STEENOVENBILK <D2?>: Den *bilck* daer men den *steenhoven* stelt, **begin 17e**, RAG-U 7, 71v; west den *steenhoven bilck* noort de bosschen, id.

STEENPUT <A4>: den *steenput*, **1547**, ARA-RK 45413-II, 9r, 15r, 35r; de *steinput* ... in wesseghe(m), ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 74v; een ghemet lants ghenaempt de *steenpit* hofdende metten noortende up den ghentwech, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 74r; de *steenpit*, id, 86r, 105r; --, **1555**, ARA-RK 45414-II, 82v; den *steenput*, id, 11v, 20v, 83v; een Lyne Lants ghenaempt de *steenput* ... in wesseghem zuyt de prince met de zesthien ghemete commende metten noorthende up den herwech, **1555**, RAG-U 741, 107r; den *steenput*, id, 108r; (een ghemet Lants ghenaempt) den *steenput*, id, 73r, 78r, 94v; --, **1628**, RAG-U 183/30, 2v, 48v.

STEENTJE 1 <D3>: een partie landts noort vande muelne ghenaempt het *steeneken* ... oost het muelenstraetken, **1588**, RAG-U 401, O; het *steeneken*, **1617**, RAG-U 7, 37r; t*steenekin*, **1617**, SAG-330/133, 86r; ghenaempt het *stenekyn*, **1625**, RAG-U 389, 66r; een stick landts ghenaempt het *steeneken*, **1632**, RAG-U 389, 146v; het *steneken*, **1637**, RAG-U 389, 270v; een partije landts ghenaempt t'*steeneken*, **1640**, RAG-U 13, 161v; het *steeneken*, o. molenstr., **1642/1643**, RAG-U 8, 81r/87r.

STEENTJE 2 <D3>: een stick landts ghenaempt alsvooren t*steeneken*, **1640**, RAG-U 13, 162r; een stick landts ghenaempt t'*steeneken*, n. volkaersdal, **1642**, RAG-U 8, 83v; lant ghenaempt het *steeneken*, **1649**, RAG-U 188/7, 2v.

STEENTJE 3 <E3>: een partije landts ghenaemt het *steeneken*, **1642**, RAG-U 775, 26r; het *steeneken*, **1642**, RAG-U 776, 11r.

STEGEL <C3>: de *steghele*, **1547**, ARA-RK 45413, 70v; twee ghem. lands ligghende thenderstrate gheheeten de *steghele* hoofdende up teghelstraetken, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 52r; den *steghele*, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 53r; --, **1555**, ARA-RK 45414, 55v, 83v; een lyne lants ... ghenaempt den *steghele* ... metten zuythende up t'eghelstraetkin, **1555**, RAG-U 741, 37r; vj ghemeten lants ... t'enden straete gheheeten de *steghele* hoofdende up t'eghelstraetkin oost de straete, id, 53r.

STEGELSTRAAT(JE)/(S)TICHELSTRAAT(JE) <C3>: up de oostzyde vanden bogaertstrate hoofdende metten zuuthende up t*steghelstraetkin*, **1547**, ARA-RK 45413, 9v; suut up de *stichghelstraete*, id, 69r; *steghelstraetkin*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 19r; up de *steghelstrate*, id, 15v; up de *stichelstraete*, **1555**, ARA-RK 45414, 79r; zuyt op de *stichelstraete* noort up de dambeke, **1555**, RAG-U 741, 51r; ten hulle ... zuudt *tichelstraetkin*, **1572**, ARA-RK 45189, 46v; het *tichelstraetkin*, id, 45v, 47v; *steckelstraetken*, **1633**, RAG-U 389, 133r; *Stekelstraetken*, **1634**, RAG-U 389, 193r; *t'Ichelstraedtken*, **1641**, RAG-U 722/4, 11v.

STEKELDOORN: busch ghenaempt de *stekeldorne*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 46r; den *stekeldoorne*, id, 7r; --, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 21r, 56v; den *stekeldorne*, id, 1v, 48v; --, **1555**, ARA-RK 45414, 2v, 48v, 61r; den *stekeldorene*, id, 60v; de *stekerdoorne*, id, 30v; bosch ghenaempt den *stekeldorn*, **1555**, RAG-U 741, 33r; den *stekeldorne*, id, 2v, 40r; een bosch ghenaempt de *stekerdorne*, id, 21v.

STENEN PAAL <B3>: up de oostzyde van scapswara(n)de boven de *steenen pale*, **1547**, ARA-RK 45413, 28r; anden *steenen paele*, na **1548**, P/Aa-Rtb, 45v; by den *stenen pael*, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 79r; --, **1555**, ARA-RK 45414, 99r; de *steenen pale*, id, 42v; bosch by den *stenen pael* scaepswaerande up de westzyde, **1555**, RAG-U 741, 62r; up de oostzyde vande scaepswarande boven de *steenen pale*, id, 29v; t*steenen pael*, **begin 17e**, RAG-U 7, 45v; een hofstede ... by den *steenen pael*, **1615**, RAG-U 183/11, 2r; bosch gheleghen byden *steen pal*, **1620**, X/Aa-Rtb, 18r; upden *steenenpale*, **1624**, RAG-U 187/2, 1v.

STENEN STEDE <B3>: de *steenens stede*, **1641**, RAG-U 8, 21v; de **stevens stede* ... s. onderdaelstrate, **1642**, RAG-U 8, 94r; een haude stede ghenaemt de *steenen stede* ... suyt de onderdaelstraete, **1643**, RAG-U 183/63, 2r.

STERRE <D4>: eene hofstede ... van oudts tyden ghenaempt de *sterre* ... oost t'muelestraetken ... noort Paemels kercwech, **1626**, RAG-U 389, 82r.

STEYAERTS BILKEN <E2>: de *steyaerts bulcken*, 2814R, **begin 17e**, RAG-U 7, 45v; een partye [landts] ghenaempt met de naervolghende *steijaerdts bilcken*, **1640**, RAG-U 13, 178v; *steyaertsbilcken*, **1640**, RAG-U 8, 212r, 213r; --, **1642**, RAG-U 8, 5v.

STEYAERTS STEDE <F4>; te beyerwane west van *steyaerts stede*, **1624**, RAG-U 389, 54r.

STICHELSTRAAT: zie *STEGELSTRAAT(JE) & TEGELSTRAAT(JE)*.

STIERSTUK <C2?>: thenderstraten ghenaempt t*stierstick*, **1572**, ARA-RK 45189, 80r; het *stierstick* ... noort de bosschen, **begin 17e**, RAG-U 7, 70v.

STIJNE(N) <D2>: vj ghemete bursch ghenaempt de *styne* ... metten zuutende up de

bruchstrate, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 60v; de *styne*, **1555**, ARA-RK 45414, 65v; bosch ghenaempt de **stynt*, **1555**, RAG-U 741, 43r; ghenaempt de *styne* ... zuudt de brughstrate west N metten heetberch, **1572**, ARA-RK 45189, 84v; ghenaempt de *stynen* ... thenderstraten by den steenhovene ... zuudt de brugghestrate, id, 85r; inde *styne*, **1603**, RAG-Ev 227, 106v; bosch ghenaempt de *stijne*, **1619**, RAG-U 401, los stuk; bosch ghenaempt de *stijne*, s. bruchstr., o. backer vyvere, **1640**, RAG-U 19, 317r; bosch ghenaemt de *stijne*, o. den backervijvere, **1640**, RAG-U 19, 1r; inde *stijnen* ... suyt de bruchstraet, **1643**, RAG-U 183/63, 3r.

STIJT: neven *styt* ... metten noortende up den hauden ghendtwech, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 78v; neven *stytk*, id, 78v.

STOPPELAERS MEERS: "te Urssele, zuud vander kercke, te *Heensbrouck, aenden *Stoppelaers meersch*, **1554**, O. (Charters S.Obrecht, nr.5448, blauw)", DFl XV, 480.

STOPPELBILKSKEN <F5>: een partije landts ghenaempt het *stoppelbilcxken*, **1640**, RAG-U 13, 122v.

STRAATVIJVERKEN <A1 of A2>: an *straetviverkin*, **1547**, ARA-RK 45413-II, 2r; noort van een jeghenoode ghenaempt pilckem lighende tusschen casant vivere ende t*straetviverkin*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 203r; upt *straetviverkin*, id, 76r; an *straet viverkin*, id, 2r; bosch an *straet viverken*, **1555**, RAG-U 741, 67v; tusschen cassant vyvere ende t*straetviverkin*, id, 171v.

STREPE 1 <F4>: een stick ghenaempt *strepe* te beyerwaene, **begin 17e**, RAG-U 7, 80v; een stick landts ghenaempt de *striepe*, **1640**, RAG-U 13, 130r/v; een stick/partije landts in de *striepe/strepe*, **1640-1649**, RAG-U 8, 200r ev.
Zie ook *BIJLSTREPE* en *LANGE STREPE*.

STREPE 2 <A4>: een partije landts ghen. den dooman ende noch een partije n. deranne ghen. de *striepe*, w. connincxdreve, **1644**, RAG-U 653, 11v; de *striepe*, **1647**/**1651**, RAG-U 653, 6r/14v.

STREPE 3 <C2>: gheheeten de *strepe*, **1500**, SAG-330/41, 411v; de *strepe*, **begin 17e**, RAG-U 7, 23v, 24r, 26r; inde *strepe*, id, 37r; oost neffens anne [den eeckbosch] de *strepe*, id, 72v; een partije van lande ghenaemt de *striepe*, **1642**, RAG-U 183/59, 2v; Inde *strepe*, **1645**, RAG-U 183/73.

STREPE 4 <C2>: een partye bosch ghen. de *striepe* s. loodyck, **1640**, RAG-U 19, 319r.

STRIJMEERS <E3?>: gheheeten de *strymeersch*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 76r.

STRIJMEERSCH' VELD <E3>: zie *JAN/HANSKEN STRIJMEERSCH' VELD*.

STRIJWEE <D4>: tleen ... ghenaempt de *strywee*, **begin 17e**, RAG-U 7, 49v; in *strywee*, **1640**, RAG-U 13, 99r, 104v ev; *strijwee*, **1641-1642**, RAG-U 8, 44v, 81r, 82v.

STRING <D3>: een stick landts ghenaempt den *strynck*, **1640**, RAG-U 13, 170r; den *Strijnck*, **1642**, RAG-U 8, 124v.

STRINGEN <E2>: ghenaempt de *strynghen* ... zuudt de brugghestrate, **1572**, ARA-RK 45189, 53v; by de Jabbeke oost oostwyncle velt ... metten *strynghen*, id, 50r; *strynghen*, id, 66r, 75v; bosch ... inde *stringhen*, **1635**, RAG-U 389, 206r.

STUK BACHTEN WALLE: twee stucken landts ... wanof d'eene partye wort ghenaempt t*stick bachten walle* ... o. sheeren straete, **1622**, RAG-U 389, 32r; twee stucken lants deen ghenaempt t*stick bachten walle*, **1632**, RAG-U 402.

STUK MET DE PUT: teene ghenaempt t*stuck metten putte* bachten coorekens stede, **1617**, SAG-330/134, 52r.

STUK TEGENOVER HOUTJES PUT <E4>: t*stick teghen over haudtken putte*, **1640**, RAG-U 13, 140v; een stick landts ghenaemt *stick teghen over Hautge putte*, **1697**, RAG-U 17, 140v.

STUK VOOR HET HOF <D3>: een partije ghenaempt t*stick voor thof*, **1640**, RAG-U 13, 170r; t'*stick voor t'hoff*, **1642**, RAG-U 8, 121r.

STULMEERS <C5>: de *stulmeersch*, **1642**, RAG-U 653, 85v; een meersch int suywaetere ... ghen. de *stulmeersch*, id, 136r.

STULMEERSELKEN <C3>: een meersch ghen. het *stulmeersschelken*, **1644**, RAG-U 653, 167r.

SUESBILK: bij den *sues bilck* ende es ghenaemt den brom bilck ende es bosch commende metten noortende upt teghelstraetkin, **1540**, ADL-33 H 204, 30r.

SUIKERBOS <B2>: den *suckerbusch*, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 80v; --, **1555**, ARA-RK 45414, 101v; bosch ... ghenaempt den *sucker bosch*, **1555**, RAG-U 741, 63v; bosch ghen. den *suy(c)keren bosch*, **1640**, RAG-U 19, 317v.

SYKENS STEDE: *sykens stede* ... n. de onderdaelstrate, **begin 17e**, RAG-U 7, 60v.

TAILLEBILK <A4>: een stick landts ghenaemt den *taillebilck*, o. de sesthien ghemete, **1644**, RAG-U 653, 333v.

TARWEBILK 1 <D4>: een ghemet Lants ende xxvij Roen ghenaemt den *taerwe bilc* ... metten noortende up pamels kerckwech, **1540**, ADL-33 H 204, 40v; inden *taru-*

wen bulck, **1619**, RAG-U 183/13, 2v; Inden *taruwe bultulck* (sic) ... noort den Pamels kerckwech, **1619**, RAG-U 389, 5r; een paertye van lande ghenaempt den *taeruwe bilck*, **1632**, RAG-U 389, 128v; een stick landts ghen. den *taerubilck*, **1640**, RAG-U 13, 158v; den *tarubilck*, **1640**, RAG-U 8, 36r.

TARWEBILK 2 <D3>: den braembilck ... suyt den *taerubulck*, **1638**, RAG-U 389, 282r; een stick landts ghen. den *taerubilck*, **1640**, RAG-U 13, 169v.

TARWEBILK 3 <E4>: een stick landts ghenaempt den *taerubilck*, **1640**, RAG-U 13, 146v; den *tarubilck*, **1640**, RAG-U 8, 222v.

TARWEBILKSKEN 1 <A3>: een ptije landts (i.a.s. rondebulcxken of *taruwbulcxken*), n. den waterloop ende gescheet jeghens Knesselaere, **1644**, RAG-U 653, 103v.

TARWEBILKSKEN 2 <?>: lants ghenaempt *tarwenbilcxkin* zuut ende noort de beke, **1547**, ARA-RK 45413-II, 86v; gheheeten et *taerwbilcken*, id, 10r; het *tarwebilckyn*, id, 129v; te langhendamme ghenaempt het *tarwebilcken*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 129r; int *tarwebilcken*, id, 71v; voorden Pietendries ... het *tarwebilcxkyn*, id, 117v; et *thaerubilcxkyn* ... metten westende up de beke, id, 159r; *tarwebilcken*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 126v, 147v, 148v; int *tarweebilcken*, id, 78r; **thaerebilcken*, id, 186r; een half ghemet Lants ghenaempt het *Tarwe bilcken* metten westhende up de beke, **1555**, RAG-U 741, 144r-v; een ghemet Lants ... ghenaempt het *tarwebilcken*, id, 143v; pachtgoet ter pieten met ... *tarwebilcken*, id, 129r. int *tarwee bilcken*, id, 105v; het *tarwe bilxken*, **begin 17e**, RAG-U 7, 69v.

TARWEBOS <E2 of E3>: inden veltdyck ghenaempt den *tarubosch* ... zuudt den processiewech, **1572**, ARA-RK 45189, 53r.

TARWESTUK <A5>: een stick landts ghen. het *tarustick*, **1644**, RAG-U 653, 10v.

TEGELBOS: den *teghelbosch*, **1547**, ARA-RK 45413, 74r; ghenaempt *theghelbosch*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 39v; *teghelbosch*, id, 57v; --, **1555**, ARA-RK 45414, 88r; bosch ghenaempt den *teghelbosch* ... metten zuythende up teghelstraetkin, **1555**, RAG-U 741, 57v; bosch ghenaempt den *t'eghelbosch*, id, 56r; den **steghelbosch*, **1617**, SAG-330/133, 86r.

TEGELSTRAATJE <A2-E3>: thonderdale metten noortende ... upt *teghel straetkin*, **1540**, ADL-33 H 204, 12v, 14r, 21r ev; --, **1547**, ARA-RK 45413, 7v, 13v, 15v ev; *teghelstraetghin*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 6v; *teghelstraetken*, id, 52r; *teghelstraetkin*, id, 9v, 21r, 22r ev; *teghelstraettghyn*, id, 3r; *teghelstrakyn*, id, 39v; *teghelstratgyn*, id, 50v; *teghelstrattghyn*, id, 65v; *theghelstraetkin*, id, 23v, 39r, 55v; *teghelstraedte*, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 5r; *teghelstraetghyn*, id, 12v, 53r; *teghelstraitten*, id, 26r; *teghelstratghyn*, id, 6v, 17r, 19v; *teghelstratin*, id, 72r, 74v; *teghelstratkyn*, id, 20r, 62r; *theghelstratghyn*, id, 19v, 60v; *teghelstrakyn*, id, 22v; --, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II,

2v; *teghelstrattghyn*, id, 2v; *teghelstraete*, **1555**, ARA-RK 45414, 37v; *teghelstraetkin*, id, 1r, 8r, 9r; --, **1555**, ARA-RK 45414-II, 206v; *eghelstraete*, **1555**, RAG-U 741, 26r; *Egelstraetken*, id, 9v; *t'eghelstratkin*, id, 12v, 25v; *teghelstraetkin*, id, 9v; *tegelstraetkin*, id, 45v, 49r, 60v; *t'egelstraetkin*, id, 42v, 51r; *t'eghelstraecken*, id, 13r; *t'eghelstraeken*, id, 16v, 48v; *t'eghelstratien*, id, 26v; *t'eghelstraetin*, id, 20v; *t'eghelstraetken*, id, 42v; *t'eghelstraetkin*, id, 8r, 19r/v, 20v ev; **t'eghestraetkin*, id, 68r; *teghelstraetkin*, id, 1v, 7r, 54r ev; --, **1572**, ARA-RK 45189, 44v, 53v; *teghelstraetken*, **1588**, RAG-U 401, O; *theghelstraetken*, **begin 17e**, RAG-U 7, passim; *eghelstraetken*, **1603**, RAG-Ev 227, 108r; *teghelstraetken*, **1617**, SAG-330/133, 86r; --, **1618**, SAG-330/134, 115v; --, **1628**, RAG-U 183/3, 2v; *tegelstraetken*, **1628**, RAG-U 389, 100v; *eckelstraetgen*, **1631**, RAG-U 389, 191v; het *Eeckelstraetgen*, **1632**, RAG-U 389, 147r; *teckelstraetken*, **1633**, RAG-U 389, 120v; *Ekelstraetgen, hekelstraetgen*, **1635**, RAG-U 389, 200r; *teeckelstraetken*, **1635**, RAG-U 389, 222r; *eeckelstraetgen*, **1636/1637**, RAG-U 389, 224v, 236r; het *theckelstraetgen*, **1637**, RAG-U 389, 236r; *Eeckelstraetgen*, **1638**, RAG-U 389, 281v; *tegelstratgen, Ekelstrae(d)tken*, **1640**, RAG-U 13, passim; het *Eckelstraetgen, Eeckelstraetgen*, **1640**, RAG-U 19, passim; het *ekelstr.*, het *eckelstraecken*, het *heckelstraecken*, het *(t)eghelstraecken, teeckelstraecken, t'eghelstr.*, *ekelstraedtken*, *eeckelstraetgen*, **1640-1650**, RAG-U 8, passim; *Eeckelstraetken*, **1641**, RAG-U 389, 316r; *eckelstr.*, id, 324v; *Teckelstraedtken*, **1641**, RAG-U 722/4, 9v, 13r; *t'Ichelstraedtken*, id, 11v; *eckelstraetken*, **1642**, RAG-U 776, 11v, 12v; *Ekelstraetken*, **1642**, RAG-U 775, 21v/40v; *eckelstracken*, **1643**, RAG-U 183/40, 3r; *hekelstraetken*, **1643**, RAG-U 183/63, 3r; t*Ekelstraetgen*, **1643**, RAG-U 389, 380v; *eckelstr.*, **1644**, RAG-U 651, 35r, 50v; *Eeckelstraetgen*, **1646**, RAG-U 18, 12r, 29v, 31r; *Eckelstraetgen,* id, 21r; *Ekelstraetgen*, id, 38v, 40r; *tegelstratgen*, **1649**, RAG-U 188/7, 2v.

TENDERSTRAAT/TENDENSTRAAT 1 <C2-C3>: ande westzyde van *tenderstraten*, **1514**, ARA-Acq.Lille 1131, O; *tenderstraten*, **1533**, ARA-RK 45412, 23v; *tender strate*, **1540**, ADL-33 H 204, 21r, 23r; *tenderstrate*, id, 42r; *tender|straten*, id, 24r, 34v; *tenderstraeten*, **1547**, ARA-RK 45413, 19r, 70v, 74v; *thenderstraeten*, id, 11v; *tenderstraten*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 51v, 53r, 88v; *thenderstrate*, id, 52r; *tend(er)strate*, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 19v; *tend(er)straten*, id, 14v, 69v; *tendenstraeten*, **1555**, ARA-RK 45414, 18r, 83v; *tenderstraete*, id, 80v; *theenderstraeten*, id, 14v; *tenderstraeten*, id, 18r, 26r, 89v; --, **1555**, ARA-RK 45414-II, 206r; *thenderstraten*, id, 20r; *t'enden straete*, **1555**, RAG-U 741, 53r; *t'endenstraeten* metten noorthende upde bruchstrate, id, 39v; *tenden straeten*, id, 14r; *tenden straetken*, id, 20r; *tender straeten*, id, 14r; *t'enderstraete*, id, 51v; *t'enderstraeten*, id, 19r, 57r; **t'heender straten*, id, 11v; *thenderstraten*, **1572**, ARA-RK 45189, 43r, 53r, 61v, 71r; *tender straete*, **begin 17e**, RAG-U 7, 45v; *tender straten*, id, 66r, 70v; *Tenderstrate*, id, 69r; *tendestraete*, **1613**, RABev-ParReg/U; *thender straeten* **1619**, RAG-U 389, 9r; *tenderstraete*, id, 18v; daerment heet *tenden straeten*, **1621**, RAG-U 402/24; de *tendenstr(aete)*, **1640**, RAG-U 13, 8r ev; t'sheeren straete ghenaempt *t'hender straeten*, id, 167r; *theinde straete*, **1640**, RAG-U 19, 163r, *tenden straete / theinde(n) straete / t'heinde straete*, **1640-1645**, RAG-U 8, 118r ev.

TENDENSTRAAT 2 <C3>: huere stede lichende achter de kercke ghenaemt *tender*

strate, **1540**, ADL-33 H 204, 23r; een partye ghenaempt de *thendestraete* wesende een hofstede ... oost de voorn. straete, **1641**, RAG-U 389, 313v.

TICHELSTRAATJE: zie *STEGELSTRAAT(JE)*.

TIEN GEMETEN: een partye bosch ghen. de *thien ghemete* (s. watergang), **1640**, RAG-U 19, 319v.

TOLLENBILK: de **lollebilck*?, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 75v; een stick landts ghenaempt den *tollebilck*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 83v; een stick lants ghenaempt den *tollebilck*, **1555**, RAG-U 741, 107v.

TWEEDE FOREESTBILK <A5>: den *tweests forrestbilck*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 4r; den *tweesten forreestbilck*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 5r; den *tweeden foreest bilck*, **1555**, RAG-U 741, 69v.

TWEEDE LEENBILK: den *ij*^{en} *leenbilck*, **begin 17e**, RAG-U 7, 48v.

TWEEDE PAARDENBILK: den *tweeden peerdebilck*, **begin 17e**, RAG-U 7, 69v.

TWEEDE STIJNE <D5?>: de *tweede styne* ... suut ysack de gaudissauboix, **begin 17e**, RAG-U 7, 54v.

TWEEDE STREPE: noort ande [strepe] de *tweede strepe*, **begin 17e**, RAG-U 7, 23v.

TWEEDE VENNET <C6>: ijC xv R. Landts ghenaemt den *tweeden vennette*, **1623**, RAG-U 402/51; den *tweeden vennict*, **1640**, RAG-U 13, 78r; den *tweeden vennict*, **1641**, RAG-U 8, 179r; een stick lants ghenaempt den *tweeden vennet*, **1641**, RAG-U 389, 341r.

TWEE GEMETEN 1 <E4>: de *twee ghemeten*, **begin 17e**, RAG-U 7, 51r; een stick Lants ... ghenaempt de *twee gemete*, **1620**, RAG-U 183/16, 4r; een stick landts ghenaempt de *twee ghemeten*, **1640**, RAG-U 13, 144r; de *twee ghemete*, n. paemels kerckwech, **1641**, RAG-U 8, 222r.
Zie ook *GROTE TWEE GEMETEN*.

TWEE GEMETEN 2 <C6>: twee ghemeten landts ghenaempt de *twee ghemete*, **1623**, RAG-U 389, 39r; de *twee ghemeten*, **1632**, RAG-U 389, 115v; --, **1640**, RAG-U 8, 153v; de *twee ghemete*, **1640**, RAG-U 13, 77v; een partije landts ghenaemt de *twee ghemete*, **1641**, RAG-U 8, 148v; --, **1641**, RAG-U 389, 330r, 341r.

TWEE LIJNEN: een stick ghenaempt de *twee Lynen*, **begin 17e**, RAG-U 7, 71r.

URSEL: *hursle*, **1147** kop.**eind 13e**, RAG-ADr 6, 12r [GY-TW, 988]; *oersle*, **1171** kop.ca.**1175**, KAD-Cart.C, nr.40 [GY-TW, 988]; *ursle*, **1171** kop.**eind 13e**, KAD-Cart. D, 19v, 20r; *orsele*, **1190** kop.ca.**1191**, KAD-Cart.C, nr.71 [GY-TW, 988]; *ursele*, **4e kw.12e**, KAD-Cart.B, 22r [GY-TW, 988]; *orsle*, **1201** kop.**eind 13e**, KAD-Cart.D, 202r; *ursle*, **1237**, RAG-ADr 6, 35r; *ursela*, **1237**, RAG-ADr 2, O; *hursela*, **1237** kop.**14e**, RAG-ADr 6, 36r; *ursela*, id, 35v, 36r; *hursla*, id, 36r; *hursle*, id, 35r, 36r; *ursele*, id, 36r; *hursle*, **1237** kop.**15e**, RAG-ADr 7, 81r; *ursela*, id, 81v, 82r; *ursle*, id, 81r, 82v; versus *ursale*, **1240**, RAG-SB, O; *hursle*, **1241** kop.**14e**, RAG-ADr 6, 18r; *ursele*, **1242** kop. **eind 13e**, KAD-Cart.D, 82r; *hursela*, **1243** kop.**15e**, RAG-ADr 7, 47v; *hursle*, id, 19v, 27r, 82v; --, **1243** kop.**14e**, RAG-ADr 6, 12r; --, **1247** kop.**14e**, RAG-ADr 6, 18r; *ursle*, **1252**, KAD-Cart.D, 2O4r; *hursle*, **1255** kop.**14e**, RAG-ADr 6, 10r, 14r; --, **1257** kop.**15e**, RAG-ADr 7, 27r; *Orsle*, **1289**, SJHB-Varia, rol 8; hanne de *orsele*, **1294**, GY-CM, 2010; *horssele*, **1295**, RAG-SB/R 31d, 60r; *huersele*, **1306**, SAB-SR, 8r; *ursele*, id, 11r/11v; --, **1330-1331**, RAG-StVl 4691, 17v; t*ursele*, **1357**, (Gilliodts-IV, 305+395); --, **1358**, SAB-SR, 80r, 267r/v; --, **1359**, SAB-SR, 85r, 86v, 88r; *orsle*, **1359**, (Gilliodts-II, 82); t*ursele*, SAG-SR, 25v, 29r; --, **1361**, (Gilliodts-II, 102x2); *ursle*, **1363**, RAG-ADr 91, 1v, 2r; --, **1364**, RAG-ADr 91, 3v, 5v, 6r; *ursele*, **1365**, ARA-RR 339; --, **1365** kop.**1770**, ARA-RK 1060, 1v; --, **1368-1369**, SAG-400, IX, 332r; --, **1375**, ARA-RR 239; --, **1376**, ARA-RR 241; t*orssele*, **1376**, ARA-RR 1377; *ursele*, **1377**, ARA-RR 349; --, **1379**, (Gilliodts-II, 390+393); --, **1381**, DFl II, 907; --, **1390**, ARA-RK 7834; *hursele*, **1402**, SAG-301/16-II, 65r; *urssele*, **1406**, (Gilliodts-IV, 74); *ursele*, **1407**, SAB-SR 1406-07, 88r; *hursele*, **1410**, SAG-301/20-II, 76r; *ursele*, **1411**, SAB-SR 1410-11, 100r; --, **1411**, RAG-ADr 92, 7r; --, **1414**, (Gilliodts-IV, 212); *hurzele*, **1415**, SAG-301/23, 100r; *hurszele*, **1418**, RAG-ADr 92, 13r, 15r; *ursele*, **1419**, (Gilliodts-IV, 353+452); *hurssele*, **1426**, SAG-301/29, 22v; *ursele*, **1431**, ARA-RK 45406, 27v; *urssele*, id, 27r/v; *hurssele*, **1432**, ARA-WK 8236, O; --, **1437**, SAG-301/34-II, 46v; --, **1437**, SAG-301/34, 103v; *urssele*, id, 99v; *ursele*, **1437**, (Gilliodts-IV, 452); --, **1438**, SAG-301/34-II, 96r; *urssele*, **1438**, SAG-330/21, 412r; *ursele*, **1439**, SAG-301/35-II, 28v; --, **1441** kop.**1471**, RAG-K/SNG 118, 272v; *urssele*, **1441**, ARA-RK 45407, 1r; *Ursselle*, id, 27v, 28r; *hursele*, **1443**, SAG-301/37-II, 60v; *hurssele*, **1448**, SAG-330/24, 380r; *ursele*, **1448**, SJHB-B 18, 20r; --, **1450**, ARA-RK 7835, 2v; *hursele*, **1453**, SAG-330/26, 71r; *urssele*, **1454**, SAG-330/26, 277r; *ursele*, **1460**, SAG-330/28, 436v; --, **1466**, SAG-330/30, 189r; *Ursel*, ca.**1470**, SJHB-B 26, 50r; *Ursele*, **1471**, RAG-K/SNG 118, 272v; *Urssele*, **1472**, ARA-RK 1107, 1r, 2r ev; *Ursele*, id, 5v, 6r; --, **1473**, ARA-RK 1090, 150v; *urssele*, **1473**, RAG-DRK 207, 1r, 2v; *ursele*, **1477**, (Gilliodts-VI, 159, 164); --, **1478**, SAG-301/54-III, 133v; --, **1481**, RAG-U 546, 1r; *hurssele*, **1481**, SAG-301/56, 79v; --, **1481**, SAG-330/35, 458v; *urssele*, id, 404r; --, **1482**, ARA-Acq.Lille 1130, O; *Ursele*, **1483**, ARA-RK 7837, 3v; *hurssele*, **1483**, SAG-330/36, 297r; *Ursselle*, **1483**, ARA-Acq.Lille 1130, O; *hussele*, **1484**, SAG-330/36, 469r; --, **1484**, SAG-330/36, 469r; *Uursele*, **1484**, ARA-Acq.Lille 1130, O; *ursele*, id; --, **1485**, SAG-301/58-II, 8v; --, **1485**, SAG-330/37, 141r; *hursele/hurssele*, id; *ursel*, **1485**, RAG-SP1 rek.1 nr.1730, 59r; *ursele*, id, 58r/v, 68v, 68^{bis}r/v; --, **1487**, SAG-301/59, 162r; *hursele*, **1488**, SAG-330/38, 66r; *urssele*, **1489**, RAG-ADr 92, 31v, 34r; *ursele*, id, 34v, 38r; --, **1490**, RAG-ADr 92, 44v, 45v; *hursele*, **1490**, SAG-330/39, 27v; *ursele*, **1491**, ARA-Acq.

Lille 1130, O; --, **1497**, ARA-Acq.Lille 172, O; *urssele*, id; --, **eind 15e**, ARA-RK 1108, passim; --, **1499**, SAG-301/65, 83r; *hurssele*, **1500**, SAG-330/41, 411r; *urssele*, **1501**, ARA-WK 10835 & 10836, O; --, **1501**, SAG-330/42, 58r; *huersele*, **1502**, SAG-330/42, 202v; *hursele*, **1502**, ARA-WK 3342, O; *ursele*, **1502**, ARA-WK 10837, 10838, 10840 & 10841, O; --, **1504**, ARA-RK 1091, 106r; *Urzele*, id, 95r; *Ursele*, **1505**, ARA-RK 1109, 2v ev; --, **1510**, ARA-Acq.Lille 1131, O; *Hursele*, id; *Uurssele*, **1512**, ARA-WK 3236, O; t*Hurssele*, **1513** kop.**1607**, RAG-K/Aa 27, 160r; *huersele*, **1514**, SAG-330/42, 202v; *hurssele*, **1517**, SAG-301/74-II, 137r; *Urssele*, **1518**, SJHB-B 41, 66r; t*ursele*, **1518**, RAG-RvVl 957, 156; *hurzele*, **1519**, SAG-330/47, 46r; *ursele*, **1523**, SAG-330/48, 120v; --, **1527**, RAG-DRK 208, 2r; *ourselle*, id, 1r; *ursele*, **1528**, AvM 39/U KR, 1r; --, **1529**, RAG-RvVl 959, 392r; t*Urssele*, **1531**, ARA-RK 45205, 1r; *ursele*, **1532**, SAG-330/51, 86r; *Urssele*, **1533**, ARA-RK 45412, 1r; *huersele*, **1535**, SAG-330/53, 105r; *Urssele*, **1536**, ARA-RK 7848, 9r; *ursele*, ca.**1540** kop.ca.**1600**, RAG-LvdW 371, 26r; --, **1540**, ADL-33 H 204, titelblad, 19v, 53v; *urssele*, id, 55r; *ursele*, **1542**, SAG-330/60, 21r, 47r; --, **1543**, ARA-WK 3345, O; *hur(s)sele*, **1543**, ARA-WK 3344, O; *urssele*, **1544**, RAG-RvVl 7529, 111v; --, **1547**, ARA-WK 3347, O; *Hurssele*, **1548**, RAG-LvdW 148, 2r; *urssele*, **1549**, ARA-WK 3349, O; --, **1550**, ARA-WK 3350, O; --, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 156r; --, **1551**, SAG-330/68, 156r; *ursele*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 88r; --, **1553**, SJHB-B 51-II, 60r; --, **1553**, ARA-WK 3353 & 3354; *hursele*, **1554**, SAG-330/71, 155r; *Urscele*, **1554**, ARA-WK 3355, O; *ursele*, **1555**, RAG-U 741, passim; *urssele*, id, passim; --, **1555**, ARA-WK 3356, O; --, **1555**, RAG-U 741, passim; --, **1555**, ARA-RK 45414, 26r, 96v; *ursele*, id, 4r, 168v; --, **1557**, RAG-K/Aa 8, 67r/v; --, **1557**, RAG-AM 624, 67v; *hursele*, **1557**, RAG-BG 2094; *urssele*, **1558**, AvM 39/U KR, 1r; --, **1560**, RAG-AM 624, 164v; t*uersele*, id, 139v; *ursele*, **1560**, RAG-Bo 406, 38r; *Urssele*, **1562**, RAG-AM 624, 174r; *hurssele*, **1564**, RAG-LvdW 13, 1v; --, **1565**, ARA-WK 3357, O; *Ursele*, id; *urssele*, **1565**, RAG-AM 624, 225v; t*Hurssele*, **1566**, RAG-LvdW 39; t*Urssele*, **1568**, SAE-1010, 136r; *Hurssele*, **1569**, ARA-RK 19191, 1v; *Ursele*, **1571**, SAE-1010, 198r, 429r; *hurssele*, **1571**, SAG-28/72/305, 1r, 3r, 4v, 7r; *urs(s)ele*, id, titelblad; *hursele*, id, 20r; --, **1572**, SAG-28/72/305, 1r; *Ursele*, id, titelblad; *hurssele*, id, 1v, 3r ev; --, **1572**, ARA-WK 3363, O; *Ursele*, **1572**, RAG-K/Aa 8, 99r/v?; --, **1572**, SAG-330/90, 112r; --, **1572**, ARA-WK 3365, O; *Urssele*, **1572**, ARA-RK 45207, 9r, 85r; --, **1572**, ARA-RK 45189, 41r; *hussele*, **1573**, ARA-WK 3366, O; *hurssele*, **1574**, SAG-28/72/305, 2r, 17r; *Ursele*, id, titelblad; *Urssele*, id, 2r; *urssele*, **1574**, SAG-28/33/143, 17v, 18r; --, **1576**, RAG-RG, O; --, **1576**, RAG-AM 626, 104v, 113v, 114v; *ursele*, **1576**, SAG-330/93, 210v; --, **1577**, RAG-LvdW 8, 129r; *hursele*, id, 107v; --, **1577**, SAG-28/72/305, 2r, 5r, 7v; *hussele*, id, 7v; *Ursele*, id, titelblad; --, **1578**, P/M KR, 15r; --, **1579**, ARA-WK 3368, O; --, **1579**, RAG-ADr 36, 24r/v; *urssele*, **1580**, SAG-330/97, 284r; *Hursele*, **1586**, RAG-LvdW 23, 5r; *Hurssele*, **1588**, RAG-U 401, O; *Ursele*, **1589**, SAE-1010, 429r; *hurssele*, **1592-1597**, RAG-RG 28, 9v; *Urssele*, **1595**, ARA-WK 3369, O; --, **begin 17e**, RAG-U 7, passim; *urssel*, id, 20r, 30r, 45v, 76r; *urzele*, **1603**, SAG-330/125-II, 73r; *Urssele*, **1606**, SAG-330/127, 126r; *Ursela*, **1613**, RABev-ParReg/U; *Urssele*, **1614**, RAG-U 183/7, 2r; *Ursele*, **1615**, SAG-330/132-II, 28r; --, **1617**, SAG-330/133, 86r; --, **1617/1618**, SAG-330/134, 52r/115v; *Urssele*, **1619**, ARA-WK 3370, O; *hurssele/hussele*, **1624**, RAG-U 402/81/83; *Ursele*, **1626**, SAG-330/138, 93r; *urssele*, **1627**, RAG-U 183/23, 2r; --, **1627**,

RAG-U 183/26, 1v; --, **1627**, RAG-U 183/28, 3r; *hursele*, **1629**, RAG-U 402/129; *urssele*, **1641**, RAG-U 722/4, 7v.

URSELAKKER <D4>: up *hurssele acker*, **1483**, SAG-330/36, 297r.

URSELBILK <C6>: den *urssel bulck* by den oetselvoort, **begin 17e**, RAG-U 7, 74v; een partye van lande ghenaempt den *urssel bulck* ... west den waterganck, **1620**, RAG-U 183/15, 4r; landt ghenaempt den *urssele bilck*, **1633**, RAG-U 389, 126v; een partije Landts ghenoempt den *Ursselbilck*, **1635**, RAG-U 389, 209v; den *Urselbilck*, **1640**, RAG-U 13, 74v; een partije van lande ghen. den *Ursselbilck*, **1640**, RAG-U 8, 191r; den *Urselbilck*, id, 161r; den *Urssselschen bilck* ... anden hoetselvoort, **1641**, RAG-U 389, 361v; een partye van lande ghenaemt den *Ursselbilck*, **1642**, RAG-U 389, 358r.

URSELKEN: up *urselkyn*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 150r.

URSELKERK <D4, E6>: *Ursel kercke*, **1640**, RAG-U 13, 73v; *hursel kercke*, id, 81v; van *Urssel kercke*, **1640**, RAG-U 8 154r.

URSELKOUTER <D4, F6>: up *hurssele cautre*,**1483**, SAG-330/36, 297r; In den bunderbilck west van *urssele cautere*, **1540**, ADL-33 H 204, 20r; --, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 157r; in *urssele coutere*, **1555**, RAG-U 741, 169v.

VALHEK <C5>: west daeran [franschstede] een stick lant ghenaemt het *Vallek* oost t'buenstratgen, **1641**, RAG-U 389, 342v.
Zie ook *KLEIN VALHEK*.

VALKE: west aende *valcke* ... noort pamels kerckwech (o. veltstr. w. gescheet), **begin 17e**, RAG-U 7, 44r.

VALKENSTEDE(KEN) <E4>: up de noortzyde Jans *valcken stede* ... metten oosthende op de velckeghem straete Arnoudt de valcke zuut, **1577**, RAG-LvdW 8, 131v; een houde stede ghenaempt t*valcken stedeken* commende met eender dreve op de velckeghem straete, id, 130v; *valcken stedeken* met een dreve op de velckeghem straete, id, 130v; op velckeghem straete voor *valckestedeken*, id, 130v.
Later *VALKENSTUK*.

VANG 1 <E3>: daerment heedt/noumpt den *vanc*, **1448**, SAG-330/24, 380r; ghenaempt den *vanck* ... zuudt tvanckstraetkin, **1572**, ARA-RK 45189, 41v; inden *vanck* ... zuudt tvanckstraetkin west de veltstrate, id, 57v; den *vanck* ... noordt de brugghestrate, id, 61v; den *vanck* ... suut tvancstr(aetken), **begin 17e**, RAG-U 7, 44r; den *vanck*, **begin 17e**, RAG-U 7, 25r, 45r; een parcheel Lants ghenaempt den *Vanck* ... metten zuuthende upde heerstrate, **1627**, RAG-U 183/23, 2v.
Zie ook *GROTE VANG*.

VANG 2 <E3>: een partije landts ghenaempt den *vanck*, **1640**, RAG-U 13, 151r; de(n) *vanck(t)* (s. vanckstr., w. veltstr.), **1640-1649**, RAG-U 8, 229r ev.

VANG 3 <E3>: een partije bosch ghen. den *vanck*, s. landstr., **1640**, RAG-U 19, 44r, 302r, 164r.

VANG 4 <D3>: ten hulle ghen. den *vanck* oost de kerckstrate, **1572**, ARA-RK 45189, 65v.

VANG 5-11 <E5>: een partije landts ghenaempt den *vanck*, **1640**, RAG-U 13, 114r; een stick landts ghenaempt alsboven [den *vanck*], RAG-U 13, 114r; een partije van lande ghenaempt den *vanck*, id, 114v, 115r; een stick landts ghenaempt als boven den *vanck*, id, 114v; een partye van lande ghenaempt den *vanck*, id, 115r.

VANGBERG <E3>: inden *vancberch*, **1555**, ARA-RK 45414, 12r; bosch inden *vancberch* ... oost het vancstraetkin, **1555**, RAG-U 741, 10r.

VANGBILK <E3>: een stick landts ghenaempt den *vanckbilck*, **1640**, RAG-U 13, 151r; den *vanckbilck* (s. vanckstraetgen), **1641**, RAG-U 8, 232r.

VANGBOS <E3>: inde *vanckbursch*, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 10r; inden *vancbusch*, **1555**, ARA-RK 45414, 12v; ijC Roeden bosch inden *vancbosch* ... oost tvoorseyde vancstraetkin, **1555**, RAG-U 741, 10r; by de veltstrate ghenaempt den *vanckbosch* ... zuudt de vanckstrate, **1572**, ARA-RK 45189, 41r; den *vanckbosch* ten hulle, id, 64v; inden *vanck bosch* ... suyt het vanck straetgen, **1633**, RAG-U 183/43, 3r; bosch ghen. den *Vanckbosch*, **1640**, RAG-U 19, 131r, 133r; Inden *vanckbosch*, **1644**, RAG-U 183/69, 3r; bosch ghenaempt de *vanckbosch* suijt het vanckstraecken, **1647**, RAG-U 183/78, 3v.

VANGEN <E3 of E5>: twee partyen van lande [die] van oudts tyden ghenaempt zyn de *vanghen*, **1622**, RAG-389, 31r.

VANGSKEN 1 <E5>: een stic lant ghenaempt het *vannexken*, **1607**, RAG-U 183/2, 3v; een partijken ghenaempt het *vancxken*, **1640**, RAG-U 13, 114r.

VANGSKEN 2 <C5>: een stick lant ghenaempt het **vancken*, **1640**, RAG-U 13, 58r; het *vancxken*, **1640**, RAG-U 8, 170r.

VANGSTRAAT(JE) <E3>: upt *vanckstraekyn*, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 23r; *vanckstraetkyn*, id, 10r; *vanckstratkyn*, id, 10r; *vancstratkyn*, id, 70r; *vancstraetkin*, **1555**, ARA-RK 45414, 12r/v, 34r; --, **1555**, RAG-U 741, 10r, 24r; t'**vincstraetkin*, id, 24r; (by oostwynclevelt ... zuudt) t*vanckstraetkin*, **1572**, ARA-RK 45189, 41v, 44v; by de veltstrate ... zuudt de *vanckstrate*, id, 41r; t*vanckstraetken*, **begin 17e**, RAG-U 7, 42r/v, 44r; *vanck straetgen*, **1633**, RAG-U 183/43, 3r; *vanckstraetken, vanckstraecken, vanckstraedtken*, **1640-1650**, RAG-U 8, 229r, 230r/v ev; *vanckstraetken*, **1640**, RAG-

U 13, 150r/v, 151r; --, **1642**, RAG-U 183/59, 2r; --, **1642**, RAG-U 183/59, 2v, 3v; *vanckstracken*, **1643**, RAG-U 183/66, 2r-v; *vanckstraecken*, **1647**, RAG-U 183/78, 3v.

VARENT <B5>: ter *varent*, **1547**, ARA-RK 45413-II, 5r; ter *varendt*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 87r; de *vare(n)t* zuut, id, 70r; *varent*, id, 94v, 102v, 123v; --, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 49v; --, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 11v, 20v, 125v; --, **1555**, ARA-RK 45414, 49v; --, **1555**, ARA-RK 45414-II, 6r, 16r, 28r; ij parcheelen Lants d'een ghenaempt den *varent* metten westhende upde straete, **1555**, RAG-U 741, 133r; iij ghemeten lants ghenaempt de *varent* ... noort de straete die loopt van wesseghem straete naer oostmeulne, id, 82r, 138v; Inde *varent*, id, 34r, 75r, 111v ev; ter *varent*, id, 70r; de *varent*, **1571/1572**, SAG-28/72/305, 6r/5v; een partije van Lande ... ghenompt de *varent*, **1637**, RAG-U 389, 227r; een stick landts ghen. den *vaeremst* (o. de straete vande vrechemstraete naer oostmuelene), **1644**, RAG-U 653, 85r, 214r, 305r; een stick lants ende bosch ghen. den *vaeremst*, id, 48v; een partije landts ghen. den *vaermst*, w. str., n. cattebusch, id, 281v. Zie ook *GROTE VARENT.*

VAREN(T)BERG <F4>: daerment eedt up den *Varenbeerch*, **1500**, SAG-330/41, 411v. twee p(ar)tyen Landts d'eene ghenaempt t'notelaerbilcxken ende d'andere ghenaempt den *varentberch* ... daerment heet te beyerwane, **1624**, RAG-U 389, 54r.

VARENTBILK <F4>: den *varentbilck*, **begin 17e**, RAG-U 7, 28v; den *varenbilck* noort den Loop, id, 44v; upden *varents bilck*, **1624**, RAG-U 187/2, 1v; een partye landts ghenompt den *varentbilck*, **1635**, RAG-U 389, 187r; een stick landts ghen. den *varenstbilck*, **1641/1645**, RAG-U 8, 231r/230v.

VARENTBOS <B5>: ghenaempt de *varent busch*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 10r; de *varentbosch*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 13v; bosch ghenaempt den *varenst bosch* o. de strate, **1641**, RAG-U 722/4, 12r; de *vaerendtbosch*, id, 12r; een stick landts ende bosch ghen. den *vaeremstbosch*, n.o. str., **1644**, RAG-U 653, 318v; bosch ghen. den *varemstbosch*, **1644**, RAG-U 651, 64r.

VARENTGAT <B5>: upt *varentgat*, **1547**, ARA-RK 45413-II, 7v; an t*varentgat*, id, 72r; t*varendgat*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 87r; inden houtmeersch ... up t*varentgat*, id, 81r; *varentgat*, id, 95r, 116v, 150v; --, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 86r, 93v; t*varengat*, id, 10r, 23r; t*varentgat*, **1555** , ARA-RK 45414-II, 14r, 31v, 79v; honderd roeden lants gheheeten t*varentgat* ... metten westhende upde houtemeersch, **1555**, RAG-U 741, 84r; meersch int *varentgat*, id, 122r; inde haudtmeersch/houdtmeersch an t*varentgat*, id, 74r/106v; andt **warentgat*, id, 116r.

VARENTGRACHT <B5>: in de houtmeersch hoofdende up de *varentgr(a)cht*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 9r; inde hout meersch hoofdende op de *varent gracht*, **1555**, RAG-U 741, 72r.

VARENTJE <B5>: een partije landts ghen. het *vaeremstgen*, **1644**, RAG-U 653, 81r.

VARENTSTRAAT <B5-C6>: *varensstrate*, **1547**, ARA-RK 45413-II, 76r; *varentstrate*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 109r; *varentstraete*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 84r; upde *varent straete* aen de bonte, **1555**, RAG-U 741, 108r; *varentstraete*, **1567**, RAG-RG, O.

VARKENSBILK <A5>: een partye landts ghenaempt den *veerckens bilck* oost sheeren straete, **1641**, RAG-U 722/4, 10r; een stick landts ghen. den *verckens bilck*, **1644**, RAG-U 653, 53r.

VELD 1 <A1-C1>: daerment heedt te *velde*, **1448**, SAG-330/24, 380r; t*velt*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 106r; op d'anderzyde vanden *velde*, **1555**, RAG-U 741, 26v; t*velt*, **begin 17e**, RAG-U 7, 3r, 6r, 40v ev; upt *velt*, id, 47v; den veltbilck west ende noort het *velt*, id, 44r; t'*veldt*, **1640**, RAG-U 19, 303r; t'*veldt*, *velt*, **1640**, RAG-U 13, 127r, 151v ev; --, **1640-1649**, RAG-U 8, passim; t'*velt*, **1645**, RAG-U 183/73.
Zie ook *HOOG & NEDER VELD*.

VELD 2 <E1-F2>: in t*velt* Soomen gaet van urssele naer oostwynckel, **begin 17e**, RAG-U 7, 76r; west t*velt* oost tgescheet van oostwynckele ende urssele, id.

VELD 3: een stick ghenaempt t*velt* ... suut thegelstraetken west ende noort an t*velt*, **begin 17e**, RAG-U 7, 62v.

VELDBILK 1 <A4 of A5?>: voorden pietendries de *veltbilck*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 117v; de *veltbilck*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 126v; pachtgoet ter pieten met ... den *veltbilck*, **1555**, RAG-U 741, 129r; een partije van Lande ghenaemt den *veltbilck*, **1642**, RAG-U 183/59, 2v.

VELDBILK 2 <E2>: inden veltdyck ... N met zynen *veltbilck*, **1572**, ARA-RK 45189, 45v.

VELDBILK 3 <E3>: ghenaempt den *veltbilck* ... west de veltstrate ende noordt oostwyncle velt, **1572**, ARA-RK 45189, 42r; den *veltbilck*, **1572**, ARA-RK 45207, 11r; twee sticken ghenaempt de *veldbilcken* noort tvanckst(raetken) west de velstrate, **begin 17e**, RAG-U 7, 42v; den *veltbilck* west ende noort het velt, **begin 17e**, RAG-U 7, 44r; de *veltbulcken*, **1615**, RAG-U 183/11, 3r; twee partijen landts ghenaempt de *veltbilcken* ... west ande veltstraete, **1641**, RAG-U 183/55, 3r; een partye Landts ghenaempt de *veltbilck* ... noort het vanckstracken west de veltstraete, **1643**, RAG-U 183/66, 2r-v; (een partije landts ghen. den) *veltbilck*, **1640**, RAG-U 13, 150r/v; den *veldtbilck*, **1641**/**1642**, RAG-U 8, 240v, 245r, 248r/v; *veltbilck*, **1644**, RAG-U 8, 249r; --, **1650**, RAG-U 8, 252v.

VELDBILK 4 <E3>: een partije landts ghenaempt den *veldtbilck*, **1640**, RAG-U 13, 151v.

VELDBILK 5 <E1 of E2>: bosch ghen. den *veldtbilck*, **1640**, RAG-U 19, 307r.

VELDBILK(EN) 6 <E3>; een stick landts ghenaempt den *veldtbilck*, **1640**, RAG-U 13, 153r; twee sticken lants gheleghen neffens malcanderen ghenaempt de *veldtbilcken*, id; de *veldtbilcken*, **1640**, RAG-U 8, 255r.

VELDBOS: Inden *veltbosch*, **1644**, RAG-U 183/69, 3r.

VELDDIJK <E2>: an oostwyncle velt ... zuudt den *veltdyck* ... noordt de brughstrate, **1572**, ARA-RK 45189, 42r; inden *veltdyck* ... zuudt den Processiewech, id, 46v; inden *veltdyck* ... N met zynen veltbilck, id, 45v; een partije bosch ghen. den *veltdyck*, s. ekelstr., **1640**, RAG-U 19, 168r.

VELDEKEN 1 <E2>: ghenaempt t*veldekin* noordt oostwyncle velt, **1572**, ARA-RK 45189, 60r; t*veldeken* daer oostwynckel ende urssel scheet, **begin 17e**, RAG-U 7, 45v.

VELDEKEN 2 <A2>: upt *veldekin* boven der nedermeersch ende metten noorthende up myns heeren van praet moerwech, **1547**, ARA-RK 45413-II, 123r; t*veldekin*, id, 117v; upt *veldenkin*, id, 77r; upt *veldekin* (tenden pilckemstrate), ca.**1550**, ARA-RK 45412, 107v, 126v; up t*veldekin* (boven der nedermeersch), **1555**, ARA-RK 45414-II, 85r, 127r, 135v; --, **1555**, RAG-U 741, 129v; upt *veldekin*, id, 135r; een partye ghenaempt het *veldeken*, **1641**, RAG-U 722/4, 16r; een partije landts ghen. het *veldeken*, **1644**, RAG-U 653, 327r.

VELDEKEN 3 <D6>: een stick up wreckem ghenaempt t*veldeken*, **begin 17e**, RAG-U 7, 25v; een stick ghenaempt de *veldeken[s]*, id, 53r; het *veldeken* ... suut de strate die van bircken naer haelter Loopt, id, 55r; het *veldeken*, id, 56r; bosch wilent Lant ghenaempt t*veldeken* ... met tmoerken commende upde eerstrate suut, **1619**, RAG-U 183/14bis, 3r; een stick lant ghenaempt *veldekens*, **1640**, RAG-U 13, 79v.

VELDEKERKWEG: up den *veldekeercwech*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 156r.

VELDESTEDE 1 <E3>: de *veldeste* ... oost de velstrate, **begin 17e**, RAG-U 7, 42r, 44v; een partie Lants ghenaempt de *veldeste*, **1627**, RAG-U 183/21, 2r; ghenaemt de *velde stede*, **1640**, RAG-U 13, 154v; een partije landts ghenaempt de *velde stede*, w. Wulfsberghe, **1641**, RAG-U 8, 232v; de *velde stede*, o. str., w. Wulfsberghe, **1641/1650**, RAG-U 8, 225r/227r; de *velde stee*, **1646**, RAG-U 8, 227r, 258v; een stijck Landts ghenaempt de *veldestede* oost de veltstraete, **1643**, RAG-U 183/66, 1v.

VELDESTEDE 2 <E4>: de *veldestede* ... west de veltstrate, **1572**, ARA-RK 45189, 55v; t*veldesteken* west de veltstrate, **begin 17e**, RAG-U 7, 42v; een stick landts ghenaempt de *velde stede*, **1640**, RAG-U 13, 147r; de *veldeste*, **1641/1646**, RAG-U 8, 240v/227r.

VELDSTRAAT <E3-E5>: de *veldestraete*, **1500**, SAG-330/41, 411v; *veltstrate*, **1572**, ARA-RK 45189, 41r, 42r; --, **1572**, ARA-RK 45207, 9r, 108r; --, **begin 17e**, RAG-

U 7, 18v, 32v ev; *velstrate*, id, 32[a]v, 33r ev; *velstraete*, id, 36v; --, **1613**, RABev-ParReg/U; --, **1624**, RAG-U 183/19, 2r; *veltstrate*, **1626**, RAG-U 183/27, 2r; *velstrate*, **1627**, RAG-U 183/21, 2r; *veltstraete*, **1628**, RAG-U 183/29, 2r; --, **1633**, RAG-U 183/43, 2r; --, **1635**, RAG-U 389, 187r; *veldtstraete*, **1640**, RAG-U 19, 114v, 116v; de *veldtstraete* van Oostwynckele naer Urssele ende berckene, **1640**, RAG-U 13, 174v; *veltstra(e)te*, id, passim; *veldtstraete*, id, passim; --, **1640-1650**, RAG-U 8, passim; *veltstr(aete), *velstraete*, den wyck ghenampt de *veldtstraete*, id; *veltstraete*, **1641**, RAG-U 183/55, 3r; *veltstrate*, **1642**, RAG-U 183/59, 1v, 2r; *veldtstraete*, **1642**, RAG-U 775, 21v; --, **1642**, RAG-U 776, 6r, 10r; --, **1642**, RAG-U 389, 379r; --, *veltstraete*, **1643**, RAG-U 183/66, 1v, 2r-v; --, **1647**, RAG-U 183/78, 2v.

VELKEGEM <E4-E5>: oliverus de *velkenghem*, **1255** kop.**14e**, RAG-ADr 6, 10r; --, **begin 14e**, ARA-RR 2857; Oliverus de *velkeghem*, **1255** kop.**14e**, RAG-ADr 7, 14r; Petro de *velkenghem*, **begin 14e**, ARA-RR 2857; *velkeghem*, **1473**, ARA-WK 1089, 180r; --, **1473**, ARA-RK 1090, 150v; --, **1502**, ARA-WK 3342, O; --, **1504**, ARA-RK 1091, 106r; --, **1543**, ARA-WK 3344, O; *velkerghem*, **1543**, ARA-WK 3345, 0; *velkergheem*, id; "*velckeghem*, **1554**, Charters S. Obrecht, 5448", DFl XVI, 202; --, **1565**, ARA-WK 3357, O; --, **1577**, RAG-LvdW 8, 129r, 132r, 135r; *velkeghem*, **1579**, ARA-WK 3368, O; *velckeghem*, id; --, **begin 17e**, RAG-U 7, 2r, 10v, 19v ev; --, **1607**, RAG-U 183/2, 3r; --, **1618**, RAG-U 183/12, 2v; tleen van *velckeghem*, **1623**, RAG-U 389, 19r; --, **1627**, RAG-U 183/4, 4r; --, **1640**, RAG-U 19, 176, 177r; *Velkeghem*, **1640**, RAG-U 13, 118r/v ev; *Velckeghem*, **1641**, RAG-U 8, 214r, 231r; --, ca.**1646**, RAG-U 8, 249v.
Zie ook *GOED TE VELKEGEM*.

VELKEGEMSTRAAT <E4-E5>: (nevens den zwembulc ... ligghende byde vier hemskinderen metten oosthende opde) *velckeghem straete*, **1577**, RAG-LvdW 8, 129r/v, 130v ev; *velkeghem straete*, id, 138r.

VENNENMEERS <C5>: mersschen gheheeten de *vennemersch* ... in een jeghenode gheheeten zebbrouck, **1472**, ARA-RK 1107, 6v; *venne mersch* ... in een jeghenode gheheeten zeghbrouc, **eind 15e**, ARA-RK 1108, 3v; landt ... gheheeten de *venne meersch* in een jeghenoede diemen heet zeghbrouck ofte snebbaudtsdam, **1553**, ARA-WK 3354, O.

VENNET <C6>: den *vennet*, **begin 17e**, RAG-U 7, 50r/58r; ghenaemt den *vennet*, ca.**1610**, RAG-U 7, 56v; *vennet*, id, 68r; --, ca.**1610**, RAG-U 7, 56v; partye ghenampt de *vennet*, **1620**, RAG-U 183/15, 4r; 125 R. landts ghenompt den *vennet*, **1625**, RAG-U 402/89; broeck landt inde *venneten*, id; een partye van lande ... aenden hoetselvoort ghenompt de *vennet*, id; den *vennict*, **1640**, RAG-U 13, 77r, 78r; --, **1640**, RAG-U 8, 148r; een partye landts ghenaempt den *vennedt*, **1646**, RAG-U 8, 193v.
Later *VENHOUT*. Zie ook *MIDDELSTE & TWEEDE VENNET*.

VENNETBOS <C6>: den *vennetbosch*, **begin 17e**, RAG-U 7, 50v.

VENNETJE <C6>: een stick lants ghenampt het *vennetken*, **1644**, RAG-U 183/70, 2v.

VERBERRENDE BOS: daerment heedt *verberrenden bosch*, **1532**, SAG-330/51, 86r.

VERBERRENDE STEDE 1: een stick ghenaempt de *v(er)berr(ende) stede* oost twarickstraetken noort (?) de heerstrate, **begin 17e**, RAG-U 7, 78r.

VERBERRENDE STEDE 2: een partye van lande ghenaemt de *verbernde stede* west de veltstrate, **1642**, RAG-U 183/59, 1v.

VERLOREN BOSSELKEN: Int *verloren beusschelkin* boven onderdale, **1490**, SAG-330/39, 27v; et *verloren bosschelkyn*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 3r; et *verloren bursschelkyn*, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 54r; het *verlooren bosschelkin*, **1555**, ARA-RK 45414, 46r, 57r; een parcheel bosch ghenaempt het *verlooren *boselkin*, **1555**, RAG-U 741, 38r; int *verlooren bosschelkin*, id, 31v; bosch int *verloren bosschelken*, **1641**, RAG-U 722/4, 13r.

VERNASENBEKE <D2>: de *vernasenbeke* ... zuudt het tichelstraetkin, **1572**, ARA-RK 45189, 47v; by de dambeke ghenaempt *vernasenbeke*, id, 42v; by de *vernazenbeke* ... noordt den Jabbekeloop, id, 64r; bosch Inde *vernasenbeke*, **1617**, SAG-330/133, 86r; in *vernazenbeke*, **1618**, SAG-330/134, 115v; bosch ... Inde *v(er)nasen becke*, **1643**, RAG-U 183/66, 2r.

VETTEBILKEN <C1>: de *vettebilcken* ... Int velt, **begin 17e**, RAG-U 7, 68v; xxiiij ghemeten landts ende pastuers ghenaempt de *vettebulcken*, **1618**, RAG-U 389, 9v; Inde **vetebilcken*, **1623**, RAG-U 183/20, 2v; seker quantiteyt van velt ghenaempt de *vettebilcken* van urssele, **1627**, RAG-U 183/4, 4v; bosch ... ghenompt de *vette bulcken* oost hulseloo bosch noort hulseloo straete, **1638**, RAG-U 389, 290r; een partye velt ghenaempt de *vettebilcken*, **1640**, RAG-U 19, 252v; de *vette bilcken*, id, 1r, 4v ev.

VIER BUNDEREN <D2>: inde *vierbundere(n)* metten zuutende up de bruchstrate, **1533**, ARA-RK 45412, 20v; boven de *vier bunderen* hoofdende up de keselaeregracht, **1547**, ARA-RK 45413, 14r; inde *vier bunderen*, id, 19v; --, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 5v, 7v, 9v; inde *vier buender(en)*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 49v; up de oostzyde vanden *viere bunderen*, id, 52v; de *iiij bunderen*, id, 9v; de *vier bunderen*, **1555**, ARA-RK 45414, 17v, 26v; inde *vierbundere*, id, 7r, 9v; Inde *vier bunderen*, den backere vivere up de westzyde, metten zuythende up de bruchstrate, **1555**, RAG-U 741, 22r; bosch ende pastuer inde *vier bundere* metten zuythende op bruchstrate up de oostzyde vanden backer vivere, id, 8v; bosch ofte pastuer ligghende boven de *vier bunderen* hoofdende up den keeselare gracht, id, 13v; een bundere inde *vierbundere* ... de backere vivere ooc west metten zuuthende up de Bruchstrate, id, 6r; inde *vier bunderen*, id, 10r, 13v;

vyf ghemeten velts ofte daerontrent Inde *vier bunderen* oost den keselare tnoorthende op de beke die loopt uutten backere, id, 19r; up de oostzyde vanden *iiij bunderen* ... metten zuythende up de bruchstraete, id, 47v; vyf ghemeten velts ende pastuere jnde *vierbunderen* ... oost de kesselaere bosch, hoofdende up de bruchstrate t'noorthende upde beke die compt vande(n) backer, id, 59r; in de *vier bunders* ... zuudt de brugghestrate ... noordt de kerselaeregracht, **1572**, ARA-RK 45189, 68r.

VIER DIJKEN <D4>: een parseelkin Lants jnde *viere dycken*, **1540**, ADL-33 H 204, 40v; een ghemet landts inde *vierdycken* ... metten noorthende up Pamels kerckwech, **1619**, RAG-U 183/13, 2v; een stijck Landts ghenaempt de *vier dijcken* gheleghen west aen de muelestraete, **1643**, RAG-U 183/66, 1v; een stick landts ghenaempt de *vier dijcken*, **1640**, RAG-U 13, 161r; de *vier dijcken*, **1640**, RAG-U 8, 36r.

VIER GEMETEN <C6-D5>: een stick lant ghenaempt de *vier ghemete*, **1640**, RAG-U 13, 83v; de *vier ghemete*, **1644**, RAG-U 8, 192r.

VIER HEEMSKINDEREN <E4>: van eenen huus staende tursele gheheeten de *vierheemskind(eren)*, **1438**, SAG-301/34-II, 96r; Inde behuusde stede te urssele gheheeten de *vier ayminskinde(ren)*, **1438**, SAG-330/21, 412r; te urssele ende es eene herberghe gheheeten de *vier aeyminskinderen*, **1454**, SAG-330/26, 277r; eene heerbeerghe ... turssele gheheeten de *vier emontskinderen*, **1481**, SAG-330/35, 404r; ziin huus ende stede gheheeten de *vierhemons kindren*, **1485**, SAG-301/58-II, 8v; iiii bunder Lants ghenaempt de *iiii hemskinde(re)n*, **1542**, SAG-330/60, 22v; een half bundere landts ghenaemt de *vier heems kinderen*, **1548**, RAG-LvdW 148, 4r; de *vier heemskynderen*, **1564**, RAG-LvdW 13, 5r; de *vier heemskinderen*, **1570**, ARA-RK 19192, 6v; opde *vier emskinderen* wesende een oude stede commende metten noorthende opden waterloop ... met de noortzyde Lancx den Ghentschen ende brucghschen heerwech ... an toude rabotgen, **1577**, RAG-LvdW 8, 131r; byde *vier hemskinderen*, id, 129v, 130v, 136r; byde *vier heemskinderen*, id, 136r; twee sticken ... ghenaempt de *vier eymonskinderen* noort den herwech, **begin 17e**, RAG-U 7, 38r-v; oost den loop noort de *vier eymons kinderen*, id, 39r; een partije landts ghenaempt de *vier hems*, **1646**, RAG-U 8, 215v; den oostcandt vande *vier heemers kinders*, **1647**, RAG-U 183/78, 3v.

VIERHONDERD ROEDEN 1 <B4>: een partije cautere ghen. de *vier hond(er)t roe(de)n*, daerdat den heerwech dwers door loopt, **1644**, RAG-U 653, 211v.

VIERHONDERD ROEDEN 2 <C5>: een stick lant ghenaempt de *vierhonder[t] roen*, **1640**, RAG-U 13, 59v; de *vier hondert roeden*, **1642**, RAG-U 8, 38v.

VIERKANT BILKSKEN <F4>: eene partie Lants ghenaempt t*viercante bilcxken*, **1627**, RAG-U 183/4, 2v; een partije Landts ghenaempt het *viercante bilcxken*, **1647**, RAG-U 183/83, 2v.

VIER LIJNEN <E3-E4>: ghenaempt de *vier lynen*, **1619**, RAG-U 183/6, 3r; een stick

landts ghenaempt de *vier lijnen*, **1640**, RAG-U 13, 147v, 148r; de *vier lijnen*, **1640**, RAG-U 8, 189r.

VIJF GEMETEN <A5>: voor den pietendries ... de *vyf ghemete*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 117v; de *vyf ghemeten*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 126v; pachtgoet ter pieten met ... de *vyf ghemeten*, **1555**, RAG-U 741, 129r; een stick landts ghen. de *vijf ghem.*, s. dreve, w. de sesthien ghemete, **1644**, RAG-U 653, 10v.

VIJFHOEK <D3>: een partije Landts ghenompt den *vyfhouck* ... noort den Cuipbosch, **1638**, RAG-U 389, 282r.

VIJFHONDERD ROEDEN <C5>: een stick lant ghenaempt *vijf honder[d] roen*, **1640**, RAG-U 13, 59v; de *vyf hondert roeden*, **1642**, RAG-U 8, 38v.

VIJTENS STEDE <E4>: een stick landts ghenaempt de *vijtensstede*, **1640**, RAG-U 13, 142r; de **vidtsenstede*, **1646**, RAG-U 8, 220r.

VIJVERBARM <E1>: den *viverbarm*, **1640**, RAG-U 13, 177r; den *viverbaerm*, **1640**, RAG-U 8, 210r.

VIJVERBILK: up murkelvelt ghenaempt den *viverbilcq*, **1572**, ARA-RK 45189, 79v.

VIJVERDAM: den *vyverdam*, **1540**, RAG-U 13, 181v; --, **1642**, RAG-U 8, 114v.

VIJVERDIJK: den *vijverdyck/viverdijck*, **1640**, RAG-U 13, 177r/v; den *vijverdijck*, **1640**, RAG-U 8, 137r.

VIJVERKEN <C6>: een ghemet busch gheheeten het *viverkin*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 11v; het *vyverkyn*, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 10r; het *viverkin*, **1555**, ARA-RK 45414, 12v; bosch gheheeten het *viverkin*, **1555**, RAG-U 741, 10v; lants ghenaempt het *viverken*, **1623**, RAG-U 402/59, los blad; iijC L roeden landts ghenaempt het *vyverken*, **1623**, RAG-U 389, 39r; lant ghenaempt het *vijverken*, **1640**, RAG-U 13, 76v; het *vijverken*, **1640**/**1645**, RAG-U 8, 153v/157r.

VIJVERSTUK <E5>: up dander strate ghenaempt den herwech het *viverstick* oost den processie wech, **begin 17e**, RAG-U 7, 25r; een partye van lande ... ghenaempt het *vyverstick* ... oost van de voors. partye ghenaempt paeschauteman ... oost den processiewech, **1622**, RAG-U 389, 31v; een partie van lande ... ghenaempt het *vyverstick* ... oost vande voors. partie [paeshautemen] ... oost den processiewech, **1622**, RAG-U 402/47; een stick lants ... ghenampt het *viver stick*, **1628**, RAG-U 402/117; het *viverstick*, **1632**, RAG-U 389, 115v; het *vyverstick* oost den prosessywech, **1649**, RAG-U 188/7, 1v.

VIJVERSTUKSKENS <E3>: ghenaemt de *viversticxkens*, **1640**, RAG-U 13, 151r; een partije landts oock ghen. het *viversticxken*, id, 151v; ghen. de *vijversticxkens*,

1640, RAG-U 8, 256v; inde *viversticxkens*, **1641**, RAG-U 8, 231v; het *vijverstick*, **1641**/**1645**/**1649**, RAG-U 8, 229r/261v/260r; ghenaemt het *vyversticxken* ... noort de diepenbeke strate, **1642**, RAG-U 183/59, 2v; een partije ghenaempt de *vijverstucxkens* ... noort t'velt, **1645**, RAG-U 183/73; een paertye landts ghenaempt het *vijversticken*, **1646**, RAG-U 8, 258r.

VITSENBILKSKEN <D3>: het *vidtsebilcxken*, **1640**, RAG-U 13, 168v; het *vitse(n)-bilcxken*, **1641**/**1644**, RAG-U 8, 65r/24v.

VLEK 1, 2 & 3 <E4>: t*vleck*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 156v; t*vleck* up den cautere, **1572**, ARA-RK 45189, 51r; t*vleck*, id, 49r, 56v; een stick Cauterlandt ghenaempt het *vleck*, **1588**, RAG-U 401, O; t*vlecq* Inden selven [most]ackere, **begin 17e**, RAG-U 7, 44v; een partije cauterlants ghenaemt het *vleck*, **1642**, RAG-U 183/59, 1v; een stick landts ghenaemt het *vleck*, **1642**, RAG-U 775, 35r; een partije landts ghenaemt het *vleck*, id, 8v, 12^{bis}r; --, **1642**, RAG-U 776, 3r, 8r; het *vlecq*, id, 3r.

VLEKAKKER <E4>: inden *vleckackere* ... west tdal, **begin 17e**, RAG-U 7, 38r; *vleck-ackere*, id, 43v, 45r; *vleckacker*, **1635**, RAG-U 389, 187r; *Vleckackere*, **1642**, RAG-U 775, 10v, 13r ev; --, **1642**, RAG-U 776, 3v; cauterlandt ... in *vleck Ackere* ... west de vleckgracht, **1642**, RAG-U 389, 379r.

VLEKAKKERKEN <E3-E4>: t*vleckackerken*, **begin 17e**, RAG-U 7, 37v, 44v; t*vleckackerken* oost tschuthof, id, 39r; *Vlecq Ackerken, Vleck Ackerken*, **1642**, RAG-U 776, 3v.

VLEKAKKERBILK <E4>: een partije landt ghenompt den *vleckackere bilck* ... o. het vleckstraetgen n. den vleckacker, **1635**, RAG-U 389, 187r.

VLEKBILK <E4>: ghenaempt de *vleckbilck* ... by de veltstrate, **1572**, ARA-RK 45189, 59v; den *vleckbilck* suut ... de braubilcken, **begin 17e**, RAG-U 7, 37r; den *vleckbulck* oost tvleckstraetken, 574R, id; een partije landts ghenaemt den *vleckbilck*, **1642**, RAG-U 775, 10v; --, **1642**, RAG-U 776, 8v.

VLEKGRACHT <E4>: cauterlandt ... in vleck Ackere ... west de *vleckgracht*, **1642**, RAG-U 389, 379r.

VLEKSTRAATJE <E3-E4>: suut den herwech west het *vleckstraetken*, **begin 17e**, RAG-U 7, 36v; t*vleckstraetken*, id, 37r/v, 39r; het *vleck straetgen*, **1633**, RAG-U 183/43, 2v; *vleckstraetgen*, **1635**, RAG-U 389, 187r; *vleckstraetken*, **1642**, RAG-U 776, 8r/v, 9r; --, **1642**, RAG-U 775, 10v, 35r, 36r.

VLEUGE 1 <C2-C3>: (inde) *vlueghe*, **1547**, ARA-RK 45413, 9r, 19r; --, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 7r, 24v; inde *vlueghe* ... metten noordhende up den Loocdyc, id, 8v; tenderstraten inde *vlugghe*, id, 23v; inde clynckaert ofte *vlueghe* ... metten zuutende

upt teghelstratkyn, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 62r; inde *vlueghe*, id, 4r, 9r, 19r; --, **1555**, ARA-RK 45414, 5r, 11r/v; inde clinckaert ofte *vlueghe*, id, 79r; bosch inde *vleughe* ... metten zuythende up tegelstraetkin ende metten noorthende up de dambeke, **1555**, RAG-U 741, 49r; bosch inde *vlueghe* ... metten noorthende up de Loodyc, id, 9v; t'enderstraeten Inde *vleughe* hoofdende up t'eghelstraetkin, id, 19r; *vleughe*, id, 9v, 45v; inde *vlueghe*, id, 18v; inde **vlieghe*, id, 4v; jnde Clinckart ofte *vlueghe*, id, 51r; *vlueghe*, **1571**, SAE-1010, 193r; *vleughe*, **1572**, ARA-RK 45189, 53v; --, **1617**, SAG-330/133, 86r; --, **1619**, RAG-U 389, 9r; --, **1619**, RAG-U 401, los blad; --, **1626**, SAG-330/138, 93r; --, **1628**, RAG-U 402/118; --, **1638**, RAG-U 187/9, 2v; --, **1640**, RAG-U 19, passim; *vleughe*, **1641**, RAG-U 389, 316r.

VLEUGE 2 <C2>: busch ... ghenaempt de *vlueghe*, **1568**, SAE-1010, 136r; een partije bosch ghen. de *vleughe*, n. Bruchstr., s. dambeke, **1640**, RAG-U 19, 313r.
Zie ook *ELSVLEUGE*.

VLIENDERSTUK <B4>: leen ... gheheeten t*vlienderstic*, **1472**, ARA-RK 1107, 3v; t*vlienderstic*, **eind 15e**, ARA-RK 1108, 4r; een ghemet lands up t*vlienderstic*, id, 7r; --, **1505**, ARA-RK 1109, 6v, 10v; t*vlienderstyc* ... metten zuuthende up den herwech, **1547**, ARA-RK 45413-II, 28v; *vliender stic*, **1554**, ARA-WK 3355, O; t*vlienderstick*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 40v; --, **1555**, RAG-U 741, 90r; *vlienderstick*, **1635**, RAG-U 187/7, 2v; een stick landts ghen. het *vlienderstick*, **1644**, RAG-U 653, 61r, 138r, 179v; *vlienderstick*, **1647**, RAG-U 653, 115r.

VLIETHAGE <B6>: een stick landts ghen. de *vliethaeghe*, s. heirstr., **1644**, RAG-U 653, 22v; *vliethaeghe*, **1648**, RAG-U 653, 24v-25r.

VOETWEG: den *voetwech*, **1640**, RAG-U 13, 42r/v ev; --, **1640-1650**, RAG-U 8, passim.

VOLAARDE <F4>: daerment eedt de *vulheerde* ofte Jnden waterscoot, **1500**, SAG-330/41, 411; een partye van lande ghenaempt de *vuylaerde* zuut Pamels kerckwech ... noort den waterloop, **1622**, RAG-U 389, 31v; de *vuylaerde* zuijt pamels keerckwech, **1622**, RAG-U 402/47; de *vulherde*, **1641**, RAG-U 187/14, 4v; een stick lant ghenaempt het *vulherdeken*, **1649**, RAG-U 188/7, 1v.

VOLCKAERTS DAL <D3>: *volckaertsdal*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 156v; *volkaert-dal*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 199v; C r. Lants up tnoorthende van *volckaert dal*, **1555**, RAG-U 741, 169r; den *volckaers dal*, **begin 17e**, RAG-U 7, 7ar; een partie van lande ... ghenaempt *volckaers dal* ... n. de hulle straete, **1633**, RAG-U 389, 125r; een stick Landts ghenaempt den *volckaerts d'al*, **1644**, RAG-U 183/69, 2v; (een stick Landts ghenaempt) *volckaertsdal*, **1640**, RAG-U 13, 162r, 163r/v; den **voelckaertsdal*, id, 162v; een partye landts ghenaemt *volckaers(dal)*, **1641-1644**, RAG-U 8, 60r, 236v ev; *volckaersdal*, id, 34v; *volckaersdal*, n.w. Hullestr., **1642**/**1645**, RAG-U 8, 83v/42r.
Zie ook *KLEINE VOLCKAERTSDAL*

VOORD: ande *voort*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 92v; --, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 11r.

VOORDEBRUGGE <D5>: stic Lants byde *voorde brugghe* ... metten zuuthende opden *bilckemschen kercwech, **1577**, RAG-LvdW 8, 134v; twee sticxkins Lant teen upde *voorde Brugghe* ende opt zant metten zuuthende upde *blickemschen kercwech, id, 134r; opde *voorde Brugghe*, id, 138r; ande *voorder brugghe*, **begin 17e**, RAG-U 7, 29r; suijt oost vande *voorde brugghe*, **1647**, RAG-U 183/78, 3v.

VOORDEKEN <D6?>: t*voordeken* suut de heerstrate oost den waterloop, **begin 17e**, RAG-U 7, 177v.

VOORDEKENS <D5?>: op de *voordekens* Int vrye, **1577**, RAG-LvdW 8, 48r.

VOORKOOP <C5>: een stick landts ghen. den *voorcoop*, s. str., **1644**, RAG-U 653, 175r.

VOORSTE BERRENDONK <E5>: een stick landts ghenaempt den *voesten berendonck*, **1647**, RAG-U 183/83, 3r-4v.

VOREN: zie *KORTE & LANGE VOREN.*

VOREN(STE)BILK <A3?>: den *vooren bilck*, **1547**, ARA-RK 45413-II, 135r; lant ghenaempt den *voren bilc* ... metten westende up pilckemstrate, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 129r; den *vooren bilck*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 157v; gheheeten den *vooren bilck* ... zuyt den kerckwech van pilckem, **1555**, RAG-U 741, 150v; een ptye van lande ghenaempt den *voorensten bulck*, **1632**, RAG-U 389, 114r.

VORENBOS <A3?>: den *vooren bosch* ... metten westhende up pilckem straete, **1547**, ARA-RK 45413-II, 130v; den *vooren bosch*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 149v; bosch gheheeten den *vooren bosch* ... metten westhende up pilckems straete, **1555**, RAG-U 741, 145r; bosch ghenaempt den *vooren bosch* ... metten westhende upde pilchem straete, **1641**, RAG-U 722/4, 12v.

VORENOVER <E3>: een partije van Lande ghenaemt den *vooren overe* ... met den westhende up de veltstrate, **1542**, RAG-U 183/59, 1v; bosch gheleghen aen(den) *vooren over*, id, 3r; een partye bosch ghenaemt den *vooren hover*, id, 5v; den **voorenhovene*, w. veldstr., **1641**, RAG-U 8, 228v, 231v; een stick landts ... ghenaempt den *vooren *hovene*, **1644**, RAG-U 13, 149r; den *vooren *hovene*, **1645**, RAG-U 8, 261r.

VORTE LIJNE <D5>: de *vorte Lyne* ... noort wreckem strate west den sack, **begin 17e**, RAG-U 7, 51r.

VORTE MEERS <B5>: een meersch ghen. de *vorte meersch*, **1644**, RAG-U 653, 41r.

VOSSENHOL 1 <B5>: een stick landts ghen. het *vossenhol*, s. & o. str., **1644**, RAG-U 653, 153r.

VOSSENHOL 2 <E4>: een partye van lande ghenaempt den *Vossenhole*, **1640**, RAG-U 13, 119r; den *Vossenole*, den *Vossenhol*, id, 118v.

VRANCX BILK: up *vrancx bilck*, **1540**, ADL-33 H 204, 29r.

VREESENSTEDE <C4>: de *Vreesen stee*, **1640**, RAG-U 13, 35r; de *vreesen stede*, **1640**, RAG-U 8, 7r.

VREKKEM: (zuut vanden merghelpit ... tusschen beede de weghen van) *wreckem*, **1540**, ADL-33 H 204, 4r, 19v, 25r; *wreckem*, **1555**, ARA-RK 45414, 21v, 69r; bosch ... te *wreckem*, **1555**, RAG-U 741, 45r; den za(m)melare ... te *wrecken*, id, 16r-v; zyn stede te **vreeckem* jnt appendant vanden vreyen, id, 48v; *wrechem*, **1572**, ARA-RK 45189, 71v, 76v, 77r; int gheweste ghenaempt *wreckem*, **1588**, RAG-U 401, O; *wreckem*, **begin 17e**, RAG-U 7, 3r/v, 9v, 11v ev; *vreckem*, **1613**, RABev-ParReg/U; --, ca.**1615**, RAG-U 7, 79r; --, **1617**, RAG-U 183/10, 3r, 5r; Int gheweste ghenaempt *vreckem*, **1617**, SAG-330/134, 52r; --, **1618**, RAG-U 389, 13v; --, **1619**, RAG-U 389, 3r, 7r; *wreckem*, **1619**, RAG-U 183/6, 2v; (het gheweste van) *vreckem*, **1620**, RAG-U 183/15, 2v; --, **1622/1623/1624**, RAG-U 389, 34v/39r/62r; --, **1624**, RAG-U 402/81; *vreckhem*, **1628**, RAG-U 402/110 & 113; *wrekem*, **1628**, RAG-U 402/117; *vrechem*, **1628**, RAG-U 183/30, 3r; --, **1632**, RAG-U 389, 110r; *vreckem*, **1637**, RAG-U 389, 234r; *vrechem*, **1640**, RAG-U 13, 40r, 99r; --, **1641**, RAG-U 389, 338r; upden wyck van *Vreckem*, id, 323r; te *vrecheme*, **1646**, RAG-U 188/5, 3v.

VREKKEMKERKWEG <D4>: neffens den *wrekemsche kercwech*, **1513** kop.**1607**, RAG-K/Aa 27, 160r; *wreckem kercwech*, **1540**, ADL-33 H 204, 12r, 19v, 26v, 38r; --, **1540**, ADL-33 H 205, 25r, 38r; zuut vanden merghelpit tusschen beede de *wreckem kercweghen*, id, 38v.

VREKKEMSTRAAT 1 <C5-E5>: neffens wreckem kercwech metten zuutende commende up *wreckem strate*, **1540**, ADL-33 H 204, 26v; *wreckem strate*, **1540**, ADL-33 H 205, 38r; *vrechemstrate*, **1572**, ARA-RK 45189, 76v; *wrechemstrate*, id, 70v, 71v, 77r; *wreckemstraete*, **1588**, RAG-U 401, O; *wreckem strate*, **begin 17e**, RAG-U 7, passim; *wreckem straete*, id, 26r, 35v, 60r; *vreckemstraete*, ca.**1610**, RAG-U 7, 60r; *wreckemstrate*, **1614** kop.**1618**, RAG-U 183/7, 4r; *vreckemstrate*, **1617**, RAG-U 183/10, 3r; *vreckemstraete*, **1618/1619**, RAG-U 389, 13v/7r; *wreckemstrate*, **1619**, RAG-U 183/6, 1v; *wreckem strate*, **1620**, RAG-U 183/16, 4r; *vreckem strate*, **1620**, RAG-U 183/15, 2v, 3r/v, 4r/v; *vreckemstraete*, **1622**, RAG-U 389, 31v; by herrysbrouck Inden sack ... noort *wreckem straete*, **1627**, RAG-U 183/4, 4v; in herrysbrouck Inden sack ... noort de *wreckem straete*, **1627**, RAG-U 183/22, 4r; *vreckhem straete*, **1627**, RAG-U 183/28, 3v; *vreckemstraete*, **1628**, RAG-U 183/30, 2r; *vreckem straete*, **1637/1638**, RAG-U 389, 239r/286v; *vrechem stra(e)te*, **1640**, RAG-U 13, 41v, 49v ev; *vrechemstraete,*

vreckhemstraete, **1640-1650**, RAG-U 8, passim; *vreckem straete*, **1641**, RAG-U 389, 360v; --, **1644**, RAG-U 183/70, 3v; **vreckenstrate*, id, 3r; *vrechemstraete*, **1641**, RAG-U 389, 317r, 322r; --, **1646**, RAG-U 188/5, 4v; --, **1647**, RAG-U 183/79, 3v, 4r; --, **1647**, RAG-U 183/83, 3r.

VREKKEMSTRAAT 2 <B5-C5>:noort *wreckemstrate* west tgescheet daer tghentsche ende tvrye scheet, **begin 17e**, RAG-U 7, 57v; *vreckemstraete*, **1635**, RAG-U 389, 187r; *vrechemstraete*, **1640**, RAG-U 13, 59r/v, 62v ev; --, **1640**, RAG-U 8, 38v, 167v, 168r; --, **1644**, RAG-U 653, 2r, 41v ev; --, **1644**, RAG-U 651, 41r; --, **1649**, RAG-U 8, 6r.

VREKKEMSTRAAT 3 <D4-C6>: Inden Rystalbilck ... oost de *vreckemstraete*, **1622**, RAG-U 389, 34v; de *vreckemstraete*, **1623**, RAG-U 389, 38v; oost de *vrecken straete* loopende naer de kercke, **1625**, RAG-U 402/89.

't VRIJE: paelende aen t*vryen*, **1549**, ARA-WK 3348, O; ghenaempt tscaepswaerande het noordthende ligghende int *vrie*, **1555**, ARA-RK 45414, 64r; up de heerlichede vanden *vryen* binnen Urssele ten hulle, **1555**, ARA-RK 45414-II, 199r; int appendant vanden *vreyen*, **1555**, RAG-U 741, 48v; de heerlichede vanden apendant vanden *vryen*, id, 111r; Int *Vrie*, id, 42r; apendant vanden *vreyen*, id, 81v; upde heerlichede vanden *vryen* binnen urssele, id, 169r; --, **1572**, ARA-RK 45189, 42v, 43r; in hursele ten *vrien*, **1571**, SAG-28/72/305, 20r; ten *vrien* in hurssele, **1572**, SAG-28/72/305, 22r/v; ten *vryen*, **1574**, SAG-28/72/305, 18r; --, **1577**, SAG-28/72/305, 21r/v; Int *vrye*, id, 20r; --, **1577**, RAG-LvdW 8, 34r/v, 48r; opde langhe wulghe Int *vrye* In ursele, id, 38v; Int appendentsche vande *vryen*, **1588**, RAG-U 401, O; Urssele t*vrye*, **begin 17e**, RAG-U 7, 2r, 20r; In t*vrye*, id, 36v; clercx stede ... daer *tvrye* ende tgentsche scheet, id, 35r; daer tghentsche ende t*vrye* scheet/scheen, id, 57r/v, 60r; een stick In t*vrye*, id, 65r; den Langhenbilck/tkerckweeschken daer tgentsche ende t*vrye* scheet, id, 74v; up tsuwatergat daer tgentsche ende t*vrye* scheen, id, 75r; daer tgentsche ende t*vrye* scheet oost tstraetken anden scheelwech, id, 77v; Urssele t*vrye*, **1624**, RAG-U 389, 62r; het *Vrije*, **1628**, RAG-U 402/113; op den cleyt daer het ghescheet deurgaet van tgentsche ende *vrie*, **1643**, RAG-U 183/63, 3v; tgescheet Jeghens t'*vrije*, **1646**, RAG-U 18, 12r; op het *vrije*, **1647**, RAG-U 183/79, 4v.

VROMBOUTS HOFSTEDE: een alf bunder gheheeten *vrombouts hofstede*, **1485**, SAG-330/37, 141r.

VROUWENBILK <D5-D6>: den *vrauwenbilck*, **begin 17e**, RAG-U 7, 11v; Den *vrauwen bilck* west den heleghen gheest van urssele, id, 26r; oost ende suut den *vrauwen bulck* noort de wreckem straete, id, 26r; den *vrauwen bilck* suut ende west herrysbrouck, id, 33r; tenden den *vrauwen bilck*, id, 49r; een meersch ... ghenaempt den *vrauwen bilck* ... noort de wreckem strate, id, 55r; den *vrauwen bilck*, **1646**, RAG-U 188/5, 4v; meersch in heirsbrouck t'henden den voorn. *Vrauwenbilck* ... suijt d'herstr., **1647**, RAG-U 183/78, 3r.
Zie ook *GROTE VROUWENBILK*.

VROUWENLAND <B4>: het *vrauwen landt*, **1635**, RAG-U 187/7, 2v; een partijken *vrauwen lant*, **1640**, RAG-U 13, 32v; *vrauwe(n)landt*, **1640**/**1642**, RAG-U 8, 115v/59v.

VUILE VIJVER <E2>: suut den *vuilen vyvre* ... west tvelt oost tgescheet van oostwynckele ende urssele, **begin 17e**, RAG-U 7, 76r; eenen vyvere ghenaemt den *vuylen vijvere*, **1640**, RAG-U 19, 308r.

VUIL WALLEKEN <E2>: t*vuille wallekin* up oostwinckele velt, **1555**, RAG-U 741, 112r.

VUURPUTJE <E4>: het *vierputkin*, **1616**, RAG-U 7, 38r.

VYNCKELAND(EN) <E4>: twee sticken ghenaempt de *vynckelanden* west tvleckstraetken, **begin 17e**, RAG-U 7, 36v; *vynckelanden*, **1623**, RAG-U 183/20, 3r; een stick landts ghenaemt het *vynckelandt*, **1642**, RAG-U 775, 36r; --, **1642**, RAG-U 776, 8v, 9r.

WAGENSLAG <D5-E4>: In haesackere ... oost den *waghenwech/waghenslach*, **1623**, RAG-U 389, 40v; oost op den *wagheslach* loopende van tbordeelgat naer de meersschen ghenaempt heerisbrouck, **1628**, RAG-U 402, O; de *waegheslagh*, **1649**, RAG-U 8, 79r.

WALLEKEN 1 <C5>: een stick lant ghenaempt het *walleken*, **1640**, RAG-U 13, 58r; het *walleken* (w. str.), **1642**, RAG-U 8, 43r.

WALLEKEN 2: bosch gheheeten d*wallekin*, **1485**, SAG-330/37, 141r.

WALLEKENS 1 <B5>: een ptije landts wesende leen ghen. de *wallekens*, s. de cattemeersch, **1644**, RAG-U 653, 179r.
Zelfde als *TER DONKT*.

WALLEKENS 2 <C4, E6>: een partije lant ghenaempt de *wallekens*, **1640**, RAG-U 13, 40r; de *wallekens* (o. & w. de str.), **1641**, RAG-U 8, 10r.

WALLEKENS 3: twee Lynen bachten de **vallekin* hoofdende up den eerwech tnoorthende upde cleit, **1548**, P/Aa-Rtb, 36v; twee lijnen bachten de **vallekins* hoofdende upden heerwech ... noort hendende upde cleit, **1620**, X/Aa-Rtb, 2r.

WARANDE 1 <D6>: in de *warrande*, **1640**, RAG-U 19, 15r, 166v.

WARANDE 2 <E3>: by oostwynckelvelt ... suut de *warande*, **begin 17e**, RAG-U 7, 8v; bosch Inde *waerhande*, **1617**, SAG-330/133, 86r; bosch in de *warande*, **1618**, SAG-330/134, 115v; bosch ... ghenoempt de *waerande* ... oost de veltstrate (west den Heere

van urssele met syne warande), **1638**, RAG-U 389, 276r; den Grave van Ursele ... in de *warande*, **1640**, RAG-U 389, 307r; bosch ... ghenompt de *warande*, id; dheelft vanden *waerande bosch*, **1642**, RAG-U 183/59, 3v; den *warandebosch* vanden graeve van Urssele, **1646**, RAG-U 18, 12r.

WARIK <C6>: inden *waryc*, **1547**, ARA-RK 45413-II, 27r; gheheeten de *waryc*, id, 78r; inde *waryc* by *dakinsbrugghe, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 90r; inden *waeryc*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 37v; de *waeryck*, id, 87v; een stick Lants gheheeten den *waeryc*, **1555**, RAG-U 741, 110r; Lants ... inden *waeryc* by daenkins brugghe id, 87v; een stick lants ghenaempt den *warick*, **begin 17e**, RAG-U 7, 56v; den *warick* ... oost twarickstraetken, 57v, 58v; den *warick* ... suut den waterloop, id, 75v; een partije Lants ghenaempt den *warick* ... gheleghen te Wreckem, **1619**, RAG-U 183/6, 2v; den *Warick* ... ande Warickstraete, **1623**, RAG-U 402/59, los blad; een partye landts ghenaempt den *waerick* ... ande waerickstraete, **1623**, RAG-U 389, 38v; een stick landts ghenompt den *warick* o. tstraetken, **1632**, RAG-U 389, 115v; een stick landts ghen. den *warick*, **1644**, RAG-U 653, 197r, 200r, 281v.
Zie ook *GROTE, KLEINE & PLATTE WARIK, BERNAERTS WARIK*.

WARIKBILK <C6>: up den *warric bulc* ende es in ursele, **1577**, RAG-LvdW 8, 107v.

WARIKMEERS <B6>: ande *warycmeers*, **1547**, ARA-RK 45413-II, 91r; *waerycmeersch*, id, 13r; inde houtmersch ... metten zuutende up de *waricmersch*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 87r; ande *waricmersch* an *dagins brugghe, id, 108r; *warickmersch*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 149r; *waricmersch*, id, 123v; **walycmersch*, id, 156r; **vaerhecmersch*, id, 121v; *waericmeersch*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 171v; *waerycmeersch*, id, 106v; *waerycxmeersch*, id, 17r; *waricmeersch*, id, 136v; **waerhecmeersch*, id, 133r; **walucmeersch*, id, 181v; scootkin ... metter westzyde ... ande *waeryc meersch* aen daentkins brugghe, **1555**, RAG-U 741, 120r; inde houtmeersch ... metten zuythende up de *waerycx meersch*, id, 76v; inde houdtmeersch metten zuythende up de *waric meersch*, id, 135v; **waerhet meersch*, id, 133v; **waertmeersch*, id, 153r; inde haudtmeersch ... de *waric meersch* upt zuythende, id, 160v; Inde hautmeersch ... suyt de *waerickmeersch*, **1637**, RAG-U 389, 246r.

WARIKSTRAATJE <C6>: t*waerick straetken*, **begin 17e**, RAG-U 7, 56r; t*warick straetken*, id, 57v, 58v, 74v, 78r; ande *Warickstraete*, **1623**, RAG-U 402/59, los blad; ande *waerickstraete*, **1623**, RAG-U 389, 38r; het *waerick straetgen*, **1638**, RAG-U 389, 302v.

WATERBILKSKEN: een stick landts ghen. t*waterbilcxken*, s. & w. str., n. gescheet, **1644**, RAG-U 653, 176v.

WATERGANG 1 <D4>: een stick landts ghenaempt den *waeterganck*, **1640**, RAG-U 13, 162r; den *waeterganck*, **1640**/**1648**, RAG-U 8, 36v/27r.

WATERGANG 2 <E5>: twee parseelkins van lande ghenaempt den *waterganck* ende et ackerkin, **1571**, SAG-28/72/305, 7v; een partije van lande ... ghenoempt den *waterganck*, **1637**, RAG-U 389, 270r; een partije landts ghen. den *waterganck*, **1644**, RAG-U 653, 232v.

WATERGANG 3 <E3>: een stick/partije landts ghenaempt den *waeterganck*, **1640**, RAG-U 13, 147r/v; den *waterganck*, **1640**, RAG-U 8, 224r.

WATERGANG 4: een partye landts ghenaempt den *Waeterganck*, **1619**, RAG-U 183/13, 2v.

WATERGANG 5: daerment heet den *waterganc*, **1484**, SAG-330/36, 469r; vyf ghemeten busch ... ghenaempt den *waeterghanck* oost vande kercke, **1576**, RAG-AM 626, 113v.

WATERHALLE <D4, E6>: tscaeck ... an urssel plaetse met tnoorthende upde *waterhalle*, **1621**, RAG-U 402/28; het schaeck ... an urssele plaetse met tnoorthende upde *waterhalle*, **1624**, RAG-U 402/70; een hofstedeken ghenaempt de *waterhalle* ... gheleghen turssele ande keercke, **1628**, RAG-U 183/30, 2r; syn behuusde hofstede ... byder kercke ghenompt de *waterhalle* ... o. & w. ghelandt het Ambacht van Urssele noort de Cappelrije, **1632**, RAG-U 389, 111r; een huyseken metten erfve ... ghenaempt de *waterhalle* ... oost den ghyselbilck west de straete noort de cappelrye, **1633**, RAG-U 389, 135r.

WATERLAT <B3>: iiijC Roen Lants ghenaempt het *waterlat* hofdende metten zuut-ende upden ouden ghentwech, **1540**, ADL-33 H 204, 32v; een parseel Lants ghenaempt het *water Lat* lichende noort vanden ouden ghentwech ende west van pieter sbrabanters leen, id, 47v; een half ghemet Lants upt *waterlat* metten zuut ende ... upden ouden ghentwech, id, 51r; up de west zyde van het *waterlat*, id, 56r; thonderdale neffens het *waterlat*, id, 56v; tenden *waterlate* zuut van honderdale, id, 33r.

WATERLOOP <A3>: een styc lants ghenaempt den *waterloop*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 16r; de *waeterloop*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 22v; een sticq lants ghenaempt de *waterloop*, **1555**, RAG-U 741, 79r; bosch ghenaempt den *waeterloop*, **1632**, RAG-U 389, 116v; een stick landts ghen. den *waterloop*, **1644**, RAG-U 653, 97v, 107r.

WATERSCHOOT(JE) <F4>: daerment eedt de vulheerde ofte Inden *waterscoot*, **1500**, SAG-330/41, 411r; ghenaempt t*waterschotkin*, **1572**, ARA-RK 45189, 48v, 71v; een stick landts ghenaempt het *waeterschuetken*, **1640**, RAG-U 13, 145r; het *waeterschuetken*, **1641**, RAG-U 8, 222v.

WATERSCHOTEN <F4>: de *waeterschooten*, **1623**, RAG-U 183/20, 2v.

WATERSTRAAT <E2?>: ande *water strate*, **begin 17e**, RAG-U 7, 4r.

WAUTERS BILK <B3>: den *wauters bilck* suut de onderdael strate, **begin 17e**, RAG-U 7, 18r.

WAUTERS PUT <C2>: den *wauters pit*, **begin 17e**, RAG-U 7, 44v; een partije landts inden *wauters put*, **1642**, RAG-U 193/59, 2r.
Zie ook *KLEIN WAUTERSPUTJE*.

WEDAGE <D5>: de *wedaghe* ... west N met syn ettynghe, (i.m. herrysbrouck), **begin 17e**, RAG-U 7, 2v; *wedaghe*, id, 12v, 58r; *wedaeghe*, id, 12v; --, **1617**, RAG-U 187/3, 2v; meersch Inde *wedaeghe*, **1627**, RAG-U 183/4, 3r; *wedaghe*, **1628**, RAG-U 183/30, 2r; inde *weddaeghe*, **1632**, RAG-U 389, 104r, 105v; de *wedaeghe*, **1634**, RAG-U 389, 224r; (een stick lant ghenaempt) de *wedthaghe*, **1640**, RAG-U 13, 48r, 51r; in de *wethaeghe*, **1646**, RAG-U 8, 41r.
Zie ook *GROTE & KLEINE WEDAGE*.

WEDAGEMEERSEN <D5>: int gheweste ghenampt *wedaeghe meersschen*, **1614**, RAG-U 183/7, 1v; in de *wedaeghe meersschen*, **1614**, RAG-U 183/7-II, 1v.

WEERBUS(T)GRACHT <D5?>: meersch ghenaempt de *weerbustgracht*, ca.**1610**, RAG-U 7, 42v; meersch inde *weerbusgracht*, **1618**, RAG-U 183/12, 2r; de *werbustgracht*, **1640**, RAG-U 13, 97r; --, **1640**, RAG-U 8, 197r; de *westbusgracht*, **1644**, RAG-U 653, 229v, 232v ev; de *werbustgracht*, **1649**, RAG-U 188/7, 3r.

WEESTUK: t*wee stick*, **1640**, RAG-U 13, 32r.

WENTELVIJVER <B4>: een ghemet Lants up den *wentel vivere*, **1540**, ADL-33 H 204, 7v; byden *wentelvivere* ... metten noortende commende up den ouden ghentwech, id, 45v; het buendere ... boven den *wentelvivere*, id, 29v; bachter helst ... noort vanden *wentel vivere*, id, 30v; den *wentel vivere*, **1540**, ADL-33 H 205, 20r; anden *wentelvivere* ... metten noortende anden ghentwech, **1548**, P/Aa-Rtb, 42r; *wentelvivere*, id, 37v, 41v; een lyne lants anden *wentel vyver*, **1616**, X/U-OLV, 1v; *wentelvivere*, **1620**, X/Aa-Rtb, 4r, 10r ev; een partije van lande ghenaempt den *Wintelvijver*, noort ... den ouden ghentschen wech, **1633**, RAG-U 389, 149r; een stick ghenaempt den *wentelvyver*, **1640**, RAG-U 13, 32v; tot den houck van den *wentelvijver* duer den **wentervijver*, id, 32r; een stick landts ghen. den *wentelvivere*, **1642**, RAG-U 8, 89v; een stick landts ghen. den *wintelvijvere*, n. gescheet, **1644**, RAG-U 653, 220r.

WERF 1 <D3>: een partije/stick landts ghenaemt de(n) *werf*, **1642**, RAG-U 775, 2r, 19r, 23v, 26r, 30r; de(n) *werf* (n. str.), **1642**, RAG-U 776, 5v, 6r/v.

WERF 2 <E3?>: bosch ... ghenaemt de *werf* west den biesbosch, **1646**, RAG-U 18, 18v.

WERFVIJVER 1 <C1>: deur den *werfvyvere* ... metten noorthende up de hulseloo-

strate, **1572**, ARA-RK 45189, 76r; een partye veldt met dhelft van eenen vijvere ghen. den *werfvijvere*, **1640**, RAG-U 19, 252r.

WERFVIJVER 2 <E2>: eenen vyvere int oostwijnckel veldt ghenaemt den *werfvijvere*, **1640**, RAG-U 19, 308r.

WERFVIJVERKEN <C1 of D1>: beneden t*werfviverkin* ... oost craylostrate ... noordt den ghendtwech, **1572**, ARA-RK 45189, 76r; streckende deur het *werfviverkin* ... by den eeberch neffens den buuspit ... noordt den ouden ghendtwech, id, 76v; beneden den eetberch ... noordt het *werfviverkin*, id, 80v.

WERVEN <D3>: een stick ... inde *werfven* ... suut de blancquarts, **begin 17e**, RAG-U 7, 2v; een stick ... inde *Werfvekens* suut den blancquart, id, 74r; Inde *werfven*, **1617**, SAG-330/133, 86r; --, ca.**1620**, RAG-U 7, 73v.

WESSEGEM: *VVessingim*, **979-981** kop.**midden 11e**, GY-TW, 1064; *Wissengem*, **1171**, GY-TW, 1064; Walterus de *Wessenghem* dictus moer, **1261**, RAG-SP, O; *Wessenghem*, **1299**, GY-CM, 2579, 2582; *Wessenghiem*, id, 2583, 2584; *Wessegheem*, **1431**, ARA-RK 45406, 1r, 9r, 15r ev; *wessengheem*, id, 15r, 16r; *Wesseghem*, **1e derde 15e**, ARA-RK 45405, 1r; --, **1441**, ARA-RK 45407, 1r, 10v; --, **1472**, ARA-RK 1107, 1r, 3r ev; --, **1473**, RAG-DRK 207, 1r, 2v; --, **1480**, SAG-330/35, 259v; --, **1482**, ARA-Acq. Lille 1130, O; --, **1483**, SAG-330/36, 297r; --, **1485**, SAG-330/37, 141r; --, **1489**, ARA-WK 10834, O; --, **1492**, ARA-Acq.Lille 1130, O; --, **eind 15e**, ARA-RK 1108, passim; --, **1500**, ARA-Acq.Lille 1130, O; --, **1501**, ARA-WK 10836, O; *Weesseghem*, **1502**, ARA-WK 10837, O; --, **1502**, ARA-WK 10838, O; *Wesseghem*, **1502**, ARA-WK 10840, O; --, **1502**, ARA-WK 10841, O; --, **1504**, ARA-Acq.Lille 1131, O; --, **1505**, ARA-RK 1109, 2r; --, **1510**, ARA-Acq.Lille 1131, O; --, **1527**, RAG-DRK 208, 1r/v; --, **1533**, ARA-RK 45412, 1r, 69r; --, **1540**, ADL-33 H 204, 30r; *wessegem*, ca.**1540** kop.ca.**1600**, RAG-LvdW 371, 26r; *Wesseghem*, **1547**, ARA-WK 3347, O; --, **1548**, ARA-WK 3348, O; --, **1549**, ARA-WK 3349, O; --, **1553**, ARA-WK 3353 & 3354, O; --, **1554**, ARA-WK 3355, O; --, **1555**, ARA-WK 3356, O; --, **1555**, ARA-RK 45414, 13v, 60r, 66r; --, **1555**, ARA-RK 45414-II, 28r; --, **1555**, RAG-U 741, passim; --, **1567**, RAG-RG, O; --, **1570**, ARA-WK 3361, O; --, **1572**, ARA-WK 3365, O; *Weesseghem*, **1572**, ARA-RK 45189, 86r/v, 87r; *Wesseghem*, id, 39v; --, **begin 17e**, RAG-U 7, 53v; --, **1613**, RABev-ParReg/U; --, **1619**, RAG-U 389, 11r; --, **1619**, ARA-WK 3370, O; --, **1621**, RAG-U 183/17, 1v; --, **1622**, RAG-U 389, 36v; --, **1623**, RAG-U 389, 46r; --, **1639**, RAG-U 1, 1r; --, **1641**, RAG-U 722/4, 7v; --, **1642**, RAG-U 8, 81v; --, **1647**, RAG-U 183/78, 3v; --, **1650**, RAG-U 8, 204v.

WESSEGEMAKKER <B4>: inden *ackere*, **eind 15e**, ARA-RK 1108, 6r; *wesseghem ackere*, **1547**, ARA-RK 45413-II, 35v, 133r, 149r; up *wesseghem acker* (... metten zuutende up den heerwech), na **1548**, P/Aa-Rtb, 41v, 42v, 43v; *wesseghem ackere*, id, 42v, 44v; --, **1549**, ARA-WK 3349, O; --, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 86r, 106r, 128r; *wesseghem acker*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 15r; up *wesseghem ackere* (... zuut den

ghentwech), id, 32v, 76r; --, **1555**, ARA-RK 45414-II, 45v, 49r, 67r, 84v; *wesseghem acker*, id, 21r; --, **1555**, RAG-U 741, 78r, 138r; *wesseghem ackere*, id, 93r, 95r, 100r ev; --, **1616**, RAG-U 389, 15v; --, **1617**, RAG-U 187/3, 2v; *wesseghem hackere*, **1619**, RAG-U 389, 13r; *wesseghem acker*, **1620**, X/Aa-Rtb, 10r, 12r ev; *wesseghem ackere*, id, 11v, 12r; --, **1624**, RAG-U 402/74; --, **1624**, RAG-U 389, 56r; --, **1628**, RAG-U 183/30, 2r; --, **1635**, RAG-U 389, 214r; *Wesseghemackere*, **1644**, RAG-U 653, 49v.
Later *WESSEGEMKOUTER*.

WESSEGEMBOS <A4>: bi den *bussche van wessegheem*, **1431**, ARA-RK 45406, 27r; vanden *bussche van/te wesseghem*, **eind 15e**, ARA-RK 1108, 1v, 2v; vanden *bu(s)sche van wesseghem*, **1505**, ARA-RK 1109, 2v, 3v; *wesseghem borsch*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 150v; *wesseghem bursch*, id, 118r; *wesseghem *burst*, id, 5r; *wesseghem bosch*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 6v, 127v, 173r; *wesseghem bosch*, **1555**, RAG-U 741, 70v, 130r, 154v; *wesseghem bosch*, **1644**, RAG-U 653, 5r, 11r ev; den pittebosch oost den *wesseghembosch*, **1644**, RAG-U 651, 9r; *Wesseghembosch*, **1647**, RAG-U 653, passim.

WESSEGEMDREVE <A4>: metter westzyde lancs *wesseghemdreve* ... metten noortende up den hauden ghendtwech, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 66v; --, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 128r; --, **1555**, ARA-RK 45414-II, 67r; *wesseghem dreve*, id, 145r; de hoofdriesschen metter westzyde lancx *wesseghem dreve*, **1555**, RAG-U 741, 100v; t'enden *wesseghem dreve*, id, 141r.

WESSEGEMDRIES <A5>: een behuijsde hofstede ... noort *wesseghem dries* ... west het Curtedamstraedtken, **1641**, RAG-U 722/4, 7v; *wesseghemdriesch*, id, 9v.

WESSEGEMMEERS <A5 of B5>: *wesseghem meersch*, **1505**, ARA-RK 1109, 10r; *wesseghem meirsch*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 135v; *wesseghemmersch*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 135v; *wesseghem meersch*, **1555**, RAG-U 741, 151v.

WESSEGEMSE: jeghens t*Wesseghemsche*, **1640**, RAG-U 13, 59r.

WESSEGEMSTRAAT <A5-C5>: *wesseghem strate*, **1472**, ARA-RK 1107, 5r; --, **eind 15e**, ARA-RK 1108, 5r, 6r/v, 7r/v; --, **1505**, ARA-RK 1109, 10r; *wesseghemstraete*, **1502**, ARA-WK 10841, O; --, **1547**, ARA-RK 45413-II, 26r, 86v; *Wessegemstrate*, **1548**, P/Aa-Rtb, 36v; *wesseghem strate*, **1549**, ARA-WK 3349, O; --, **1549**, ARA-WK 3350, O; --, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 71r, 78r, 95v, 109r; --, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 11r; --, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 1r, 6v, 14r ev; **Wessegheemstraete*, id, 9r; *wesseghemstrate*, **1555**, ARA-RK 45414, 13v; --, **1555**, ARA-RK 45414-II, 25r; *wesseghemstraete*, id, 1r, 7v, 8r, 36r; *wesseghemstrate*, **1555**, RAG-U 741, 67r, 71r/v ev; *wesseghems straete*, id, 73r: *wesseghem straete*, id, 11r; --, **1567**, RAG-RG, O; *weesseghemstrate*, **1572**, ARA-RK 45189, 86r; Crayloo suut de *wesseghem strate*, **begin 17e**, RAG-U 7, 15v; den grooten helsblock ... suut *wesseghemstrate*, id, 57v; *wesseghem strate*, id, 58v, 59r; --, **1620**, X/Aa-Rtb, 1r.

WESTBILK <D4?>: den *westbilck* (up de oostzyde van skeysers goet), ca.**1550**, ARA-RK 45412, 150v, 151r; --, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 93v; den *westbilc*, id, 32v; --, **1555**, ARA-RK 45414-II, 45v; den *westbilck*, id, 109v; --, **1555**, RAG-U 741, 93r, 122r; den *westbilck* up de oostzyde van skeysers goet, id, 122r.

WESTEINDE: een stick streckende mette westsyde achter de strate ghenaempt t*westhende* suut de Priestraige, **begin 17e**, RAG-U 7, 4v.

WESTVIJVER 1 <A3>: (een parseel Lants) ... up de *west vivere*, **1540**, ADL-33 H 204, 17r; *westvivere*, **1547**, ARA-RK 45413-II, 129v, 130r, 131v ev; *westvyvere*, id, 131r; (te peelckem by den) *westvivere*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 133v, 142v; --, **1555**, ARA-RK 45414-II, 148v; *westvyvere*, id, 149v, 151r/v; meersch ... up t'oosthende van de *westvyvere*, **1555**, RAG-U 741, 145r; *west vyvere*, id, 146r/v.

WESTVIJVER 2 <A3>: een meersch ghen. den *westvijvere*, **1644**, RAG-U 653, 54v, 70v; *westvijvere*, **1644**, RAG-U 651, 65v, 86v.

WESTVIJVERBILK <A3>: (borsch ghenaempt den) *westvyver bilck*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 129r; --, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 135r; --, **1555**, ARA-RK 45414-II, 157v; bosch ghenaempt den *westvyvere bilck* ... metten zuythende upden westvyver meersch, **1555**, RAG-U 741, 151r.

WESTVIJVERMEERS <A3>: de *west viveremersch*, **1547**, ARA-RK 45413, 74v; te pilckem up de noortzyde van de *westvivermerchs*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 102v; *westvyvermersch*, id, 129r; de *westvyvermerchs*, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 16v; den *westvyvermersch*, id, 14v, 136r; --, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 8v, 9r, 80r; den *westvyvermeersch*, **1555**, ARA-RK 45414, 18r; *westvivere meersch*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 91r; de *westvivermeersch*, id, 22v, 91r; *westvyvere meersch*, id, 10r; *westvyvermeersch*, id, 10r, 129v, 134v; up den *westvyver meersch*, **1555**, RAG-U 741, 14r; den *westviver meersch*, id, 111v; de *west vivermeersch*, id, 79r; den westvyvere bilck ... metten zuythende upden *westvyver meersch*, id, 151r; iiii lynen bosch te pilcken up de noortzyde vanden oostviver meersch ... metten zuythende up den *westvyvermeersch*, id, 14r; *westvyver meersch*, id, 131r, 134v; *westvyvere meersch*, id, 72v; *westvyvermeersch*, **1576**, RAG-AM 626, 114v; *west vijvermeersch / westvivere meersch*, **1641**, RAG-U 722/4, 11v.

WESTVIJVERS <A3>: de *westvivers*, **1547**, ARA-RK 45413-II, 129v; --, **1555**, ARA-RK 45414-II, 148v; een stick Lants gheheeten den Langhen bilck ... metten zuythende upde *westvivers*, **1555**, RAG-U 741, 144r.

WESTVOORDE: zie *MESVOORDE*.

WIEDAUWBILKEN <D5 of D6>: in herisbrouck een ghemet landts dat men noumt de *wedaubeelcken*, **1519**, SAG-330/47, 46r.

WILDE BILK(EN) <E4>: twee sticken deen an dandere ghenaempt de *wilde bilcken* suut de velstrate oost den gansenbosch, **begin 17e**, RAG-U 7, 76v; een sticxken landts ghenaempt den *wildenbilck*, **1640**, RAG-U 13, 143v; een stick landts ghenaempt den *wildenbilck*, id, 144r; den *wildenbilck*, n. pamels kerckwech, **1640**, RAG-U 8, 141r; den *wildenbilck*, n. kerckwech, **1641**, RAG-U 8, 222r.

WILDE MEERS <D5 of E5>: up haemsdonck neven den *wilden meersch*, **1514**, SAG-330/45, 255v; den *wilden meersch*, **1536**, RAG-RvVl 962, 137v.

WILD STUKSKEN: een stick Lants in urssele groot een alf ghemet ghenaempt t*wilde-stixken*, **1615**, RAG-U 183/11, 4r.

WILD VARKENSBILKSKEN: een stick landts ghenaempt t*wilde verckens bilcxken*, **1640**, RAG-U 13, 177r; het *wilde verckens bilcxken*, **1640**, RAG-U 8, 210r.

WILGE: zie *LANGE WILGE, KROMME WILGE & CROOCMANS WILGE*.

WILLEKENS VIJVER <A2>: twee parcheelen vivers den eenen ghenoumt casant ende den andren *willekins vivere*, **1487**, SAG-301/59, 162r; twee vivers ... den eenen ghenoumt casant ende den handeren **wallekins vivere*, **1488**, SAG-330/38, 66r; twee vivers ... deen ghenaempt **wittekins vivere*, **1535**, SAG-330/53, 105r; *wyllekynsvyvere*, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 13r; --, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 90v; *willekins vivere*, **1551**, SAG-330/68, 156r; --, **1555**, ARA-RK 45414, 16v; *willekins vyvere*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 105v; --, **1555**, RAG-U 741, 119v; *willekins vivere*, id, 13r; den *willekens vijvere*, w. Knesselare, s.w. Wesseghem, **1640**, RAG-U 19, 318v.

WILLEM ALAERTS DREVE: thonderdale up *W(ille)m alaers dreve* ... metten zuut-ende ... up den ouden ghentwech, **1540**, ADL-33 H 204, 5v; thonderdale neven *W(ille)m alaerts dreve*, id, 46v.

WILLEM CLERCX BILKEN <C2>: *willem clercx bilcken* noort met de helft van de dreve tot clercx viverkin, **1555**, RAG-U 741, 59v.

WILLEM CLERCX STEDE <B3?>: *Willem de clercx stede* ... suut de onderdael strate, **begin 17e**, RAG-U 7, 13v.
Zie ook *CLERCX STEDE*.

WILLEM LODDERS STEDE: bachten *Willems Lodderstede*, **1555**, RAG-U 741, 115r.

WILLEM OUDEBOTERS MEERS: ghenaempt *W(ille)m ouddeboters meersch*, **1547**, ARA-RK 45413-II, 70v, 150v; merschen ghenampt *W(ille)m ouboters mersch* ... upt doostzyde sbrabanters mersch, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 110r; *ouboters mersch*, id, 144r; *Willem ouddeboters meersch*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 173v; *Willem ouddeboters*

meersch, id, 74r; meersch ghenaempt *willem ouddebotters meersch*, **1555**, RAG-U 741, 155r; *W(ille)m oudde botters meersch* ... upde oostzyde brabanters meersch, id, 104v.

WISSENBOS: een partye bosch ghenaempt den *wissebosch*, **1641**, RAG-U 722/4, 16r.

WITTE DRIES 1 <B3>: bosch ... thonderdale tusschen den ouden ghentwech ende pilckem kercwech ghenaemt den *witten driechs* oft spelmakere, **1540**, ADL-33 H 204, 3r.

WITTE DRIES 2 <B3>: gheheeten den *wittendriesch*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 22v; *wittedriesch*, id, 41v; den *witten driesch*, **1547**, ARA-RK 45413, 73r; up den Loocdyc ... metten *wittendries*, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 63r; den *witten driesch*, id, 26r; --, **1555**, ARA-RK 45414, 86v; *wittendrieschs*, id, 39r; *wytte(n)dries*, id, 70v; viijC Roeden Lants gheheeten den *witten driesch*, **1555**, RAG-U 741, 27r, 55r; t'onderdaele up de westzyde vande bogaertstraete ... metten noorthende up den Loocdyc, N naest ghelant up de westzyde metten *wittedries*, id, 46r; een groot stick ghenaempt den *witten driesch* noort den waterloop, **begin 17e**, RAG-U 7, 63v; het westhende vanden *witten driesch*, **1635**, RAG-U 187/7, 5r.

WORMSTAL <D3>: up *worremstael*, **1548**, P/Aa-Rtb, 14v; upt *t*voormenstal*, id, 14v; de schiethaeghe ... metten ooshende up het *wormstal*, **1588**, RAG-U 401, O; het *wuremstal*, id, O; bosch ghenaempt het *worremstal*, **1617**, SAG-330/134, 52r; bosch ghenaempt den *vormstal*, **1626**, SAG-330/138, 93v; bosch ghen. den *wurmstal* oost het meulestraetgen, **1646**, RAG-U 18, 24r.

WORTELBILK <E5>: een stuck landts ... ghenaempt den *wortelbilck*, **1646**, RAG-U 188/5, 3v.

WORTELBILKSKEN <C5>: anne t*wortelbilxken*, **begin 17e**, RAG-U 7, 64v.

WULFGAT <D1>: een partije bosch ghenaempt het *wulfgadt*, n. hulsloostr., **1640**, RAG-U 19, 4r; t'*wulfgadt*, id, 4v.

WULFHAAGSKEN <B2?>: een sticxken met haute ghenaempt **twulhaexken*, **begin 17e**, RAG-U 7, 2r; t*wulfhaechsken*, 170R, id, 31v.

WULFHAGE <B2>: een parcheel gheheeten de *vulfhaghe*, **1500**, SAG-330/41, 411v; borsch ghenaempt de *wulfhaghe* in honderdaelvelt, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 15v; bosch ende pastuere ghezeit de *wulfshaghe* ... up den Loocdyc, id, 27r; ghenaempt de **wuufhaghe*, id, 26r; *wulfshaghe*, id, 15v; --, **1555**, ARA-RK 45414, 20r; de *wulfhaghe*, id, 38v, 40v; bosch ende velt ... ghenaempt de *wulfhaghe* ... N metten bec west, **1555**, RAG-U 741, 27r; bosch up onderdael velt Inde *wulfshaeghe*, id, 15r; bosch ende pastuere gheseyt de **wufhaeghe* ... zuytwaerts streckende opden Loocdyc, id, 28r; *wulfhaghe*,

begin 17e, RAG-U 7, 19v; een stick Lants gheheeten de *Wulfhaghe*, **1627**, RAG-U 183/23, 2v; een partije bosch ghenaemt de *wulfhaeghe*, **1640**, RAG-U 19, 317v-318r.

WULFPUT <D3>: ghenampt *wulfvekeput*, **1547**, ARA-RK 45413-II, 67r; *wulvekepit*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 67r; ij lynen L roen lants ghenaempt *wulvekepit*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 110v; *wulvepit*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 68r; twee Lynen ende vyftich Roeden Lants ghenaempt *wulveput*, **1555**, RAG-U 741, 100v-101r; den *wulput*, **begin 17e**, RAG-U 7, 70r; een partye van Lande ghenaempt den *wulfspit*, **1622**, RAG-U 389, 34v; den *wulfpudt*, **1640**, RAG-U 19, 57v; een partije landts ghenaempt den *wulpudt*, **1640**, RAG-U 13, 169v; *wulpudt*, **1642**, RAG-U 8, 74v, 120v.

WULFPUTSTRAATJE <D3>: anden *wulpitstraetkin*, **1540**, ADL-33 H 204, 23v; --, **1540**, ADL-33 H 205, 32r; *wulpit straetken*, **1603**, RAG-Ev 227, 105v; *wulpitstraetken*, **1614**, RAG-U 183/7, 2r; *wulfpitstraetken*, **1614**, RAG-U 183/7-II, 1v.

WULFSBERGE: soikini de *VVlfberghe*, **1237**, KAD-Cart.D, 203r; wouter van *wulfsberghe*, **1365** kop.**1770**, ARA-RK 1060, 1v; *wulsberghe*, **1431**, ARA-RK 45406, 30v; daer ment heet up t*wulfsberghe*, id, 141r; **wylghsberghe*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 156v; *Wulfberghe*, **begin 17e**, RAG-U 7, passim; *wulfsberghe*, id, passim; --, **begin 17e**, RAG-U 7, 8r, 9r, 39r; *wulfberghe*, id, 8r, 36v, 73v; theerscip van *wulfberghe*, **1617**, SAG-330/133, 86r; de heerl. van *wulfberghe*, **1620**, RAG-U 183/16, 4v; *wulfsberghe*, id, 2v; --, **1628**, RAG-U 389, 93r; upde heerelichede van *Wulfsbeerghe*, **1628**, RAG-U 402/111; *Wulfsberghe*, **1628**, RAG-U 183/29, 2r; --, **1640**, RAG-U 13, 154r-156v, 167r; *Wulfberghe*, **1640**, RAG-U 19, 335r; --, **1641**, RAG-U 183/55, 3v; *Wul(f)sberghe*, **1640-1650**, RAG-U 8, passim; *Wulfberghe*, **1642**, RAG-U 775, 1r; --, **1642**, RAG-U 776, 16r; *wulfberghe*, **1644**, RAG-U 183/69, 3r.

WULFSBERGSE: up t*wulfberchsche* bijden blanckaerde, **1485**, SAG-330/37, 141r; up t*wulfsbergh[s]e*, id; *wulberchsche*, **1613**, RABev-ParReg/U; het *wulfbersche*, **1641**, RAG-U 187/14, 6v.

WULFSBERGSE HOEK: noort den *wulfberchschen houck*, **begin 17e**, RAG-U 7, 47r; *wulfberschen houck*, id, 46v.

'S WULFS BILK <B3>: up *wulfs bilck* anden bachten pit thonderdale, **1540**, ADL-33 H 204, 29v; een parseel Lants ... int gheweste van honderdale tenden *zwulfs bilcke*, id, 9r.

WULFSHOEK <A4?>: een stic dat men heet den *wulfshouc* ... tusschen den bussche van wesseghem ande noortzyde ende den lande van wesseghem, **eind 15e**, ARA-RK 1108, 2v; den *wlfhouc*, **1505**, ARA-RK 1109, 3v.

WULLAERTS HOEK(SKEN) <E5>: een stick daer urssel ende bellem scheen ghenaempt *wullaerts houck*, **begin 17e**, RAG-U 7, 77v; een partije landt ghenaempt *Wul-*

laertshouck, **1640**, RAG-U 13, 112r; het *Wullaertshoucxken*, id; een partijken landts ghenaempt t*wullaerts houcxken*, id, 112v; *wullaerts houck*, **1640**, RAG-U 8, 209r.

WULLEGRAS <E4>: een stick ghenaempt t*wulleges* ... noort Pamels kercwech, **begin 17e**, RAG-U 7, 31r; t*wullegers* noort pamels kercwech suut tgoet van velckeghem, id, 44v; een partije landts ghenaempt het *wullegers*, **1640**, RAG-U 13, 144v; *wulleghers*, **1641**/ca.**1646**, RAG-U 8, 231r/249v.

WULVENBILK 1 <C6>: ij ghemeten landts ghenaempt den *wulvenbilck*, **1623**, RAG-U 389, 39r; den *Wulvenbilck*, **1623**, RAG-U 402/59, los blad; --, **1640**, RAG-U 13, 81r; een partije (van lande) ghenaemt den *wulfvenbilck*, **1640/1641**, RAG-U 8, 154r/176r.

WULVENBILK 2 <D5>: den *wulvenbilck*, **1640**, RAG-U 13, 49r.

WULVENKOT <A4>: 1/2 ghemet lands licghende in t*wulvecot*, **1431**, ARA-RK 45406, 16r; *wulvecot*, **1441**, ARA-RK 45407, 35v; --, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 157v; in *wulvecot* ... metten oostende up den herwech, id, 25r; *wulwecot*, id, 128r; *wuulvecot*, id, 66r; int *wulveco*t oost de ghentwech, **1555**, ARA-RK 45414-II, 184v; *wulvecot*, id, 34v, 67r, 145r; een half ghemet Lants jnt *wulvecot*, **1555**, RAG-U 741, 85v; een half bundere lants int *wulvecot* ... metten oosthende up den herwech, id, 100r; een bunder Lants up t*wulfve cot*, id, 141v; int *wulvecot*, id, 162v; een partije Landt ghenaempt het *wulfvecodt* ... west de princemeersch, **1637**, RAG-U 389, 246r; een stick landts ghen. het *wulfvecot* ... w. heirwech, n. & o. wesseghem bosch, **1644**, RAG-U 653, 334r; een partije landts ... ghen. t'*wulfvecodt*, id, 34v; een stick landts ghen. het *wulfvecodt*, o. heirwech (s. sesthien ghem.), id, 3r, 10r, 340r; lant ghen. t'*wulfvecot*, id, 333r; t*wulfvecot*, **1647**, RAG-U 653, 55r.

ZAK <D5>: den *sacq*, **1531**, ARA-Acq.Lille 1131, O; meersch Inden *zack*, **begin 17e**, RAG-U 7, 37v; (mersch inden) *zack*, id, 46v, 55r; de vorte Lyne ... west den *sack*, id, 51r; by herrysbrouck Inden *sack*, **1627**, RAG-U 183/4, 4v; in herrysbrouck Inden *sack*, **1627**, RAG-U 183/22, 4r; in heersbrouck, inden *sack*, **1627**, RAG-U 183/28, 3v; meersch Inden *zack* in eerisbrouck, **1628**, RAG-U 183/30, 2r; meersch in heirsbrouck ligghende Inden *sack*, **1647**, RAG-U 183/83, 3r.

ZAMMELARE: bursch ghenaempt den *sammelare* ... te wreckem, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 16v; boschs ghenaempt den *sammelare*, id, 61v; boschs ghenaempt den *sammelaere* ... te wreckem, **1555**, ARA-RK 45414, 21v; den **semmelaere*, id, 69r; bosch ghenaempt den *zammelare*, **1555**, RAG-U 741, 16r-v; bosch ... te wreckem ghenaempt den **semelaere*, id, 45r.

ZAND <E5>: up t*sand*, **1481**, RAG-U 546, 2v; upt *sant*, id, 2r/v; hurssele ... daer ment tnoemt up t*zant*, **1517**, SAG-301/74-II, 137r; ij ondert roeden Lans up et *sant*, **1571**, SAG-28/72/305, 4v; et *sant*, **1572**, SAG-28/72/305, 4r; up t*zandt* ... metten zuuthende ande berckemsche kercwech, **1577**, RAG-LvdW 8, 129r; upt *zant* ... metten zuuthende op den

berckemschen kerckwech, id, 131v; upt *zant* metten zuuthende op den keercwech van *brickene, id, 131r; upt *zant* ... metten noorthende opden ouden dyck, id, 131v; opt *zant* hoofdende op de bekemeersch, id, 132r; (up) t*zant*, id, 131v; --, **1618**, RAG-U 183/12, 2v; een ghemet cauterlant up t*sant*, **1619**, RAG-U 183/6, 2r, 3r; t*sant*, **1619**, RAG-U 183/14bis, 2v, 3r; een partye cauterlandt up het *sant*, **1620**, RAG-U 183/15, 2v; cauterlandt ... upt *sandt*, **1624**, RAG-U 389, 62r; het *zant*, **1627**, RAG-U 183/23, 2r; het *sandt*, **1633/1635**, RAG-U 389, 126v/209v; t*sandt*, **1644**, RAG-U 653, 241v, 250v ev.

ZANDKOUTER/-AKKER <E5>: Inden hoeck vanden *cautere up het sandt*, **1635**, RAG-U 389, 213r; inden *sandtackere*, **1644**, RAG-U 653, 278r, 297r; inden *sandtcautere*, id, 232r, 240r/v ev; *santcautere*, id, 240r.

ZANDVOORT <E5?>: up den *zandvoort*, **1540**, ADL-33 H 204, 53v.

ZANDWEG <A5>: up den *zandwech* metten westhende up den muelenackere byder capellen ter pieten, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 83r; den *sandtweech*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 117v; den *zandtwech*, id, 31r; de *sandtwech*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 126v; de *sandwech*, id, 126v; den *zandtwech*, id, 43r; het pachtgoet ter pieten metten Singele Achter de *zandwech* beede bouckbilcken over de *zandtwech*, **1555**, RAG-U 741, 129r.

ZAVELPUT(TEN) <D4, F6>: twee lynen Lants metten noortende commende up de *zavel pitten*, **1540**, ADL-33 H 204, 1r; den inghele metten zuutende ... up den *zavelpit* ende an den Cautere, id, 21v; up den *zavelpit*, id, 22r; --, **1540**, ADL-33 H 205, 30r; jnden cautere metten noorthende up de *zavelpitten*, **1558**, AvM 39/U KR, 2v.

ZEGBROEK <C5>: Andries fs gheraerts van *seghbrouc*, **1e derde 15e**, ARA-RK 45405; *seghbrouc*, **1441**, ARA-RK 45407, 4v; een jeghenode gheheeten *zebbrouck*, **1472**, ARA-RK 1107, 6v; een jeghenode gheheeten *zeghbrouc*, **eind 15e**, ARA-RK 1108, 3v; (mersschen in) *zegghebrouc*, id, 7r; --, **1505**, ARA-RK 1109, 10v; in *sebbrouc* bachten saelaerdyns, **1513** kop.**1607**, RAG-K/Aa 27, 64v; *sebbrouck*, **1547**, ARA-RK 45413-II, 84v; *zegghebrouck*, id, 70r; *zebbrouck*, id, 2v, 27v; --, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 76r, 100r; in *zebbrouck* ghehooft up salaerdynsbusch, id, 75v; *zegghebrouc*, id, 105r; *sebbrouck*, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 27v; --, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 115r; *zebbrouc*, id, 89r, 132r; *zeebbrouck*, id, 121v; *zegbrouc*, id, 83r; een jeghenoetde diemen heet *zeghbrouck* ofte snebbaudts dam, **1553**, ARA-WK 3354, O; *sebbrouck*, **1555**, ARA-RK 45414, 42r; --, **1555**, ARA-RK 45414-II, 97v, 123r; *zebbrouck*, id, 3r, 39v, 103v, 153v; *zeebbrouck*, id, 133v; *zegghebrouck*, id, 73v; *zeghebrouck*, id, 95v; een lyne meersch in *sebbrouc* ... metten noorthende up swins meersch, **1555**, RAG-U 741, 29r; in *sebbroucke* oost dronghene lyne, id, 127r; in *zebbrouck* ghehooft up zalardins bosch, id, 68r; in *zegghebrouc* ghenaempt de hoochmeersch, id, 114r; *zegghe brouck*, id, 104r; *zebbrouck*, id, 88v, 115v, 134r; mersschen in *zebbrouck*, **1571**, SAG-28/72/305, 6v; Jn **zeckbrouck*, **1574**, SAG-28/72/305, 6v; *Segbrouck*, **1619**, RAG-U 183/6, 3r; in *zeghbrouck* ofte zuutwatere, **1623**, RAG-U 402/51; *segbrouc* o. het clooster van dron-

ghene, **1631**, RAG-U 389, 152v; Int gheweste ghenaempt *Seggenbrouck*, **1635**, RAG-U 389, 218v; *seechbrouck* ofte suijwaetere, **1641**, RAG-U 389, 333v.

ZEGBROEKMEERS <C5>: in *zegghebrouc meersch*, **1505**, ARA-RK 1109, 10r; *zebbrouck mersch* zuut, metten noortende up wesseghem strate, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 121v; *zeebbrouckmeersch*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 133v; *zebbrouck *meerst* zuyt, **1555**, RAG-U 741, 134r.

ZEGER CALLANTS AKKERKEN: In *seger Callants ackerken*, **begin 17e**, RAG-U 7, 60v.

ZEGER CLAEYS <E3>: daer ment eedt *zegher claeys*, **1500**, SAG-330/41, 411r; thenden *zegher clays*, id; den *segerclays*, **begin 17e**, RAG-U 7, 44r; een partije van lande ghenaemt den *Segher clays*, **1642**, RAG-U 183/59, 2r; een partije landts ghenaempt de **zekere claeis*, **1640**, RAG-U 13, 148r; den **sekeren clays*, **1641**, RAG-U 8, 118v; den **seckeren clays*, **1645**/**1649**, RAG-U 8, 261r/260r.

ZEGER CLAEYS' WALLEKEN <E3>: by *zegher claeys wallekyn* ... metten zuutende upt vancstrakyn, ca.**1550**, ARA-RK 45413, 23r; *zegher clais wallekin*, **1555**, ARA-RK 45414, 34r; --, **1555**, RAG-U 741, 24r.

ZEGER ROOTSAERTS STEDE <E6>: *seger Rootsaerts stede* achter de Priestrage, **begin 17e**, RAG-U 7, 7v.

ZEGERS BILK <A3>: vyf lynen Landts ghenaempt *zeghers beilc*, **1546**, RAG-AM 623, 51r; *zeghers bilc* ... achter tcleytstraetkin, **1547**, ARA-RK 45413-II, 27r; tpilcghem tenden *segherbilc*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 27v; west *zeghers bilck* ... noort wesseghem borsch, id, 150v; *zeghers bilck*, id, 77r, 132r; --, **1555**, ARA-RK 45414-II, 38r, 85r, 152v, 173r; te pilckem tenden *zeghersbilck*, id, 39r; bilck gheheeten *zeghers bilck* metten oosthende ... up t'hofvelt ... metter zuytzyde achter tcleytstraetk(in), **1555**, RAG-U 741, 87v; een half bundere Lants ghenaempt *zeghers bilck* ... metten oosthende up *oostvelt, id, 147r-v; te pilckem tenden *zeghers bilck*, id, 88r; *zeg(h)ers bilck*, id, 154v; *zeghers bilc*, id, 109v; vier lynen ghenaempt *zeghers bilck*, **1571**, RAG-AM 625, 108v; zuyt sconyncx bosch n.w. N met den *zeghers byl* (sic), **1624**, RAG-U 402/83; *seghers bilck*, **1641**, RAG-U 722/4, 16r; den *Seghers bilck*, **1644**, RAG-U 653, 326v, 350r.

ZEGER VAN VERLOTEN(S) DREVE <B3>: vander kercke westwaert neffens *zegh(er) van verloten dreve*, **eind 15e**, ARA-RK 1108, 6r; thonderdale ... by *zeghers van verloten dreve* ghenaemt den hoghen pael, **1540**, ADL-33 H 204, 27r; *zegher van verloten dreve*, id, 27v; *zeghers van verloten dreve*, **1540**, ADL-33 H 205, 39r.

ZES GEMETEN <C5>: meersch ghenaempt de *zes ghemeten*, **1619**, RAG-U 183/13, 2r; den besloten meersch ghenaempt de *zes ghemete*, **1619**, RAG-U 389, 7r; meersch in tsuwatere ... metten noorthende up de *zes ghemeten*, **1620**, RAG-U 183/16, 2v-3r;

[in] het zuwaetere ... noort de *zes ghemeten*, **1625**, RAG-U 402/98; mersch gheseyt de *zes ghemete*, **1641**, RAG-U 389, 341r; een meersch in een meerder partije ghen. de *ses ghemete*, **1644**, RAG-U 653, 160r, 162r, 164r.

ZESTIEN GEMETEN <A4>: in wesseghem zuyt de prince met de *zesthien ghemete*, **1555**, RAG-U 741, 107r; de k. ma^{t} naest ghelant noort ende oost metten *xvj ghemeten*, id, 129r; een partije cautere ghen. de *zesthien ghem*., s. dreve, **1644**, RAG-U 653, 3r; de *sesthien ghemeten*, id, 3r, 10v; --, **1647**, RAG-U 653, passim.

ZEVEN GEMETEN 1 <C3?>: zuut vande *zeven ghemeten* ... metten zuuthende up teghelstraetkin, **1555**, ARA-RK 45414, 16r; de *vij ghemeten*, **1555**, ARA-RK 45414-II, 135v; zuyt vande *zeven ghemeten*, **1555**, RAG-U 741, 12v; t'onderdaele ande *vij ghemeten* ... metten zuythende op t'eghelstraekin ... metten noorthende up den Loocdyc, id, 48v; bosch jeghens de *vij ghemeten*, id, 135r.

ZEVEN GEMETEN 2 <B4>: een partije landts ghen. de *seven ghemeten*, **1644**, RAG-U 653, 5v.

ZEVEN LIJNEN <B5>: Inde *zeven Lynen* noort den gentwech, **begin 17e**, RAG-U 7, 18v; een ander partie van lande ghenaempt de *zevenlijne*, **1622**, RAG-U 389, 30v; de *zevelyne* ... N met zynen Cocxbilck zuut, **1623**, RAG-U 389, 50r; een stick lants ghenaempt de *sevelijne*, **1623**, RAG-U 402/58; ghenaempt de *sevelynen*, **1627**, RAG-U 389, 90r; een partije landts ghen. de *sevelyn(en)*, **1644**, RAG-U 653, 76v, 92r.

ZEVENDE BUNT <D5?>: den *vij^{en} buent*, **begin 17e**, RAG-U 7, 49r.

ZIEKHUIZEKEN <E3 of E5>: daerment noumpt den vanc ... behuust met eenen cleenen huusekine gheheeten t*siechuusekin*, **1448**, SAG-330/24, 380r.

ZIJWEG: up den *zijwech*, **1485**, SAG-330/37, 141r.

ZOMERSTUK <F4>: een sticxken landts ghen. het *Somerstick*, **1640**, RAG-U 13, 129r.

ZOMPEL(KEN) <C5>: den *sompele* west ende noort wreckem strate, **begin 17e**, RAG-U 7, 55v; een partye ghenampt het *sompelken* noort ende west de vreckem strate, **1620**, RAG-U 183/15, 2v; een partie van lande ghenaempt den *sompele*, **1633**, RAG-U 389, 126v; een stick landts ghenaemt den *sompele*, **1641**, RAG-U 389, 354v.

ZUIDERSTEDE: up de zuutzyde van *zuuder stede* over den waterghanck, **1481**, RAG-U 546, 3r.

ZUIDWATER <C5>: t*zuutwater*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 24r; int *zuutwater*, id, 64r; meersch gheheeten *tzuytwatere*, ca.**1550**, ARA-RK 45412, 73v; t*zuutwaeter(e)*,

1555, ARA-RK 45414-II, 35r, 81v; meersch gheheeten t*zuijtwaetere*, **1555**, RAG-U 741, 85r; int *zuute waetere*, na **1555**, RAG-U 741, 106bisv; meersch int *zuytwatere*, **1571**, SAG-28/72/305, 6r; int *suitwatere*, id, 7v; Inden grooten meersch ghenaemt t*zuutwaeter*, **1579**, RAG-ADr 36, 24v; metten *suuthende (lees: noorthende) up de wreckem strate oost t*suwatere*, **begin 17e**, RAG-U 7, 57r; meersch in t*zuutwatere*, **1617**, SAG-330/133, 86r; t*suwater*, **1619**, RAG-U 183/6, 2r/v; t*suwatere*, **1620**, RAG-U 183/16, 2v; zeghbrouck ofte *zuutwatere*, **1623**, RAG-U 402/51; In den gheweste ghenaempt het *zuwaetere*, **1625**, RAG-U 402/98; het *zuudtwaetere*, **1628**, RAG-U 402/110; het *suijwatere*, **1631**, RAG-U 389, 191v; Int *suytwaeter*, **1633**, RAG-U 389, 159v; het *suijtwaeter*, **1635**, RAG-U 389, 222v; *suytwaeter*, **1637**, RAG-U 389, 246r; *suwatere*, **1638**, RAG-U 389, 291r; het *zuytwater*, **1640**, RAG-U 13, 69v; de mersschen ghenaempt het *suywaetere*, **1641**, RAG-U 8, 34v, 240r; *suijwaetere*, id, 34v; seechbrouck ofte *suijwaetere*, **1641**, RAG-U 389, 333v; Int *suytwaeter* suyt het nieuw gadt, **1643**, RAG-U 183/66, 2r; het *suijwater*, **1644**, RAG-U 183/70, 3v; *suywaetere*, **1644**, RAG-U 653, passim; int *suijwaetere*, **1648**, RAG-U 653, 129v.

ZUIDWATERGAT <C5>: metten suuthende up t*suwatergat* (daer tgentsche ende tvrye scheen), **begin 17e**, RAG-U 7, 6v, 75r; een besloten meersselken by het *suwatergat*, **1619**, RAG-U 183/6, 2v; in t*gadt van het zuijtwater*, **1628**, RAG-U 183/30, 2r.

ZUIE <C4>: achter de capelle up de westzyde vander *zuwe*, **1540**, ADL-33 H 204, 12v.

ZWANE <D4, E6>: zyn stede noort vanden Inghele ghenaemt de *zwane* metten noortende ... upden ghysel bilck, **1540**, ADL-33 H 205, 2r; stede ... upt noortende vanden voorn. Inghele over strate ghenaemt de *zwane* metter noort zyde ... up den ghysel bilck, **1540**, ADL-33 H 204, 14r.

ZWEMBILK <E4>: nevens den *zwembulc* ... byde vier hemskinderen metten oosthende opde velckeghem straete, **1577**, RAG-LvdW 8, 129v; upden *zwembulc* ... metten westhende opden waterloop, id, 138r; gheheeten den **zembulc* (... by de vier hemskinderen), id, 136r, 136v; een stick in aesackere ghenaempt den *swembilck* oost den waterloop west den wagheslach up aesackere, **begin 17e**, RAG-U 7, 38v; de helft vanden *swembilck* oost den waterloop, id, 39r; een stic lans ghenampt den *swembulc* ... west den waterloop, **1607**, RAG-U 183/2, 3r; een partije landt met een cleijn meersselken ... ghenompt den *swembulck*, **1633**, RAG-U 183/43, 2v; den *Swembilck*, **1640**, RAG-U 13, 103r; --, **1641**, RAG-U 8, 30r, 226r; een partije landts ghenaempt den *Swembilck*, **1643**, RAG-U 8, 219r; den *swembilck*, w. waeterganck, **1644**, RAG-U 653, 240v; eene partije Landts ghenaempt den **swenbilck*, **1647**, RAG-U 183/78, 3r.
Zie ook *GROTE ZWEMBILK*.

ZWIJNSBILK(SKENS) <C5>: het leen ghenamt de *swynsbulxkens*, **1620**, RAG-U 183/15, 3r; een partye van lande ghenaempt den *swynsbulck*, **1632**, RAG-U 389, 114r; *swynsbulck*, **1633**, RAG-U 389, 126v; een stick landts ghenaemt het *swijnsbilcxken*,

1641, RAG-U 389, 354v; een cleen viercante bilcxken (i.a.s. *swijnsbulcxken*), **1644**, RAG-U 653, 318r.

ZWIJNSBOS <C5>: twee hondert roeden busch by den cleyt gheheeten den *zwynsbosch*, **1564**, RAG-AM 624, 215r.

ZWIJNSDREVE <C5?>: west *swyns dreve*, **begin 17e**, RAG-U 7, 49r; oost *swyns dreve* suut tghentsche gescheet, id, 59v.

ZWIJNSHEK <C4-C5)>: meersch by *swynsheck*, **1617**, RAG-U 183/10, 4v; hettynghe ende zaeylandt ghenaempt *zwyns heck* ... commende met de bulcxkens noort up de straete loopende naer cleen wesseghem, **1619**, RAG-U 183/13, 2r; de dreve van *swyns hecke*, id; ghenaempt *Zwynsheck* int gheweste ghenaempt vreckem ... west N met den besloten meersch ghenaempt de zes ghemete noort de vreckemstraete, **1619**, RAG-U 389, 7r; *zwynshec*, **1624**, RAG-U 402/85; een partije landts ghenompt *swijnsheck* met suythende upde vreckemstraete, **1635**, RAG-U 389, 187r; in de *Swinsheck*, **1640**, RAG-U 13, 63v ev; *swijnsheck*, *swinsheck*, **1640-1649**, RAG-U 8, passim.

ZWIJNSMEERS <C5>: mersschen gheheeten *zwyns mersch*, **1472**, ARA-RK 1107, 4r; *zwyns mersch* (... in een jeghenode gheheeten huekelem), **eind 15e**, ARA-RK 1108, 5v, 8r; *zwynsmeersch*, **1505**, ARA-RK 1109, 14v; *zwyns mersch*, ca.**1550**, ARA-RK 45413-II, 121v; *zwyns meersch*, **1553**, ARA-WK 3353, O; --, **1555**, ARA-RK 45414-II, 133v; *swins meersch*, **1555**, ARA-RK 45414, 42r; --, **1555**, RAG-U 741, 29r; *zwynsmeersch*, **1572**, ARA-RK 45189, 52v, 74v, 77v; Inden houck van *shuins mesch*, **1574**, SAG-28/72/305, 7r.

Commentaar bij de losse kaart

Omdat er geen eigentijdse kaarten van Ursel (meer) bestaan, hebben we voor de toponymische kaart gebruik gemaakt van de kadasterkaart van P.C. Popp uit het midden van de 19e eeuw. Doordat Ursel tot in de 20e eeuw een landbouwgemeente is gebleven en de parcellering weinig is veranderd, was het niet zo moeilijk om heel wat toponiemen op die kaart te lokaliseren. Alleen voor het noorden en noordwesten is dat maar gedeeltelijk gelukt; dat gebied was in de 17e eeuw nog grotendeels 'veld', d.i. woeste grond zonder scherp afgebakende percelen. Wat tussen de Brugstraat en de noordgrens ligt, is maar bij benadering juist. Het domein van het Drongengoed heeft pas in het midden van de 18e eeuw die vorm gekregen en ook in het Oostwinkelveld konden individuele percelen meestal niet exact gelokaliseerd worden. in het gebied ten zuiden daarvan, met name tussen de Brugstraat en de Tegelstraat (nu Hekelstraat), was het ook niet altijd mogelijk sommige toponiemen exact in te vullen.

Een tweede probleem vormen de namen van kleine perceeltjes (ook namen van hoeven en herbergen), waarvoor op de kaart geen ruimte genoeg beschikbaar is. Daarvoor hebben we een oplossing gezocht met nummertjes en in de hoekvlakken een lijst met de daarmee corresponderende namen.

De kaart is verdeeld in vierkante vakken met een cijfer-en-lettercombinatie, waarnaar in het glossarium verwezen wordt.
- Als een toponiem exact gelokaliseerd kon worden of de ligging bij benadering gekend is, staat het op de kaart of op de lijst met verwijzingen.
- Als de ligging minder goed gekend is, maar we toch weten in welk vak het toponiem thuishoort, wordt eveneens naar dat vak verwezen.
- Toponiemen waarvan we maar vagelijk of helemaal niet weten waar ze liggen, krijgen geen verwijzing naar de kaart.

Bij gebrek aan ruimte hebben we de namen van percelen die in de loop der jaren gesplitst werden en een aanvullende bepaling kregen (groot, klein etc.), maar één keer met het basiswoord op de kaart genoteerd.

COLOFON

“Meetjeslandse Toponiemen tot 1600 - Deel II: Het Houtland - Band 4: Ursel” is een uitgave van de Stichting Achiel De Vos, p.a. Magda Devos, Kromme Leie 11, B-9051 Sint-Denijs-Westrem.
Omslagontwerp en logo: Luc Verstraete
Opmaak: Rieke MP Willems
Toponymische kaart: Jozef Vandeveire
Eindredactie: Jozef Vandeveire

Druk: Beschutte Werkplaats Nevelland

Voorraadbeheer en verzending:
Walter Notteboom, Noordstraat 196, B-9990 Maldegem